Lat. [illegible]

1	Miltiades	8
2	Themistocles	36
3	Aristides	75
4	Pausanias	82
5	Cimon	100
6	Lysander	115
7	Alcibiades	120
8	Thrasybulus	167
9	Conon	181
10	Dion	198
11	Iphicrates	225
12	Chabrias	237
13	Timotheus	240
14	Datames	259
15	Epaminondas	287
16	Pelopidas	318
17	Agesilaus	332
18	Eumenes	357
19	Phocion	398
20	Timoleon	408
21	de Regibus	422
22	Hamilcar	432
23	Hannibal	447
24	Cato	490
25	Atticus	503

Lat Lit
N.B
(Nepos)

Used for
Latin Dictionary
by J. H. Hey

MIATIAΔHC
APVD
FVLVIVM VRSINVM
EX MARMORE.
Crussius fecit

L
442F

CORNELII NEPOTIS

VITAE

EXCELLENTIVM

IMPERATORVM

CVM ANIMADVERSIONIBVS

IOH. ANDREAE BOSII

VARIAS LECTIONES NOTAS ET PRAEFATIONEM

ADDIDIT

IOH. FRIDER. FISCHERVS

EDITIO NOVA MVLTO AVCTIOR ET EMENDATIOR

LIPSIAE

IN LIBRARIA WEIDMANNIA

CIↃIↃCCCVI

4777
1718/100

PRAEFATIO

Anno quinquageſimo nono ſuperioris ſaeculi *Io. Fridericus Fiſcher*, Coburgo-Francus, Rector quondam ſcholae Thomanae et Profeſſor extraordinarius in Vniuerſitate litterarum Lipſienſi, Vir poſt funera adhuc celeberrimus, edidit *Cornelii Nepotis vitas excellentium imperatorum, e recenſione atque cum animaduerſionibus Io. Andreae Boſii,* (Profeſſoris quondam Ienenſis celeberrimi.) *Libellum variarum lectionum et praefationem addidit Ioh. Frid. Fiſcher. Lipſiae in Libraria Weidmannia. A. C.* CIↃIↃCCLVIIII. 8. Fiſcherus reddiderat contextum vitarum ex altera recenſione Boſiana, et in praefatione haud exiguam tam codd. MSStorum, quam editionum Cornelii Nepotis copiam diligenter recenſuerat, et ex illis in libello variarum le-

ctionum, ſumma cum diligentia ferreaque induſtria, varietatem lectionis, etiam aperta ſcribarum aut typothetarum peccata enotarat atque collegerat. Codices quidem MSSt. conferre ei non licuit; ſed eorum tantummodo, quorum lectiones inprimis Schoppius, Boſius, Staueren atque Heuſingerus laudarant, varietatem ſedulo indicauit. Ita quoque non omnes, quas adpellat, editiones ad manus habuiſſe videtur: ex editione tamen Ienſoniana multo ſollertius, quam editor Cornelii Nepotis Patauinus (Patauii 1721. 8.) fecerat, enotauit.

Quam gratus fuerit ille labor Fiſcherianus, cum ex actis litterariis, tum maxime ex eo poteſt cognoſci, quod is, qui in praeſentia cum laude praeeſt officinae librariae, et cuius humanitatem aeque ac prudentiam ipſe, experientia doctus, teſtari poſſum, divenditis omnibus ſuperioris editionis exemplaribus, de noua illius editione prelo ſubiicienda, praeſertim quod ab exteris viris doctis requirerentur exemplaria, cogitare et mecum de illa curanda agere coepit. Demandata igitur mihi, et a me accepta prouincia, miſit mihi tres editiones, ex ſectione bibliothecae Fiſcherianae publica quondam emtas, quibus

Fiſcherus vel varias lectiones, vel alias varii generis obſeruationes adſcripſerat. Primus liber eſt exemplar editionis minoris, ab *Auguſtino Staueren* Lugd. Bat. 1755. 12. curatae, cuius marginem occupant variae lectiones editionum, quas poſtea in praefatione vberius recenſuit, Venetae Ienſon. 1471. Mediolanenſis, Argentoratenſis a. 1506. Pariſienſis, a Iodoco Badio Aſcenſio paratae, et Aldinae a. 1522. 8. quam poſtremam a ſe a. 1756. m. Octobr. collatam eſſe, in fronte ed. Stauer. adnotauit. Alter liber eſt exemplar editionis prioris maioris Stauer. Lugd. Bat. 1734. mai. 8. ad cuius ille oram lectionis varietatem ex edd. Boecler. Boſiana 1. et 2. Gebhard. Keuchen. et in Attico ex edit. Brixienſi a. 1499. fol. tum ex Heuſingeriana, atque ex hac lectiones codicis Axen. atque editionis Longolianae adleuerat. Harum igitur, et aliarum, quas vel ipſe, vel Boſius, Stauer. Heuſingerus aliique inſpexerunt, editionum et codicum, a Stauerenio aliisque comparatorum, ſubſidio vſus confecerat libellum VV. LL. ad calcem indici olim ſubiectum. Tertius liber eſt exemplar editionis Fiſcherianae, permultis adnotationibus manu ſcriptis ab initio vsque ad finem locupletatae. Ipſam praefationem

multis ditauit obſeruationibus, atque tam in margine illius, quam ab initio in charta pura editionum, praecipue recentiorum, enumerationem auxit, et alios, in quibus Nepotis loca emendantur aut illuſtrantur, libros commemorauit. Tum contendit edd. Longolii, Magii et Patauinam, et lectionis varietatem, ex illis enotatam, orae textus adleuit, quibus paſſim admiſcuit varii generis animaduerſiones. Denique fragmenta et indicem aut novis acceſſionibus, aut aliis adnotationibus amplificauit.

Atqui Fiſcherum in animo habuiſſe, novam eamque maiorem parare editionem, cum ex iis, quae modo dixi, tum ex variis, quae hinc inde breuiter adnotauit, colligere licet. Ita vero, interdum bis terue, mutata forſan aliquoties ſententia, conſilium futurae editionis, vt verbis eius vtar, declarauit. 1) Noua paretur editio in mai. 8. Dignus autem eſt Nepos, qui recenſeatur denuo et illuſtretur in indice. 2) Orthographia et interpunctio mutanda eſt. 3) In libello variarum lectionum meae notae addantur. 4) Addatur index Boſiano-Heuſingerianus, quod ſaepe ad eum Boſius prouocat in notis, in peculiari volumine, in quod etiam conii-

ciantur et a nobis obſeruata, et *Io. Henr. Schlegelii* criticae et hiſtoricae obſeruatt. in Cornelium Nepotem, Hafniae 1778. 4. vna cum epiſtolis viror. doctt. ad Boſium a me editis, et *Schefferi* epp. ad Heinſium in vol. IV. Sylloges Burmannianae, (quae ſaltem comparari poſſunt,) ac *Schefferi* notis in Miltiadem. 5) Adiici poſſunt coniecturae VV. DD. vt *Rutgerſii* e variis eius Lectionibus, Schefferi, — it. in Obſſ. miſcell. vol. VIII. p. 832 ſqq. Vol. IX. p. 196 ſqq. *Schoppii* in Veriſimilibus; variae lectt. e cod. Guelferbytano et ex cod. Thott. ex Schlegelii Obſeruatt. 6) In noua edit. variae lectiones ſubiici poſſunt textui. 7) *Iac. Frid. Heuſingeri* programmati addantur *(Klotzii)* recenſio in Actis eruditorum et *Heuſingeri* reſponſio ex edit. libri: Mallii de metris, Lugd. B. 1766. 8. 8) Ex ed. Cellarii repetantur tabulae geographicae, et cuiusuis imperatoris vitae praemittantur argumenta. 9) Addatur chronologia e Boſio et Schlegelio, atque chronologia vitae Catonis ex Schotto.

Ex his ipſis Fiſcheri verbis, quod ille conſilium de noua editione adornanda ceperit, facile poteſt perſpici; et procul dubio, ſi diutius ei licuiſſet vſura vitae frui, ipſamque

parare editionem, plura addidiſſet. Supereſt, vt, quomodo ego in curanda hac editione verſatus ſim, paucis declarem.

Vt variae lectiones textui ſubiicerentur, iam ante accepta viſaque exemplaria illa tria Fiſcheriana, ſuaſeram operis redemtori. Quaecumque autem Fiſcherus ad praefationem et frontem librorum, ad contextum Cornelianum, fragmenta indicemque manu ſcripſerat, ea ſumma cum fide, et in notis quidem nomine *Fiſcheri* adpicto, reddidi. Ego vero ad eius praefationem librorum tam ſcriptorum, quam editorum auxi notitiam et, vti per totum librum feceram, ea, quae addidi, a Boſii aut Fiſcheri oratione vncis ſeparaui. Textum tamen, a Boſio, alioquin de Cornelio Nepote immortaliter merito, conſtitutum, vel meliorum codd. fidem, vel iudicium atque auctoritatem recentiorum, eorumque artis criticae peritorum, maxime ſequutus, ſaepenumero immutaui, piaculum quaſi arbitratus, ſi poſt nouas virorum doctorum curas veterem Boſianum omnino redderem, et cauſſam fontesque mutationis vbique indicaui candide. Pariter verſatus ſum in interpunctione et orthographia, vbi rectius aut neceſſarium

videbatur, mutanda. Porro lectionis varietatem poſt iteratam Fiſcheri induſtriam ex exemplaribus, quae conſului, locis paene infinitis locupletaui. Editionem *Longolii,* *) quam tamen baſin edit. Gebhard. aliarumque fuiſſe deprehendi, quod eam Fiſcherus vel non habuerat ipſe, vel leuiter contenderat, diligentius contuli, ex eaque varias lectiones ſiluae Fiſcherianae ita inſerui, vt rarius eas, vt chartae parcerem, vncis ſegregarem a reliquis. Ita quoque ex editione Lambiniana multas, quas a Fiſchero vidi omiſſas, addidi lectiones, et quia vir quidam doctus margini exemplaris mei Pariſienſis hinc inde manu adſcripſerat coniecturas aut emendationes, has haud negligendas exiſtimaui. Interdum inſpexi editionem Francofurt. inſcriptam: *Cornelii Nepotis Opera* quae quidem exſtant hiſtorica, — explicata pridem ſtudio *Andr. Schotti,* Antwerp. S. I. Nunc denuo

*) Editio autem, qua vſus ſum, inſcripta eſt: Liber *Aemylii Probi,* Hiſtoriographi veteris et praeclari, de vitis excellentium Graeciae Principum et Ducum ad T. Pomponium Atticum, Ciceronis familiarem. Vitioſiſſimum exemplar ex MSto codice quam emendatiſſimum redditum eſt per D. *Gybertum Longolium;* cuius etiam ſcholia ſunt, quae paſſim inſeruntur. Coloniae excudebat Ioan. Gymnicus. Anno M. D. XLIII. 8.

doctorum hominum accessionibus locupletata, Francof. ap. Claud. Marnium et hered. Io. Aubrii MDCIX. fol. et in altera parte cum peculiari inscriptione: *Cornelii Nepotis vulgo Aemilii Probi* de vita excellentium Imperatorum Graecorum ac Romanorum, cum commentariis *Dionysii Lambini* Monstrolienſis auctis nuper atque emendatis: accesserunt commentarii, adnotatt. et notae *Gyberti Longolii, Hieronymi Magii* et *Ioannis Savaronis,* cum excerptis e vetusto cod. MS. *P. Danielis* etc. Francof. ap. Claud. Marnium et hered. Io. Aubrii MDCVIII. In vita Attici ex duabus vetustis editt. de quibus vide p. 504 adnotata, varias adtuli lectiones.

E recentioribus cum fructu comparaui praeter Heusingerianam et huius vt plurimum sequacem Bipontinam edd. 1) maiorem secundam *van Staueren,* Lugd. Batau. 1773. mai. 8. qui, Heusingeri monitis haud raro obsequutus, in constituendo textu frequenter fecit discessionem a prima sua editione, notasque auxit; — 2) *I. S. Ithei,* Bernae et Lausannae 1779. 8. — 3) *Io. Henr. Bremi,* Tiguri 1796. 8. — 4) alteram *Staueren-Harlesianam,* in qua notis multae Io. Kappii animaduersiones criticae sunt intextae, Er-

langae, 1800. 8. — 5) *Io. Chriſti. Frid. Wetzelii,* Lignitii 1801. 8. — 6 et 7) *Caroli Henr. Tzſchucke* tam minorem, Lipſ. 1791. 12. quam maiorem, Gottingae, 1804. mai. 8. ex quarum poſteriore viri illius doctiſſimi et argumenta, ſingulorum vitis praefixa, et breuitatis ſtudio chronologiam rerum in Nepote memorabilium repetii; — 8) M. *Beniamin. Frid. Schmiederi,* Berolini 1801. 8. ſaepius etiam eiusdem viri doct. notas criticas, praefixas eius: *Lexicon über den Cornelius Nepos,* cuius ille latinitatem acrius iuſto culpat caſtigatque, Halae, 1798. 8. conſului; — 9) *Caroli Frid. Heinrich,* Vratislau. 1801. 8. — 10) *Chriſtiani Heinr. Pauſleri,* Lipſiae 1804. mai. 8. denique 11) *F. R. Ricklefs,* quam tamen ſerius me nactum eſſe doleo, Hannouer. et Oldenburg. 1802. 8. De his vero, ne arrogans videar, iudicare nolim, ſuum cuique tribuendo.

Ex his igitur, praeſertim duabus Staueren., nempe minore, quam ſecundam nominaui, et altera maiore, quam nota 3. diſtinxi, atque Tzſchuckianis, cum lectiones, quas editores vel reſcripſerunt, vel adnotarunt atque ſub examen vocarunt, collegi et reliquis intexui, tum aliquando, quae ad meliorem

Nepotis intelligentiam atque interpretationem cum primis facerent, ea, adhibitis etiam alienis subsidiis atque obseruationibus criticis aeque ac historicis grammaticisque, summa breuitate vsus, excerpsi et auxi. Nam Bosius, etiamsi iure possit vocari Cornelii Nepotis sospitator, et multa praeclare contulisset ad egregiam Nepotis editionem procurandam: haud pauca tamen, vt fieri solet, reliquit aliis viris doctis rectius vel emendanda, vel explicanda illustrandaque. Quare, quum praesertim huius libri redemtor etiam flagitaret operam meam ad maiorem superioris editionis vtilitatem atque commendationem, et quia id paene necessarium videbatur: deesse nolui officio, et ea, quae lectoribus Nepotis commoda atque vtilia, saltem haud ingrata viderentur, (commentarium tamen nouum conscribere nec volui, nec debui,) Fischerianis aut Bosianis adieci immiscuiue adnotationibus. In has quoque interdum ex indice Bosiano, praecipue si ipse Bosius ad eum ablegauit lectorem, quaedam conieci. Indicem vero integrum, qui etiam, isque auctior, exemplaribus edit. Heusingerianae, facile obviis atque parabilibus, adhaeret, eadem de caussa haud adieci, qua Fischerus, in fine

praefationis ſuae, ſe motum eſſe, profeſſus eſt: pauca tamen, praeter Fiſcheriana additamenta, huic, quem retinui, adſpergenda eſſe duxi. Atque eadem cauſſa impulſus, aut potius coactus, ne moles nimia et cupidis huius editionis et vero eius redemtoris, viri optimi, cauſſae plus officeret, quam prodeſſet, cum *Schlegelii* librum, alias doctiſſimum et ad fructum pleniſſimum, atque a me vel in hac editione curanda cum vtilitate adhibitum, (hinc varias et codicis MSti Thottiani et exemplarium vetuſtorum lectiones, a Schlegelio excerptas publicatasque, ſuo quamque loco, laudaui,) tum chronologias longiores ex editione Heuſingeriana, quamquam valde vtiles, non potui ſubiungere. Atque integrum Schlegelii librum, inuito eius redemtore, ſeparatim typis repetere nolui: neque, id vt facerem, illius exemplaribus haud infrequentibus rarisque, neceſſarium eſſe iudicaui.

Operis vero quum praeeſſe non poſſem, curam plagularum, a mendis typographicis purgandarum, vir quidam graece latineque doctiſſimus ſuscepit, et ſingulari diligentia perfecit, vt, quantum plagulas, nec vero propter otii temporisque penuriam omnes, leui-

ter recognoscendo animaduerti, liber minus contaminatus, (nam quis librum, formulis typographicis descriptum, vmquam vidit, ab omnibus operarum peccatis omnino liberum?) prelo exiret. Quapropter viro illi doct. palam profiteor declaroque gratum animum.

TV vero, L. B. peccatis et meis et typographicis ignoscas, mihique faueas velim, atque, si commodum videbitur, nostro labore vt lubenter fruaris, in primis habeo votis. Scripsi postridie Calend. Dec. CIↃIↃCCCV.

Monente viro quodam docto, duas W. coniecturas, acutas quidem, at audaciores, earumque vberiores, quam vt in notis eas redderem, expositiones subiungam. Lectoribus liberum esto de illis iudicium.

Io. Hildebr. *Withof* Excaen. Critic. siue Lucanus, Auianus, et Maximianus, triga scriptorum veterum, primaeuae integritati restituti. Vesaliae. 1741. 8. in praefat.:

[Cornelii Nepotis] haec in Praefatione verba reperiuntur: *Laudi in Graecia — — quae non ad scenam eat — — fuit turpitudini.* Quis non haec, paucis eruditis hominibus exceptis, secure legit, explicuit, descripsit, inculcauit? Et tamen latet vlcus antiquissimum. Hieron. Magius primo *ad caenam* diuinabat, deinde vulgatam lectionem retinens ad corruptionem morum sequioris aeui referebat. Ioan. Freinshemius quoque taxans locutionem *ad scenam ire* similiter *ad caenam* hariolabatur, teste I. Henr. Boeclero. Casp. Barthius plane extra oleas vagatus et frontem perfricans diuinat *Nulla apud Athamanas tam est n. v. q. n. ad stiuam eat* etc. Rem commemorat, meritoque refutat Bosius. Nam quid opus erat ad talem agriculturam mercede conduci? curue solae hoc viduae facerent? Tamen vulgata scriptura sine dubio falsa et adulterina est, quod vel hoc solum meridiano sole clarius indicat, quia continuo vt rem aliam proponens addit: *In scenam vero prodire* etc. *nemini in eisdem gentibus fuit turpitudini.* Quae haec foret insulsa iteratio? Nonne et viduae Lacedaemonum inter easdem gentes totius Graeciae simul

neminem excludat,

turpitudini, potuissent et non fit mihi verisimile, eo comprehenduntque peruenisse Lacedaemonum cui in scenam cum ritu in ipsas prodirent scenas. viduae aliquid festiui hic latet, quod tamen holicen titulo occasionem dare poterat conuocandi in viduas, etiamsi multa quoque ibi licenter contingere solerent. Quid multa? En tibi tandem veram, nisi fallor, et indubitatam Cornelii Nepotis scripturam: *Laudi in Graecia — — quae non ad encaenia eat — — fuit turpitudini.* Opportune vocabulo Graeco in Graecorum rituum commemoratione est vsus. Per encaenia vel ἐγκαινια autem intelligebantur publicae templorum et eiusmodi solennium locorum dedicationes, institutaeque propter hanc causam festiuitates sacrae quidem, sed ludicrae, saepe quoque annuatim in memoriam repetitae, in quibus multa, vt solet nunc in peregrinationibus religiosis, olimque in lucis, licenter, multa lasciue, multa intemperanter fiebant. Huc pertinet et illud Horatii Art. Poët. v. 232. *vt festis matrona moueri iussa diebus,* id est publice saltare. Exemplum talis laetitiae exhibet Sidonius Apollin. lib. VI. Epist. 15. Vnde liquet, eundem morem quoque deinceps apud Christianos permansisse. Vide ibi Sauaronem, et ad Plinii lib. IV. Epist. 1. Cellarium. Huc vero titulo sacrorum conductas etiam fuisse viduas, nemo miretur. Adde modo Terent. Hecyr. Act. IV. Sc. 2. de matronis festos dies in Graecia frequentantibus; vnde et eorum voluptates discas. Locus est notabilis apud Quintilianum Inst. lib. VII. cap. 2. *dicens, neminem non aliquando coepisse peccare, nec per encaenia ducendum scelus primum.* Quid illic per ἐγκαινια Rhetor intellexerit, non est huius loci inquirere. Sufficit, quam feraces lasciuientium iocorum ferias hic intelligendas habeamus, scire. Talia vero Graeca vocabula

Nepoti ſunt in deliciis, vt alibi *aſty*, *hemerodromus*, *dynaſta*, *Hermae*, *anagnoſtae*, *acroama*, *automatia*, *ſcytala*, *moera*, *rhapſodia*, *gynaeconitis*. Ad caenam vero mercede conduci, vt nonnulli fruſtra diuinarunt, cum reuera ſit ineptum, tum eſt hoc loco alieniſſimum, vbi e contrario mox narratur velut peculiare, Romanorum mulieres a viris quoque conuiviis adhiberi. Ergo hoc ritu mulieres in Graecia abſtinebant. Solae enim hic morum vtriusque gentis differentiae demonſtrantur.

Idem ibid. pag. 209. ſqq.:

Cornelius Nepos Pompon. Attic. cap. 3. *Igitur primum — — vt eandem et patriam haberet et domum voluit. Hoc — — cariſſimus.* Ita hic locus in MSC. libris circumfertur, quod quum non cohaereat, plerique τὸ *voluit* penitus omittunt. Nonnulli (ſic differunt hominum ingenia) nihil pulchrius hic tempeſtiuiusque eo verbo putant, quod retinendum, et in praecedentibus τὸ *eſt* eliminandum cenſent. Dion. Lambinus *dominam* ἀντὶ τοῦ *domum* diuinabat. Sed quid ille, quid Andr. Schottus, Ernſtius, Schefferus, Boſius, Boeclerus, aliique ſenſerint, Notae ipſae ab Editore nouiſſimo D. Auguſtino van Staueren iterum iunctim editae te docebunt, quí itidem teſtatur, Leidenſes Codices retinere τὸ *voluit*. Vere ſentiebat Boeclerus, locum altius eſſe corruptum. Vulgata autem lectio *et patriam haberet et domum* inepta eſt. Nam primo *patria et domus* iis, qui pure latineque loquuntur, in talibus idem notant, nihil diuerſum. Deinde ſi *domum* hic pro ſimplice domicilio vel habitatione velis capere, Cornelius aliquid ſibi ipſi, et huic loco contrarium profert, qui inculcat, Athenas aeque domum eo ſenſu poſſe Attico dici, ac Romam, et iure etiam maiore, quoniam vir factus praeſtantiſſi-

mam vitae partem ibi, cum se eo contulisset, transegit. Nullus dubito verba corrupta *domum voluit* ex praecedente *domicilium*, eiusque similitudine irrepsisse, pro alio quoad scripturam non plane dissimili. Quid itaque? Ego Cornelium scripsisse censeo: *Igitur primum — — vt eandem et patriam haberet et educatricem. Hoc — — carissimus.* Nihil nunc aptius concinniusque fingi potest. Primum ex *et educat* fecerunt librarii *et domum*, deinde ex *tricem* vel *ricem* dissolutis literarum ductibus *voluit*. Sic error irrepsit. Vnice huc facit locus Cornelii alius in Alcib. cap. 2. *Educatus est in domo — — — vel natura tribuerat.* Vides omnia, quae modo dixit, vocari similiter fortunae munera, educari, erudiri, socerum habere, vt contra naturae dona in priore capite recensuit. Patriam vocat *educatricem*, vt Horatius lib. III. od. 4. v. 10. *Apuliam*, patriam suam, *altricem*, quem locum similiter conclamatum alibi cum innumeris aliis emendauimus. Sic etiam Virgilius Aen. lib. III. 273. Stat. Theb. lib. VII. 147. Silius lib. I. 218. Claudian. Conf. Prob. v. 186. Ita et Ciceroni *parens educatrixque Sapientia* iunctim dicitur. Sic ipse Cornelius in Agesil. c. 8. *naturam fautricem* vocat; et Florus lib. II. c. 6. *Hispaniam eruditricem Hannibalis.*

LECTORI BENIVOLO

S.

IOH. FRIDER. FISCHERVS.

Quae Iuſtini, aliorumque ſcriptorum veterum Latinorum, ſancta et veneranda monumenta violare ſuſtinuerunt impurae manus atque profana ingenia Minellii, Iunqueri, eorumque ſimilium: ea Cornelii quoque Nepotis pulcherrimas elegantiſſimasque Vitas imperatorum Graecorum * commentis puerilibus et inſicetis deturpare atque contaminare auſa ſunt; quas etiam ornari omnibus modis illuminarique oportebat. Quae ſtulta iſtorum hominum atque impudens audacia commouere cupidiſſimum quemque doctrinae antiquae ac ſollicitare eo magis debet, quo maiorem illius culpa perniciem, quo plures peſtes, quo grauiores calamitates, fundo, vt ita dicam, bonarum litterarum illatas ſemper eſſe legimus, atque etiamnum inferri triſtes videmus. Cuius quidem rei cauſſae in promtu ſunt, neque abditae, credo, et contectae. Etenim quum Vitae illae non minus, quam reliqui priſcorum Romanorum libri, fere a pueris atque adoleſcentulis, qui linguae ſibi Latinae notitiam volunt comparare, legantur, et vero etiam debeant quam ſtudioſiſſime legi: quid putemus fieri poſſe facilius, quam vt obſcura ſtultitia iſtarum notarum, quae nihil minus, quam ſententiam librorum, ape-

* Altera pars operis Nepot. complexa erat vitas imperatorum Romanor. v. Hannibal. XIII. 4. Exſtant Cato et Atticus.

riant, reiecti et deterriti adulescentes, praesertim capitaliores, aeterno litterarum Latinarum capiantur fastidio? Deinde si verba lectissima et nitidissima et purissima veterum, si grauissimas gratiaeque pleniſſimas sententias, videant verbis tam impuris et sordidis et inquinatis, tam abiectis et ineptis, tam inconditis et ne Latinis quidem, obrutas efferri: nonne videatur esse vehementer timendum, ne tirones Latini sermonis deducantur eo, vt de ipsa doctrina elegantiaque scriptorum sentire tenuiter maleque existimare incipiant? Quum porro Minelliana interpretandi ratio sit eiusmodi, vt vel tardissima eam ingenia possint mensium haud multorum spatio assequi: nonne periculum esse arbitremur, ne facultas enarrandi scripta veterum omnis, quae tam facile scilicet et sine vllo negotio parari ab cuiuslibet ingenii hominibus possit, contemnatur? nonne valde metuendum sit, ne Grammatici, quorum doctrina, sicuti Grammatistarum, scientia vulgaris Grammaticae sola videatur contineri, inepti homines ab ineptis indoctisque Tigelliis * ferantur? nonne fenestram ea re iuuentuti ad neglegentiam, ad desidiam, ad pigritiem, patefieri censeamus? Nonne vero tristi superiorum temporum memoria admoniti vereamur, ne Grammatica, hoc est ars disciplinaque interpretandi veteres auctores vera et recta, neglectum tandem istum despectumque indignum sui vltura grauiter et vindicatura sit omnium disciplinarum bonarum et artium, atque religionis adeo integrae nec contaminatae omnis, fuga misera atque repentino interitu? Quo magis quum adornanda erat noua Vitarum elegantissimi Nepotis editio, faciundum putaui, vt notis Stubelianis, pestibus, vt demonstraui, litterarum capitalibus, pulsis et tanquam iugulatis, reuiuiscere iuberem

* v. Cic. ad diuersos VII. epist. 24.

ac redire eas, quibus planissime declararetur, quam longe lateque pateret doctrina Grammaticorum; quam acri illi iudicio, quam emunctis naribus, praediti, quam incredibili cognitione omnis memoriae et antiquitatis, quam magna, quam accurata, quam perfecta, scientia linguarum veterum, instructi esse deberent; quae bona, quae dotes, sine acerrima industria et diligentia, sine maximo plurimorum annorum vsu, non venirent: vt et acuerentur studia tironum, et ab ipsa Grammatica omnis contemtus, omnes contumeliae, defenderentur remouerenturque quam longissime.

Sed quo melius de bonitate vtilitateque editionum Nepotis statui et iudicari possit: animum induxi ostendere, vt nuper in Iustino feci, e quibus libris fluxerit vnaquaeque earum; an et quam diligenter inspexerit scriptos Editorum quisque libros; quam curam, quam fidem, praestiterint in reddendis et recensendis Cornelii verbis; an forte et quas coniecturas inculcarint, vt fit, atque inferserint. Dicam vero primum de libris scriptis, quibus quidem Editores constet vsos esse: deinde editos quoque lustrabimus. Quodsi non attigero omnia, quod mihi etiam vsu venit in historia librorum Iustini contexenda: * cogitent velim le-

* Quae nobis postilla de libris Iustini indagare licuit, ea haec sunt. Praeter scriptos Codices, quos commemorauimus, laudatur Codex Duisburgensis a Duquero ad Flor. 1, 20. 1. 1, 26. 6. et 3, 21. 1 et 13: duo Doruilliani ab Audendorpio, cum ad Frontinum Strateg. p. 38 et alibi, tum ad Caesaris Commentarios passim. Ab ipso quoque Doruillio ad Charit. p. 562. vbi tres memorat MSS. Iustini; in Obss. miscell. Vol. V. tom. 3. pag. 13. Nam Doruillium esse auctorem illarum notarum, patet ex eod. vol. p. 299. vbi locum ex Charitone profert, et se, promittit, eum editurum. In bibl. Gothana est MS. Iustini: vid. catal. MSSt. Et in bibliotheca Guelferbytana accepi ab Heusingero meo, Viro magnae doctrinae summaeque humanitatis, extare, inter Gudianos,

ctores aequi, perquam raro se hoc in genere omnia offerre in tempore, quod vel Fabricii et Metarii, diligentissimorum hominum, exemplum plane doceat; et nos in digerendis enarrandisque iis, quae cognoscere et congerere licuit, diligentiam probasse, certe voluisse probare.

Italiae bibliothecas non reperio suppeditasse ad emendandas Nepotis Vitas Codices scriptos multos, praeter eos, e quibus primae illarum editiones, tanquam riui e fontibus, deductae fuere. Magius quidem, de cuius in Cornelium meritis deinde dicemus, vsus est libris scriptis duobus; vno proprio, quem membraneum vocat;* alieno altero, quem pertinuisse ostendit** ad bibliothecam Coenobii, quod ab diuo Antonio appellatur, Venetam: *** de quorum librorum antiquitate

duo, alterum membranaceum, saeculo, vt videtur, XIII scriptum: alterum chartaceum, saeculi XV partum. add. Schelhorn. amoenitatt. literr. tom. V. p. 193 sq. In eadem bibliotheca sunt quoque editionis Zaroti et Sabellici exempla. Iis autem, qui lustini locos prauos corrigere conati sunt, addi debent summi Viri, Trillerus, Christi. Crusius, et Ioh. Mich. Heusingerus.

* Ad Milt. 4, 4.

** Ad Eumen. 6, 3. Han. 13, 1. Cat. 1, 1: et in epistola de aetate Cornelii Nepotis ad Gregorium Angelerium et Paullum Ligium, Anglarienses.

*** Cod. MS. Ven. v. Mag. ad Miltiad. IV. 4. [Aliorum codd. MSSt. notitiam adde re iuuat. *Lucae* in Etruria in aedibus PP. S. Mariae Curtis Orlandigorum est in cod. chart. saec. XV. in fol. min. *Aemilii Probi* (Cornelii Nepotis) *de excellentibus ducibus exterarum gentium* liber. v. *Franc. Antonii Zachariae* — iter litterarium per Italiam ab a. 1753. ad ann. 1757. Venetiis. 1762. 4. pag. 24. — *Mantuae* in cod. membran. Capilupiano in 8. sub exitum saeculi XV. scripto sunt vitae *Cornelii Nepotis* cum duobus fragmentis epist. Corneliae, matris duorum Gracchorum. v. Catalogo de' codici MSSti della famiglia Capilupi di Mantova, illustrato dall' Abate Don *Giovanni Andres*. Mantova, 1797. 8. pag. 10. sq. — *Taurini* in cod. 297. membran. saec. XV. quondam regiae bibl.

et bonitate exiſtimari a nobis eo minus poteſt, quo pauciores ex iis prolatas a Magio * lectiones videmus. Videtur tamen vterque liber omnes continuiſſe Imperatores, excepto Attico: in cuius Vita enarranda et explicanda ea contigit felicitas magno illi Ernſtio, vt e bibliotheca Medicea nobili, Ferdinandi tertii, Etruriae principis, iuſſu et auctoritate, acciperet ** libros manu ſcriptos duo:

fol. 1. Titi Pomponii Attici vita ex Cornelio Nepote. v. catal. codd. MSSt. bibl. regii Taurinenſis Athenaei, auct. Ioſ. Paſini, Anton. Rivautella et Franc. Berta. Taurini, 1749. fol. p. 82. — *Paris.* in bibl. publ. ſecundum catalog. codd. MSSt. biblioth. regiae, part. III. tom. IV. in cod. 5826. nr. 6 — 8. vita Pomponii Attici; it, Catonis, auctore Cornelio Nepote; eiusdem ſiue Aemilii Probi liber de excellentibus ducibus exterarum gentium. — in codd. 5831. nr. 9. et 8534. vita Pomponii Attici. — in codd. 5827. et 6143. de excellentibus Graeciae ducibus et exterarum gentium. In quinque codd. eſt liber de viris illuſtribus, perperam Cornelio Nepoti tributus. — In catalogo librorum MSStor. Angliae et Hiberniae, Oxon. 1697. fol. tom. I. p. 96. nr. 291. Corn. Nepos *Cantabrigiae* in coll S. Trinitatis. — tom. II. p. 3. nr. 46. in codice eccl. S. Petri apud Eboracum. De Voſſianis, nunc Leidenſibus, codd. ipſe Fiſcherus poſtea egit. In illo autem catalogo citantur tom. II. p. 65. nr. 2438. — p. 67. nr. 2556. et p. 68. nr. 2570. tum inter codd. quoque Voſſianos p. 70. nr. 2755. Aemilius Probus Lambini cum emendationibus et notis mſſt. ac p. 72. nr. 2877. Cornelius Nepos Sauaronis, Scaligeri manu notatus. — Pag. 90. nr. 4611. Corn. Nepos, inter codd. Franc. Bernardi. — Pag. 228. nr. 7535. inter libros Eduardi Bernardi latinos cum veteribus exemplaribus collatos. — Auctore Bern. de Montfaucon in Bibliotheca bibliothecarum MSStorum noua, tom. I. p. 366. *D.* in Bibl. *Laurent. Medicea*, hiſtoriarum latinarum Cornelii Nepotis vita Attici: Catonis compendioſa vita. — Pag. 512. *E.* in bibl. Ambros. *Mediolan.* vita Attici.]

* Commemorat *Magius* cod. MSt. Arlenii in Miſcell. IV. cap. 15. p. 1432. tom. II. Theſauri Gruter.

** Vid. notae Ernſtii ad Att. 1, 1 et 7, 2.

qui ab eo Medicei dicuntur. Ille ipſe autem Ernſtius in recenſendis Vitis caeteris adhibuit Codicem membranaceum proprium, quem in Gallia Aureliae emerat,* et cuius lectiones cum lectionibus duorum librorum Bauaricorum ** fere conuenire cognouimus. Hos quidem e bibliotheca Monacenſi tum inſtructiſſima dederat Maximilianus, Bauariae princeps, Oberto Gifanio,*** Iurisconſulto, cuius paucos ſimiles fert aetas noſtra. Ab Gifanio deinde venerunt in manus Gaſperis Schoppii, Franci, popularis mei, qui eos non ſolum diligenter cum exemplo editionis Ingelſtadienſis a. 1593. commiſit, verum multas etiam ex iis lectiones in Veriſimilium libros **** coniecit. ***** Schoppii exemplar quum poſtea nactus eſſet Michaël Picartus, Francus; et ipſe emendare nonnulla inde Nepotis loca in Periculis Criticis ****** inſtituit.

* Vid. Ernſtius ad Milt. 3, 4: ad Themiſt. 1, 1: ad Alcib. 10, 5.

** Vid. Ernſtius ad Epam. 2, 5.

*** Ipſe ſcripſit ſe *Hubertum* in epiſtolis ad Lipſium in vol. I. Sylloges Burmann. vbi p. 342. dicit, *ſe aliquid parare in hunc* (Cornelium Nepotem.) Atque in indice operum, quae in MS. *Hubertus Giphanius* reliquit, (in Schelhornii Amoenitt. litterariis tom. XII. p. 591.) nominantur *Cornelii Nepotis opuſcula et fragmenta diligenter ex vett. codd. collecta et emendata: in eadem commentarii.* — *Iungermann* in notis ad Iul. Pollucis Onomaſtic. I. ſegm. 65. p. 43. ed. Hemſterhuſ. laudat illos Gifanii commentar. additque nondum vero illos eſſe editos.

**** Li. 1, 20. li. 2, 3. 10. li. 3, 4. 8. 12. 20. li. 4, 2. 8. 14. 18. Edita ſunt Veriſimilia Schoppii primum Noribergae octonis A. C. clolocXVI, quum haberet Schoppius annos viginti. — Iterum Amſtel. 1662. 8.

***** v. *Schoppii* praef. ad Veriſimilia, et Veriſimil. lib. I. cap. 20. p. 70. ſqq. Is vero poſtea ſe vocauit *Scioppium*. v. ep. Ritterhuſii ad Scaliger. p. 335. tom. II. Syllog. epiſtol. Burmann.

****** C. 10. Pericula Critica Picarti, Profeſſoris artium Altorpini, iterum prodierunt, cura Ioh. Sauberti, quaternis Helmaeſtadi A. C.

Sed quia Schoppius non distinxit satis et secreuit vnum Codicem ab altero, quia eos simpliciter membranas vocat: opera sua certe et manu non multum subleuasse debet existimari posterorum studia. Et quoniam coepimus dicere de Germaniae liberalitate in Nepotem: age, quos alios orbis noster libros scriptos benignus concesserit eiusdem Editoribus, videamus. Atque Schefferus quidem, cui non videatur merita sua in bonas litteras vehementer eo auxisse, quod passus est Boeclerum, quum Nepotem tertium ederet, scripto Codice vti? quem optimae fuisse notae, lectiones ex eo excerptae satis declarant. Complexus est Imperatores, praeter Atticum, omnes, fueratque a Sebastiano Mugio, primo domino, cum Stephanianae editionis exemplo diligenter collatus. At vehementer dolendum est, Boeclerum cum inhumanitate sua, tum etiam neglegentia, caussam conquerendi iustam Scheffero dedisse: nam nec fassus est vspiam Boeclerus, a quo acceperit Codicem; nec curiose satis eius lectiones enotauit. Quare si cum ipse denuo contenderet cum libris editis, et vel neglecta a Boeclero proferret, vel perperam malcque laudata ab eodem emendaret, se laborem suscepturum Schefferus sperauit nec ingratum studiosis nec inutilem. Fecit vtrumque in Aduersariis suis,* quibus, post mortem eius, Belgae ditarunt sua Miscellaneorum Volumina.** Lectiones huius Codicis, qui cum Boeclerianus, tum Schefferianus a possessore, dicitur, reperi raro discrepare a lectionibus libri Leidensis primi, *** Vossiani secundi, **** de quibus infra erit dicendi lo-

cIↃIↃCLXIII, post primam editionem quinto et quinquagesimo.

* C. 14 et c. 24.

** Vol. 8 p. 432 - 438. Vol. 9 p. 196 - 212. In vol. 9 p. 197. adnotat, istum codicem fuisse *Seb. Mugii*.

*** V. c. 10, 9. 1. 14, 1. 4 et 4. 5 etc.

**** V. c. 8, 2. 7. 10, 8. 4 et 9. 2. 11, 1. 4. 12, 1. 2.

cus, et Axeniani Codicis: ita vt vnus saepe corrigi ex altero* recte possit. Axenianus liber nomen habet a Petro Axenio illo, qui fabellas Pseudophaedri animaduersionibus illustrauit. Contenderat eum cum ceteris libris Ioh. Frider. Nodius, Sleovicensis theologus, lectionesque eius communicavit cum Ioh. Michaele Heusingero, Viro doctissimo. Pleraeque illi communes sunt, vt modo demonstrauimus, cum Vossiano secundo, Boeclerianoque, Codice: multae tamen etiam propriae, eaedemque apprime bonae, et procul dubio verae, ** ita, vt Heusingerus, iudex harum rerum in primis intellegens, non temere fidei illius et auctoritati plurimum tribuisse videatur. Atque hactenus de libris Cornelii scriptis, quos Germanorum bibliothecae Editoribus Vitarum eius suppeditarunt. Praeter eos alius fuit, quem tamen nondum puto a quopiam consultum esse, in bibliotheca Vfenbachiana, *** membranaceus, saeculo circiter quarto decimo scriptus, Maio iudice. Constat foliis sex et octoginta formae octopertitae, complectiturque, praeter epistolae Gracchorum matris particulas, Vitas omnes, ita tamen, vt Atticum sequatur Vita Catonis, sicuti in libro Mendosiano. Est etiam in bibl. *Guelferbytana* cod. MS. membranaceus, nondum collatus, qui aetatem habere videtur annorum circiter quingentorum. De eo vid. *Heusinger.* [in comment. de Nepote Cornelio bene merendi aliquot subsidia

14, 5. 4 et 5. 5 et 10. 1 et 11. 2. 15, 1. 1 etc. Discrepant tamen nonnunquam. Vid. 12, 3. 3. 13, 3. 5. 14, 6. 1 et 11. 3. 15, 4. 5 et 8. 5 etc. Conueniunt MSS. Ax. Voss. 2 et Boecl. 16, 5. 5 etc.

* V. c. Han. 10, 1 MS. Boecl. habet *exercitu:* sed emendandum est e MS. Leid. 1 *exercuit.*

** V. c. Cim. 2, 5 *qua ad meridiem pertinet.* Dat. 1, 3 *quam colunt Leucosyri.* Phoc. 4, 1 *per aetatem.*

*** Vid. bibl. Vfenbach. MSS. P. 4 p. 220 n. 160.

biblioth. Guelpherbytanae, adiecta Fl. Mallii Theodori de metris libro, Lugd. Batau. 1766. 8. pag. 117. sqq. quem is codicem valde laudat.] Cod. *Thottianus*, (fuit enim quondam in bibl. Comitis de Thott,) copiose describitur a *Io. Henrico Schlegel* [in disp. inscripta: In Cornelium Nepotem Obseruatt. criticae et historicae. Hauniae 1778. 4. cap. IV. pag. 25 sqq.] Sequitur, vt videamus, quos quotue libros manu scriptos reliquae humanae ciuitates praebuerint Editoribus Vitarum Cornelii. Hispania quidem tantummodo vnum dedit, sed membranaceum, eundemque bonum, quamvis non adeo antiquum, vtpote saeculo quinto decimo scriptum: quem multis locis conuenire cognoui cum Vossiano tertio. * Dominus eius fuerat Franciscus Mendosaeus, Burgensis: vnde et Burgensis liber nominatur a nonnullis, maxime a Magio, qui ** eo vsus est non minus, quam postea Andreas Schottus: quare nobis eum cum Bosio et aliis licuisset etiam Schotti Codicem appellare. Fuerunt in eo omnes Vitae, ita tamen vt Vita Catonis Attico non praeposita, vt in plerisque libris, sed postposita, compareret. Paullo liberalior in Nepotem voluit esse Britannia: contulit enim ad ornandas eius Vitas duo Codices: quorum alter Cantabrigiae est in bibliotheca Collegii Trinitatis; alterum Oxoniae possederat Franciscus Bernardus, artis medendi doctor. Lectiones excerptae ex vtroque leguntur in editione Oxonienſi, sed, Stauerio auctore, perpaucae, vt vel haec earum paucitas timere nos iubeat, vt Codices ipsi diligenter satis et curiose fuerint excussi. Sed summae hoc in genere diligentiae

* Vid. 2, 7. 2. 4, 2. 5 et 4. 5. 6, 3. 5. 20, 1. 5. 23, 2. 3.

** Vid. ad Miltiad. 4, 4. Cim. 2, 4. Alcib. 10, 4. Eum. 6, 3. Timoth. 3, 3. 4, 1.

laus debet sine vlla controuersia Petro Danieli * tribui, qui Codicis sui lectiones ipse in margine exempli Longoliani scripserat. Quae nisi auctoritate magni illius Bongarsii ad calcem editionis Francofurtensis positae fuissent, fortasse Bosius et alii non tam felices fuissent in tollendis sanandisque multis Vitarum Cornelii mendis atque vulneribus. Maior tamen industria et diligentia comparet in prioribus Imperatoribus, inde a Miltiade ad Agesilaum vsque, quam in caeteris: nam ex Eumene quidem, Hamilcare, et Hannibale, vix duae vel tres lectiones enotatae sunt; e Phocione, Timoleonte, Catone, Attico, plane nullae. Quod quis est, cui non suspicionem moueat, Vitas illas omnino abfuisse ab hoc Codice? Neque vero hic vnus liber est, cuius vsu Gallia sibi Nepotem eiusque Editores deuinxit. Nam Sauaroni quidem, quum animum appulisset ad enarrandas explicandasque Vitas Nepotis, licuit consulere Codices scriptos integros tres. Duo e bibliotheca Puteani acceperat: quorum vnus Bononiae saeculo quinto decimo scriptus erat; alter fuerat Gifanii, e quo, vt ipse Gifanius multas lectiones cum in Lucretiano Indice, tum in Obseruationibus linguae Latinae, ita etiam Schottus in notis, protulit.** Vterque, in primis Gifanianus, bonae est atque spectatae fidei, Schoppio ac Bosio*** iudicibus. Tertium donarat Savaroni Vibertus Moguinus, Ecclesiae Claromontanae Canonicus et Syndicus. Huic ipse Sauaro primas detulit, **** nec modo eleganter eum scriptum fuisse docet, verum etiam integriorem longe emendatioremque duobus superioribus. Praeter hos Codices idem ille Sauaro totidem scriptos li-

* V. Sammarth. Elogia Gallor. 1, 9.

** V. Scioppii Verisimm. p. 74.

*** V. c. ad 2, 1. 1 et 2.

**** Vid. ad 1, 5. 3 et 18, 5. 7. Habet lectiones quasdam proprias, vt 18, 5. 5.

bros adhibuit in recenſenda Attici Vita: quorum primi quidem ipſe fuerat poſſeſſor; alter pertinuerat ad Giſanii bibliothecam; tertius e muſeo Petri Petauii venerat. Sed vt in augendis multis aliis auctoribus vtriusque linguae, ita etiam in Nepote ornando, Belgarum bibliothecae, et in his Leidenſis maxime, liberalitate facile ſuperarunt omnium aliarum ciuitatum bibliothecas. E Leidenſi enim bibliotheca * fuit liber ſcriptus is, cuius lectionibus, tanquam gemmis, illuminauit primam editionem ſuam Boeclerus, quem nos cum Stauerio Leidenſem primum nominamus: diuerſus enim eſt ab eo, id quod varietas lectionis declarat,** quem eidem Stauerio adire contigit, et qui iam antea fuerat ab Audendorpio, ſummo Viro, diligentiſſime cum exemplo editionis Keucheniae commiſſus. *** Hic in charta maioris formae ſcriptus eſt, et a nobis Leidenſis ſecundus dicitur. Praeterea Stauerio copia facta eſt inſpiciendi Codices Voſſianos tres, qui in eadem bibliotheca Leidenſi reperiuntur. Primus eorum in membrana deſcriptus eſt quaternis: et quum in aliis libris Attici Vita agmen cogat, in hoc conſpicitur omnium Vitarum dux. Abeſt autem illa ipſa Attici Vita ab altero Codice chartaceo formae octopertitae: cuius lectiones cum fere conueniant, vt ſupra docuimus, cum Boecleriano, raro discrepent; nonne vterque ex vno fonte videatur fluxiſſe? vel

* In catal. biblioth. Leidenſis acad. (Lugd. B. 1726. fol.) citantur tres codd. chartac. p. 325. b. nr. 19. p. 387. a. nr. 23. p. 388. b. nr. 58. et vnus cod. membran. p. 381. a. nr. 52.

** V. c. Con. 3, 4. Leid. 1 *quae huic vol.* Leid. 2. *huic quae vol.* Dion. 3, 2 *in eo meo libro* Leid. 2: *in eo libro* Leid. 1. Iphicr. 2, 3 *interfecit* Leid. 1: *intercepit* Leid. 2. Dat. 4, 5 *arma capit* Leid. 2: *arma ſumit* Leid. 1.

*** Laudatur ab eo ad Lucan. I. 214. et a Burmanno ad Phaedr. IV. fab. 24, 16.

potius, quum Vossianus multo recentior sit Boecleriano, nonne ille ex hoc deductus putetur? ita tamen vt Vossiani librarius mutarit multa ex ingenio, non pauca deprauarit per neglegentiam. Vossianus tertius, qui et ipse in charta eiusdem cum altero formae scriptus est, aliquot tantummodo mutilus, etiam ordine permutato, continet Vitas: desunt enim inde ab Alcibiade vsque ad Timoleonta. Hos libros omnes Stauerius testatur se comparasse et contendisse cum editis summa fide atque diligentia: de quo tamen vehementer dubitauit Heusingerus: nescio, an temere. Etsi enim facile fieri potest, vt quaedam omiserit Staverius, alia male laudarit: tamen hoc videtur neglegentiam non magis arguere, quam nonnulla in editis libris operarum peccata correctorum incuriam. Immo vero vtrumque ostendit imbecillitatis humanae vestigia, a qua nec summa abest diligentia. Maiori autem iure Longolius et Keuchenius possunt magnae neglegentiae accusari et facillime conuinci. Vterque scriptos adhibuit Codices; Longolius quidem proprium*, Keuchenius alienum, cuius possessor fuerat Euerardus Sluisquius. At neuter facultatem aliis de bonitate eorum iudicandi fecit, quum oppido paucas inde lectiones protulerint, in primis Keuchenius. Nam Longolius paullo plures ille quidem laudauit, maxime in locis iis, vbi vidisset ** Codicem suum a reliquis discrepare. Atque tot quidem scriptos libros consultos esse ab Editoribus interpretibusque Nepotis reperimus, non dubitantes, quin aliis in bibliothecis extent multi alii. Sed quaenam fuerint membranae Curionis illae, quae ab Gebhardo

* Ad VII. 7, 4. vocat *veterem codicem*: ad VIII. 2, 2. *vetustum exemplar*: ad VIII. 4, 4. *meum exemplar*: ad IX. 5, 5. *exemplar suum*.

** V. c. 1, 4. 4 et 7. 5. 2, 4. 1. 7, 7. 4.

et Bosio * commemorantur, non memini me vsquam legisse. Ceterum Heusingeri, quem saepius iam laudauimus, coniectura, qui Codices illos, de quibus exposuimus, omnes ex vno medii aeui libro, eoque mutilo et corrupto, (nempe ex eo, quem Aemilius Probus scripserat,) manasse suspicabatur, non parum mihi quidem videtur eo adiuuari, quod omnes locis multis eadem verba vel omittunt ** vel deprauata exhibent.

Sed quoniam de Codicibus manu scriptis, pro ratione instituti, satis dixisse speramus: age iam ad libros formulis descriptos, vt proposuimus, proficiscamur. Et quo melius de opera Editorum cuiusque iudicari possit: in historia eorum contexenda ordinem saeculorum annorumque seruabimus, dicturi de iis, qui vel toti ex vno pluribusve scriptis Codicibus ducti sunt, vel, ducibus libris, sollertia ingenioque Virorum doctorum feliciter emendati; eos praetermissuri omnino, quorum Editores aut repetiere, nulla re immutata, priores, aut nullam tamen magnopere in notis suis rationem lectionum varietatis, omninoque Critices, habuerunt: vt Buchneri, Cellarii, Chytraei, Curtini, *** Hildebrandi, Hogstratani, Kirchmaieri, Loccenii, (qui fuit socer Schefferi,) Rauii, **** (s. Rauenii,) Vuegneri, ***** multique forsitan alii; quorum tamen ceteroquin nullius operam contemnendam, immo magni faciendam censemus, in primis Cellarii, Rauii et Buchneri. ******)

* Ad Thrasyb. 2, 2.

** Vt Vl. c. extr.

*** Paris. a. 1675. 4. in vsum Delphini: iterumque Londini a. 1691 octonis. 1710. 1724. 1741. 1756. 1764. 12. et 1763. 18.

**** Ienae a. 1635. 8. Hamburg. 1648. 12. 1677. 12.

***** Custrini a. 1705. 8.

****** Edd. *Nath. Chytraei,* Bardi Pomeran. 1544. 1590. 1594. 8. Edit. 1577. 4. inscriptam: De vita excellentium Imperatt. liber siue Aemilii Probi vel Cornelii Nepotis, ex emendatione Lambini: item de viris

Primis igitur Editionibus Cornelii, ſub Aemilii Probi nomine, eo quo libri manu ſcripti for-

illuſtribus libellus, vulgo attributus C. Plinio Secundo: in vſum iuuentutis et ſcholarum vno volumine comprehenſi, opera *Nathanis Chytraei*, (Prof. Roſtoch.) Francof. ad Moen. 1577. 4. ap. Ioh. Feyerabendt, ignorat Fabricius. Fluxit tota, vt titulus docet, e Lambiniana. Praefixit Chytraeus breuem praefatiunculam; et epiſtolam verſiculis ſcriptam ad Arnoldum Witfeldium, equitem Danum. Elegantibus formulis eſt deſcripta. — Cum *Loccenii* notis politicis et ind. philologico. Holmiae, 1638. 12. — 1654. 8. Hamburg. 1673. 12. — *Ge. Caſp. Kirchmaieri* ed. (quae exprimit Boſii edit. et pueris tantum aptata eſt,) Lipſ. 1665. 1680. 8. — *Frid. Hildebrandi* ed. pueris accommodata. Lipſ. 1666. 1680. 12. — cum notis *Aug. Buchneri*, ad tironum maxime captum comparatis, Hamburgi 1688. 8. Lipſ. 1693. 8. Dresdae, 1721. 8. — cum perſpicuis notis tabulisque chronologicis ac geographicis *Chriſtph. Cellarii*. Lipſ. 1689. 1694. 1699. 12. Regiomonti, 1737. 12. Lipſiae eod. an. 12. — repet. additis in tironum vſus ſcholiis *Chriſt. Schoettgenii*. ib. 1711. 12. — cum *Cellarii* notis, ſuppletis ab *Andr. Stubelio*. Lipſ. 1720. 12. — cum animaduerſionibus integris Chr. Cellarii, indd. hiſtoric. et latinitatis, et praefat. *Chr. Aug. Krigelii*. Lipſ. 1774. 8. qui rationem critic. habuit. — cum notis ſelectis ed. *David. Hoogſtratani*, Amſtel. 1691. 12. repet. ſed auctior eiusdem edit. ibid. 1706. 12. — Londini e rec. et cum praef. *Mich. Maetarii*: ex offic. Iac. Tonſon. et Io. Watts. 1715. 12. Eſt ſolus textus cum indice breuiculo et varr. lectionum ſelectu tenuiſſimo. [De his aliisque editt. pluribus ipſoque Cornelio Nepote conferri poſſunt, praeter *Fabricii* Bibliothecam latin., *Harleſii* Introduct. in notit. litterat. rom. tom. I. p. 359 ſqq. — eiusdem breuior notitia litteraturae rom. p. 174 ſqq. et ſupplementa in illam tom. I. p. 174. ſqq. ac tom. II. p. 501. ſqq. atque index editionum Cornelii Nepotis in aetates digeſtus, ſubiunctus Notitiae litterariae de Cornelio, ex I. Alb. Fabricii biblioth. latina a Io. Aug. Erneſti auctius edita, tom. I. cap. VI. et praemiſſus edit. Corn. Nepot. Bipontinae, Biponti 1782. 8. In quinque autem aetates digeſtus eſt index: Aetas I. incipit ab editione principe Ienſon. Venetiis

mulis deſcribi coepti ſunt ſaeculo, litterarum ſtudioſos donauit ſapiens et ſalutaris Italorum, nominatim Venetorum, induſtria. Fabricium quidem non reperio antiquiorem noſſe illa, quae ab Nicolao Ienſonio, Franco-Gallo, anno tertio et ſeptuageſimo adornata eſt, qua Sauaronem in Nepote recenſendo vſum ait. At vero errat: quo nihil hoc quidem in genere procliuius eſſe intellegitur. Namque annis iam duobus ante (1471.) deſcripſerat Vitas illas Ienſonius: quod exemplum et a Metario A. T. I. p. 92. laudari video, et a nobis inſpectum eſſe hoc magis laetamur, quum nulli illud editorum adhuc, vel adire licuiſſe, vel diligenter conferre cum libris reliquis placuiſſe, ſciamus.* Fuit enim in bibliotheca Kapiana, in

1471. fol. Aetas II. eſt Aſcenſiano-Aldina, ab editt. Argentor. in aed. Schurerianis 1506. 4. Pariſ. a Iod. Badio Aſcenſio, Pariſ. 1513. fol. et Aldina, Venet. 1522. 8. — Aetas III. initium ducit ab ed. Dionyſii Lambini, Pariſ. 1569. 4. quam quidem habeo: atque in titulo dicitur, *nunc primum in lucem editus:* atque epiſtola nuncupatoria ad Erricum Valeſium, Andium Ducem, ſcripta eſt Lutetiae, a. d. XII. Kal. Decembr. a. cIoIoLXVIII. Quare error eſt apud alios, qui ſcripſerunt, edit. Lambin. lucem adſpexiſſe a. 1560. — *Aetas* IV. dicitur Boecleriano-Boſiana, ab edit. I. Henr. Boecleri, Argentor. 1640. 8. et ſaepius, atque cum commentariis Io. Andr. Boſii, Lipſ. 1657. 8. iterum curis Boſii ſecundis, Ienae et Lipſ. 1675. 8. — Aetas V. Staueren.-Heuſingeriana, ſtatores habuit Auguſtin. van Staveren, in edit. mai. Lugd. B. 1734. mai. 8. dein longe auctiore, Lugd. B. 1773. mai. 8. atque Io. Mich. Heuſinger, in edit. Iſenac. et Lipſ. 1747. 8. ac, mutata tituli pagina, ib. 1755. 8. Aliae, eaeque recentiores, editiones, cum eclecticae, tum maxime ſequaces aliarum, poſtea a Fiſchero partim, partim a me commemorabuntur.]

* *Vulpii* tamen in bona editione: *Cornelii Nepotis*, quae exſtant, omnia, Patauii, excudeb. Ioſ. Cominus, 1720. 8. (v. etiam Lipſ. acta erudit. a. 1720. m. Dec. p. 546. ſq.) vſi ſunt ed. Ienſon. a. 1471. Adiectus enim eſt li-

quam Ioh. Dan. Riteri, Iurisconsulti clarissimi, liberalitate venerat. Sed videtur de principe hac

bellus varr. lection. (plag. 1½) ex Ienson. illa et Aldina a. 1522. Primum vero legitur Epistola ad lectorem: ibi, „vt huic nostrae editioni, aiunt Vulpii, pretium conciliaremus, dedimus operam, vt quam emendatissima in manus hominum peruenirent. Expressimus autem potissimum Schotti et Sanaronis — exemplaria; neque ea negleximus, quae nitidissimis typis excusa, Notis variorum, (vt vocant,) illustrata prodierunt.“ Insuper Nic. Iensonis editionem principem et Aldinam summa diligentia scrutati, „si quid, aiunt, inter legendum occurrisset, quod ad rem facere videretur, non inuiti recepimus; quae vero minus arriderent, reiecimus in libellum variarum lectionum, vt scilicet nostris laboribus vti volentes, antiquarum etiam editionum vna opera fructum perciperent.“ β) Auctorum aliquot testimonia et iudicia, qui Cornelii Nepotis meminerunt: et excerpta e Fabricii bibl. latina de editt. Nepotis, cum supplemento. γ) Cornelii vitae ipsae, et fragmenta. δ) Libellus varr. lectt. e Ienson. 1471. et Ald. a. 1522. ε) Index verborum (foliis 5. constans.) Saepe addita est interpretatio breuis verborum et formularum. Sed non omnia sunt diligenter enotata: vti adnotauimus in margine nostri libelli, vbi P. indicat illam edit. Patau. Certe orthographia est omissa. [Nec vero necessarium duximus, vt, vbi Fisch. manu adnotauerat, lectionem Ienson. in ed. Patau. non esse memoratam, etiam indicare. Editores Bipont. in indice editionum pag. XXX. duas citant editt. Vulpian. Patau. n. a. 1720. et 1721; sed, quorum auctoritate id fecerint, nescio. De editione autem Ienson., quae finitur in vita Hannibalis, vid. etiam Schlegel. in diss. laudata pag. 7. et 50. sq. atque Sardini in Esame sui principi della Francese ed Italiana tipografia, ovvero Storia critica di Nicolao Ienson. (tria voll. Luccae 1796 — 1798.) in tom. III. fine Appendice etc. pag. 14. sq. qui editioni illi formam in 4. adscribit: alii vero, vti Guil. Franc. de Bure, le Jeune in Bibliographie instructive, Histoire tom. II. p. 434. sq. et Panzer in A. T. vol. III. p. 76. qui plures de illa edit. laudat, in fol. eam esse excusam tradunt. Forma in 4to notatur quoque a Guil. de Bure in Catalogue des Livres de la Biblioth. de feu M. le Duc de

Vitarum Nepotis Editione paullo accuratius esse dicendum. Ducta est e Codice scripto bono, ita quidem, vt ab eo, qui editioni praefuit, omnia bona fide reddita, nihil immutatum, appareat. Hoc maxime eo declaratur, quod exhibet lectiones multas absurdas et ineptas,* quae ipsae tamen in aliis libris scriptis reperiuntur, et quae facillime potuissent a quouis corrigi, et, si Codex in manus Critici nostrae aetatis cuiusdam incidisset, profecto inductae omnes commutataeque essent pro arbitrio, ne memoratis quidem, vt fit, primis lectionibus. Sed seruiebant tum stulti scilicet homines fidei magis et integritati, quam ingeniosae audaciqne et effreni doctrinae. Bonum vero fuisse Codicem, ex quo expressit Ienſonius illam editionem suam, cum veteris emendataeque orthographiae vestigia** ostendunt: tum multo etiam magis ma-

la Valliere, premiere partie tom. III. (Paris. 1783. 8.) p. 363. nr. 5583. addita nota: „On doit regarder cette Edition comme de format in 4. parceque les pontuseaux du papier sont en travers.“ Fischer. tamen, forsan curatius, paullo post scripsit, *maioris formae, quam vulgo folium minus appellant.*]

* V. c. 5, 4. 2 *aminiculum*, pro *amiculum*. ib. 3 *deuoraret*, pro *deuocaret*. 7, 1. 2 *nam*, pro *natus*. ib. 4 *praemiserat*, pro *remiserat*. ib. 5, 6. *dementia*, pro *clementia*. ib. 8, 1 *Philodes*, pro *Philocles*. ib. 9, 3 *Grimium*, pro *Grunium*. 8, 2. 2 *solicitudo*, pro *solitudo*. 9, 3. 3 *pro me*, pro *per me*. ib. 5, 1 *vltimi*, pro *vltum*. 10, 1. 4 *legiones*, pro *legationes*. ib. 2, 4 *parendo*, pro *partiendo*. ib. 5, 3 *pertulit*, pro *perculit*. 14, 5. 2 *viuum*, pro *vnum*. 18, 3. 1 *referendum*, pro *resrenandum*. ib. 5 *denis*, pro *deniis*: et *vestra*, pro *vera*. 23, 2. 4 *diurna*, pro *diuina*. Eodem pertinent loci Dion. 8, 2 *amicos*, pro *animos*. Iphicr. 1, 4 *quodque — tergeret*, pro *quod aeque — tegeret* etc.

** V. c. 1, 5. 5 *perterue-runt*. ib. 7, 4 *detererentur*. 10, 8. 5 *deteritus*. 2, 2. 1 *capesenda*. 5, 4. 3 *quoquebatur*. 7, 5. 6 *honusti*. ib. 6, 3 *beniuolentiam*. ib. 11, 6 *principes*. 15, 7. 3 *succesissent*. 17, 5. 3 *peccantis*. 18, 2. 3 *partis*. ib. 11, 5 *his*, pro *is* etc.

gna multitudo lectionum oppido bonarum, quas vel proprias habet, vel communes * cum libris melioribus aliis, quos corrigi inde locis non paucis posse animaduerti,** declarat sic, vt dubitari non possit. Quae quidem ne quis temere et cupide dicta a nobis crederet, exempla cuiusque generis quaedam visum est ponere in margine. Descriptum est exemplum in chartis candidis maioris formae, quam vulgo folium minus appellant, formulis elegantibus, absoluiturque plagulis sex et viginti. Caret ficut commatis, et semicolis, pro quibus vel puncta, vel cola, vt in exemplo Iustini Valdarferiano, expressa cernuntur; ita etiam custodibus, quos vocant. In Vitis ipsis neque Cato comparet neque Atticus. Atque hanc quidem editionem reperio repetitam esse, cum ab ipso Iensonio aliquoties, vt tertio et septuagesimo anno,*** quod exemplum Sauaro e bibliotheca Puteani acceperat; et anno sexto ac septuagesimo, quae editio a Magio memoratur: tum etiam ab aliis. An vero Parmensis ex ea tota manarit, quae, Metarii**** indicio, anno octogesimo prodiit; an Brixiana, quam, Boeclero auctore, Iacobus Britannicus curauit anno duodecentesimo: an Veneta, ***** quam anno vndecentesimo exiisse ex

* V. c. 2, 6. 3 *quam infirmissimos.* 5, 2. 5 *manubiis.* 7, 11. 1 *conscierunt:* quod Stauerius postliminio recepit in editione sua altera, auctoritate Audendorpii. 15, 3. 2 *nec ioco quidem* etc. Seruat etiam ordinem verborum, qui est in MSS. vt 4, 4. 5. 7, 11. 2 etc.

** V. c. 12, 1. 3 pro *stantibus* MSS. rescribe e Iens. *statibus*, 13, 2. 1 *Laconicam* et *Athamanas.* 14, 5. 1 *Acen.* 17, 2 extr. *amiciores*, pro *amicitiores* MS. Ax. nam in Iens. est *amitiores* etc.

*** Metar. Ann. typ. tom. I. p. 104.

**** Ann. typ. tom. IV. part. I. p. 413.

***** Brixiana ed. 1498. in forma maxima fuit in bibl. Scheibiana Vinariensi, et Veneta, a. 1499. quam *impressit Bernardinus Venetus*, in

eiusdem Sauaronis animaduerſionibus cognoui: quum eas non viderim, quum nec alii, prolatis illarum lectionibus, iudicandi copiam fecerint; nequeo affirmare pro certo. Sed hoc tamen comperi, multas Ienſonianae lectiones vsque ad annum ſequentis ſaeculi vigeſimum * fuiſſe propagatas. Reperi etiam in bibliotheca Collegii Paullini Lipſienſis, quae nobis liberalitate Car. Andreae Belii, Viri celeberrimi atque humaniſſimi, quam et aliis in rebus experti ſumus, patuit, editionem Cornelii formae quadripartitae, quae tota fluxit ex eadem Ienſoniana, id quod libellus variarum lectionum docet; niſi quod Catonis quoque et Attici Vitas complectitur; ſed vitiis operarum incuria multis contaminata: et quam ſaeculo hoc, neſcio an annis eius extremis, ** adornatam eſſe ſuſpicor: nusquam enim leguntur numeri anni. In fronte illius exſtat epiſtola Petri Corneri ad Theodorum Platum, patricium Mediolanenſem, quem praeſtantiſſimum legum interpretem vocat. Attici Vitam excipit epiſtola Iac. Becheti ad eundem Platum, ad quem alia quoque in calce libri legitur a Franciſco Philelfo Mediolani ſcripta. Quamobrem in eam ſuſpicionem veni, vt crederem,

4. fuit in bibl. Baumgartiana. v. catal. part. II. f. II. p. 86 nr. 60. [Veneta fine anni nota prodiiſſe dicitur et deſcribitur a Braunio in Notitia — de libris ab a. MCCCCLXXX — in biblioth. — monaſterii ad SS. Vdalricum et Afram Auguſtae extantibus, part. II. Auguſtae Vindelic. 1789. 4. pag. 42.]

* V. c. 2. 10. 3 *Mintham.* 6, 1. 4 *dictaſſent.* 7, 6. 2 *admiſſum* etc.

** Nam Theodorus Platus obiit a. 1496. De eo vid. Argelati biblioth. ſcriptorr. Mediolan. tom. II. p. 1109. ſq. [Atque eam Saxius, in hiſtor. typogr. litter. Mediolan. p. 540 et 613. Mediolani exeunte ſaeculo XV. Iac. autem Frid. Heuſinger, qui in comment. de fragmentis a ſe repertis, pag. 122 ſqq. de ea docte diſſerit, ad minimum a. 1496. typis deſcriptam eſſe iudicant.]

ipsam editionem in eadem vrbe curatam esse: vnde, ne ἀνώνυμος esset, Mediolanensem nominaui.

Aliquanto feracius Editionum Nepotis bonarum, instructarumque etiam obseruationibus Virorum doctorum egregiis, fuit saeculum sextum decimum. In iis Argentoratensi,* quae anno sexto, a. d. XII. Kal. Apriles, quaternis absoluta fuit in Schurerianis aedibus, omnesque Vitas comprehendit; nisi quidem ex alio forsitan fluxit libro; eo minus dubitamus primas bonitatis, non item antiquitatis cum Lambino, ** deferre, quum eam fere basin omnium aliarum esse cognouerimus. Exhibet enim non solum lectiones cum Iensoniana communes multas, *** sed nec minorem copiam propriarum **** offendimus, earundemque exquisitissimarum apprimeque bonarum, quae optimorum scriptorum Codicum auctoritate confirmentur: ita vt, qui editionem illam adornauit, is et Iensonianis exemplis vsus, et vel acumine ingenii ac sollertia, vel vno pluribusue libris scriptis, adiutus esse videatur: id quod exempla infra posita satis declarare putamus. Ab hac Argentoratensi proxime proditam esse in charta maioris formae reperio Parisiensem, a Iodoco Badio Ascensio curatam, Hieronymoque Aleandro Motensi inscriptam. Laudat Ascensius in epistola ad Aleandrum vehementer diligentiam Gerardi sui Vercellani: quam diligentiam credo non tantum ad Vitas Plutarchi,

* [De hac edit. vid. Harless supplementa, tom. II. p. 503.]

** Vid. ad 18, 3. 4 et 5. 7.

*** V. c. 5, 2. 2. 3. 5 et 3. 1 15, 6. 4. c. 10, 3. 17, 4. 1 c. 2, 2. 3. 5. c. 3, 2. 4. c. 5, 1. c. 7, 4. c. 8, 1. 18, 1. 2. c. 2, 4.

**** V. c. praef. 7. 1, 3. 1. 3. c. 4, 2 et 5 *audere — dimicare*. 2, 1. 3. c. 2, 3. c. 6, 5. c. 7, 1. 2. 5. c. 8, 3. 5, 2. 4. 7, 1. 1. 4. c. 3, 4. 9, 5. 1. 10, 6. 2. 15, 4. 6. c. 5, 2. 16, 2. 2. 17, 6. 2. 18, 2. 2. 4 aliisque locis innumeris.

a Pylade Brixiano antea editas, has enim sequuntur in isto exemplo Vitae Nepotis; verum ad Cornelium quoque pertinuisse. Certe quanquam lectiones continet haec editio non paucas, quas iam in superioribus exemplis videmus extare: * tamen reperiuntur etiam loci multi, quorum aliquot in margine laudauimus, quae aliter ibi et fere melius,** quam in caeteris libris, constituti legantur. In fine quidem epistolae Ascensii adscriptus est annus XIIII, quo prodiit illa, quam Heusingerus adhibuit, a nostra, credo, diuersa: sed ad calcem ipsius libri legitur annus XX. Desiderantur in eo, vt in exemplis Iensonianis, et Catonis et Attici Vitae. Vtriusque editionis, et huius et Argentoratensis, exempla suppeditauit nobis eadem bibliotheca Collegii Paullini. Post Ascensium exstitit Franc. Asulanus, qui conaretur de Nepote bene mereri, anno secundo et vicesimo (1522.). Reperiuntur in eius exemplo, quod Venetiis exiit octonis, lectiones multae propriae:*** quas vtrum e thesauris sui, alieniue, ingenii, Plutarchi ductu et auctoritate, depromserit, vt Magius**** suspicabatur; an e fonte librorum scriptorum hauserit, vt Heusingerus***** coniiciebat, ipse quidem nusquam ostendit. Sed ego tamen cum Heusingero arbitror, eum omnino aut scriptos Codices habuisse, aut certe libros editos consuluisse, a nobis nondum inspectos: verum multa etiam ex ingenio mutasse, si vulnera librorum suorum speraret auxilio eius tolli, et sanari

* V. c. 6, 2. 2. c. 3, 5. c. 4, 2. 7, 1. 2. 3. c. 5, 3 etc.

** V. c. 2, 8. 3. 3, 2. 3. 4, 5. 5, 5, 1. 1. 2. c. 2, 2. c. 3, 1. c. 4, 4. 5, 4. 2. 6, 1. 2. 4. c. 3, 2. c. 4, 2. 7, 3. 1. 2. c. 3, 4. c. 5, 7. c. 8, 2. 9, 5. 4. 10, 3. 1. c. 3, 3. 13, 3. 3. 14, 3. 3 etc.

*** V. c. 1, 5. 5. 2, 1. 2. 4, 3. 4. 7, 9. 3. c. 11, 1. 2. 9, 3. 3. 10, 3. 4. 15, 8. 2. 18, 2. 2. c. 3, 3 etc.

**** Vid. ad 10, 4. 1.

***** Vid. ad 7, 7. 4.

posse; etsi eum nolim, nec sententia nec assensu meo, absoluere audaciae libidinisque emendandi, cuius ab eodem Magio* accusatum noui. In praefatione quidem Asulanus ait, se et Iustinum et Probum emittere diligentissime castigatum. Aldinum exemplum tribus annis post repetierunt Iuntae, verum, vt suspicor, ita, vt immutarint nonnulla: quod et in Iustino factum ab iis esse constat. Sed de omni Iuntarum opera iudicium facere certum non licet, quum nobis non fuerit copia exempli eorum, nec Lambinus, qui illud laudat nomine exemplarium Florentinorum, eo sic voluisse vti videatur, vt posteris prodesset. Tam paucas inde lectiones protulit! Neque vero nobis videre contigit editionem Vltraiectinam, quam Andreas Schottus a Canteris Cauchiisve ** curatam putabat, et cui tam multum tribuit, vt eam sibi in enarrando Nepote non minori fuisse vsui confessus sit, quam librum manu scriptum.*** Prodiit anno secundo et quadragesimo.**** Anno post emisit easdem Vitas Coloniae officina Ioh. Gymnici octonis, cum Gyberti Longolii notis historicis maxime et Criticis; sed non multis, nec adeo longis, et in Timoleonte desinentibus.***** Qui an in ipsis textis Corne-

* Vid. ad 7, 4. 5 et 6, 5 et 11, 2. ad 10, 3. 2.

** Burmannus in notis ad Valesii Emendatt. pag. 117. dicit, hanc editionem esse a Ioh. Cauchio, Consulari Traiectino, emendatam. Sed quo auctore? [Neque Caspar. Burmannus in Traiecto erudito etc. Traiecti ad Rhen. 1738. 4. vbi pag. 59 sqq. vitam scriptaque Guil. Canteri persequitur, et pag. 70. sqq. vbi Theodori Canteri vitam scriptaque enarrat, vllam editionis Nepotis, a Canteris curatae, facit mentionem.]

*** Vid. ad Eum. 8, 1.

**** Fuit in bibl. Burmanni Sec. v. catal. illius pag. 171. n. 716.

***** [De Longolii editione v. Harless. supplement. tom. I. pag. 286. Inscriptio autem haec est: *Liber Aemylii Probi* Historiographi veteris et

lii, quae propria habet haec editio,* recenſendis diligentius vſus ſit Codice ſcripto, e quo paucas ab eo lectiones productas eſſe ſupra demonſtrauimus, non liquet. Hoc vero cognouimus, multas lectiones, quas iam in Ienſoniana et Argentoratenſia exempla receptas laetati eramus, ab Heuſingero et aliis ad ingenium Longolii,** tanquam ad fontem, referri, eumque a Magio praeſertim, perſaepe quidem, ſed iniuria nonnunquam *** et temere, vituperari, vt cupiditatis magnitudo nimis appareat. Magius enim poſt Longolium fuit primus, qui animum appelleret ad conſcribendas in Nepotem animadverſiones, vel hiſtoricas, vel Criticas, paullo vberiores illas et longiores Longolianis, ſed in Catonis vita deſinentes. Praeter ſcriptos Codices, de quibus ſupra dictum eſt, **** edita etiam adiit exempla, vt Ienſoniana, Aldina, Colonienſia: in quibus inter ſe comparandis eum Pompeii Nutii adiuuit induſtria. ***** Editae ſunt notae eius vna cum Vitis Cornelii ipſis, quarum contexta tamen locis perpaucis a ſuperioribus exemplis discrepant, Baſiliae anno tertio et ſexageſimo forma mai. ap. Henr. Petri. cf. Magii praef. ad libr. de tintinnabulis. Sexennio poſt Pariſ. 1569. 4. magnus ille Lambinus manum Nepoti admouit: qua opera profueritne plus, an

praeclari, de vitis excellentium Graeciae principum et ducum, ad T. Pomponium Atticum, Ciceronis familiarem. Vicioſiſſimum exemplar ex manuſcripto codice quam emendatiſſimum redditum eſt per D. *Gybertum Longolium*; cuius etiam ſcholia ſunt, quae paſſim inferuntur. Coloniae excudebat Io. Gymnicus anno M. D. XLIII. 8. Caret vero haec editio praefatione.]

* Vid. 3, 3. 2. 4, 2. 4. 10, 1. 5. 14, 1. 4. c. 10, 2. 16, 5. 1. 18, 1. 6. c. 5, 7 etc.

** Vid. ad 4, 3. 1. 5, 1 extr. etc.

*** Vid. ad 7, 11. 2. 17, 5. 1 etc.

**** Vid. notam ad Timoth. extr.

***** Vid. ad 18, 13. 4.

nocuerit, litteris, nescio. Animaduersiones quidem eius, quae maximam partem historicae sunt, quum multos obscuros locos egregie illustrent, vehementer semper se cunctis probarunt.* Sed reprehensus est, neque immerito, ab Viris doctis, praesertim ab Gebhardo, primo quod surripuerit aliis haud pauca; Longolio maxime** et Magio:*** deinde quod tam multos integros locos coniecturis suis leuibus contaminarit. Quod ipsum tamen ferri, credo, posset facilius, nisi alia inde mala eademque maiora extitissent. Nam quum Lambinus summa diuinae exquisitissimaeque doctrinae floreret laude; quum ei tum pauci pares haberentur ingenii acumine atque ἀγχινοίᾳ: non modo aequales adspiciebant eum et admirabantur vnice, verum posteri etiam, quae dicta a tanto viro et profecta essent, ea verissima esse atque elegantissima iudicauere. Quo nimiae Lambiniani ingenii opinionis errore factum est, vt Lambiniantum exemplum certatim repeteretur ab omnibus, ita quidem vt Vitae Nepotis etiamnunc multis Lambini coniecturis corruptae contaminataeque**** circumferantur. Sed quia non modo is,

* In bibliotheca Leidensi est exemplar cum notis missis Henr. Stephani. v. catal. illius bibl. pag. 237.

** Vid. Gebhardus ad 13, 2. 1. Bos. ad Conon. 1, 2.

*** Vid. Schottus ad 14, 2. et elogium Magii, praemissum libro eius de tintinnabulis. [In meo exempl. ed. Labin. a. 1569. tres quondam eius possessores nomina sua scripserant: in his *Matthias Berneggerus*, a. 1615. a cuius manu et admodum paucae adnotationes hinc inde adpositae sunt margini, et in fronte ea, quae sequuntur, scripta: „Hieronymus Magius edidit post Gybertum Longolium, Belgam, annotationes vberes in Aemilium Probum, de vita excellentium Graeciae impp. a quo multa Dionysius Lambinus audacter mutuatus, taciturnitate, (vt ne nominare quidem sustineat,) ingrati vix crimen effugit. Fr. Swertius in elogio Magii, quod praelixum est eius libro de tintinnabulis."]

**** V. c. 1, 1. 4 *idque*

qui infert alteri iniuriam, iniustus ducitur, verum etiam is, qui ab eo, cui infertur illatae est, si possit, non propulsat iniuriam, age, ne iniusti videamur, defendamus paucis doctrinam virtutemque Lambini ab impetu cupiditatis multorum, praesertim Gebhardi,* nimiae. Primo quidem multae ei lectiones ineptae et falsae, nugamenta appellat Gebhardus, tribuuntur, quas nobis certo constat ex aliis libris sumtas, non ab eo excogitatas, esse.** Etsi enim nullis vsus est libris scriptis: tamen conlulisse eum sequutumque apparet editiones superiores, vt Venetas, Argentoratensem, Parisiensem, Aldinam, Iuntinam, maximeque Colonien sem, vt Schottus eum non dubitarit aemulum Longolii dicere.*** Deinde coniecturas eius Puteanique, quas ipse, aduersantibus ac repugnantibus libris, recepisse fatetur,**** quas audaces esse et vanas clamitant multi, confirmari tamen, et stabiliri, cognouimus auctoritate scriptorum Codicum,***** quos postilla inspicere viris doctis contigit. Sed satis de Lambino eiusque opera diximus. Primus autem vidit, has vitas non esse ab Aem. Probo, sed a Cornelio Nepote, frustra Casparo Barthio contra disputante.

vt Lemnii. 7, 5. 5 *horum in imperio.* 14, 1. 2 *tantum non.* c. 6, 5 *tantum quod.* 16, 3. 1 *a re proposita.* 20, 3. 2 *deleta.* c. 4, 3 *agi.* 24, 1. 2 *aestimata.* 25, 8. 5 *dicis caussa* etc.

* De hoc viro eiusque cupiditate v. Graenius ad Cic. IX. ep. 16, 7. ad verba *dictorum offensionem.* add. ad Cic. I. ep. 7, 14. XIII. epist. 26, 3.

** V. c. 18, 7. 1 *Tentamus* est ab Asulano, non a Lambino. Et c. 11, 3 lectionem *se vteretur* alios auctores habere, non Lambinum, docebit libellus Lectionum Varr.

*** Vid. ad 4, 4. 6.

**** Vid. ad 10, 1. 4. 14, 5. 5. 21, 2. 3. 22, 1. 4 etc.

***** Vid. 10, 1. 4. 18, 11. 3 etc. Sed audaciae Lambinianae exempla inuenies 5, 4. 3. 16, 2. 4 et alibi.

Post eum in lucem misit Nepotem cum Vitis Plutarchi Henr. Stephanus Lutetiae octonis, quem vt modo Longolii, et Magii, maximeque Lambini, vestigia institisse, modo eas expressisse lectiones, vidimus, quae in libris editis, a nobis quidem adhibitis, non reperiuntur; ita Catonis Atticique Vitam, aliorum exemplo, omisisse scimus. De editione Ingelstadiensi, qua Schoppium vsum esse supra diximus, et quae anno tertio et nonagesimo* prodiit, praeter nomen, nobis quidem nihil constat. Atque hae sunt editiones Cornelii hoc saeculo adornatae, vel a nobis, vel ab aliis, visae et consultae.

Sed sequens saeculum septimum decimum prodidit exempla Vitarum eius longe praestantissima. Primum quidem omnium est illud, quod, a superioribus parum discrepans, anno secundo notis historicis criticisque, etiam philologicis, brevibus, saepius deinde repetitis,** ornatum senis denis emisit Lutetiae Ioh. Sauaro, libris scriptis tribus, de quibus ante commemoratum est, adiutus. Quam Sauaronis editionem sexennio post excepit maiore forma Francofurtensis, cui Claudius Marnius praefatiunculam praefixit.***

* V. Piccart. pericula critt. p. 30.

** Vt Paris. 1602. 12. in Catal. bibl. Leidens. p. 237. Lugd. Bat. a. 1642. 16. adiunctis etiam Longolii notis.

*** [Constat meum exemplar duabus partibus in vno volumine. Prior pars inscripta est: *Cornelii Nepotis Opera, quae quidem exstant; historica virorum domi militiaeque illustrium Graecorum Romanorumque:* Explicata pridem studio *And. Schotti* Antuerp. Soc. Iesu. Nunc denuo doctorum hominum accessionibus locupletata. Seriem auersa pagina exhibet. Francofurti ap. Claud. Marnium et her. Io. Aubrii MDCIX. fol. Series autem haec designatur. 1) De scriptore virorum illustrium auctore Andr. Schotto; 2) de auctoribus antiquis virorum illustrium, eiusd. 3) *Origo gentis romanae;* 4) in comm. de origine vrbis Romae notae

Debet autem illa non tam propter contextorum bonitatem excellens haberi; vtpote quae cum Lambiniano exemplo tota communia habeat; quam propterea quod, praeter Excerpta Codicis scripti Danielis, sicut Lambini reliquorumque superiorum Editorum notas omnes, ita Schotti quoque animaduersiones in Nepotem nouas, comprehendit: qui quos in conscribendis illis Codices manu scriptos adierit, supra ostendimus. In emendando quidem perquam cautus est et modestus: * sed quum de editis exemplis neque Aldinum, ** neque omnino vllum Vltraiectino vetustius, consuluerit, mirandum profecto non est, multas ab eo lectiones

And. Schotti; 5) Ioann. Metelli epistola ad Steph. Pighium (de auctore illius comm.); 6) *De viris illustribus* liber, cum breuibus notis A. Schotti; 7) Andr. Schotti in scriptorem de viris illustribus notae vberiores; 8) Dom. Machanei scholia; 9) *Cornelii Nepotis fragmenta;* 10) A. Schotti in ea annotationes; 11) *Epistola Corneliae, matris Gracchorum;* 12) Addenda et corrigenda in Notis A. Sch. ad viros illustres; 13) *P. Nannii* de claris Corneliis lib.; 14) *C. Sigonii* de vita et rebus gestis P. Scipionis Aemiliani lib. 15) Accedunt in fine A. Schotti in Aemilium Probum, seu Corn. Nepotem de vita excellentium imperatorum notae; 16) II. indices. — *Altera pars* inscripta est: *Corn. Nepotis, vulgo Aemilii Probi de vita excellentium imperator. graecorum ac romanorum.* Cum commentariis *Dionysii Lambini,* Monstrolienſis, auctis nuper atque emendatis. accesserunt Commentarii, Adnotationes, et Notae *Gyberti Longolii, Hieronymi Magii* et *Io. Sauaronis,* cum excerptis e vetusto codice Ms. *P. Danielis.* praefixa Chronologia impp. Graeciae apud Probum, per Olympiadas. cum indicibus, praesertim auctorum, qui in singulis commentatoribus laudantur vel illustrantur, accuratis. Francof. ap. Cland. Marnium et hered. Io. Aubrii. MDCVIII. (1608.) fol.] In bibl. Bodlei. est edit. Paris. 1620. 8.

* Vid. ad 7, 4. 1. c. 6, 3. c. 10, 4.

** Sic ad 1, 5. 5 dicit solum Lambinum habere *decuplicem:* quae tamen est Aldinae editionis lectio.

Longolio * Lambinoque tributas esse, quae aliis debuissent auctoribus tribui. Post Schottum desertus diu relictusque iacuit Nepos, nemoque triginta amplius annis inuentus est, qui Vitas eius recenseret paullo diligentius. Quo beneficio illas et cura, anno tandem quadragesimo et sexcentesimo,** dignatum est ingenium atque doctrina Boecleri. Hic non modo contextum denuo recensuit, multosque locos, Leidensis primi Schefferianique Codicis ope, restituit et emendauit, insertis etiam Freinshemii coniecturis, ***, verum Vitas ipsas in Capita, et haec in minores sectiunculas, paragraphos appellant, descripsit; qua descriptione etiamnunc vtimur; et indicem verborum addidit magna diligentia, magnoque studio, confectum. Atque haec Boecleri exempla **** mox multi alii vel tota, vel maxima certe ex parte, expressere. In iis editionibus, quae totae manarunt e Boeclerianis, praeter Buchnerianas, est ea quam Iac. Mylius Lipsiae anno tertio et quinquagesimo octonis curauit; in qua non modo notae Boecleri et Iani Gebhardi in omnes Vitas, Ernstiique in Aticum, integrae, reperiuntur; sed in margine etiam adiecta extat diuersitas lectionum cum Boecleriani Codicis manu scripti, tum exempli Gebhardiani. Nam Gebhardus ***** quidem quarto iam et qua-

* Ad 2, 1. 3 ait Longolium edidisse *regebatur*. At sic iam in Arg. legitur.

** [Argent. 1640. 8.]

*** V. ad praef. 4.

**** Tertia Boecleri editio, qua nos vsi sumus, prodiit Argentor. a. 1648 octonis. Postremam eius h. e. quartam editionem h. e. Argentor. optimam vocat Ernstius ad tit. Vitae Attici. Corn. Nepos cum notis Boecleri et Vorstii. Lipsiae 1669. 8. — *Henr. Ernstius* scripsit commentar. in Corn. Nepot. Lipsi. 1707. 8.

***** Vid. de eius consilio, Nepotem edendi, illius epp. ad Io. Kirchmannum, inter Gudianas Nr. 233. 240. 241. [In collectione epistolarum inscripta: *Marquardi Gudii* et doctorum virorum ad

dragesimo anno Nepotem animaduersionibus suis egregie illustratum duodenis Amstelaedami apud Ianssonos ediderat, in quibus eum supra significauimus maxime hoc egisse, vt Lambini audaciam, quae elapsa esset superioribus Editoribus, notaret, neque probari vllo modo posse doceret. Accessit autem ad Vitas ipsas recensendas nullis libris scriptis propriis instructus: sed ex editis reliquis, quae lectiones optimae visae essent, eas delegit et recepit; nonnunquam ingenii quoque impetum sequutus videtur.* Illud se etiam fecisse ait Robertus Keuchenius, cuius editio apud Hacquios aliquoties, ** nouissime apud Vuetstenios Amstelaedami octonis prodiit. At vero nos eum deprehendimus sequi fere Gebhardi vestigia, *** vt huius simium ineptum recte dixeris, reprehendendum etiam in eo, quod notas Virorum doctorum, quas adiecit suae editioni, praeter proprias, saepissime mutilauit misere et crudeliter lacerauit. Sed exemplum Boecleri ita seruauit, vt nonnulla tamen, fide scriptorum editorumque Codicum, sapienter beneque mutarit, Ioh. Andreas Bosius, Buchneri discipulus, magnum Germaniae decus, quum ederet primum Cornelii Vitas Lipsiae anno septimo et quinquagesimo octonis: quam editionem ornavit notis vt propriis, quibus multae Gasp. Bar-

eum Epistolae. Quibus accedunt e bibliotheca Gudiana clarissimorum et doctissimorum virorum — et Claudii Sarrauii, Senatoris Paris. epistolae, ex eadem bibl. auctiores, curante *Petro Burmanno*. Vltraiecti 1697. 8. pag. 296, 302 et 303.]

* Vid. 4, 3. 1. 5, 2. 5. 6, 1. 5. 14, 11. 3. 15, 6. 6. 18, 2. 3. 20, 3. 5 etc.

** Primum [cum notis variorum, Lugd. Bat. 1658. 8.] Lugd. B. 1667. 8. — tum 1687. et Lugd. B. 1728.

*** Vid. 14, 7. 1. 18, 9. 3. 20, 3. 5. 22, 1. 4 etc. Interdum Lambinianas lectiones expressit, vt 16, 2. 5. 23, 5. 2 etc.

thii coniecturae, quas a Christiano Daumio* acceperat, insertae leguntur, ita alienis quoque, in quibus eminent maxime Henr. Ernstii Buchnerique animaduersiones, nondum tum editae. Atque quum diuenditis prioris editionis exemplaribus, ad recognoscendum iterum Nepotem animus adiiciendus esset eidem Bosio: non tantum suas notas emendauit et auxit; multas, quae in prima editione fuerant, sustulit; indicemque verborum Boecleri, post Loccenii Vorstiique ** curas, locupletauit; verum alias saepe lectiones in locum priorum intellegenter fere *** suffecit, a. 1675. 8. Qua in re quum caute admodum, vt par est, docteque eum versatum esse appareret: omnes qui postea vellent Vitas Nepotis emittere, ab hoc Bosii exemplo, quod anno quinto et septuagesimo formulis fuit descriptum octonis, non temere recedendum putarunt, ita vt Bosius iure videatur meritoque nominari Nepotis sospitator et seruator posse. **** De Britanorum opera

* Vide Daumii epp. ad Bosium, ep. 18. p. 24. ep. 19. pag. 26.

** Hunc vocat Bosius ad Alcibiad. VI. 3. *Corneliani indicis interpolatorem.* — Cornel. cum indice, a Vorstio locupletato, prodiit Lipsi. 1662. 8. impensis Christi. Kirchneri. Praefat. addidit Vorstius. — cum notis Boecleri et Vorstii. Lipsi. a. 1669. 8. conf. Vorstius ad Sulpic. Seuer. H. S. I. 12, 3. et alibi: Graeuii epp. ad Heinsium p. 140. 145. 147. 157. 160. in tom. IV. Syllog. epistolar. editae a Burmann.

*** Vid. praef. 6. 10, 1. 2. 4. c. 2, 2. Sed 23, 4. 3 temere edidit *propraetorem*, pro *praetorem*: cuius generis alia quoque, sed pauca, reperient lectores.

**** [V. in Sylloge epp. a viris illustribus scriptarum, edit. a Burmanno tom. IV. p. 210. 270. 275. Schlegel. in disp. mem. p. 52. at conf. quoque eruditas Schlegelii animaduersi. l. c. cap. VIII. p. 67. sqq. Nic. Heinsius videtur Nepotem illustrare voluisse. v. epist. Graeuii ad Heinsium, pag. 563. tom. IV. citatae Sylloges Burmann.]

dicemus ſententiam, vbi exempla eorum adhuc quidem fruſtra a nobis quaeſita nacti fuerimus.*

Eo, in quod noſtra aetas incidit, ſaeculo de Nepote noſtro egregie meriti ſunt Stauerius et Heuſingerus. Vterque Boſianum exemplum propemodum totum reddidit, magnamque in conferendis ſcriptis Codicibus, quos ſupra laudauimus, probauit diligentiam; Heuſingerus etiam in committendis inter ſe antiquis Editionibus aliquot, vt Argentoratenſi, Pariſienſi, aliis: et in Indice verborum locupletando. Qui quum, edito Emendationum Spicilegio,** in quo quid reprehenden-

* [Editiones atque verſiones Cornelii Nepotis, a Britannis factas, aut in Britannia recuſas, recenſet *Lew. William Brüggemann* in: A View of the Engliſh Editions, Translations and Illuſtrations of the ancient Greek and Latin Authors with remarks, Stettin. 1797. 8. pag. 477. ſqq. et in: A Supplement to the View etc. Stettin. 1801. 8. pag. 89. ſq. Memorare tantum iuuat editionem inſcriptam: *Cornelii Nepotis* excellentium imperatorum vitae. Acceſſit *Ariſtomenis Meſſenii* vita (gr. et lat.) ex Pauſania. (Ad finem adiiciuntur variae lectiones, quae in codd. mſſtis et optimis editionibus occurrunt, vna cum doctorum virorum coniecturis et caſtigationibus, et indice locupletiſſimo.) Oxonii e theatro Sheldoniano. 1675. 1687. 12. ibid. 1697. 8. — Editio nouiſſima, nunc denuo recognita. Ibid. impenſ. Ant. Peiſley. 1708. 8. A nitore typorum commendantur edd. Glaſguae, exc. Robertus Foulis, acad. typograph. 1744. 12. et 8. — Vitae — ex edit. Oxon. fideliter expreſſae, excud. Robert. et Andr. Foulis. 1749. 12. — 1761. 12. (cum ligg. v. catal. biblioth. Badenhaupt, p. 264. nr. 2726.) — 1777. 12. — Editio nouiſſima, prioribus longe emendatior. Cui acceſſit index Boecleri locupletiſſimus. Londini. 1799. 8.]

** [*I. Mich. Heuſingerus* primum ſcripſit Emendationes aliquot locorum in Cornelii Nepotis vitis excellentium imperator. in Exercitatt. ſocietatis latinae, quae lenae eſt etc. vol. II. Lipſ. 1743. 8. p. 173 – 180. poſtea edidit Spicilegium emendationum et obſeruationum ad Cornelii Nep. excellentium impp. vitas XVIII. priores: quarum plura menda V.

dum ſibi in prima editione Staueriana, quam Luchtmanus anno quarto et triceſimo ſtudioſis dedit, videretur, oſtenderat, bono Stauerio bilem libertate ſua mouiſſet: hic continuo coepit eam effundere in Obſeruationibus Miſcellaneis Nouis, quae apud Belgas cura Doruillii prodiere:* et in altera editione ſua,** quae locis nonnullis lectio-

Cl. Auguſtini a Stauern nova opera nondum ſublata corriguntur, loca obſcuriora explicantur; alia a ſiniſtris interpretationibus vindicantur. Iſenaci (1744.) 4. De liticula inter Heuſingerum et van Staueren orta vide Chriſtph. Saxii Onomaſt. literar. part. I. p. 151. ſq. adde part. VI. p. 504. ſq. de Staueren, et in analectis p. 728. ſq. de Io. Mich. Heuſingero: qui in Emendationum libris II. ab eius filio Friderico, Gothae 1751. 8. editis duo triaue loca Cornelii Nep. emendauit. — Heuſingeri editio prodiit Iſenaci et Lipſ. ſumtu typisque Io. Chriſtph. Krugii, 1747. 8. et mutata tantum tituli pagina, Iſenaci et Lipſ. ſumt. Gottl. Griesbach. 1755.]

* Tom. VI. pag. 513 — 538. Ipſe alias in Nepotem Obſeruatt. inſeruit Obſſ. miſc. nouis tom. VIII. p. 813. ſqq. *Stauer.* autem prior edit. maior prodiit Lugd. Bat. ap. Sam. Luchtmanns. 1734. 8. cum integris notis Iani Gebhardi, Henr. Ernſtii, et Io. Andr. Boſii, et ſelectis Andr. Schotti, Dion. Lambini, Gyb. Longolii, Hier. Magii, Io. Sauaronis, aliorumque doctorum, nec non excerptis P. Danielis. Acceſſit locupletiſſimus omnium vocabb. index, ſtudio et opera Io. Andr. Boſii confectus, curante *Auguſtino van Staueren,* qui et ſuas addidit. Recenſetur illa edit. in Actis eruditor. a. 1737. p. 302 — 305.

** Lugduni Bat. 1755. 12. cum animaduerſſ. partim criticis, partim hiſtoricis. [In quibus potiſſimum bene docteque verſatus eſt in interpretatione hiſtorica, in teſtibusque laudandis locupletibus. Idem Nepotem cum aliis comparauit, aut errores illius hiſtoricos ſolerter detexit. Copia tamen interdum laborauit. Hanc minorem Stau. editionem ita recudendam curauit *Theophil. Chriſtph. Harleſs,* vt et ſuas et Ioannis Kappii notas adiiceret, Erlangae 1774. min. 8. Kappii tamen animaduerſiones, in quibus ſuam ille ſententiam paullo copioſius explicuerat, inſeruit Opuſculis ſuis varii argumenti, Halae, 1773. mai. 8. pag. 458 — 469. — Eadem editio iterum curis ſecundis Harleſs et Kappii typis renouata eſt Erlan-

nes exhibet a lectionibus prioris exempli diuersas, non semel impetum in doctrinam atque fidem Heusingeri, haud scio an frustra, lacessitus fecit. Mihi certe videtur Stauerius Codicem Leidensem suum non diligenter satis distinxisse vbique a Leidensi primo: et in prioribus maxime foliis confudisse eum et miscuisse notas Bosianas* reperio, alienas item** nonnunquam Bosio tribuisse, quasdam etiam omisisse.*** Sed quid attinet pluribus dicere de libris, qui omnium manibus versantur? Atque haec etiam de editionibus****

gae 1800. min. 8. in qua editor in referibenda lectione textuque constituendo frequenter discessit a pristina sua sententia atque lectione. *Van Staueren* nouam Cornelii Nepotis editionis maioris recensionem instituere coepit. At dimidia iam ex parte typis descriptam absoluere non potuit, morte abreptus. Moriens tamen Carolo Antonio Wetstenio, I. C. suo quondam discipulo, commisit curam reliquae partis profligandae. Wetstenius vero in breui dedicatione, „eodem, ait, tenore reliqua absoluere malui, codicem adeo, ipsius (Stauer.) manu variis in locis correctum et auctum, sequi contentus. Vberioribus enim hisce adnotationibus ne volumen in nimiam molem excresceret; aliorum, (et in his Bosii, Ernstii, Gebhardi) quaedam, sua reciderat non pauca.“ Stauer. igitur in hac altera, longe auctiore, editione, (Lugduni Batau. 1773. mai. 8.) frequenter alias referipsit lectiones, ac in priore maiore et in minore fecerat: interdum cessit consilio Heusingeri; saepius tamen, (nec raro cum verborum acerbitate,) discessionem fecit ab eo, et vel pristinam suam tuitus est sententiam, vel in alia omnia transiit.]

* Vid. praef. 8. 1, 1. 1. 2 c. 2, 3. c. 3, 2. 6 etc.

** Vid. 1, 7. 5. 5, 4. 2 fragm. 9, 1.

*** Vid. praef. 4. 6. 1, 7. 3. c. 7, 5. c. 8, 1 etc.

**** Aliquot editionum memoriam subiicere lubet. — Corn. Nep. — Nordhusae 1659. 12. — Londini 1714. 12. — 1731. 8. — ibid. ap. Brindley a. 1744. in forma minima. — Latin et François — avec des notes-critiques, à Pariſ. 1744. — Corn. Nep. c. Muzelii. Berolini 1732. 8. — Vitae excellentium imp. Accedit versio gallica, curante I. P. Millero, Berolini, 1746. 8.

Vitarum Cornelii: quas multi alii Viri docti,

— 1756. 8. et 1775. 8. — Corn. Nep. vitae etc. ad exemplar Keuchenianum, in vſum ſcholarum Daniae et Norvegiae. Hafniae, 1776. mai. 8. cura Batholdi Chriſti. Sandvig. qui editionem Hackian. a. 1667. cum maxime, paucis exceptis locis, ſequutus, addidit Longolii, Lambini aliorumque notas, ſed non omnes. — Sine notis, Manhem. 1778. et Biponti 1782. 8. [Bipontini editores ſunt quidem in textu conſtituendo ſequuti Heuſinger. ſed ita, vt in quibusdam locis lectionem Boſianam revocarent, in quibusdam etiam Stauerium ſequerentur.] — Repetitio editionis Bipontinae eſt haud dubie ed. Viennae 1798. 8. — Herbipoli, 1777. 8. — Collectio noua claſſicorum Romae antiquae ſcriptorum, tom. I. quo continentur *Cornelii Nepotis* vitae excellentium imperatorum. Cum notis lectiſſimis curat *I. S. Ith*, biblioth. reipubl. praefectus: cum peculiari etiam inſcriptione: *Corn. Nep.* vitae excell. impp. Textui ad optimarum editionum fidem recenſito acceſſerunt illuſtrationes breuiſſimae, vel ex aliis ſelectae, vel recens additae: Curauit *I. S. Ith*, Bibliothecarius. Bernae et Lauſannae, 1779. 8. [Ex editt. Boſiana, Heuſingeriana et Stauerіana novam plane ſe concinnaſſe recenſionem, in praefatione profitetur Ithe.] — Vitas Plutarchi cum notis Francogallicis edidit *Vauvilliers*. Supplementum earum continet *Nepotis* vitas decem imperatt. Pariſ. 1788. — cum notis *Hauſii*, Mogunt. 1785. 8. — cum adnotatt. M. *Sim. Fr. Wurſteri*. Vlmae 1791. 8. — Sed melior eſt editio: Cornelii Nepotis vitae excellentium impp. Mit Anmerkungen von *Io. Heinrich Bremi*, Tiguri, 1796. 8. — *Corn. Nepos* — mit philolog. und hiſtoriſchen Anmerkungen. Cöthen. 1796. 8. — [Correctae editiones, notis vero deſtitutae, ſunt Tubing. curante *Hutten*. 1799. 8. — Marburg. 1799. 8. — et Corn. Nepotis vitae — ad optimas edition. — ed. Matth. Rathe. Hauniae. 1800. 12. — *Corn. Nep.* — editio ſtereotypa. Pariſ. ap. Didot. a. reipubl. VII ($179\frac{8}{9}$) 12. — vitae — ad optimas edd. collatae. Editio accurata. Francof. ad Moen. 1801. 8. — Vitae — ad optimas edd. collatae, ſtudio et cura *Io. Ioach. Bellermanni*. Erford. 1802. 8.] — Nepotis vitae lingua Etruſca, cum notis. Catan. 1771. 8. — Germanice verſae ab anonymo, Francof. et Lipſ. 1766. 8. — a *Io. Andr. Benigno Bergſträſſero*, cum notis, Francof. 1782. 8. — edit. II. emendat. ibid. 1789. 8. — ab *Alberto Xauer. Wein-*

vt Schoppius, Picartus, Rutgerſius, Scheffe-

cierl. München. 1792. 8. — [a *Io. Dau. Büchling* cum notis: Lipſ. 1796. 8. — cum notis. Stuttgard. 1799. 8.]

[Sed miſſis aliis editt. et verſionibus, recentiorum quorumdam virorum doctorum ſtudia operamque, in emendando aut illuſtrando textu Corneliano poſitam, paucis commemorabo. Bis vero bene meruit de Nepote clar. *Carol. Henric. Tzſchucke*, ſcholae electoralis Misnenſis Rector. Eius enim diligentia primum editae ſunt *Cornelii Nepotis* vitae excell. impp. in vſum ſcholarum, additis notis, ex recenſione Auguſtini van Staueren. Lipſ. 1791. 12. Vir autem doct. non modo aliquot contulit editt. ac quaedam Nepotis loca, modo librorum vett. modo virorum doctor. auctoritate ductus emendavit, ſed etiam breues quidem, at eruditas cum criticas tum in primis hiſtoricas adnotatt. textui ſubiecit. — Poſtea dedit textum paſſim aliter informatum, adiecto commentario, in quo partim lectionis ratio declaratur, partim formulae loquendi, praecipue res hiſtoricae explicantur atque illuſtrantur. Inſcripta autem eſt editio: *Corn. Nep.* excellentium impp. vitae ad optimorum exemplarium fidem recenſitae atque prooemio, chronologia et indice rerum inſtructae a *Carolo Henrico Tzſchucke.* Gottingae 1804. ſumtib. Henr. Dieterich. mai. 8. In prooemio agitur 1) de Nepotis aetate; 2) de vita et moribus Nepotis; 3) de doctrina et ſcriptis Nepotis; 4) de vero auctore libri de vitis excell. imperatt. (Facile largitur, duriora quaedam et moleſta Ciceronianis auribus vel ex Aemilii Probi ſenſu adſperſa, vel a librariorum contaminationibus infecta prodiiſſe.) 5) de fide et fontibus Nepotis; 6) de oratione Nepotis; 7) de codd. et editt. praecipuis huius libri; 8) de huius editionis indole, et conſilio, quod ſequuta ſit. Tzſchucke, ſe, profitetur pag. XXXIII. in textu reddendo ſequutum eſſe recenſionem, a Staueren o a. 1773 factam, ita tamen, vt comparatas inter ſe adhiberet aliarum editionum inſigniorum lectiones, easque ad codicum exempla propoſita exegiſſe. — Prior pars continet et vitas et fragmenta Nepotis, chronologiam rerum memorabilium in Nepote, et indicem ſelectum: altera pars ſeparatim edita et inſcripta eſt: Commentarius perpetuus in Cornelii Nepotis excellentium impp. vitas, conſcriptus a C. H. Tzſchucke. Gotting. 1804. 8. — Editio *A. Ch. Meinecke* cum breuibus notis grammaticis et hiſtoricis, pueris ſcriptis, Lemgou. 1792. 8. haud tulit plauſum cenſorum. — M. *Beniamin Frider. Schmie-*

rus, * et Struchtmeierus ** emendare et illustrare

der edidit Lexicon über den Cornelius Nepos, das Sprache und Sachen vollständig erklärt, und viele Stellen in besondern Anmerkungen erläutert. Halae Sax. 1798. 8. In praemissis adnotationibus, partim criticis, partim grammaticis, Cornelium saepe culpat, multorumque eum peccatorum tam contra historiam, quam contra latinitatem rectamque scribendi rationem commissorum acriter incusat. Quare Tzschucke eum in prooemio ad alteram suam editionem pag. XXXI. vocat seuerum subinde Nepotis exagitatorem. Num vero Nepos in conscribendis vitis id consilium, quod Schmieder acute quidem exposuit, ante oculos habuerit et sit exsequutus, dubito; saltem nondum adduci possum, vt credam. Idem V. D. dein Nepotis curauit editionem, scholis adcommodatam et inscriptam: *Corn. Nepos* de vita excellentium impp. Mit Einleitungen und teutschen Anmerkungen von M. *B. Fr. Schmieder*, Rector des Luth. Gymnas. zu Halle. Berol. 1801. min. 8. — *Corn. Nep. vitae excell. impp.* Editio nova, scholarum vsui accommodata, cum breui adnotatione. Curauit *Carol. Frid. Heinrich*, Saxo, Gymnas. Magdalen. Vratislau. doctor. Vratislau. 1801. 8. Basis est ed. Stauer. prima. Notae sunt admodum paucae, vtiles tamen. Hinc inde loca quaedam critice tractantur. — Vberius res et verba sine dicendi formas explicuit *Christian Henr. Pausler* in editione inscripta: *Corn. Nep. vitae excell. imperatt.* Mit grammatischen und erklärenden Anmerkungen. Lipsiae 1804. mai. 8. — *Corn. Nepotis vitae excell. impp.* ad exemplar Bosii recudendas curauit, argumentis, notis, indicibus, vita auctoris, tabula chronol. et historia illustrauit *Io. Christi. Frid. Wetzel*, Lycei Primislau. Rector. vol. I. et II. in quo continentur indic. nominum et verborum et historia. Lignitii 1801. 8. — De *Ricklefii* Hannou. 1803. 8. editione, quippe quam non habeam, nihil dicere possum. Tzschucke in prooemio ad editionem Göttingensem pag. XXXI. Wetzel. nominat chronologiae in primis inuestigatorem solertissimum; Ricklefium vero priorum editorum monita cum lucro reddidisse indicat.]

* Eius Lectiones Corneliauae in Miltiadem leguntur in illius Miscellaneis, Vpsaliae 1697. p. 1—58. [In manibus habeo: *Io. Schefferi*, Argentoratensis, Lectionum academicarum liber, quo continentur animaduerss. in Miltiadem Nepotis, epistolas Plinii etc. Hamburgi, 1675. 8. Lectiones Corneliauae primum occupant locum.]

** Animaduerss. I. 10. Har-

conati sunt: quorum numerum augebit breui Iac. Frid. Heusingerus, fratris superioris filius, Vir non maiori doctrina quam humanitate praeditus, quem Scholam Guelferbytanam nuper regendam suscepisse vehementer laetamur.*

Vitam Catonis et Attici, vt hoc addam, e Codice scripto, quem a Car. Langio acceperat, Pighius suis Annalibus inseruit: et Atticum ediderunt, praeter Ciceronis interpretes, (vt Graeuius in sua edit. epistolar. ad Atticum,) separatim et enarrarunt diligenter Ernstius,** Gesnerus, alii. Bosius et Heusingerus vsi sunt in eo recensendo editione Romana: nos vero excerpsimus lectiones diuersas, in quibus multae bonae sunt,*** ex exem-

derouici 1755. 8. [M. *Io. Iac. Schmidt* spicilegium obseruationum (criticarum) ad Cornelii Nepotis vitam T. Pomponii Attici, Basil. 1789. 4. — *Georg. Veesenmeyeri*, Profess. Vlmensis, specimen obseruatt. miscellan. in Corn. Nepotem. Vlmae 1796. 4.]

* [Vir ille, post fata adhuc celeberrimus, scripsit libell. De Nepote Cornelio bene merendi aliquot subsidia bibliothecae Guelpherbytanae. Guelpherbyti 1759. 4. in quo duo fragmenta, in cod. Guelpherb. reperta, Corn. Nepoti adserere studuit: quae quum Christi. Adolpho Klotzio in censura illius libelli in nouis actis erudit. Lipsi. 1759. m. Febr. p. 53. — 96. haudquaquam istius antiquitatis esse viderentur: Heusingerus suam tuiturus sententiam, scripsit libellum, inscriptum: Fragmenta Cornelii Nepotis Guelpherbytana a censoria Lipsiensis critici virgula vindicantur, Guelpherb. 1760. Klotz tamen, nondum conuictus, respondit in Miscellaneis criticis, Traiecti ad Rhen. 1763. 8. cap. XI. p. 44 — 53. Neque vero Heusingerus suam deseruit caussam; sed in calce *Fl. Mallii Theodori de metris* libri, Lugd. B. 1766. 8. non solum scripta sua memorata repetiit, sed etiam p. 155 — 166. modeste respondit in Accessione ad vindicias fragmentorum Nepotis.]

** Hafniae 1629. 12.

*** Heusingerus ad c. 12, 5 dicit, in solo Paris. libro legi *impetratum*, pro *in praesenti vtrum*. At iam in Brixiano ita legitur. Simile exemplum inuenient lectores c. 16, 3.

plo, quod anno nono et nonageſimo quinti decimi ſaeculi Brixiae cum Vitis Plutarchi prodiit, forma maxima. *

Sed de Fragmentis quoque et reliquiis caeterorum monumentorum Cornelii videtur aliquid eſſe dicendum. Primus eas, vt nunc ſunt, collegit, et Vitam Catonis atque Attici iis inſeruit, magnus ille Andreas Schottus: ante quem tamen epiſtolae matris Gracchorum particulas, quas Schottus in Codice Abbatiae Faeſulanae, quem ei Ant. Auguſtinus dederat, et in exemplari Bri-

* Matius Annotatt. c. 35 laudat *Manutii* libellum annotatt. in vitam Attici. — Correxit vitam Attici *Schoppius* in Veriſim. libr. III. cap. VIII. p. 156. ſqq. — *Chriſtian. Heidmannus* vitam Attici enarrauit in acad. Helmſtad. et ſeparatim edidit. Helmſtad. 1613. 8. plagg. 2. cum praefatiuncula.—[*Schlegel.* in diſs. laudata cap. V. pag. 28 ſqq. recenſet quatuor antiquas et rariſſimas editiones, quibus adhaeret *vita Attici*, e biblioth. Thottiana, n. vnam, quae continet Ciceronis epiſtolas ad Atticum, Brutum et Quintum fratrem, Venet. per Nic. Ienſon. 1470. fol. et tres alias, quae habent vitas clarorum virorum e Plutarcho potiſſimum in latinum ſermonem conuerſas, quarum prima ed. ibid. per Nicol. Ienſon. 1478. fol. ſecunda autem et tertia, omni indicio typographi et loci annique deſtitutae, Schlegelio videntur antiquiores eſſe, et circ. ann. 1462. expreſſae typis; inſuper ſecunda antiquior, tertia autem ad illius exemplum ab alio typographo, minus curioſo, aut artis ſuae minus gnaro excuſa. Idem p. 41 ſqq. lectiones antiquiſſimae editionis ac pag. 48 ſqq. lectt. edit. Ienſon. 1470. ab lectt. in ed. Fiſcher. receptis diuerſas notauit. — De alia vitarum Plutarch. parallelarum collectione cum vita Attici, ſine l. et a. nota, v. Harleſs ad Fabricii B. Gr. vol. V. p. 201. ſq. de Plutarchi editionibus.] — Philibertus de la Mare, Senator Diuionenſis, in epiſtola ad Nic. Heinſium, (in Burmanni ſylloge epiſtolarum etc. tom. V. p. 678.) in catalogo operum *Leonardi Aretini* MSS. in bibl. *Iac. Gaddii*, ab ipſo deſideratorum, primo loco ponit *Aretini Praefationem in Cornelium Nepotem, et vitam Attici.*

tanico, auctore Iac. Bongarsio, inuenerat, vt Staverius in libro Vossiano primo et tertio, iam Savaro ediderat, e libro scripto Attici suo, Gifaniano item et Petauiano. Post Schottum eas diligenter recensuit Bosius; et nuper Heusingerus ὁ μαχαιρίτης, qui vndecimo capite ea, quae e Iornande afferuntur, Cornelio Tacito scienter, praeeunte tamen Bosio, vindicauit.

Iam eo tandem venimus, vt etiam de nostra hac Vitarum Nepotis editione paucis exponamus. Eius vero adornandae curam eo libentius suscepimus, quia non male de litteris sperabamus merituros esse, si opprimeretur, opera nostra, Stubeliana, de qua supra diximus, et quam repetere totam librarius volebat. Textus totus ductus est ex editione Bosii altera; cuius etiam animaduersiones integras ex eodem exemplo subiecimus, quod viam ostendunt, quam ingredi et persequi Grammatices, hoc est facultatis interpretandi recte auctores vtriusque linguae antiquos, studiosi debeant. Adiecimus praeterea, vt nuper in Iustino, libellum Variarum lectionum, e libris cum scriptis, tum editis, de quibus ante memorauimus, collectarum: quod institutum non modo hanc habet vtilitatem, vt carere queant lectores ipsis illis libris, magno saepe et insano pretio comparandis; sed efficit etiam, vt acuantur ingenia, et adiuuentur ad emendanda atque tollenda vitia librariorum, caussasque eorum et quasi origines reperiundas: et vt multorum vocabulorum* formularumque sententia atque vis, sine Lexicorum adiumento, aperiatur. Denique in animo erat addere Indicem verborum copiosiorem: sed mutavimus consilium, adiecimusque breuiorem illum,

* V. c. Eum. 9, 3. in cod. Axen. *fidos certos mittit homines.* Timol. 5, 1 *voti esse compotem.* vt ap. Sallust. Catil. 40, 6 *multos innoxios insscios coniurationis.*

qui in editione Staueriana altera * est, ex Boecleriano excerptum, cum rogati a librario, ne moles libri nimis magna fieret; tum quia Staueriana primae et Heusingerianae editionis exempla satis obuia putabamus, quae ii adire possent, qui scire vellent, quibus verbis, quibus formulis, Nepos loco quoque, et quomodo, vteretur. Sic ergo vale, lector docte, et conatis nostris ita faue, vt etiam peccatis ignoscendum cogites. Scripsi Lipsiae m. Maio ineunte A. C. cIↃIↃCCLVIIII.

* Etiam Amstel. a. 1704. 12. vbi est paulo plenior.

IOH. ANDR. BOSII

PRAEFATIO

LECTORI S.

Ne legeres in hoc vestibulo, quae de proposito nostro prolixe dicturus eram; partim mercatus imminens, qui subinde multorum conatus intercipit, partim valetudo fecit mea. Quae praeterea et hanc necessitatem mihi imponit, vt quidquid hoc epistolii est, aliena manu exarandum sit. Sic igitur rem omnem paucis accipe. Cum abhinc triennio, ab ornatissimo et praestantissimo Viro, Christiano Kirchnero, de noua Nepotis Editione adornanda compellatus, onus illud otio quam nunc abundantior, in me recepissem, optimum existimavi, in ea re hanc viam insistere, quam in edendis scriptoribus antiquis Cl. Vir, Matthias Berneggerus cum eruditissimo genero, Ioh. Freinshemio, primi feliciter inierant. Neque enim verebar eorum iudicia, qui cum aliud nihil habeant, quod in hoc instituto possint reprehendere, nimiam diligentiam accusant: quasi haec cuiquam vitio verti debeat. Quare quoscunque noram annotationum aliquid in hunc auctorem scripsisse, sollicite conquisiui, hac fini, vt seligerem ex omnibus, quae maxime illustrando auctori essent, selectaque in formam perpetui Commentarii redigerem. Hoc tamen discrimine, vt CC. VV. Ioh. Henr. Boecleri, Ianique Gebhardi pleraque retinerem, exceptis, quae Gebhardus illustrandae dictioni prolixe congesserat: e caeteris pauca solum et praecipua excerperem. Sed quoniam non dubitabam, plura in scriniis suis servare Viros doctos, quae Nepoti nostro nouam lu-

cem adferre poſſint, quosdam aut ipſe, aut per amicos conueni, modeſte rogitans, vt propoſitum noſtrum, quoad poſſent, ope conſilioque iuuarent. Neque fruſtra fui. Nam Vir Celeberrimus, et de Nepote noſtro iam ante praeclare meritus, Auguſtus Buchnerus, vt eſt ſingulari et inuſitata humanitate, peramoeniſſimi ingenii, nec vulgaris doctrinae adoleſcentem, Laurentium Georgium a Crokow, Equitem Pomeranum, non ſolum duplicem Commentarium olim a ſe inchoatum, ſed etiam Codicem ſuum, quo per annos bene multos vſus erat, ſubmiſit. Ac commentariorum quidem alter, isque vetuſtior, Miltiadem et Themiſtoclem, cum magna parte Ariſtidis; alter paullo recentior, vnum Miltiadem cum initio Themiſtoclis complectebatur. Codici vero ſuo praeter alia multa, quae in ora adſcripſerat, ſubinde prolixiores annotationes inſeruerat. Ex vtroque genere plurima in hunc Commentarium transtulimus, adſcripto vbique auctoris nomine, quod etiam in reliquis fecimus. Chriſtianus quoque Daumius, Vir meliori fortuna digniſſimus, tres codices, quibus coniecturas aliquot ſuas Nobiliſſ. Barthius adſcripſerat, ad nos deſtinauit. Neque defuiſſent petitioni noſtrae duo ſummi Viri, ac Criticorum noſtra aetate facile principes, Thomas Reineſius, et Io. Fredericus Gronovius, niſi illuſtres eorum cogitationes fortuna nobis inuidiſſet. Nam alterius codices neſcio quis mutuo acceptos ſecum asportauerat, alterius coniecturae pridem ad nos miſſae, cum litteris, quibus continebantur, incertum cuius culpa, perierunt.*

Poſtremo Nobiliſſimus idemque Conſultiſſimus Vir, D. Henricus Ernſtius, JCtus et Polyhiſtor celeberrimus, cum ex aliis de propoſito noſtro intellexiſſet, ſponte ad nos miſit hactenus ineditas ad

* Barth edere voluit *Lectiones Nepotinas.* v. ad Stat. Theb. 2, 119. *Fiſch.*

Nepotis Imperatores Notas, cum Annotationibus ad Vitam Attici, antea quidem in Belgio Germaniaque editis, sed nunc passim auctis et immutatis. Quas omnes, vt ab eo transmissae sunt, si pauciſſima, quae ab aliis occupata erant, excipias, Commentario huic inseruimus. Haec monere necessarium duximus, vt scias, quibus accepta ferenda sint, quae nunc primum in hoc volumine comparent, simul debitus vnicuique gratias mecum agas, habeasque. Quae a nostra manu sunt, leuissima esse fateor, et tum primum chartis illita, cum doctissimorum hominum notas, quos dixi, ordinarem, et Typographo traderem. Indicem vt a Cl. Boeclero concinnatus erat, reliquimus, nisi quod immutauimus quaedam, ob textum in vltima recensione ab eo emendatum. Additiones aliquot e Lambino et Gebhardo potissimum, itemque propria lectione desumtas subinde inspersimus, sed a reliquis asterisco aut vnco distinctas.

Quae res eorum numero facile, spero, nos eximet, qui amant in aliorum libris ingenioſi esse. Quemadmodum nec illud vitio verti nobis debet, quod veterum scriptorum loca ab aliis allegata euoluimus, atque ex emendatissimis editionibus correximus, adscriptis plerumque numeris librorum, capitum et versiculorum, quos illi magnam partem omiserant. Suppetunt enim in vtroque genere magnorum Virorum exempla, quibus hunc morem tueri possumus, si opus sit. Sed finiamus tandem, quod tempus, valetudo, charta, et omnia iubent. B. V. et quidquid in hanc rem operae a nobis insumtum est, id vnice adfectui nostro erga studia Iuuentutis transcribe. Ineptus enim sit, qui ex huiusmodi opella vel minimum famae sibi promittat. Ienae, ipsis Kal. Sept. cIↃ IↃC LVII.

CORN. NEPOTIS VITA ARGVMENTVM OPERA TEMPVS HVIVS SCRIPTI

A

G. I. VOSSIO

CONCINNATA LIB. I CAP. XIIII DE HISTORICIS LATINIS

Cornelius Nepos, et ante Caesaris dictaturam, et eo dictatore, et postea vixit. Hieronymus in Chronico Eusebiano refert illum ad annum Augusti quartum. Nec cuiquam repugnem, colligenti inde, tum demum diuulgare ea coepisse opera, quibus maxime inclaruit. Padi erat accola, teste Plinio lib. III cap. 18, vnde Catullo, epigrammate primo, Italus; Ausonio autem, epist. 24 Gallus, vocatur. Nempe quia Italia Transpadana diceretur Gallia Togata. De vrbe patria quidquam se habere comperti, negat Elias Vinetus in Auson. Idyll. VII. At Veronensem fuisse, in Leandri Alberti Italia lego, vti et in Cosmographia optimi atque amicissimi quondam viri, Pauli Merulae. Imo ex Veronensium historicorum syllabo, (quem doctissimus, amplissimusque Alexander Becellus, Veronensis vrbis Cancellarius, fecit, ac Illustrissimus Comes, Fernandus Nogaro-

la, vir vt genere, ita literarum ſtudio nobiliſſimus, cum V. Cl. Laurentio Pignorio, atque is mecum communicauit) intelligo, natum fuiſſe Nepotem in Hoſtilia: qui Veronenſium* vicus eſt, Tacito, Plinio, Caſſiodoro, et Antonino in Itinerario memoratus, hodieque Eccleſiaſticae Veronenſium iurisdictioni ſubditus. Hiſtoricus hic Ciceronis amicus familiaris a Gellio vocatur lib. XV. cap. 28. Chronica ſcripſiſſe, teſtis eſt idem Gellius lib. XXVII. c. 21. In his pro triplici tempore, ἀδήλῳ, μυθικῷ, καὶ ἱστορικῷ, (de quibus ex Varrone et aliis, libro de arte hiſtorica diximus,) tres videtur ſcripſiſſe libros; ac ſingulis vnius temporis narrationem eſſe complexus. Sane tres libros feciſſe Nepotem, quibus omne aeuum comprehenderit, liquido teſtatur Catullus initio Hendecaſyllaborum. Nec hiſtoricum tempus ab eo ſolum eſſe tractatum, indicio eſt illud Auſonii: *Apologos Titiani, et Nepotis Chronica, quaſi alios apologos* (*nam et ipſa inſtar fabularum ſunt*) *ad nobilitatem tuam miſi.* Item ex eo, quod Tertullianus in Apologetico aduerſus gentes (vbi eum inter antiquitatum commentatores diſertim reponit) dicit, haud aliud Saturnum, quam hominem promulgaſſe. Quod etiam Lactantius tradit lib. I. c. 13. Reliquit praeterea libros illuſtrium virorum, quorum Gellius meminit lib. XI. c. 8, et Seruius in 1 Aeneid. Eorum libr. I, XV et XVI citat Charifius. Ex his habemus viginti duos exterarum gentium Imperatores. Caeteris libris egiſſe de Romanis, haec eius verba oſtendunt in extrema Hannibalis vita: *Sed nos tempus eſt huius libri facere finem, et Romanorum explicare Impe-*

* *Plinius* V. epiſt. 28, 1 a Seuero, Veronenſi, poſtulat, vt *municipium* illius, Cornelii Nepotis et Titi Caſſii, imagines pro Herennie (Veronae) exſcribendas pingendasque curet. *Fiſch.*

ratores: quo facilius, collatis vtrorumque factis, qui viri praeferendi sint, possit iudicari. Operis eius genuina inscriptio patet ex vltimis hisce praefationis verbis: *Quare ad propositum veniemus, et in hoc exponemus libro* VITAS EXCELLENTIVM IMPERATORVM. Praeter Imperatores seorsum exarasse librum de Regibus, argumento haec erunt, quae Timoleontis vitae subdit: *Hi fere fuere Graeciae gentis duces, qui memoria digni videbantur, praeter Reges. Namque eos attingere nolumus, quod omnium res gestae separatim sunt relatae. neque tamen hi admodum sunt multi.* Externi Imperatores, quos habemus, Aemilii esse Probi, a multis creduntur. Qui error inde prouenit, quod librario id fuerit nomen, qui vitas eas partim sua, partim patris et matris manu scriptas obtulit. Hoc ita esse, ostendunt versiculi, qui vitis istis praemitti in MSStis solent. Ac nec Aemilium, nec Theodosiani aeui quemquam, eorum esse librorum auctorem, abunde arguit pura et Romana dictio. Opinetur aliquis, vt Trogus ab Iustino, ita ab Aemilio, qui sub Theodosio vixit, in compendium esse redactum Nepotem. Sed aliud suadet operis concinnitas, et illa praefandi ratio, quae est in Epaminondae vita, ac in Pelopida imprimis, vbi breuitatem iustam pollicetur. Attamen sententia haec, licet erronea, minus periculi habeat, dummodo extra controuersiam maneat, Aemilium omnia de purissimis Nepotis fontibus hausisse. Sane Tulliani esse aeui scriptorem, neque alium quam Nepotem; tum veterum aliquot librorum indicio cognoscitur; tum etiam, quod ad Pomponium Atticum (cuius idem rogatu de vita Catonis librum feci) vitae istae scribantur: vtcunque id in quarto Miscellaneorum suorum neget Hieronymus Magius, qui ipsa Nepotis praefatione satis refellitur.

Accedit et altera ratio. Nam his in libris ea legere est, quae opus hoc scriptum esse clamant, quo tempore Pompeius et Caesar plus poterant, quam libera in republica expediret. Ea Lambinus loca congessit, vt nihil attineat illa hic reponere. Nec libris istis de viris illustribus solum persecutus est excellentes Imperatores: sed etiam commentationibus claros. Quod argumentum signat B. Hieronymus, praefatione de Scriptoribus Ecclesiasticis: vbi Nepotem inter eos refert, quorum exemplo acturus sit de iis, qui scribendo claruerunt. Egit autem Nepos, tum de Graecis auctoribus, tum de Latinis. De Graecis, colligo inde, quod in Dionis vita dicat librum se fecisse de illustribus historicis: in quo inter alia tractarit de Philisto historico. De Latinis, argumento sunt plurima. Nam de Terentio egisse, ex Suetonio scimus in Terentii vita, Donato perperam tributa. Adhaec primum de vita Ciceronis librum Gellius lib. XV c. 28. Eoque ex opere fragmentum Hieronymus adfert epist. ad Pammachium. Imo verisimile est, inde esse, tum vitam T. Pomponii Attici, quae exstat, tum vitam Catonis, quam istis claudit verbis: *Huius de vita, et moribus, plura in eo libro persecuti sumus, quem seperatim de eo fecimus, rogatu Titi Pomponii Attici. Quare studiosos Catonis ad illud volumen relegamus.* Aperte indicat, eo nunc de Catone breuius se agere, quia seperatim de eodem scripserit. Ergo vita illa Catonis, quam paucis perstrictam habemus, maioris pars est voluminis, in quo Romanorum complurium vitae continerentur. Reliquit etiam Exemplorum libros, quos citant Gellius lib. VII c. 18, et Charisius lib. I. Alia quoque eiusdem laudant veteres: sed non item, quae ad historiam

pertineant. Nam ex epistola eius ad Ciceronem quaedam Lactantius adfert lib. III Institut. Diuinar. cap. 15. Quemadmodum et Ciceronis ad Nepotem epistolae meminit Tranquillus in Iulio cap. LV, Ammian. Marcellinus initio libri XXVI ac Priscianus lib. VIII. Imo et secundum Ciceronis epistolarum librum ad Nepotem Macrobius citat libro II Saturnal. c. 1. Quod si quis fragmenta omnia Nepotis desideret, longe iis colligendis priorum vicit industriam Andreas Schottus. Hermolaus Barbarus, castigationibus in Plinii lib. XV c. 29, censet libellum de Viris illustribus, qui Plinio tribui solet, Cornelii Nepotis esse, haud Plinii, atque id veteribus codd. adstrui posse, asseuerat. Etiam Iani haec Parrhasii sententia fuit. Vtrius sit, dubitari ait Vinetus, nec ea de re statuere quidquam ausus est. Imo aliqui, aut Suetonium, aut Tacitum, esse auctorem putarunt: vt indicat Gyraldus dialogismo XXVI. Sed omnino sunt Sexti Aurelii Victoris: vt satis nunc constat ex editione Andreae Schotti. Non dubito interim, quin pleraque ex Nepote Victor desumserit. Nam quod Ludouicus Viues lib. V de tradendis disciplinis, Nepotem ait, de Graecis solum ducibus scripsisse: id satis refellitur verbis Nepotis antea adductis. Vir doctissimus, Io. Maria Cantanaeus, commentario in Plinii librum IIII epist. 28, quae ad Seuerum scripta est, etiam Daretem Phrygium a Nepote translatum arbitratur. Nempe decepit eum vulgaris ἐπιγραφή. Attamen et hic aqua haeret Vineto, notis in Auson. Idyll. VII. Negat esse, qui certi aliquid de translatione hac ausit affirmare. Atqui omnes, quibus vllum in hisce litteris iudicium est, satis vident, nec Daretem illum esse genuinum: nec

dictionem eius Auguſteam ſapere aetatem; ſed recentiorem multo. Nepotem autem Caeſaris Auguſti aeuo obiiſſe, Plinius teſtatur lib. IX c. 39. Atque hoc fortaſſe impulit Genebrardum, vt putaret, eum nato iam Chriſto ſuperſtitem fuiſſe: qui et Iacobum Gualterium, cum primum tabulas ederet Chronographicas, in eam ſententiam pertraxit. Sed Nepotem eo vsque aetatem prorogaſſe, nemo temere dixerit, qui tanti eum in literis nominis iam Tullii, Attici, Catulli temporibus, fuiſſe cogitarit.

AVCTORVM ALIQVOT
TESTIMONIA ET IVDICIA
QVI
CORNELII NEPOTIS
MEMINERVNT *

Hieronym. in Eusebiano Chronico, num. 1977.

Octauiani Imperii anno quarto, Olympiade CLXXXV, 1. Cornelius Nepos Scriptor Historicus clarus habetur.

Pomponius Mela lib. IIII c. 5

Cornelius Nepos, vt recentior auctoritate, sic certior.

Plinius lib. III c. 18, et lib. VIIII c. 39, lib. X c. 33

Cornelius Nepos, Padi accola, qui diui Augusti principatu obiit.

* [Multo quidem plura auctorum, praecipue recentiorum cum editorum, tum aliorum criticorum testimonia et iudicia de Cornelio Nepote collegit et suae editioni praefixit Bosius. Atque ea omnia Fischerus in noua editione repetere et praemittere iussit in nota msta. Ego vero veritus, ne praeter rem atque necessitatem libri molem amplificarem, consilio eius omnino obsequi dubitaui. Nec Staver. in maiore sua editione omnia recudi fecit. Quare pauciora tantum delegi atque inserui.]

Idem lib. V cap. 1

Minus profecto mirentur portentoſa Graeciae mendacia etc. qui cogitent, noſtros nuper paullo minus monſtrifica quaedam tradidiſſe. Praevalidam hanc vrbem, maioremque Carthagine, etc. quaeque alia Cornelius Nepos auidiſſime tradidit.

Catullus Veronenſis ad Nepotem

Quoi dono lepidum nouum libellum,
Arida modo pumice expolitum?
Corneli, Tibi; namque tu ſolebas
Meas eſſe aliquid putare nugas,
Iam tum, quum auſus es vnus Italorum
Omne aeuum tribus explicare chartis
Doctis, Iuppiter! et laborioſis.
Quare habe tibi, quidquid hoc libelli eſt,
*Qualecunque: quod, o Patrima Virgo,**
Plus vno maneat perenne ſeclo.

Auſonius Drepanio Pacato Latino

Cui dono lepidum nouum libellum,
Veronenſis ait Poëta quondam?
Inuentoque dedit ſtatim Nepoti.
At nos illepidum rudem libellum,
Burras, quisquilias, ineptiasque
Credemus gremio cui fouendum:
Inueni, (trepidae ſilete nugae!)
Nec doctum minus, et magis benignum,
Quam quem Gallia praebuit Catullo.

M. T. Cicero in epiſt. ad Atticum lib. XVI ep. 5

Nepotis epiſtolam exſpecto. Cupidus ille meorum, qui ea, quibus maxime χαιριῶ, legenda non putet.

* V. Barth. ad Statii Theb. II, 651.

Hieronymus de vita Scriptorum Eccleſiaſt.

Scripſerunt de vita illuſtrium Scriptorum apud Graecos Hermippus Peripateticus, Antigonus, Caryſtius Satyrus, doctus vir, et longe omnium doctiſſimus Ariſtoxenus Muſicus. Apud Latinos autem Varro, Santra, Nepos, Hyginus, et, ad cuius nos exemplum vis prouocare, Tranquillus.

Auſonius Epiſtola XVI ad Probum praef.

Apologos Titiani, et Nepotis Chronica, quaſi alios apologos (et ipſa inſtar ſunt fabularum) ad nobilitatem tuam miſi, gaudens atque etiam glorians fore aliquid, quod ad inſtitutionem tuorum, ſedulitatis meae ſtudio conferet.

A. Gellius lib. XV cap. 27

Cornelius Nepos et rerum memoriae non indiligens, et M. Ciceronis, vt qui maxime, amicus familiarisque fuit.

Ipſe Nepos in vita Attici

Non auditum, ſed cognitum praedicamus: ſaepe enim propter familiaritatem domeſticis Attici rebus interfuimus.

Tertullianus Apologetico cap. X

Saturnum, quantum literae docent, neque Diodorus Graecus, aut Thallus, neque Caſſius Seuerus, aut Cornelius Nepos, neque vllus commentator huiusmodi Antiquitatum, aliud, quam hominem, promulgarunt.*

* [Boſii notam ad hunc locum repetam. „*Seueri* nomen ab imperito librario eſſe, Caſſiumque Heminam intelligi vult *Voſſius* I. de hiſtor. lat. 21. ſuffragante *Iac. Ouzelio* in comm. ad Minutium Fel. p. 132. Omnino enim, qui de Saturno iſtud ſcripſit, eſſe Caſſium Heminam; quippe qui hiſtoriam ſuam orſus fuerit a priſcis Italorum rebus. Et credibilius eſſe, *Seueri* nomen fuiſſe additum, quam Tertullianum memo-

Idem libr. II ad Nationes cap. 12

[Bosius ita citauit locum Tertull. ad Nationes II. 12. additque notam, statim subiectam:]

Exstat apud litteras vestras vsquequaque Saturni census. Legimus apud Cassium Seuerum, apud Cornel. Nepotem et Tacitum, apud Graecos quoque Deodorum . . . . . quique alii antiquitatum canos collegerunt.*

Minutius Felix Octauio

Scit hoc Nepos, et Cassius in historia, et Thallus, ac Diodorus hoc loquuntur.

Lactantius Firmianus lib. I Divin. Institut. cap. 13, 8.

Qui res eius in Italia gestas memoriae tradiderunt, Graeci, Diodorus et Thallus: Latini, Nepos, et Cassius, et Varro.

Plinius Iunior Seuero Epist. 28 lib. IIII

Herennius Seuerus, vir doctissimus, magni aestimat in Bibliotheca sua ponere imagines municipum tuorum, Cornelii Nepotis, et Titi Cassii: petitque,

---

riae lapsu duos Cassios confudisse. Minutium quoque Fel. qui Tertullianum exscripsit, et Lactantium *Seueri* cognomen omittere. Verum haec tanti non sunt, vt propter ea cognomen *Seueri* expungendum sit. Lapsus et alibi memoria Tertullianus est. Cognomen autem omisere alii studio breuitatis, quemadmodum gentile Nepotis iidem reticuerunt." Confer *Gottlieb Erdmann Gierig* ad Plin. Sec. epistolar. libr. IV. ep. 28. p. 374 sq. edit. sec. qui de Cassio Seuero, eius *Historia*, a Suetonio Vespas. 2. commemorata agit, additque, eum vna cum Cornelio Nepote laudari a Tertull. Apol. 10. Minutio Fel. Oct. 22. et Lactant. Institt. I. 13.]

* *Sic MS. Agobardi, vnde hos libros* I. Gothofredus *edidit. Sed e verbis* Tertulliani, Minutii et Lactantii, *quae heic proxime sequuntur, patet, legendum esse:* Diodorum et Thallum. *Male autem nuperrimus editor, Phil. Priorius, lacuna ea relicta, edidit:* Diodorum quine alii a. c. c.

si sint istic, vt esse credibile est, exscribendas pingendasque delegem. Quam curam tibi potissimum iniungo: primum, quia desideriis meis amicissime obsequeris: deinde, quia tibi studiorum summa reverentia, summus amor studiosorum: postremo, quod patriam tuam, omnesque, qui nomen eius auxerant, vt patriam ipsam, veneraris et diligis.

Idem lib. V epist. 3

Scio, non corrumpi in deterius, quae aliquando etiam a malis; sed honesta manere, quae saepius a bonis fiunt. Inter quos vel praecipue numerandus est P. Virgilius, Cornelius Nepos, et prius Ennius Acciusque: non quidem hi Senatores,' sed sanctitas morum non distat ordinibus.

[In edit. Bosiana sequuntur p. 5—40. recentiorum, Oberti Gisanii, Magii, Dionysii Lambini, Andreae Schotti, Io. Sauaronis, Casp. Schoppii, Ian. Rutgersii, Casp. Barthii, Gerh. Io. Vossii, Iani Gebhardi et aliorum testimonia, (partim omnino docta scituque digna,) de C. Nepote eiusque scriptis etc. Sed plura, vti iam monuimus, longiora sunt, quam vt ea in hac edit. commode possint repeti: quaedam hodie adeo cognita sunt atque explorata, vt illorum renouandae memoria tempus chartamque perdere dubitem.]

CORNELII NEPOTIS

LIBER

DE

VITA EXCELLENTIVM IMPERATORVM

VVLGO

AEMILIO PROBO

TRIBVTVS[1]

1. *Corn. Nep. liber etc.* Incipiunt capitula in librum Aemilii Probi de excellentibus ducibus exterarum gentium. Liber Aemilii Probi de laudibus exterarum Gentium *MS. Dan.* Probi Haemylii de vitis clarorum Imperatorum liber feliciter incipit *MS. Leid.* 2. Aemilius Probus de excellentibus exterarum nationum viris *MS. Trin.* [*et Guelferb.*] Aemilius Probus de excellentibus ducibus exterarum gentium feliciter incipit *MS. Voss.* 1. Probus Emilius de excellentibus ducibus exterarum gentium feliciter incipit *MS. Voss.* 2. *Boecl.* Aemylii Probi de imperatoribus exterarum gentium Liber *MS. Arlenii, teste Magio in Miscell. lib. IV. cap.* 15. *in Gruteri thes. critico,* tom. II. p. 1432. [Emilius Probus de excellentibus ducibus exterarum gentium. *MS. Thott. ap. Schlegel.* p. 7.] Aemilii Probi Viri clarissimi de Vita Excellentium liber incipit feliciter. *Ed. Iens. Med.* Aemilii Probi Viri clarissimi de vita excellentium imperatorum ad Titum Pomponium Atticum *Ed. Arg.* Aemilii Probi Viri clarissimi de vita excellentium imperatorum incipit feliciter. *Ed. Paris.* Aemylii Probi de vita excellentium imperatorum liber *ed. Ald.* Aemylii Probi viri clarissimi vitae excellentium Graeciae imperatorum et ducum. *Ed. Long. sed in indice est* Liber — ducum. Aemilii Probi seu Cornelii Nepotis excellentium Imperatorum vitae. *Ed. Lamb.* Aemilii Probi seu Corn. Nepotis de vita excellentium imperatorum ad T. Pomp. Atticum liber prior. *Ed. Steph.* Cornelii Nepotis, vulgo Aemilii Probi, excellentium imperatt. vitae *Ed. Boecleri, Stau.* 1. 2. *mai. et ed. min.* Corn. Nep. vitae excellentium imperatorum *Ed. Keuch.* [*Bipont. Hafn.* Corn. Nep. excell. impp. vitae *Ed. Tzschuck.* 1. 2.] Corn. Nep. de vita excell. impp. *Ed. Heusing.* [Corn. Nep. (vulgo Aemilii Probi) liber de vita excell. impp. *Ed. Wetzel.*]

[PRAEFATIO][2]

Non dubito fore plerosque,[3] Attice, qui hoc[4] genus scripturae, leue, et non satis dignum summorum virorum personis iudicent, quum relatum[5]
2 legent, quis[6] musicam docuerit Epaminondam;[7] aut in eius virtutibus commemorari,[8] saltasse eum commode, scienterque tibiis cantasse. Sed hi[9] erunt fere, qui expertes litterarum Graecarum, nihil rectum, nisi quod ipsorum[10] moribus conue-

2. Praefatio *Ed. Mag. et recentt. Om. Iens. Med. Arg. Paris. Ald. Bos.* *Sed* prologus *MS. Dan. Voss.* 1. prooemium *MS. Leid.* 2. Auctoris praefatio *Ed. Keuch.* — 3. plaerosque *Ed. Paris.* — 4. qui Atticae hoc *MS. Mendos. MS. Arlen. et perperam probat Mag. l. c. Sed ab MS. Leid. aberat τὸ* Attice. — 5. quum *MS. Voss.* 1. [*Tzsch.* 2. *etc. et sic dedi ubique.* cum *vulgo.* qui relatum legant, *Oudend. coniecit in marg.*] — 6. qui *MS. Mendos.* 7. Epaminundam *MSS. Voss.* 1. 2. *Ed. Iens. Med. Argent. vbique.* Examinandam *MS. Voss.* 3. — 8. commorati *MS. Mendos. Voss.* 1. *et* 3. *Sauar.* commemorati *Ed. Iens. Med.* [*Haec lectio fauet Pauslerī suspicioni*, commemoratum, *vt ad* relatum *referatur.*] — 9. sed ii *MS. Boecl.* [*probatque Tzsch. ad ed.* 2.] 10. nisi ipsorum *MS. Voss.* 3.

DE VITA EXCELL. IMPP.] Ex tot tamque diversis inscriptionibus haec potissimum placuit: quod non modo in vetustissimis, et e MSS. codicibus expressis editionibus reperitur, sed ab auctore etiam ipso extrema praefatione videtur innui. Neque tamen magnopere contendemus, si quis maluerit inscribere, *Vita excellentium imperatorum:* cum a Seruio laudetur alius Corn. Nepotis liber, qui *vita illustrium* inscribitur.

[1 *Non dubito fore*] *Non dubito* cum infinitiuo Ciceroni plerumque significat, *non vereor, audeo*, et is hoc sensu dixisset, *non dubito, quin.* Sed fere semper Cornelium et alios argentei maxime aeui scriptores in hac forma, et vel ipsos, licet haud frequenter, Liuium atque Ciceronem *τὸ dubito, non dubito* cum infinitiuo construere, docent interpretes.]

Attice] De T. Pomponio Attico, cuius vitam seorsim Nepos conscripsit, plerique accipiunt: eique librum hunc inscriptum volunt. Schottus tamen et Magius in MSS. suis fuisse aiunt: *qui Atticae hoc genus scripturae* etc. eamque lectionem tuetur Magius IV Miscellaneorum cap. 15. Sed pro receptā lectione plurium meliorumque codicum consensus facit.

2 *Nihil rectum nisi q. i. m. conu.*] Simile huic Nepotis est illud Horatii 2 Epist. I. — *Nil rectum, nisi quod placuit sibi, ducunt.*

niat, putabunt. Hi, si[11] didicerint, non eadem[12] 3
omnibus esse honesta atque turpia, sed omnia
maiorum institutis iudicari: non admirabuntur,
nos in Graiorum virtutibus exponendis mores eo-
rum[13] sequutos. Neque enim Cimoni fuit turpe 4
Atheniensium summo viro, sororem germanam ha-
bere[14] in matrimonio: quippe quum cives eius[15] eo-
dem uterentur instituto. at id quidem[16] nostris
moribus nefas habetur. Laudi in Graecia ducitur
adolescentulis,[17] quam plurimos habere amatores.
Nulla Lacedaemoni[18] tam est nobilis vidua, quae

11. hi si *MS. Dan. Sed* ii si *MS. Leid.* 2. *Oxon. Voss.* 1. 2. Hii si *MS. Voss.* 3. qui si *Edd. Mag. Long. Steph. Gebh.* [*Wetz. et probat Tzschuck. ad ed.* 2.] — 12. eandem *MS. Voss.* 3. — 13. mores eorum *etiam MS. Dan. Sed* mores gentium *ed. Long.* [*dein* sequutos, *vti scribitur in MS. Voss.* 1. *loco vulg.* secutos *dedi.*] — 14. habuisse *MS. Leid.* 2. — 15. cives eius *Edd. Iens. Med. Arg. Paris. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. certo rotundius.* [*it. Wetz. et ego reposui*] eius cives *Edd. Ald. et aliae.* — *mox* vterentur *ed. Long. operarum peccato.* — 16. id quod *MS. Leid.* 2. [*non inuenusta lectio videtur Stauer. ad ed. mai. At enim h. l. concursus trium vocc. vnius syllabae, quae in fine singulorum eundem fere habent sonum, male accideret ad aures.* Quidem *h. l. significat certe, omnino.*] — 17. adolescentulos *MS. Leid.* 2. *sed ab MSSt. Oxon. omnino aberat.* — *dein* habuisse amatores *MS. Dan.* — 18. Lacedaemonii *Ed. Ald.* Lacedaemonis *Ed. Mag.* — *Dein* femina vid. nob. *MS. Bauar.*

3 *Hi, si didic.*] Qu. edd. vett. *Qui si did.*

nos in Graiorum virtutibus exponendis] Versus hexameter: quod genus plures prosa oratione scribentibus subinde excidit. Exempla collegit inter alios Barthius Aduers. 11, 15.

mores eorum] Qu. edd. *mores gentium.*

4 *Neque enim Cimoni f. turpe*] Vide ad 5, 1. 2.

laudi in Graecia ducitur] Vide Lambino et Magio laudatos, Platon. et Xenoph. in Sympos. Cic. Tusc. 5, 33. Alcinoum cap. 26 et Plutarch. apophthegm. Lacon.

nulla Lacedaem. tam e. n. vid.] Vir diffusissimae lectionis C. Barthius coniiciebat aliquando legendum: *Nulla apud Athamanas t. e. n. v. q. n. ad stivam eat m. c.* Heraclidem allegans, qui in de politiis p. 992 ed. Heins. refert, *in Athamanum regione mulieres terram colere, viros greges pascere.* Eoque referebat, quod mox sequitur apud Nep. *partim* HUMILIA *habentur.* Sed vereor, vt hanc emendationem admittant extrema verba, *mercede conducta.* Et cur solis viduis tribuisset, quod Heraclides de feminis in vniuersum adfirmat? Denique

5 non ad ſcenam[19] eat mercede conducta. Magnis in

19. ad ſcaenam *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. ubique. Sed haud dubie legendum eſt* ad coenam, *cum Gesnero et Heuſing. quod iam Magio in mentem venerat.* Ad coenam ire *Seneca benef.* IV. 39. in ſcenam prodire, *h. e. aliquam ibi perſonam agere, ſaltare, geſticulari, Cic. de Off.* I. 35, 11. *Boettiger in quatuor aetatt. rei ſcenicae apud veteres putat, verba* ad ſcenam *pertinere ad chori ſaltationes.* [*Io. Mich. Heuſing. in Spicileg. emendatt. — ad Corn. Nep. reſpuebat* ad coenam, *et malebat* ad lenam; *(quam coniecturam, cum moribus Lacedaemoniorum optime congruentem, probat Heinrich:) in notis tamen ad editionem ſuam probare videtur* ad coenam, *quam emendationem vnice veram eſſe, adfirmat et ornat Iac. Fr. Heuſing. in fragmm. Corn. Nep. adiectis Fl. Mallii libro de metris p.* 120 *ſqq. praecipue quum in cod. Guelf. legatur quidem* ſcenam, *ſed ab emendatore tres priores vocabuli illius litterae punctis infra adpoſitis fuiſſent notatae, et ſuperne adſcriptum* l' ce, *hoc eſt* vel cenam, *vti in antiquis libris ſcribi ſolebat. Doceri igitur his manifeſte, contendit, in aliis libris fuiſſe* ad coenam; *meretricium vero fuiſſe* ad coenam mercede conduci. *Kappius in Harleſii Opuſculis p.* 458 *ſq. neque* ad coenam *admittit, neque* ad lenam, *et maius vlcus adhuc haerere, iure opinatur; ac Schlegel p.* 77. *iudicat, locum adeo corruptum, Aemilii fortaſſe Probi culpa, vt probabiliter nec explicari nec emendari poſſit. Harleſius ipſe in not. poſtquam longam Stauer. contra Heuſing. pugnantis animaduerſion. in nou. obſſ. miſc. tom. VI. p.* 516 *ſqq. contractam repetiit, coniecit* quae non nuda eat ad ſcenam, *h. e. palaeſtram, quae ſuſpicio num adeo inepta ſit, vt grauiter pronuntiat Wetzel, alii iudicent. Wetz. vero vulgatam defendit lectionem, et interpretatur, in ſcenam prodeat, ſiue hiſtrionis perſonam agat. Hanc interpretationem iam alii dederant, nouiſſime Bremi in not. ad h. l. et Böttiger in nouo Wielandii Mercurio, m. Ianuar. part. I.* 1796. *p.* 44. *ſed alii reſpuerunt iſtam interpretationem. vid. Heuſing. et Stauer.* Scenae *vero explicationem de palaeſtra reiecerunt Tzſchuck. ad vtramque edit. et Pauſler ad h. l. qui, diſceſſione ab omnibus interpretibus facta,* ad ſcenam *retinet, atque vbertim et acute locum interpretatur. Intelligit enim nobiles matronas Lacaenas non nuptas, quae, ab aliis graecis et nobilibus*

iuerint ad ſtiuam viduae: non alias tamen iuiſſe crediderim, quam viles et plebeias, mi ime vero *nobiles*, de quibus Noſtro ſermo eſt. Vt taceam Gaullo longius hanc coniecturam a ecepta omnium MSS. atque dd. lectione abire. [v. ad vv. lectt.]

nobilis vidua] In vno MSS. Bauaricorum, cum quibus olim hunc auctorem Caſpar Schoppius contulit, fuit *femina vidua nobilis.* quod dictum videri poſſit, vt *ventus aquilo, flumen Nilus*, et ſimilia. Nil tamen mutandum puto.

5 *Magnis in laud. tota fuit Graecia*] Non displicet, quod ſcripti libri, Schotto teſte, habent, quodque in editionibus aliquot lego, *tota fere, fuit*

laudibus tota fuit Graecia,[20] victorem Olympiae[21] citari. in ſcenam vero prodire, et[22] populo eſſe ſpectaculo, nemini in eisdem gentibus fuit turpitudini: quae omnia apud nos partim infamia,[23] partim humilia, atque ab honeſtate remota, ponuntur. Contra ea pleraque[24] noſtris moribus ſunt 6 decora, quae apud illos turpia putantur. Quem enim[25] Romanorum pudet vxorem ducere in conviuium? aut cuius materfamilias non[26] primum locum tenet aedium, atque in celebritate verſatur?

foeminis, more virorum nobilium, omni neceſſario adparatu comparato, mercede conductae, perſonam illarum gerendo, partesque illarum ſuscipiendo in ludis Olympiacis deſcendiſſent in certamina, et nomine locoque illarum de praemio certaſſent.] — 20. tota fere fuit Gr. *MS. Leid.* 2. *Voſſ.* 1. *Ed. Heuſing.* [*Ith. Bipont. Heinr. et* fere *defendit Büchl. ſed vulgatam tuentur lection. Stau. et Tzſchuck.*] tota fere Gr. fuit *MS. Ax.* — 21. victorum victorem Olympiae *MSS. Oxon.* — 22. ac pop. *MS. Leid.* 2. — 23. part. inf. *om. MSS. Oxon.* — 24. plerumque *Bos.* 2. *atque defendi poteſt e Taciti Germ. c.* 5. *vbi Lipſius malebat pleraque*, [*et Pauſt.*] *Sed* pleraque *Edd. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Stau.* 1. 2. 3. *Heus.* [*Harl. Heinr. Wetz. Brem. etc. et ego reddidi, quoniam de re, non de tempore h. l. ſermo eſt.*] — 25. cum enim *MS. Voſſ.* 3. — 26. at cuius non materf. *MS. Leid.* 2. aut cuius non materf. *MS. Boecl. Ed. Iens. Med. Arg. Par.*

Graecia. Neque enim apud Graecos omnes eodem pretio habitos Olympionicas, vel illud indicat, quod apud Lacedaemonas pulchrius ac praeſtantius, atque adeo magis honorificum ſibi, etiam femina exiſtimauerit, filium victorem in acie amiſiſſe, quam Olympionicam habere ſuperſtitem. Refert Plutarchus in apophthegmatis Lacaenarum p. m. 242. Fortaſſis et vocula *in*, [quae ex Bos. 1. forſan addidit Stauer. in ed. II. mai.] transponi debet, vt ſit, *Magnis laudibus in tota fere fuit Graecia*, vt in eo, quod mox ſequitur: *Nemini in iisdem fuit turpitudini*, et XV, 2, 3. [*tota — Graecia* ſignificat h. l. *per totam Graeciam*, v. Stauer. in Obſſ. miſc. nouis VI. p. 520. et in not. ad mai. et min. edd.]

victorem Olympiae] Cicero pro Flacco c. 13 *Olympionices, hoc eſt apud Graecos prope maius et gloriosius quam Romae triumphaſſe.* Adde Pet. Fabrum in Agoniſtico 2, 16.

quae omnia apud nos] Vide Marcell. Donat. Dilucidat. ad Tacit. Ann. 1, 15 et Sam. Petit. Comment. ad leges Attic. p. 75 et ſeqq.

6 *Quem — conuiuium*] Varro in Agatone apud Nonium: *Virgo de conuiuio abdicatur ideo, quod maiores noſtri virginis acerbae aures Veneris vocabulis imbui noluerunt.* De

7 quod multo fit aliter in Graecia. nam neque in conuiuium adhibetur,[27] nisi propinquorum: neque sedet nisi in[28] interiore parte aedium, quae gynaeconitis[29] adpellatur, quo nemo accedit, nisi pro-
8 pinqua cognatione coniunctus. Sed hic plura[30] persequi tum magnitudo[31] voluminis prohibet, tum festinatio, vt ea explicem,[32] quae exorsus sum. Quare[33] ad propositum veniemus, et in hoc ex-

27. in conuiu. a patre adhib. *MS. Leid.* 2. — 28. in interiore *Ed. Ald. Arg. sed Ed. Iens. Med. Par. omittunt* τὸ in. — 29. Gynechorites ap. *MS. Mendos.* Gynechorites appellantur *MS. Leid.* 2. Gynechonites ap. *MS. Voss.* 1. Gynethorites ap. *MS. Voss.* 3. γυναικωνίτης ap. *Ed. Longol. Gebh.* γυναικωνῖτις ap. *Ed. Steph.* [*Brem. add. Schleg. p.* 78.] — 30. haec plura pers. *MS. Voss.* 2. *Boecl. Leid.* 2. *Ax.* [*nec displicuit Wetz, et Stau. in nou. misc. obss. p.* 521.] sed hic plura pers. *MS. Dan. Oxon. Ed. Vltrai. Steph.* [*id placuerat iam Scheffero atque Housing. et redditum est a Stau.* 2. *mai. Tzschuck. atque Harl.*] sed plura pers. *Ros.* 1, *Stau. min. ed. Heus. in textu et rel.* 31. cum magnit. *MS. Voss.* 1. 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Sed a MS. Voss.* 3. *aberat* τὸ tum. — 32. explices *MS. Leid.* 2. *et in MS. Long.* τὸ prohibet *loco motum claudebat periodum.* — 33. quare ad prop. ven. *abfunt ab ed. Vltraiect.*

isto autem Romanorum aliarumque gentium vxores in conuiuium ducendi more plura Muretus Var. lect. 7, 2, Lipsius ad Ann. 11, Taciti nota 10, Bernegg. ad Iustin. 7, 3. 3 et quaest. CXI ad Germaniam Taciti.

7 *Neque in conuiu. adhibetur*] Sane Ciceronis in Verr. 1, 26 locus tam clarus est, vt dubitationem non admittat. Nam ibi Philodamus, Graecus ipse, et ciuitatis suae princeps, negat *moris esse Graecorum, vt in conuiuio virorum accumbant mulieres.* Vitruuius quoque, vt rem certam et vulgo notam, allegat. *Graeci*, inquit lib. 6, c. 10, *andronas adpellant oecos, vbi conuiuia virilia solent esse, quod eo mulieres non accedant.* Et paullo ante: *In his oecis fiunt virilia conuiuia. Non enim fuerat institutum, matresfamiliarum eorum moribus accumbere.* quae tamen verba haud dubie corrupta sunt. Tentabam igitur: *Non fert institutum eorum, matresfamilias cum maribus accumbere;* vel *matresfamiliarum maribus accumbere.* Certe eiusmodi quid reponendum esse manifestum est.

sedet] v. Broukhus. ad Propert. II. 15, 16. et Stau. *Fisch. inter.* —] Cicer. pro Sext. 10. *Fisch.*

8 *Sed plura persequi*] Vet. ed. Vltraiectina Schotto laudata: *Sed hic plura p.* MS. Boecleri: *Sed haec plura p.* Quod si recipias, *plura* idem erit ac pluri-

ponemus libro de vita excellentium Imperatorum.[34]

34. de vita excel. imper. *Ita MS. Mendos. Gif. Sau. Dan. Boecl. Leid.* 2. *Oxon. Ern. Voſſ.* 3. *Ax. Ed. Iens. Med. Arg. Ald. Bos. Stau.* 1. 2. 3. *Heuſing.* [*Tzſch. et rel. recentiores edd.*] *Sed* vitas *edd. Mag. Long. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. et MS. Voſſ.* 1. 2. *aberat. v. infra, Epam. IV.* 16. *Sulp. Seu. vita Martini I.* 1. [De vitis *cod. chart. Leid. et probat Munker. ad Hygini poet. aſtron. p.* 431. *not.* 8. *ed. Stau.*]

bus, prolixe. Quemadmodum in illo Virgilii: *Multa gemens:* ac altero Caecinae ap. Cic. VI ad fam. ep. 7 *Multa deos venerati ſunt.* Sic apud ipſum Nepotem 7, 6. 1 *Multa inuectus in Thebanos*, id eſt, prolixe, longo ſermone. Vide Voſſ. de Conſtruct. c. 61.

de vita excell. Imp.] Confirmant hanc lectionem MSS. Pet. Danielis et Boecleri, vterque ex optimis: modum vero loquendi Seruius in I Aeneidos laudans librum Corn. Nepotis, qui VITA ILLVSTRIVM inſcribitur: vt omnino in textum recipiendum videatur.

I. MILTIADES[1]

[ARGVMENTVM

Cap. I. *Dux colonorum in Cherſoneſum mittitur. Irridetur a Lemniis. II. Cherſoneſo potitur. Lemnum capit et Cyclades. III. Pontis in Iſtro cuſtos a Dario, qui Scythas bello petebat, conſtituitur. Dat conſilium excutiendae dominationis Perſarum. Ab Hiſtiaeo impeditur. IV. Dario bellum in Graecos mouente, auctor ſuis eſt, vt hoſti obuiam eant. V. Ante ſociorum aduentum vincit Darium. VI. Praemium victoriae. VII. Omittit oppugnationem Pari. Damnatur et in vinculis moritur. VIII. Vera eius damnationis cauſſa.*]

MILTIADES CIMONIS FILIVS[2] ATHENIENSIS, quum et antiquitate generis, et gloria maio-

1. Miltiades. *Sic et MS. Dan. et Edd. recent. Sed* de Miltiade *MS. Bern.* vita Miltiadis *MS. Trin.* Miltiadis vita *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Long. Steph. Gebhardus loco poſuit prima verba cap. I.* Miltiadis Cim. fil. Athen. *atque ſic vbique. Omiſit vbique Patau. Ceterum abſunt capitum numeri ab iisdem libris antiquioribus: quod ſemel obſeruaſſe ſufficiat.* [*Io. Scheffer. in epiſt. V. ad N. Heins. p. 5. tom. V. Sylloges epiſtolar. a Burm. editae, in Cornelio prima cuiusque libri verba titulum eſſe putabat, vt* Miltiades Simonis *(Cimonis)* filius, Athenienſis. Themiſtocles Neoclis filius, Athen. *etc.*] — 2. filius *om. MS. Voſſ.* 1. [*et probat Stau. ad ed. mai.*] *mox* gloriae *ed. Mag.*

Effigiem Miltiadis habes ex Herma veteri inter Imagines Illuſtrium F. Vrſini num. 92. Eiusdem Hermes alius repertus olim Romae in Monte Coelio, his verſibus Graecis et Latinis inſcriptus: QVI. PER SAS. BELLO. VICIT. MARATHONIS. IN. ARVIS CIVIBVS. INGRATIS. ET PATRIA. INTERIIT ΠΑΝΤΕΣ. ΜΙΑΤΙΑΔΗ. ΤΑ ΛΑΡΗΙΑ. ΕΡΓΑ. ΙΣΑΣΙΝ ΠΕΡΣΑΙ. ΚΑΙ. ΜΑΡΑ ΘΩΝ. ΣΗΣ. ΑΡΕΤΗΣ ΤΕΜΕΝΟ Σ. Exhibent Gruterus Inſcript. p. CCCCXXXVIII. 6 et Io. Faber in Commentar. ad Imagines Vrſini p. 58. Spectatur et in numiſmate pereleganti, ſed neſcio quam vetuſto, quod penes me eſt, effigies Miltiadis cum titulo: ΜΙΑΤΙΑΔΟΥ ΑΘΗΝΑΙΟΥ. In auerſa parte imago libertatis ſiniſtra manu pileum tenentis ſuper puero lauream attollente, cum hac inſcriptione: ΕΛΛΗΝΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΕΙΑ.

[1 *antiquitate*] Ab Aeaco, Codro, etiam Aiace genus ducunt. Add. ſchol. Pindar. O. Nem. II. v. 19.]

rum, et ſua modeſtia[3] vnus omnium maxime floreret; eaque eſſet aetate, vt non iam[4] ſolum de eo bene ſperare, ſed etiam conſidere ciues poſſent ſui, talem futurum,[5] qualem cognitum iudicarunt: accidit, vt Athenienſes Cherſoneſum[6] colonos vel-

3. moleſtia *MS. Voſſ.* 3. — 4. vt iam non ſolum *MS. Boecl. Ax.* [*haud probante Heus. ſed ſic dedit Wetz.*] — 5. talem eum fut. *MS. Dan. Leid.* 1. tal. fut. eſſe *MS. Oxon.* — [*Mox* iudicarant *maluit Tzſchuck. quum ad auctoris ſententiam* iudicarunt *durius referatur. Atque id verum eſſe cenſuit Büchling, et repoſuit Ricleſius. At* iudicarunt, *pro* iudicarent *aut* iudicaſſent, *omnes libri, et in eius aetatis monumentis eam modorum et temporum conſequutionem haud infrequentem eſſe, docet Heus.*] — 6. Cheroneeſum *MS. Leid.* 2. Cherſoneſſum *MS. Voſſ. fere vbique.* Cherſonneſum *Ed. Iens. Med. Arg. Paris. Ald. Mag. Steph. Gebh. vbique.* [Cherſoneſum *ed. Stau. et reliquae recentt.*]

vt non iam] MS. Boecl. *vt iam non.* Mox MSS. Pet. Danielis et Leidenſis: *talem eum futurum.*

accidit, vt Ath. Cherſon. col. vellent etc.] Ianus Rutgerſius I Var. lect. 9 poſtquam maiores Miltiadis ex Herodoto VI, 34 — 36 ſq. [vbi v. Weſſel. et Valken. atque Herod. IV. 137.] et Marcellini vita Thucydidis recenſuiſſet, auctorisque noſtri verba recitaſſet, haec ſubiicit: *Equidem delector recitando tam venuſtae puritatis verba: ſed tamen in tam paucis verſibus vide, quot, et quam immanes, errores commiſſi ſint. Primum, quod Miltiadem Marathonium, (demus enim clariſſimo viro id cognomen, quod olim diuinus Plato illi tribuit,) confundat cum Miltiade Cypſeli. Deinde non voluerunt Athenienſes eo colonos ſua ſponte mittere, ſed eos vltro Cherſoneſi incolae, neceſſitate coacti, petierunt. Tum autem, non ex Athenienſibus delecti ſunt, qui Delphos deliberatum irent, vt e verbis Corn. Nepotis colligas; ſed ipſi Dolonci Reges ſuos eo miſerunt. Adhaec cum Thracibus armis dimicandum non fuit, qui vltro auxilia petitum venerant, ſed cum Apſinthiis, qui eos bello infeſtabant. Poſtremo Pythia, non, vt Nepos vult, nominatim Miltiadem eis ducem dedit, ſed tantum per ambages, vt ſolet, deſignauit.* Mox, *tam immanem caſtiſſimi ſcriptoris ἀνακρισίαν in re tam perſpicua paene obſtupeſcens,* addit, *habere* tamen *Nepotem, qui errorem eius tueantur.* Nam et *Pauſaniam, accuratae diligentiae ſcriptorem, in Eliacis aperte Miltiadem nepotem cum patruo confundere.* Sed hic quoque locum habent, quae paulo ante [*in Raſii notis*] adverſus Petauium Ration. temp. III. 2 disputata ſunt. Iudicio certe et ratione, non errore, Noſtrum ab Herodoto diſſentire, manifeſtum eſt. [*Pauſanias* quoque VI. 19, 3. p. 498. ed. Kühn. tradit, Miltiadem Cimonis filium primum in Thraciae Cherroneſo (ἐν Χερρονήσῳ) imperium obtinuiſſe: eiusdem monumentum in campis Marathonis idem *Pauſan.* tradit I. cap. 32. p. 79. Cornelium vero valde diſſentire ab Herodoto, qui

2 lent mittere. Cuius generis quum magnus numerus esset, et multi eius demigrationis peterent societatem: ex his[7] delecti Delphos deliberatum missi sunt, qui consulerent Apollinem,[8] quo potissimum duce vterentur. Namque tum[9] Thraces eas regiones tenebant, cum quibus armis erat dimicandum.

7. ex iis *MS. Mendos.* — 8. [qui conf. Apoll. *pro glossemate habuerunt haec verba, quae aberant quoque a MS. Ernst. et Leid. 2. Schopp. Veris. p.* 106. *sq. Ernst. Schefer. in Obss. misc. vol. IX. tom. II. p.* 198. *Buchn. Bos. v. not. Tzschuck. in not. ad edd. 1. 2. et Heinr. quia* deliberare *h. l. idem sit ac* consulere. *Hinc ea vncis includerunt Bos. in ed. 2. et al. Sed ab interpolationis suspicione vindicarunt ea verba Rau. Stau. in not. et in Misc. obss. nou. tom. VI. p.* 521. *Heus. Paust. et Brem.*] *Absunt vnci ab Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos. 1. Heus. Bip. Stau.* [*Wetz. et Tzschuck. in textu, etc.*] — 9. namque tum *MS. Gif. (in quo etiam legitur* Traeces,) *Dan. Bos. 2. Sed* namque tamen *MS. Leid. 2. Sed* nam tum *Ed. Iens. Med. Arg. Ald. Paris. Long. Lamb. Steph. Boecl. Keuch. Bos. 1. Stau. 1. 2. 3. Heus.* [*Tzschuck. 1. etc.* Nam tunc *Tzschuck. 2.*]

de alio Miltiade, Cypseli filio, multa, veluti de Chersonesi expugnatione, narrat, omnes fere interpretes animaduerterunt. v. Stauer. ad §. 3. in min. edit. Alii vero, vt etiam Schlegel l. c. p. 19. inprimis p. 89 sqq. vberius Herodoti narrationes comparans cum Cornelianis, censent, Cornelium multum erasse in vita Miltiadis conscribenda, (conf. quoque Periz. ad Ael. H. V. XII. 35. init. p. 777. ed. Gron.) auctores graecos sequutum et minus perspicuos, et longo forsan post Miltiadis aetatem tempore florentes, in eiusque conspectum numquam veniss Herodoti historiam. Alii, vt Raue, Bos. Bergsträsser, cautius forsan iudicant, Cornelium non errore, sed ratione et iudicio et non sine graui caussa dissensisse ab Herodoto. Idem censet Ithe de colonia Chersonesum mittenda, comparato Herodoto IV. cap. 3. Tzschuck. ad h. l. in ed. 2. nihil quidem decernenti, Cornelius sequutus esse videtur Ephorum.]

2 *Deliberatum missi sunt, qui conf. Apoll.*] Schoppius Verisimil. 2, 10 et in paradox. liter. epist. 5. illa, *qui consulerent Apollinem*, sine dubio adventitia, et ab aliquo adscripta esse censebat, qui declarare volebat vim vocis *deliberatum*. Cuius coniecturam confirmare videtur cum MS. Cod. Ernstianus, a quo eadem verba aberant: tum illud 2, 2. 6 *Miserunt Delphos consultum, quidnam facerent de rebus suis.* Et tamen Ioh. Rauio nihil mutandum videbatur. *Nemo enim*, inquit, *ex quacunque περισσολογίᾳ aut ταυτολογίᾳ vitium coniectet. Nam vt earum saepe necessarius, saepe honestissimus locus est, ita in hoc simplici, lenique scriptionis genere maxime conueniens est.*

His conſulentibus nominatim Pythia[10] praecepit, 3
vt Miltiadem ſibi imperatorem ſumerent.[11] Id ſi
feciſſent, incepta proſpera futura. Hoc oraculi re- 4
ſponſo Miltiades cum delecta manu[12] claſſe Cherſo-
neſum profectus, quum acceſſiſſet Lemnum, et in-
colas eius inſulae[13] ſub poteſtatem redigere vellet
Athenienſium, idque[14] Lemnii ſua ſponte facerent,
poſtulaſſet: illi irridentes[15] reſponderunt, tum id 5
ſe facturos,[16] quum ille domo nauibus proficiſcens
vento aquilone veniſſet[17] Lemnum; hic enim ven-
tus a ſeptentrionibus[18] oriens, aduerſum tenet
Athenis proficiſcentibus. Miltiades morandi tem- 6
pus non habens, curſum direxit, quo tendebat, per-
venitque Cherſoneſum.

10. Phitia *MS. Leid.* 2. — 11. vt Milt. imper. ſibi ſumerent *MS. Ax.* — 12. *Ita MS. Dan. Sed MS. Leid.* 2. id Milt. dilectus cum del. *Ed. Long.* Milt. delectus cum del. m. [*nec displicet Wetz.*] — 13. inſulatae *MS. Voſſ.* 3. 14. idque vt Lemnii *Ed. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Bos.* 2. *Keuch.* [*Wetz. Pauſ. qui* vt *neceſſarium eſſe putat.*] *Sed* idque Lemnii *MS. Boecl. Leid.* 1. *Voſſ.* 1. 2. 3. *Ax. Ed. Ienſ. Med. Arg. Par. Ald. Mag. Long. Stau. Heus.* [*Harl. Tzſchuck.* 1. 2. *Heinr. Bip. Brem. hinc nos etiam* vt *eiecimus.*] — 15. inridentes *MS. Voſſ.* 2. *Stau. min. ed.* 16. id facturos *MS. Leid.* 2. [*et probat Stau. ad ed.* 3.] 17. veniſſent *MS. Leid.* 2. — 18. ab ſept. *MS. Dan. Leid.* 2.

Imo Ariſtides Rhetor περὶ ἀφελοῦς λόγου, *de ſimplici genere dicendi, hoc inter virtutes eius Ideae, tanquam aliquod* πρέπον, *recenſet.* Haec ille. Iudicent, qui poſſunt, an breuitatis ſtudium, quod Noſter vbique prae ſe fert, hanc ταυτολογίαν admittat. Mihi, vt ingenue dicam quod ſentio, valde ſuſpecta eſt. [Neque vero aliis. v. VV. LL.]

namque tum] Sic MSS. Gif. et Dan. In quibus et mox *Thraeces* ſiue *Threces* legitur. Vide Gifanium in indice Lucret. v. *Trace*, ubi et in aliis Noſtri locis ſic exaratum, id nomen in cod. ſuo eſſe teſtatur.

4 *Idque vt Lemnii*] MSS. Boecl. et Leid. *idque Lemnii.*

5 *Vento aquil.*] Rem totam paullo aliter narrat Herodotus extremo libro 6. c. 137 — 140. Zenobius additum ait, ſi profectus Athenis, *eadem die* Lemnum perueniret, εἴτις αὐθημερὸν Ἀθήνηθεν Βορέᾳ χρησάμενος καταπλεύσειεν εἰς τὴν Λῆμνον.

hic enim ventus a ſept. o.] Etiam Herodotus VI. 133. (qui rem paullo aliter narrat,) perinde ſubiicit: ἡ γὰρ Ἀττικὴ πρὸς νότον κέεται, πολλὸν τῆς Λήμνου.

[*adu. tenet* h. e. ex aduerſo flat. Metaphora a militia, in

II. Ibi breui tempore barbarorum[1] copiis disiectis, tota regione, quam petierat, potitus, loca caſtellis idonea communiit:[2] multitudinem, quam ſecum duxerat, in agris collocauit: crebrisque ex-
2 curſionibus locupletauit. Neque minus[3] in ea re prudentia, quam felicitate, adiutus eſt.[4] Nam quum virtute militum hoſtium deuiciſſet[5] exercitus, ſumma aequitate res conſtituit, at que ipſe ibidem
3 manere decreuit. Erat enim inter eos dignitate regia, quamuis carebat nomine: neque id magis imperio, quam iuſtitia,[6] conſequutus. Neque eo ſecius Athenienſibus, a quibus[7] erat profectus, offi-

1. barbarum *MS. Dan. Leid.* 2. — 2. communiit *MS. Dan. Leid.* 2. *Voſſ.* 1. 3. *Ed. Stau.* 2. 3. [*Tzſchuck.*] communiuit *Ed. Iens. Med. Arg. Ald. Long. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. 2. *Stau.* 1. *Heus.* [*Bip. Heinr. Wetz. Brem.*] — 3. neque in ci. *MS. Leid.* 2. — *dein* ea re, *omiſſo* in, *Ed. Iens. Med. Par. Ald. et* foelic. *ed. Mag. vbique.* — 4. vſus eſt *MS. Trin.* adiunctus eſt *MS. Voſſ.* 2. *ſed in marg.* adiutus. — 5. hoſt. deuic. *MS. Boecl. Ax. Bos.* 2. [*et probat Heus. in not.*] deu. hoſt. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Mag. Long. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Stau.* [*Heinr. et rel.*] — 6. iuſticia *Ed. Med. Arg. Mag. Long.* — 7. a quibus *MS. Dan. Leid.* 1. *Ernſt. Gif. Sau.* [*edd. recent.*] *Sed* ac quibuscum *MS. Bau.* [*ap. Sciopp. Veriſim.* II. 10. *p.* 108. *qui malebat* a quibus erat praefectus, *ſed quod in cod. reperit* ac quibuscum erat praefectus, *retinendum ei videtur* profectus; *nec enim, ait, collegas habuit Miltiades, quibuscum praefectus fuiſſet;*] aut quibuscum *MS. Put. Voſſ.* 2. *Ax. Edit. Sau.* aut quibuscunque *MS. Boecl.* quibuscum *MS. Leid.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Paris. Ald. Mag. Long. Lamb.* [*quam lect. damnat Wetz.*]

qua directa acies contra alteram aduerſum tenere, h. e. oppoſita eſſe recte dicitur. Mox *curſus* de nauigatione. v. Gebhard. et Stau.]

2 *Hoſtium deuic. exerc.*] Sic MS. Boecleri.

3 *Neque id magis imperio, quam iuſtitia conſ.*] i. e. non vi, ſed ſuorum voluntate, vt infra c. 8, 3 loquitur. [Boſius in ind. interpretatur: *non tam poteſtate iurisdictionis, quam aequitate adminiſtrationis.* Tzſchuck. *auctoritate et edictis;* aut melius Pauſler, *non qua imperator, ſed qua iuſtus.* Loccenius ſtrictam h. l. poteſtatem imperandi aut vim intelligit; Rauius, imperium militare; Gebh. et Heinr. *imperii violentiam.*]

a quibus erat profectus] Sic diſerte optimus liber P. Danielis, et omnes Sauaroni inſpecti, vno Puteaneo excepto: neque alia Leidenſis lectio fuit. Gifanius

cia praeſtabat.[8] Quibus rebus fiebat, vt non minus eorum voluntate perpetuo imperium obtineret, qui miſerant; quam illorum, cum quibus erat profectus. Cherſoneſo tali modo conſtituta,[9] Lem- 4
num reuertitur, et ex pacto[10] poſtulat, vt ſibi vrbem tradant. illi enim dixeraut, quum vento borea[11] domo profectus eo perueniſſet, ſeſe dedi-

8. ac ſuis off. praeſt. *MS. Ernſt.* [*Mox* perpetuum *emendat Nodell. in Obſſ. critic. p.* 67. *at* perpetuo *propter ſoni ſuavitatem defendit Harl.*] — 9. conſtituto MS. *Dan. Leid. 2. Voſſ.* 1. 3. — 10. ex conſtituto *MS. Mendos. quod non elegendum videtur.* [*Sed Wetz. id minus aptum cenſet.*] borrea *MS. Voſſ.* 2.

quoque in Ind. Lucret. voce *Tractus* ſic emendavit hunc locum, haud dubie ſui codicis fide. Denique et Ernſtianus codex conſentit: niſi quod addit, *ac ſuis*. quod gloſſema eſſe, non dubito. In vulgatis editionibus legebatur, *quibuscum erat profectus*: cum quibus etiam Boecleri codex facit. Puteaneus vna voce auctior: *aut quibuscum erat prof.* quod adeo placuit Sauaroni, vt in textum reciperet. Membranae Bavaricae, Schoppio Verisimil. 2, 10 laudatae: *ac quibuscum er. prof.* Quibus omnibus lectionibus, vt etiam Gebhardus animadvertit, occaſionem praebuit, quod mox in fine verſiculi huius ſubiicitur: *quam illorum, cum quibus erat profectus.* Id ab imperitis exſcriptoribus huc quoque intruſum, cum poſtea quidam non congruere animaduerterent ſequentibus, ab aliis particula *ac*, ab aliis *aut*, adiecta eſt. Quarum tamen neutra quadrat. At noſtra lectio planiſſima eſt. Vult enim Nepos dicere: Miltiadem, etſi regiam dignitatem a ſuis obtinuerat, non tamen idcirco minus, ſeu (vt 9, 2. 4 et 10, 8. 5 loquitur) *nihilo ſecius*, quam antea, officia [h. e. beneficia] praeſtitiſſe Athenienſibus, *a quibus* ad ducendam coloniam miſſus, et in Cherſoneſum *profectus erat*. Atque *his rebus*, i. e. quia officia aeque ac antea praeſtabat Athenienſibus, *factum eſſe, vt non minus eorum voluntate, qui miſerant*, h. e. Athenienſium, *imperium obtineret*, tanquam nihil a priſtina moderatione recedens, quam ſuorum, *cum quibus profectus erat*. Quod ſi tantum *Athenienſibus, quibuscum profectus erat, praeſtita* dicas *officia*: quomodo hinc ſequetur, *iis rebus factum, vt non minus eorum, qui miſerant, quam illorum, cum quibus erat profectus, voluntate imperium obtineret?* Nihil enim praeceſſerat de *mittentibus*. Praeterea non quadrat in Miltiadem, colonis, quibus regia dignitate praeerat, officia ſic praeſtare, tanquam populo Athenienſi, a quo potestatem acceperat. Quare neque Bauaricorum ac Ernſtiani codicis lectionibus locus relinqui poteſt. Nam vtraeque pariter *Athenienſibus*, ac *ſuis*, et *quibuscum profectus erat*, officia praeſtitiſſe Miltiadem, volunt. Sed vereor, ne nimius ſim in re clara et manifeſta. Et fortaſſe totum hoc, de quo disputatur, a gloſſa eſt.

turos: se autem domum Chersonesi habere. Chares,[12] qui tum Lemnum incolebant, etsi praeter opinionem res ecciderat, tamen non dicto, sed secunda fortuna aduersariorum capti, resistere ausi non sunt, atque ex insula demigrarunt.[13] Pari felicitate ceteras[14] insulas, quae Cyclades nominantur, sub Athenienſium redegit[15] potestatem.

III. Eisdem temporibus Persarum rex, Darius, ex Asia in Europam exercitu traiecto,[1] Scythis bellum inferre decreuit. Pontem fecit in Histro[2] flumine, qua[3] copias traduceret. Eius pontis, dum ipse abesset,[4] custodes reliquit principes, quos secum ex Ionia et Aeolide duxerat: quibus singulis ipsa-

12. Chares *MS. Dan. Voſſ.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par.* 13. dimigrarunt *Ed. Med. operarum, credo, vitio: cuius generis errata alia multa ibi reperi, vt ſ.* 3. ſocius; *et ſ.* 2. erar *pro* erat. *mox cap.* 3, 1. Aeolidae. — 14. caeteras *Ed. Iens. Med. Arg. Paris. Ald. Mag. vbique. A* pari fel. *in ed. Pat. incipit cap. III.* — 15. redigit *MS. Leid.* 2. 1. traiectam *MS. Voſſ.* 3. [*conf. Stau. in Miſc. obſſ. crit. nou. tom. IV. p.* 521.] — 2. Iſtro *Ed. Par. Ald. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. 2. *Stau.* 1. [*Tzſchuck.* 2. *Ith. Heus. Heinr. Wetz.*] *Sed* hyſtro *MS. Dan.* hiſtro *Ed. Iens. Med. Arg. Pat. Stau.* 2. [*vbi in not. defendit illam ſcripturam, et* 3.] — 3. qua *MS. Dan. Ed. Iens. Med. Ald. Bos.* [*et recent.*] *Sed* quo copias *MS. Boecl. Mendos. Voſſ.* 1. 2. 3. *Ax. Ed. Arg. Long. male.* — 4. dum ip. ab. *Incluſa ſunt vncinis in Ald.*

5 *Cares*] Vid. Zenobium Cent. 3 prouerb. num. 85. [Herod. VI. 139. 140. Barth. ad Stat. Theb. V. 328.]

1 *Exercitu traiecto*] Qui Dccc millibus armatorum conſtabat. Herodot. 4. Iuſtin. 2, 5. Oroſ. 2, 8.

Scythis bell. inf.] Quod eorum regis Idanthyri, (ita enim id nomen ſcribi volunt Salmaſ. Exercit. Plin. p. 846 et Iſ. Voſſ. not. ad Iuſtin. 2, 5. 8: Clementi Alex. 5 Stromat. p. m. 567 eſt Ἰδανθύρσας) filiam non obtinuiſſet. Iuſtin. et Oroſ. ll. cit. *Magna ſcil. neceſſitas* (addit Oroſius.) *pro vnius libidine hominis,* Dccc M *virorum periculo mortis expoſiti!* Herodotus tamen V. 11. aliam belli cauſſam facit: ſcil. quod Scythae Medos bello laceſſiuiſſent. [Herodot. IV. 1. et 87. v. Wetzel.]

qua copias] Sic etiam opt. cod. Dan. Ax. MSS. Schotti et Boecleri, ac Longolii editio, *quo*: vt ad pontem referatur.

quibus ſingulis] Vide Forſtneri not. ad Tacit. 6, 42. 3 p. m. 449. [*Ipſar.* n. Ioniae et Aeolidis. v. Harl.]

rum[5] vrbium perpetua dederat imperia. Sic enim 2
putauit, facillime se Graeca lingua[6] loquentes, qui
Asiam incolerent, sub sua retenturum potestate,
si amicis suis oppida tuenda tradidisset: quibus, se
oppresso, nulla spes salutis relinqueretur. In hoc
fuit tum numero[7] Miltiades, cui illa custodia cre-
deretur.[8] Hic, quum crebri adferrent[9] nuntii, 3
male rem gerere Darium, premique[10] ab Scythis:
Miltiades hortatus est pontis custodes, ne a for-
tuna[11] datam occasionem liberandae Graeciae di-
mitterent. Nam si cum his[12] copiis, quas secum 4
transportauerat, interisset[13] Darius, non solum
Europam fore tutam, sed etiam eos, qui Asiam in-
colerent Graeci[14] genere, liberos a Persarum futu-
ros dominatione et periculo. Id[15] facile effici pos-

5. ipsorum *Ed. Lamb.* — 6. Graecia lingua *MS. Ax.* *dein* loquenteis *Ed. Lamb. vbique.* — 7. In hoc numero fuit *MS. Axen.* [*Thott. et placet Heus. in not.* fuit tunc numero *Tzschuck. 2. v. not.*] — 8. traderetur *MS. Boecl. Mendos. Ox. Voss. 1. 2. 3.* — 9. asferrent *MS. Dan.* [*Forsan scriba dare voluit aut inuenit in suo cod.* adferrent, *quae rectior est scriptura, et reddita est a Long. Stau. ed. 3. Harl. ac Tzschuck. pro* afferrent. *Sed* affirmarent *cod. Thott.*] — *Mox* nuncii *Ed. Iens. Med. Arg. Par. vbique, etiam in reliquis verbis inde ductis.* 10. praemique *Ed. Med. Statim* ab Scythis *MS. Voss. 1. Ed. Iens. Med. Arg. Mag. Sed* a Scythis *MS. Dan. Leid. Voss. 3.* [*v. Stau. et Harl.*] — 11. a fortuna *MS. Dan. Ed. Arg.* [*et recent.*] *Sed* fortuna *simpliciter Ed. Iens. Med. Par. Ald. Long. Mag.* — 12. cum iis *MS. Voss. 2. mox* transportarat *MS. Dan.* — 13. interisset *MS. Leid. 2. Voss. 1. 2. Boecl. Ax.* [*Scheff. v. eius 7. epist. ad Heins.*] *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Gebh. Boecl. Long. Stau. 2. 3. Heus.* [*vulgo* interisset.] — 14. Graecos generis *MS. Leid. 2.* — 15. id et fac. *MS. Ernst. Ed. Iens. Med. Arg. Paris. Ald. Steph. Gebh. Boecl. Bos. 1. 2. Stau. 1.* [*Heinr. Wetz.* idque fac. *Paust.* et facile *omisso* τῷ id *MS. Leid. 2.*

2 *In hoc fuit tum numero*] MS. Boecl. *In hoc tum num. fuit.* concinnius aliquanto, quam vulgati. [et placet Wetz. in not.] Mox idem et membr. Card. Mendozae: *custodia traderetur.* quod interpretamentum esse, non dubito.

3 *Hortatus est*] Cum Herodoto IV. 137. facit et Plutarchus in Apophthegm. p. m. 174.

4 *Id et fac. eff. posse*] MSS. Gif. et Schotto inspecti: *Et fac. eff. posse.* Alii: *Id fac. eff. p.*

ſe: ponte enim reſciſſo,[16] regem vel hoſtium ferro, vel inopia, paucis diebus interiturum. Ad hoc conſilium quum plerique accederent, Hiſtiaeus[17] Mileſius, ne res conficeretur, obſtitit: dicens, non idem ipſis, qui ſummas imperii tenerent, expedire et multitudini: quod Darii regno ipſorum niteretur dominatio: quo exſtincto, ipſos poteſtate expulſos ciuibus ſuis poenas daturos. Itaque adeo ſe abhorrere a ceterorum conſilio, vt nihil putet ipſis vtilius, quam confirmari regnum Perſarum. Huius quum ſententiam plurimi eſſent ſequuti,[18] Miltiades, non dubitans, tam multis conſciis,[19] ad regis aures conſilia ſua peruentura; Cherſoneſum reliquit, ac[20] rurſus Athenas demigrauit. Cuius ratio etſi non valuit; tamen magnopere eſt laudanda:[21] quum amicior omnium libertati, quam ſuae fuerit dominationi.

Voſſ. 1. 3. *Mendos. Gif.* id facile *Ed. Lamb. Stau.* 2. 3. *Harl. Tzſchuck.* 1. 2. *eosque ſum ſequutus. Heus. incluſit τὸ* et *vncinis, quia* et *pro* etiam *raro apud Corn. obſeruetur, idque, vbi occurrit, ſit ſuſpectum.*] — 16. *Ita ed. Iens. Med. Arg. Bos.* 1. 2. *Stau.* 1. 2. 3. [*et rel. recentt.*] *ſed* reciſo *MS. Leid.* 2. *Ed. Paris. Ald. Vulgata lectio eſt vera. Sed permutantur etiam alibi: v. c. Flor. I.* 10, 4. *vbi vid. interprr.* [*et Stau. ad noſtrum locum.*] — 17. Heſtiaeus *MS. Dan. Voſſ.* 1. Iſtiaeus *Ed. Lamb.* — 18. conſecuti *MS. Leid.* 2. — 19. conſiliis *MS. Leid.* 2. *Voſſ.* 1. 20. hac rurſus *MS. Voſſ.* 3. [*Mox* eius ratio *coniecit Oudend.*] — 21. laudandus *MS. Ernſt. Ed. Steph. Mag.* [*v. not. neque Heuſingero aliquid mutandum videtur.*] *Conf. Cic. Phil. II.* 10, 15.

5 *Hiſtiaeus*] Hic fuit Mileti vrbis Ioniae praefectus, vt ex Herodoto V. 30 conſtat: e quo totus locus expreſſus videtur Lambino. *Bos.* [Stau. laudat Valcken. ad Herodot. IV. c. 137. de Nepote, Herodoti verba explicatius enarrante.]

6 [*plurimi*] Nomina eorum recenſet Herodot. IV. 138.]

Tam. magnop. eſt laudanda] MS. Ernſt. et q. edd. *laudandus.* Atque ſic potius a Cornelio ſcriptum fuiſſe cenſebat Cl. Rauius, hoc ſenſu: *etſi ratio illa et conſilium probata non fuerint, nec peruicerint in iſto concilio; ipſum tamen auctorem illius rationis magnopere eſſe laudandum; non abſolute, quia perfidiam ſuaſerit, ſed comparatione facta cum Iſtiaeo, qui, quod priuatim vtile eſſet, in cauſſam adferebat etc.* Id enim velle, quae continent, verba: *cum amicior omnium libertati,*

IV. Darius autem, cum ex Europa in Asiam 1
rediisset, hortantibus amicis, vt Graeciam redigeret in suam potestatem,[1] classem quingentarum nauium comparauit, eique Datim[2] praefecit, et Artaphernem; hisque ducenta peditum, decem millia equitum[3] dedit: caussam[4] interserens, se hostem esse

1. in suam red. p. *Ed. Steph. Gebh. Keuch. Mag.* [*dein* classes *cod. Thott.*] — 2. Datin *Ed. Ienf. Med. Arg. Par. Ald. Long. Lamb. Steph. Gebh. Mag. mox* praeficit *MS. Dan. et* Artaiternem *MS. Leid.* 2. — 3. ped. dec.

quam suae fuerit dominationi: quibus utriusque consilii ratio tangatur, et ex ista συγκρίσει iudicium fiat de affectu consulentium. Si aliter legas, non posse Cornelium Nepotem absolui sententiae non Sophisticae modo, sed omnino infamis, quia perfidiae ornamentum quoddam fit: qualis profecto tanto viro tam aliena, quam in vulgus etiam improbatissima suo tempore fuit. Nam quid est quod inter malos mores et perfidiae exempla aeque relatum omnibus seculis fuerit, quam quod *aduersis rebus rarior fides est* [Veget. 3, 9] et quod *amicitiarum iura successu a plerisque, non fide ponderantur?* [Iust. 22, 7. 3] Miltiadem vero et fidem Dario dedisse et custodiam pontis in se recepisse. Eo maioris perfidiae reum, quia consilio suo tantum exercitum, ipsumque Regem, qua isti genti nulla maior est iactura, prodiderit. Neque esse, quod quis existimet, *fidem extraneo duntaxat, et priuatim datam fuisse; illam autem et patriae, et iuris naturalis, nulla priuata pactione aboleri.* Fidem enim priuatim publiceque praestandam esse; tum praecipue quando, vt priuatim fidus his, publice non obsit, nec a summo magistratu interdictum. Aut ergo licuisse Miltiadi amicitiam inire cum Dario, aut nefas fuisse. Si hoc, vtique nunquam ineundam; si illud, non rescindendam fuisse, nisi ex iusta caussa. At vero cum falleret Miltiades, nondum Darius imminebat Athenienſibus, quae praecipue illi patria erat. Illi enim in Asia Graeci quid ad Miltiadem aut Athenienses? quippe si male deserti fuere non ab Athenienſibus modo, sed a tota Graecia; quid impellebat Miltiadem, priuato consilio publicam Asianorum caussam agere tanto cum crimine? etc. Vsque adeone igitur in mentem venire potuit Corn. Nepoti, tanto viro, consilium istud probare Miltiadis, ac magnopere laudandum censere, quod vel omnibus sectis, praecipuis sane, Peripateticorum Stoicorumque, valde improbaretur? Haec prolixe vir doctissimus; vt obtineat, Nepotem non *rationem* Miltiadis, sed ipsum, *magnopere laudandum* censuisse. Cui tamen ne plane adsentiar, facit locus Nepotis alius 9, 5. 2.

1 [*Darius*] conf. Stau. ad mai. et min. edit. Inter bellum autem Scythicum, quod cap. III. describitur, et pugnam Marathoniam, de qua cap. IV. agitur, annos octodecim effluxisse, animaduertit Schlegel. l. c. pag. 98.]

Classem quingentar. nau.] Plato in Menex. trecentas fuisse

Athenienſibus, quod eorum auxilio Iones Sardeis[5] expugnaſſent, ſuaque praeſidia interfeciſſent. 2 [6] Illi praefecti regii claſſe ad Euboeam[7] adpulſa, celeriter Eretriam ceperunt, omnesque[8] eius gentis ciues abreptos in Aſiam ad regem miſerunt. Inde ad Atticam acceſſerunt, ac ſuas copias in campum Marathona deduxerunt. Is abeſt[9] ab oppido circi- 3 ter millia paſſuum[10] decem. Hoc tumultu[11] Athenienſes tam propinquo, tamque magno permoti, auxilium nusquam niſi a Lacedaemoniis, pe-

mill. equ. *MS. Dan. Boecl. Leid.* 2. *Voſſ.* 2. *(in quibus tamen omnibus ſcribitur* milia) *Bau.* 1. 2. *Ax. Ed. Bos.* 2. *Heuſ.* [*Stau.* 3. *Wetz. Heinr. Brem. Tzſchuck. conf. Gronou. ad Liu.* XXXVI. 14. ped. et decem millia eq. *ed. Ith. Pat.*] *Sed* peditum millia et decem equit. *Ed. Iens. Med. Paris. Ald.* (*in quibus vero vbique ſcribitur* milia) *Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Stau.* 1. 2. [*Harl. quod clarius legi putat Wetz. in not. eſſe enim* 200,000 *ped.* 10,000 *eq.*] ped. millia, decem equ. *Ed. Arg. Mag.* — 4. cauſam *Ed. Iens. Med. Par. Ald. vbique.* — 5. Sardis *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Keuch.* [Sardes *Brem. Tzſch.* 2.] — 6. Illi praef. *ſic etiam MS. Dan. Sed* praefecti *Ed. Long. Mag. Steph. Gebh. Keuch.* — *Statim* regis *MS. Leid.* 2. *Voſſ.* 2. *Dan. Ox. Ed. Lut.* — 7. claſſe Euboeam *MS. Voſſ.* 2. *Ax. Oxon.* — 8. omneisque *Ed. Lamb. Et ſic vbique hos caſus exhibet ſcriptos. Atque* Erythream *Ed. Iens. Med. Arg. Par.* — 9. is eſt ab op. *MS. Leid.* 2. *Boecl. Voſſ.* 1. 2. 3. *Ax. Ed. Iens. Med. Arg. Mag. Par.* — 10. paſſus *MS. Boecl. Dan. Leid.* 2. *Boecl. Voſſ.* 1. 3. *Ed. Iens. Med. Par.* — 11. tumulto *MS. Voſſ.* 3.

ait. Herodotus 6 p. 123 oIc triremes numerat, absque nauibus hippagogis, in quas equos impoſuerunt.

ducenta peditum, decem millia equitum] Repoſui lectionem, quam MSS. Dan. Boecler. et Bauarici duo exhibent. Sic enim vbique Noſter, cum alterutro loco maiorem numerum diſſimulat. Vide 2, 5. 3. 10. 5. 3. 14, 8. 2. Integram phraſin habes 2, 2. 5 et 4, 1. 2. In re ipſa variant Auctores. Nam Pauſanias et Valerius Max. 5, 3 ccc, Lyſias in epitaphio Io millia numerant.

2 [*camp. Marath.*] v. Harl. et Kapp.]

Is abeſt ab opp. circ. mill. paſſuum dec.] MS. Boecl. *Is eſt ab opp.* Sic infra 12, 3. 4 *tantum ſe ab inuidia futuros.* Idem et Dan. pro *paſſuum* legunt *paſſus.* Quod etſi conſuetudini veterum ſcriptorum repugnat; nam, ſi Gronouio de Pecun. vet. 1, 7 credimus, vox *millia* ſemper cum genitiuo iungitur: non tamen ſilentio praetereundum duximus.

tiuerunt: Philippidemque [12] curſorem eius generis,

12. Phidippidemque *MS. Long. quod ipſe Longol. probabat. Ed. Mag. Steph. Stau.* 2. [*Harl. atque Stau. in not. ad min. ed. ita legere iubet, prouocatque ad Salmaſ. Exerc. Plin.* p. 33. *et Palmer. in Pauſaniae Attica* p. 366. *et laudat de eo Plutarch. de Herodoti malign. tom. II.* p. 862.] Philippumque *MS. Leid.* 2. *Ox. Ed. Ienſ. Med. Arg. Par. Ald. Long. et* Φίλιππος *ap. Athen.* Phydippumque *MS. Dan. Bau. Gif.* [Philippidemque *Ed. Stau.* 1. 3. *Heuſ. Tzſchuck. et rel.*]

3 *Philippidemque*] Ita huius curſoris nomen et apud Pauſaniam, [I. 28 p. 68.] Plinium, H. N. VII. 20. Solinum c. 6. Iſidorum Peluſ. Oecumenium, Suidam, aliosque ſcribitur. [Poll. Onom. III. 30. ſect. 148. Φιλιππίδης ἡμεροδρόμος. Lucian. pro lapſu inter ſalutand. 3. p. 727. tom. I. Reitz. πρῶτος αὐτὸ Φιλιππίδης ὁ ἡμεροδρομήσας λέγεται ἀπὸ Μαραθῶνος ἀγγέλλων τὴν νίκην· vbi vero Palmer. et Reitz. ſcribere iubent Φειδιππίδης. *Fiſch.*] Herodotus Φειδιππίδην vocat. Libri variant. In Longoliano fuit, *Phidippidemque.* Et ſic in Plinio reponi volebat Salmaſius. Vulgatae editiones, et ante Magium excuſae: *Philippumque.* At MSS. Dan. et alter ex Bauaricis: *Phidippumque.* quomodo et Giſanius e ſuo legit. [*Phidippus* medicus, Cic. pro Deiotaro, c. VI. *Fiſch.*] Idque verum huius curſoris nomen eſſe vix dubito. [nec dubitat Iungerm. ad Polluc. I. 7. ſect. 65. vbi v. interprr.] Rauius exiſtimabat, ab hoc Phidippo ceteros, qui eiusmodi curſores eſſent, ac, vt de hoc Herodotus VI. 105. ait, τοῦτο ἐμελέτησαν, *Phidippidas* dictos: quemadmodum ab Eumolpo, qui initiandi rationem inuenit, omnes deinde ſacerdotes myſteriorum dicti ſunt *Eumolpidae.* Quam eius coniecturam adiuuare videtur Pollux, cui in Onomaſtico III, 30. ſect. 148 *Philippides* non perſonae, ſed muneris ſeu officii nomen eſt. Nam inter curſoria vocabula, ſeu ad curſum pertinentia, refert. καὶ Φιλιππίδης δὲ, inquit, ἡμεροδρόμος. Peſſime Interpres: *Philippides vero, Tota die curreus, dixit;* ac ſi *Philippidem* Comicum ea voce vſum fuiſſe, Pollux diceret. Debebat: *Et Philippides, idem quod hemerodromus.* nam id velle Pollucem, manifeſtum eſt. Quod autem vir clariſſ. Philippum illum *primum hemerodromum exſtitiſſe, et hunc tumultum eius muneris inſtituendi cauſſam Athenienſibus dediſſe,* credit, id neſcio, an Herodoti ac Nepotis noſtri ῥήσεις admittant. Nam vterque, vt rem ante Athenis receptam et vſitatam, *Hemerodromos* memorat. *Bos.* [Lucian. l. c. ſcripſerat, Philippidem, quum a Marathone victoriam nuntiaret, *primum* illud verbum χαίρετε vſurpaſſe, vbi autem M. du Soul interpretatio illius formulae eſt conferenda. Lucian. etiam addit, illum ad Archontes de pugnae exitu ſollicitos dixiſſe, χαίρετε, νικῶμεν, eoque dicto ſuo nuntio immortuum eſſe, et in ipſo *gaudendi* verbo exſpiraſſe, (καὶ τῷ χαίρειν συνεκπνεῦσαι) Apud Herodot. VI. 105 eadem res vberius enarratur; ſed in nomine curſoris libri non conſpirant,

qui hemerodromoe[13] vocantur, Lacedaemonem miserunt, vt nuntiaret, quam[14] celeri opus esset
4 auxilio. Domi autem creant[15] decem praetores,

13. *Ita MS. Dan. Gif. Bau.* [*Ed. Bos. 2. Stau. 2. 3. Tzsch. 1. 2.*] *Atque de terminatione in* oe *lat. vocc. quae ap. Graecos definunt in οι, v. Oudend. ad Lucan.* II. *v.* 593. *et eumdem ac Grot. ad Lucan.* III. *v.* 180. *Sed* Hemerodromae *MS. Leid. 2. Voss. 1.* Hemerodromei *MS. Sluisq.* Hemerodromi *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos. 1. Stau. 1.* [*Heus. Wetz. Heinr. Ith. ἡμεροδρόμοι Brem.*] Hemerdrume *MS. Voss. 3. In MS. Ax. deerat, relicto tamen spatio.* [*quoniam forsan illius cod. scriba in suo cod. nomen reperera graecis litteris, quas non intellexerit, scriptum.*] *Dein* vocatur *MS. Voss. 3.* — 14. quam *aberat MS. Voss. 3.* — 15. creant — Miltiadem *MS. Boecl. Dan. Mendos. Leid. 1. (in quo etiam est* domi erant autem) *Ox. Voss. 2. 3. (in marg. Voss. 2. notatum erat* al. creati *et pro* Miltiades, Miltiadem,) *Axen. Ed. Vltrai. Heus. Stau. 2. 3.* [*Tzschuck. 1. 2. Ith. Heinr. Harl. qui in not. coniecit* crearunt, *Brem.* creati — Miltiades *Edd. antiq. Bos. 1. Wetz. ac Pausl. qui id defendunt, quoniam praecedant praeterita* petierunt, miserunt, *et sequatur imperfectum* praecssent. *Non quidem male, ait Tzschuck. ad ed. 2. sed adnotat quoque, esse exempla similis mutationis etiam alibi obuia, et hic Cornel. ad diuersam rem progredi, quae interiecto tempore acta est, eamque temporis positi differitate quasi signare. Quare rescripsi,* creant — Miltiadem.] — *tum* 10 praetores

aliis Φειδιππίδης, aliis Φιλιππίδης exhibentibus. Wesseling quidem p. 486. edit. suae in textu prius retinuit voc. in notis tamen valde metuit de explorata scriptionis eius veritate. Tzschuck. et Bremi *Phidipp.* h. l. nomen fuisse proprium contendunt, et priori in not. ad ed. 2. videtur a Phidippo I. Philippo genus deriuasse. add. Harl. not. et C. A. Schwarz, Conrect. progr. Coniectura de pugna Marathonia ad Herodot. VI. 94—117. et Corn. Nep. Milt. IV. 5. proposita. Goerlic. 1793. fol.]

hemerodromoe] *Hemerodromoe* (sic enim optimi libri Gif. Dan. et alter e Bauaricis legunt: nec video, cur sperni debeat) dictum, vt *Demoe, Canephoroe, Clerumenoe, Adelphoe,* et similia. de quibus Gifan. Ind. Lucr. v. *Tractus,* Voss. de Art. Grammat. 4, 6 etc. *Bos.* [Liuius XXXI. cap. 24. (vbi vid. Duker p. 546. tom. IV. ed. Drakenb.) *hemerodromos,* ait, *vocant Graeci, ingens die vno cursu emetientes spatium.* In mai. ed. 2. Stau. additur Bosii nota: „Cretensium hemerodromorum, quibus Agis Laced. rex vsus est, meminit Diodor. XV. Δρομοδρήγυκας eosdem adpellare videtur Polyaenus libr. 5.“]

4 *Domi autem creati decem praet. qui exercitui praeess. in eis Miltiades*] Cod. Boecl. vna cum Dan. Schotti, et Leid. non male: *creant dec. praet. etc. in eis Miltiadem.* [*praet.* gr. στρατηγοί.]

qui exercitui praeeſſent, in eis Miltiadem. inter quos magna fuit contentio, vtrum moenibus ſe [16] defenderent, an obuiam irent hoſtibus, acieque decernerent. [17] Vnus Miltiades maxime nitebatur, vt primo quoque tempore caſtra fierent. id ſi factum eſſet, et ciuibus animum acceſſurum, cum viderent de eorum virtute non deſperari [18]: et hoſtes eadem re fore tardiores, ſi animaduerterent, audere [19] aduerſus ſe tam exiguis copiis dimicare. [20]

MSS. Ox. Voſſ. 2. 3. *Sed MS. Ax. aberat. Ceterum in MS. Long. pro* praetores *erat* imperatores. *gloſſema ſapit.* — *Tum* Mylcyades *MS. Voſſ.* 1. *et* 2. *in marg.* — 16. ſe *abeſt MS. Leid.* 2. *Ax. Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald.* — 17. acieque decern. *Ita praeter alios* [*et edd. recentior.*] *MS. Put. Gif. Sau. Leid. Ax. Sed* an aeque contenderent *Ed. Iens. Med. Arg. Par.* acieque contenderent *Ed. Ald. Lamb. Gebh. Keuch.* acieque decertarent *MS. Mendos. Dan. Ven. Voſſ.* 1. 3. *ſed in* 1. *notatum erat ſupra,* decernerent, *MS. Sluisq.* aciemque cernerent, *MS. et ed. Mag.* et aequis contenderent *Ed. Long.* an equis contend. — 18. deſperare *MS. Leid.* 2. *Ed. Keuch. mox* eadem de re *MS. Ax.* [*v. Scheffer. ad Phaedri fabb. IV,* 9, 3. *et interpretes ad A. Gell. IV.* 1. *p.* 321. *ed. Conradi.*] — 19. auderi *MS. Ernſt. Leid.* 2. *Voſſ.* 1. 2. [*Ed. Bos. Stau.* 1 *et* 3. *Wetz. Brem. Tzſchuck.* 1. 2. *Schmieder, qui acriter defendunt hanc lectionem, et damnant alteram* audere, *ſcil. Athenienſes,* audere *MS. Ax. Boecl. Ed. Iens.*

magna fuit contentio] Exempla habes ap. Liu. 4, 31 aliosque paſſim. Notum proverbium: πολλοὶ στρατηγοὶ Καρίαν ἀπώλεσαν.

acieque decernerent] Sic MSS. complures ac meliores plerique: probatque Sauaro, quum et infra noſter in Eumene et Hannibale hoc verbo ita vſus ſit. Vulgatam tamen, quae etiam MSS. Magii et Danielis confirmatur, vt puriſſimam, Caeſarique familiariſſimam, tuetur Gebhardus; oſtenditque praeter Caeſarem I. B. Gall. 31 et 48 et lib. 2, 9. lib. 3, 28. lib. 5, 16. hac voce et Ciceronem in Epiſt. ad Attic. et de finib. itemque Curtium 4, 1. 8 vſos. Schottus e membr. ſuis *decertarent.* Quod verbum et infra 23, 10, 4 in quibusdam edd. legitur. Rob. Keuchenius in vet. lib. ſe reperiſſe ait, *aciemque cernerent,* idque de Graeco expreſſum putat, dictumque, vt κρίνειν τὸν πόλεμον, *cernere bellum* etc. De quo viderint, qui me doctiores ſunt. Fortaſſe legendum, *acieque cernerent*; quomodo Ennius ap. Cic. de off. I. 12, 6. Virgilius Aen. XII. 709 et Plautus hac voce vſi ſunt.

5 *dimicare*] Cod. Dan. *dimicarent.*

1 V. Hoc in tempore [1] nulla ciuitas Athenienſibus auxilio fuit praeter Plataeenſium: [2] ea mille miſit militum. Itaque horum aduentu decem millia [3] armatorum completa ſunt: quae ma-
2 nus mirabili flagrabat pugnandi cupiditate. Quo factum eſt, vt plus, quam collegae, Miltiades valuerit; [4] eius enim auctoritate [5] impulſi Athenienſes, copias ex vrbe eduxerunt, locoque idoneo
3 caſtra fecerunt. Deinde poſtero [6] die ſub mon-

Med. Long. Stau. in ed. 2. ſ. min. Heuſing. Harl. atque vindicant h. lect. Scheffer. in ep. 7. ad Nic. Heinſ. in Burm. ſyll. epp. tom. V. p. 9. et 11. Pauſl. in not. et Kapp. in Harl. Opuſc. p. 459. cum Heus.] audiri *Ed. Ald.* — 20. dimicare *MS. Voſſ. 2. Ax.* [*et edd. recent.*] *Sed* dimicari *MS. Voſſ. 1. 3. Ed. Iens. Med. Par.* copiis dimicarent auderi *MS. Dan. In MS. Ox.* τὸ dimicare *deeſt.*

1. hoc in tempore [*h. e. opportune, in articulo rerum gerendarum, v. Harl.*] *fere omnes, praeter edd. Steph. et Mag. quae* in *omittunt. Mox* Athenienſis *MS. Leid. 2.* — 2. Plataeenſium [*ſcil. ciuitatem*] *Ed. Mag. Steph. Gebh.* [*Tzſchuck. 1. 2. Stau. 2. mai. Harl. ſuaſit quoque Oudend. ad Caeſ. B. G. 1. 5. p. 11. et ego recepi.* Plataeenſes *Ed. Bip. Heus. Stau. 1. mai. et min. in textu, ac rel.*] platentes *MS. Leid. 2.* Platenſes *MS. Voſſ. 1. 2.* Plateenſes *Ed. Par. Paullo poſt* Itaque hominum aduentu *MS. Ox.* [*et Stau. ad ed. min. legere iubet* horum hominum aduentu.] — 3. milia *MS. Voſſ. et edd. noſtri veteres vbique. Sed a MS. Voſſ. 3. aberant vocc.* praeter Plat. — completa ſunt. 4. valeret *MS. Dan.* [*et id quidem latinitatem poſtulare, cenſet Schmieder in Lexic. über den Corn. p. 3.*] — 5. eius ergo autor. *MS. Dan. Gif.* eius auctor. *MS. Leid. 2. Ax. In ed. Ald. vbique ſcribitur* authoritate. *Ed. Heus.* eius [enim] auctoritate. [*atque* enim *omiſit Stau. in ed. 3.*] — 6. dein poſtero *MS. Dan.* deinde poſtera *MS. Voſſ. 2. In MS. Ax. erat* dein poſtera ſubmotis rad.

1 *Praeter Plataeenſes*] Qu. MSS. et edd. *Plataeenſium.*

mille miſ. mil.] Herodotus MM numerat.

mirabili flagr. pugn. cupiditate] Adde Veget. 3, 11 et 12, ibique Stewechium; itemque Loccen. ad Curt. 4, 1. 29. De alacritate Athenienſium etiam Iſocrates in Paneg. c. 24 [vbi v. Morum] et Iuſtinus 2, 9. 11. quorum ille *tanquam alienis animabus, non ſuis, periclitaturos* procurriſſe eos: hic, *quum mille paſſus inter duas acies eſſent, citato curſu ante iactum ſagittarum ad hoſtem veniſſe*, ait [add. Lyſiam in epitaph. p. 85 ſq.]

2 *Valuerit*] Cod. Dan. *valeret.* et mox: *eius ergo auctoritate:* quomodo et Gifanius legebat.

tis radicibus, acie e regione inſtructa, noua arte,[7] vi ſumma proelium commiſerunt, (namque[8] arbores multis locis erant ſtratae,[9]) hoc conſilio,

7. nona partis ſumma praef. *MS. Gif. (v. Schoppii Veriſim. II. cap. 10. p. 108. ſq.) Ed. Vltraiect.* in parte montis ſumma *MS. Sau. Mendos. Voſſ.* 3. [*idque probat Schottus, iure vero repudiat Gebhard.*] noua partis ſumma *MS. Dan.* et non apertiſſima *MS. Leid.* 2. [noua arte *abeſt cod Thott. in quo etiam paullo ante legitur* ex vrbe abduxerunt. *Mire transpoſuit Lambin. locum in notis ad alteram edit. Francof.* 1608. *fol. (nam in* 1. *ed. Lutet.* 1569. 4. *illam coniecturam nondum enixus erat:) et Pauſt. in notis acceſſit, niſi vt* ſtratae *ſcriberet, hoc pacto:* Deinde poſtero die ſub montis radicibus acie e regione inſtructa, hoc conſilio, vt et mont. teg. altitud. et arborum tractu, (namque arbores multis locis erant rarae,) equit. hoſt. imped. ne mult. claderentur: noua arte, vi ſumma praef. commiſerunt.] — Proelium *autem habent edd. Iens. Med. Ald. vbique,* [*Tzſch. Wetz. Heinr.* praelium *aliae plures.*] — 8. nanque *Ed. Iens. Med. Ald. vbique. Tum* arbore *MS. Leid.* 2. *et* militis *loco* multis *MSS. Oxon. Voſſ.* 1. 2. — 9. ſtratae, rarae *MSS. Ox. Voſſ.* 1. 2. *Ceterum in ed. Heus. Stau.* 2. 3. [*Harl. Bipont. Wetz. Schmied.*] *incluſa ſunt vncinis verba* namque — rarae. [*Vti tam ſuaſerat Io. Scheffer. in epiſt. V. ad Heinſium, et hic in ep. VI. ad illum comprobarat, in Syll. epiſtol. Burm. tom. V. p.* 5. *et* 8. *item Puteanus in not. Lambin. ed.* 2. *Atque* rarae *et plurimi codd. ac Thott. Heus. ac plurimae edd. etiam Staver. in textu, qui tamen in notis probat lectionem cod. Leid.* ſtratae, *quam antea Buchner, Gebhard, Kirchmaier, et Cleric. in Bibl. anc. et mod. tom. V. p.* 1. *maluerunt, et reſcripſerunt Harl. in ed.* 2. *Tzſchuck.* 1. 2. *Brem (qui vero, vti etiam Tzſchuck. et Pauſt. fecerunt, omiſit vncin. et interpunxit* — commiſerunt. Namque arbores — ſtratae, hoc conſ.) *probauitque Schlegel.* ſtratae *l. c. pag.* 2. *Atque*

3 *Namque arbores multis locis erant rarae*] Mihi, vt ingenue fatear, [de lectione huius loci] nondum liquet. Ceterum artem, qua Miltiades vſus eſt aduerſus barbaros, paullo diuerſam facit Clemens Alexandrinus I Stromat. p. m. 348. *Noctu*, inquit, *duxit Athenienſes, per loca inuia iter faciens, et eos, qui ipſum obſeruabant, Barbaros decipiens. Hippias enim, qui defecerat ab Athenienſibus, barbaros in Atticam induxerat, et opportuna, quae praeoccupauerat, loca ſeruabat; propterea quod erat peritus regionis. Ac difficile quidem erat latere Hippiam. Vnde merito Miltiades et locis inuiis et nocte vſus, aggreſſus Perſas, quibus praecerat Datis, in certamine, cum his, quorum ipſe dux erat, ſuperior euaſit.* Vult autem eum hac in re Moylen imitatum. Saltus Marathonii meminere Paulan. lib. I. Nonnus Dionyſ. XIII. 189. et Seneca Hippolyto v. 17.

vt et[10] montium tegerentur altitudine, et arborum tractu equitatus hostium impediretur, ne
4 multitudine clauderentur. Datis,[11] etsi non aequum locum videbat suis, tamen fretus numero copiarum suarum, confligere cupiebat: eoque magis, quod,[12] priusquam Lacedaemonii subsidio venirent, dimicare vtile arbitrabatur. Itaque in aciem[13] peditum centum, equitum decem millia
5 produxit, proeliumque[14] commisit. In quo tanto plus virtute valuerunt Athenienses, vt decemplicem[15] numerum hostium profligarent[16]: adeoque perterruerunt,[17] vt Persae non castra, sed

ego et stratae *recepi, quia caedere solebant Graeci arbores, caesasque hosti nonnumquam obiicere, (v. Stau. et Harl.) et vocc. vncinis inclusi. Ithe interpunctione* — commiserunt, namque arbor. — rarae hoc consilio, vt etc. *locum magis obscurauit. At censor edit.* 1. *Stauer. in nou. act. erudit. m. Iul. a.* 1737. *p.* 304. *iam improbauit illam vocc. coniunctionem, et coniicit* rutae, *i. e. erutae, loco* rarae, *vel* erant *positum putat pro* factae erant. *Tum* arborum tractus *est longa arborum series, Verhack.*] — 10. et vt *Ed. Med. Arg. dein*, alii. tegerentur *MS. Dan. Sed in MS. Voss.* 3. *erat* regerentur. *Ed. Long.* et vt montium obtegerentur altitudine. — 11. Dathis *MS. Dan. Leid.* 2. *et* locum aequum *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Mag. Ald. Long. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Sed* aequum locum *MS. Dan. Boecl. Ax. cum reliquis edd.* — *dein* fractus *Ed. Par.* — 12. magis prius *MS. Leid.* 2. — *tum* veniret *MS. Voss.* 3. *et* arbitrabantur *MS. Leid.* 2. — 13. in acie *MS. Voss.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Mag. Paris. Ald. Long. Sed* in aciem *etiam MS. Voss.* — 14. proeliumque *MS. Ox. aberat.* — 15. decuplicem *Ed. Ald. Lamb. Pat. male.* — 16. profligarint *MS. Dan. Leid. Ed. Iens. Heus.* [*Ith. Wetz.*] profligauerint *MS. Voss.* 2. *Boecl.* [*Reliquae edd.* profligarent. *v. Tzsch.*] — 17. adeoque perterruerint *MS. Dan. Leid.* 2. *Ax.* [*male; neque enim dependet a coniunctione* vt;] adeo perterrue-

4 *Etsi non aequum locum vid. suis*] Vide Vegetium 3, 26.

aequum locum] Sic lego e MSS. Dan. et Boecl. In vulgatis est: *non locum aequum.*

dimicare vtile arbitrabatur] Refert Iustinus 18, 1. 4.

5 *Decempl. numerum hostium*] Vide Petauii Ration. Temp. P. I. lib. 3, 1.

profligarent: adeoque etc.] Non male Cod. Dan. *profligarint, adeoque perterruerint, vt P. n. c. s. n. petierint.*

non castra, sed naues, peterent] Frontinus Strategem. 4, 7. 43 classem Persarum, accepta hac clade, *vrbem petiisse* ait; sed a Miltiade *compulsos Athenienses, vt festinarent ad opem vrbi ferendam, mocnia-*

naues, peterent. [18] Qua pugna nihil adhuc eſt nobilius. [19] Nulla enim vnquam tam exigua manus tantas opes [20] proſtrauit.

VI. Cuius victoriae non alienum videtur, quale praemium [1] Miltiadi ſit tributum, docere; quo facilius intelligi poſſit, eandem omnium ciuitatum eſſe naturam. Vt enim populi [2] noſtri honores quondam fuerunt rari et tenues, [3] ob eamque cauſſam glorioſi; nunc autem effuſi, atque obſoleti: [4] ſic olim apud Athenienſes fuiſſe,

runt *Ed. Ald.* adeoque perterruerunt *Ed. Iens. Med.* adeoque eos perterruerunt *Ed. Long.* — 18. petierint *MS. Dan. Leid.* 2. *Voſſ.* 3. *Ax. Ed. Heus.* [*Ith. Wetz.*] petierunt *MS. Voſſ.* 2. *Boecl. Tum* quoniam nob. *MS. Mendos.* — 19. his nobilius *MS. Voſſ.* 2. volubilius *MS. Mendos. Voſſ.* 3. — 20. copias *MS. Ernſt.*

1. premium *Ed. Iens. Med. dein* Miltiade *MS. Voſſ.* 3. 2, vt enim populi *MS. Dan. Boecl. Gif. Leid.* 1. *Voſſ.* 2. [*Ed. Bos.* 2. *Heus. Stau.* 3. *Tzſchuck.* 1. 2. *Harl. et reliquae recentior.*] *ſed* enim *omitt. Ed. Lamb. Steph. Mag. Long. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Stau.* 1. 2. *Pat.* — 3. tenus *MS. Voſſ.* 1. — 4. obſoleti *MS. Gif. Put. Dan. Sau. ed. Lamb.* [*et recentt.*] *Sed* abſoleti *MS. Voſſ.* 1. aboleti *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Valquenarius ad Eurip. Phoen. p.* 53. *coniecit* atque eo obſoleti.

que armatis impleta: quo factum, vt *Perſae rati ingentem eſſe numerum Athenienſium, et alio milite ad Marathona pugnatum, alium pro muris ſuis opponi, circumactis exemplo nauibus Aſiam repetierint.*

Qua pugna nihil adhuc eſt nobilius] De tempore pugnae huius non vna Chronologorum, etiam recentiſſimorum, ſententia eſt. neque mirum: quum neque veteres conſentiant. Scaliger lib. 5 de Em. Temp. anno ſecundo Olympiadis LXXII contigiſſe vult: Meurſius in Archontib. 2, 4 primo: Sigonius in Comm. ad Sulpic. Seuer. tertio: cuius ſententiam tuetur et Petauius de doctrina temp. 10, 22 et in Rationar. temp. Part. 2 lib. 3, 11. Cui tamen repugnare videtur antiquiſſimum Marmor Arundellianum, veteres Graecorum Epochas continens, a Seldeno editum. Vide huius Canonem Chronicum, notis in Marmor illud ſubiectum, p. 104. Locum delineauit poſt alios Ioh. Laurenbergius Gromatic. lib. 2, 2.

tantas opes proſtrauit] Quod in Cod. Ernſt. legitur, *tantas copias*, haud dubie ab aliena manu eſt.

1 *Intelligi poſſit*] MS. Boecler. [et Voſſ. 2.] addit *inde.*

2 *Vt enim populi noſtri*] Sic MSS. Gif. Boecl. Dan. nili quod poſtremus habebat *populi R.*, conſentiente Leidenſi [1. Gif.], cui tamen lectioni ipſe P. Daniel vulgatam praeferebat.

3 reperimus. Namque huic Miltiadi, qui Athe-
nas,[5] totamque Graeciam liberarat,[6] talis honos
tributus est in porticu, quae Poecile[7] vocatur,
quum[8] pugna depingeretur Marathonia: vt in
decem praetorum numero prima eius imago po-
neretur, isque hortaretur milites, proeliumque[9]
4 committeret. Idem ille populus, postea quam
maius imperium est nactus, et largitione magi-

5. quia Athenas *MS. Boecl. Ax.* quid Athenas *MS. Dan.* ea Athenas *MS. Leid.* 2. *dein* Graecia *MS. Leid.* 2. — 6. liberarat *MS. Voss.* 2. *Dan. Boecl. Ax. Ed. Bos.* 2. *Heus.* [*Harl. Tzschuck.* 2. *Ith. Brem. Wetz. etc.*] *Sed* liberauit *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Mag. Long. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Stau.* 1. 2. 3. — 7. Ποικίλη *MS. Dan.* — 8. vt, quum — Marath., in dec. *Stau. ed. min.* — 9. prædiumque *MS. Voss.* 3.

3 *Qui Athenas liberarat*] Sic MSS. Dan. et Boecl. Vulgati *liberauit*. Mox pro *qui* Boecl. *quia*. Dan. *quid*. quod ex altero corruptum esse, manifestum est.

quum pugna depingeretur Marathonia] A Panaeno fratre Phidiae pictum id proelium, tradunt Pausanias Eliac. I [f. libr. V. cap. 11. p. 402. Kuhn. add. libr. I. c. 15. p. 37. de Poecile et pictura pugnae Marath.] et Plinius Hist. Nat. 35, 8 [35. Hard.]: qui et, quos duces in eo pinxerit, narrat. Aelianus a Micone, aut Polygnoto Thasio pictum vult, VII hist. animal. 38. [vbi Νίκωνος edidit Schneid.] Vid. Meurs. Athen. Attic. 1, 5. [Aeschin. p. 567 sqq. tom. I. Reisk. p. 575. sq. *Fisch.* Add. Rutgersii varr. lectt. lib. V. cap. 1. p. 452. inprimis Schlegel. l. c. p. 78. sq. de antiquitate picturae. Is vero cum aliis pictorem nominat *Panaenum*. Sed iam correxit Harduin. ad Plinium H. N. XXXV. cap. 7. §. sect. 34. *Panaenum*, quem, Phidiae fratrem, Plin. tradit, fuisse Olymp. 83. et clypeum Olympii intus pinxisse; et cap. 8. fin. *Panaenus*, inquit, *etiam proelium Athenienſium aduerſum Perſas, apud Marathona factum, pinxit. Adeo iam colorum vſus increbuerat, adeoque ars perfecta erat, vt in eo proelio iconicos duces pinxiſſe tradatur, Athenienſium Miltiadem, Callimachum, Cynegirum; Barbarorum Datim, Artaphernem.* Idem autem Plin. l. c. cap. 9. f. sect. 35 *hic*, (n. Polygnotus Thasius,) *et Athenis*, ait, *porticum pinxit, quae Poecile vocatur, gratuito, quum partem eius Micon mercede pingeret.*]

isque hortaretur milites etc.] Vide Plutarch. in Cimone, ac Aeschinem Orat. adu. Ctesiphontem [p. 437. Taylor. tom. II. qui inde a pag. 435. est conferendus. *Fisch.*]: e qua orat. totum hunc locum ab auctore nostro translatum esse, Longolius ac Lambinus existimant.

ſtratuum corruptus eſt, trecentas ſtatuas Demetrio Phalereo [10] decreuit.

VII. Poſt hoc proelium claſſem ſeptuaginta [1] nauium Athenienſes eidem Miltiadi dederunt, vt inſulas, quae barbaros adiuuerant, bello perſequeretur. [1] Quo imperio plerasque ad officium redire coëgit, nonnullas vi expugnauit. Ex his [2] Parum inſulam, opibus elatam, quum oratione reconciliare non poſſet; copias e nauibus [2] eduxit, vrbem operibus [3] clauſit omnique commeatu priuauit: deinde vineis ac teſtudinibus conſtitutis, propius [4] muros acceſſit. Quum iam in eo eſ- [3] ſet, vt oppido potiretur, procul in continenti lucus, qui ex inſula conſpiciebatur, neſcio quo caſu, nocturno tempore incenſus eſt: cuius flamma vt ab [5] oppidanis et oppugnatoribus eſt viſa,

10. Phalerio *MS. Leid.* 2. *Voſſ.* 1. 2. *Ax. conf. Ruhnquen. ad Rutil. Lup. pag.* 128. — *Mox* decerait *MS. Voſſ.* 2.

1. proſequeretur *MS. Voſſ.* 2. *dein* plures ad *MS. Mendos. Voſſ.* 3. — 2. *MS. Voſſ.* 2. *Boecl. Ax. aberant.* [*atque* e nauibus *gloſſema eſſe putat Scheffer. in epiſt. VII. ad Heins. in Sylloge epiſt. Burmann. tom. V. p.* 9.] — 3. opibus *e Iens. laudatur in ed. Pat. ſed haud dubie erat* opibus. *mox* omniaque comm. *ed. Par. et* dein *Ed. Iens. Med. Arg.* — 4. proprius *MS. Leid.* 2. — 5. flamma ab opp. *MS. Leid.* 2. *mox* vtriusque *Ed. Par. Ald.*

4 [*ſtatuas*] v. Plin. H. N. XXXIV. 12. Harduin. *Fiſch.* In numero ſtatuarum variant veteres; alii enim 350—360 poſitas eſſe ſtatuas produnt. Rotundo igitur numero Cornel. vtitur.]

1 *Poſt hoc proelium etc.*] Videntur haec Petauio Part. 1 Ration. temp. lib. 3, 2 proximo anno ab Marathonia victoria contigiſſe.

plerasque] MS. lib. Schotti: *plures.*

2 *oratione*] h. e. verbis, admonitionibus. l. Fr. Gronou. malebat *ratione*, h. e. via aliqua commoda, conditionibus. Adi ipſum II. Obſerv. 10. et in Addendis p. 216. *Bos.* [Non opus eſt et conf. Herod. VI. 132. ſqq.]

[*non poſſet*] Aliter narrat Herodot. l. c. vbi v. Valcken. p. 500 et 501. Atque, vti iam Lambin. vidit, Cornelius h. l. probabiliter ſequutus eſt Ephorum apud Stephan. Byzant. in Πάρος.]

3 *Neſcio quo caſu*] De huiusmodi caſibus vide egregiam obſeruationem Forſineri ad Annal. I. Taciti p. 93 et ſeq.

vtrisque venit in opinionem, signum a classiariis
4 regiis [6] datum. Quo factum est, vt et Parii [7] a
deditione deterrerentur, et Miltiades, timens ne
classis regia aduentaret, incensis operibus, quae
statuerat, cum totidem nauibus, atque erat pro-
fectus, Athenas magna cum offensione ciuium suo-
5 rum rediret. Accusatus ergo [8] proditionis, quod,
quum Parum expugnare posset, a rege corruptus

6. signum aduersariis datum *MS. Dan. Voss.* 2. *Ed. Iens. Med. Par. Ald.* et Parum *MS. Leid.* 2. 8. accusatus est ergo *MS. Dan.* — *MS. Ox.* signum a class. regis datum *Voss.* 1, *Lamb.* et vt Parii *MS. Voss.* 3. *dein* detererentur *Ed. Iens. Med.* — 7. vt Parii *MS. Voss.* 1, *Lamb.* et vt Parii *MS. Voss.* 3.

venit in opinionem etc.] Magno autem aduersus subitos eiusmodi et inexspectatos casus praesidio est crebra ac diligens lectio historiarum: quae paene sola praestat, *ne quid ex his, quae eueniunt, subitum sit:* vt in re simili loquitur Seneca de tranquillit. animi cap. 11.

classiariis regiis] Cod. Dan. *class. Regis;* vt infra 2, 3. 2. *Regis* autem, intellige Persarum. nam Reges Persarum non solum a suis, sed etiam a graecis et rom. scriptoribus nunc μεγάλοι βασιλεῖς, et *magni reges*, nunc absolute *reges* dicebantur.

4 *Milt. timens, ne classis reg. aduens.*] Aliam causam, cur Miltiades recesserit, tradit Herodot. Eratone extrema. Vid. Edw. Simsonis Chronic. Catholic. Parte 4. p. 24.

incensis operibus] Vallum enim ex sudibus et turribus constabat. Ne quis cum Magio vineas, testudines et machinas bellicas intelligi putet.

5 *Accusat. ergo*] In Cod. Dan. plenius legebatur: *Accusatus est ergo.*

proditionis] Trogus Pompeius aliter memoriae prodidit, quod ex Iustino intelligas, qui Miltiadem ob *crimen peculatus* in carcerem coniectum narrat 2, 15. 19. Equidem et Seneca Controu. lib. 9, 1 eiusmodi problema proponit; *Miltiades peculatus damnatus, in carcere alligatus decessit.* Et sane non aberrant. Miltiades enim pecuniam publicam in vsus suos cum perfidia vertebat. Id directe factum sit, an per obliquum, nihil refert, nisi quod crimen augeat. Damnatus vtique huius praecipue criminis est, dum, *quantus in classem factus est sumtus*, litem redimere debuit. Vnde Herodotus 6, 136 scribit, mulctam ei irrogatam fuisse κατὰ τὴν ἀδικίαν, quod interpretor *iuxta damnum perfide datum.* Haec Rauius. Cuius sententia et eo videtur confirmari, quod proditionis accusati statim ab accusatione in vincula coniiciebantur; conuicti autem, morte luebant, nec intra fines Atticae sepeliri poterant; vt docet Petitus Comment. ad leg. Attic. lib. 7 tit. 4 p. 562. Quorum nihil Miltiadi factum est. Nam neque capitis damnatus, et postea demum, quam pecunia multatus erat, in vincula coniectus est.

infectis rebus [9] [10] discessisset. Eo tempore aeger erat vulneribus, quae in oppugnando oppido acceperat. [11] Itaque quoniam ipse [12] pro se dicere non posset, verba pro eo [13] fecit frater eius Tisagoras. [14] Caussa cognita, capitis absolutus, [15] 6

9. omnibus *MS. Leid.* 2. — 10. rebus a pugna *Ed. Iens. Med. Arg. Paris. Long. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Bos.* 1. *Stau.* 1. *absunt vnci.* [*Wetz. Ith. Bipont. Schmied.*] *sed vocc.* a pugna *non leguntur in MS. Dan. Mendos. Leid.* 2. *Boecl. Voss.* 2. [*et, quia durius* pugna *ponitur pro* oppugnatione, *de qua sermo est, omisi* a pugna *cum Stau. in ed. min. et* 2. *mai. Harl. Brem. Tzschuck.* 1. 2. *Paust. add. Oudendorp. ad Iul. Caes. VI. B. G. cap.* 12. *et Stau. in nou. misc. Obss. tom. V. p.* 524 *sq. Sed ea vocc. vncinis inclusit Bos.* 2. *Heus. vero et ea retinenda putauit et vncin. omisit.*] *In MS. Ax.* [*et Thott.*] *erat* a rege discessit. — 11. acceperat *etiam MS. Dan. Gif. Put. Sau. Ed. Lamb.* [*et recentiores.*] *Sed* ceperat *MS. Leid.* 2. *Voss.* 3. *Ed. Iens. Med. Arg. Paris. Ald.* coeperat *Ed. Long.* — 12. ipse *MS. Boecl. Voss.* 2. *Axen. aberat:* [*et Heus. id a grammaticis forsan adiectum putat. Sed Tzschuck. id voc., iudicat, desiderare orationis concinnitatem propter oppositum* Tisagoras. *Idem Tzschuck., cuius not. ad min. edit. conferes, pro* quoniam, *quia extra obliquam orationem rarius cum coniunctiuo ponatur, coniicit* quum iam, *et antea Kappius coniecit, scriptum fuisse* quom, *id est,* quum. *Heus. tamen et Bremi tuentur* quoniam, *compositum ex* quum, cum *et* iam.] — 13. pro eo *MS. Leid.* 1. *Ax. Boecl. Ed. Iens. Med. Arg. Paris. Ald. aberant. Heusing. ideo inclusit vncinis.* — 14. Isagoras *MS. Boecl. Ax.* Dixagoras *MS. Long.* Sagoras *MS. Dan. Mendos. Voss.* 1. 2. 3. Isagonas *MS. Leid.* 2. Dagoras *Ed. Iens. Med. Arg. Paris. Ald.* Stesagoras *Ed. Mag. Lamb. Steph. quod probat Longol.* Diagoras *Ed. Vltrai. Long.* — 15. absoluta *MS. Voss.* 3. *dein* multatus est *Ed. Arg. Paris. Ald. Long. vbique.* [*alii scri-*

a pugna discess.] Sic Longolius et Lambinus. sed ab opt. Codd. Dan. Schotti, Leid. et Boecl. haec verba aberant. quorum auctoritate nixus parenthesi inclusi, vt intelligeret lector suspecta esse. Praeterea, vt recte Gebhardus, quibus blanditur ista lectio, iis demonstrare incumbebat, *pugna* significari quoque oppugnationem. [vid. V. L.].

vulneribus quae in oppugn. opp. acc.] Aliam morbi caussam refert Herodo. l. 6. c. 136.

verba pro eo f.] *Pro eo* aberat MS. Leidensi.

Tisagoras] Mire variant libri. Vulgati *Diagoras.* MSS. Dan. et Schotti *Sagoras.* Longolii *Dixagoras.* Boecleri *Isagoras.* Herodotus lib. 6. et Thomas Magister in voce τίσις, *Stesagoram*

pecunia multatus est. eaque lis quinquaginta talentis aestimata est, quantus in classem [16] sumtus factus erat. Hanc pecuniam quod soluere in praesentia [17] non poterat, in vincula [18] publica coniectus est, ibique diem obiit supremum.

bere malint id voc. mulcatus. *v. Gruner ad Vellei. Paterc. II. c. 70. p. 300.*] — 16. in classes *MS. Dan. Leid. 2.* [*idque non omnino improbat Stau. ad min. ed.* classes *enim pro nauibus ponuntur. Sed ad vtramque mai. ed. probare videtur* classem.] *dein* sumptus *Ed. Ienss. Med. Arg. Par. Ald. vbique.* — 17. in praesentia *Ed. Ienss. Med. Arg. Paris. Ald. Lamb. Bos. 1. Stau. 1. 2. 3,* [*Tzschuck. 1.*] *absunt.* [*et Stau. in not. ad 3. ed. contra Heus. acriter dimicans ea extrudenda censet.*] *Sed legebantur in MS. Mendos. Gif. Dan. Boecl. Leid. 2. Put. Sau. Ox. Voss. 1. 2. 3. Ed. Bos. 2. Heus.* [*Tzschuck. 2. Harl. et recent. nam sensus adiuuatur.*] *Mox* potuerat *Ed. Mag.* — 18. vincla *MS. Ax. Ed. Ienss. Med. Arg. dein* est *aberat MS. Leid. 2.*

vocant, quod nomen etiam heic reposuit Longolius, suffragante Lambino. Rectum est *Tisagoras*, quod e Libanio in Oratione Cimonis pro Miltiade reduxit Rutgersius I. Varr. Lectt. 9. Et sic quoque Scholiastes Aristidis Cimonis Coalemi patrem, Miltiadis auum appellat, quem Herodotus pariter *Stesagoram* vocat, lib. eod. p 392. Porro idem Rutgersius erroris accusat Nostrum, quod ex Herodoto constet, Tisagoram multo ante, quam Miltiadi hoc acciderit, obiisse. Sed vide not. ad illa 1, 1. 1. *Cimonis filius.*

6 *Capitis absolutus*] Amicis caussam eius agentibus, et beneficia, quibus patriam obstrinxerat sibi, commemorantibus. Herodot. 6. c. 136. Nam alias ordinaria proditionis poena, vt paullo ante diximus, mors erat.

[*lis*] *litem aestimare* est pecuniam, de qua *lis* fuit, et propter quam reus condemnatus est, in summam redigere. Si atticum talentum aequat 1279 thaler. quinquaginta talenta efficiunt ex nostra computatione 63. 975 thal. apud Bosium autem in ind. 30,000 coronat. contra Wetzel. scribit, 50 talenta efficere nostrae monetae fere 68,000 thal.]

in classem] Cod. Dan. *in classes.*

hanc pec. quoniam solu. in praesentia non pot.] Sic praeter MSS. Sauaroni et Schotto inspectos, etiam Dan. et Boecl. hancque lectionem omnino veram et genuinam esse, contendebat Rauius. Nam si cum Longolio et Lambino, quos ea in re plerique omnes recentiores sequuti sunt, illud *in praesentia* omittas, verba Nepotis neque morem populi Athenienſium exprimere, et sensu falsa esse. Non enim, inquit, putes carcerem cum mulcta commutasse, vt, quia soluere Miltiades non posset, poenam ciuibus suis corpore et in vinculis dederit. Siquidem et post parentis cuiuscunque, qui aerarius factus erat, et huius ipsius Miltiadis, obitum liberi adhuc eadem mulcta

VIII. Hic etsi crimine Pario [1] est accusa- 1
tus, tamen alia fuit caussa damnationis. Namque [2] Athenienses propter Pisistrati [3] tyrannidem, quae paucis annis ante fuerat, omnium suorum [4] ciuium potentiam extimescebant. Miltiades multum in [5] 2
imperiis magistratibusque [6] versatus non videbatur

1. Pario *MS. Leid.* 2. — 2. nanque *Ed. Ald. Lamb.* naque *Ed. Paris.* namque *Ed. Med. Arg. Steph. Gebh.* [*Harl. Tzschuck. et ego recepi, quia sequitur vocalis. Vulgo* nam.] — 3. Pisystrati *Ed. Arg.* — 4. ciuium suorum *MS. Dan.* — 5. in *aberat MS. Leid.* 2. *Ox. Voss.* 2. *Boecl.* — 6. magnisque *MS. Gis. Dan. Boecl. Leid.* 2. *Ox. Voss.* 2. *Struchtmeier pag.* 51. *animaduerss. critic. coniicit* magnisque magistratibus: *inepte. Nam numquam dicitur* magnus magistratus. *et opponitur* priuatis. [*Oudendorp. ad Stau. ed.* 3. *suspicatur excidisse forte* iudiciis. *At nihil mutandum esse, iam viderunt Heusing. et alii recentiores interpretes.* Magnis *in codice, ex quo alii fluxerint, per compendium scribendi, aut quoniam mediae syllabae fuerint oblitteratae deletaeve, pro* magistratibus *ortum videtur.*]

tenebantur, vtut carceres parenti fuissent perpetui. Non enim, quod sciendum, *in poenam* dabantur, sed *in custodiam*, vt aperte in Cimone c. 1, 1 dicitur, atque ad solutionis maturandae necessitatem. Plutarchus quoque scribit in Cimone, Miltiadem πρὸς τὴν ἔκτισιν εἰσχθέντα, *vt solueret, abreptum.* Haec ille.

[*obiit supr.*] Miltiadem ex putrefacto femore obiisse, narrat Herodot. VI. 136.]

1 *Quae paucis annis ante fuerat*] Desiit enim, vt e Thucydide colligitur, anno vicesimo ante pugnam Marathoniam, quum Hippias, Pisistratidarum vltimus, vrbe pelleretur, decretumque in eum, omnesque Pisistratidas acerrimum fieret. Vid. Meurs. Fortun. Att. c. 10 et in Pisistrato c. 20, Petau. in Paralipom. ad lib. 10 de doctr. temp. p. 856 et Part. 2 Rationar. temp. lib. 3, 9: qui et prolixe disquirunt, quam diu tyrannis haec durauerit. Marmor tamen Arundellianum, cuius supra ad 1, 5. 5 mentio facta, electionem Pisistratidarum XXI annis pugna Marathonia antiquiorem facit. V. Selden. Canon. Chron. p. 103. [add. Schlegel l. c. p. 106 de temporis ordine, et Periz. ad Ael. V. H. libr. III. c. 21 nr. 3.]

omnium s. ciuium pot. extimesc.] Similiter Aristides orat. pro Quatuor viris: *Videntur mihi* (Athenienses), *quum calamitates eas, quas sub Pisistratidis perpessi erant, cogitarent, neminem praeferri ceteris voluisse, sed aequali omnes potestate esse.* Plura de hac re ad 1, 8. 4.

2 *Multum in imperiis magistratibusque vers.*] Codd. Gis. Dan. et Boecler. *imperiis magnisque.* Id si non compendio, sed integre scriptum, *rebus* exaudiendum, ait Schottus. Sed de compendio securus esse poterat. quis enim vnquam hanc

posse esse priuatus, praesertim quum consuetudi-
3 ne ad imperii cupiditatem trahi videretur. Nam
Chersonesi [7] omnes illos, quos habitarat, annos
perpetuam obtinuerat dominationem, tyrannusque
fuerat adpellatus, sed iustus: non erat enim vi
consecutus, sed suorum voluntate; eamque po-
testatem bonitate retinuerat. [8] Omnes autem et
habentur et dicuntur tyranni, [9] qui potestate sunt
perpetua in ea ciuitate, quae [10] libertate vsa est.
4 Sed in Miltiade erat [11] quum summa humanitas,
tum mira communitas; [12] vt nemo tam humilis

7. Chersonesso *MS. Leid.* 2. *Voss.* 1. 3. Chersoneso *Ed. Iens. Med. Arg. Paris.* — 8. retinebat *MS. Leid.* 2. *Boecl. Voss.* 1. 3. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long.* — 9. et dicuntur tyranni et habentur *MS. Dan.* [*quam lectionem Iuuuiorem equidem praeferrem.*] et dic. et hab. tyr. *MS. Ax.* — 10. quae *MS. Voss.* 3. *aberat.* — 11. erat *aberat MS. Voss.* 2. *Ax. dein* tum summa *MS. Dan. Leid.* 2. *Voss.* 2. *Edit. Paris. Ald.* — 12. comitas

vocem sic abbreuiauit? Neque tamen ideo *rebus* subaudiendum est. Nec enim ita solet Nepos, nec fortasse priscorum alii. Et tamen vulgatam lectionem a mala manu esse, vix dubito. Neque enim crediderim, librarios in tot codicibus pro notissima ac plani apertique sensus voce aliam suppositisse. Praeterea Nepos, nisi me omnia fallunt, potius dixisset *imperiis ac magistratibus.* Cogitabam igitur: *in imperiis magnis versatus.* Sed vnde copula irrepsisset, quae omnes libros, manu typisue descriptos, occupat? Tentabam etiam: *multis in imperiis magnisque versatus:* quomodo 9, 3. 1 *multa magnaque merita.* et 18, 2. 4. *multas ac magnas pollicitationes* coniunxit. Sed neque hoc placuit, cum recordarer illius, quod 2, 1. 3 legitur: *multum in iudiciis priuatis versabatur.* Nil igitur aliud in praesenti occurrit, quam vt vel excidisse aliquid censeam, vel copulam h. l. ἐξηγητικὴν sive explanatiuam esse; idemque esse *in imperiis magnisque,* ac si dixisset: *in imperiis, iisque magnis.* Etsi hoc duriusculum esse non diffiteor. [Cic. in Laelio cap. 17. *qui honores, magistratus, imperia, potestates, opes amicitiae non anteponant?* ibid. *in honoribus reque publica versantur. Fisch. imperia* esse militaria forisque; *magistratus* ciuiles et domi gestos, post alios bene animadvertit Tzschuck. ad edit. 2.]

consuetudine ad imp. cup. trahi vid.] Vide Liuium 2, 2 et 4, 24, Iustin. 31, 1. 8. E iunioribus Casaub. ad Suetonium Iul. 30, Bodin. de Rep. 4, 4, Forstner. ad Annal. 2 Taciti p. 140 et seqq.

4 *Comitas*] Vide Aristot. 4 Polit. 11 et Boeclerum nostrum ad Herodi. 1, 2. 5.

comitas] Ita praeter vulgatos omnes, MSS. plerique, Gisanius tamen in obseruat. Ling.

esset, cui non ad eum aditus pateret: magna aucto-

MS. Put. Sau. Ed. Iens. Ald. Long. Lamb. [*Bos. in contextu, Stau. Heus. Ith, (qui id voc. in not. late explicat, defendit et vertit Dienstgefälligkeit,) Bipont. Tzschuck.* 1. *Harl. (cuius not. conf.) et al.*] *Sed* communitas *MS. Mendos. Dan. Voss.* 1. 3. *sed in marg. Voss.* 1. 3. *eadem manu scriptum erat* al. comitas. *MS. Gif.* comiutas. [*quae lectio, licet praua, iuuat nostram. Atque*] communitas *probat Cleric. art. crit. vol.* 2. *p.* 128. [*s. part. III. sect.* 1. *cap.* 7. §. 7. *p.* 86. *ed. Lips. nec non Scheffer. in ep. VII. ad Nic. Heins. in Sylloge epistol. Burm. tom. V. p.* 9. *ac receperunt in textum Heinr. atque Tzschuck. in ed.* 2. *probauitque Wetz. in not. vid. etiam Gruner, (qui in nostro loco* communitas *scribere iubet) et Tzschuck. ad Eutrop. VIII. cap.* 5. *p.* 548. *inprimis de sollemni vtriusque voc. commutatione. Quare, quum etiam voc.* communitas *a librariis facilius in* comitas, *quam hoc voc. in illud mutatum fuerit, et difficilior lectio praeferri soleat faciliori, reseripsi* communitas. *add. not.*]

Lat. p. 40, Schottus, et P. Daniel in not. ad h. l. e suis codd. malunt *communitas*: quomodo legendum, et Puteanus coniecerat. Confirmant autem hanc lectionem cum auctoritate Terentii, Suetonii, Seruii, ac Caecilii, quibus *communis* idem est ac humanus, et qui aequaliter omnibus se impertit; tum quorundam Graecorum, a quibus κοινὸς eodem sensu vsurpatur. [Isocr. ad Demon. p. 8. ed. Bat. τοῖς φίλοις κοινός. *Fisch.* quem etiam conf. in ind. ad Theophr. voc. κοινός.] Ac Terentii quidem Heaut. 5, 1. 39 hoc est in quibusdam libris: *Quemquam animo tam communi esse aut leni putas, Qui se vidente amicam patiatur suam?* Suetonii vero Claud. c. 21 in omnibus tam editis, quam manu exaratis: *Nec vllo spectaculi genere* COMMVNIOR *aut remissior erat; adeo vt oblatos victoribus aureos, prolata sinistra* PARITER CVM VVLGO *voce digitisque numeraret, ac hortando rogandoque ad hilaritatem homines prouocaret,* DOMINOS *identidem appellans, immissis interdum frigidis accersitisque jocis.* Seruii autem in comm. ad illud Aeneid. 8, 275 *Communemque vocate deum: Alit* COMMVNEM, *humanum, beneficum,* φιλάνθρωπον. *Vnde et* COMMVNES *homines dicimus.* Caecilii denique Cratino, Prisciano extremo lib. 6 laudatum: *Modo sit obsequens, hilaris, comis,* COMMVNIS, *concordis, dum id, quod petit, potitur.* E Graecis praeter Phocylidem, Demosthenem περὶ στεφάνου, Isocratem in Euagora, et Xenophontem I hist. Graec. laudant Etymologicon Magnum, cui κοινὸς est, ὁ εὔκολος γινόμενος πᾶσι. Sauaro tamen ambigebat, num receptum sit hoc nomen in ea significatione apud Latinos auctores. Gebhardus erratum amanuensium putabat. Rauius, etsi fatetur, recte Gisanium et P. Danielem suas lectiones interpretari: τὸ *comitas* tamen omnino retinendum censet. Ex ipso equidem, inquit, quem adducunt, Servio patet, iam ante ab auctore nostro dictum esse quod *communitate* significari isti volunt. Est enim Seruio *communis* idem quod *humanus* et *beneficus;*

ritas apud omnes ciuitates, nobile nomen, laus rei

ad 8 Aen.' *Communemque vocate deum* etc. Atqui de *humanitate* et *bonitate* iam dictum erat. Porro *communitas* ista non facile aliud, quam *ciuilitatem*, principis scil. virtutem in libera Republ. et quam Cicer. Fin. 3, 20 *communitatem* vocat *ciuilem*, scil. τὴν ἐπιείκειαν, significaret. Quo pacto differt adhuc a *comitate*. Hanc enim Glossae exponunt φιλοφροσύνην, εὐπροσηγορίαν, tanquam ornamentum *communitatis ciuilis*. *Communitas* enim rebus magis et iure, tanquam verissimis Aequalitatis characteribus et praecipua sui ipsius nota; *Comitas* autem verbis ac morum facilitate, in vulgus cum primis, quod externa tantum aestimat, spectatur. Sane *communitas* potest tristior paullo, ac seuera esse, vt et de Bonitate iudicabat D. Hieronymus (in c. 5 Epist. ad Galat.); *comitas* vero iucunda semper et delectabilis est; illa ius suum; haec decus prensat. Tandem, apud Principem vivum, potissimum in molli aditu sandique copia spectatur; atque tum bonis auctoribus prorsus sollemnis *Comitatis* esse consueuit. Haec pro vulg. lectione vir doctissimus. Vt ingenue dicam, quod sentio, nondum adduci possum, vt τὸ *communitas* erratum amanuensium credam. Verisimilius enim est, eos aut pro rarioris significatus vocabulo, quale *communitas* est, more suo vsitatius reposuisse; aut cum abbreuiate scriptum esset *coitas*, e compendio hoc, quod etiam Schotto videbatur, τὸ *comitas* natum. Praeterea quod subiicitur, *vt nemo tam humilis esset, cui non ad eum aditus pateret*, non tam *comitatis* est quam *communitatis*. Nam *comem* cum dicimus, facilem quidem et humanum, et φιλάνθρωπον, et affabilem dicimus: non item eum, qui talem se omnibus et promiscue praebeat. Potest enim *comis* esse etiam, qui tantum erga pares aut paucos humanus est. COMMVNIS autem siue κοινὸς eum, saltem interdum, designat, qui nemini praecludit aditum; sed aequalem se omnibus exhibet, et infimis etiam ac humillimis quodammodo parem facit. Quo sensu hac voce, praeter Suetonium, loco paullo ante laudato, et alii scriptores melioris aeui vsi sunt: etsi plerumque a librariis aut editoribus in alteram vulgatiorem corrupta est. Sic Cicero Cat. mai. c. 17 ait, *Cyrum et ceteris in rebus* COMMVNEM *erga Lysandrum et familiarem fuisse, et ei quendam conseptum agrum diligenter consitum ostendisse.* Ita MS. veterrimus Nic. Heinsii. Vulgo est, *comem erga Lys. et humanum*. Idem 4 ad familiar. epist. 9 de Pompeio, amicorum consilia spernente: *An eum magis communem censemus in victoria futurum fuisse, quam incertis rebus fuisset?* Vbi pariter Guilielmius, et e nescio quo vet. codice Vrsinus, *comem* malebant. Sed recte negabat in not. ad eum loc. siue Gruterus, siue Gebhardus, margaritum se glarea mutaturum. Ouidius quoque Tristium 4, 4. 39 Caesaris *communitati* tribuit, quod vilium hominum laudes non spernat, sed, Iouis exemplo, *se quolibet ore celebrari finat: Ipse pater patriae (quid enim* COMMVNIVS *illo?) Sustinet in nostro carmine saepe legi. Nec prohibere potest, quia res est publica Caesar, Et de communi pars quoque nostra bono est. Iuppiter ingentis praebet sua numina vatum, Seque celebrari quolibet ore finit* etc. Ita hunc locum v Cod. Pirckhaimeri restituit

militaris maxima. Haec populus respiciens, maluit eum innoxium plecti, quam se diutius esse in timore.

C 2

olim Gronouius obseruat. 2, 12: itaque legi in tribus MSS. ait eruditissimus Ouidii sospitator, Nic. Heinsius, cui tamen non placebat, quoniam de *communi bono* mox sequitur. Quare praeferebat *ciuilius*, quod Gronouio glossema videbatur. Sed quid prohibet, poëtam lusisse in voce *communis*, quae et publicum, et qui erga cunctos aeque comis est, designat, adeoque quarto versu ad primum alluisse? Sed et apud Liuium 4, 10 Quinctius Consul *concordiae pacisque domesticam curam iura* INFIMIS *summisque moderando ita tenuit, vt eum et Patres seuerum consulem, et plebs satis* COMMVNEM (ita MS. teste Gronouio l. c. vulgo est *comem*) *crediderint*. Suetonius Vespas. 22 *Super coenam et super aleas communissimus multa ioco transigebat*. Sic enim e cod. Viterb. legendum docuit magnus Casaubonus; cum vulgo legatur *semper alias comissimus*. Et quid aliorum auctoritates conquirimus? Ipse Nepos infra 25, 3. 1 de Attico: *Sic*, inquit, *se gerebat, vt* COMMVNIS INFIMIS, *par principibus videretur*. Imitatus hoc Petrus Chrysologus recentior ille quidem, sed tamen priscae elegantiae adfectator, sermone 136 *Habet hoc Adelphi plena pietate dignatio, vt diues pauperis intret hospitium, pauperis se ponat ad mensam, vt humilibus se faciat communem, quem diuitiae, potestas, honor, fecit et reddidit singularem*. Sidonius item Apollinaris eiusdem saeculi scriptor, et pariter veteris elegantiae studiosus; cum lib. 7 epist. 9 Simplicium *in sermone communem* (sic enim e MSS. edidit Sauaro) *in contubernio aequalem*; et lib. 8 epist. 13 Nouetium, seu, vt Sirmondus, Nonnechium, *sine popularitate communem* dixit. Satis, vt opinor, hinc apparet, Latinis scriptoribus, (de quo ambigebat Sauaro, Faernus plane negabat,) *communem* dici, qui tanquam aliquis e vulgo se gerit, et se inferiores, imo infimum quemque et humillimum, comiter habet, compellat humaniter, dominos adpellat, in consilium adhibet, iocis recreat, ab iis celebrari laudarique se sinit, aeque illis ac dignioribus iura moderatur, hospitia eorum intrat, mensis adsidet, denique nemini eorum aditum ad se praecludit: adeoque et *communitatem*, aeque ac comitatem, verbis ac morum facilitate in vulgus spectari; aeque iucundam ac delectabilem esse; aeque molli aditu sandique copia conferi; aeque a bonis auctoribus, principibus viris tribui solere; denique non minus, quam *comitatem*, ab *humanitate*, cuius illa veluti species est, distingui: eoque haud inepte a Nepote subiungi. Quare nil causae video, cur ea vox hoc loco reiici debeat: praesertim, cum in optimis aliquot codicibus reperiatur. [Heusing. tamen, se nescire, ait, quis *communitatem in aliquo esse* vsquam dixerit; cui quidem respondit Tzschuck. ad ed. 2. illam loquutionem, quum in virtute ponatur, offendere haud posse. Ego vero in hac responsione non acquiescerem, et lubentius istam formulam ad singularia Cornelii referrem.]

respiciens] In MS. Sluiskenii, teste Keuchenio, fuit *aspiciens*.

II. THEMISTOCLES[1]

[ARGVMENTVM

Cap. I. Adolescens liberius viuit. Exheredatus reipublicae se dedit. II. Clarus Corcyraeo et Persico bello. Interpretatur oraculum de muris ligneis, in bello Persico II. ad seruandos ciues eorum. III. Secundum proelium ad Artemisium. IV. Dolo Xerxem vincit iuxta Salamina. V. Callido nuntio Graeciam liberat. VI. Piraei portum et muros Athenarum exstruit. Lacedaemonii repugnant. VII. Lacedaemonios arte deludit eosque reprehendit. VIII. Ostracismo in exsilium electus, varia fuga agitatur. IX. Ad Artaxerxem litteras dat salutis causſa. X. Multis muneribus ab eo ornatur. Magnesiae moritur.]

[1] THEMISTOCLES NEOCLI[2] F. ATHENIENSIS. Huius vitia ineuntis adolescentiae magnis sunt.

1. Themistoclis vita *Ed. Iens. Med. Arg. Paris. Ald.* — 2. Neocli *MS. Gif. Dan. Put. Sau. Mendos. Voss.* 1. 2. 3. [*Ed. Stau. Heus. Ith. et al.*] *recte. v. Prisc.* 6. *p.* 192. *Quinctil. I.* 5. *p.* 53. *Victor. in Cic. castigatt. p.* 46. *Lugd. A. Gell. IX.* 5. Hierocli Stoici, *vbi v. Iac. Gron. Corn. VII.* 2, 1. *MS. Dan. etc.* Pericli *et XVII.* 1, 2. Procli. *Sed* Neoclis *MS. Ernst. Ed. Ald. Mag. Long. Steph.*

Multa de Themistocle suppeditabunt Epistolae, quae sub eius nomine circumferuntur, primo a Ioh. Matth. Caryophilo Graece, post cum translatione Lat. ab Elia Ehingero [et I. C. Bremer, Lemgou. 1776. 8.] publicatae. De quibus tamen viri docti dubitant, genuinae ne sint, an a Graeculo quodam confictae. Effigiem e gemma anulari habes inter Imagines Vrsini num. 141. Paullo diuersam exhibet numus meus, his circum litteris: ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ ΑΘΗΝΑΙΟΣ. In postica parte Victoria prorae nauis insistens, dextra palmam, sinistra lauream tenens; cum litteris: ΚΑΤΑ ΠΕΡΣΩΝ. Encomium eius reliquit nobis Aristides Rhetor.

1 *Themistocles Neocli F. Atheniensis*] Haec verba Gebhardus titulum vitae huius constituere censebat; ipsam autem vitam ab illis demum verbis, *Huius vitia etc.* incipere. Idemque et in Alcibiade, Timotheo, Chabria, Epaminonda, Eumene, Timoleonte, et Hannibale tenendum ait. Nihil tamen sine librorum auctoritate immutare voluimus. [Pausan. VIII. 52. *Fisch.*]

Neocli] Vide Vossium de Analogia 2, 9. Est autem haec lectio meliorum codicum; vt Gif. Dan. Put. Sauar. Schotti. nam in aliis est *Neoclis:* quomodo mox s. 2. *Neocles.*

magnis sunt emend. virtut.] Aliorum exempla, qui vitia ado-

emendata [3] virtutibus: adeo vt anteferatur huic nemo, pauci pares putentur. Sed ab initio eſt 2 ordiendum. [4] Pater eius Neocles [5] generoſus fuit. Is vxorem Acharnanam [6] ciuem duxit, ex

[*Tzſchuck.* 1, 2. *Wetz.*] *et* filius *ed. Long. vbique* [*Heinr. Wetz. Tzſchuck. Bipont. Pauſ.*] *dein* vicia *Ed. Arg. vbique.* — 3. emundata *MS. Voſſ.* 1. *ſed ſupra notatum erat* emendata. — 4. ordiendus *MS. Leid.* 2. *Voſſ.* 1. 3. — 5. Neoclus *MS. Gif. Dan. Mendos. Voſſ.* 3. *Ed. Gebh. Keuch. Patau. male.* — 6. Acharnanam *MS. Ernſt. Bau.* 1. 2. *Ax. Ed. Arg. Bos.* 2. *Boecl. Heus.* [*Wetz. Ith. Heinr. Bip.*] *Sed* Acarnanam *MS. Trin. Mendos. Sau. Gif. Put. Voſſ.* 1. *Ed. Iens. Med. Paris. Gebh. Keuch. Long.* Arianam *MS. Leid.* 2. Archanam *MS. Ox. Voſſ.* 2. Acarnaniam *MS. Voſſ.* 3. Halicarnaſſiam *Ed. Ald. Lamb. Bos.* 1. *Stau.* 1. 2. 3. [*qui in not. ad* 2. *ed. mai. ſuſpicatur cum Buchnero* Carinam, *e Caria oriundam. conf. Plut. in vita Thucyd. c.* 1. *Tzſchuck.* 1. 2. *qui, quoniam, ait,* Acharna *tribus eſt Atticae, fruſtra adieciſſet ciuem, nec, putat, terminationem* Acharnanam *niti auctoritate. In lectione* Acarnanam, *ex Acarnania, Epiri provincia, voc.* ciuis *alienum et falſum eſt. v. etiam not. in Harl. ed. Quia autem plerique matrem eius faciunt* Threſſam, *Tzſchuck. ad ed.* 2. Adraniam *coniecit.* Ἀδράνη *enim vrbs Thraciae Stephano.*]

leſcentiae magnis virtutibus emendarunt, habes ap. Valer. Max. 6, 9, Macrob. 2, 9 etc. Vid. et Cicer. Orat. pro Coelio c. 12.

2 *Neocles*] MSS. Gif. Dan. Sch. *Neoclus.* quod etſi omnino reiicere non auſim; potuit tamen e praeced. *Neocli*, errore librariorum, naſci.

Acharnanam] Sic MS. Ernſt. et, teſte Schoppio Veriſimil. 1, 20, p. 70. duo Bauarici. Longolius, Magius, Sauaro, Schottus, e ſuis laudant *Acarnanam*, ſine adſpiratione. Id primus, vt opinor, Aldus in *Halicarnaſſiam* mutauit; haud dubie, quod apud Plutarchum legerat, Neanthem patriam matri Themiſtoclis Halicarnaſſum Cariae adtribuere. Eaque lectio et Magio probatur, qui putat, τὸ *Halicarnaſſiam* ex ſoni ſimilitudine facile potuiſſe ab imperitis librariis in *Acarnanam* verti. Sequutus hos Lambinus, et plerique editores reliqui. Longolius, Phaniae apud eundem Plutarchum fidem ſecutus, *Carinam* legit: ſuffragante Schotto. Nobis in tanto librorum conſenſu religio eſt a priſca lectione diſcedere: praeſertim, cum inter ipſos ſcriptores de ea re non conueniat. Nam fuere etiam, qui matrem Themiſtoclis *Threſſam* dicerent. Neque minus in nomine discrepant. Nam qui Threſſam faciunt, *Abrotonum;* qui Carinam, *Euterpen* vocant. Vid. Plutarch. Themiſt. pr. et Athenaeus 13, 5. Ceterum *Acharnanam* malo, quam *Acarnanam.* Nam ab Acarnania, vicina Epiro prouincia, gentile nomen feminini non eſt *Acarnana*, ſed *Acarnanis.* Stephanus περὶ πό-

qua natus est Themistocles. qui cum minus esset probatus parentibus, quod et liberius[7] viuebat, et rem familiarem negligebat, a patre exheredatus est.

7. liberius viueb. *MS. Dan. Gif. Boecl. Leid. 2. Bau. 1. Ax. Ed. Vltrai. et probat Schopp. Veriff. I. cap. 20. [p. 70. Edd. Heus. et recentt.] Sed* liberius iusto viu. *MS. Voss. 1. 3. Ed. Iens. Med. Arg. Mag. Paris. Ald. Long. Lamb. Steph. Ab MS. Voss. 2. et τὸ* iusto, *et τὸ* liberius *aberat. Dein* rem suam famil. *MS. Voss. 3. et* exhaered. *Ed. Iens. Med. Paris. Ald. Mag. Long. vbique.*

λεων in Ἀχαρνανία· τὸ ἐθνικὸν, Ἀχαρνάν, καὶ τὸ θηλυκὸν Ἀχαρνανίς. Praeterea, quomodo *ciuem* dixisset, quae ex Acarnania orta? *Acharnanam* vero dictam puto ab Acharna; vt *Spartana* a Sparta etc. Erat autem Acharna siue Acharnae δῆμος Atticae frequentissimus, tribus Oenëidos, circiter LX stadiis Athenis distans. Vid. Thucyd. l. 2, Pausanias Atticis, Stephanus περὶ πόλεων, et e iunioribus Meursius lib. de populis Atticae p. 18. Huius incolae, pariter ac reliquorum demorum, ciues Athenienses, immo, vt Thucydides loquitur, magna pars ciuitatis, erant. Itaque Noster mulierem inde ortam *ciuem* dixit, Atticam puta: credo, vt Themistoclem γνήσιον Athenarum ciuem fuisse indicaret, non νόθον, vt Plutarchus voluit. Γνήσιοι enim ciues ii solummodo habebantur Athenis, qui vtrumque parentem ciuem habuissent: qui vero matre peregrina nati erant, νόθοι habebantur, nec vllo cognationis iure gaudebant: de quo Aristot. VI Polit. 4, et prolixe Sam. Petitus Comment. ad leg. Attic. lib. 2, 4 et lib. 6, 1. [De Them. matre v. Perizon. ad Ael. V. H. XII. 43. nr. 15. add. Stauer. not. in 2. mai. ed.]

parentibus] Schottus mallet *parenti*, et mox deleri *a patre*. nam patrem, inquit, potissimum offendit, vt exheredauerit abdicaueritque filium, quae res matrem ad laqueum adegit. Et verum est, Plutarchum, Aelianum, Valerium Max. aliosque solius patris mentionem facere. Neque tamen idcirco apud Nostrum quicquam mutandum.

liberius viuebat] In quibusdam MSS. et edd. post *liberius* additur *iusto*: sed aberat opt. libris Dan. Gif. Boecl. Leid. et Bauar. antiquiore.

exheredatus est] *Abdicationis* verbo hac in re vsi sunt Seneca Controuers. 1, 8 et Valerius Max. 6, 9 ext. 2. [vbi vid. Torren. p. 612. sq.] qui et *matrem suspendio finire vitam propter filii turpitudinem coactam* ait. Apud Aelianum Variar. 2, 12 est ἀποκηρυχθεὶς ἀπὸ τῆς πατρὸς, eademque voce et Suidas in ἀνεῖλεν et ἀποκήρυκτον vsus. Plutarchus quoque ἀποκήρυξιν vocat. Ἀποκήρυξις autem idem est quod *abdicatio*, vt patet e L. 6 C. de patr. potest. Inter causas autem abdicationis apud veteres fuisse vitam liberiorem et prodigalitatem, cognoscimus e Seneca Controu. 1. 8 et 9, Quinctiliano Declamat. 279 et 290, ac Luciano in Abdicato. De abdicatione Atheniensium plura Petitus 2, 4. p. 157 et seqq. vbi inter alia ex Hermogene docet, abdicatos non fuisse honorum paternorum participes. Atque hinc fortasse est, quod Nepos Themistoclem *ex-*

Quae contumelia non fregit eum, sed erexit. 3 Nam quum iudicasset, sine summa industria non posse eam exstingui, totum se dedidit [8] reipublicae, diligentius amicis, famaeque seruiens. Multum in iudiciis priuatis versabatur, [9] saepe in concionem populi prodibat, nulla res maior sine eo [10] gerebatur, celeriterque, quae opus [11] erant, reperiebat. Neque minus in rebus gerendis 4

8. dedidit *MS. Gif. Dan. Mendos. Leid. 2. Ed. Iens. Med. Paris. Keuch.* [*Bos. 2. Harl.*] *Lond.* [*et legere iussit Stau. in nou. Obss. misc. T. VI. p.* 528. *Edd. Tzschuck. Wetz.*] *Sed* dedit *MS. Voss. 1. 2. 3. Ax. Ed. Arg. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl.* [*Bos. 1. Stau. 1. 2. 3. Heus. Ith. Heinr. Bip.*] — 9. versebatur *MS. Voss. 1. sed a manu sec.* versabatur. — 10. sine illo *MS. Dan. Ed. Steph. Gebh. Mag. Long. dein* regebatur *Ed. Arg. Long. Ingolst.* — 11. celeriter quae opus *MS. Leid. 2. Voss. 2. Ed. Arg.* erat *MS. Voss. 3. Post* reperiebat *MS. Dan. Leid. 1. Ed. Vltrai. Gebh. Keuch. addunt*, facile eadem oratione explicabat. [*Sed ad glossam iure ablegant ea vocc. Tzschuck. et antea Kapp. in Harl. opuscul. p.* 460. *ac Stauer. ad ed. 2. mai.*]

heredatum ait. Add. not. Ernstii. Ceterum istam Themistoclis abdicationem, matrisque eius suspendium Plutarchus figmentum existimat. [Themistoclem non exheredatum fuisse, colligit Perizon. ad Ael. V. H. libr. X. cap. 17. quoniam, illum, antequam rempubl. administrare coepisset, tria talenta habuisse, tradat Aelianus. Add. Plutarch. in vita Themist. cap. 2 et 3. vol. I. p. 439 sqq. ed. Reiske.]

3 *Quae contumelia*] Magna enim contumelia erat, quod abdicatus paterna familia excidebat, publiceque per praeconem pronunciabatur, patrem negare hunc filium suum esse amplius. Vid. Petit. l. c. p. 158. Vnde et apud Senecam Contr. 1, 8 Themistocles dicitur *abdicationem virtute deleuisse*, tanquam insignem maculam. add. not. Ernst.

non fregit eum, sed erexit] Similiter Curtius 7, 2. 38 de cohorte seorsim a ceteris ignominiae causa tendere iussa: *Incitabat virtutem ignominiae demendae cupido.* Vbi plura Freinshemius et Loccenius.

totum se dedidit reip.] Sic MSS. Gif. Dan. Sch. venustius, quam vulg. *dedit.* De re vide Aelian. 2, 12 et Plutarch. in Vita p. 112.

nulla res maior sine eo gerebatur] Sic meliores libri. quomodo Curtius 7, 2. 33 de Parmenione: *Rex sine illo nihil magnae rei gesserat.* Reliqui: *regebatur.*

reperiebat] MSS. Dan. Leid. et Editio Vltraiectina addunt, *facile eadem oratione explicabat:* iudicio Schotti et Gebhardi recte. tale enim aliquid desiderari, cum et prudentiae iuxta et eloquentiae laude viguerit Themistocles. Vide infra 3, 1. 3 et Cicer. in Bruto c. 7. [conf. Stau. in 2. ed. mai.]

promtus, quam excogitandis, erat: quod et de instantibus, vt ait Thucydides, verissime iudicabat, et de futuris callidissime coniiciebat.[12] Quo factum est, vt breui tempore illustraretur.

1 II. Primus autem gradus fuit capessendae[1] reipublicae bello Corcyraeo: ad quod gerendum praetor a populo factus, non solum praesenti bello, sed etiam reliquo tempore, ferociorem[2] red-
2 didit ciuitatem. Nam quum pecunia publica,[3] quae ex metallis redibat, largitione magistratuum

12. Neque minus — coniiciebat. *Hunc ordinem verborum seruant MSS. et edd. nostri omnes, [etiam recentiores.] Stauer. autem in ed. 2. s. min. eum, de coniectura Buchneri, [cui adsenserat Graeuius ad Cicer. de Offic. I. c. 5. p. 22. et ad libr. II. c. 9. p. 218. qui tamen ita legit,* celeriter, quae opus erant, reperiebat,] *ita mutauit,* quod et de instant. vt ait Thuc. ver. iudic. et de fut. cal. coniic. Neque minus in r. g. pr. qu. exc. erat. [*quam traiectionem adprobat Heinr. in not. Stau. tamen in ed. 3. s. sec. mai. pristinum reduxit verborum ordinem, et copiose refutat Heus. qui coniecit:* celeriterque, quae opus erant, reperiebat, facile eadem oratione explicabat: (neque minus in rebus gerendis promtus, quam excogitandis erat,) quod et de instantibus — callidissime coniiciebat.]

1. gradus capess. *MS. Voss.* 2. *Ax.* gradus fuit capessendae *Ed. Iens. Med.* gr. f. capescendae *Ed. Arg. Long.* — 2. feraciorem *MS. Voss.* 2. *Axen.* — 3. quum ex pec. publica *MS. Leid.* 2.

4 *Vt ait Thucydides*] Thucydidis [libr. I. c. 135. tom. I. p. 232. vbi v. Gottleb. in nou. ed. Lips.] locum profert Cicero quoque X ad Attic. ep. 8; prolixe vero exponit Boecler. in Commentario p. 16 et sqq.

1 [*bello Corcyraeo*] Immo *Aeginetico*, vt iam Lambin. et alii interpretes animaduerterunt. Namque in id tempus incidit bellum *Aegineticum*. v. Herodot. VII. 144. et Plutarch. Them. c. 4. De bello autem *Corcyraeo* silent Herodotus atque Thucydides. Contra Corcyraei secundum Plutarch. in Themist. IV. 24. cum Corinthiis habuerunt controuersiam, quam Themistocles, arbiter adhibitus, diremisse dicitur. Quare vel locus, et forsan iam ab Aemilio Probo, est corruptus, vel ipse Cornel. in nomine errauit, aut alios sequutus est auctores. Add. Schlegel l. c. p. 91 sq.]

2 *Quae ex metallis redibat*] Hoc est, ex argenti fodinis, quae erant in Laurio monte, ac initio priuatae aliquot ciuium familiarumque, deinde publicae totius Vrbis fuere. Meminere earum, praeter Plutarchum in Themistocle, Thucydides 2 et 6, Herodotus 7, 144. [vbi v. Wessel. et Valcken.] Pausanias in Atticis, Strabo 3 et 9, Vitruuius 7, 7, Hesychius, Sui-

quotannis [4] interiret, ille perſuaſit populo, vt ea pecunia claſſis centum nauium aedificaretur. Qua 3
celeriter effecta, [5] primum [6] Corcyraeos fregit, deinde maritimos praedones conſectando mare tutum reddidit. In quo cum [7] diuitiis ornauit, tum etiam peritiſſimos belli naualis fecit Athenienſes. Id [8] quantae ſaluti fuerit vniuerſae Graeciae, bello cognitum eſt Perſico, [9] quum Xerxes 4

4. quot annis *Ed. Iens. Med. Boecl. Leid.* 2. *Ed. Arg.* qua cel. eſt. *MS. Voſſ.* 1. 2. *Ald. Lamb. Gebh. Keuch. Stau.* 1. 2. 3. *Heus. recte.* [*Item edd. Harl. Tzſchuck.* 1. 2. *et rel. recentt. quare* qua *recepi.*] — 6. primos *MS. Leid.* 2. *dein* Corcyraeus *MS. Voſſ.* 3. — 7. tum diuitiis *MS. Leid. Ed. Arg.* quum diu. *Ed. Paris.* — 8. id vero *Ed. Long. et ante* tum peritiſſ. *Ed. Keuch. poſt ea autem* quante ſal. *Ed. Arg.* quanti ſal. *MS. Leid.* 2. — 9. [Perſico, quum Xerxes — — bellum — Europae cum tantis copiis,

das, Scholiaſtes Ariſtophanis Equitibus v. 361. alii. Videndus eruditiſſ. Meurſius Fortunae Atticae c. 7. p. 55. 56. Centum talentorum fuiſſe hunc reditum, ait Polyaenus lib. 1, 30. in Themiſtocle, com. 5.

largitione magiſtr. quotan. interiret] Diuidebatur autem haec pecunia, ſi Herodotum VI, 46. 47. VII, 144. audimus, viritim, denis in ſingulos puberes drachmis.

perſuaſit populo] Quo artificio, refert Polyaenus l. c. cuius verba, antehac mutila et corrupta, e coniectura reſtituit Calaub. in notis.

ea pecunia] Nupero Corneliani Indicis ſiue locupletatori ſiue cenſori videtur legendum *ex ea pecunia.* Nec enim, inquit, vocula *ex* abeſſe poteſt. Vt nos dicimus, *von dem Gelde iſt ein Schiff gebauet*; ita Latini, *ex ea pecunia nauis aedificata eſt.* Nimirum vtrobique praepoſitionem oportet eſſe additam. Firmat deinde, quod dixerat, locis Nepotis aliis, vt 5, 2. 5. 4, 1. 3 et 13, 4. 1, in quibus non *manubiis*, ſed *ex manubiis*, *arx ornata*, *ex praeda tripos auri poſitus*, *ex re familiari muri refecti* dicuntur. Quid igitur faciet Plauto? apud quem pater Charini Mercat. 1, 1. 7 ait: *Aurum ſe vendidiſſe, atque ea pecunia Nauim, metretas quae trecentas tolleret, Paraſſe.* Praeterea qui factum, vt τὸ *ex* e libris omnibus exciderit? Quod enim in vna Boecl. editione id ſine pronocabulo legitur, haud dubie typothetae error eſt.

centum nauium] Sic et Plutarchus p. 113, Polyaenus, alii. Herodotus lib. 7, 144. [vbi v. Weſſel.] ducentas numerat.

3 *Quae celer. eff.*] Sic etiam MS. Boecleri. Qu. edd. *Qua:* vt ſequentia ad Themiſtoclem referantur. [quod praeſtat ſane. *Fiſch.*]

primum Corcyraeos fregit] Aduerſus Aeginetas triremibus illis vſos Athenienſes, etiam

et mari et terra bellum vniuersae inferret Europae cum tantis copiis, quantas neque antea, [10]

quantas — — habuit quisquam. *Ita, suadente iam Bosio, (v. not.) constitui locum cum Heus. Stau. ed. mai. 2. Harl. Tzschuck. 1. 2. Ith. Heinr. Pausl. Olim enim, et in ed. Bos. Stau. 1. et min. Wetz. Brem. leg.* — Persico. Nam cum Xerxes — Europae, cum tantis eam copiis inuasit, quantas — habuit quisquam; huius enim —. *Sed* nam *abest MS. Leid. et* cum tantis copiis, quantas, *omissis vocc.* eam *et* inuasit, *legitur in MSS. Dan. Mendos. Leid. 2. Voss. 3. at* cum tantis copiis venit, quantas *MS. Ox. Ax.*] *Praeterea* cum et Xerxes *MS. Voss. 3. et* ferret *loco* inferret *Ed. Iens. Med. Paris. Ald.* — 10. neque ante *MS. Dan. Ed. Iens. Med. Paris. Ald. Long. Mag. Steph. Gebh. Keuch. Pat.* an *ed. Arg. tum* nec postea *MS. Voss. 3.*

Polyaenus ait l. c. Noster itaque alios auctores sequutus videtur.

4 *Bellum inferret Europae*] Praecipue suasu Mardonii, etsi dissuaderet Artabanus patruus, et precibus Pisistratidarum ac Aleuadarum, Thessaliae regum, adductus. Vid. Herodot. 7, Diod. Sic. 11 pr. [Stanlei. ad Aeschyl. Persas v. 759. Stau. ad ed. min. et Harl.] Consumserat autem in apparatu belli huius iuxta Herodot. 7, 21 et Diodor. l. c. triennium integrum; iuxta Iustin. 2, 10. 12 et Orosium 2, 9 quinquennium. Iulianus orat. 1. p. 77 non minus quam decem annorum spatium insumsisse, scribit; iudicio Vsserii Tom. I. Annal. sacr. p. 173 imprudentissime, add. Is. Voss. ad Iustin. 2, 10. 12. Sed videtur, vt etiam Petauio in notis ad eum locum obseruatum, vna computasse annos, quos Darius, Xerxis pater, apparatui belli huius insumserat. id quod Libanius quoque fecit in βασ λικῷ. De tempore huius in Europam διαβάσεως non conuenit inter scriptores. Maxima pars veterum anno I. Olympiadis LXXV, Archonte Athenis Calliade, contigisse scribunt. Vid. Meursius de Archontib. Athen. 2, 9. Alii aliter. Sed ostendit Petauius de doctrina temp. 10, 23, eam accidisse Olymp. LXXIV anno quarto exeunte, h. e. periodi Iulianae 4234, vrbis Romae 274, appetente vere. quod etiam Scaliger 5 de Emend. Temp. p. 408 pro certissimo habuerat: congruitque et Marmor Arundellianum. E recentioribus idem placet Langio de annis Christi 2, 15 et Vsserio l. c. p. 174, qui accurate tempora expeditionis huius digessit. [Add. Corsini Fast. attic. tom. III. p. 164 sqq. qui multus est de tempore expeditionis Xerxis non minus, quam pugnae, tam ad Thermopylas quam ad Salamina commissae, laudatque Herodot. VII. capp. 37. 173 et 206 et aliorum examinat rationes.]

cum tantis copiis eam inuasit, quantas etc.] MSS. Danielis et Schotti: *cum tantis cop. quantas neque ante neque p.* omisso illo *eam inuasit.* Boecleri codex: *cum tant. copiis venit qu. etc.* Quae diuersitas facit, vt vtrumque verbum, vna cum pronomine, ab aliena manu esse suspicer. Fortasse igitur totus locus, eiecta vnica vocula, sic constitui distinguique debet:

neque poſtea habuit quisquam. Huius enim claſ- 5
ſis mille [11] et ducentarum nauium longarum fuit, quam duo millia onerariarum ſequebantur: terreſtres autem exercitus ſeptingentorum millium pe-

11. milla *Ed. Med. dein* milia *Ed. Iens. Med. Paris. vbique, et* onerarium *MS. Leid.* 2. orariarum *MS. Voſſ.* 3.

bello cogn. eſt Perſico: quum Xerx. et m. et t. b. inf. vn. Europae, cum tantis copiis, quantas neque antea, neque p. h. qu. Quod ſi particulam retinere malis, ſic leges ac diſtingues: *Nam cum Xerx. et m. et t. bell. vniu. inf. Europae cum tantis copiis, qu. neque antea neque poſtea habuit quisquam; (huius en. cl. m. et d. n. l. f. q. d. m. o. ſequebantur: t. a. e. f. m. p. e. q. m. fuerunt:) huius* (vel *eius*) *de aduentu etc.* Certe, vnde diverſitas iſta prouenire potuerit, non video, niſi vtrumque verbum aliunde inſertum dicamus. Boecl. tamen codicis lectionem firmare videtur illud Curtii 4, 1. 11 *Xerxes ad oppugnandos nos cum immanibus barbarorum copiis venit.*

5 *Mille et duc. nau. long.*] Sic quoque Aeſchylus, illis temporibus proximus, Perſis; [v. Stanlei. ad Aeſch. Perſ. v. 341.] niſi quod ſeptem addit: itemque Iſocrates in Panathen. p. 397. et Paneg. [cap. 25. vbi vid. Mori not.] Iulianus orat. I. p. 77, Lyſias in Epitaphio, Oroſius 2, 9, et, ex emendatione doctiſſ. virorum, Modii, Bongarſii, ac Berneggeri, Iuſtinus 2, 10. 20. Nec longe abeunt Diodorus Sic. lib. 11, 4. qui plusquam MCC; et Herodotus lib. 7, qui MCCVII numerant. [v. Weſſel. ad Herodot. VII, 222. VIII, 25.] Sed addunt onerarias MMM et hippagogas IↃCCCLI. Cicero in Verr. numero rotundo vſus, mille; Plato de Legg. et Cteſias Perſicis, plusquam mille fuiſſe ſcribunt. Quaenam gentes, et quot earum ſingulae inſtruxerint, narrant Herodotus et Diodorus Siculus ll. citt. Claſſis vniuerſa, ex Aſia adducta, iuxta eundem Herodotum 7, 184, conſtitit hominibus circiter 517610. quibus in Thracia, et obiacentibus inſulis, cum CXX nauibus, XXIV millia acceſſiſſe dicuntur. V. Vſſer. l. c. p. 176. *Longas* autem *naues* dixit Noſter quascunque militares, quas Graeci μακρὰς vocabant: et Liuius quoque 26, 27, Caeſar B. Gall. 5, 25 ac Scaurus in libello de Orthographia ſimpliciter opponunt *onerariis*. Videndus Schefferus de Militia Nauali veter. 2, 2 et 4, 1.

terreſtres autem exercitus] In numero terreſtrium copiarum mire variant auctores, Herodotus lib. 7 capp. 184. 185. 186, Cteſias in Perſicis cap. 23, Diodorus Siculus 11, 5, Iſocrates Panathenaico, Plinius 33, 10, Plutarch. Parallelis, Aelianus 13, 3, Iuſtinus 2, 10. 18, Oroſius 2, 10, Theodoretus Orat. 10 adu. Graecos etc. Vide Petau. Rat. Temp. Part. 1 lib. 3, 5, Vſſer. l. c. p. 175 et ſeqq. et Simſonium Chronic. ad A. M. 3525. qui coniiciebat, apud Noſtrum legendum eſſe *equitum quadraginta millium*. non male. Nam et Herodotus, cum l. 7, 60 peditum numerum plusquam duplo maiorem Noſtro, CLXX myriades ſcilicet, ſiue 1700000 faciat; equitum tamen cap. 87 non amplius quam

ditum, equitum quadringentorum millium fue-
6 runt. [12] Cuius de aduentu quum fama in Grae-
ciam esset perlata et maxime Athenienses peti
dicerentur, propter pugnam Marathoniam; mise-
runt Delphos consultum, quidnam facerent [13] de
rebus suis. Deliberantibus Pythia respondit, vt
7 moenibus ligneis se munirent. Id responsum quo

12. decem peditum equitum CCCC. fuerunt *MS. Voss.* 1. D. peditum, equitum quadringentorum fuerunt *Voss.* 3. septingentorum decem millia fuer. *MS. Boecl.* septing. peditum, equitum quadring. fuer. *MS. Dan. Leid.* 2. septingenta decem millia peditum, equitum quadringenta milia fuer. *MS. Ax.* — 13. quaedam facerent *Voss.* 3. [*mox* e rebus suis *coniec. Heyne ad Tibull. I.* 1. 37. *probatque Tzsch. ad ed.* 2.] *dein* vt menibus *ed. Arg.*

VIII myriades, siue 80000 numerat. Ceterum vox *millium* vtrobique aberat a Codice P. Danielis. MS. Boecleri peditum numerum decem millibus auget, hoc modo: *terrestris a. e. septingentorum decem millia.* Mox idem codex habet: *quadringenta millia.* Tantum autem copiarum numerum fuisse, ait Mela 2, 2, vt Xerxes, *quia numero non poterat, spatio eas metiretur.* Id quomodo factum, docent Herodotus 7, 60 et Plinius 4, 11. Gentes varias, quibus constitit hic exercitus, variaque ipsorum arma et vestitum ducesque praecipuos prolixe describit Herodotus. [conf. Cic. de fin. 2, 34. Senec. benef. 6, 31. *Fisch.*]

6 *Maxime Athenienses peti*] Hoc praetexebatur. Reuera enim cuncta Graecia, tanquam Persis infestissima, petebatur. Herodotus: ἡ στρατηλασίη ἡ βασιλέος ὄνομα μὲν εἶχε ὡς ἐπ' Ἀθήνας ἐλαύνει· κατίετο δὲ εἰς πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα. add. Diod. pr. 11. Caussae belli iuxta Ctesiam, quod Chalcedonenses pontem a Dario structum soluere conati essent, et aram a Dario in honorem Iouis Diabaterii erectam diruissent: quodque Datin Athenienses interfecissent, neque cadauer eius dare voluissent. [v. Herod. VII, 157.]

quidnam facerent de rebus] Sic constanter libri. Male autem Lambinus et Schottus praepositionem deleri volunt. nam vtrumque recte dicitur, *quid hoc factam?* et, *quid de hoc faciam?* illud quidem ἐλλειπτικῶς, hoc plene. Vid. Voss. de constructione c. 48 et Schopp. Suspect. lection. 2, 13.

Pythia] Vid. sup. ad 1, 1. 2. Nomen ei Aristonice fuit, teste Herodoto.

vt moenib. lign. se munirent] Oraculum integrum vna cum explicatione habes ap. Herodot. 7, 141 et Nicephorum Gregoram scholiis in Synesium de Insomniis p. 368 et seq. ac ex parte apud Suidam in ἀνείλεν. Cuius hi duo versus huc maxime pertinent: Τεῖχος Τριτογενεῖ ξύλινον διδοῖ εὐρύοπα Ζεύς, Μοῦνον ἀπόρθητον τελέθειν, τό σε τέκνα τ' ὀνήσει. *Iuppiter e ligno muris Tritonida donat, Qui soli inuicti tibi sint natisque saluti.*

valeret, quum intelligeret nemo, Themiſtocles perſuaſit, conſilium eſſe Apollinis, vt in naues ſe ſuaque conferrent: [14] eum enim a deo [15] ſignificari murum ligneum. Tali conſilio probato addunt 8 ad ſuperiores totidem naues triremes: [16] ſuaque omnia, quae moueri poterant, partim Salamina, [17] partim Troezena asportant [18]: arcem ſacerdotibus

14. conferret *MS. Voſſ.* 3. *ſtatim* eum etenim *MS. Ax.* — 15. a deo. *Ab edd. Iens. Med. Arg. Ald. Lamb. Long. Pat. abſunt. Tum* ſignifruci *MS. Leid.* 2. ſignificare *Ed. Paris.* — 16. trientes *MS. Voſſ.* 1. *ſed in marg.* triremes. — 17. Salaminam *MS. Mendos. Voſſ.* 1. (*in quo tamen ſupra notatum erat* Salaminem,) 3. *Ed. Iens. Med. Mag. Long. Arg. Paris.* [Salaminem *Ed. Lamb. Bos. Stau.* 1. 2.] Salamina *MS. Voſſ.* 2. *Ax. Ed. Heus.* [*Stau.* 3. *Tzſchuck.* 1. 2. *Harl. Wetz. Ith. etc.*] *Pariter* Troezenem *MS Leid.* 2. (*ſed* partim *abeſt ab illo cod.*) [*Ed. Lamb. Bos. Stau.* 1. 2. *praemiſſo tamen* partim.] *et* partim Troezenam *MS. Voſſ.* 3. *Etiam in Voſſ.* 1. *erat* Troezenaim; *ſed ſupra notatum* Troezenem. p. Troezèna *MS. Ax. Ed. Vltrai. Heus.* [*et reliquae antea memoratae.*] — 18. absportant *MS. Mendos. Voſſ.* 3. deportant *MS. Dan. et*

7 *Quum intelligeret nemo*] Aliter Herodotus 7, 142 et 143. qui ait, quosdam Athenienſium dixiſſe, deum ſignificare naues, easque, ceteris omiſſis, aedificari iuſſiſſe: eorumque interpretationem poſtea a Themiſtocle fuiſſe confirmatam. [conf. Valcken. ad Herod. III. c. 57. lin. 3. Periz. ad Ael. H. V. XII. c. 43. nr 14.]

Themiſtocles perſuaſit] Vide, praeter auctores modo adlegatos, Ariſtotel. 1 Rhet. 15, Pauſaniam Atticis, Plutarch. in vita, Polyaen. 1 Strateg. Frontin. 1, 3. 6, Iuſtin. 2, 12 et Max. Tyrium diſſertat. 3. Ceterum non ſolum euentu felix hoc conſilium fuit, ſed etiam prudens, et ratione nixum. Nam, vt ait Frontinus, *Themiſtocles neque proelio pedeſtri, neque finium tutelae, neque obſidioni credebat ſufficere Athenienſes.*

a deo] Recte haec e MSS. Bauaricis, in quibus erat *adeo*, inſeruit Schoppius Veriſim. 1, 20 p. 71. habuitque et Schotti codex. Sic enim et reliqui ſcriptores. Herodotus: Τὰς νέας σημαίνειν τὸν θεόν. Et mox: ἐς τοὺς πολεμίους τῷ θεῷ εἰρῆσθαι τὸ χρηστήριον. Iuſtinus: *Huius ſententiae etiam deum auctorem eſſe.* Max. Tyrius: ὁ δὲ θεὸς αὐτοῖς χρᾷ. Polyaenus: Ἀθηναίοις ὁ θεὸς ἔχρασε. Et mox: τῷ θεῷ γὰρ χρήσαντος. [add. Stau. ad ed. 3]

8 *Totidem naues triremes*] Centum ſc. Tot enim iam habebant. ſup. 2, 2. 2.

part. Salaminem, partim Troezenem] Ed. Vltraiectina: *p. Salamina, partim Troezena.* Quod neſcio, cur Schottus auferendi caſu dictum putet: quum ſit accuſandi, Graeco more inflexo. Sic infr. 2, 9. 3 *proelio ap. Salamina facto.*

paucisque maioribus natu, ac sacra procuranda tradunt, reliquum oppidum relinquunt.

III. Huius consilium plerisque [1] ciuitatibus displicebat, et in terra dimicari [2] magis placebat. Itaque missi sunt delecti cum Leonida Lacedaemoniorum rege, [3] qui Thermopylas occuparent, longiusque barbaros progredi non paterentur. Hi vim hostium non sustinuerunt, eoque loco omnes interierunt. At classis communis Graeciae tre-

paucique *MS. Voss.* 3. [*Mox* ad sacra proc. *suaserunt Lamb. et anonymus ap. Stau. ad ed.* 2. *(quem conferes,) cui recte haud displicuit; sed dissentit Heusing. qui* sacra *interpretatur loca sacra, templa et deorum religiones.*]

1. plaerisque *Ed. Med. Paris.* — 2. terra dimicari *MS. Boecl. Voss.* 2. *Ax.* — 3. cum Leonida duce *MS. Voss.* 2. *Ax.* Regem *tamen vocat etiam Herodot. VIII. pr. add. Herod. de eodem VII. cap.* 204. *et* 205. *et Pauf. III. c.* 3, 4. *et* 14. *A scholiaste Aristoph. ad Equit. v.* 55. *vocatur* Macedonum et Spartanorum rex.

Ouidius Epist. 4, 107 *Hic tecum Troezena colam Pittheïa regna*, et Frontinus Strateg. 1, 3. 6. hac ipsa in re: *auctor fuit eis, liberos et coniuges Troezena et in alias vrbes emittendi.* Herodotus 8, 41. et Aeginam addit. [conf. Paus. 2, 31. 10. Plut. in Them. cap. 10.] Mox MS. Dan. habebat *deportant:* Schotti, *absportant.*

arcem sacerdotib. paucisque] Sacerdotibus quidem, quod sacra [n. Minervae, deae tutelaris,] non viderentur praetermittenda; senioribus vero, siue, quod nollent mutare sententiam de arce lignis vallisque munienda: quod etiam Pausanias in Atticis et Herodotus 8, 41 videntur innuere: seu quoniam in patria occumbere maluerunt, vt Romani ap. Liuium 5, 41. Herodotus et pauperes relictos fuisse scribit. Recte autem Nepos ait, *paucos maiores natu* remansisse. nam reliqui senes in insulas deportati. Testis Aristides in oratione ὑπὲρ τῶν τεττάρων.

1 *Plerisque ciuit. displic.*] V. not. Ernstii.

in terra dimic.] MS. Boecl. *terra dimicari.* quomodo loquutus alibi 2, 2. 4. 5, 2. 3. 21, 1. 3.

missi sunt delecti] V. Iustin. 2, 11 et ibi laudatos a Berneggero. [Cic. de fin. II, 30. comp. A. Gell. III. 7. *Fisch.*] In numero tam delectorum et occisorum, quam Persarum, cum quibus pugnarunt, mire discrepant scriptores: de quo Vsserius Tom. I Annal. p. 177 et seq. et Simsonius Chronic. cathol. 4 p. 27. 28. Encomium caesorum, a Simonide scriptum, [Herod. 7, 228. coll. Cic. Tusc. I, 42.] exstat apud Diodor. Sic. 11: distichon columnae, quo loco sepulti sunt, inscriptum, apud Strabon. l. 9. Pugnam prolixe describunt Herodotus 7 sub fi-

centarum [4] nauium, in qua ducentae erant Athenienſium, primum apud Artemiſium, [5] inter Euboeam continentemque terram cum claſſiariis regis conflixit: anguſtias enim Themiſtocles quaerebat, ne multitudine circumiretur. [6] Hic etſi 3
pari proelio [7] diſceſſerant, tamen eodem loco non ſunt auſi manere: quod erat periculum, ne, ſi pars nauium aduerſariorum Euboeam ſuperaſſet, [8] ancipiti premerentur periculo. Quo factum eſt, 4
vt ab Artemiſio [9] discederent, et exaduerſum [10]

4. trecentum *MS. Leid.* 2. — 5. Arthemiſium *MS. Dan. Ed. Med. Arg. Paris.* Artemenſium *MS. Leid.* 2. [*In* 2. *ed. Stau. notatur, in cod. Leid. eſſe* Artemiſium.] *Ab Ed. Mag. Steph. Gebh. abſunt verba* primum apud Artemiſium. *Mox* et inter Eub. *MS. Dan.* — 6. circuiretur *MS. Leid.* 2. *Dan. Voſſ.* 2. *Ax. Ed. Iens.* [*haud dubie ſcriptum invenit editor* circŏiretur.] *Ald. Stan.* 2. 3. [*Brem. Tzſch.* 1.] — 7. hic et pari pr. *Ed. Arg.* hic etſi praelio *MS. Voſſ.* 3. hinc etſi p. p. *Ed. Lamb.* [*et probat Wetz. in not.*] — 8. ſuperaſſent *Ed. Iens. Med. Arg.* — 9. Arthemiſio *Ed. Iens. Med. Arg. Paris.* Arthemeſio *MS. Voſſ.* 2. Artemenſio *MS. Leid.* 2. — 10. exaduerſum *MS. Gif.*

nem, et Diodorus 11, 4. [Stau. ad min. ed.]

2 *Ducentae erant Athenienſ.*] Herodotus princ. lib. 8. ſolum Atticas et Plataeenſium CXXVII memorat; in vniuerſum vero CCLXXI. Diodorus Siculus Athenienſium CXL, vniuerſim CCLXXX. Iſocrates in Areopagitico Athenienſium tantummodo LX fuiſſe, ſcribit. [v. Weſſel. ad Diod. Sic. XI. c. 12. nr. 74.]

apud Artemiſium] Vid. Herodot. 8 pr. Diodor. 11, Plutarch. Themiſt. p. 115. Sexto Thargelionis (ſecundi Athenienſium menſis vernalis) die pugnam hanc commiſſam, ait Aelianus 2, 25: ſed ex Herodoto adparet, media aeſtate, ſub initium Olympiadis LXXV contigiſſe.

anguſtias quaerebat] Similiter Catilina apud Salluſt. c. 58. *Multitudo hoſtium ne circumvenire queat, prohibent anguſtiae loci.* Adde Curt. 3, 7. 9 et Scipion. Amirat. diſc. polit. 18, 1.

cum claſſiariis regis] Quorum claſſis diſſipata tum, et paullo ante triduī tempeſtate minimum CCCC, vt Herodotus 7, ſeu, vt Diodorus 11, CCC triremes amiſerat.

3 *Pari proelio diſceſſ.*] Sic et Herodotus ac Diodorus. At Iſocrates Panegyrico, [cap. 25. vbi v. notas Mori,] Aelianus 2, 25 et vetus epigramma, Plutarcho Them. cap. 8. laudatum, victoriam Graecis tribuunt.

[*ſuperaſſet*] h. e. praeternavigaſſet. v. Heus.]

4 *Exaduerſum Athenas*] Sic diſerte meliores libri, puta Gif. Dan. Put. Sau. Boecl. probante Gifanio Obſeru. L. L. p. 86 et in Append. p. 285. Placuit et

Athenas apud Salamina classem suam constituerent.[11]

IV. At Xerxes,[1] Thermopylis expugnatis, protinus accessit astu,[2] idque nullis defendentibus, interfectis sacerdotibus, quos in arce inuenerat,[3] incendio deleuit. Cuius fama[4] perter-

Dan. Put. Sau. Boecl. Voss. 1. 2. *(in quo tamen supra notatum erat* et aduersum,) *Ax.* [*Edd. recentior.*] *Sed* aduersum *Ed. Iens. Med. Arg. Mag. Paris. Ald. Long. Lamb. Steph. Boecl. Bos.* 1. *Dein* Salaminam *MS. Voss.* 1. *(in quo supra scriptum* Salaminem,) 2. 3. *Ax. Ed. Iens. Med. Arg. Paris.* — 11. constituerunt *Ed. Lamb.*

1. Xerses *Ed. Med. Mag.* — 2. astum *MS. Voss.* 1. *Ax. Ed. Iens. Med. Arg. Mag. Long.* Astu *ed. Paris.* Asty *Ed. Ald.* astiam *MS. Voss.* 3. arcem *MS. Long. et Fabius Paulin. in Praelectt. Marc. f. comment. in Thucydidis histor. etc. p.* 501. *qui de* arce *accipere videtur. dein* id nullis *MS. Leid.* 2. — 3. inuenerant *MS. Leid.* 2. — 4. flamma [*vid. not. Bos. etiam MS. Thott. ac pro-*

Sauaroni ac Gebhardo. Quare non dubitaui in textum recipere. Vsi, praeter Nostrum, optimi scriptores, eodem significatu. Plautus Bacchid. 4, 7. 37 *Video exaduorsum Pistoclerum et Bacchidem.* Terentius Adelph. 4, 2. 45 *Est pistrilla, et exadversum fabrica*, vbi tamen omnes Boeclero inspecti, *exadverso*. Phormione 1, 2. 38 *exaduersum et loco Tonstrina erat.* mox v. 47 *Ea sita erat exaduersum.* adde Gellium 7, 7: vbi de accentu vocis disputat. Praesenti loco maxime congruit illud Appuleii in Floridis: *Samos Icario in mari insula est, exaduersum Miletos.* Cicero dixit *exaduersus*, de Diu. 1, 45 *Ara exaduersus eum locum consecrata est.* quomodo Noster 8, 2. 7 *exadversus Thrasybulum fortissime pugnasset:* sic enim ibi libri meliores. Alterutrum restituendum videtur Plinio, infra in Fragmentis 7, 8: vbi vulgo *exaduerso Padi fauces.* Solebant veteres praepositiones hoc modo geminare. De quo plura Vossius 4 de anal. 23.

apud Salamina classem s. constituerent.] Vid. Plutarch. Themist. p. 117 et seq.

Salamina] Gisanius append. obs. L. I. c. e vet. lib. legit *Salaminam.* quod aeque probum. *Salamin* enim et *Salamina* dicebatur. Immo, Salmasii iudicio, hoc magis Latinum est.

1 *Astu*] Athenas, quas κατ' ἐξοχήν ita vocabant Graeci; item *vrbem, oppidum.* Male Codex Longolii *arcem.* [Athenienses *arcem* vocabant πόλιν· *vrbem* autem ipsam ἄστυ. v. Hemsterh. ad Aristoph. Plut. v. 772. Donat. ac Westerhou. ad Terent. Eun. V. 6. vers. 17.]

in arce] Eam quomodo occuparit, refert Herodotus 8, 53.

incendio deleuit] An et arcem? Negant Gellius N. A. 6, 17 et Ctesias Persicis apud Photium p. 118. quem quod Vsserius T. I Annal. p. 178 id af-

riti classiarii quum manere non auderent, et plurimi hortarentur, vt domos suas discederent, [5] moenibusque se defenderent: Themistocles vnus restitit, et vniuersos esse pares [6] aiebat, dispersos

bare videtur Schlegel. l. c. pag. 72. et Heus. vtrumque et fama *(quae est lectio vulgata, et a recentt. etiam edd. recepta,) et* flamma *fieri potuisse iudicat; atque, „viderunt, ait, sed aliquamdiu incerti, an Athenae arderent: nuntiis postea certiores sunt facti Nihil tamen muto.“ Sed lectionem* fama *tuentur Tzschuck. ad ed. 2. et reliqui recentt. interpretes.*] — 5. domos s. disc. *MS. Dan. Boecl. Voss.* 1. 2. 3. *Sed* domos suasque disc. *MS. Leid.* 2. dom. suas quisque disc. *Ed. Long. Steph. Mag. Gebh. Keuch Atque sic scribere voluisse videtur librarius libri Leidens. conf. Gron. ad Macrob. Somn I.* 1. *p.* 3 — 6. pares esse *MS. Leid.* 2. *Voss.* 1. 2. par. esse posse *MS.*

firmare ait, haud dubie διάφθημα μνημονικὸν est. Sed Herodotus l. c πᾶσαν τὴν ἀκρόπολιν exustam, ait.

2 *Cuius fama perterriti*] MSS. Dan. Gis. Put. Sauar. Einsl. et vnus Bauaricorum [et Ax.] *cuius flamma.* quod, praeter Sauaronem, Schoppio quoque Verisim. 1, 20 ac Gebhardo probatur. Cuius iudicio, nil in ea absurditatis est. Salamis enim, inquit, tam longe non distat Athenis, vt flamma incensae vibis cerni non potuerit. Addit, manifeste hanc lectionem stabilire cum locum Nostri 1, 7. 4, tum illud Claudiani 2 in Eutrop. 471 — — *longe spectari puppibus vrbes Accensas, lucere fretum.* Pro vulgata tamen praeter Codices plurimos, in quibus *fama* legitur, illud facit, quod etiam alii scriptores non flamma, sed nuntio incendii huius Graecos apud Salaminа territos, scribunt. Herodotus 8, 56. Οἱ ἐν Σαλαμῖνι Ἕλληνες, ὡς σφι ἐξηγγέλθη, ὡς ἔσχε τα περὶ τὴν Ἀθηναίων ἀκρόπολιν (quod scil. incensa fuisset, vt paullo ante narrauerat,) ἐς τοσοῦτον δόρυβον ἀπίκοντο, ὡς ἔνιοι τῶν στρατηγῶν οὐδὲ κυρωθῆναι ἐμενον τὸ προκείμενον πρῆγμα, ἀλλ' ἔς τε τὰς νῆας ἐσέπιπτον, καὶ ἐς ἀνῆγοντο ὡς ἀποθευσόμενοι. Diodorus 11, 15. Οἱ περὶ τὴν Σαλαμῖνα διατρίβοντες Ἀθηναῖοι, τὸ τέμενος τῆς Ἀθηνᾶς (quod in arce situm, et a Persis pariter combustum erat, vid. Meurs. Cecropia cap. 14 et seqq.) ἀκούοντες κατεσκάφθαι, δεινῶς ἠθύμουν Τὴν Ἀττικὴν tamen πυρπολουμένην vidisse eos, ait. quod facile fieri potuit. Eam enim insula ex aduerso Eleusinis attingebat, angustoque ab ea freto dirimebatur. V. Strabo 9 et Plut. Them. p. 118. Athenis autem longius distabat, quam vt flamma incendii eius conspici posset.

vt domos suas discederent] Ita MSS. Dan. et Boecleri. alii interponunt *quisque.* [Atheniensis non metuisse, immo vero suasisse socios retinere, nimis oratorie dicit Isocr. in Paneg. c. 27. sed ibi consules Mori not.]

vniuersos esse pares aieb.] MSS. Dan. Gis. Put. Sauar. et vnus Schoppio Verisim. 3, 20

teſtabatur perituros: idque Eurybiadi [7] regi Lacedaemoniorum, qui tum ſummae imperii praeerat, 3 fore adfirmabat. Quem quum minus, quam vellet, moueret, noctu de ſeruis ſuis, quem habuit fideliſſimum, [8] ad regem miſit, vt ei nuntiaret 4 ſuis verbis, aduerſarios eius in fuga eſſe: qui ſi diſceſſiſſent, maiore cum labore, et longinquiore tempore bellum confecturum, quum ſingulos conſectari [9] cogeretur: quos ſi ſtatim adgrederetur, breui vniuerſos oppreſſurum. Hoc eo valebat, vt ingratiis [10] ad depugnandum omnes cogerentur.

Dan. Gif. Put. Sau. — 7. Eurhiadi *MS. Voſſ.* 1. 3. Eurybradi *Ed. Iens. Med.* Eurybiadi *Ed. Ald.* Euribiadi *Ed. Mag.* — *tum* ſumme *Ed. Iens. Med. Arg.* — 8. fidiſſimum *MS. Voſſ.* 1. 3. *Boecl.* ſibi fideliſſ. *ed. Long.* — 9. inſectari *MS. Boecl. Ax.* — 10. ingratiis *MS. Ernſt. Ed. Lamb.* [*et recentt.*] *Sed* ingratis *MS. Dan. Gif. Put. Sau. Bau. Leid.* 2. *Voſſ.* 1. 2. 3. *Ax. Boecl.* [*v.*

[qui probat,] laudatus: *vniuerſos pares eſſe poſſe aiebat.* quomodo loquuti cum alii, vt Caeſar B. G. 1, 40, Cicero in ep. ad Att. et Or. pro L. Manil. Iuſtinus 7, 6. 4: tum ipſe Nepos 7, 6. 2. Sed is altera quoque ratione vſus eſt 18, 8. 4 et 23, 10. 4. Locum Nepos in mente habuit Ciceronis ad Attic. *Nos diſiecta manu pares aduerſariis eſſe non poſſumus.*

Eurybiadi] Ad quem oratio Themiſtoclis exſtat apud Herodot. 8. Add. Plutarch. p. 117. [in Themiſt. c. 11.] Regio genere fuiſſe, negat Herodotus eod. libro, c. 42. [add. ib. c. 74. et Stau. atque Harl.]

qui tum ſummae imperii praeerat] Plutarchus l. c. id *dignitati Spartae* tribuit.

3 *Quem quum minus, quam vellet, moueret*] Vid. Aelian. 13, 40 et Polyaen. in Themiſt. com. 2. Diodorus ait, Eurybiadem, adſumto Themiſtocle, hortatum quidem multitudinem, et ad ingruens periculum animaſſe; ſed impetum eorum cohibere non potuiſſe.

ſeruis] Sic et Iuſtinus 2, 12. 19. Herodotus 8, 75. οἰκέτην Themiſtoclis, et *liberorum eius paedagogum*, (quod etiam Plutarchus et Polyaenus l. c. faciunt,) vocat. Nomen ei Sycinnus. Plut. in Themiſt. c. 12. addit, genere Perſam et captivum fuiſſe. Meminit eius et Clemens Alex. Paedag. lib. 1, et ait, eum genus ſaltationis inueniſſe, quod σικιννίζειν dicebatur. Strategema hoc, praeter iam dictos, referunt etiam Frontinus 2, 2. 24 et Diodor. Sic. 11.

4 *conſectari*] Similiter Iuſtinus: *maiore labore et ſingulas conſectandas.* In MS. tamen Boecl. fuit *inſectari.*

ingratiis] Sic quoque Ernſtianus. At Gif. Dan. Put. Sau. Bauarici: *ingratis.* quod Gebhardo perinde erat: Schoppio

Hac re audita, barbarus nihil doli subesse cre- 5
dens, postridie alienissimo sibi [11] loco, contra opportunissimo hostibus, adeo angusto mari conflixit, vt eius multitudo nauium [12] explicari non potuerit. Victus est ergo magis consilio [13] Themistoclis, quam armis Graeciae.

D 2

Schefferi ep. ad Heins. in Sylloge epp. Burm. tom. V. p. 9.] ingrati *Ed. Ienſ. Med. Arg. Paris. Ald. Long. Mag.* — 11. sibi *abest ab Ed. Gebh. Boecl. tum* oportuniſſ. *MS. Voſſ.* 1. *Ed. Med.* — 12. manuum *Ed. Vltraiect.* — 13. Victus est ergo magis conſ. *Ed. Long. Keuch. Bos.* 2. [*Wetz. idque ſuauius.*] *Sed* victus ergo est magis etiam conſ *MS. Dan. Boecl. Ax. Voſſ.* 3. victus ergo est m. c. *Edd. noſtri omnes.* [*etiam Heus. Tzſchucke etc.*]

Veriſim. 1, 20 p. 71. rectius altero videbatur; etsi illud Latinum esse, non negat. Placebat et Gentili Parerg. 1, 25, Pareo in Lex. Crit. ac Gifanio Ind. Lucret. qui sic et apud Terent. ac Plautum e vett. libb. legi vult. Sed in melioribus libris constanter *ingratiis* legitur; idque et metri ratio postulat. Vsi autem hac voce Terentius quidem Eun. 2, 1. 14, Heaut. 3, 1. 37, Phorm. 5, 6. 48: Plautus autem Amphitr. 1, 1. 215, Curcul. 1, 1. 6, Casin. 2, 5. 7, Cistellar. 2, 3. 82, Mil. Glor. 2, 5. 39, Menaechm. 5, 8. 5, Merc. 2, 4. 11. qui et *gratiis* dixit eadem ratione, Asin. 1, 3. 38 et 42, et Epid. 3, 4. 38. Ac, ne quis Comicos tantum, metri causſa, sic loquutos putet, Cicero quoque pro Quinctio c. 14 ac Gellius N. A. 17, 1 vsi. Pricaeus et apud Apuleium Metam. 1 extr. reponit. Est autem Nomen, non Aduerbium, vt Vossius de Arte Gram. 3, 1 et 47 duobus Plauti locis euincit, quibus addi potest Gelliamus, vbi est *ingratiis noſtris.*

6 Hac re audita] Vide Lipſ. Polit. 5, 17 et Grot. de I. B. et P. 3, 1. 6.

anguſto mari] In freto nempe inter Salaminem insulam, et Heracleum siue Fanum Herculis, in Attica situm; [v. Thucyd. 1, 74.] supra quod Xerxes, classem et aciem speculans, in edito consederat. Diodor. Sic. 11 et Plut. Them. p. 118. [siue cap. 13. add. Valcken. ad Herodot. VIII. c. 90. n. 39 et 40.] Quod tamen de initio tantum pugnae capi debet: nam maxima pars pugnae in aperto aequore, vt idem Diodorus narrat, commissa. Plutarchus p. 119 addit, Themistoclem non solum loci, sed etiam temporis commoditatem captasse, quo ventus e mari increbrescens fluctus per fretum impelleret, magno barbaricarum nauium, tanquam aliorum et grauiorum, incommodo.

Victus eſt ergo] Dan. et Boecl. *Victus ergo eſt magis etiam conſ. Th.*

1 V. Hic [1] etsi male rem gesserat, tamen [2] tantas habebat reliquias copiarum, vt etiam cum his [3] opprimere posset hostes. Interim ab [4] eodem, gradu depulsus est. Nam Themistocles verens, ne bellare perseueraret, certiorem eum fecit, id agi, vt pons, quem ille in Hellesponto fecerat, dissolueretur, [5] ac reditu in Asiam exclu-
2 deretur: idque ei persuasit. Itaque qua sex mensibus iter fecerat, eadem minus diebus triginta

1. hic barbarus *Ed. Long. Steph. Gebh. Mag. Keuch. Pat.* hic etsi male gess. *MS. Voss.* 3. — 2. tamen *abest ab Ed. Boecl. et* habuit *MS. Boecl. Ax.* — 3. vti etiam his op. *MS. Ax.* vt eti. tum his tum op. *MS. Dan.* — 4. Interim ab *MS. Dan.* [*et edd. recentt.*] *Sed* iterum ab *MS. Leid.* 2. *Ax. Ed. Vltrai.* [*et placet Kappio, et cum Bosio in ind. interpretatur,* iterum ab eodem *(Themistocle)* gradu depulsus est *(Xerxes.) Sed Tzschuck. ad ed.* 2. *tuetur* interim *et* eodem *coniungit cum* gradu, *interpretans:* interim et hac opportunitate priuatus est; omnino nihil effecit. *Add Heus.*] interim tamen ab *MS. Voss.* 3. *Ed. Long. Steph. Gebh. Keuch.* [*idque melius foret, nisi offenderet repetitum* tamen.] — 5. disolueret *MS. Leid.* 2.

1 *Hic*] Qu. edd. addunt *barbarus*. sed aberat vox ab opt. MSS. Gif. Dan. Sch. alisque: repetita, vt opinor, ex initio versiculi praecedentis. Mox Boecl. *tantas habuit rel.* et paullo post Exc. Dan. *vt etiam tum his tum oppr. p. h.* Videtur fuisse, *vt etiam cum his tum* [i. e. eo tempore] *op. p. h.* Statim ed. Vltrai. *Iterum ab eodem.* Longolii: *Interim tamen ab eod.* Sed Gebhardo placebat vulgatum, idque et Cod. Dan. aliique confirmant.

certiorem fecit] Per eundem Sycinnum, quo antea fuerat vsus. Ita Herodo. 8, 110 et Iustinus 2, 13. 7. Diodorus quoque Siculus l. 11 *filiorum suorum paedagogum* ablegasse ait. Sed Plutarchus scribit, missum Arnacen quendam, e regiis eunuchis inter captiuos inuentum; Polyaenus, vnum ex eunuchis suis Arsacen. Rem ipsam narrat etiam Frontinus 2, 6. 8 inter *strategemata de emittendo hoste, ne clausus proelium ex desperatione redintegret.*

id agi, vt pons etc.] Et reuera agebatur, suadente etiam in speciem Themistocle et renitente siue Eurybiade, siue Aristide: si vera sunt, quae referunt Herodotus, Plutarchus, Polyaenus, et Iustinus. Sed Themistocles, explorato Graecorum animo, valide disuasit profectionem: *animo*, si Herodoto credimus, *sibi apud Persam subsidium comparandi, vt, si quid apud Athenienses accideret aduersi sibi, haberet, quo se conuerteret.* Cui congruunt, quae infra c. 9, 1 ipse scribit.

2 *Minus diebus triginta*] Herodotus 8, 115. ampliato dierum numero ait, eum infra XLV dies ad traiectum perue-

in Asiam reuersus est, seque a Themistocle non superatum, sed conseruatum, iudicauit. Sic vnius[3] viri prudentia Graecia liberata est, Europaeque succubuit Asia. Haec altera victoria, quae cum Marathonio[6] possit comparari tropaeo.[7] Nam pari modo apud Salamina[8] paruo numero nauium maxima post hominum memoriam classis est devicta.

6. quae Marath. *MS. Leid.* 2. — 7. trophaeo *Ed. Iens. Med. Arg. Paris. Ald. Bos.* 1. [*male.*] tropheo *MS. Voss.* 1. 2. 3. [*peius, quia Graecum est τρόπαιον.*] — 8. Salaminam *MS. Leid.* 2. *Voss.* 1. (*in quo tamen supra scriptum erat* Salaminem,) 2. 3. *Ed. Iens. Med. Arg. Paris. Paullo post* maximam *Ed. Arg.*

nisse, nullam partem copiarum ducentem. [add. Herod. ib. c. 118. nr. 5. ibique Valcken. et cap. 119. de fuga Xerxis.]

seque a Themistocle non superatum etc.] Ita Themistocles, cum proditor videretur, nec tamen esset, eadem opera et seruauit, quos prodidisse credebatur, et conciliauit sibi, quem deceperat. Quod non calliditatis tantum, sed etiam haud vulgaris felicitatis est.

3 *Vnius viri prudentia*] V. de infra 15, 10. 4.

paruo numero nauium] Triremium scilicet CCCLXXX; inter quas Athenienſium CLXXX: iuxta Herodot. 8, 42 et seqq. Aeschylus tamen CCC tantum numerat; Ctesias IoCC. Vid. Vsser. Annal. To. I p. 178 et seq.

maxima classis] Quippe quae plus quam mille naues habuit, quarum Diodorus, supra CC periisse ait, praeter vna cum viris captas. Ctesias Io amissas scribit. Vid. Vsser. l. c. Contigit autem pugna haec, vt inter omnes constat, Olympiadis LXXV anno I, archonte Calliade. [add. Stau. ad min. ed.] Sed de anni tempore non eadem omnium sententia est. Sunt enim, qui fine anni pugnatum volunt; alii Pyanepsione, siue Octobri. Sed ineunte hoc anno, circa diem XX. Boedromionis, h. e. sub autumnum siue fine aestatis anni Periodi Iul. 4234 id contigisse, solide demonstrant Petau. de doctr. temp. 10, 24. Ration. temp. 2, 3. 11. et in not. ad Themistii orat. 12. p. 639. ac Vsser. l. c. p. 174. Quorum rationibus exacte congruit Marmor Arundelianum. [A. Gell. XVII. 21. *Fisch.* Stau. ad mai. ed. adnotat. Wesseling. ad Simson. Chron. p. 721. vicesimo Octobr. Iuliani, ex Herodoto et Plutarcho docere, Athenienses a Persis hanc reportasse victoriam, et historiam late describi a scholiaste Aristoph. Equit. v. 782. De forma tropaei v. Pausan. I, 32, 3. et de honoribus, quibus Themistocles ob hanc victoriam exceptus est Spartae, et dein Olympiae, v. Herodot. VIII, 124. ibique Valck. nr. 81. Plutarch. Them. c. 17.]

VI. Magnus hoc bello Themiſtocles fuit; nec minor [1] in pace. Cum enim Phalerico [2] portu neque magno, neque bono Athenienſes vterentur, huius conſilio triplex Piraeei [3] portus conſtitutus eſt: isque moenibus circumdatus, [4] vt ip-

1. neque minor *MS. Voſſ.* 1. 2. *Ax. Ed. Steph. Gebh. Keuch.* — 2. Phaleraeo *Ed. Arg. Long. Mag.* Phalerico *MS. Ox. Voſſ.* 3. *Ed. Vltrai. Heus.* [*quem vid. Ith. Heinr. Bipont. Harl. Tzſchuck.* 1. 2. *Stau.* 3. *Wetz.*] Phalarico *MS. Mendos. Dan. Voſſ.* 1. 2. *Boecl.* [Phalereo *Ed. Bos. Stau.* 1. 2. *Brem. cum antiquioribus.*] — 3. Pirei *MS. Voſſ.* 1. Pyraei *Ed. Arg. Paris. Long.* Pireaei *Ed. Mag.* — *tum* Isque *Ed. Steph.* [*pro duplici i, h. e.* iisque. *v. Scheſſeri ep. VII. ad Heins. in Sylloge epiſtoll. Burm. tom. V. p.* 9. *ſq.*] — 4. circundatus *Ed. Iens. Med. Arg. dein* equipar. *Ed. Arg.* aequiper. *Ed. Iens.*

1 *Phalereo portu*] Exc. Dan. *Phalarico.* An legendum *Phalerico?* Nam Graecis Φαληρικὸς dictus. Diodorus Sic. 11, 41. Ἐπινείῳ χρωμένων τῶν Ἀθηναίων τῷ προσαγορευομένῳ Φαληρικῷ. Epitome Stephani de vrbibus, in Φάληρον· τὰ τοπικὰ, Φαληρόθεν, Φαληρόνδε, Φαληροῖ, καὶ Φαληρικόν. [add. Strab. lib. IX. c. 1, 24.] Librariis *Phalaris* tyrannus notior *Phalero*, demo Atticae. Inde occaſio corruptelae. Neque tamen plane reiiciendum τὸ *Phalereo.* Nam ipſe δῆμος, vbi hic portus fuit, (de quo vid. Meurſ. de pop. Att. p. 136.) non tantum Φάληρον et Φάληρα, ſed etiam *Phalereus* dictus. Stephanus loco paullo ante laudato: λέγεται δὲ καὶ ὁ δῆμος καὶ ὁ δημότης Φαληρεύς.

triplex Piraeei portus] Omnes ferme arbitrantur, Piraeeum, [hod. *porto leone* ſiue *draco*,] ideo triplicem dictum, quod tres portus comprehenderet, nimirum ipſum Piraeeum, Phalerum, et Munychiam. Verum qua ratione Phalerus, et Munychia, *Piraeei portus* dici mereantur, equidem non video, et prorſus omni id ratione caret. Nam quamuis vno murorum clauſtro ſepti eſſent, diuerſi tamen erant portus, maximoque a ſe inuicem diſtabant ſpatio. Sed diſerte docet Pauſanias, iam ante, quam Themiſtocles Phalerum et Munychiam Piraeeo iunxiſſet, tres habuiſſe portus. verba eius I. 1, 2. ſunt: Θεμιστοκλῆς δὲ ὡς ἤρξε, (τοῖς τε γὰρ πλέουσι ἐπιτηδειότερος ὁ Πειραιεὺς ἐφαίνετο οἱ προκεῖσθαι, καὶ λιμένας τρεῖς ἀνὰ ἕνὸς ἔχειν τῶν Φαληρέων) τοῦτο σφίσιν ἐπίνειον εἶναι κατεσκευάσατο. Nullus itaque dubito, quin ideo triplex dictus ſit Piraeeus, quod tres diuerſae ſtationes in eo eſſent. Et ſane ex his tribus ſtationibus vnam Piraeei nomine fuiſſe inſignitam, facile mihi perſuadeo. Alteram dictam fuiſſe Κανθάρου, videtur innuere Heſychius: Κανθάρου· λιμὴν οὕτω καλεῖται ἐν Πειραιεῖ. Tertia appellata eſt Ζέα. Heſychius: Ζέα· ἡ Ἑκάτη παρὰ Ἀθηναίοις, καὶ εἷς τῶν ἐν Πειραιεῖ λιμένων ἀπὸ τοῦ καρποῦ τῆς ζέας. ἔχει δ' ὁ Πειραιεὺς λιμένας τρεῖς κλειστούς. Haec doctiſſ. vir 11. Voſſius in not. ad

ſam vrbem dignitate aequipararet, vtilitate ſuperaret.[5] Idemque[6] muros Athenienſium reſtituit[2] praecipuo periculo ſuo.[7] Namque Lacedaemonii cauſſam idoneam nacti propter barbarorum excurſiones,[8] qua negarent oportere extra Peloponneſum[9] vllam vrbem haberi, ne eſſent loca munita,[10] quae hoſtes poſſiderent, Athenienſes aedificantes prohibere ſunt conati. Hoc longe alio[3]

5. ſuperare *Ed. Arg.* — 6. idem mur. *MS. Leid.* 2. *Boecl. Voſſ.* 1. 2. 3. — 7. ſuo periculo *MS. Ax. Ed. Arg. Steph. Gebh. Keuch.* — 8. excurſ. barbarorum *MS. Ax. Ed. Arg. Keuch. ſtatim* qua re negar. *Ed. Lamb. Steph. Ingolſt.* [*nec omnino displicet Heuſing.* quare.] — 9. Poloponeſſum *MS. Voſſ.* 1. 2. — *tum* vrbem muros habere *MS. Leid.* 2. vrbem habere *MS. Voſſ.* 1. 2. 3. *Ax. Boecl. Ed. Iens. Med. Arg. Par. Mag. Long. (qui ſubintelligit* Graeciam.) [*et* vrb. habere *malit Kapp. ac ſubintelligere* muros. *Atque Tzſchuck. illam lectionem in not. ad ed.* 1. *non ſolum comprobauit, ſed etiam in ed.* 2. *in textum recepit* habere. *Sed diſſentit Bremi, et* vrbem *interpretatur locum moenibus circumdatum.*] — 10. punita *Ed. Med. et* quam hoſtes *MS. Leid.* 2.

Scylacis peripl. p. 18. [et Kühn. ad Pauſ. *Fiſch.*] Ac ſecundae quidem ſtationis etiam Ariſtophanes Pace meminit; ſed Καυθάρου λιμένα vocat v. 44. Ἐν Πειραιεῖ ὅπου τὸ Καυθάρου λιμήν. vbi ſcholiaſtes: ὁ Πειραιεὺς λιμένας ἔχει τρεῖς, πάντας κλειστούς· (an ex Heſychio legendum κλειστούς, i. e. catenis clauſos, vt exponit Meurſius de populis Att. p. 95: ſeu, vt Voſſius l. c. ſepto Munychiae contentos?) εἷς μὲν ὁ Καυθάρου λιμήν, οὕτω καλούμενος ἀπό τινος ἥρωος Καυθάρου, ἐν ᾧ τὰ νεώρια. Primam Meurſius l. c. Ἀφροδίσιον dictam vult. Sequitur enim apud ſcholiaſten: εἶτα τὸ Ἀφροδίσιον. Sed haec fortaſſe non ſtationem alteram, ſed alium Canthari locum ſignant. nam et mox additur: εἶτα κύκλῳ τοῦ λιμένος τοῦ ἑ. Ceterum portum hunc, praeter Thucydidem 1, 93. et 2, 13. et Pauſaniam, pulcre deſcribit Strabo lib. 9. E iunioribus vid. Meurſ. l. c.

2 *Idemque muros Athenienſium reſtit. praecip. peric. ſuo*] E multis vide Thucyd. 1. Diod. Sic. 11. Demoſth. Or. ad Lept. Plutarch. in vita, Polyaen. 1. Pauſan. initio lib. 1. Iuſtin. 2, 15. Frontin. Strateg. 1, 1. 10. Pro *Idemque* MS. Boecl. *Idem* ſine copula.

qua negarent] Alii addunt *re: qua re negarent.* quod tamen abeſt a MSS. melioribus, vt Gifan. Leid. Boecl. editisque omnibus, vt adnotat Schottus. Mox pro *haberi* MS. Boecl. *habere.*

ne eſſent loca munita] Iuſtin. 2, 15. 3. *Mittunt legatos, qui monerent, ne munimenta hoſtibus et receptacula futuri belli exſtruant.*

3 *Hoc longe alio ſpectabat*] Adnotat Schottus e libro ſibi conſulto: *Hoc longe animo ſpe-*

ſpectabat,[11] atque videri volebant. Athenienſes enim duabus victoriis, Marathonia et Salaminia, tantam gloriam apud omnes gentes erant conſecuti, vt intelligerent Lacedaemonii, de principatu ſibi[12] cum his certamen fore. Quare eos
4 quam[13] infirmiſſimos eſſe volebant. Poſtquam autem audierunt muros inſtrui,[14] legatos Athenas miſerunt, qui id fieri vetarent. His praeſentibus deſierunt,[15] ac ſe de ea re legatos ad eos miſſu-
5 ros dixerunt. Hanc legationem ſuſcepit Themiſtocles, et ſolus primo profectus eſt; reliqui legati vt tum[16] exirent, quum ſatis altitudo muri

11. hoc longe aliter ſpectabant *MS. Leid.* 2. *Ed. Iens.* hoc longe aliter animo exſpectabant *MS. Ox.* hoc l. animo ſpectabant *MS. Voſſ.* 1. 3. *Mendos.* hoc longe ſpectabant *MS. Voſſ.* 2. hoc longe aliter animo ſpectabat *MS. Ax.* hoc l. alio ſpectabant *Ed. Long. ſtatim* atque vid. vol *omiſit Ed. Mag.* — 12. ſui *MS. Leid.* 2. — 13. quam. *Sic MSS. Bauar. et edd noſtri omnes. Sed aberat MS. Boecl. et Edd. Long. Mag. Ingolſt.* — 14. ſtrui *Ed. Lamb. Steph.* — 15. diſierunt *Ed. Long.* — 16. vt eum *Ed. Med.* tum, *omiſſo τῷ* vt, *MS. Dan. Voſſ.* 1. 2. *Leid.* 2. *dein* extructa *Ed. Iens. Med. Arg. Paris. Ald.*

ctabant. Refingi poſſet: *Aliud longe animo ſpectabant:* etſi verbis, inquit, aliud ferebant, animo tamen ad longe aliam rem collimabant. Ita Gebhardus. De ſenſu non abnuo, ſed mutatione opus non eſſe, facile, iudicabit dictioni Nepotis adſuetus.

Lacedaemonii] Aberat MS. Boecleri [et Axen.] et poteſt abeſſe.

quam infirmiſſimos] Sic e membranis Bauaris Schoppius emendauit Veriſim. 1, 20. A vulgatis particula *quam* abeſt, ſicut et a MS. Boecleri.

4 *Muros inſtrui*] Ita praeter editos MS. Boecl. et membranae Bauarae, Schoppio teſte l. c. Firmatque Gebhardus illo Curtii 5, 1. 25 *murus inſtructus laterculo coctili.* ibid. com. 33, vbi de hortis penſilibus Babylone: *Saxeae pilae, quae totum onus ſuſtinent, inſtructae ſunt: ſuper pilas lapide quadrato ſolum ſtratum eſt.* ſic recte editiones Belgicae, et plerique MSS. *Inſtructae* i. e. exaedificatae, conſtructae. Non videntur cepiſſe vim huius verbi, qui *ſaxo* repoſuerunt; quod etiam in codd. Palatinorum vno fuit. Tacitus 2 H. 22, 3 *Legionarius ſubruit muros, inſtruit aggerem, molitur portas.* Alibi dixit *aggerem ſtruere*, 3 H. 20, 6. 2 A. 18, 2 etc. Caeſar *exſtruere aggerem*, 2 B. G. 29. Solinus cap. 1 *Poſuiſſe ſedes, inſtruxiſſe moenia et oppidum ab ea Rhomen vocaſſe.* ſic enim e MS. legendum

his praeſent. deſierunt] Thucydidis 1, 90. ſqq. narrationi

exſtructa videretur, praecepit: interim [17] omnes, ſerui atque liberi opus facerent, neque vlli loco parcerent, ſiue ſacer eſſet, ſiue profanus, [18] ſiue pri-

17. vt interim *Ed. Long. Steph. Gebh. Keuch.* — 18. ſiue ſacer ſiue priuatus eſſet *MS. Mend. Boecl. Voſſ.* 1. 3. ſiue ſacer eſſet ſiue priuatus *MS. Ernſt. Gif. Put. Sau. Leid.* 1. *Bau. Ed. Steph. Gebh. Boecl. Keuch.* ſiue ſacer, ſiue profanus, ſiue priuatus eſſet *MS. Dan. Voſſ.* 2. *Ax. Boecl. Ed Long. et Arg. in qua tamen ſcriptum eſt* prophanus. ſiue ſacer, ſiue prophanus, ſiue priuatus *Ed. Iens. Med. Par.* ſiue ſac. eſſet, ſiue prof. ſiue pr. *Ed. Ald. (in qua tamen ſcriptum eſt* prophanus,) *Lamb. Bos.* 1. *Heus.* [*cui tamen in notis haud neceſſaria videntur vocc.* ſiue prof.] *Stau.* 1. *et* 3. [*in ed.* 2. *ſ. min. omiſit vncinos, quibus in duabus* 1. *et* 3. *cum Boſio incluſit* ſiue prof. *recte.* [*Atque recentior edd. non ſolum retinuerunt* ſiue prof. *et recte omiſerunt vncin. ſed etiam Kapp. Tzſchuck. Bremi, Pauſſ. bene vindicant illa vocc. Oppoſitio enim eſt concinnior* ſiue ſacer, ſ. profan. *(de quo voc. v. Brem.)* ſ. priu. ſ. publ.]

congruunt Iuſtinus et Frontinus: loca paullo ante laudauimus. [De Theopompi narratione apud Plutarch. in Themiſt. p. 121. Themiſtoclem auro corrupiſſe Ephoros, ne aduerſarentur, et ita opus impedirent, de Themiſtoclis auaritia et magna pecuniae vi ſibi corraſa, copioſe agit Stauer. ad mai. edit.]

[5 *praecepit*] monuit, ſuaſit, ſuggeſſit. ſic Alexander apud Curt. IV, 13. 8. *furum iſta ſollertia eſt, quam praecipitis mihi.*]

Omnes, ſerui atque liberi opus facerent] Diodorus Sic. dixit πανδημεὶ τειχίζειν τὴν πόλιν. Thucyd. I, 90.

ſiue ſacer eſſet, ſiue profanus, ſiue priuatus] Τὸ *ſiue profanus* eiiciendum, a nimis liberali manu Longolii inuectum, monuit Schoppius, I. Veriſ. c. 20. Sauaro, Schottus, et nec dum obtemperatum. Auctor Scholiorum in Ariſtophanis Equites, v. 811. (vbi totam hiſtoriam habes:) μὴ φειδομένους μήτε ἰδίᾳ, μήτε δημοσίᾳ τινὸς οἰκοδομήματος. in eo discrepans, quod tantum profanos, qua privatos, qua publicos, non vero ſacros locos complecti iuſſi fuerint Athenienſes muris ſuis: Nepos autem adfirmet, non parcitum fuiſſe ſacris quoque; quum tamen fuerit praeceptum vetus, μὴ κινεῖν, μήτε βωμούς, μήτε τάφους, μήτε ἡρῷα, *non eſſe mouenda ſeu violanda neque altaria, neque ſepulcra aut heroum ſacella.* Vide Zenob. I, 54. Ita Gebhardus. add. Schopp. Veriſim. 1, 20 et not. Ernſtii. quorum ſententiam firmant MSS. Gif. Put. Sch. Bavarici, Leid. et Ernſtianus: a quibus omnibus τὸ *ſiue profanus* abfuiſſe dicitur. Boecleri tamen habet, hoc modo: *ſiue ſacer, ſiue profanus, ſiue priuatus eſſet, ſiue pub.* Videtur et cod. Danielis habuiſſe. nam excerpta eius nullam heic varietatem adnotant: quum tamen haec verba in Longol. editione reperiantur. Praeterea quomodo ex eo, quod ius tantummodo triplex apud Romanos fuit, ſequitur, apud

vatus, ſiue publicus: et vndique [19] quod idoneum ad muniendum putarent, congererent. Quo factum eſt, vt Athenienſium muri ex ſacellis ſepulcrisque conſtarent.

1 VII. Themiſtocles autem, vt Lacedaemonem venit, adire ad magiſtratus [1] noluit, et dedit operam, vt quam longiſſime tempus duceret: [2] 2 cauſſam interponens, ſe collegas exſpectare. Cum Lacedaemonii [3] quererentur, opus nihilominus fieri, eumque [4] in ea re conari fallere, interim

19. ſed vndique *Ed. Steph. Mag. Gebh. Keuch.* — *tum* ad mun. idoneum *MS. Ax. et* cogerent *MS. Leid. 2. Ed. Ions. Med. Par. Mag. Ald. Vltrai.* — *denique* ſepulchrisque *Ed. Arg. Ald. Mag. vbique; Long.*

1. ad. ad mag. *ſic MS. Gif. Dan. Mendos. Ed. Ien. Med. Paris. Sed* adire mag. *MS. Ax. Voſſ. 2. Ed. Arg. Mag. Long. Steph.* — 2. duceret *MS. Leid. 2. Ed. Vltrai.* [*Bos. et recentt.*] *Sed* duceretur *Ed. Ions. Med. Paris. Ald. Lamb. Keuch. Pat.* vt quam long. tempus interponens diceret cauſſam *MS. Mendos.* vt qu. long. tempus: interponens cauſſam diceret *MS. Voſſ.* 3. — 3. Lacedaemoni *MS. Voſſ.* 3. — 4. eoque *Ed. Long. ſtatim* in ea re *MS.*

Graecos nulla fuiſſe loca privata? Sic enim rationem colligant neceſſe eſt, qui Auſonianum verſiculum vrgent. Iam, cur res quaedam profanae erunt; (quid enim aliud ſunt, quas Iureconſulti *humani iuris* vocant?) loca non erunt? Neque verum eſt, locum *profanum* et *priuatum* non differre: nam ſi maxime admittam, priuatum omnem profanum eſſe, non tamen omnis profanus priuatus eſt. Differunt igitur vt genus et ſpecies. Haec quum ita ſint, nolui verba haec plane elicere; ſed ſatis habui, ſi vncis includerem, vt ſuſpecta, et in quibusdam MSS. et edd. haud reperta. Non repugnabo interim, ſi quis eiicienda putet. [Cic. Verr. 4, 1 neque *priuati* neque *publici*, neque *profani* neque *ſacri*. Quinctil. 5, 10. p. 367. *Piſch.*]

et vndique] Qu. edd. *ſed vndique*. non male. Et mox *cogerent*. ſed *congererent*, quod etiam in cod. Gif. et ed. Vltrai. fuit, aptius.

1 *Adire ad magiſtratus*] Sic MSS. Gifan. Dan. et Schotti, probante Gebhardo. Et eſt ad iſtum modum et alibi loquutus Noſter, itemque Terentius, Caeſar, alii. Thucydides, quem expreſſiſſe videtur: ἐς τὴν Λακεδαίμονα ἐλθὼν, ὁ προσῄει πρὸς τὰς ἀρχάς. Aberat tamen particula etiam a Leidenſi et Boecleri. [conf. Stau. ad mai. ed.]

vt quam longiſſime tempus duceret] Pro *duceret* qu. edd. *ducereiur*. De re ipſa, ſiue arte ducendi tempus, quaedam adnotat Forſtner. ad Tacit. 1. p. 385.

2 *Ea re*] MSS. Dan. Boecl. et qu. edd. *in ea re*.

reliqui legati ſunt conſequuti. a quibus quum audiſſet, non multum ſupereſſe [5] munitionis, ad Ephoros Lacedaemoniorum acceſſit, penes quos ſummum imperium erat: [6] atque apud eos contendit, falſa his eſſe [7] delata: quare aequum eſſe, illos viros bonos [8] nobilesque mittere, quibus fides haberetur, [9] qui rem explorarent: [10] in-

Dan. Boecl. Leid. 2. Voſſ. 1. 2. 3. Ed. Arg. Steph. Gebh. Boecl. Stau. 2 et 3. [*Heus. Harl. Tzſchuck. 1. 2. Bipont. Ith. Brem. Pauſſ. ſed* in *omiſſ. in ed. Bos. Wetz. etc.*] *tum* conati *Ed. Ald.* — 5. ſuperare *MS. Mendos. Voſſ. 1.* [*et hoc, tamquam rarius, eodem ſenſu ac* ſupereſſe *vſurpatum, h. l. praeferre malit Tzſchuck. Aliter ſentit Stauer. ad ed. 2. et 3.*] — 6. imperium ſummum erat *MS. Dan.* imper. ſumm. eſt *MS. Ax. Voſſ. 2. ſed in huius margine* erat. *MS. Voſſ. 3.* ſummum erat imper. [*quod ſuauius eſt.*] — 7. falſa eſſe *MS. Ax.* — 8. bonos viros *Ed. Iens. Med. Ald. Lamb. Pat.* — 9. haberetur *MS. Dan. Ed. Lamb.* [*et recentt.*] *Sed* adhiberetur *MS. Boecl. Leid. 2. Voſſ. 1. 2. 3. Ed. Iens. Med. Mag. Arg. Paris. Ald. Long. Steph. Gebh.* [*Sed* fidem adhibere *eſt, fide vti, adhibere ſe fidelem;* fidem habere *eſt, credere: et hoc ſenſus huius loci requirit.*] — 10. explorarent *MS. Leid. 2. ſtatim* interea ſibi detrahere retinerent *MS. Mendos. Voſſ. 3.* [*vnde hoc ortum eſt? an latet alia lectio verior in illa vitioſa?*]

ſupereſſe] Liber Schotto inſpectus: *ſuperare.* quod etiam Gebhardo probatur. Sed quae ab vtroque adducta ſunt Virgilii ac Ciceronis loca, non quadrant. Nam ibi *ſuperare* vel abundare eſt, vel ſuperſtitem eſſe. At ſic plane Liuius: *Multa die ſuperante acceſſit.* et Ouidius: *Pars ſuperat, coepti, pars eſt exhauſta laboris.* Idem alibi: — *nec tempora vitae Longa meae ſuperant.* Adi ſis Bangii obſeruation. philologic. lib. 2. p. 789. [Oudendorp. ad Iul. Caes. B. G. II. c. 28.]

quibus fides haberetur] Sic Lambinus edidit, et in ſuo codice P. Daniel reperit. Ceteri editi iuxta et manu exarati codd. *q. f. adhiberetur.* quam phraſin, vt parum Latinam, poſt Lambinum reiicit Schoppius in paradoxis litterariis epiſt. 5. Nic. tamen Heinſius apud Ouidium 15 Metam. 361. hanc trium codd. MSS. lectionem probat: *Si qua fides rebus tamen eſt adhibenda probatis:* vbi vulgo legitur *addenda.* eamque firmat illo Auſonii Ep. 12. *Si qua fides falſis vnquam eſt adhibenda poëtis.* Idem Schoppius, totum hoc ex gloſſa vel interpretatione ad oram libri poſita in contextum orationis irrepſiſſe, eoque expungendum, cenſet. *Eſt enim,* inquit, *palam otioſum, Si enim Lacedaemonii ex civibus ſuis viros bonos nobilesque Athenas mitterent, qui rem explorarent, fieri aliter non poterat, quin maximam eis rerum omnium fidem ha-*

3 terea se obsidem retinerent. Gestus est ei [11] mos, tresque legati, functi [12] summis honoribus, Athenas missi sunt. Cum his collegas suos Themistocles iussit [13] proficisci: eisque praedixit, vt ne prius Lacedaemoniorum legatos dimitterent, [14] quam
4 ipse esset remissus. Hos postquam Athenas perveniisse ratus est, [15] ad magistratum, senatumque

11. gestus ei *MS. Voss.* 2. *Ax.* [*et* est *carere nos posse censet Heus.*] — 12. facti *MS. Mendos.* — 13. Them. si iussit *MS. Voss.* 1. [*An* sic iuss. *maluit scribere librarius haud eruditus?*] *mox* hisque praed. *MS. Boecl. Voss.* 1. 2. *Ax. Ed. Iens. Med. Arg. Paris. Ald. Mag. Long. et* vt quam prius *MS. Voss.* 3. — 14. remitterent *MS. Voss.* 2. *sed* dimitterent *supra notatum erat.* [*ac* dimitt. *MS. Leid. et sic legendum censet Oudend. ad Frontin. Strateg. I. cap.* 1. *nr.* 62.] demitterent *Ed. Keuch.* — 15. est ratus *Ed. Iens. Med. Par. Ald. Lamb. tum* et ad mag.

berent. Sed pro recepta lectione praeter consensum librorum omnium, cum illud facit, quod Nepos, sicut et Iulius Caesar ac eius aetatis alii, ea addunt aliquando, quae tautologias speciem habent, atque omitti potuisse videntur: tum quod alii scriptores dicunt petiisse Themistoclem, ne Lacedaemonii falso rumori fidem haberent, sed mitterent, quibus referentibus credi posset. Diodorus lib. 11, 40. παρεκάλεσε τὸς ἄρχοντας μὴ πιστεύειν κεναῖς φήμαις, ἀλλ' ἀποστέλλειν πρέσβεις ἀξιοπίστους εἰς τὰς Ἀθήνας. Auctor incertus apud scholiasten Aristoph. in Equit. p. 338. ἔπειθεν αὐτὸς μὴ ταχέως πιστεύειν τοῖς βουλομένοις εἰς ἔχθραν καταστῆσαι τὴν πόλιν, ἀλλ' ἐπιλεξαμένους αὐτῶν ἄνδρας τὸς εὐνοίᾳ καὶ πίστει διαφέροντας, ἐπόπτας ἐκπέμψαι. Frontinus 1, 1. 10 *Contendit, falsum ad eos rumorem perlatum; et roganit, vt mitterent aliquos ex principibus, quibus crederent de munitione Athenarum.* qui locus, nostro huic plane geminus, mire receptam lectionem confirmat. [Plut. Ages. p. 73. T. IV. *Fisch.*]

interea se obsidem retineret] Etiam Polyaenus: ἀρίστους ἐκπέμψατε κατασκόπους, ἐμὲ κατασχόντες.

3 *Eisque praedixit*] Frontinus: *suis clam scripsit.* Iustinus II. 15, 8. *per seruum magistratibus scribit.* Ergo *praedicere*, monere, interdicere, vetare, et, vt c. 6, 5 loquebatur, *praecipere* est. Sic Tacitus 13 A. 36, 1 *ne pugnam priores auderent, praedixit.* Idem 16 A. 33, 2 *praedicto, ne in Rep. haberetur.* Velleius 2, 82. 2 *praedixitque, ne destinatum iter peterent.* Liuius 23, 19 *praedictum erat Dictatoris, ne quid absente eo rei gereret.* Pro *eisque* Boecleri codex *hisque.* [Cic. de diuin. I. 24. *ei secundum quietem visam esse praedicere*, vbi v. not. Hottinger. *Fisch.*]

4 *Ad magistratum, senatumque*] Iustinus: *Aditi deinde concionem Lacedaemoniorum.*

Lacedaemoniorum adiit, et apud eos liberrime profeſſus eſt: [16] Athenienſes ſuo conſilio, quod communi iure gentium facere poſſent, deos publicos, [17] ſuosque patrios ac penates, quo facilius ab hoſte poſſent defendere, muris ſepſiſſe. [18] neque eo, quod [19] inutile eſſet Graeciae, feciſſe; 5 nam illorum vrbem vt propugnaculum [20] oppoſitum eſſe barbaris, apud quam iam bis claſſes regias [21] feciſſe naufragium. Lacedaemonios au- 6

Ed. Keuch. ſed mox in eodem libro ante τὸ apud *abeſt τὸ* et. — 16. profeſſus eſt *MS. Sau. Dan. Ed. Iens. Med. Paris. Ald.* [*et recentior.*] *Sed* prolocutus eſt *MS. Long.* profecutus eſt *MS. Put. Gif. Boecl. Voſſ.* 2. *Ed. Arg. Long.* — 17. deosque publicos *MS. Leid.* 2. *Voſſ.* 1. 3. *Ed. Iens. Med. Arg. Paris. Ald.* — 18. ſepiſſe *MS. Voſſ.* 2. ſaepſiſſe *Ed. Iens. Med. Pat.* — 19. neque eo, quod. *Sic MS. Mendos. Boecl. Bau. Voſſ.* 3. *et Edd. noſtri omnes, etiam Long. Sed* neque in eo quod *MS. Dan. Leid.* 1. *Ed. Vltrai.* [*quod, ſtilo Corneliano ſimile, probat Heus. in not.*] neque eos *Ed. Lamb.* [*Brem.*] *Sed hanc lectionem damnat et* neque eo *tuetur Schopp. Veris. I. cap.* 20. *p.* 73. *Mox* Greciae *Ed. Med.* — 20. et propugnac. *Ed. Iens. Med. Par. Ald. tum* oppoſitum eſſe *MS. Leid.* 2. *Voſſ.* 3. *Dan. Ed. Iens. Med. Paris. Ald. Lamb. Boecl. Bos.* 1. 2. *Heus.* [*Brem. et vterque defendit* oppoſitum, *quod refertur more haud inſolito* (*v. Heuſing. praef. ad Cic. de offic. p. XXXXVIII.*) *ad proximum ſubſtantiuum* propugn. *non ad primarium verbum* vrbem: *Wetz. Bip.*] *ſed* oppoſitam eſſe *MS. Voſſ.* 2. *Ax. Ed. Long. Steph. Gebh. Keuch. Stau.* 1. 2. 3. [*quem v. in Obſſ. Miſc. Nou. a.* 1744. *p.* 532 *ſqq. Tzſchuck.* 1. 2. *Harl. Heinr. Ith. Pauſl. Schmied.*] — 21. claſ-

profeſſus] Reſtituit e MS. ſuo hanc vocem Sauaro, habuitque et P. Dan. codex. Vſus ea et infra eſt 23, 11. 1. Thucydides dixit φανερῶς εἶπεν: quod Noſter expreſſit. Eſt enim *profeſſus* idem ac palam faſſus. MSS. Puteani, Giſanii, Boecleri, ac plerique editi: *profecutus*. Longolii: *prolocutus*. Sed vtrumque gloſſema puto.

5 *Neque eo, quod inutile eſſet Gr. fec.*] Sic diſerte MSS. Bauarici, Boecl. alii. nec video, cur neceſſe ſit cum Puteano et Lambino *neque eos* reponere. Dan. et Leid. *neque in eo*. De re ipſa vide Thucyd. lib. 1. [*inutile* h. e. pernicioſum.]

claſſem regiam] MS. Leid. et Boecl. *claſſes regias*. qu. edd. *claſſis regia feciſſe naufrag.* [*Naufrag. feciſſe* h. e. fuiſſe depreſſas aut diſiectas: metaphorice de clade Marathonia, (et ad pugnam Marathoniam Perſae non ponte, ſed nauibus venerant, victique naues repetierant,) ac proprie de clade Salaminia.]

tem male et iniuſte facere, qui id potius intuerentur, quod ipſorum dominationi, quam quod vniuerſae Graeciae, vtile eſſet. Quare ſi ſuos legatos recipere [22] vellent, quos Athenas miſerant, ſe remitterent: aliter illos nunquam in patriam recepturi. [23]

1 VIII. Tamen [1] non effugit ciuium ſuorum inuidiam. Namque ob eundem timorem, quo damnatus erat Miltiades, teſtarum [2] ſuffragiis e
2 ciuitate eiectus, Argos habitatum conceſſit. Hic cum propter multas [3] eius virtutes magna cum

ſem regiam *Ed. Iens. Med. Parts. Ald. Boecl.* [*Bos. item Stau.* 1. *Wetz. Brem.*] *ſed* claſſes regias *MS. Leid.* 1. *Boecl. Ax. Voſſ.* 1. 2. *Ed. Arg. Long. Heus. Stau.* 2. 3. [*Tzſchuck.* 1. 2. *Heinr. Harl. Ith.*] claſſis regia feciſſet *Ed. Mag. Steph. Gebh. Keuch. quod reiicit Munker ad Hygin. p.* 26. *Stau. at* feciſſe *MS. Voſſ.* 3. *aberat.* [*ſed* feciſſe, *loco* feciſſet, *more Liuii, praeſertim Graecis ſolita conſtructione.*] — 22. accipere *Ed. Iens. Med. Paris. Ald.* — 23. eſſent recepturi *MS. Leid.* 2. *Voſſ.* 1. 2. 3. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald.* [*Bos. Heuſing. Ith. Stau.* 1. *Wetz. Heinr.*] *ſed* recepturi *omiſſo τῷ* eſſent (*vt referatur ad* remitterent) *Ed. Keuch. Stau.* 2. 3. [*Tzſchuck.* 1. 2. *(qui, alias, ait, praeſtet* eſſe recepturos, *ſc. dixit,) Harl. Brem. et ego expunxi.*] *Paullo ante* aliter *MS. Dan. Ed. Iens. Med. Paris. Ald. Sed* alias *MS. Boecl. Voſſ.* 2. *Ax. Ed. Arg. Long.*

1. Hic tamen *Ed. Steph. Gebh. Keuch. mox* ciuicorum *MS. Leid.* 1. *et* Milciades *Ed. Arg.* — 2. teſtarum. *Sic etiam MS. Gif. Put. ſed* teſtularum *MS. Sauar. Mendos. Leid.* 1. *Ax. Voſſ.* 2. 3. *Ed. Mag. Long. Steph. Gebh. Keuch.* — 3. per multas *MS. Leid.* 2. [*Dein loco* eius *dicendum erat* ſuas, *iudice Heus. qui, fortaſſe, ait, explicandi cauſſa aliena manu pronomen adſcriptum eſt. Atque verba* propter — virtutes *tamquam ſpuria eſſe notata a Ricleſio, animaduertit Tzſchuck. ad ed.* 2. *at. forte, inquit, ſuam quaſi interpoſuit ſententiam: nec deſunt ſimilia; n. vbi nulla inde exſiſtit ambiguitas.*]

6 *Aliter illos*] Sic MSS. Dan. Sed cod. Boecl. et vulgatae edd. *alias.* Mox *τὸ eſſent* gloſſema videbatur Gronouio not. ad Liu. 34, 29, 9.

1 *non effugit ciuium ſuor. inuidiam*] Vide ex epiſtolis, quae ſub Themiſtoclis nomine circumferuntur, 1 ad Aeſchylum, 2 ad Alcetam, 14 ad Pauſaniam, et 9 ad Habronychum.

ob eund. timorem] Sup. 1, 8. 4.

teſtarum] In MSS. Sau. Sch. Leid. et qu. edd. vet. erat *teſtularum.* qua voce in eadem re vſus eſt infra 3, 1. 2. [Eſt oſtraciſmus.]

dignitate viueret, Lacedaemonii legatos Athenas miserunt, qui eum absentem accusarent, quod societatem cum rege Persarum [4] ad Graeciam opprimendam fecisset. Hoc crimine absens proditionis est damnatus. [5] Id vt audiuit, quod non satis tutum se Argis videbat, Corcyram [6] demigrauit. Ibi quum eius principes ciuitatis animadvertisset [7] timere, ne propter se bellum his Lacedaemonii et Athenienses indicerent, [8] ad Admetum Molossorum regem, [9] cum quo ei hospi-

4. Persarum *Ed. Long.* [*et rec.*] *Sed* Perse *MS. Leid.* 2. *Dan. Voss.* 1. 3. *Ed. Paris.* Persae *Ed. Iens. Med.* Persiae *Ed. Ald. Mox* iniisset *loco* fecisset *Ed. Long.* — 5. damnatus est *MS. Leid.* 2. *Axen. Ed. Arg.* — 6. Corcyran *Ed. Gebh. mox* vbi *MS. Ax.* — 7. cum eius princeps animadu. *MS. Leid.* 2. cum eius principes animadu. *MS. Mendos.* cum ei. pr. ciuit. animaduertissent *Ed. Iens. Med. Long. Arg.* — 8. inducerent *Ed. Iens. Med. Arg. Long. Par.* inciderent *MS. Voss.* 1. *sed in marg.* alii indicerent. — 9. ad Adm. Molos. regem. *Sic ed. Long.* [*Bos. et rell.*] *Sed* ad Molosorum Admetum Molossum *MS. Leid.* 2. *Voss.* 1. 3. ad Moetum Molossum regem *MS. Dan. mox* hospicium *Ed. Med.*

2 *Lacedaemonii legat. Athenas mis. etc.*] Caussam, cur Lacedaemonii accusarent Themistoclem, Diodorus 11, 54. hanc fuisse ait, quod ipsi ob Pausaniae proditionem male audirent; Athenienssium vero existimatio inclarescceret, propterea quod nullus dum ipsorum ciuis proditionis conuictus esset. Itaque eos parem nomini Athenensi ignominiae notam inurere properasse.

societatem feciſſet] Longol. *iniisset*, repugnantibus libris. *Facere societatem* etiam infra Nostes dixit 9, 2. 2, sicut et Cic. pro Quinctio: *facere amicitiam* 7. 6. 4 et 14, 10. 2. *Foedus amicitiamque facere* Iustinus 12, 2. 12. [conf. Thucyd. 1, 135.]

3 *Hoc crim. absens proditionis est damnatus*] Nempe proditionis cum Pausania initae accusabatur, quoniam familiarius eo vtebatur, ac quotidie litteras et nuncios ad eum missitabat. Thucydid. 1, 135. Diod. Sic. 11, 54. Plut. in vita Them. c. 23. Qui tamen omnes ab hoc crimine eum absoluunt. Adde Plut. lib. de vtilit. ex inimic. capienda, itemque Themistoclis epist. 14.

Corcyram] [hod. *Corfu.*] V. sup. 2, 2. 1. Totam narrationem de Corcyraeis habes epist. 12 et 19 earum, quae Themistocli tribuuntur.

ad Admet. Mol. R. — conf.] Sic fere Thucyd. 1, 136. Diodor. 11. Plut. in vita c. 24 et ipse epist. 19 et 20 prolixe. Sed de hospitio quod Nostes narrat, in eo neminem, quod sciam, adsentientem habet. Nam Thucydides 1, 136 et plerique

4 tium fuerat,[10] confugit. Huc quum veniſſet, et in praeſentia rex abeſſet,[11] quo maiore religione ſe receptum tueretur, filiam eius paruulam arripuit, et cum ea ſe in ſacrarium, quod ſumma colebatur caerimonia, coniecit. inde non prius egreſſus eſt,[12] quam rex eum data[13] dextra in

10. erat *MS. Dan.* [*Ed. Heinr. et probant Brem. et Wetz. in not. ſed diſſentit Tzſchuck. ad ed. 2. quia ius hospitii, alias per totam vitam ſeruati, etiam renuntiari poterat, docente Cicer. in Verr.* 2, 36.] *Fiſcher in Addendis*, „erat, *ait*, *ſi quid video*, *recte*. *Nam hoſpitium*, *h. e. ius ſiue ſocietas hoſpitii per totam vitam colebatur*, *immo in liberos quoque transibat*, *vt e Plauti Poenulo* 5, 1. *apparet*. *Cic. ad Famil.* 13, 19. eum Lyſone Patrenſi eſt quidem mihi hoſpitium vetus, quam ego neceſſitudinem ſancte colendam puto. *De more ac iure hoſpitii ap. veteres totam rem copioſe illuſtrauit Io. Guil. Stuckius Antiqq. Conuiual. lib.* 1. *cap.* 27. *add. Iac. Phil. Tomaſini libr. de teſſeris hoſpitalitatis. Vtini* 1647." *Dein* hic *pro* huc *Ed. Boecl.* — 11. rex eſſet *MS. Leid.* 1. rerum abeſſet *MS. Leid.* 2. — 12. inde prius egreſſus non eſt *MS. Boecl.* (*Magius ibi ſe reperiſſe oſtendit* inde vero pr. egr. n. e.) *Voſſ.* 2. *Ax.* — 13. quam rex quem d. *MS. Voſſ.* 3.

hiſtoricorum, itemque Cicero in Bruto, inimicum ei fuiſſe Admetum aiunt. Cauſſam habes ap. Plut l. c. et ſcholiaſten Thucydidis p. 90. Ipſe epiſt. 20 ὁ Ἄδμητος ἐμὲ μὲν ἐγνώρισεν, καὶ εὖ οἶδ' ὅτι ἐμίσησεν. Thucydides: ἀναγκάζεται παρὰ Ἄδμητον ὄντα αὐτῷ ὃ φίλον καταλῦσαι. vbi Longolius negandi particulam non agnouiſſe Nepotem cenſet. Sed ego potius cum Magio dixerim, alios auctores ſequutum eſſe.

4 *Rex abeſſet*] Sic quoque Thucyd. 1 et ipſe Themiſtocles ep. 20. Diodorus tamen vult adfuiſſe et comiter eum excepiſſe. Ceterum in MS. Leid. fuit: *rex eſſet* cui, vt opinor, occaſionem praebuit non intellectum τὸ *in praeſentia*. librarius enim de loco accepit, quum debuerit de tempore.

filiam ei. paru.] Immo filium, ſi Thucydidi 1, 136 et Plutarcho credimus. Quare Lambinus exiſtimabat, vel lapſum eſſe Nepotem, vel alios ſequutum, vel erratum eſſe librariorum. Et ante Lambinum Longolius non dubitabat, a Noſtro ſcriptum fuiſſe *filium paruulum*. Epiſtola 19 Themiſtoclis etiam nomen filii addit: Ἡμεῖς δὲ ἐφέσιοι ἐκαθεζόμεθα, οὕτω γὰρ ἐκέλευεν ἡ Κρατεσίπολις. Ἀρίβδας δὲ ὁ μικρὸς ὑποχείριος ἦν ἐμοὶ καὶ ξίφος ἐν χατέρᾳ. Quae ſi ab ipſius manu ſunt, res confecta eſt. Sed notum eſt Graeculorum ſtudium in hoc genus epiſtolis fingendis.

inde non prius egreſſus eſt] MS. Boecl. *Inde prius egreſſus non eſt.* elegantius, vt opinor.

data dextra] Vid. Marcell. Donat. Dilucidat. ad Capitolini Maximinos p. 644 et ſeq.

fidem reciperet: quam praeſtitit. Nam quum ab 5
Athenienſibus [14] et Lacedaemoniis expoſceretur publice, ſupplicem non prodidit; monuitque, [15] vt conſuleret ſibi: difficile enim eſſe, in tam propinquo loco tuto eum verſari. Itaque Pydnam [16] eum deduci iuſſit, et quod ſatis eſſet [17] praeſidii dedit. Hic [18] in nauem omnibus ignotus nautis [19] 6
eſcendit. [20] Quae quum tempeſtate maxima Naxum

14. nam cum Ath. *MS. Voſſ.* 2. *Ax. Ed. Iens. Med. Arg. Paris.* — 15. monuit *MS. Ax.* — 16. Phydnam *MS. Leid.* 2. *Dan. Ed. Iens. Paris.* Phidam *MS. Voſſ* 1. 3. *Ed. Med. Arg.* Fidnam *MS. Ax.* — 17. eſſe *Ed. Iens. Med.* — 18. Hic. [*Antea in edd. Bos. Stau.* 1. 3. *Bip. Ith. Heinr. Pauſſ. legebantur* Hac re audita hic.] *ſed MS. Leid.* 2. *Ax. Dan. Ed. Iens. Med. Arg. Paris. Ald. Longol. Steph.* [*Lamb. Stau.* 3. *ſiue* 2. *mai. Tzſchuck.* 1. 2. *Brem.*] *abſunt*, [*et ego, quod ſunt ſpuria, atque* hac — hic *moleſtum accidit auribus, expunxi* hac re audita.] *Heuſing. qui in nota copioſe ea damnat.* [*Harl. Wetz.*] *incluſerunt vncinis. Sed* Hic re audita *MS. Voſſ.* 3. — 19. nautis *MS. Leid. Boecl. Voſſ.* 1. 2. *Ax. Ed. Vltrai.* [*Bos.* 2. *Cell.*] *Heus.* [*Ith. Bip., Wetz. Heinr.*] *Sed a MS. Voſſ.* 3. *Ed. Iens. Med. Arg. Paris. Ald. Mag. Long. Steph. Lamb. Gebh. Boecl. Keuch. Stau.* 1. 2. 3. [*qui ad alteram edit. multis impugnat lection.* nautis, *Tzſchuck. Brem. Pauſſ.*] *abeſt.* — 20. eſcendit. *ſic MS. Dan. Voſſ.* 1. *Ed. Bos.* 2. *Heus.* [*Bipont. Wetz. Heinr.*] *Sed* exſcendat *MS. Voſſ.* aſcendit *Ed. Iens. Med. Arg. Paris. Ald. Long. Lamb. Bos.* 1. *Stau.* 1. 2. 3. [*qui in not. ad min. ed. laudat Duker. et Drakenb. ad Liu. XXXI.* 29. *et Oudend. ac Dauis. ad Caes. B. G. V.* 7. *ad maior autem ſiue* 3. *ed. adpellat Burm. ad Phaedr. libr. IV. fab.* 21. *vers.* 9. *docentem, proprium in hac re eſſe verbum* aſcendere; *Ed. Harl. Tzſchuck.* 1. 2. *(qui ſibi non ſatis liquere*

5 *Ab Athen. et Laced. expoſceretur*] Longa oratione, vt ait Thucydides: cuius ſummam, vna cum reſponſo Admeti habes epiſtola modo laudata, p. 38. 39 edit. Graecolatinae. add. Diodorus 11 p. 270. [*publice* n. miſſis legatis. v. Diod. Sic. XI. 56.]

6 *Hac re audita*] Abſunt haec a quibusdam edd.

omnibus ignotus nautis] *Τὸ nautis* inſerui e MSS. Leid. Boecl. et ed. Vltrai. quod in reliquis codd. a praecedenti voce facile ob ſoni ſimilitudinem abſorberi potuit. Thucydides I, 137. ἦν γὰρ ἀγνὼς τοῖς ἐν τῇ νηΐ. Themiſtocles ipſe ep. 19 τοῖς μὲν ἐν τῇ νηΐ ἀγνὼς ἅπασιν εἶναι ἐδόκουν. Plutarchus: ὠδενὸς εἰδότος ὅστις εἴη τῶν πλεόντων. Schottus tamen gloſſema cenſebat.

eſcendit] Non dubitaui et hoc verbum, auctoritate MS.

ferretur, vbi tum [21] Athenienſium erat exercitus: ſenſit Themiſtocles, ſi eo peruenisſet, ſibi eſſe pereundum. Hac neceſſitate coactus, domino navis, qui ſit,[22] aperit, multa pollicens, ſi ſe conſer-
7 vaſſet. At ille clariſſimi viri captus miſericordia, diem noctemque procul ab inſula in ſalo nauem tenuit in ancoris,[23] neque quenquam ex ea exire paſſus eſt. Inde Epheſum peruenit, ibique Themiſtoclem exponit: cui ille pro meritis gratiam poſtea retulit. [24]

fatetur, quomodo eſcendo *ſimpliciter poſſit* adſcendo *dici,) Ith. Brem. Pauſt.*] — 21. vbi Athen. tum *MS. Ax. Voſſ.* 2. *paullo ante* fertur *MS. Leid.* 2. — 22. qui ſit *MS. Dan. Boecl. Voſſ.* 2. 3. *Ax. Ed. Bos.* 2. *Heus.* [*Stau. Tzſchuck. et reliquae recent. meae edd.*] quis ſit *Ed. Iens. Med. Arg. Paris. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boccl. Bos.* 1. *Pat. conf. Cort. ad Salluſt. B. Catil.* 44, 5. — 23. anchoris *Ed. Iens. Med. Arg. Mag. Long. ſtatim* eque quemque *MS. Leid.* 2. — 24. poſt-

codicis P. Danielis, hic reponere: cum idem aliis ſcriptoribus pridem e MSS. reſtituerint, variisque veterum auctorum teſtimoniis firmauerint Gruterus, Gronouius, alii. [v. Gronou. et Drakenb. ad Liu. II. 28. 6 p. 358 ſq. Heuſing. ad noſtrum loc. Snakenb. ad Curt. III. 8 p. 110. Oudendorp. tamen ad Suet. vit. Iul. Caeſ. cap. 61 p. 101 in nota de vi rectoque vſu *τῶν adſcendere* et *eſcendere* ſcite diſputat, et Wolf in nou. Suetonii ed. bene defendit cum Oudend. (qui dedit *adſcendit*) et reſtituit *aſcendit*. Quare ego h. l. malim cum Stau. et Tzſchuck. praeferre *in nauem adſcendit*; quamquam Boſius in indic. voc. *eſcendere*, „*eſcendit*, ait, ex MS. P. Dan. edidimus, nulli dubitantes, quin genuina ſit lectio. Nam et aliis vett. ſcriptoribus, Paulo Diacono, Tacito, Ciceroni, Salluſtio, Varroni, Plauto idem verbum reſtituerunt Muretus, Carrio, Guilelmus, Gruterus, Schoppius, alii.“ Diodor. Sic. XI. cap. 56 aliter narrat, et de hac naui tacet. v. Stauer. ad ſec. mai. edit. *Naxus* hod. *Nicoſia*.]

vbi tum Ath. erat exercitus] Naxum oppugnans, vt aiunt Thucyd. 1, Plutarchus, Polyaen. 1.

qui ſit] Sic MSS. Dan. et Boecl. recte. *qui* pro *quis*, vt ſaepe apud Plaut. Terent. Cic. Reliqui *quis ſit*. Rem fere eodem modo narrant Thucyd. et Polyaen. 1., adduntque Themiſtoclem minatum, niſi ab ipſo ſeruaretur, ſe dicturum Athenienſibus, illum pecunia ſe corrumpi paſſum. Quod etiam ipſe ep. 19 refert: ſed cetera paullo aliter narrat.

7 [*in ſalo*] conf. Thucyd. libr. I. c. 137 et Abreſch. Dilucid. Thucyd. p. 142.]

gratiam poſt. retulit] Nempe ingenti pecunia eum donavit, vt Thucyd. et Plutarch. referunt.

IX. Scio plerosque ita scripsisse, Themisto- 1
clem Xerxe regnante[1] in Asiam transiisse. Sed
ego potissimum Thucydidi credo, quod aetate
proximus erat de iis, qui[2] illorum temporum

ea grat. ret. *MS. Voss.* 2. *Ax.* gr. post. rettulit *Ed. Med.* gratiam retulit *Ed. Boecl.*

1. Ad Xerxem regnantem *MS. Ern. Bau. Ox. Ern. mox* transisse *MS. Bau.* [*v. Schopp. Verisim. I. cap.* 20. *p.* 73.] *Ax. Ed. Iens. Med. Arg. Paris. Ald. Long. Keuch. Ingolst. Bos.* 1. *Heus.* [*Weiz. Heinr. Stau.* 3. *reliquae* transiisse.] misisse *MS. Ox. dein* Thucididi *Ed. Arg.* — 2. aetate

1 *Plerosque*] Ephorum scilicet, Dinonem, Clitarchum, Heraclidem, aliosque complures, Plutarcho Them. c. 27. laudatos: cum quibus et Diodorus Siculus 11, 56 ac epistola 19 Themistoclis faciunt.

Themistoclem Xerxe regnante in Asiam transisse] Schoppius Verisim. 1, 20 et Ernstius e suis codd. mallent: *Themistoclem ad Xerxen regnantem in Asiam transisse*. Videndus omnino Petau. 2. Rationar. temp. libr. 3, 10. [Stauer. ad edit. min. consulere iubet Wesseling. ad Diod. Sic. XI. cap. 23. 56. 57. et addit, Ducker. ad Thucyd. I. cap. 137 recte obseruasse, ex verbis epistolae patere, Themistoclem ad Artaxerxem, cuius is patrem Xerxem deuicit ad Salamina, venisse. Sed Schlegel. l. c. p. 101 sq. verosimilius esse credit, probatque, Thucydidem errasse, quam Dinonem cum ceteris.]

proximus de his] Sic e MS. Dan. legendum puto. Vulgo est *proximus, qui ill. t. h. r.* dura admodum ellipsi. Schoppius Verisim. 1, 20 e Bauarico: *qui aetate proximus ab his qui etc.* Ernstius e suo: *qui aet. proximus ab his erat, qui etc.* Schott. denique e Mendoziano: *proximus erat iis, qui etc.* Quae lectiones omnes contextui repugnant. Neque enim ideo Thucydidi potissimum credere se, ait Nepos, quod proximus aetate fuerit historicorum illis, qui res illorum temporum composuerant; sed quod ipse vetustissimus inter eos, et temporibus illis proximus. Nam Ephorus, Dinon, Clitarchus, Heraclides, Diodorus ceterique, qui Themistoclem Xerxe regnante in Asiam transisse scripsere, omnes aetate multo posteriores fuere. Thucydides autem Olymp. LXXVI anno secundo, hoc est quadriennio ante exsilium Themistoclis natus fuit. Vid. Voss. de Histor. Graec. 1, 1 et 4. *De his* igitur est *inter hos, ex his*, vt supra c. 4, 3 *de seruis suis, quem habuit fidelissimum.* cuius significatus ignoratione factum puto, vt tam varie locus hic a librariis interpolaretur. [Taylor ad Demosth. de cor. pag. 668 tom. I. (cap. 6. p. 84. ed. Altenburg.) corrigebat ita: *Scio plerosque, qui illorum temporum historiam reliquerunt, ita scripsisse, Themistoclem, Xerxe regnante, venisse.* Sed ego potius Thucydidi credo, quod aetate proximus erat, et eiusdem ciuitatis fuit. *Fisch.* add. Harl. et Tzschuckii notas.]

hiſtoriam reliquerunt, et eiusdem ciuitatis [3] fuit. Is autem ait, ad Artaxerxem eum veniſſe, atque [a] his verbis epiſtolam miſiſſe. *Themiſtocles veni ad*

— qui. *Sic MS. Dan. omiſſo tamen verbo* erat. *Sed* de his *omiſerunt edd. Mag. Long. Pat.* q. aet. prox. ab his qui *MS. Bau.* qui [quod *legi in cod. Ernſtii, ſcripſit Stau. ad mai. editt.*] aet. pr. ab his erat qui *MS. Ernſt.* q. aet. pr. erat iis qui *MS. Mendos. Voſſ.* 1. qui aet. proximus erat his, qui *MS. Boecl. a prima manu, ſed alia deleuit τὸ* his. qui aet. prox. erat qui *Ed. Iens. Med. Arg. Paris. Long. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Bos.* 1. quod aet. prox. erat de his, qui *Bos.* 2. [*Wetz. et ſic quoque Stau.* 1. *et* 3. *Tzſch.* 1. 2. *niſi vt pro* his *habeant* iis; *in min. autem edit.* quod aet. prox. erat, qui.] *Sed* qui aet. prox. de iis, qui *Ed. Heus.* [*Ith. Bipont. Heinr. in quibus tamen, vti in MS. Axen., legitur* de his.] aet. prox. et is qui *MS. Voſſ.* 3. [quod aet. prox. erat qui *Pauſt.* de iis *Stauer. in textum quidem recepit; ſed dubitat, an* proximus de his *loco* ab his *aut* ab iis *vmquam repertum ſit, et ſuſpicatur, Nepotem ſimpliciter ſcripſiſſe,* quod aetate proximus et eiusdem ciuitatis fuit, *quia et Herodotus, qui nullam de huius transitu Themiſtoclis facit mentionem, antiquior fuit Thucydide, et Cicero in Bruto cap. XI. (quem locum Cornelius ante oculos habuiſſe videtur Stauer. quod vero parum credibile videtur Heuſing. in Appendicula adnotatt.)* „quem *(Themiſtoclem)*, *ait*, Thucydides, qui et Athenienſis erat, et ſummo loco natus, ſummusque vir, et paullo aetate poſterior, tantum mortuum ſcripſit.“ *Sed* de his *ſiue* iis, *h. e. ex his, inter eos, reſpicit verba* qui — reliquerunt. *v. not.*] — 3. vt eiusdem

Is autem ait, ad Artaxerxem eum veniſſe] Id quod etiam ſcripſerat Charon Lampſacenus, teſte Plutarcho Them. p. 125. ſcriptor Thucydide, ipſoque etiam Herodoto, vt volunt, antiquior. Ceterum cum vtraque ſententia magni nominis ſcriptoribus nitatur; idcirco Petauius, vt componeret hunc diſſenſum, duplex regni Artaxerxis exordium conſtituit, vultque decem annos cum patre regnaſſe. Vide eum lib. 10 de doctr. temp. c. 25 et in Ration. temp. Part. 2 l. 3, 10. Wilh. Langius, fere iisdem rationibus inductus, eum anno paterni imperii tertiodecimo regem deſignatum exiſtimat, lib. 2 de annis Chriſti cap. 15. Sed multis vtraque eorum ſententia difficultatibus premitur: vt alibi fortaſſe docebimus. Vſſerius p. 187 mortem Xerxis in annum P. I. 4240; Themiſtoclis transitum in proxime ſequentem conlicit. Quod ſi recte ſe habet, ita conciliaueris hunc diſſenſum, vt transierit quidem ad Xerxem, (quem nondum cognorat obiiſſe:) ſed a filio demum eius Artaxerxe receptus fuerit.

his verbis epiſtolam miſiſſe] Haec coram reſpondiſſe ſe Regi ipſum increpanti, ait epiſt. 19 p. 41. id quod etiam Plutarchus tradit. Diodorus quoque nullam epiſtolae mentionem facit; ſed *introductum ad regem*, ait, *illum edocuiſſe, nil iniuſti ſe feciſſe.* [v. Thucyd. I. 137.]

te, qui plurima mala omnium Graiorum [4] *in domum tuam intuli, quum mihi neceſſe fuit aduerſus* [5] *patrem tuum bellare, patriamque meam defendere. Idem multo plura bona feci,* [6] *poſtquum in tuto ipſe, et ille* [7] *in periculo eſſe coepit. Nam quum in Aſiam reuerti vellet,* [8] *proelio apud Salamina facto, litteris eum certiorem feci, id agi, vt pons, quem in Hellesponto fecerat, diſſolueretur, atque ab hoſtibus circumiretur.* [9] *quo* 3

MS. Leid. 2. [*mox* venio ad te *legendum putabat Stau. ad ed. min. quod Thucyd. libr. I. c.* 137. Θεμιστοκλῆς, *ait,* ἥκω παρά σε. *ſed Tzſchuck. ad vtramque ed. recte tuetur* veni; *nam* ἥκω *etiam Graecis idem ſignificat, et Thucydides iam adfuit. Idem tenendum mox eſt de* confugi, *pro quo Lambin. maluit* confugio.] — 4. hominum Graiorum *MS. Voſſ.* 1. 3. [*et ita legere iuſſit Stauer. ſupra ad I.* 5, 1.] — 5. aduerſus *Ed. Iens. Med. Arg. Paris. Ald. Long. Mag. Gebh. Boecl. Keuch.* [*Harl. Wetz. Tzſchuck.* 2. *Brem. et ego reſcripſi, quod gratius h. l. ad aures accidit, quam* aduerſum, *quod eſt in MS. Dan. et reliquis editt.*] *ſtatim* patrem bellare *MS. Leid.* 2. — 6. orius fui *MS. Bau.* orius feci *MS. Ax.* fecit *Ed. Keuch.* [Eidem vero — feci *coniic. Schmieder. quod vero reiicit Tzſchuck. ad ed.* 2. *nam* idem *elegantius eſt pro* ſed et.] — 7. ipſe et ille *MS. Dan.* [*Ed. Bos. et recentt.*] *Sed* ipſe ego et ille *Ed. Mag. Long. Steph. Gebh.* [in tuto ipſa et ille *legendum eſſe, V. D., forſan Bernegger., margini mei exempl Lambin. adſcripſit. conf. etiam Boecleri not.*] — 8. nollet *MS. Mendos. Ed. Mag. Steph. Gebh. Keuch. mox* Salaminam *MS. Leid.* 2. *Voſſ.* 1. 2. 3. *Ed. Iens. Med. Arg. Mag. Long. Paris.* — 9. circumiretur. *Sic MS. Dan.* [*Ed. Bos. Stau.* 1. 3. *et recentt.*] *Sed* circuiretur *Ed. Stau.* 2. [*Harl.*] circumueniretur *Ed. Long. Steph.* circumueniret *Ed. Mag.*

2 *Quum mihi*] MS. Dan. *quamdiu.* quomodo Thucydides: ὅσον χρόνον τὸν σὸν πατέρα ἐπιόντα ἐμοὶ ἀνάγκη ἠμυνόμην. Cod. Boecleri: *quod mihi n. f.* An legendum, *quoad mihi nec. fuit?* vel τὸ *quod* pro *quoad* accipiendum?

3 *Bona feci*] MS. Bauarus vetuſtior: *orſus fui*, referente Schoppio Veriſim. 1, 20. Sed Graeca Thucydidis non congruunt.

quum in Aſiam reuerti vellet] Xerxem ante acceptum a Themiſtocle nuncium cogitaſſe reverti, clare docet Herodotus [VIII. 110. vbi ad nr. 73. *v.* Valcken.] Nam poſtquam narraſſet conſilium Artemiſiae, reditum ſuadentis, ſubiicit: ἤσθη τε δὴ τῇ συμβουλῇ Ξέρξης· λέγουσα γὰρ ἀπετύγχανε τάπερ αὐτὸς ἐνόει. οὐδὲ γὰρ εἰ πάντες καὶ πᾶσαι συνεβούλευον αὐτῷ μένειν, ἔμενε ἄν, δοκέειν ἐμοί. οὕτω κα-

4 *nuncio ille periculo eſt liberatus. Nunc autem ad te confugi,* [10] *exagitatus a cuncta Graecia, tuam petens amicitiam: quam ſi ero adeptus, non minus me bonum amicum habebis, quam fortem inimicum ille expertus eſt. Ea autem* [11] *rogo, vt de his rebus, de quibus tecum colloqui* [12] *volo, annum mihi temporis* [13] *des, eoque transacto, me ad te* [14] *venire patiaris.*

10. [Nunc ad te autem conf. *Ed. Bos. Stau.* 1. 2. *Wetz.*] nunc confugi ad te *MS. Dan. Voſſ.* 1. 3. *Ax.* [*Stau.* 3. *Brem. Tzſchuck.* 1. 2 *et Heus. malit* nunc ad te conf.] nunc autem conf. *Ed. Iens. Med. Paris. Ald.* Nunc autem ad te conf. *Ed. Lamb.* [*qui etiam malit* confugio, *ſed v. ad n.* 3.] *Mag. Long. Boecl. Gebh. Keuch. Pat.* [*Heus. Harl. Heinr. Bip. Ith. et quia ſuauius eſt, recepi.*] *Mox* amiciciam *Ed. Med.* — 11. id autem — vt his *MS. Leid.* 2. — 12. de quib. tec. loqui. *Sic etiam ed. Lamb. Bos.* 1. 2. *Sed* quas tecum colloqui *MS. Mendos. Bau. Voſſ.* 1. 2. 3. *Ax. Ed. Iens. Med. Arg. Paris. Mag. Ald. Long. Steph. Gebh. Keuch. Pat.* [*Brem. qui tuetur hanc lectionem, quae eſt Graecorum imitatio, et defendi poteſt, docentibus Cortio ad Sall. B. Cat. c. 5. nr. 9. et Stauer. ad noſtrum locum in ed. mai.*] de quibus tec. coll. *Ed. Heus. Stau.* 1. 2. 3. [*Harl. Tzſchuck.* 1. 2. *rell. atque ego reſcripſi.*] — 13. annum mihi temporis. *Ita MS. Sau. Ed. Iens. Med. Arg. Paris. Ald. Long. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Stau.* [*Tzſchuck.* 1. *Harl. Wetz. Ith. Brem. Heinr.*] *Sed* annuum mihi tempus *MS. Dan. Bau. Leid.* 2. [*Tzſchuck.* 2. *quod iam Heuſing. veriſſimum eſſe exiſtimauit.*] annu mihi tempus *MS. Gif.* annum mihi temporis ſpatium *MS. Put.* annuum tempus *Axen.* — 14. ad te, *omiſſo τῷ* me, *MS. Voſſ.* 2. 3. *Boecl. Ax. Ed. Iens. Med. Arg. Paris. Ald.* [me] ad te ven. *Heus.* [*Harl. Stau.* 3. me ad te ven. *Lamb. Bos. Wetz. qui negat,* me *poſſe commode abeſſe, et recentt.*]

ταῤῥωδήκεε. / Quae ſatis, meo quidem iudicio, receptam lectionem tuentur.

4 *Non minus me bonum amicum etc.*] Vide Gebhardo laudatos Tacit. 1 H. 71, 2. 3. Senec. de Ira 2, 34.

de quibus tecum loqui volo] Schotti liber, et MSS. Bauari Schoppio laudati: *quas tecum colloqui volo.*

annum mihi temporis des] Sic e ſuo cod. emendauit Sauaro, ſuffragante Gebhardo. Dau. et Bauarici: *annum mihi tempus des.* Gif. *annū mihi tempus des.* Put. *annum mihi temporis ſpacium.* Mox Boecl. *ad te venire patiaris*, omiſſo pronomine *me.*

X. Huius rex animi magnitudinem admirans,[1] 1
cupiensque talem virum sibi conciliari, veniam dedit. Ille omne illud[2] tempus litteris sermonique Persarum dedit: [3] quibus adeo eruditus est, vt multo commodius dicatur apud regem verba fecisse, quam hi poterant, qui in Perside[4] erant nati. Hic quum multa regi esset pollicitus, gra- 2
tissimumque illud, si suis vti consiliis vellet, illum Graeciam[5] bello oppressurum: magnis muneribus ab Artaxerxe[6] donatus, in Asiam rediit, domiciliumque Magnesiae sibi constituit. Namque 3
hanc vrbem ei rex donarat, his vsus[7] verbis:

1. admiratus *MS. Boecl. Voss.* 2. *sed in hoc supra notatum erat alia manu* admirans: *mox* cupiens talem *MS. Leid.* 2. *et ab eodem MS.* sibi *aberat.* — 2. id tempus *Ed. Steph. Gebh. Mag.* [*suauius hoc quidem loco.*] — 3. se dedidit *MS. Leid.* 2. *Voss.* 1. 3. se dedit *MS. Ax.* — 4. Persida *MS. Sluisq.* — 5. illud Gr. *Ed. Med. Arg. Long.* [*male! nam τὸ* illum *referendum est ad Artaxerxem.*] — 6. Artoxerxe *Ed. Paris. mox* Maganen *MS. Leid.* 2. — 7. don. cum duabus aliis his vsus *MSS.*

1 *Admirans*] Boecl. *admiratus. veniam dedit*] h. e. concessit, adnuit petitioni. *Bos.* [qui hanc dicendi formulam in indic. vberius expositi. Add. Westerhou. ad Terent. Andr. V. 3, 30.]

[*litteris — fecisse*] conf. Thucyd. I. 138. De singulari Themist. memoria v. Quinctil. I. O. XI. 2, 50. Cic. de fin. II. 32 init. et Wetzel. not. ad nostrum locum.]

vt commodius dicatur] Vide Hippolyti a Collib. Consiliarium p. 186. 187, et legatum Frederici de Marselaer lib. 1 dissert. 27.

2 *Illum Graeciam bello oppressurum*] Id regi eum promisisse, ceteri quoque scriptores tradunt, fateturque ipse epist. 11 et 20. quanquam ext. ep. 19 negat se hoc vnquam admissurum. στρατεύσομαι, inquit, ἐπ' Ἀθήνας ἐγὼ, καὶ τῷ Ἀθηναίων ναυμαχήσαντι μαχοῦμαι. πολλὰ ἄλλα ἔσαι, τοῦτο δὲ οὐδέποτε. Tantum ergo Athenienses Ostracismo suo profecerunt, vt eminentes proscripti, praesertim ambitiosi et impatientiores, instrumenta se praeberent opprimendae patriae, quum tutius fuisset fubruere fundamenta, quibus eorum eminentia nitebatur, et velut fubtractis alimentis ambitionis ignem extinguere. Adi Forstner. in 2 Ann. Taciti p. 136 sqq. Boecleri Comment. p. 64 seqq. Haec fere Loccenius. Quibus adde iudicium scriptoris Itali e libro nuper edito, cui titulus la Secretaria del Apollo p. 947 seqq. et notam Buchneri ad 2, 8. 1.

[*magn. muner.*] conf. Isocr. tom. I. p. 203. *Fisch.* f. panegyr. cap. 41 p. 112 ed. Mor. et Stau. not. ad ed. 3.]

3 *Namque hanc vrbem etc.*] MSS. Magio laudati et quidam

quae ei panem praeberet: ex qua regione quinquaginta [ei][8] talenta quotannis redibant: Lampsacum autem, vnde [9] vinum sumeret: Myuntem, [10] ex qua opsonium [11] haberet. Huius ad nostram memoriam monumenta manserunt duo: sepulcrum prope oppidum, in quo est sepultus;

apud Long. don. cum duabus aliis, quae panem praeberet *Ed. Long. Mag. Pro* donarat *Ed. Lamb. Mag. Keuch. Patau.* donauerat. *Tum pro* his vsus verbis *MS. Dan.* his quidem vbis, *MS. Leid.* 2. hisque verbis, *MS. Ax.* his verbis. *absunt Ed. Iong.* — 8. [ei] *MS. Voss.* 1, 2. 3. *Boecl. Ax. Ed. Iens. Med. Arg. Ald. Paris. Steph. Gebh. Keuch. Bos.* 1. *Heus.* [*Bipont.*] *abest.* [*vncis id inclusum est in ed. Bos.* 2.] *Erat autem in MS. Dan.* [*in mea Lamb. ed.*] *et Stau.* 1. 2. [3. *reliquisque meis recentt.*] *Dein* quot annis *Ed. Iens. Med. et* redibat *MS. Leid.* 2. — 9. Lampsacum autem, vnde *MS. Dan.* (*in quo est* Lamsacum,) *Boecl. Leid.* 2. *Voss.* 2. *Ax.* [*Bos.* 2. *Wetz.*] *Sed* Lamplacum, vnde *Ed. Iens. Med. Arg. Paris. Ald. Mag. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Stau.* 1. 2. 3. *Heus.* [*Tzschuck.* 1. 2. *Bipont. Harl. Ith. Heinr. Brem.*] Lamplacum item *Ed. Long. Loco* vnde *Ed. Arg.* uñ. — 10. Myuntem. *Ita etiam Ed. Ald. Lamb. Bos. ceterique recentiores.* [Myunta *tamen Ed. Heus. Tzschuck. Harl. Stau.* 3. *Brem.*] *Sed* Myntam *MS. Voss.* 1. 3. *Ed. Long.* Mimtham *Ed. Iens. Med. Arg. Paris.* Smyrnam *MS. Boecl. Leid.* 2. *Voss.* 2. *Ax.* et Myuntem *Ed. Steph.* — 11. obsonium *Ed. Iens. Med. Arg. Steph. Gebh.*

editi: *Namque h. v. ei R. don. cum duabus aliis his vsus verb.* Sed inserta merito suspecta Lambinus habuit. et absunt ab optimis libris. Mox MS. Dan. *his quidem verbis.* quod Longolius plane omisit.

quae ei panem praeberet] Similia habes ap. Platon. Alcibiade primo p. 33. [Hutchinf. ad Xenoph. Cyri exped. 1 p. 38. *Fisch. quinq. tal.* circiter 50,000 thal.]

ex qua regione quinquag. ei talenta] Τῷ *ei* a plerisque MSS. et edd. vett. abfuit. Quare Lambino videbatur legendum: *ex qua regi quinq. tal. q. r.*

Lampsacum] Dan. et Boecl. *Lampf. autem.* Vulg. edd. *Lampf. item.* Et certe tale quid requiri videtur, vt cohaereat oratio. Mox pro *Myuntem* MS. Boecl. habebat *Smyrnam.* Sed reliqui scriptores, ipsequeThemistocles ep. 19 *Myuntem* nominant. [Conf. Steph. Byzant. v. Ἀάμψακος, Plutarch. tom. I. p. 314. Strab. XIV. p. 943 B. Athen. I. 23. p. 29. F. Ammian. Marcell. 22, 8. Cic. Verrin. 3, 33. *Fisch. Magnesia* fuit vrbs Cariae ad Maeandrum; *Lampsacus* in Mysia ad Hellespontum; *Myus* in Ionia. conf. Stau. ad min. edit. et Tzschuck. ad 1. ed. *Opsonium* h. l. sensu artiore de piscibus est intelligendum.]

sepulcrum prope oppidum] Athenas scil. vbi adhuc Pausa-

ſtatuae in foro [12] Magneſiae. De cuius morte 4
multimodis [13] apud plerosque ſcriptum eſt: [14] ſed
nos eundem potiſſimum Thucydidem auctorem
probamus: qui illum ait Magneſiae morbo mor-
tuum: neque negat, fuiſſe famam, venenum ſua
ſponte ſumſiſſe, quum ſe, quae regi de Graecia
opprimenda [15] pollicitus eſſet, praeſtare poſſe de-

12. ſtatuat vero *MS. Voſſ.* 3. *et in MS. Voſſ.* 1. *verba* in foro *ab alia erant adſcripta manu. Mox* Magnenſiae *MS. Leid.* 2. [*voce.* in quo eſt ſepultus *eſſe a librario quodam interpolata, late acuteque probare ſuſtinuit Bremi.*] — 13. multimodis *MS. Dan. Gif. Put. Sau. Voſſ.* 1. *Ed. Gebh. Bos.* 2. *Heus.* [*Bipont. Heinr. Wetz. Schmied. Pauſ.*] *Recte. Cic. Orat. cap.* 45. [*qui, „ſine vocalibus," ait, „ſaepe breuitatis cauſſa contrahebant, vt ita dicerent, multi'modis."*] *Sed* multis modis *MS. Leid.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Paris. Ald. Lamb. Mag. Long. Steph. Keuch. Bos.* 1. *Stau.* 1. 2. [3. *Harl. Tzſchuck.* 1. 2. *Ith. Brem.*] in multis modis *MS. Ax.* — 14. eſt *MS. Voſſ.* 3. *aberat. mox* eum potiſſ. *MS. Boecl. Voſſ.* 2. *Ax. et* Thucididem *Ed. Arg.* — 15. optinenda *MS. Voſſ.* 2. *Ax.* [*Atque* obtinenda, *h. e.* occupanda, *haud ſpernendum videtur.*]

niae aeuo, (vixit autem ſub Marco Imp.) ad maximum portum exſtitiſſe, ex Atticis eius ſ. l. 1, 2 discimus. *Oppidi* voce ſupra quoque 1, 4. 2 ita vſus eſt.

4 *De cuius morte*] Hieronymi ep. 11 ad Nep. *Sapiens vir Graeciae Themiſtocles quum expletis centum et ſeptem annis ſe mori cerneret, dixiſſe fertur, ſe dolere, quod tum egrederetur e vita, quando ſapere coepiſſet.* Sed vel corruptus is locus, legendumque *Theophraſtus*, vel ſanctus pater memoria lapſus eſt. Vide Caſaub. ad Theophraſti character. p. 97 et Phil. Carolum Var. lect. 2, 7.

multimodis] Sic MSS. Dan. Gif. Put. Sauar. probantque ac tuentur Sauaro, Gifanius in Ind. Lucret. et Gebhardus: quare fidenter in textum recepi. Vſi Plautus, Terentius, et ſaepiſſime Lucretius. Vetus Poëta ap. Cic. de Orat. 3, 58 *Multimodis ſum circumuentus, morbo, exſilio, atque inopia.* [Sed *multimodis* forma poetarum potius eſſe, nec huius aeui ſcriptorum proſaicorum adeoque Nepoti non obtrudenda videtur Stau. ad ed. 3 et Tzſchuckio. De mortis autem illius genere v. ſchol. ad Ariſtoph. Equit. v. 83. Plutarch. in Them. c. 31 et in Cim. c. 18. Cic. Brut. X. 7. XI. 1—5 et de Amicit. c. 12. et Gebhard. ad noſtrum locum. Annus mortis eius ponitur ab Euſebio in Olymp. 78 $\frac{3}{4}$, contra ab aliis in a. 304. aut in ann. 305. Olymp. 82 $\frac{3}{4}$. v. Dodwel. Annal. Thucyd. p. 100 et Corſini Faſt. attic. tom. III. p. 193 et 208.]

eundem potiſſ.] MS. Boecl. *eum potiſſimum.* [v. Thucyd. 1. 138 et Stauer. ad ed. min.]

ſperaret. Idem oſſa eius clam in Attica ab amicis eſſe [16] ſepulta, quoniam legibus non concederetur, quod proditionis eſſet damnatus, memoriae prodidit.

16. Τὸ eſſe *aberat MS. Boecl. Leid. 2. Voſſ. 2. 3. Ax. Ed. Iens. Med. Arg. Paris. Ald. Mag. Long. Heuſ.* [*Stau. 3. Tzſchuck. 1. 2. Brem.*]

5 *Eſſe ſepulta*] Τὸ *eſſe* aberat MS. Boecl.

quoniam leg. non conced. quod proditionis etc.] Οὐ γὰρ ἐξῆν φανερῶς θάπτειν ἐν Ἀθήναις τὸν ἐπὶ προδοσίᾳ φεύγοντα. Vid. Petit. Comment. ad Leges Attic. 7, 4 p. 262, itemque Kirchmann. de funer Rom. append. p. 720 ſeq. et Gutherium de iure Manium 1, 7. [Hudſon et Ducker ad Thucyd. I. c. 134 et 138.]

III. ARISTIDES.[1]

[ARGVMENTVM

Cap. I. Aemulus Themiſtoclis, mulctatur exſilio. II. Ante tempus reuocatur; praetor contra Mardonium; imperium Athenienſibus conciliat. III. Aerario praeeſt; pauper moritur.]

ARISTIDES LYSIMACHI F. ATHENIENSIS, 1 aequalis fere fuit Themiſtocli. itaque cum eo de principatu[2] contendit: namque obtrectarunt inter ſe. In his autem cognitum eſt, quanto an- 2 teſtaret[3] eloquentia innocentiae. Quanquam[4] enim adeo excellebat Ariſtides abſtinentia, vt vnus[5] poſt hominum memoriam, quod quidem nos audierimus,[6] cognomine Iuſtus ſit adpellatus:

1. Ariſtidis vita *Ed. Iens. Med. Paris. Arg. Ald.* — 2. eo princip. *MS. Voſſ.* 3. *mox* obtractarunt *MS. Leid.* 2. — 3. anteſtaret *MS. Voſſ.* 1. 2. 3. *Ax. Ed. Iens. Arg. Paris. Ald. Long. Steph. Mag.* [*Tzſchuck.* 1. 2. *Wetz. Brem. quibus ſum obſequutus.* antiſtaret *Bos. et rell.*] conſtaret *MS. Leid.* 2. atteſtaret *Ed. Med.* — 4. cumcum *MS. Dan. addita gloſſa pro* quamquam. *An ſcriptum fuit* camcam? *Veteres enim librarii ſolebant pro* qu *ſcribere* c. *vt* condam *pro* quondam, *ap. Iuſtin.* 3, 2. 3. *et apud Curtium* 8, 14. 12. oblicum *pro* obliquum, *apud Curt.* 4, 15. 1. *etc.* — 5. et vnus *MS. Leid.* 2. — 6. quae

Faciem Ariſtidis exhibet numus, in cuius vno latere caput illius, et: ΑΡΙΣΤΙΔΗΣ Ο ΔΙΚΑΙΟΣ: in altero mulier ſedens, dextra baculum tenens; infra: ΒΟΤΛΗΣ ΓΝΩΜΗ; circum: ΟΥ ΔΟΚΕΙΝ ΑΛΛ' ΕΙΝΑΙ. Quae poſtrema fortaſſe reſpiciunt id quod Plutarchus Ariſtide p. 320. [tom. II. p. 338. ſqq. ed. Tubing.] narrat: cum facti in Amphiaraum ab Aeſchylo iambi in theatro recitarentur, Οὐ γὰρ δοκεῖν δίκαιος, ἀλλ' εἶναι θέλει etc. omnes reſpexiſſe Ariſtidem, tanquam ad eum praecipue haec virtus pertineret. [Plut. tom. I. p. 317. Pauſan. VIII, 52. *Fiſch.*]

1 *Aequalis*] Adde ex Aeliano 13, 44. quod iisdem tutoribus vſi ſunt, et ſimul educati, ac ab eodem praeceptore inſtituti.

2 *Iuſtus ſit adpellatus*] Praeter

tamen a Themiſtocle collabefactus teſtula illa, ex-
3 filio [7] decem annorum multatus eſt. Qui quidem quum intelligeret, reprimi concitatam multitudinem non poſſe, cedensque [8] animaduerteret [9] quendam ſcribentem, vt patria pelleretur, [10] quaeſiſſe ab eo dicitur: quare id faceret, aut quid Ariſtides commiſiſſet, cur tanta poena [11] dignus
4 duceretur? Cui ille reſpondit: ſe ignorare Ariſtidem; ſed ſibi non placere, quod tam cupide [12]

quidem nos aud. *MS. Dan.* quam quid. audiemus *MS. Leid.* 2. quem quidem audierimus *MS. Ax.* quidem nos audierimus *MS. Voſſ.* 2. *ſed in marg. al. m.* quod. quod q. nos audiemus *Bos.* 1. [quod quid. nos audierimus *Bos.* 2. *vti rell. edd. etiam habent,*] quid. nos audiuerimus *Ed. Keuch.* — 7. exſulio *Ed. Lamb. vbique.* — 8. ſedensque *Ed. Paris. Ald.* — 9. animaduertiſſet *MS. Dan. Leid.* 1. *Voſſ.* 3. *Ax.* [*idque haud inepte ſcriptum iudicat Heuſing. et probat Wetzel. in not. propter ſequens verbum et tempus* quaeſiſſe] — 10. expelleretur *MS. Leid.* 2. [*ſed nihil mutandum eſt. v. Stau. ad edit. mai.*] *mox* curue *Ed. Long.* — 11. tantam poenam *Ed. Iens. Med. Arg. Paris.* — 12. quod tam cupide. *Ita MS. Dan. Gif. Mendos. Leid.* 1. *Bau. Voſſ.* 1. 3. [*Ed. Bos.* 2. *Heus. et rell. recentt.*] *Sed* tam *aberat Ed. Iens.*

Plutarchi in Ariſtide, (qui multa inſignis iuſtitiae eius exempla adfert,) Herodotus 8. c. 79. Aeſchines or. adu. Cteſiph. et περὶ παραπρεσβ. Diodor. Sic. 11. Cicero Or. pro P. Sextio c. 67. et Tuſc. 5. 36. etc. [Quod Ariſtides Sophiſta in Panath ſiue Orat. tom. I. p. 170. de noſtro Ariſtide ſcripſit, Δίκαιον καλῆναι μόνον Ἑλλήνων ἀπὸ τότε, Stauer. ad noſtrum locum in ed. 2. mai., non peccaſſet, ait, contra hiſtoriam Nepos, ſi ſcripſiſſet *vnus Graecorum p. h. m.* + *cogn.* IVSTVS *ſit appellatus*, et de hoc Ariſtidis cognomine laudat Weſſel. ad Diod. Sic. libr. XI. c. 47. nr. 33.]

tamen a Themiſtocle] Qui in vulgus ſparſerat, Ariſtidem ſublatis iudiciis, quod omnia iudicaret et disceptaret, dominatum in ciues voluntarium clam ſibi paraſſe. Plutarch. in vita p. 322. [cap. 7. Herod. 8. 79.]

3 *Cedensque*] Sic MSS. et infra ſimiliter loquutus 5, 5. 2 et 13, 3. 4. Alii *ſedensque*. Mox Dan. et Leid. *animaduertiſſet*.

quend. ſcribentem] Plutarchus in vita p. 322 ac in apophthegm. p. 186 et Suidas ruſticum fuiſſe aiunt, ac teſtulam Ariſtidi, vt vni de plebe, tradidiſſe, et rogaſſe, vt Ariſtidis nomen inſcriberet: idque hunc feciſſe.

4 *Quod tam cupide elab.*] Sic e membranis Bauaricis legit Schoppius Veriſim. 4, 2. cuius emendationem confirmant MSS. Dan. Gif. Sch. et Leid. In Boecleriano quoque fuit: *quod*

elaboraſſet, vt praeter ceteros Iuſtus adpellaretur. Hic decem annorum legitimam poenam non pertulit. Nam poſtquam Xerxes in Graeciam deſcendit, ſexto fere anno, quam erat [13] expulſus, populi ſcito [14] in patriam reſtitutus eſt.

Med. Arg. Paris. Ald. Mag. Long. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos. 1. *Patau.* quod ita cupide *MS. Boecl. Voſſ.* 2. *Ax.* — 13. quam erat. *Sic MS. Boecl. Mendos. Leid.* 2. *Voſſ.* 1. 2. 3. *Ax. Ed. Iens. Med. Arg. Paris. Ald. Vltrai. Long.* [*Bos.* 2. *Stau. Tzſchuck. et rec.*] *v. Abr. Gronou. ad Iuſtin. p.* 929. *Sed* poſtquam *Ed. Lamb. Bos.* 1. *Keuch.* [*Wetz.*] — 14. populiſcito *MS.*

ita cupide. Barthius tamen Adverſar. 24. 18 contendebat, τὸ *tam* omittendum eſſe. *Non enim*, inquit, *tam ſuperſtuam affectionem, quam ipſam honeſtam quaerendi nominis iſtius cauſſam indicabat ruſticus ille.* Nobis tot bonorum librorum conſenſus potior viſus. Ceterum etſi laudari iuſtitiae ſtudium in Ariſtide omnino debet; imprudenter tamen egit, quum *tam cupide elaborauit, vt praeter ceteros iuſtus diceretur:* notat enim ingenium plebis, quod nihil eminens ferre poſſet. Quare colere quidem iuſtitiam, non autem oſtentare, debuit. [Cic. Tuſc. V, 36. *Fiſch.*]

5 *Nam poſtq. Xerxes*] V. not. Ernſtii.

ſexto fere anno] Immo tertio, iuxta Plut. in vita p. 323. cum quo facit Scaliger ad Euſeb. num. 1133. qui reuocatum ait anno I Olymp. LXXV, eiectum Ol. LXXIV anno II. Schottus *quarto anno* reuocatum ſcribit; ſed includit eum, quo expulſus eſt. Et ſic fortaſſe Nepos ſcripſit; mutauit autem librarius, traiecta virgula, *IVto* in *VIto*. [conf. Corſini Faſt. attic. III. p. 157.]

quam erat expulſus] Repoſui lectionem, quam MSS. Schotti et Boecl. ac ed. Vltraiectina exhibent; omiſſa vocula *poſt*, quam in aliis Codd. librarii, quibus haec ellipſis inſueta erat, de ſuo addiderant. Nam ſic ſaepe veteres. Suetonius Claud. 17 *Sexto quam profectus erat menſe, Romam rediit.* Curtius 4, 4. 19 *Tyrus ſeptimo menſe, quam oppugnari coepta erat, capta eſt.* Plinius H. N. 8. 42 de equo: *Terram attingere ore, triduo proximo, quam ſit genitus, negant poſſe.*

populi ſcito] Vulgati omnes: *plebiſcito.* ſed neutiquam ſpernendum iudico τὸ *populi ſcito*, quod et heic in MSS. Dan. ac Leidenſi, et in iisdem aut aliis Codd. infra legitur 7, 5. 4. 15. 7. 4. 19. 2. 2. Id ſiue quod abbreuiate ſcriptum eſſet, *pplſcito* vel *pliſcito*, ſeu quod ignotum illis eſſet, imperiti librarii in notius mutarunt. Dicebatur autem apud Romanos *populi ſcitum* lex ſiue iuſſum a populo factum. Feſtus in ſchedis Farneſianis, vt a viris doctis ſuppletae ſunt, col. 139 *Scitum populi dicebatur, quod ſine plebe cunctus patricius ordo, rogante patricio, ſuis ſuffragiis iuſſit. quod autem aliquo interrogante ex patribus, et plebe ſuffragante ſcitum eſſet, id iam leges ſcriptae dicebantur. Sed illud*

1 II. Interfuit autem pugnae nauali apud Salamina,[1] quae facta est prius, quam poena liberaretur. Idem[2] praetor fuit Athenienſium apud Plataeas[3] in proelio, quo Mardonius fuſus, bar-

Dan. Leid. 1. [*Ed. Bos.* 2. *Heus. et rell. recentt.*] *Sed* plebiſcito *MS. Leid.* 2. *Voſſ.* 1. *Ed. Iens. Arg. Paris. Mag. Ald. Long. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. blebiſcito *Ed. Med.* plebeſcito *MS. Voſſ.* 2.

1. Salaminam *MS. Voſſ.* 1. 2. 3. *Ed. Iens. Med. Arg. Paris. Mag. Long. mox* prius quam *a MS. Voſſ. aberant.* — 2. *Hinc cap.* 2. *incipit in ed. Patau.* — 3. Plataeas [*gr.* Πλαταια *et* Πλαταιαι] *Ed. Mag. Long. Stau.* 1. 2. 3. *Heus. vbique,* [*atque edd. recentt.*] Plataeeas *Ed. Lamb.*

plebeiſcitum eſt, quod Tribunus pl. ſine patriciis plebem roganit, id eſt, conſuluit, plebesque ſciuit. Tacitus 3 A. 58, 2 *Nulla de eo populi ſcita; non in libris caerimoniarum reperiri.* Ceterum ita dictum, quia *populus ſciuit*, h. e. ſanxit, conſtituit. Idem Feſtus col. 76 *Quod in omnes homines, reſue populus ſciuit, lex appellatur.* Boëthius in Topica Cic. lib. 3 *Lex eſt, quam populus centuriatis comitiis ſciuerit.* Apte igitur Noſter hac voce expreſſit decreta ſiue ψηφίσματα Athenienſium, quae non a plebe, ſed ab vniuerſo populo in concione ſanciebantur. Nam plephiſmate reuocatum cum aliis Ariſtidem, clare apparet e Plutarcho, cuius haec ſunt p. 323 verba: λύσαντες τὸν νόμον, ἐψηφίσαντο τοῖς μεθεσῶσι κάθοδον. Similiter Liuius 45, 25 decretum Rhodiorum, quod Polybius 30, 5. 5. ψήφισμα dixerat, *ſcitum populi* vocat. *Societatem*, inquit, *ab Romanis ita volebant peti, vt nullum de ea re ſcitum populi fieret, aut litteris mandaretur: quod niſi impetrarent, maior repulſis ignominia eſſet.* Polybius dixerat: τοῦτο δὲ ἐποίησαν, βουλόμενοι ἀ διὰ τῶ ψηφίσματος καὶ πρεσβείας ἀποτυχεῖν, ἐὰν ἄλλως δόξῃ Ῥωμαίοις, in Excerpt. Legation. ecloga 93.

1 *Interfuit a. pugnae*] Inter quam adſumtis multis grauioris armaturae militibus genere Athenienſibus, Perſas, qui Pſyttaleam inſulam, vt adnatantes e naufragio ſuos ſeruarent, hoſtes necarent, occupauerant, omnes exceptis quibusdam illuſtribus interemit, vt referunt Herodotus 8 [c. 95. nr. 6 et 9. not. Weſſel. add. Valck. ad Herod. VIII, 81. lin. 5.] et Plutarchus p. 323. [c. 9.]

Salamina] Lamb. mallet *Salaminam* aut *Salaminem.* nulla neceſſitate. Vid. ſup. ad 2, 2. 8.

Idem praetor fuit] Et quidem αὐτοκράτωρ. Plutarchus p. 326 χειροτονηθεὶς στρατηγὸς αὐτοκράτωρ ἐπὶ τὴν μάχην. Poſita autem erat haec αὐτοκρατορία (ſi credimus Petito ad LL. Att. 3, 5 p. 251) tum in belli adparatu adornando, tum in bello pro arbitrio adminiſtrando, plane vt apud Romanos ſolebat Dictator.

Mardonius] Quem Xerxes poſt cladem Salaminiam in Graecia reliquit. V. inf. 4, 1. 2, et Plut. Ariſtide p. 324.

barorumque exercitus est interfectus. [4] Neque [2] aliud est vllum huius in re militari illustre factum, quam huius imperii memoria; iustitiae [5] vero et aequitatis, et innocentiae, multa: in primis, quod eius aequitate factum est, quum in communi classe esset Graeciae simul cum Pausania, quo duce Mardonius erat fugatus, vt summa imperii maritimi ab Lacedaemoniis [6] transferretur ad Athenienses. Namque ante id [7] tempus [3] et mari et terra duces erant Lacedaemonii; tum [8] autem et intemperantia Pausaniae, et iustitia factum est Aristidis, vt omnes fere ciuitates Graeciae ad Athenienſium societatem se adplicarent, et aduersus barbaros hos duces deligerent [9] sibi,

Bos. al. Plateas *Ed. Iens. Med. Arg. Paris.* — 4. exerc. est interf. *Ed. Lamb. Bos.* [*Wetz.*] *Sed* exerc. interf. est *MS. Voss.* 1. 2 3. *Ax. Ed. Stau.* 1. 2. [3. *Heus. et rell. recentt.*] est *omissum est in Ed. Iens. Med. Arg. Paris. Mag. Ald. Long. Statim* neque illud *MS. Ax.* — 5. iusticiae *Ed. Arg. in quo mox etiam* equitatis. — 6. ab Laced. *Sic quoque MS. Dan. Sed* a Laced. *MS. Ax. Ed. Iens. Med. Arg. Paris. Mag. Long. Ald. Lamb. Patau.* — 7. namque id ante id *MS. Leid* 2. — 8. tunc *MS. Leid.* 2. *mox* intemp. *omisso τῷ* et *MS. Voss.* 3. — 9. diligerent *MS. Voss.* 3. *Ed. Med.* delegerent *MS.*

2 [*illustre factum*] Heusing. delendum esse censet *factum*, Schmieder autem in Lexico etc. p. 7. Nepotem acriter et copiose adcusans, quia in proelio Marathonio iam praetor fuisset et strenue se gessisset, emendandum putabat *tam illustre* aut *illustrius*, neque arbitrabatur, vocc. *factum* et *memoria* bene sibi opposita videri; ideo potius debuisse Nepotem scribere: *neque vllius est huius in re militari facti, quam huius imperii, memoria illustrior.* Sed vereor, ne haec censura sit iusto subtilior.]

iustit. v. et aequitatis] Exempla commemorat Tullius 3. Offic. 11 et 23. Pro *innocentiae* Schottus putabat *continentiae* rescribendum. sed frustra. *Innocentia* enim quandoque idem quod abstinentia est, et auaritiae opponitur. Vide Cic. pro L. Manil. cap. 13.

quum in communi classe esset Graeciae simul cum Pausania] Ab Athenienſibus dux ad bellum, collega Cimone, missus. V. Plutarch. p. 332.

3 *Intemperantia*] Impotentia, saeuitia, superbia, *βαρύτητι*. V. Plut. l. c. [Conf. Herodot. VIII. cap. 3. et ibi Valcken. not. qui obseruat, hanc rem euenisse triennio post Ol. LXXX, 4. adnotante Stauer. ad nostr. loc. in Ed. 3. quem conferes.]

quo facilius [10] repellerent, si forte bellum renovare conarentur.

1 III. Ad classes aedificandas, exercitusque comparandos, quantum pecuniae quaeque ciuitas daret, Aristides delectus est, qui constitueret. Eius arbitrio [1] quadringena et sexagena [2] talenta quotannis Delum [3] sunt collata: id enim commune aerarium esse voluerunt: quae omnis pecunia 2 postero tempore Athenas translata est. Hic qua

Ax. — 10. quos quo facil. *MS. Long. Dan. Ax. Leid.* 1. 2. *Voss.* 1. 2 3. *Ed. Iens. Med. Arg. Long. Heus. Atque in hoc postremo* [*et ed. Bipont. ac Schmied.*] *nouum hinc incipit caput,* [*probante Wetzel. at haesitante Stau. ad ed.* 3. *dissentientibus vero Tzschuck. et Bremi*] *Vir doct. in ed. Patau. coniecit* quos eo facil. *Ceterum etiam in Iens. locus ita distinguitur:* quos quo fac. — conarentur; ad class. aedif.

1. eiusque arbitrio *MS. Voss.* 1. 2. 3. *Dan. Ax.* [*Ed. Wetz.*] — 2. quadringena et sexagena. *Sic MS. Gif. Dan. Mendos. Boecl.* [*Ed. Bos.* 2. *Stau. Heus. Tzschuck.* 1. 2. *(quo iudice efficiunt circiter summam* 600,000 *thalerorum.) Ith. et rell.*] *Sed* quadringenta et sexagena *MS. Voss.* 2. *sed in marg. alia manu* sexaginta; *Ed. Iens. Med. Arg. Ald.* [*Harl.*] quadringena et sexaginta *MS. Ax.* quadringena sexaginta *Ed. Paris. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. [quadringenta et sexaginta *Ed. Lamb. in meo Paris. ex. Schmied.*] *tum* quot annis *Ed. Iens. Med.* — 3. in

quo facilius repellerent etc.] Cod. Longolii: *quos quo facilius repellerent, si f. b. r. conarentur; ad classes aedif. etc.* Sed alteram lectionem distinctionemque praeferebat Magius, tanquam manuscriptorum fide nixam. To *quos* tamen et in Leid. fuit.

1 *Quantum pecun. quaeque ciuit.*] Vide collecta Meursio Fortun. Attic. cap. 7. p. 52 et seqq.

Aristides delectus est] Ab vniuersa Graecia. Vid. Plutarch. vita p. 333.

quadringena et sexagena tal.] Sic MSS. Gif. Dan. Sch. et Boecleri. Infra 7, 9. 3 *ex quo quinquagena talenta vectigalis capiebat.* Vulgo editur: *quadringenta et sexaginta.*

commune aerarium] Vide Brodaeum Miscell. 4, 17. Ioh. Laurentium Polymathiae 1, 1. et not. ad 23, 9. 3. [Propter sanctitatem templi insulaeque, v. Liu. XLIV, 29. et conf. Thucyd. I. cap. 96. ac 99. et Stau. ad nostrum loc. in mai. et min. ed.]

quae omn. pecunia etc.] Vid. Iustin. 3, 6. 4.

fuerit [4] abstinentia, nullum est certius indicium, quam [5] quod, quum tantis rebus praefuisset, in tanta paupertate decessit, vt qui efferretur, [6] vix reliquerit. Quo factum est, [7] vt filiae eius publice alerentur, et de communi aerario dotibus datis collocarentur. Decessit autem fere post annum quartum, quam Themistocles Athenis erat expulsus.

bellum *MS. Voss.* 3. — 4. hic fuerit *omisso* τῷ qua *MS. Voss.* 1. — 5. null. e. cert. ind. maiusque, quam *MS. Voss.* 2. *statim* quam quum, *omisso* τῷ quod, *MS. Leid.* 2. *Voss.* 3. *Ax. Ed. Iens. Med. Arg. Paris. Ald. Mag. Long.* — 6. qui efferretur. *Ita etiam MS. Dan. et Edd. nostri fere omnes.* quibus efferr. *Ed. Long. Mag. Steph.* quo qui eff. *MS. Ax. sed* quo *est glossa.* — 7. est *aberat MS. Voss.* 1. [*Atque Stau. ad ed.* 3. *late docet, hoc verbum substantiuum saepius omitti, et posse h. l. facile abesse.*] *Statim* aut fil. eius *MS. Leid.* 2. *et* filias *MS. Voss.* 3.

2 *In tanta paupert.*] Plutarch. Aristide princ. et in Apophthegm. p. 186. Frontin. 4, 3. 5. vbi similia exempla habet f. 3 et 4. In dubium vocauit Aristidis paupertatem Demetrius Phalereus, cui respondet Plut. l. c. [Liu. II, 16. *moritur copiis familiaribus adeo exiguis, vt funeri sumtus deesset.* Id. II, 33. Demosth. tom. I. p. 690, 3. *Fisch.* Hic etiam ad *quartum, quam* laudauit Periz. ad Sanctii Min. p. 207. et Vorst. ad Sulp. Seu. H. S. II, 9. 7.]

3 *Vt filiae eius publ. alerentur*] Alebantur *publice*, i. e. ex publico, sumtu publico: e Prytaneo scil. (vt Plutarch. ait p. 335) vbi bene de Rep. meritis, eorumque posteris communis victus dabatur. De quo vide Meursium Athen. Att. 1, 8.

decessit] De loco mortis et sepulcro publice ei constructo vid. Plut. p. 334 et seqq.

quam Themistocles Athenis erat expulsus] Id quod Diod. Siculus factum ait Ol. LXXVII anno II.

IV. PAVSANIAS[1]

[ARGVMENTVM

Cap. I. Pugna ad Plataeas. II. Byzantium expugnat, Xerxi fauet, Graeciae futurus proditor. III. Peregre abſentis mores et carcer. IV. Litterarum commercium cum hoſte; perturbatus ſe ipſe indicat. V. In aede Mineruae obſtruitur, et mox interit.]

PAVSANIAS LACEDAEMONIVS magnus homo, ſed varius in omni genere vitae[2] fuit. Nam, vt
2 virtutibus eluxit, ſic vitiis eſt obrutus. Huius illuſtriſſimum[3] eſt proelium apud Plataeeas. Namque, illo duce, Mardonius,[4] ſatrapes regius, na-

1 Pauſaniae vita *Ed. Iens. Med, Arg. Paris. Ald.* — 2. vitae *aberat MS. Mendos.* *mox* eluxit virtutib. *MS. Ax.* — 3. induſtriſſimum *MS. Voſſ.* 1. eſt illuſtriſſ. *MS. Ax. dein* Plataeas *Ed. Mag. Patau.* [*Stau. Tzſchuck. Heus. rell.*] Plataeeas *Ed. Lamb. Bos.* 1 *et* 2. — 4. Maradonius *MS. Voſſ.* 3.

1 *Pauſanias Lacedaemonius*] Cleombroti filius; vt Herodotus 9, Thucydides 1 et 2, Epigramma vetus apud Athenaeum 12, 9. p. 536. B. Plutarchus in Apophth. Lacon. Suidas et alii vocant. Non igitur Ageſilai, aut Hegeſilai. Vid. inf. c. 5, 2. [cf. Pauſan. VIII, 52. *Fiſch.* inprimis Thucyd. I, 128—134. ex quo plurima ſunt verbotenus transſcripta, Schol. ad Ariſtoph. Equit. v. 84. et Stau. ad min. edit. Vetus epigr. inſertum quoque eſt Anthol. ed. Iacobs tom. IV. p. 146. nr. 145.]

vt virtutibus eluxit, ſic vitiis] De huiusmodi ambiguis mixtisque hominibus vide Piccart. obſeruat. 1, 8. Forſtner. ad annal. 3. Taciti p. 268. Boecler. in comment. p. 54 et Eraſm. Brochmand. in ſpecim. Ethices hiſtoricae cap. 1 et 4.

2 *Huius illuſtriſſ. eſt proel.*] Proelium hoc prolixe deſcribunt Herodot. 9, 27. vsque ad 70. Plutarchus Ariſtide p. 330. Diodor. Sic. 11, 31. Breuiter narrant Cteſias, Strabo 9. Pauſanias Laconicis et Boeoticis, ſ. V, 23, 1. et IX, 2, 4. Iuſtinus 2, 14 etc. Contigit autem anno II. Olymp. LXXV, archonte Xanthippo ſiue Xanthippide, die III. Boëdromionis, h. e. XXV. Septembr.

tione Medus, regis gener, in primis omnium Perſarum et manu fortis et conſilii plenus, cum ducentis millibus[5] peditum, quos viritim legerat, et viginti millibus equitum,[6] haud ita magna manu Graeciae[7] fugatus eſt, eoque ipſe dux ce-

5. cum VII. millibus *MS. Leid.* 2. cum duc. milibus *MS. Voſſ.* 3. *Ed. Iens. Med. Arg. Ald. Steph. Gebh. Boecl.* cum duc. militibus *Stau.* 2. *operarum peccato.* — 6. viginti equitum *MS. Dan. Boecl. Leid.* 2. *Ax. Voſſ.* 2. vig. [millibus] equ. *Ed. Heus.* [*Tzſchuck.* 1. 2. *Stau.* 3.] — 7. Graeciae *MS. Leid.* 2. *Ax. Voſſ.* 2. *ſed in hoc a m. ſec.* Graecia. [*Edit. Tzſchuck.* 1. 2. *Stauer.* 3. *quem vid. et, quos ille laudat, Herodot. IX.* 65—72. *et Diodor. Sic. XI. c.* 31. *atque ſic reſcripſi.* Graecia *vulgo.*]

regis gener] Poſſis et hac ratione tueri Noſtrum, ſi cum Sauarone, Gebhardo, et aliis, *regem* Darium intelligas, cuius filiam Artoxoſtren Mardonius (vt ex Herodoti 6, 43 cognoſcimus) in matrimonio habuit. Certe hac ratione *regis generum* Pharnabazum dixit 9, 2. 1. Artaxerxis ſcil. cuius filiam duxerat, vt Plut. in Artaxerxe refert. Quare non erat, cur poſt alios Noſtrum erroris argueret Vſſerius p. 183. quod innuat, Mardonium Xerxis generum fuiſſe.

in primis omnium Perſ. et manu fortis] H. e. inter omnes Perſas praecipue fortis. Simili phraſi 2, 9. 2 *plurima mala omnium Graiorum in domum tuam intuli.*

cum ducent. millib. ped.] Herodotus 9, 31 et Plutarchus Ariſtide c. 10. CCC millia Perſarum numerant, quibus Herodotus addit L millia auxiliariorum Graecorum. Diodorus Sic. 11 ait, exercitum Mardonii vniverſum, ſociis adnumeratis, conſtitiſſe quaſi Io millibus. Cteſias XII tantummodo myriadas cum Mardonio aduerſus Plataenſes miſſas ſcribit.

quos viritim legerat] De more Romanorum, quo vir virum legebat, plura Victorius Varr. Lectt. 16, 19. Turneb. Aduerſ. 25, 7. Sauilius ad Taciti hiſtor. 1, 18. 2 etc. Sed apud Noſtrum nil amplius iſta formula videtur indicari, quam delectos cum cura, non promiſcue adſumtos pedites.

viginti millibus] MSS. Dan. et Boecl. aberat vox *millibus*, quaſi ex priore verſu ſubaudienda.

haud ita magna manu] Centum millibus hominum, vt Diodorus l. c. et Iuſtinus 2, 14. 4: ſiue, vt Herodotus, CX millibus. Multo pauciores Cteſias habet. Ait enim, *Mardonio occurriſſe Pauſaniam, CCC Spartanos, et cIo accolas, ex aliisque vrbibus ſex millia ſecum ducentem*, p. 665. Atque hunc, aut ſimilem ſcriptorem alium, Noſter ſequutus videtur.

ipſe dux cecidit proelio] Lapide ictus ab Arimneſto quodam Spartano, vt ait Plutarchus Ariſtide p. 331. [*Is* Spartanus ab aliis vocatur *Aeimneſtus.* v. interpretes ad Herodotum libr. IX. c. 64. nr. 12. et ad cap. 72. nr. 42. ac Stauer. ad ed. 3.] Et ſic fere reliqui, vt Diodorus, Herodotus, Pauſanias. Etiam Marmor Arun-

3 cidit proelio. Qua victoria elatus plurima miſcere coepit [8] et maiora concupiſcere. Sed primum in eo eſt reprehenſus, [9] quod ex praeda tripodem aureum Delphis poſuiſſet, [10] epigrammate ſcripto, in quo erat haec ſententia: SVO DVCTV BARBAROS APVD PLATAEEAS [11] ESSE DELETOS EIVSQVE VICTORIAE ERGO APOL-
4 LINI DONVM DEDISSE. Hos verſus Lacedaemonii exſculpſerunt, [12] neque aliud ſcripſerunt,

8. cepit *Ed. Med.* — 9. in eo cum repreh. *MS. Voſſ.* 3. *paullo poſt* quod cum ex pr. *MS. Voſſ.* 3. *Dan. Ed. Iens. Med. Arg. Paris. Ald. Long. Lamb. Mag. Steph. Gebh. Keuch.* [quod, quum ex pr. *Heus. et in not. vindicauit; ſed acriter refutatur a Stau. ad Ed.* 3.] — 10. potuiſſet *MS. Voſſ.* 3. *mox* haec ſententia erat *MS. Voſſ.* 2. *Ax.* — 11. Plataeeas *Bos.* 1. 2. Plateas *Ed. Iens. Med. Arg. Par. vbique.* [Plataeas *Lamb. et rell.*] — 12. exſculpſerunt *MS. Leid.* 2. *Voſſ.* 1. 2. *ſed* expulſerunt *MS. Voſſ.*

dellianum: ΚΑΙ ΜΑΡΔΟΝΙΟΣ ΕΤΕΛΕΤΤΗΣΕΝ ΕΝ ΤΗΙ ΜΑΧΗΙ. Cteſias tamen vulneratum aufugiſſe, et poſtea demum, cum ad Apollinis aedem diripiendam miſſus eſſet, grandine oppreſſum periiſſe, ſcribit: quem et Iuſtinus ſequutus videtur 2, 14. 5.

4 *Exſculpſerunt*] Sic omnes MSS. et editi. Magius tamen opinabatur legendum *exſcalpſerunt*, quod *exſcalpere* ſcalpendo delere vel amouere ſignificet, et procliuis deprauatio eſſe potuerit librariis; neque ab vllo Latinorum verbum *exſculpo* pro eo, quod eſt ſculpturas erado, vel deleo, prolatum ſit. Verum nulla correctione opus. Expreſſit enim et heic Nepos Graeca haec Thucydidis I, 132.: τὸ μὲν ἐλεγεῖον οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐξεκόλαψαν εὐθὺς τότε ἀπὸ τῦ τρίποδος τῦτο, καὶ ἐπέγραψαν ὀνομαστὶ τὰς πόλεις κ. τ. λ. Ἐκκολάπτειν, qua voce et Plutarchus lib. de malignit. Herodoti hac ipſa in re vſus, eſt delere, excidere, quod inſculptum aut inciſum fuerat: vt apud Demoſthenem p. 1378. T. 2. ἐκκολάπτειν τὸ ψήφισμα. quod recte vertas *exſculpere decretum* ſive *populiſcitum*; quod ſcilicet antea tabulis, vt fieri mos erat, fuerat inciſum. *Exſcalpere* autem eſt aliquid ex aliquo ſcalpere tanquam e materia; vt *exſcalpere ſignum e ligno etc.* [Epigramma graecum, auctore Thucyd. I. cap. 132. vbi v. Gottleber. tale fuit: Ἑλλήνων ἀρχηγὸς, ἐπεὶ τρατὸν ὤλεσε Μήδων, Παυσανίας, Φοίβῳ μνῆμ' ἀνέθηκε τόδε. Illius autem auctorem facit Pauſanias III, 8, 1. Simonidem, et huic tribuitur in Anthol. gr. ed. Iacobs, tom. I. p. 66. nr. 37. Idem Simonides in caeſorum ſepulcra verſus elegiacos conſcripſiſſe dicitur. v. Pauſan. IX. c. 2. p. 715. ed. Kuhn.]

neque aliud ſcripſer. etc.] Vide doctiſſ. viros Boecler. de Auſpicio regio 2, 5 et ſeqq. et Bernegg. quaeſt. miſcell. 176.

quam nomina earum ciuitatum, quarum auxilio Perſae erant victi.

II. Poſt id proelium, eundem Pauſaniam 1
cum claſſe communi Cyprum, atque Helleſpontum miſerunt, vt ex his [1] regionibus barbarorum praeſidia depelleret. Pari felicitate in ea re vſus, 2
elatius ſe gerere [2] coepit, maioresque adpetere res. Nam quum, Byzantio [3] expugnato, cepiſſet complures [4] Perſarum nobiles, atque in his nonnullos regis propinquos, [5] hos clam Xerxi remiſit, ſimulans ex vinculis publicis [6] effugiſſe; et cum his Gongylum Eretrienſem, [7] qui litteras Regi redderet, in quibus haec fuiſſe ſcripta Thu-

3. exculpſerunt *Ed. Med. Arg. Par. Ald.* exſcalpſerunt *Ed. Steph. Gebh. Courtin.* excalpſerunt *Ed. Mag. Mox* ſcripſerunt *abeſt a MS. Voſſ.* 3.
1. ex iis *MS. Ax.* — 2. elatus gerere *MS. Voſſ.* 1. — 3. Curantio *MS. Leid.* 2. bizantio *Ed. Iens. Med. vbique.* — 4. quem plures *MS. Leid.* 2. quam plures *MS. Voſſ.* 3. *Ed. Mag.* — 5. regi prop. *MS. Voſſ.* 3. — 6. ex vinclis publ. *Ed. Iens. Med. Arg. Paris. Ald. Long.* publicis vinculis, *omiſſo* τῷ ex, *MS. Leid.* 2. — 7. Gongulum Eretr. *MS. Dan.* Congylum Cretenſem, *Ed. Iens. Med. Paris. Arg. Ald.* Gong. Erethiens. *MS. Dan. Leid.* 2. *Ed. Long.* Gong. Cretenſem *MS. Voſſ.* 2. *Ax.* Gongulium Eretr. *MS. Voſſ.* 1. Gongulum cretenſem *MS. Voſſ.* 3.

ſcripſerunt] Thucyd. ἐπίγραψαν. Plutarchus: ἐνεχάραξαν.

1 *Poſt id proelium*] Anno IV Olympiadis LXXV, a. v. 277. ſi ſequimur Diodorum 11, 44. Meminere praeterea expeditionis huius Thucydides 1, 94. Plutarchus Ariſtide, Iuſtinus 2, 15. 4. [Minus accuratum eſſe h. l. Nepotem in tempore notando, et expeditionem referendam eſſe in a. v. 277, aut 278. 279. cum illud proelium cadat in a. v. 275. animaduertit Wetzel. Proelium ad Plataeas collocat Corſin. in Faſtis Attic. tom. III. p. 169. in Olymp. LXXV $\frac{1}{2}$.]

cum claſſe communi] Quae conſtabat L triremibus e Peloponneſo ductis, et XXX Atticis, quibus Ariſtides praeerat. Vid. Diodor. et Thucyd. ll. citt.

2 *Gongylum Eretrienſem*] Sic legendum, non, vt in pleriſque MSS. eſt, *Cretenſem*. Ita enim vocant Thucydides 1. [c. 128. ſq. vbi v. interpret. in nou. ed. Lipſ.] et Diodorus Sic. 11. Meminit et Xenophon Ἑλλην. haud longe a principio Gongyli cuiusdam, quem ſolum ex Eretrienſibus Medorum rebus fauiſſe, eoque exſulaſſe ſcribit. Sunt autem haec, et quae ad finem vsque vitae huius ſequuntur, pleraque ex Thucydidis libro 1, 94. deſumta, ſed quandoque liberius conuerſa.

3 cydides memoriae prodidit. *Pausanias dux Spartae, quos Byzantii*[8] *ceperat, postquam propinquos tuos cognouit, tibi muneri misit; seque tecum adfinitate coniungi cupit. Quare, si tibi vi-*
4 *detur, des ei filiam tuam nuptum.*[9] *Id si feceris, et Spartam,*[10] *et ceteram Graeciam sub tuam potestatem*[11] *se, adiuuante te,*[12] *redacturum pollicetur. His de rebus*[13] *si quid geri volueris,*[14] *certum hominem ad eum mittas face, cum quo*

8. Byzanti *MS. Dan. Leid.* 1. *mox* vt muneri *MS. Voss.* 3. *et* se tecum *MS. Leid.* 1. *tum* affinitatem *Ed. Lamb.* [*in mea tamen Lamb. ed. Lutet.* affinitate. — 9. nuptâ *Ed. Arg. Paris. Long.* nuptū *Ed. Mag.* — 10. Sparten *Ed. Iens. Med. Arg. Paris. Long.* — 11. sub sua potestate *MS. Leid.* 2. pot. sub tuam *MS. Ax.* — 12. se adiuuante, *omisso τῷ* te, *MS. Dan. Voss.* 1. 2. 3. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Lamb. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. pot. te adiuuante redacturum se *Ed. Mag. Long. Steph. sed* reducturum *MS. Dan.* [se adiuuante, te redacturum *Ed.* 2. *Tzschuck. quem vide. Heus. coniecit* te adiuvante redact. *vel* sub tuam potestatem adiuuante te red. *vt* se *subaudiatur.*] — 13. His de rebus *MS. Mendos. Ed. Vltrai.* [*Bos. et rell. recentt.*] *Sed* hisque de rebus *MS. Voss.* 2. *Axen.* his rebus *Ed. Ald.* horum igitur *Ed. Long. Lamb. Pat.* — 14. nolueris *MS. Voss.* 1. — *tum* loquatur *MS. Leid.* 2.

3 *Des ei filiam tuam nuptum*] Vide Freinshem. ad Curt. 3, 6. 4.

4 *Se, adiuuante te, redacturum*] Longolius edidit: *te adiuu. redacturum se pollic.* sensu plano, et proxime ad veram lectionem accedente; sed inuitis libris, qui consensu τὸ *se* exhibent in prioribus, in postremis non agnoscunt. Nam in omnibus, tam MSS. quam vett. edd. legitur: *se adiuuante redacturum.* Eruditiss. Gronouius in litteris ad Ampliss. Boeclerum: *Videtur*, inquit, *aut superfluum τὸ* adiuuante, *aut scribendum*, redactum iri. *quanquam possit intelligi vulgatum, si aliud* se *subaudias. Sed durissimum illud, et Nepote indignum.* Mihi paene indubium est, Nepotem scripsisse, vt primi ante sexennium legendum esse coniecimus; nunc autem fidenter in textu Auctoris rescripsimus. Excidit autem vocula *te*, quoniam eaedem litterae in fine praecedentis vocis legebantur. Nempe vt in tota hac narratione, ita et heic Thucydidem I. 128. expressit. Sic autem ille: *γνώμην ποιῆσαί σοι Σπάρτην τε καὶ τὴν ἄλλην Ἑλλάδα ὑποχείριον ποιήσαι· δυνατὸς δὲ δοκῶ εἶναι ταῦτα πρᾶξαι, μετὰ τοῦ βελευόμενος.*

His de rebus] Sic MSS. et ed. Vltraiectina, probatque et Schottus. Inf. 20, 1. 2. *Sed in his rebus* etc. At Longol. et Lamb. *Horum igitur.* quo-

colloquatur. Rex tot[15] hominum ſalute, tam ſibi 5
neceſſariorum, magnopere gauiſus, confeſtim cum epiſtola Artabazum[16] ad Pauſaniam mittit. In qua eum collaudat, ac petit,[17] ne cui rei parcat ad ea perficienda, quae pollicetur: ſi fecerit,[18] nullius rei a ſe repulſam laturum.[19] Huius Pau- 6
ſanias voluntate cognita, alacrior ad rem geren-

15. tot *a MS. Voſſ.* 3. *Mendos. aberat. Mox* neceſſarium *MS. Leid.* 2. — 16. Arthabaxum *MS. Voſſ.* 3. Artabaxum *MS. Voſſ.* 1. *ſed in marg.* Artabarem: *at* Artabatem *MS. Voſſ.* 2. Artabarum *Ed. Arg.* Arthabarum *Ed. Iens. Med.* — 17. petit, *omiſſo τῷ* ac, *MS. Boecl. Leid.* 2. *Ax. Voſſ.* 2. 3. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald.* [*Mox* polliceatur, *quoniam oratio ſit obliqua, Tzſchuck. ad minor. ed. ſuaſerat, et in ed.* 2. *praeeuntibus Schmiedero ac Ricleffio, in textum recepit. Atque Schmied. in not. malit* pollicitus eſſet. *Sed nihil temere mutandum eſſe, iam oſtenderunt Heuſing. et Stauer. ad min. ed.*] — 18. perfecerit *MS. Dan. Boecl. Leid.* 1. *Voſſ.* 1, 2. *Ax.* — 19. accepturum *MS. Ax.*

modo Thucydides: *εἰ ἤν τί σε τούτων ἀφέσκει.* [Quod Thucydid. I, 128. fin. ſcripſit *πέμπε ἄνδρα πιστὸν ἐπὶ θάλασσαν*, et c. 129. Xerxem miſiſſe Artabazum, Pharnacis filium, *ἐπὶ θάλασσαν*· putabat Stau. ad ed. 2. forſan ſcripſiſſe Nepotem *ad mare mittas face:* ſed eum recte quoque agnoſſe, nihil fine codd. eſſe tentandum, monet Gottleber ad priorem locum Thucydidis. Idem poſt Weſſeling. ad Herodot. V, 32. et Stauer. ad noſtrum locum bene notat, duas epiſtolas a Pauſania ſcriptas eſſe; alteram per Gongylum; alteram vero per Argilium quemdam, ad Artabazum, vnde dolus patefactus eſt, vt ex Thucydide I. c. 132. et ex Nepote cap. 4. huius vitae patet.]

5 *Tot hominum*] Membranae priorem vocem delent, neque admodum neceſſariam: inquit Schottus. Mihi elegantius videtur, ſi retineatur. Quod vero Lambinus, cum Puteano, exiſtimat, copula adiecta legendum, *et tam ſibi neceſſariorum;* in eo fruſtra eſt. nam copula elegantius omittitur.

Artabazum] Pharnacis filium, vt Thucydides addit. Diodorus 11 *ſατράγην* vocat.

ac petit] MS. Boecl. copula aberat.

ad ea perficienda] MS. Dan. [Voſſ. 2.] *ad ea efficienda.*

ſi fecerit] Dan. Leid. et Boecl. *ſi perfecerit.* quod e proximo *perficienda* natum videtur. heic certe locum vix habet. Nam quod Xerxes pollicetur, Pauſaniam *nullius rei a ſe repulſam laturum,* id non accipiendum eſt de praemiis ob *perfecta, quae pollicitus erat,* largiendis; ſed de auxilio, quod rex praeſtiturus erat, *ſi faceret,* quae rex fieri volebat, h. e. ſi *nulli rei parceret,* ac neque nocte neque die quieſceret, *ad ea perficienda, quae pollicebatur.* Sic enim apud Thucydidem I. c. 129. (vnde haec nar-

dam factus, in ſuſpicionem [20] cecidit Lacedaemoniorum. In quo facto domum reuocatus, accuſatus capitis, abſoluitur; multatur [21] tamen pecunia: quam ob cauſſam ad claſſem remiſſus non eſt.

1 III. At ille poſt non multo ſua ſponte ad exercitum rediit, et ibi non callida, [1] ſed dementi ratione, cogitata [2] patefecit. Non enim mores

20. ſuſpitionem *Ed. Arg. Par. Ald. tum* Lacedaemio *MS. Leid.* 2. — [21. mulctatur *Ed. Long. et Tzſchuck.* 2. *ſed vid. Arntzen. et reliq. ad Aurel. Victor. de vir. illuſtr. c.* 51. *p.* 214. *ſq.*]

1. calida *MS. Voſſ.* 1. *tum* ratione: *etiam MS. Dan. Sed* oratione *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Long.* — 2. cogitata *Ed. Vltrai. Lamb.* [*Bos. et rell. recentt.*] *Sed* cognata *MS. Dan.* conata *Ed. Gebh.* cognita *MS. Mendos.*

ratio deſumta eſt,) Xerxes: Καί σε μήτε νὺξ μήθ' ἡμέρα ἐπισχέτω ὥστε ἀνεῖναι πράσσειν τι, ὧν ἐμοὶ ὑπισχνῇ· μηδὲ χρυσῷ καὶ ἀργύρῳ δαπάνῃ κεκωλύσθω, μηδὲ στρατιᾶς πλήθει, εἴ ποι δεῖ παραγίγνεσθαι. Vnde clare adparet, non nuptias filiae, aut honores et praemia, quae rex Pauſaniae, *ſi perfeciſſet, quae pollicebatur*, conceſſurus eſſet; ſed pecuniam et militem, vt ea poſſet perficere, promitti.

6. *In ſuſpic. cecidit*] Accuſatum eſſe a Peloponneſiis, ſcribit Diodorus 11. ſed de mulcta, nec ipſe, nec Thucydides quidquam tradunt. Thucydides tantum ait, eum priuatis quibusdam criminibus condemnatum, a maximis abſolutum. [Haec, ait Tzſchucke, et deinceps ſequentia poſt ea reiici debebant, ſi Thucydidem I, 130. ſqq. conſulueris, quae narrat proximo capite inde a §. 1. ad 4.]

multatur tamen pecunia: quam ob cauſſam ad claſſem remiſſus non eſt] Poſſis tamen et ideo militiae praefecturam Pauſaniae abrogatam dicere, ne vindictae cupidine moliretur aliquid, traductis in ſuas partes copiis imperio eius adſuetis. Plerumque enim, qui ſiue iure ſiue iniuria damnati, vltionem hoc caſu meditari ſolent. Exemplo Liuius Salinator eſt ap. Liuium 27, 36 et 42.

1 *Cogitata*] Sic e Thucydide Lambinus et diu ante editio Vltraiectina. Alii malunt *conata*; quos adiuuare videtur Cod. Dan. in quo fuit *cognata*. Noſter vtraque voce alibi vſus: quemadmodum et alii veterum. Sed et Thucydides vtrique fauet. Priori quidem in illis: κατέχειν τὴν διάνοιαν ἐκ ἠδύνατο. Alteri vero iſtis: ἀλλ' ἔργοις βραχέσι προυδήλω, ἃ τῇ γνώμῃ μειζόνως ἐξέπειτα ἔμελλε πράξειν. Libri tamen et edd. veteres omnes, vno Danielis excepto, habent *cognita*. quod etſi corruptum, propius tamen ad τὸ *cogitata*, quam ad τὸ *conata*, accedit.

Non enim mores patrios ſolum etc.] Vide Themiſtocl. ep. 2 et 14. quibus Pauſaniae hoc ipſum exprobratur.

patrios ſolum, ſed etiam cultum, veſtitumque mutauit. Adparatu regio vtebatur, veſte Medica: [3] ſatellites Medi et Aegyptii ſequebantur: epulabatur more Perſarum luxurioſius, quam qui aderant perpeti poſſent: aditum petentibus conveniendi [4] non dabat: [5] ſuperbe reſpondebat, et crudeliter imperabat: Spartam redire nolebat: Colonas, [6] qui locus in agro Troadis [7] eſt, ſe contulerat: ibi conſilia cum patriae, [8] tum ſibi inimica capiebat. Id poſtquam Lacedaemonii reſcierunt, [9] legatos ad eum cum ſcytala [10] miſe- 2 3 4

Sau. Gif. Put. Ax. Oxon. Leid. 2. Voſſ. 1. 2. 3. Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. — 3. Medico *MS. Leid. 2. mox* Egyptii *Ed. Arg.* — 4. conueniundi *MS. Leid. 2. Dan.* [*Hoc voc. ſpurium et ex gloſſa intruſum, putant Heinr. et Schmieder. Sed Tzſchuck. ad ed. 2. bene animaduertit, poſſe quidem id vtique abeſſe, ſed libros omnes id ſuſtinere, et Nepotem forte cauſſam aditus voluiſſe indicare.*] — 5. non dabat. *Sic etiam MS. Dan. Sed* dabat *omiſſo τῷ* non *Ed. Arg. Long. Mox* crudeliter *omiſſo τῷ* et *MS. Voſſ. 2. Ax. Leid. 2.* [et] crudeliter *Ed. Heuſing.* — 6. Colonas *MS. Leid. 2. Voſſ. 1. 2. 3. Ax. Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Mag. Long.* [*Lamb. in meo exemplo*] *Steph. Gebh. Heus. Stau. 2. 3.* [*et rell. recentt.*] *Recte: nam Gr.* Κολῶναι. *v. Stau. in Obſſ. nou. miſc. Belgic. tom. 8. p. 813.* [*ἐς δὲ* Κολώνας *τὰς* Τρωϊάδας *ἰδρυθείς, Thucydid. ait libr. I. c.* 131. *Hodie vocatur Khemali. add. Stauer. ad min. ed. ibique Harl.* Golonas *Ed. Bos. Stau. 1.*] — 7. Troadis *MS. Boecl. Ax. Ed. Heus.* [*Keuch. Bipont. Stau. 3. qui tamen in not. coniicit* in Troade, *omiſſo* agro; *Tzſchuck. 1. 2. Ith. Heinr. Schmied. et ego reſcripſi; nam, iudicibus Heuſing. et Tzſchuck., Troias foemininum cum* agro *minime congruit. Add. Scheffer. in miſcell. Obſſ. belgicis vol. IX. p. 203. Vulgo enim legitur et, quia vt adiectiuum ager* Troias *poſſet explicari, retinuit ac defendit Wetzel.*, Troiade.] — 8. tum patriae *MS. Voſſ. 2. Ed. Med. Arg. Mag.* quum p. *Ed. Par.* — 9. reſcierunt *MS. Ax. Ed. Stau. 2. 3. v. quoque Stau. in Obſſ. nou. miſcell. VIII. p. 813. Oudendorp. ad Caeſ. B. G. I. 28. p. 42.* [*et ego recepi in textum. Vulgo* reſciuerunt.] — 10. ſcytala

2 *Epulabatur more Perſ.*] Contra Lacedaemoniorum victus rigidus et parcus erat; vt docet Meurſius Miſcellan. Laconic. 1, 8.

3 *Superbe reſpond. etc.*] De arrogantia iſta et inhumanitate Pauſaniae vide Thuc. I, 130. Plut. Ariſtide ac Cimone, Diod. Sic. 11 et Ariſtid. rhetorem Orat. de laudib. M. Aurelii, Tomo II. p. 113.

4 *Cum ſcytala*] Scytalen La-

runt: in qua more illorum erat ſcriptum, *niſi*

[*ab Aldo in plurimas, etiam recentt. venit edtt.*] *Sed* lana *MS. Leid.* 2. *Voſſ.* 1. 2. 3. *San. Put. Ed. Iens. Med. Par.* lancea *MS. Ox. Boecl. Ax. (in quo leg.* cum l. ad e. m.) *Ed. Arg. Long. Mag.* [*quod genuinum eſſe iudicat Wetz.*] laua *MS. Dan. Gif. Mendos.* cum talea, *quae proprie erat e ligno, reſtituendum Nepoti, exiſtimabat Oudendorp. ad Caeſ. B. G. V.* 12. *quam coniecturam Staver.* [*ad noſtrum quidem loc. in min. ed. haud reiecit, ſed*] *haud probat ad Hygin. p.* 39. *et in Obſſ. miſcell. Belg. vol. X. p.* 102. [cum claua, *h. e. fuſte aut ramo, legendum videtur Giphanio in litteris ad Th. Canter. in ſyllo ge epiſtolar. ab Ant. Matthaeo adiecta Andr. Alciati epiſtolae ad Bern. Mattium contra vitam monaſticam, Lugd.*

conicam, de qua plura in Indice, heic a Nepote ſignificari, dubitare non licet. Nam diſerte Thucydides I, 131. quem expreſſit: *πέμψαντες*, inquit, *κήρυκα οἱ Ἔφοροι καὶ σκυτάλην*. Et ſolitos a Lacedaemoniis ſcytala reuocari imperatores, etiam Lyſander exemplo eſt, apud Plutarch. in vita p. 444. et Polyaen. 8. in Pharnabazo. Immo alia quoque Imperatoribus et praefectis per ſcytalen mandari ſolita, ex eiusd. Plutarchi Alcibiade extr. et Xenophontis hiſt. Gr. 5. apparet. Sed an ipſa voce *ſcytala* Noſter vſus ſit, non aeque certum eſt. Primus enim Aldus eam repoſuiſſe dicitur, nullis vett. libris ſuffragantibus. Nam in Dan. Gif. et Schotti fuit: *cum laua.* vnde P. Daniel et Schottus tentabant: *cum claua*, i. e. ſurculo, cuius formam ſcytale referebat. Sauaro e ſuis et antiquiſſ. editione Veneta laudat: *cum lana:* quod recte reiicit Magius: cum neque in lana ſcriptae ſint litterae, neque lorum illud, quo ſurculus inuoluebatur, *lana* dici queat. MS. Boecl. *cum lancea*, quomodo et Longolius edidit: etſi negat, ſe videre, cur ſcytale vocetur *lancea*. Sed omnibus hisce lectionibus repugnat mos Lacedaemoniorum. Nec enim ſurculus ipſe ſiue lignum, ſed lorum tantummodo, ſiue membrana, in qua, ligno circumplicata, litterae ſcriptae fuerant, ad imperatores mittebatur, retento ligno. Sic enim exſerte ſcribunt Plutarchus, in Lyſ. c. 19. Gellius, 17, 9. Suidas, Tzetzes et Scholiaſtes Ariſtophanis, ad Aues, v. 1283. An igitur cum Magio putabimus, auctorem ipſum errore ductum credidiſſe, *κήρυκας* ſurculum ſiue lignum illud teres, quod charta inſtar lori prolixa conueſtiebatur, ſecum portare ſolitos, atque ideo *lanceam* nuncupaſſe, quod paruam lanceam forma referret? An potius, cum aeque membrana ſiue lorum, ac lignum, circum quod plicabatur, *ſcytale* vocata ſit; (nam vt Plutarch. Lyſandro l. c. ſcribit, *καλεῖται ὁμωνύμως τῷ ξύλῳ σκυτάλη τὸ βιβλίον*) Graecorum imitatione litteras ipſas *lanceam* vel *clauam* vocaſſe? Vtcunque ſit, vox *ſcytala* nimium a librorum omnium ſcriptura abit; eoque vix ea vſum Nepotem crediderim, niſi in vetuſto aliquo codice reperiatur. [Enimuero Cornelius etiam alibi non abhorret a graecis vocci v. Harl. et de clandeſtinis illis litteris, quibus Lacedaemonii ad duces ſuos vtebantur, v. etiam ſcholiaſt. ad Thucyd. I, 131, 97.

domum reuerteretur, se capitis eum damnaturos. Hoc nuntio motus,[11] sperans, se etiam pecunia[12] et potentia instans periculum posse depellere, domum rediit.[13] Huc vt venit, ab ephoris in vincula publica coniectus est. Licet enim legibus

Bat. 1695. 8. *p.* 80.] — 11. commotus *MS. Sau. Put. Gif. Ax. Voss.* 2. [*Ed. Bos.* 2. *Heus. Stau.* 1. 3. *et plur. recentt.*] *Sed* motus *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Mag. Lamb. Bos.* 1. *Pat. Stau.* 2. [*cui id in not. ad edit.* 2. *et* 3. *magis adridet, et ed. Harl. qui id recepit propter ingratum plurium o, si* commot. *retineatur, concursum: et ego reddidi* motus.] — 12. cum pecunia *MS. Leid.* 2. *Voss.* 1. 2. *Ax. Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald.* [tum pec. *Heus. de sua coniectura, quum alioqui* etiam *sit otiosum. Atque Schmieder. in ed. reseripsit* tum; *sed in Lexico Corn. p.* 9. etiam *h. l. iniquo loco positum, et scribendum putabat* se pec. et pot. instans etiam per. — *et* etiam tum *edd. Bip. Ith. Heinr. Paustet. Stau. vero ad ed.* 3. *scribere iubet* cum *vel* tum pec. tum potentia. *Tzschuck. tamen ad ed.* 2. *retinet h. l.* etiam pec. *et prius voc. explicat* iterum, rursus, *nectitque cum* pecunia.] — 13. redit *MS. Leid.* 2. *Voss.* 1. 2. *tum* ad Ephoros *MS. Voss.* 3. *et* vincla

qui praeterea dubitationi, vnde, quum clam sua sponte redierit ad exercitum, illam habuerit scytalam, ita respondet, vt a primo illo imperii tempore illam retinuisse dicat.]

se capitis eum damnaturos] Id enim legibus eorum licebat facere regibus. De quo vide Grotium de I. B. et P. 1, 4. 8 et in notis ad eum locum. Ratio, quia (vt infra Noster loquitur 21, 1. 1.) *Spartani reges nomine, non potestate*, seu, vt est 17, 1. 2. *nomine magis quam imperio reges* fuere. quod cum alii passim docent, tum prolixe ostendit Arnisaeus de Repub. 2, 6. 2. §. 12 et seqq. Tales autem capite puniri posse, inter alios Grotius docet loco modo laudato.

5 *Commotus*] Sic MSS. Savaroni inspecti, vt 14, 4. 1 et 6. 6. 10, 2. 5. 20, 1. 6. 7, 10. 2. Vulgo editur: *motus.*

sperans, se pecunia et potentia] Sed neutro valuit. Prudentior hac parte Alcibiades fuit, qui absens reus violatae religionis factus fuga sibi consuluit, infra 7, 4. 3 et 4. In quibusd. edd. legitur: *se etiam cum pecunia et pot.*

Licet enim] Praeter veteres; Thucydidem lib. 1. c. 131. sq. Xenoph. de polit. Laced. Aristot. Polit. 2, 7. vide Nic. Cragium de rep. Laced. l. 2. cap. 4. add. Vbb. Emmii tom. 3. Graeciae vet. p. 122. sqq. Arnisae. de rep. 2, 6. 2. §. 30. sqq. et Meurs. Miscell. Lacon. 2, 4. [Stauer. tamen in not. ad 3. edit. refutat Cragium, qui l. c. cap. 11. ex Thucyd. loco refert, Pausaniam nostrum fuisse tutorem Leonidae, quum esset tutor seu προδικος filii Leonidae, h. e. Plistarchi, et Stauer. explicat Diodor. Sic. XI. c. 29. laudatque Pausan. lib. III. c. 4. et Herodot. lib. IX. c. 10.]

eorum cuiuis ephoro hoc facere regi. [14] Hinc [15] tamen se expediuit. Neque eo magis carebat suspicione. Nam opinio manebat, eum cum rege
6 habere societatem. Est genus quoddam hominum, quod Helotes [16] vocatur, quorum magna multitudo agros Lacedaemoniorum colit, seruorumque munere fungitur. Hos quoque solicitare [17] spe
7 libertatis existimabatur. Sed quod harum rerum

Ed. Lamb. dein est coniect. *MS. Ax.* — 14. licet — regi. *Inclusit vncinis Stau. in ed. min.* [*parentheſi vero Heus. Stauer. in Misc. obss. nou. tom. VIII. p.* 815. *arbitratur*, legibus eorum *vel de suo addidisse Nepotem vel in codd. aliorum MSS. irrepsisse; Leid. vero cod. male exhibere* hoc facere, quod regi. *Tum quod non cuiuis nec vni Ephoro id licuit facere, sed ex suffragiis vel cunctorum, vel trium saltem, id fieri potuit, atque Thucyd. I. cap.* 131. *fin. scripsit* ἔξεστι δὲ τοῖς Ἐφόροις τὸν βασιλέα δρᾶν τάδε· *Cornelius vel ipse errasse videtur; vel, vt Stau. ad ed.* 3. *qui multus est de hoc loco, putabat, vertere potuisse*, licet enim legibus eorum ephoris hoc cuiuis facere regi. *Atqui forsan sic a Cornelii manu fuit scriptum.*] cuius *pro* cuiuis *Ed. Iens. Med.* et haec fac. *Ed. Iens. Med. Arg. Paris. Ald. Mag. Long.* — 15. huic *Ed. Iens. Med. mox* suspitione *Ed. Par. vbique.* — 16. Vllote *MS. Leid.* 2. Elote *MS. Voss.* 1. Ilote *MS. Boecl.* illote *MS. Voss.* 2. 3. *Ax.* illotae *MS. Dan.* Ilotae *Ed. Iens. Med. Arg. Par.* Helotae *Ed. Ald. Long. Mag.* [*et Tzschuck. in ed.* 2. *quoniam et codd. eo ducant, et Liuius* 34, 27. 9. *eamdem formam omnino librorum fide ediderit. At enim in edit. Drakenb. legitur* Ilotarum.] — 17. solici-

regi] Qua dignitate pollebat Pausanias; non ipse quidem rex, sed Pristarchi, Leonidae, qui ad Thermopylas occubuerat, filii, ac patruelis sui, tutor. V. Thucyd. l. c. [et Stauer.]

6 *Est genus quoddam hom.*] Illustris eruditione et meritis in rem litterariam clarissimus Ioh. Frid. Gronouius in litteris ad Boeclerum: *Mallem*, inquit, *Est genus quoddam hominum (Helotes vocantur) quorum etc.* Simile obseruaui in Floro lib. 3, 3 *Sub ipsis Alpium radicibus affecutus (locum Aquas Sextias vocant) quo, fidem numinum! proelio oppressit.* Sic enim scripserat ille, vbi vulgo ineptissime: *in locum quem.* [Si codd. addicerent, cum Gronouio se facturum profitetur Stau. ad ed. 3. De Helotibus, publicis Lacedaemoniorum seruis, vid. Harl. et alios, quos ille laudat.]

Hos quoque solicitare spe libert.] Non vanum fuisse metum Lacedaemoniorum, docent exempla Romanorum ap. Florum 3, 19.

spe libertatis] Et ciuitatis, quam illis promittebat, si vna exsurgerent, et in vniuerso ne-

nullum erat apertum crimen, quo argui poſſet, non putabant de tali tamque claro viro [18] ſuſpicionibus oportere iudicari; et [19] exſpectandum, dum ſe ipſa res aperiret.

IV. Interim Argilius quidam, adoleſcentulus, [1] quem puerum Pauſanias amore Venereo [1] dilexerat, cum epiſtolam ab eo ad Artabazum [2] accepiſſet, eique in ſuſpicionem veniſſet, aliquid in ea de ſe eſſe [3] ſcriptum, quod nemo eorum rediiiſſet, qui ſuper tali cauſſa eodem [4] miſſi erant: vincula epiſtolae laxauit, [5] ſignoque detracto co-

tare. *Sic etiam MS. Voſſ.* 1. 2. *ſed* ſollicitare *MS. Leid.* 2. *Voſſ.* 3. *Ed. noſtri omnes.* [*conf. Brouckhus. ad Tibull. I.* 8. *verſ.* 30. *inprimis p.* 152. *et Cort. ad Salluſt. B. Cat. cap.* 24. *nr.* 4.] — 18. tamque viro claro *MS. Voſſ.* 2. *Ax. tum* iudicare *MS. Voſſ.* 3. — 19. et exſpect. *MS. Voſſ.* 1. 3. *Ax. Ed. Iens. Med. Arg. Paris. Ald. Long. Heus.* [*Ith. Stau.* 3. *Harl. Bip. Heinr. et ego pro vulgata lectione* ſed *repoſui, quoniam* et *poſt propoſitiones negatiuas idem eſt ac* ſed.]

1. Venerio *MS. Dan.* Venero *MS. Voſſ.* 3. — 2. Artabarum *Ed. Iens. Arg.* Arthabarum *Ed. Med.* — 3. eſſet *Ed. Ald. mox* rediſſet *Ed. Mag. Keuch.* — 4. ſuper eodem tali cauſſa *MS. Ax.* — 5. lacerauit. *Sic*

gotio conficiendo ſe adiuuarent. Thucydides l. c.

7 *Non — ſuſpicionibus oportere iudicari*] Vtebantur enim Spartani hac inter ſe conſuetudine, ne quid propere de homine Spartano ſine euidentiſſimis indiciis acerbius ſtatuerent. Thucydides l. c.

1 *Argilius quidam, adoleſcentulus, quem puer. Pauſanias am. Ven. dilex.*] An dicemus, illud *amore Venereo* gloſſema eſſe? Certe, Barthii iudicio, non ſic ſcripſerit Nepos. [At Stau. negat, illa verba eſſe expungenda, et, quippe, ait, ex errore ipſius auctoris orta, qui Graecorum παιδικὰ ποτ' ὢν αὐτῷ, (vt ait Thucydid. c. 132. vbi etiam Gottleber. notat Cornelium,) obſcoeno ſenſu interpretatus eſt, quum antiquitus de honeſto amore caperetur. Adi Periz. ad Ael. lib. III. V. H. cap. 12. nr. 5.]

vincula epiſtolae laceravit] Sic membranae Bauaricae, referente Schoppio Veriſim. 4, 2: itemque MSS. Boecl. et Ernſtii. rectius, vt opinor, quam *laxavit*, vt vulgo legitur. Thucydides: λύει τὰς ἐπιστολάς. Diodorus: ἀνέῳξε τὰς ἐπιστολάς. At *laxare vincula* non eſt ſoluere aut aperire, ſed remittere aut laxiora facere. Et qui legi potuit epiſtola, ſi tantummodo laxata ſunt vincula, non diſciſſa? quid adtinebat ſigillum ſimile effingere, (quod Thucydides Argilium hunc feciſſe, ait,) ſi vincula integra permanſere? [ſed vid. VV. LL.]

2 gnouit, si pertuliſſet, ſibi eſſe pereundum. Erant in eadem epiſtola, quae ad ea pertinebant, quae inter regem Pauſaniamque conuenerant. [6] Has 3 ille litteras ephoris tradidit. Non eſt praetereunda grauitas Lacedaemoniorum hoc loco. Nam ne huius quidem indicio [7] impulſi ſunt, vt Pauſaniam comprehenderent: neque prius vim adhibendam putauerunt, quam ſe ipſe [8] indicaſſet. 4 Itaque huic indici, quid fieri vellent, praeceperunt. Fanum [9] Neptuni eſt Taenari, quod vio-

MS. Bauar. Boecl. Ernſt. Voſſ. 2. [*Ed. Bos.* 2. *et vell. edd.*] *Sed* laxauit *MS. Leid.* 2. *Voſſ.* 1. 3. *et* 2. *in margine a manu ſec.* [*Thott. et probat Schlegel in diſſ. cit. p.* 72.] *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Mag. Lamb. Long. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Patau. probatque Abreſch. in Dilucidatt. Thucyd. pag.* 134. *et prouocat ad ſuas Animad. ad Aeſch. lib. II. p.* 498. [*Atque propter loc. Thucydid. Argilium ſigillum Pauſaniae ſigillo ſimile feciſſe, vt, ſi opinione ſua deceptus fuiſſet, aut etiam ſi quid ille mutare voluiſſet, non agnoſceret, epiſtolarum vincula, (quibus n. colligabantur epiſtolae,) laxaſſe,* (λύσι τὰς ἐπιστολὰς,) *Gottleb. ad illum locum p.* 221. *in noſtro Cornelii loco* laxauit *vnice verum eſſe iudicauit; idemque probabilius eſſe exiſtimarunt Harl. Weizel et Tzſchuck. Quare ego reſcripſi* laxauit.] — 6. Erant in — conuenerant *a MS. Leid.* 2. *aberant, ſed Stau. in Miſc. Obſſ. noutom.* 8. *p.* 814. *ex Diodoro Sic. lib. XI. p.* 34. *docet, illa verba non eſſe delenda.* — 7. iudicio *Ed. Iens. Med.* — 8. ipſe ſe *Ed. Long. Statim* iudicaſſet *MS. Dan. Ed. Iens. Med. pariter* iudici *et paullo poſt* iudex *Ed. Iens. Med.* — 9. Vanum *MS. Voſſ.* 3. *dein* in araque *MS. Leid.* 2. *Dan.*

ſi pertuliſſet] Aberant haec a membranis Schoppii: ſed recte obſeruatum Barthio Aduerſ. 24, 18 et Gebhardo, decedere aliquid ſententiae, ſi eximantur. Non enim ſimpliciter ei pereundum erat, ſed ſi ad Artabazum epiſtolam pertuliſſet. Supra 2, 8. 6 *Senſit Themiſtocles, ſi eo peruenisſet, ſibi eſſe pereundum.* Tamen Thucydides ſolum ait: αὐτὸν εὖρεν ἐγγεγραμμένον κτείνειν.

4 *Quid fieri vell.*] Qu. edd. *quae fieri vell.*

Fanum Nept.] Meminere templi huius et Strabo 9, Mela 3, 3, Plutarch. Pompeio, Stephanus et alii. Vid. Meurſius Miſcell. Lacon. 4, 11. [Periz. ad Ael. V. H. lib. VI. c. 7. et Staver. ad noſtrum loc.] Ἀσφάλειος autem etiam idcirco dici potuit, quod ibi τοῖς ἱκέταις ἀσφάλεια, vt de eiuscemodi locis ſacris loquitur Pollux 1, 1. 10. Sic enim ibi legendum: non, vt vulgo editur, οἰκέταις. Neque enim ſolis ſeruis, ſed cunctis ſupplicibus, aſyla erant.

lari nefas putant Graeci. Eo ille index confugit: in ara confedit. Hanc iuxta, locum fecerunt fub terra, ex quo poffet audiri, fi quis quid [10] loqueretur cum Argilio. Huc ex ephoris quidam defcenderunt. Paufanias, vt audiuit, Argilium confugiffe in aram, perturbatus eo venit: [11] quem quum fupplicem dei videret in ara fedentem, quaerit, cauffae quid fit [12] tam repentino confilio. [13] Huic ille, quid ex litteris comperiffet, aperit. Tanto magis [14] Paufanias perturbatus orare cõepit, ne enunciaret, [15] nec fe, meritum de illo

10. fi quis aliquid *MS. Ax.* — 11. pert. venit eo *MS. Voff.* 1. 2. *Ax. Ed. Iens. Med. Arg. Paris. Ald. Long. Mag.* eo venit *omiſſo* τῷ perturbatus *MS. Voff.* 3. *Mendos. Ed. Vltrai.* — 12. quid fi *Ed. Med. Lamb.* [*n. Francof. a.* 1608. *nam in ed.* 1. *Lamb. Lutet.* quid ſit *legitur.*] — 13. repentini conſilii *Ed. Iens. Med. Arg. Paris. Ald. Long. Lamb. Steph. Boecl. Bos.* 1. 2. [*Wetz.*] *Keuch. Sed* repentino conſilio *MS. Dan. Leid.* 2. *Ed. Gebh. Stau.* 1. 2. 3. *Heus.* [*Ith. et rell. Vtrumque recte; n. vel ad verbum referas, vel ad ſubſtantiuum; ſed* repentino conſilio *eſt doctior lectio, illuſtrata a Cortio ad Sall. B. Cat. c.* 40. *nr.* 2. *et ab Oudend. ad Caeſ. B. G. lib. V. cap.* 44. *p.* 265. *Hinc eam praetuli.*] — 14. modo magis *MS. Mendos. Bau. Leid.* 2. *Voff.* 1. 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Mag. Par. Ald. Vltrai. Long.* mõ *(h. e. vt Scheffer. coni.* multo) magis *MS. Boecl.* [*et Tzſchuck. ad ed. min. cum Heuſing. probauit atque in ed.* 2. *reſcripſit* Multo magis.] *Statim* Paufanias *aberat a MS. Voff.* 3. — 15. ne nunciaret *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Long.* ne nuntiaret *Ed.*

in ara confedit] Vid. Turneb. Aduerſ. 21, 18, Raeuard. Variar. 1, 7, Taubman. ad Plaut. p. 678 etc.

Hanc iuxta, locum fecerunt fub terra] Diodorus διπλῆν σκηνὴν circumdatam Argilio, dicit, in eaque Ephoros occultatos.

6 *Tanto magis*] MSS. Schotti, et, teſte Schoppio Veriſim. 4, 2, duo Bauarici, ac ed. Vltraiectina: *modo magis.* Boecl. abbreuiate: *imo magis.* Id Barthius Aduerſ. 24, 18 exponit ſupra modum. *magis enim*, inquit, *orabat quam qui patribus occultatis excuſari proditionis poſſet.* Sed dubito, an quisquam veterum ita loquutus ſit. Quid ſi exponas: Iam, vel Tum, magis perturbatus? Lambinus mallet *multo magis*, aitque teſtari quosdam, ita in antiquis codd. fuiſſe ſcriptum. Vellem nominaſſet! nam ego quidem in nullo ſic ſcriptum fuiſſe reperio.

ne enunciaret] Sic recte Dan. Ernſt. Bauaricus vnus, et meliores alii. Vid. not. Ernſtii. Alii *nunciaret.*

optime, proderet. quod si eam veniam sibi dedisset, tantisque implicitum [16] rebus subleuasset, magno esse ei praemio [17] futurum.

1 V. His rebus ephori cognitis, satius putaverunt [1] in vrbe eum comprehendi. Quo quum essent profecti, et Pausanias, placato Argilio, vt putabat, Lacedaemonem reuerteretur; in itinere, quum iam in eo esset, vt comprehenderetur, e vultu [2] cuiusdam ephori, qui eum admonere [3] cupiebat, insidias sibi fieri intellexit.
2 Itaque paucis ante gradibus, quam qui sequebantur, in aedem Mineruae, quae Chalcioecos [4]

Ald. ne enunciaret *MS. Dan.* [*atque* enuntiaret, *quod Lamb. Bos. et rell. dederunt, aptius dicitur de rebus arcanis, quam* nuntiaret.] — 16. implicatum *MS. Leid.* 2. *Voss.* 2. 3. *Dan. Ed. Lamb.* [*sed et Lutet. S. Par. et Francof. edit. Lamb. praebent* implicitum.] — 17. magnoque ei pr. *Ed. Med. Arg. Long.* magno se esse ei premio *Ed. Iens. Par. Ald. (in quo tamen est* praemio.) magno ei pr. *MS. Ax. Ed. Mag. Keuch. Pat.*

1. putarunt *MS. Leid.* 2. *Ax. mox* vt putabat *in parentheſi Ed. Ald. Mag.* — 2. ex vultu *MS. Voss.* 3. et ex vultu *MS. Voss.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par.* — 3. admoneri *MS. Voss.* 2. 3. *Boecl. Leid.* 1. *Ax.* ammoneri *MS. Leid.* 2. *Dan.* amoueri *Ox. mox* et insidias *Ed. Ald.* — 4. Chalcioecos *Ed. Heus.* [*Harl. Heinr. Schmied. Tzschuck.* 2. *et ego reddidi terminationem graecam.*] χαλκίοικος *MS. Voss.* 2. Chalciaecus *Ed. Ald. Mag.* Chalcidicos *MS. Leid.* 2. *Dan.* Calchidicos *MS. Voss.* 1. Chalcidicus *MS. Voss.* 3. *Ab MS. Ax. aberat, relicto tamen spatio.* [Chalcioecus *vulgo.*]

si eam veniam sibi ded.] Si hoc sibi concessisset, vt sup. 2, 10. 1. Mox scripti libri habent *implicatum*, quomodo et 10, 1. 1 legitur.

1 *Admonere*] Non male Boecl. et Leid. *admoneri.* Dan. quoque *ammoneri.*

2 *Quam qui sequebantur*] Buchnerus existimabat supplendum *comprehenderent*, aut similem vocem aliam. Mallem: *ibant, pergebant etc.* In Cod. Dan. erat: *qui eum sequebantur.*

in aedem Mineruae, quae Chalcioecus vocatur, confugit] Vid. Thucyd. 1, c. 134. Diod. 11, T. 2 p. 226 c. 45. Lycurgus Orat. in Leocratem, Aelian. 9, 41, Polyaen. 8, Plut. in Parall. p. 308, Themistoclis epist. 2 etc. Describit templum hoc Pausanias Laconicis, libr. 3, 17. Adde Meursii Miscell. Lacon. 1, 3.

quae Chalcioecus vocatur] Aedesne, an Minerua? Ad illam referre malim. nam ita et Liuius 35, 36 *Aetoli circa Chalcioecum, (Mineruae est templum*

vocatur, confugit. Hinc ne exire posset, statim ephori valuas eius aedis [5] obstruxerunt, tectumque sunt demoliti, quo facilius [6] sub diuo

5. valuas aedis *MS. Ax. Leid.* 2. *et* eius *delendum, et dein* sunt moliti, [*quod verbum aliquando notat demoliri, labefactare, deiicere, v. Gron. ad Liu. XXIV.* 46.] *ex fide cod. Voss.* 3. *Leid. legendum censet Stauer. in Misc. Obss. nou. tom.* 8. *p.* 814. [*Idem Stau. ibid. quia Diodor. Sic. XI. p.* 35. *dicit, matrem ad introitum aedis lapidem adtulisse, antequam Lacedaemonii dubitabundi eiusdem valuas obstruxissent, in Nepote paullo post legendum putat:* Dicitur ad templum matrem Pausaniae venisse.] — 6. quo celerius *MS. Ernst. Leid.* 1. *Bau. Voss.* 1. 2. 3. *Ax. Ed. Vltrai. Sed in marg. MS. Voss.* 2. quo facilius. *Statim* diuo *etiam MS. Mendos. Gif. Ax.* [*Ed. Bos. et recc.*] *Sed* dio *Ed. Ald. Mag. Lamb. Steph. Keuch.*

aeneum,) congregati caeduntur. Aelianus item Var. histor. 9, 41 de Pausania loquens: ἐπεὶ δὲ ἦν πρὸς τῇ Χαλκιοίκῳ καὶ διεπάλαιε τῷ λιμῷ. Ceteri plerique Mineruam ipsam Χαλκίοικον vocant. [vt Pausan. 4. 15 p. 316 *Fisch.*] Quos si Noster imitari voluisset; simpliciter, puto, dixisset: *in aedem Mineruae Chalcioeci.* Thucydides tamen vocat τὸ ἱερὸν Χαλκιοίκου. [Add. Stau. et Harl. Atque, notante priore ad edit. min., caussam, cur Pausanias solus e supplicibus, in hanc aedem confugientibus, poena non sit solutus, explicuit homo Byzantius Pausaniae libr. III. cap. 17 p. 252. nempe ob caedem illustrissimae virginis Byzantinae, nomine Cleonicae, de qua, et inde praedicta ei hac morte v. Plutarch. in Cim. p. 482 et tom. II. de sera numinis vindicta p. 555 siue p. 40 sq. ed. Wyttenb. cuius animaduers. p. 56 conferes. Add. Thucyd. L. c. 134 vbi v. Gottleb. et Bauer. p. 224 quorum posterior *Chalcioec.* Mineruae epitheton esse putat.]

statim ephori valuas] Immo pater eius Hegesilaus, si credimus Chrysermo Corinthio lib. 2 historiae Persicae. Sic enim ille ap. Stobaeum serm. 157 Ἡγησίλαος ὁ πατὴρ τοῦ Παυσανίου περὶ τῶν συμβεβηκότων ἀκούσας, τὸν υἱὸν μέχρι τοῦ ναοῦ τῆς Χαλκιοίκου συνεδίωξεν Ἀθηνᾶς, καὶ τὰς θύρας τοῦ τεμένους πλίνθοις ἐμφράξας, μετὰ τῆς γυναικὸς τὴν εἴσοδον ἐφρούρησε, καὶ λιμῷ τὸν προδότην ἀνεῖλεν, ὃν ἡ μήτηρ ἀείρασα ὑπὲρ τοὺς ὄρους ἔρριψεν. Quae in Parallela sua retulit Plutarchus p. 308, sed patrem Agesilaum vocat. Male vterque: fuit enim is Cleombrotus, vt sup. ad 4, 1. 1 diximus.

valuas eius aedis obstr. tectumque demol.] Immo domunculae haud magnae templi, quam, ne sub dio adfligeretur, ingressus erat. Ita namque Thucydides. Templi tamen fores obstructas, etiam Chrysermus, Plutarchus et Diodorus tradunt.

quo facilius] Sic praeter edd. vett. plerique manu exarati. Ac similiter infra 18, 6. 4 *Id quo facilius faceret.* At alter Bauaricorum (teste Schoppio Verisim. 4, 2) Leidensis, Ernstianus, ed. Vltraiectina: *quo celerius.* quod glossema puto.

sub diuo] Sic optimi libri MSS. idque recte.

3 interiret. Dicitur, eo tempore matrem Pauſaniae vixiſſe, eamque iam magno [7] natu, poſtquam de ſcelere filii comperit, in primis, ad filium claudendum, lapidem ad introitum aedis adtuliſſe. 4 Sic Pauſanias magnam belli gloriam turpi morte maculauit. Hic cum ſemianimis [8] de templo elatus eſſet, confeſtim animam efflauit. 5 Cuius mortui corpus cum eodem nonnulli [9] dicerent inferri [10] oportere, quo hi, qui ad ſupplicium eſſent dati; displicuit pluribus: et procul ab eo loco info-

7. magno *aberat a MS. Voſſ.* 1. *at* magno metu *MS. Mendos.* — 8. ſemianimus *MS. Ax. fortaſſe vere.* — 9. non nulli *Ed. Iens. Med. vbique.* — 10. inferre *MS. Ax.*

3 *Dicitur — matrem Pauſ. vix.*] **Nomen** ei Theano fuit, ſi Polyaeno VIII. 51 credimus. Sed Suidas Anchitheam, Scholiaſtes in Ariſtoph. Equit. v. 84. Alcatheam vocat. [Conf. Thucyd. I. cit. vbi ſcholiaſtes matrem Pauſaniae vocat Ἀλκιθέαν· vid. ibi not. Gottleb. p. 224. Poſt *dicitur* comma poſui, ſuadente Kappio, cum Bipont. Tzſchuck. in ed. 2. et Heinrich. Tzſchuck. quoque recte probat Kappii ſuſpicionem, poſſe melius abeſſe *τὸ vixiſſe.*]

in primis ad fil. claud.] Praeter Chryſermum et Plut. paullo ante laudatos, Polyaenus, Thucyd. Diod. Sic. II. citatis. [Adnotante Stau. ad 3. edit. hoc factum alii adſcribunt Pauſaniae patri, v. Weſſel. ad Diod. Sic. libr. XI. c. 45 nr. 71. Idem Diod. differt a Nepote, ordinem rerum confundente, et alios ſcriptores, ac Thucydidem, qui de hoc facto matris tacet, et Diodorum, quocum faciunt Polyaenus VIII c. 51 et Tzetzes Chil. XII, ſequuto. Ex illis enim adparet, Ephoros non ſtatim, vt Nepos ſcribit, valuas aedis obſtruxiſſe.]

4 *Confeſtim animam efflauit*] Sic et Thucydides. Lambinus ait, Xenophontem hiſt. Gr. 3 ſcribere, eum Tegeam profugiſſe, ibique morbo confectum mortuum eſſe. Sed Xenophon de alio Pauſania, Pliſtonactis filio, loquitur.

5 *Eodem*] Qu. edd. addunt *loci.*

quo hi, qui ad ſupplic. dati] Subaudi, *inferri ſolebant.* Thucydides: οὗπερ τὰς κακούργους ἐμβάλλειν εἰώθεισαν. Dicebatur autem is locus Καιάδας. de quo adi ſis Cragium de Rep. Lacedaem. 4, 10. [add. Waſſ. et Ducker. ad Thucyd. I. c. 134 nr. 84 aut p. 224 ed. Lipſ. vbi Gottleb. praeeuntibus codd. in textu edidit ἐς τὸν Κεάδαν, pro Καιάδαν.]

procul ab eo loco] Thucydides: ἔδοξε πλησίον που κατορύξαι. An igitur, addita negandi particula, legendum: *non procul ab eo loco?* [Male. v. Obſſ. miſcell. vol. I. p. 387. a. 1732. m. Nou. et Dec. Albert. ad Heſych. tom. I. p. 1131. *Piſch.* Nec Stau. probat Boſii coniecturam. Ithe tamen etiam arbitratur, ſcri-

derunt, quo [11] erat mortuus. Inde posterius dei Delphici [12] responso erutus, [13] atque eodem [14] loco sepultus, vbi [15] vitam posuerat.

11. quo, *omisso* τῷ in, *MS. Leid.* 2. *Voss.* 1. 2. 3. *Boecl. Ax. Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Heus.* [*Bip. Heinr. Wetz. Stau.* 3. *Harl. Tzschuck.* 1. 2. *Schmied. et ego* in *deleui.* in quo *rell. edd.*] — 12. Delphici, *omisso* τῷ dei, *MS. Leid.* 1. 2. *Boecl. Ax. Voss.* 2. 3. *Ed. Iens. Med. Arg. Paris. Ald. Long. Mag. Nam* dei *ob seq. vocab. omitti facile potuit.* Delfici *MS. Bau.* — 13. exutus *Ed. Iens. Med. Ald.* — 14. eodem *abest ab Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb.* [*At in edit. Lamb. Lutet. et Francof. exstat* in eo loco.] *Erat autem in MS. Dan.* — 15. vt *MS. Gif. Statim* posuerat *MS. Mendos. Dan. Leid.* 1. *Bau. Gif. Ax. Ed. Vltrai. Gebh.* [*Bos.* 2. *et rell. recentt.*] *Sed* finierat *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *e glossemate puto.*

ptum fuisse a Nepote, *nec procul* vel *et non procul.* Sed *procul* quoque remotionem quamdam a loco breuiorem indicat.] Mox MS. Boecl. *quo erat mortuus*, omissa praepositione.

dei Delphici] Τὸ *dei* aberat a MSS. Leid. Boecl. et quem laudat Schoppius Verisim. 4, 2. Sed retineri iubent verba Thucydidis: ὁ δὲ Θεὸς ὁ ἐν Δελφοῖς τὸν τάφον ὕστερον ἔχρησε τοῖς Λακεδαιμονίοις μετενεγκεῖν, οὗπερ ἀπέθανε.

eodem loco sepultus] Τὸ *eodem* a quibusdam libris abest. Barthius Aduersar. 24, 18 potius et ex indole Nepotis multo melius putat, si et τὸ *loco* deleatur.

vbi vitam posuerat] Reposui lectionem MSS. Dan. Sch. Leid. Schoppiani et editionis Vltraiectinae; quam et Gif. confirmat, cuius Excerpta habent: *vbi vt posuerat.* Vulgo: *vbi vitam finierat. Ponere vitam* dictum, vt *ponere calamum, vestem, dolorem*, et similia. Propertius 2, 16. 3 *Non potuit saxo vitam posuisse Cerauno?* Idem 2, 26 sub finem: *Quod mihi si ponenda tuo sit corpore vita, Exitus hic nobis non inhonestus erit.* Quae loca et I. Gebhardus adduxit. *Ponere spiritum* eodem sensu dixit Valerius Max. 7, 8. 8.

V. CIMON [1]

[ARGVMENTVM

Cap. I. Heres paternorum vinculorum, ab vxore liberatur. II. Eius virtutes et res geſtae: Perſas eodem die nauali et terreſtri proelio vincit. III. Oſtraciſmo eiicitur. Reuocatus pacem cum Lacedaemoniis conciliat. Citii moritur. IV. Cimonis encomium.]

1 CIMON [2] MILTIADIS F. ATHENIENSIS duro [3] admodum initio vſus eſt adoleſcentiae. Nam cum pater eius litem aeſtimatam [4] populo ſoluere non potuiſſet, ob eamque cauſſam in [5] vinculis pu-

1. Cimonis vita *Ed. Iens. Par. Ald.* Cymonis vita *Ed. Med. Arg.* Cymon *MS. Voſſ.* 2. — 2. Cymon *Ed. Iens. Med. Arg. vbique* [*ed. Francof.*] Cumon *MS. Ax. ſtatim* Myltiadis filius *Ed. Iens. Med. Arg.* Militiadis *MS. Dan. vbique.* — 3. duro *MS. Sau. Put. Gif. Dan. Sed* diro *Ed. Iens. Med. Arg. Long.* — 4. extimatam *Ed. Iens. Med. Arg.* [*An* exiſtimatam *dare voluit ſcriba cod. aut curator ed. Iens.? Nam* aeſtimare *et* exiſtimare *in codd. confundi ſolent. v. Schwarz. ad Plin. Paneg. c. 38. p. 156.*] — 5. in *omiſſum eſt in MS. Voſſ.* 1.

Facies Cimonis in nummorum meorum vno conſpicitur, cum inſcript. ΚΥΜΟΝΟΣ ΑΘΗΝΑΙΟΥ. In poſtica parte victoria ſeminuda armis inſidens, dextra palmam, ſiniſtra clypeum tenens, in quo: ΝΙΚΗ. Infra: ΑΘΗΝΑΙΩΝ. Circum Victoriam: ΚΑΤΑ ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΙΩΝ. Recentiorem, et ſuperiore ſaeculo cuſum eſſe vix dubito. Hermam eius, ſed capite truncatum, exhibent Vrſini Imagines num. 46. Diuerſus ab hoc Cimon Tiſagorae F. quanquam interdum cum noſtro hoc confundatur. De quo vide Rutgerſ. Var. lect. 1, 9 p. 33 et 37. [Cimonis vitam vberius expoſuit et cum Lucullo Romano comparauit Plutarch. tom. III. pag. 170 ſqq. ed. Reisk. f. pag. 244 ſqq. ed. Hutten. Fiſcher etiam in marg. citauit Herod. VI, 136. Demoſth. tom. I. p. 688, 27. Schott. ad Sen. tom. III. p. 629.]

1 *Initio adoleſcentiae*] Quo apud populum male audiuit, ὡς ἄταχτος καὶ πολυπότης, καὶ τῷ πάππῳ Κίμωνι (*Coalemo* ob mentis ſtuporem cognominato) προσεοικὼς τὴν φύσιν· vt ſcribit Plutarchus p. 480. [f. p. 248 ed. Hutt.] Valerius quoque Maximus 6, 9 ext. 9 ait, eius *incunabula opinione ſtultitiae fuiſſe referta.*

Nam cum pater eius] Supra 1, 7. 6.

blicis decessisset, Cimon eadem custodia [5] tenebatur, neque legibus Atheniensibus [7] emitti pot-

6. custodi *Ed. Iens. Med. Arg.* — 7. Athenienſibus. *Sic MS. Voſſ.* 1. 2. 3. *Leid.* 2. *Sed* Athenienſium *MS. Ax. Ed. Steph. Gebh. quod mihi placet, quia ſic* κακοφωνία *vitatur.* [*ſic quoque ſuaſerat Lamb. in altera ed. Francof. probante Heuſingero.*] *Dein* mulctatus erat *MS. Boecl.* multatus erat *MS. Ax.* mult. fuerat *MS. Leid.* 2.

eadem cuſtodia teneb.] Nihil de hac cuſtodia Herodotus ac Plutarchus, [et Demoſth. l. c. *Fiſch.*] Meminere tamen Diodorus Siculus in Excerpt. Peireſc. lib. 20 p. 254, Valerius Max. 5, 3 ext. 3 et 6, 4 ext. 2, Iuſtinus 2, 15. 19, Seneca Controuerſ. 24 et Quinctilianus Declam. 302. Exſtatque et apud Libanium Tomo I declamatio eius, pro patre in carcerem ire volentis.

neque legibus Athen. emitti poterat] Lege apud Athenienſes ſancitum erat, vt ſi quis aerarius, antequam multam ſolueret, obierit, liberi eam ſolverent: ſin, et ipſi ἄτιμοι eſſent, donec ſoluerint. Demoſthenes Orat. aduerſus Timocratem ſub finem: *Pater iſtius aerarius eſt, quem bonus iſte vir negligit. Quod ſi is, ad quem illius ignominiae hereditas redditura eſt, ſi quid patri acciderit, tamen ſoluendam eſſe multam non cenſet; ſed illius temporis, quod pater vixerit, vſuram eſſe lucri faciendam etc.* Ad quem locum Vlpianus: Νόμος γὰρ ἦν, εἴτις ὀφείλων πρὸ τῆς ἐκτίσεως τελευτήσει, τὰς παῖδας ἀποδίδόναι τὸ ὄφλημα. εἰ δὲ μή, καὶ αὐτὸς ἄτιμος εἶναι, ἕως ἂν ἀποδῶσιν. Idem Demoſthenes Orat. adu. Androtionem p. 423 meminit *legis, qua Androtioni, quod pater eius fuiſſet aerarius, et multam reipub. non ſoluit, iſti nec habere concionem, nec facere decreta licedi.* Et mox Androtionem ſic adloquitur: *Aut igitur patrem tuum non fuiſſe aerarium, id oſtendito: aut carcere non profugiſſe, ſed ſoluiſſe pecuniam. Quae ſi oſtendere non poteris, lege vetante, feciſti decretum. heredem enim te lex conſtituit paternae ignominiae,* κληρονόμον γάρ σε καθίστηιν ὁ νόμος τῆς ἀτιμίας τῆς τοῦ πατρός. Hac ergo lege Cimon, patre in carcere, mulcta nondum ſoluta, mortuo, et ἀτιμίας et debiti paterni heres, ac aerarius adeo, factus eſt. Tales autem, vt ſupra ad 1, 7. 6 dictum, lex tamdiu in vinculis eſſe iubebat, donec ſoluiſſent. Itaque *nec Cimon emitti poterat, niſi pecuniam, qua pater multatus erat, ſoluiſſet.* At quos paullo ante cuſtodiae Cimonis meminiſſe diximus, ad vnum omnes Cimonem ſponte vincula ſubiiſſe aiunt, pietate commotum, vt iis corpus patris ad ſepulturam redimeret. Diodorus: ὁ Κίμων τελευτήσαντος τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐν τῇ δημοσίᾳ φυλακῇ διὰ τὸ μὴ ἰσχύσαι ἐκτίσαι τὸ ὄφλημα, ἵνα λάβῃ τὸ σῶμα τοῦ πατρὸς εἰς ταφήν, ἑαυτὸν εἰς τὴν φυλακὴν παρέδωκε, καὶ διεδέξατο τὸ ὄφλημα. Valerius: *Immo ne corpus quidem eius* (Miltiadis) *ſepulturae prius mandari paſſi ſunt, quam filius eius Cimon eisdem vinculis ſe conſtringendum traderet.* Et loco altero: *Cimon, qui patri tuo ſepulturam voluntariis vinculis emere non dubitaſti.* Iuſtinus: *Patrem, translatis in ſe*

erat, nisi pecuniam, qua pater multatus es-
2 set, soluisset. Habebat autem in matrimonio
sororem germanam suam, nomine [8] Elpinicen, [9]
non magis amore, quam more, ductus. [10]

8. nomine *abest ab ed. Long. Mag. mox* suam germ. *Ed. Steph. Gebh. Mag. Keuch.* — 9. Helpicenem *MS. Dan. Leid.* 1. Helpicice *MS. Voss.* 1. 2. Helpicene *MS. Voss.* 3. Helpinicē *Ed. Arg.* Helpinicem *Ed. Mag. Long.* Elpenicem *Ed. Iens. Med.* Elpenicen *Ed. Par. Ald.* Elpinicem *Ed. Stau.* 1. 2. [*sed* Elpinicen *Ed. Bos. Stan.* 3. *et rell. recentt. atque* Ἑλπινίκη *vocatur a schol. Aristoph. Equit. v.* 851. *aliisque.*] — 10. quam more ductus. *Sic MS. Gif. Dan. Mendos. Leid.* 1. *Ox. Voss.* 1. 2. 3. *Leid.* 2.

vinculis, ad sepulturam redemit. Apud Senecam Cimon ipse: *nec quicquam Cimon habuit, quod dare pro patre, praeter se ipsum, posset.* Et mox *Miltiadis pretium se* et *vicarium* vocat, eumque *redemisse*, et *pro eo alligatum* se ait. Ac rursus: *Redemi*, inquit, *corpus tuum, Miltiades, ne funeri quidem interfuturus, in quod me ipsum impenderem.* Et paullo post: *Non erat mihi poena, in carcere esse: meo voluntate eo peruenieram.* Denique Quinctilianus: *Cimoni illi, qui patris corpus vicario corpore redemit.* Haec miror, non adnotasse viros doctos, nec sollicitos fuisse, an et qua ratione cum iis, quae Noster tradit, conciliari possint. An dicemus, hos omnes legem illam Athenienſium, moremque, quo paternorum vinculorum hereditas ad liberos transiret, ignorasse? An potius, qui hoc casu aerarii fierent, non, vt ceteros, qui sua culpa fiebant, vinculis constrictos, nisi corpus defuncti parentis ad sepulturam hoc pacto redimere vellent? Mihi, vt ingenue fatear, non liquet.

Athenienſibus] Lambinus mallet *Athenienſium*, nulla necessitate. Mox MS. Boecl. *multatos erat.* non male.

2 *Habebat autem in matrim. soror. germanam s.*] Rutgersium adi Var. lect. 1, 9 p. 40 seq. Adde Sam. Petitum Commentar. ad leges Atticas lib. 6 tit. 1 et Ernstii prolixam ad h. l. adnotationem. [De significatu vocis *germanus* in Indice Bosius haec scripsit: *germana soror, ὁμοπάτριος, consanguinea*, eodem patre nata, sed non eadem matre. De vocis vsu adde Gisan. Obss. L. L. p. 101. [p. 203 edit. Otho.] et qui verba illius pro more descripsit. Pareum in lex. crit. vbi inprimis laudatur l. 1 C. Theod. l. 2 t. 19 de inoff. — Filch. in marg. scripsit, *soror ex eisdem parentibus nata*, Timol. l. 4. v. Andoc. 4 p. 129 tom. 2. Vouer. ad Minuc. Fel. 31 p. 39 sq. Leid. Herald. Aduers. 1, 12. — Add. Wesseling. Obss. lib. 1 cap. 13 et Stau. ad mai. et min. ed. Harl. et Ith. notas.]

Elpinicen] Ita Graeci vocant. MSS. Dan. et Leid. *Helpicenem.* alii *Helpinicem.*

more] Vulgo addunt *patrio*, quod ab opt. libris Gisan. Dan. Mendoz. Leid. Boecl. abest. Gebhardus tamen sine sententiae detrimento abesse non posse, censebat; cui adsentire non possum. Solent enim haec duo inuicem opponi. Ceterum alii,

Nam [11] Athenienſibus licet, eodem patre natas, vxores ducere. Huius coniugii cupidus Callias [12] 3 quidam, non tam generoſus, quam pecunioſus, qui magnas pecunias ex metallis fecerat, egit cum Cimone, [13] vt eam ſibi vxorem daret: id ſi impetraſſet, ſe pro illo pecuniam ſoluturum.

Ed. Vltrai. [*Bos. Stau. et rell. recentt.*] *Sed* quam ore, *interiecto ſpatio inter* quam *et* ore, *Ed. Iens.* quam more patrio ductus *Ed. Par. Ald. Mag. Long. Lamb. Patau.* quam patrio more d. *Ed. Steph. Keuch.* — 11. namque *MS. Dan.* [*melius h. l.*] — 12. Gallias *Ed. Ald.* — 13. egit Cimone *MS. Leid.* 2.

apud Plutarchum p. 181, ideo nupſiſſe Elpinicen fratri ferunt, quod *ob inopiam ſponſum genere ſuo dignum non inueniret.*

Nam Athenienſibus licet etc.] De quo praeter Philonem Ernſtio laudatum, teſtantur Scholiaſtes Ariſtophanis ad Nebulas 5, 2 p. 200, Minutius Octauio c. 31 vbi v. Wouerium, et Seneca in Apocolocynthoſi, quorum verba poſt alios adduxerunt Rutgerſ. l. c. p. 39. 40 et Sam. Petitus Comm. ad leg. Att. p. 440. Sic Mneſiptolemam, filiam Themiſtoclis ex fecundis nuptiis genitam, Archeptolis frater non ex eadem matre (ὁ ἀδελφὸς οὐκ ἐξ ὁμομήτριος) duxit, vt refert Plutarchus in Themiſtocle p. 128.

[*Huius*] ſcil. Elpinices, coniugium cupiebat Callias. v. Heuſing.]

3 *Qui magnas pec. ex metallis*] Aliam diuitiarum cauſſam narrant Plutarchus in Ariſtide c. 5 p. 322 et Scholiaſtes Ariſtophanis in Nubes v. 1375; a quibus parum discrepant Michaël Apoſtolius Paroem. cent. 11, 74, Helychius et Suidas in λαυκόπλουτος: et rurſus aliam ex Heraclide Pontico Athenaeus 20, 9. Ortas e ſpoliatis Perſarum cadaueribus, quae Marathone ſepulta fuerant, innuere videtur Themiſtocles epiſtola 8. Ceterum quod Calliae filiam Cimonem in matrimonio habuiſſe, ac in adulterio deprehenſam interfeciſſe, Seneca Controuerſ. 24 ſcribit, id Rutgerſius Scholaſtico more confictum putat, vt argumentum declamationis eſſet, loc. cit. p. 43. Plura de Callia hoc eiusdemque nominis aliis illuſtris Gronouius obtenuat. 4, 7. Nuperrimus Nepotis interpres eundem eſſe putat, qui cinnabarin ſiue minium inueniſſe dicitur. ingenti metachroniſmo. Nam is, cuius Nepos heic meminit, Olympiadis LXXII anno III pugnae Marathoniae δᾳδοῦχος interfuit, occubuitque, vt Gronouius coniicit, Olymp. LXXXVII anno I, victor ad Potidaeam. At cinnabareos conficiendi ratio a Callia, iuxta Theophraſtum lib. de lapidibus, Plinium N. H. 33, 7 et Anonymum Scriptorem Olympiadum, inuenta eſt Olymp. XCIII anno IV, octoginta amplius annis a pugna Marathonia. Alius ergo fuerit a λαυκοπλούτῳ: ac fortaſſe is, qui anno praecedenti, iuxta Faſtos, archon fuit, ac in Marmore Arundelliano Καλλίας ὁ πρότερος dicitur. Vid. Meurſius Archiont. 3, 12 et Seldenus in Canone Chronico p. 112 et ſeqq. [it. Stan. ad mai. ed. atque de *Callia* δᾳδού-

4 Is quum talem conditionem aſpernaretur,[14] Elpinice[15] negauit, ſe paſſuram Miltiadis progeniem in vinculis publicis interire, quoniam prohibere poſſet;[16] ſeque Calliae[17] nupturam, ſi ea, quae polliceretur, praeſtitiſſet.

1 II. Tali modo cuſtodia liberatus Cimon, celeriter ad principatum peruenit. Habebat enim ſatis eloquentiae,[1] ſummam liberalitatem, magnam

14. aſpernatur *MS. Leid.* 2. aſpernarent *MS. Voſſ.* 3. — 15. Helpicene *MS. Dan.* Elpenices *Ed. Iens. Med.* Helpinice *Ed. Arg. Mag. Long.* Elpinices *Ed. Par.* Elpenice *Ed. Ald. Mox* Myltiadis *Ed. Iens. Med.* Milcyadis *Ed. Arg. dein* vinclis *Ed. Arg. Lamb.* — 16. quon. proh. poſſet *MS. Boecl. Leid.* 2. *Voſſ.* 1. 2. 3. [*Ed. Long. Bos.* 2. *et recenſ.*] *Sed* quoniam prohiberet *Ed. Ald.* quoniam prohibere *omiſſo τῷ* poſſet *Ed. Iens. Med.* quoniamque prohibere poſſet, ſe (*omiſſo τῷ* que,) Call. n. *Ed. Lamb. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. quando proh. poſſet *MS. Ax.* — 17. Callias *MS. Voſſ.* 3. Galliae *Ed. Ald.*

1. hab. en. eloquentiae ſatis *MS. Leid.* 2. hab. tum ſatis eloq. *MS. Voſſ.* 2. 3. *Leid.* 1.

χῳ ſchol. ad Ariſtoph. Nub. verſ. 64. — *fecerat* h. e. acquiſierat, confecerat, collegerat. Sic Graeci ἐργάζεσθαι pro acquirere, comparare, lucrari poſſe-runt. v. Perizon. ad Aelian. V. H. lib. IV. c. 3 quem et alios laudat Stau. ad mai. ed.]

4 *Quoniam prohib. poſſet; ſeque Call. nupt.*] Sic MS. Boecl. et quidam Lambino laudati. Vulgo eſt: *quoniamque proh. poſſet, ſe Calliae nupt.* Alii: *quoniamque prohiberet, ſe C. n.*

1 *Celeriter ad principatum peruenit*] Prouectus a populo, faſtidio Themiſtoclis; et praeſertim ab Ariſtide, vt haberet, quem Themiſtoclis ingenio et audaciae obiiceret. Poſt etiam a Lacedaemoniis eiusdem Themiſtoclis odio. Vid. Plutarch. p. 481 et 488.

Habeb. enim ſatis eloquentiae] Longolius ex eo quoque eloquentiam Cimonis colligebat, quod a Suida dicitur ἱπποσκοπικὸν βιβλίον θαυμάσιον ſcripſiſſe. Sed recte animaduertit Magius, non debuiſſe hinc colligi, docte, eleganter, et ornate ſcriptum fuiſſe: potuiſſe enim admirabilem videri propter praeſidia contra equorum morbos praeſentanea tutiſſimaque, a veterinariis etiam vulgo petita etc. [Sed Stauer. ad ed. 3 monet, noſtro Cimoni non tribuendum eſſe, vt facit Suidas, librum de re equeſtri; praeterea a Suida Cimonem confundi cum Simone, cuius mentionem facit Xenophon de re equeſtri p. 736. *Satis* igitur *eloquentiae habebat* Heuſing. explicat per *mediocrem*, non artis praeceptis conformatam, ſed communi dicendi vſu politam, quod etiam cum Plutarchi conuenit teſtimonio in vita cap. 4, Cimonem liberalis diſciplinae expertem fuiſſe.]

ſummam liberalitatem] De qua infra cap. 4. [Nepotem e

prudentiam cum iuris ciuilis,[2] tum rei militaris,[3] quod cum patre a puero in exercitibus[4] fuerat versatus. Itaque hic et populum vrbanum in sua tenuit potestate, et apud exercitum plurimum valuit auctoritate. Primum imperator apud[5] 2 flumen Strymona magnas copias Thracum fugavit: oppidum Amphipolim constituit, eoque decem millia[6] Athenienſium in coloniam misit. Idem iterum apud Mycalen[7] Cypriorum et Phoe-

2. tum iuris ciu. *MS. Leid.* 2. *Ed. Arg.* quum iuris ciu. *Ed. Paris.* — 3. cum rei mil. *MS. Leid.* 1. *Voſſ.* 2. 3. — 4. exercitibus. *Sic MS. Dan. Giſan.* [*Ed. Bos.* 2. *Stau. et vell. recentt.*] *Sed* exercitu *MS. Ax. Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Lamb. Keuch. Bos.* 1. — 5. ad *Ed. Par.* — *dein* Amphipolin *Ed. Heus.* [*Tzſchuck.* 2. *Wetzel. Harl.*] — 6. eoque exercitu *MS. Leid.* 2. τὸ millia *aberat a MS. Dan.* — 7. Micalen *MS. Ax. Ed. Gebh.* Mychalen *MS. Leid.* 2. *Voſſ.* 1. 3. *Ed. Iens. Par.* Mychalem *Ed. Med.* Mychalē *Ed. Arg.* [Michalen *cod. Thott.*] *Statim* Cyprorum *MS. Mend. Giſ. Leid.* 2. *Voſſ.* 3. *Ax. Ed. Arg.*

Theopompi, a quo paene totus pendebat, libr. X Philipp. ap. Athenaeum XII p. 533 totum fere locum exſcripſiſſe, iam Longolius ad noſtrum locum obſervauit, et vtrumque Theopompi atque Nepotis locum comparauit Frid. Koch in Prolegomenis ad Theopompum Chium, Sedini 1803. 4. Add. Cicer. de. Offic. II cap. 85. fin.]

iuris ciuilis] V. not. Ernſtii.

tum rei militaris] Vid. Plutarch. p. 481. Ἀγαθὸν στρατηγὸν vocat Diodorus Sic. in Exc. Peireſc. p. 254.

in exercitibus] Sic lego e Giſ. et Dan. Vulgo eſt; *in exercitu.*

populum urb. in ſua ten. poteſt.] Id quod offendunt, quae narrat Plutarchus p. 482 f. et p. 489 b.

2 *Apud flum. Strymona*] Vid. Thucyd. 1, 98. Diod. Sic. 11, Plut. Cimone p. 482 f. c. 7 et Pauſanias Arcadicis.

oppidum Amphipolim conſtituit etc.] Vide Meurſ. Fortunae Att. cap. 6 p. 42.

Idem iter. apud Mycalen] Deſcribunt hoc proelium Diodorus Sic. 11, 61 et Plutarchus Cimone p. 486 cap. 12 ſq.: memorantque idem lib. de gloria Athenienſium, Thucydides 1, c. 100, Plato in Menexeno, Polyaenus 1, Frontinus 4, 7. 45, Mela 1, 14, Euſebius Chronico, 1, p. 54. ed. Scaliger. Sed hi omnes ad Eurymedontem fluvium, ſiue prope Cyprum, pugnatum ſcribunt, (quanquam non vno modo rem narrent): nemo, ad Mycalen. Et certe ſiue Mycalen Cariae vrbem, cuius Stephanus de Vrbibus meminit; ſiue montem aut promontorium, ſub quo Perſae eodem die, quo ad P[illegible]ae as, victi ſunt; ſeu denique inſulam in ora Ioniae

nicum ducentarum nauium classem deuictam [8] 3 cepit: eodemque die pari fortuna in terra [9] vsus est. Namque [10] hostium nauibus captis, statim

8. deuinctam *MS. Voss.* 2. *Ed. Long. in qua etiam male legitur* coepit. — 9. in terra *a MS. Leid.* 2. *Voss.* 3. *aberant.* — 10. nam *MS. Leid.* 1. *mox* capti *MS. Voss.* 3.

Plinio H. N. 5, 31 memoratam, intelligas: fieri non potuit, vt classis Persica, quae, Diodoro et Plutarcho testibus, ad Eurymedontem stationem habuit, apud Mycalem deuinceretur; multo minus, vt eodem die et prope Eurymedontem, et apud Mycalem pugnaretur: nam ea loca longissime inter se distant. Quare parum abest, quin adsentiar Christ. Frid. Franckensteinio, Eloquentiae Latinae et historiarum in Academ. Lipsi. Professori, amico summo meo, qui subverebatur, ne proelium ad Mycalem, a Leotychide Spartano eadem die, qua illud alterum ad Plataeeas, commissum, cum hoc Cimonis Nostro confuderit. Sed ne cultissimo scriptori tam crassum errorem impingam, potius dixerim illud, *apud Mycalen*, a sciolo quodam insertum esse: qui cum in praeced. commate locum proelii additum videret, huic quoque tale quid addendum esse censuerit. Fortassis autem Nepos scripsit: *Idem iterum imperator, Cypriorum etc.* nam id, quae praecedunt, videntur requirere. [Conf. Schlegel. disc. mem. p. 93 et 94, qui primum culpat Cornelium, quod non notasset tempus, quo Cimon post patris mortem custodia tenebatur, et quo tandem liberatus ad rem publicam pervenit: Schlegel vero coniicit, non admodum longam fuisse Cimonis custodiam. Postea Cornelium quoque reprehendit, quod proelium ad Mycalen, quod est promontorium Ioniae exaduersus Samum percelebre, confudisset cum proelio, nouem annis post commisso, Cimone duce, ad Eurymedonta, Pamphylhae fluuium. Tzschucke tamen, vt Nepotem ab erroris crassi crimine liberaret, ad min. ed. multus de hac re, acute suspicatus est, Mycalen locum obscurum ad Eurymedontem, Pamphylhae fluuium, fuisse, et a nemine commemoratum, aut probabilius forte locum ad Cyprum aeque ignotum, atque Hydrum in Plutarcho cap. 12. vitae Cimon. ad quem Phoenicum naues adgressum esse et oppressisse narrat. Add. Harl. et Stauer. ad ed. 3. not.]

ducentarum nauium classem deu. cepit] Sic fere Thucydides quoque, et Plutarchus: nisi quod hic pluribus, quam CC illis, quae captae sunt, nauibus classem barbarorum constitisse, censet. Idem tamen lib. de glor. Athen. centum triremes Phoenissas captas, scribit. quod etiam in veteri epigrammate apud Diodorum Sic. et Aristidem Orat. Platon. 2 legitur. Diodorus plures, quam centum, vna cum classiariis; reliquas vacuas in potestatem suam redegisse Cimonem, tradit: totamque classem fuisse nauium CCCXL. Persas CCCL nauibus Cimoni occurrisse, Ephorus; Ioc, Phanodemus, retulit, teste Plutarcho l. c.

3 *Eodemque die*] Ita et Thucydides, Plutarchus et Fronti-

ex classe copias suas eduxit, barbarorum vno concursu maximam vim prostravit.[11] Qua victo- 4
ria, magna praeda potitus, quum domum reuerteretur, quod iam nonnullae insulae, propter acerbitatem imperii, defecerant, bene animatas confirmauit,[12] alienatas ad officium redire coëgit. Scyrum,[13] quam eo tempore Dolopes in- 5
colebant, quod contumacius se gesserant,[14] va-

11. barb. max. vim vno conc. prostr. *MS. Boecl.* barborumque m. v. v. c. pr. *MS. Leid. 2. Ax. Dan.* barbarorumque m. v. v. c. prostr. *Ed. Arg. Long.* [barbarorumque v. c. max. vim prostr. *Tzschuck. 1. 2.*] — 12. bene anim. confirm. *A MS. Ox. Ed. Iens. Med. Par. Ald. absunt. Sed erant in MS. Mendos.* — 13. Cyprum *MS. Dan. Gif. Mendos. Voss. 1. 3. Ed. Iens. Med. Par. dein* delopes *Ed. Med.* — 14. gesserant [*h. e. Dolopes et reliqui incolae,*] *MS. Voss. 1. 2. Dan. Ax. Ed. Iens. Med. Arg. Par. Long. Mag. Heus.* [*Bip. Ith. Heinr. Stau. 3. Tzschuck. 1. 2. Schmied. Pausl. et ego rescripsi.*] gesserat *Ald. Bos.* [*Stau. 1. 2. Wetzel et rell.*] *Mox* vacue fecit *Ed. Med. Arg. Long. dein* possessores *Ed. Gebh.* [*sed* sessores *pro possessoribus, (vti* sedere, sedes *de domiciliis s. habitationibus vsurpatur,) est lectio doctior. v. Vellei. Pat. lib. I. c. 3. init. ibiq. Burm. et, ante illum, Heinsius ad idem cap. §. 3. p. 537. ed. Ruhnk.*

nus, Diodorus quoque ait, *statim* (παραχρῆμα) post naualem victoriam Cimonem ad terrestres Persarum copias duxisse classem.

ex classe copias eduxit] Armis et habitu Persarum captis illorum nauibus impositos; quos illi suos esse rati, subito oppressi sunt. Ita Diodorus 11, 60 sq. Polyaenus, et Frontinus. Plutarchus nihil de hoc strategemate. [Pausan. 8, 52. *Fisch.* Polyaen. 1, 34. 1. Frontin. strateg. 4, 7. nr. 45.]

barbarorum vno conc. max. vim] Cod. Boecl. transpositis vocibus: *barbarorum max. vim vno concursu prostr.*

4 *Magna praeda*] Nempe, vt Diodorus ait, triremibus CCCXL, virorum XX millibus, et pecuniae multitudine memorabili.

bene animatas confirmauit] Haec a quibusd. MSS. et edd. abfuisse, ait Magius. In melioribus tamen habentur.

5 *Scyrum*] Sic Thucydides 1, 98. [ibique v. interpretes.] Diodorus 11, et Plutarchus p. 483 vocant. Itaque male quidam codices: *Cyprum.* Ceterum Thucydides et Diodorus haec ante victoriam ad Eurymedontem reportatam contigisse volunt. Plutarchus cum Nostro conuenit. [Scyrus, hod. *Sciro*, in mari Aegaeo. — Dolopes, populi Thessaliae, qui mare infestarant piratica, nec cum reliquis incolis, ibi superstitibus, imperata facere voluerant. v. Stau. et Harl.]

quam Dolopes incolebant] Diodorus 11, 60 addit Pelasgos.

cuefecit, ſeſſores veteres vrbe inſulaque eiecit, agros ciuibus diuiſit. [15] Thaſios opulentia fretos ſuo aduentu fregit. His ex manubiis [16] Athenarum arx, qua ad [17] meridiem vergit, [18] eſt ornata.

1 III. Quibus rebus quum vnus in ciuitate maxime floreret, incidit in eandem inuidiam, quam [1] pater ſuus ceterique Athenienſium principes. Nam teſtarum ſuffragiis, quod illi Oſtraci-

Praeter tamen rem ibi dubitat Heins. num lectio in Corn. loco noſtro ſana ſit.] — 15. dimiſit *Ed. Iens. Med. ſtatim* et Thracios *MS. Voſſ.* 3. [*ſed Thaſos, inſula maris Aegaei, prope Thraciam ſita eſt.*] — 16. e manubiis *Ed Iens. Med. Par. Ald. Lamb. Mag. Long.* ex manibus *MS. Leid.* 2. ex nauibus *al. Statim* arx Athen. *MS. Dan. Ax. Ed. Arg. Mag. Long. Steph Gebh.* [*quae ſuauior eſt lectio.*] — 17. que ad *MS. Leid.* 2. quae ad *MS. Boecl. Voſſ* 1. 2. 3. *Ax. Ed Iens. Med. Arg. Par. Long.* — 18. pertinet *MS. Ax.* [*quod eſt gloſſema*].

1. in quam *MS. Boecl. Voſſ.* 2. *Ax.* [*Ed. Weizel.*]

Thaſios] Qui etiam ab Athenienſibus defecerunt. Vid. Thucyd. I. cap. 100 et ſq. et Plutarch. p. 487.

opulentia fretos] V. 1, 7. 2. [Thucyd. I. c. 100. vbi v. interprr. memoriae prodidit, Thaſios defeciſſe ab Athenienſibus, orta inter illos controuerſia de emporiis, quae erant in aduerſa Thracia, et de metallis, quae poſſidebant. Diuites autem erant Thaſii et marmore et aurifodinis in continente. Add. Diodor. Sic. 11, 63. et 70. ibique Weſſel.]

His ex manubiis] Sic libri meliores, in his tres Schotto laudati. Firmat Plutarchus p. 486. f. c. 13. πραθέντων τῶν αἰχμαλώτων λαφύρων, εἰς τε τἆλλα κρήμασιν ὁ δῆμος ἐρρώσθη, καὶ τῇ ἀκροπόλει τὸ νότιον τεῖχος κατεσκεύασεν, ἀπ' ἐκείνης εὐπορήσας τῆς στρατείας. [Diod. Sic. 2, 62.] Vulgo erat: *Hiis ex nauibus.*

qua ad meridiem vergit] Τὸ νότιον τεῖχος, vt Plutarchus. Male igitur MS. Boecl. et qu. edd. *quae*. De muro Cecropiae (ſic enim arx haec vocata) plura Meurſius Cecropia cap. 5.

1 *Quum vnus*] V. 1, 8. 1 et 4.

quam pater ſuus] Sic et Giſanius e ſuo cod laudat in Collectan. Lucret. voce *Relatiuo*. MS. Boecl. *in quam.*

ceterique Ath. princ.] De quibus, praeter Dionem Chryſoſtomum, Eruſtio laudatum, videndus Valerius Max. 5, 3 ext. 3.

Oſtraciſmum] De huius nominibus, origine, hiſtoria et ritu e veteribus Diodorus Sic. 11. Plutarchus Ariſtide, Themiſtocle, et alibi; [Plutarch. in vita Periclis c. 10. tom. 1. p. 391. in vita Ariſtid. c. 1. tom. 2. p. 340. in vita Cimon. c. 17. tom. 3. p. 271. ed. Hutten. *Fiſch.*] Ariſtides Orat. Platon. 2; Pollux Onomaſt. 8, 5; Scholaſtes Ariſtoph. in Equites p. 340. et in Veſpas p. 498. Tzetzes Chil. 13, 489. Helychius et Suidas in ὀστρακισμὸς etc. E iu-

ſmum [2] vocant, decem annorum exſilio multatus eſt. Cuius facti celerius Athenienſes, quam ip- [2]
ſum, poenituit. Nam quum ille forti animo [3] inuidiae ingratorum ciuium ceſſiſſet, bellumque Lacedaemonii Athenienſibus indixiſſent, confeſtim

2. hoſtracos *MS. Voſſ.* 1. oſtrachismon *MS. Voſſ.* 2. hoſtratos *Ed. Iens. Med. Arg.* oſtracon *Ed. Par. Ald.* ὀστρακισμὸν *Ed. Mag. Long Steph. Gebh.* Oſtracilmon *Ed. Heus.* [*Antecedens* quod illi *Tzſchuck. at* quod *tantum Stau. ad ed.* 3. *eiici poſſe, ſi codd. adiicerent, arbitrabantur, quoniam* quod *duriore ſyneſi ad praecedens referatur. Sed Perizon. ad Sanctii Mineruam lib. II. cap.* 9. *not.* 4. τὸ quod *defendit: et Tzſchuck. etiam vel* iudicium *repetere iubet, vel latius intelligere* quam rem.] — 3. animo forti *MS. Dan. Ax. Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Mag.*

nioribus Vbbo Emmius Vet. Graeciae Tomo 3. p. 37 et ſeq. Beroaldus annot. in var. auct. Tomo 2. Theſaur. Crit. p. 257. Hadr. Iunius animaduerſion. 5, 18. Kekerm. de Rep. Athen. 2, 24. 4. Sigonius de ead. 2, 4. Scaliger ad Euſeb n. 789 et 1533. Mauſſacus ad Harpocrationem p. 193 ſeq. et accuratiſſime omnium Meurſius Attic. lection. 5, 18. et Sam. Petitus Commentar. ad Legg. Atticas lib 4. tit. 9. Iuſiusne. et reip. vtilis, ad eiusque ſecuritatem et ſtatum conſeruandum aptus ſit, olim hodieque diſputatum. Ex antiquis ſuperſunt iudicia Ariſtotelis Polit. 3, 9. Dionis Chryſoſtomi Oratione 73. Ariſtidis in Platonicis paſſim, et Valerii Maximi 5, 3 extremo. Inter recentiores notae ſunt prolixae diſputationes duorum prudentiſſimorum hominum, Paulli Paruiae lib. 1. diſcurſu 15. et Ludou. Septalii lib. de Ratione Status cap. 6. 7. 8. 9: quorum hic probat, ille improbat. Adde iudicium Arniſaei Doctrin. Polit. 2, 5. et quae ad 2, 8. 1, et 2, 10. 2. dicta ſunt.

exilio multatus] Haud dubie hoc praetextu, quod libertati Athenienſium periculum ab eo immineret. Nam et aliquando capitis accuſatus eſt, quod rempe in ſe transferre conaretur. Demoſthenes orat. adu. Ariſtocratem: Κίμωνα, ὅτι τὴν πάτριον μετεκίνησε πολιτείαν ἐφ' ἑαυτόν, παρὰ τρεῖς μὲν ἀφῆλαν (Athenienſes ſcilicet) ψήφους, τῷ μὴ θανάτῳ ζημιῶσαι· πεντήκοντα δὲ ταλαντα εἰσέπραξαν. Plutarchus quoque refert p. 487. eum, quum Thaliis deuictis Macedoniae vicinae peperciſſet, ab aduerſariis in iudicium vocatum, quaſi muneribus ab Alexandro rege corruptus eſſet. [Vel quia Laconum rebus fauere credebatur, (Plut. in Cim. p. 487. 488. 489) et quidem ſuaſore atque impulſore Pericle, (Plut. ib. p. 157.) notante Stau. ad min. ed.]

2 *Bell. Lacedaem. Athen. indixiſſent*] Et ingentem cladem ad Tanagram illis intuliſſent. Vid. Plutarchus in Cim. p. 490.

confeſtim notae ei. virt. deſid.] Paraphraſeos loco poteſt eſſe illud Taciti Agric. 4, 1. *Cum damna damnis continuarentur, poſcebatur ore vulgi dux Agricola etc.*

notae eius virtutis [4] desiderium consequutum [5] est. [3] Itaque post annum quintum, quam [6] expulsus erat, in patriam reuocatus est. Ille, quod hospitio Lacedaemoniorum vtebatur, satius existimans, contendere [7] Lacedaemonem, sua sponte

Long. — 4. virtutes *MS. Voss.* 1. *sed supra notatum erat* virtutis. — 5. consequut. *MS. Voss.* 1. consecutum *vulgo.* — 6. quam. *Sic etiam MS. Ax.* [*et ex ed. Bos. 2. venit in reliquas.*] *Sed* quo *Ed. Iens. Med. Arg. Paris. Ald. Mag. Long. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Lamb. Bos.* 1. — 7. satius exist. cont. *Ita MS. Sau. Put. Gif. Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Sed* satis existimans verbis contendere *MS. Ox. Ax.* satius aestimans cont. *MS. Voss.* 3. satius existimans eos et ciues suos inter se vna voluntate consentire, quam armis contendere *Ed. Lamb. Steph.* [*Schmied. in parenthesi.*]

3 *Quam expulsus*] Sic lego e Cod. Dan. quod et Lambinus coniecerat. Similis locutio habetur infra 10, 5. 3.

satius existimans contendere Lacedaemonem] Sic primus distinxit Magius, [aut potius Aldus] quum antea male locus hic interpungeretur, hoc modo: *satius existimans contendere, Laced. sua sp. est prof.* Exponit autem hoc sensu: Cimonem, quum reuocatus esset, noluisse statim in patriam redire, quod suorum desiderium patriae posthaberet; ideoque, etsi ciues sui non praecepissent, Lacedaemonem, quae propter hospitium amica sibi ciuitas videretur, profectum, hoc consilio, vt pacis auctor conciliatorque esset. quod enim Lacedaemoniorum forte opes cerneret esse maiores, eamque ob rem patriae timeret, e re Athenienſium potius esse censuisse, ad pacem conciliandam Lacedaemonem, quam Athenas ad bellum adornandum opemque ferendam proficisci. At Lambinus, plusculis insertis, sic edidit: *satius existimans, eos et ciues suos inter se vna voluntate consentire, quam armis contendere, Lacedaemonem sp. s. e. prof.* eaque in re acriter reprehensus est a Schotto et Gebhardo, ac si locum mutilum ratus, cuius sensum non adsequeretur, de suo nimis liberalis, tam multa repugnantibus libris adiecisset: quum tamen in adnotationibus ad h. l. ne verbo quidem indicet, haec ex coniectura sc. addita esse, sed tantummodo moneat, *hunc locum in libris fere omnibus vulgatis lacerum et mutilum fuisse.* Quare paene adducor in eam sententiam, vt, quae addidit, ex aliquo MSto aut editione vet. desumta esse suspicer. De quo viderint, quibus veteres editiones ad manum sunt. Dissimulari tamen non debet, ea ab optimis libris Gif. Put. Sauar. Schotti, Boecl. Leid. immo ab omnibus, vt opinor, manu exaratis, editisue, quorum variae lectiones a viris doctis adnotatae sunt, abfuisse: eoque non immerito suspecta esse, quamdiu non adparet, vnde desumta sint.

sua sponte est profectus] Nihil de hac profectione Plutarchus; sed statim rediisse eum

est profectus, pacemque [8] inter duas potentissimas ciuitates conciliauit. Post, neque ita multo, 4
Cyprum [9] cum ducentis nauibus imperator [10] missus, cum eius maiorem partem insulae deuicisset, in morbum implicitus, in oppido Citio [11] est mortuus.

IV. Hunc Athenienses non solum in bello, 1
sed in pace, [1] diu desiderauerunt. Fuit enim tanta liberalitate, quum [2] compluribus locis praedia hortosque haberet, vt nunquam in eis custodem

8. pacem *MS. Voss.* 3. *idem paullo post* neque multo. — 9. in Cyprum *Ed. Par. Ald. Lamb. Steph. Gebh. Keuch. Pat.* — 10. super *MS. Voss.* 3. *idem dein* sed in morbum. — 11. Cythio *MS Leid.* 2. *Voss.* 1. *Dan. Ed. Iens. Med. Arg. Par.* Cytio *MS. Voss.* 2.

1. sed etiam in pace *MS. Leid.* 2. *Voss.* 2. *Ax. Ed. Arg.* [*Wetz. Schmied. at vid. Heus. et Harl.*] *mox* desyder. *Ed. Arg.* 2. liberalitate vsus est, vt *MS. Ox. statim* quam pluribus *MS. Voss.* 3.

Athenas, ac ciuitates in gratiam reduxisse ait, p. 490.

4 *Cyprum — missus*] V. not. Emilii.

in morbum implic.] Alii, teste Plutarcho, vulnere, quod aduersus barbaros pugnans acceperat, confectum, tradidere. [Non vulnere confectus, sed morte naturali (αὐτομάτῳ θανάτῳ, vt ait Schol. Thucyd. lib. I. c. 112.) diem obiit supremum. v. Wessel. ad Diod. Sic. XII. c. 4.]

in oppido Citio] Thucydides 1, 112. et cum eo Plutarchus in Cim. c. 19. non in oppido, sed dum illud obsideret, occubuisse Cimonem scribunt. Diodorus tamen lib. 12, 3. expugnasse, ait.

Citio] Diodoro quoque et Plutarcho Κίτιον vocatur. At in Exc. Dan. legitur *Cythio*. Quomodo apud Suidam: ἐν Κυττίῳ. [v. Wasse et Ducker. ad Thucyd. I. c. 112. p. 188. ed. Lips.]

1 *Fuit enim tanta liberalit.*] Totum hunc locum, vsque ad finem capitis, e Theopompo delumtum, et quasi ad verbum conuersum esse, notauit Casaubonus animaduersf. in Athenaei 12, 8. [Conf. Frid. Koch. Prolegg. ad Theopomp. Chium, p. 43 sq.] Similis munificentia Gilliae Agrigentini fuit; de quo Valerius Maxim. 4, 8 ext. 2. De Cimonis autem liberalitate Lactantius 6, 9. breuiter: *egentibus stipem dedit, et pauperes inuitauit, et nudos induit.*

vt nunquam in eis custodem] Plutarchus in Cim. c. 10. eleganter hac de re: Ἐν τῇ χώρᾳ καρπῶν ἑτοίμων ἀπαρχὰς, καὶ ὅσα ὥραι καλαὶ φέρουσι, χρῆσθαι καὶ λαμβάνειν ἅπαντα τοῖς ξένοις παρέχων, τρόπον τινὰ τὴν ἐπὶ Κρόνου μυθολογουμένην κοινωνίαν εἰς τὸν βίον αὐτὸς κατῆγεν. Adde eund. in Pericle p. 156. Theophrastus apud Cic. Offic. 2. cap. 18, 16. haec ad curiales siue contribules Cimonis restrin-

impoſuerit [3] fructus ſeruandi gratia, ne quis impediretur, quo minus eius rebus, quibus quisque [4] vellet, frueretur. Semper eum pediſequi [5] cum numis ſunt ſecuti, vt, ſi quis opis eius indigeret, haberet, quod ſtatim daret, ne differen-

3. impoſuerit. *Ita MS. Voſſ.* 1. 2. 3. *Sed* eis — poſuerit *MS. Gif. Ed. Gebh. Plin.* 9. *ep.* 37, 3. cuſtodes fructibus ponam. *At* eis cuſtodes inpoſuerit *MS. Leid.* 2. eis cuſt. impoſuerit *Ed. Lamb. Steph. Pat.* — 4. quisque. *Sic praeter MS. Dan. Leid.* 1. *et Boecl. etiam Leid.* 2. *Voſſ.* 1. 2. 3. *Ax.* [*Ed. Bos.* 2. *et recenti. praeter Tzſchuck.* 1. 2. *a quibus* quisque, *vti*] *ab Edd. Iens. Med. Arg. Paris. Ald. Mag. Long. Lamb. Steph. Boecl. Keuch. Pat. abeſt.* — 5. pediſequi *Edd. Lamb. Stau.* 2. 3. *Heus. vbique, et plurimae recc.* [pediſſequi *contra metri legem et monumentorum fidem Ed. Bos. Ith. Wetz. et aliae an-*

git: ait enim, eum *ita inſtituiſſe, et villicis imperauiſſe, vt omnia praeberentur, quicunque Laciades in villam ſuam deuertiſſet. Ciuibus* vniuerſe hoc permiſiſſe eum, ſcribit Theopompus apud Athenaeum l. c. Simile quid de Ephialte refert Heraclides in politia Athenienſium, quod nempe *permiſerit ex agris ſuis fructus decerpere, qui vellent; atque inde multis cibum praebuerit.*

in eis cuſtodem impoſuerit] Sic plerique MSS. et editi, niſi quod praepoſitio in quibusdam deeſt. Barthius Aduerſ. 24, 18. mallet: *in eis cuſtodem vnum poſuerit.* Schoppius Veriſim. 4, 2 e vet. libro: *nunquam eis cuſtodem poſuerit.* Quomodo Propertius: *Quos igitur tibi cuſtodes, quae limina ponam?* Eaque lectio et Gebhardo placebat; qui duobus Ciceronis locis firmabat: vno Philipp. 2, 18. vbi patrem Curionis *cuſtodes poſuiſſe* Antonio, *ne limen intraret;* altero Orat. pro Flacco, c. 19. vbi Hermippum *cuſtodem frumento publico poſitum,* ait: vno item Caeſaris B. Gall. 1, 20. quo ſe *cuſtodes Dumnorigi poſuiſſe* ſcribit, *vt, quae agat, quibuscum loquatur, ſcire poſſet.* Pro vulgata lectione facit illud Ciceronis Or. pro Cn. Plancio c. 25. pariter a Gebhardo adductum: *ſin emimus, quem villicum imponeremus, quem pecori praeficeremus.* Videturque Nepos expreſſiſſe verba Theopompi: ἐν τοῖς ἀγροῖς καὶ τοῖς κήποις ἐᾶσθαι τῷ καρπῷ καθίζα φύλακα. [Graeu. ad Cic. Verr. 1, 10. *Fiſch.*]

quibus quisque vellet] Reſtitui τὸ *quisque* auctoritate MSS. Dan. Leid. Boecler. et quos Schottus inſpexit. nil enim cauſſae video, cur reiici debeat.

2 *Semper eum pediſequi*] Plutarchus p. 484. vocat νεανίσκους συνήθεις, aitque, eos tuliſſe pecuniam copioſam, adſtitiſſeque elegantioribus inopum (τοῖς κομψοῖς τῶν πενήτων) numulosque ſilentio in manus inieciſſe. Δύο ἢ τρεῖς νεανίσκοι, ait Theopompus, ap. Athen. p. 533. B. Non admodum diſſimile eſt, quod de L. Veratio narrat Gellius A. N. 20, 1.

quod ſtatim daret] Sic Tiberius Caeſar *ſi quid alicui*

do videretur negare. Saepe, quum aliquem, offensum fortuna, videret minus bene vestitum, suum amiculum [6] dedit. Quotidie [7] sic coena ei 3
coquebatur, [8] vt, quos inuocatos [9] vidisset in fo-

tiquiores.] — 6. aminiculum *Ed. Iens. Med. Arg. Long.* amic. suum *MS. Ax.* .. — 7. quottidie *Ed. Arg.* cotidie *Ed. Ald. vbique.* — 8. quoquebatur *Ed. Iens. Med.* — 9. inuocatos. *Sic MS. Dan. Gif. Put. Sau. Mendos. Ax. Ernst. Bau. Leid. 2. Voss. 1. 2. 3. Ed. Vltrai.* [*Bos. et recc.*] *Sed* non vocatos *Ed. Lamb. Steph.* conuocatos *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. quod ex* non vocatos *exstitisse videtur.*

largiebatur, id confestim numerari, se inspiciente, iubebat. Testis Dio Cassius lib. 57. p. 608.

ne differendo] Ausonius: *Gratia quae tarda est, ingrata est gratia; namque Quae fieri properat gratia, grata magis.*

[*offensum fortuna*] h. e. casu obuium, fortuito oblatum. v. Heusing. ad h. l. sed Wetzel. Schmied. aliique interpretantur infortunatum, quem offenderat fortuna aduersa. Enimvero Plutarch. in Cim. cap. 10. Εἴτις συντύχοι τῷ Κίμωνι τῶν ἀστῶν πρεσβύτερος ἠμφιεσμένος ἐνδεῶς.]

suum amiculum] Immo alicuius e pedisequis, si Theopompo et Plutarcho credimus. Sic enim ille: ὁπότε τῶν πολιτῶν τινα ἴδοι κακῶς ἠμφιεσμένον, κελεύει αὐτὸν μεταμφιέννυσθαι τῶν νεανίσκων τινὰ τῶν συνακολουθούντων αὐτῷ. Hic vero p. 484 αὐτῷ δὲ νεανίσκοι παρείποντο συνήθεις, ἀμπεχόμενοι καλῶς, ὧν ἕκαστος, εἴτις συντύχοι τῷ Κίμωνι τῶν ἀστῶν πρεσβύτερος, ἠμφιεσμένος ἐνδεῶς, διημείβετο πρὸς αὐτὸν τὰ ἱμάτια.

amiculum dedit] [h. e. pallium.] Simile quid de S. Martino episcopo praedicat Sulp. Seuerus in eius vita: et de Smyrnaeis Tacitus 4. A. 56, 3. [v. Lactant. lib. 6, 9. §. 8. *Fisch.*]

3 *Quotidie sic coena*] Sic fere et Theopompus ac Plutarchus. Sed Aristoteles, apud Plutarchum, non omnibus Athenensibus, sed curialium eius Laciadarum cuiuis, qui vellet, coenam paratam fuisse, ait.

inuocatos] Ita MSS. Dan. Gif. Put. Sauar. Schot. Ernst. et, Schoppio Verif. 4, 2. teste, alter e Banaricis: probantque, praeter Sauaronem, Schottum, ac Schoppium, Gifanius Ind. Lucr. v. *Relatiuo*, Gebhardus, alii. Sic Terentius Eunucho 5, 9. 29. — *vt mihi tua domus Te praesente, absente, patëat: invocato vt sit locus Semper.* vbi vetus interpres: INVOCATO, *non vocato significat.* IN *etenim auget et minuit dictionem.* Et mox: INVOCATO. *Male intelligitur precibus vocato, quum sit αὐτομάτῳ i. e. etiam non inuitando, quin vltro venire debeat suam domum.* Apud Plautum Captiu. 1, 1. 2. Parasitus: *inuocatus foleo esse in conuiuio.* Vulgo erat: *quos conuocatos.* Vnde Lambinus faciebat: *quos non vocatos.* Barthius Aduers. 24, 18 *quoscunque inuocatos.* Sed neutro opus, cum MSta lectio satis pla-

ro, omnes deuocaret: [10] quod facere nullum diem praetermittebat. Nulli fides eius, nulli opera, nulli res [11] familiaris defuit. multos locupletauit: complures [12] pauperes mortuos, qui, vnde efferrentur, [13] non reliquiſſent, ſuo ſumtu extulit. Sic ſe gerendo, minime eſt mirandum, [14] ſi et vita eius fuit ſecura [15] et mors acerba.

10. deuocaret. *Ita etiam MS. Voſſ.* 1. 2. *Dan. Ax.* [*Ed. Lamb. Bos. et recentt.*] *ſed* deuoraret *MS. Voſſ.* 3. *Ed. Iens. Med. Mag.* deuorarēt *Ed. Arg. Long.* — 11. nulla res *MS. Voſſ.* 2. — 12. quam plures *MS. Voſſ.* 3. — 13. efferentur *MS. Voſſ.* 1. — 14. admirandum *MS. Leid.* 3. — 15. ſecuta *MS. Voſſ.* 1.

na ſit. [Conf. Theopomp. ap. Athen. p. 533. B. Plutarch. p. 258. tom. III. ed. Hutt. *Fiſch.*]

deuocaret] Sic MSS. Lambinus mallet *conuocaret*, aut *vocaret*. Eſt enim, inquit, *deuocare* proprie *deorſum* vocare, vt apud Horat. epod. 17. *refixa caelo deuocare ſidera*. et apud Ciceron. Tuſc. 5. *Socrates primus philoſophiam deuocauit e caelo*. Et tamen mox ſubiicit: *Niſi dicamus* DEVOCARE *etiam valere, de loco vocare; vt idem Cicero: Nihil eſt quod eum de prouincia deuocent*. Quid igitur dubitas, Lambine? *Deuocabat omnes Cimon;* de foro ſcil. domum ſuam.

4 *Fuit*] MS. Boecl. pro *fuit* habet *fuerit*. [Vid. acta erud. Lipſ. a. 1737. p. 305. *Fiſch.* — *acerba* ſcil. ciuibus.]

VI. LYSANDER[1]

[ARGVMENTVM

Cap. I. Athenarum victor; decemuiros Graeciae ciuitatibus imponit. II. Crudelis in Thasios. III. Reges tollere et oraculum corrumpere conatur; adcusatus absoluitur: occiditur a Thebanis. IV. Lysander suus ipse adcusator.]

LYSANDER LACEDAEMONIVS, magnam reliquit sui famam, magis felicitate,[2] quam virtute, 1

1. Lysandri vita *Ed. Iens. Med. Arg. Par.* — 2. fortuna *MS. Ernst.*

1 *Lysander*] Aristocliti F. qui ex gente Heraclidarum fuit. Plutarchus in Lys. p. 434. Mothacum vnum fuisse Lysandrum, scribunt Phylarchus apud Athenaeum 6, 20. et Aelianus Var. histor. 12, 43. [fin. vbi v. Perizon.] Quam vere, dubitat Vbbo Emmius Tomo 3. Vet. Graeciae p. 133. Dicebantur autem Mothaces pueri, qui cum locupletiorum Lacedaemoniorum liberis educabantur, et singuli, bini, vel etiam plures, cum iisdem in gymnasiis concertaturi mittebantur, ac vniuersae institutionis participes fiebant. Hesychius et Aelianus l. c. seruos fuisse volunt; sed Phylarchus et Athenaeus liberos, non tamen Lacedaemonios. Quos Meursius Miscellan. Laconic. 2, 6. ita conciliare inuicem nititur, vt dicat fuisse quidem seruos, sed libertate donatos, sic tamen, vt non pleno iure, velut ceteri Lacedaemonii, fruerentur. Plura de iis praeter Meursium, Cragius de rep. Lacedaemon. 1, 5, Emmius l. c. et Casaubonus ad Athenaei 6, 20. Cragius et Casaubonus volunt eosdem fuisse, quos Scholiastes Aristophanis ad Plutum et Equites, Hesychius et Suidas, *μόθωνας* vocant: sed Meursius l. c. negat temere confundendos. Vereor, vt satis bene. [Conf. Stau. ad ed. 2. et 3. In hac notat, Lysandrum perpetuo adpellari Lacedaemonium; attamen non natum fuisse, sed factum, laudatque interpretes ad Aelian. H. V. lib. XII. cap. 8. Lysandri autem vitam vberius expoſuit Plutarch. tom. III. p. 131 — 174. ed. Hutten.]

famam magis felicit. quam virt. partam] De versutia Lysandri testantur Plut. in vita p. 437. et Cicero 1 Offic. 30. Idem tamen in Catone maiore, c. 17, 2. *virum summae virtutis* vocat.

felicitate quam virtute] MS. Ernstii: *fortuna q. v.* Et sic praeter Nostrum 8, 1. 1. passim auctores. Vid. Freinshemii not. ad Flor. praef. 2. [*virtus* h. l.

partam. Athenienſes enim in Peloponneſios [3] ſexto et viceſimo anno bellum gerentes confeciſſe adparet. Id qua [4] ratione conſequutus ſit, latet. Non enim virtute ſui exercitus, ſed immodeſtia factum eſt aduerſariorum: [5] qui quod dicto audientes imperatoribus ſuis non erant, dispalati in agris, relictis nauibus, in hoſtium venerunt poteſtatem. quo facto Athenienſes ſe [6] Lacedaemoniis dediderunt. [7] Hac victoria Lyſander elatus, quum

3. in Peloponneſſo *MS. Leid.* 2. in Peloponneſſios *MS. Voſſ.* 2. in Peloponeſios *MS. Voſſ.* 3. [*Ed. Lamb. Wetz.*] in Peloponnexios *Ed. Med.* in Peloponneſos *Ed. Arg.* aduerſus Pelop. *MS. Ax. e gloſſemate. mox* vigeſ. *Ed. Iens. Med. Par. Ald.* — 4. cesqua *MS. Voſſ.* 3. *inde Struchtmeier. pag.* 52. nec qua. — 5. factum aduerſ. *MS. Voſſ.* 3. — 6. ſe *aberat a MS. Ax.* — 7. dede-

in oppoſitione ſ. comparatione cum felicitate intelligenda eſt. Nam alioqui exempla virtutis eius tam bellicae quam moralis laudantur. v. Stau. ad ed. min.]

ſexto et viceſimo anno] Nam coeperat bellum illud anno I Olympiadis LXXXVII, Periodi Iulianae 4285, a. v. c. 323. vt docent Scaliger de Emendat. tempor. lib. 5. Meurſius in Archontibus Athenienſ. lib. 3. 3. Petauius de doctrina temporum 10, 27. et Parte 2 Rationarii tempor. lib. 3, 11. Langius de annis Chriſti 2, 16 etc. [Add. Corſin. Faſt. Attic. tom. III. p. 228. et Weſſeling. ad Diod. Sic. lib. XII. c. 38. inprimis Thucyd. V. cap. 26.] Pugna vero ad Aegos flumen, de qua hic ſermo, ſecundum Diodor. Sic. 13. aliosque contigit anno IV. Olymp. XCIII, Periodi Iul. 4309.

2 *Id qua rat. c. ſ. latet*] Confer tamen notam Ernſtianam. [Ernſtius nempe *non latet* olim ſcriptum fuiſſe, minus probabiliter opinabatur. Nam, obſeruante Heinrich. dicere voluit Nepos, non intelligi, quomodo tam incaute agere potuerint, vt tandem ſine lege vagati, opprimerentur. Lyſander vero, narrante Plutarcho in vita Cim. c. 10. ſq. dolo ſecuros reddidit Athenienſes. Wetzel. tamen legere iubet *patet*. Heuſing. *ratione* interpretatur conſilio rei agendae et perficiendae; ſed diſtentientibus Tzſchuck. ad min. ed. et Schmieder in Lexico Corn. p. 14.]

immodeſtia] Vide Frontinum 2, 1. 18.

imperatoribus ſuis] Iterum adi notas Ernſtii. [v. Alcib. 8, 5. *Fiſch.*]

relictis nauibus] Reſpexit, credo, hanc victoriam, qui cudi fecit numum, cuius penes me ectypum eſt; in cuius antica parte caput Lyſandri cum inſcr. ΛΥΣΑΝΔΡΟΥ ΛΑΚΩΝΟΣ: in poſtica, Victoria currui ab equis marinis per mare tracto inſiſtens, et: ΝΙΚΗ ΝΗΙΤΙΣ.

3 *Hac victoria Lyſ. elatus*] Vide 4, 1. 3.

antea ſemper fact[8]ſus, audaxque fuiſſet, ſic ſibi indulſit,[8] vt eius opera in maximum odium Graeciae Lacedaemonii peruenerint. Nam quum hanc 4
cauſſam Lacedaemonii dictitaſſent[9] ſibi eſſe belli, vt Athenienſium impotentem dominationem refringerent, poſtquam apud Aegos[10] flumen Lyſander claſſis hoſtium eſt potitus, nihil aliud molitus eſt, quam vt omnes ciuitates in ſua teneret poteſtate,[11] quum id ſe Lacedaemoniorum cauſſa facere ſimularet.[12] Namque vndique, qui Athe- 5
nienſium rebus ſtuduiſſent, eiectis, decem delegerat[13] in vnaquaque ciuitate, quibus ſummum imperium poteſtatemque omnium rerum committeret. Horum in numerum[14] nemo admittebatur, niſi qui aut eius hoſpitio continerctur, aut ſe illius fore proprium[15] fide confirmarat.

runt *MS. Voſſ.* 1. 3. *Mendos. Ed. Iens. Med. Ald.* [*quod rectius eſſe putat Stau. ad ed.* 3. *laudatque Cortium ad Sall. B. Iug.* c. 75, 5. *ac Dauis ad Caes. de B. Ciu. lib.* 3. *cap.* 11.] — 8. indulxit *MS. Voſſ.* 3. — 9. dictaſſent *MS. Voſſ.* 1. 3. *Ed. Iens. Med. Arg. Mag. Long.* — *Tum* bellum *Ed. Arg. Long. Mox in Ed. Iens. Med. Arg. eſt* in potentem, *et in Arg. etiam* refrigeret. — 10. Egos *MS. Dan.* eghos *Ed. Iens. Med. Arg. mox* claſſe *Ed. Vlrat. dein* eſt molitus *MS. Ax.* — 11. in ſuo tenore pot. *MS. Voſſ.* 3. — 12. ſimulauit *MS. Voſſ.* 2. *ſed a manu ſec.* ſimularet. *Statim* nanque *Ed. Ald. Lamb. vbique.* — 13. delegarat *MS. Voſſ.* 1. *ſed ſupra notatum erat* delegerat. *Tum* vna quaque *Ed. Iens. Med.* — 14. in numero *MS. Boecl. Voſſ.* 1. 2. *Ax. Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Mag. Long.* — 15. ſe fore ill. proprium *MS. Ax. mox* confirmarat *etiam MS. Leid.* 2. *Voſſ.* 1. 3. *Sed* confirmaret *Ed. Gebh. Keuch. Pat.*

4 *Belli*] Sic libri meliores. Alii *bellum.*

5 *Quibus ſummum imperium etc.*] Arcanum dominationis, quo populos ciuitatesque nuper ſubactas in officio continere ſtudent victores. Vide Forſtner. ad Taciti Ann. 12, 32.

horum in numerum] MS. Boecl. et aliquot edd. *hor. in numero.*

eius hoſpitio continereturr] *Cum quo ei hoſpitium eſſet,* vt 2, 8. 3. loquitur.

[*fide*] Gronou. ad Senec. benefl. 4, 35. intelligi iubet *data. Fiſch.* Conf. Taylor in Lyſiae vita, tom. II. oratt. Lyſiae p. 123. ſqq. ed. Reisk. et de clade ac mutata forma Athen. Stau. ad min. edit.]

1 II. Ita decemuirali[1] poteſtate in omnibus vrbibus conſtituta, ipſius nutu omnia gerebantur: cuius de crudelitate ac perfidia ſatis eſt vnam rem, exempli gratia, proferre, ne de eodem[2] 2 plura enumerando defatigemus[3] lectores. Victor ex Aſia quum reuerteretur, Thaſumque deuertiſſet,[4] quod ea ciuitas praecipua fide fuerat erga Athenienſes, proinde[5] ac ſi iidem[6] firmiſſimi ſolerent eſſe amici, qui conſtantes fuiſſent 3 inimici, eam peruertere concupiuit. Vidit autem, niſi in eo occultaſſet voluntatem, futurum,[7]

1. decem virali *Ed. Iens. Med. Arg. vt mox cap.* 3, 1. — 2. eadem *MS. Ax. Voſſ.* 2. *ſed ſupra notatum erat* eodem. — 3. defatigemus *MS. Mend. Giſ. Ax. Dan. Voſſ.* 1. 2, 3. *Ed. Stau.* 1. 2. 3. [*Heus. Ith. Harl. Tzſch.* 2. *Bip. Heinr. Pauſi. et ego reſcripſi. v. Stau. de vi illius verbi et aliorum, quibus praepoſita eſt praepoſitio* de, *quae vim intendit.*] *Sed* fatigemus *Ed. Long. Lamb.* [*Bos.* 1. 2. *Wetzel.*] *reliquique editi noſtri.* — 4. diuertiſſet [*Ed. Bos. Stau.* 1. 2.] *Sed* deuertiſſet *Ed. Steph.* [*Lamb.*] *Heus. recte* [*et ſic Ed. Stau.* 3. *et rell. recentior., atque ego repoſui. Atque Bos. in indice in voc.* deuertere *noſtro loco* deuertiſſet, *ſcil. ex itinere in vrbem, legere iubet probatque. Add. Erneſt. clauem Cic. voc.* deuertere, *et Burm. ad Quinctil. II.* 3. *fin. ad Petron. cap.* 9. *et ad Suet. Tib. cap.* 12.] *Pro* Thaſum *MS. Voſſ.* 1. *Ed. Iens. Med. Paris. Lamb.* Thaſſum. — 5. perinde *MS. Ax. Ed. Iens. Med. Arg. Ald. Mag. Long. Steph.* — 6. idem *MS. Voſſ.* 2. *Ax.* [iisdem *Tzſchuck.* 1. 2.] *Ceterum Long. et Mag. locum ita legunt:* perinde ac ſi iidem firmiſſimi ſolerent eſſe inimici, qui conſtantes fuiſſent amici. *Ed. Vltrai. in margine* perinde ac ſi non iidem f. ſ. e. a. q. c. f. inimici. *Vt Boſius edidit, ita eſt etiam in ed. Lamb.* [*Atqui Thaſios, antea Lacedaemoniorum ſocios atque amicos, omnia prius expertos, triumque annorum obſidionem paſſos eſſe, quam ſeſe Athenienſibus dederent, Ith. poſt Lambin. aliosque ex Thucyd. I. capp.* 100 *et* 101. *docuit.*] — 7. futuram *MS. Voſſ.* 2, 3. 1. *(in quo tamen ſupraſcriptum*

1 [*decemu. poteſt.*] v. Iſocr. tom. II. p. 484. *Fiſch.* In Paneg. cap. 32. qui adpellat *magiſtratum decemuirorum*, δεκαδαρχίας. v. not. Mor. qui citat, praeter Iſocr. Panath. p. 357. aliosque, Diodor. Sic. lib. 14, 3. 10. 13. ibique Weſſel. Xenoph. nominat illum magiſtratum δεκαρχίας. v. Sturzii Lexic. Xenoph. tom. I. p. 643 ſq.]

fatigemus] MSS. Schotti, Giſ. et Dan. *defatigemus.* quae fortaſſe vera lectio. [v. varr. lectt.]

3 Similis perfidia fuit, quam Mileti exercuit: de qua Polyae-

vt Thafii dilaberentur, [8] conſulerentque rebus ſuis. Itaque . . . . .

III. Decemuiralem [1] ſuam poteſtatem ſui [2] 1 ab illo conſtitutam ſuſtulerunt. Quo dolore incenſus iniit conſilia, reges Lacedaemoniorum tollere. Sed ſentiebat id ſe ſine [3] ope

erat futurum). *Mox* Thaſſii *Ed. Par.* [*Lamb.*] — 8. liberarentur *MS. Voſſ.* 3. *Poſt verba* rebus ſuis *in Ed. Lamb. Steph. Gebh. Pat. ſpatium trium verſuum relictum, adiectis verbis his:* Deſideratur hic exemplum Lyſandri crudelitatis et perfidiae in Thaſios. *In reliquis editis noſtris, Iens. Med. Paris. Ald. Mag. Long. coniunguntur cum ſequentibus verbis, nullo intermiſſo ſpatio.* [rebus ſuis. . . . . Itaque *Ed. Lamb. Bos. Stau.* 1. 2. *Wetzel. Ith.*]

1. itaque hi decemu. *MS. Dan. Boecl. Leid.* 1. τὸ itaque *aberat a MS. Voſſ.* 1. 2. 3. [Ita decemu. *Schmied. Pauſ.*] — 2. ſui *aberat MS. Dan. Boecl. Leid.* 1. *Ax. Gronou. de pecun. vett. p.* 647. *legit:* Itaque hi decemuir. pot. ab illo conſtitutam. [*Schmied.* ſui *de Lacedaemoniorum regibus intelligit, quod in illos primum effuderit vltionem, et* vocc. ab illo conſtitutam *ex gloſſa, ad explicandum* τὸ ſuam *ab aliquo adſcripta, male irrepſiſſe putat. Sed diſſenſum bene lateque declarat Tzſchuck. ad ed.* 2. *Hic tamen ad ed.* 1. ſui *ob praecedens* ſuam *haud probarat et coniecerat* vi ab illo.] — 3. id ſe ſine *MS. Dan.* [*Ed. Lamb. Bos. et recentt.*] *Sed* id ſine *MS. Voſſ.* 1. *Ed. Iens. Med. Arg. Paris. Ald. Mag. Long. Statim* deorum ope *Ed. Mag.*

nus lib. 1. p. 71 et Plutarchus p. 443.

1 *Itaque decemu. ſuam pot. ſui ab illo*] MS. Boecl. Dan. et Leid. *itaque hi d. ſ. pot. ab i. c.* Ceterum lacuna fortaſſe rectius incipiet poſt vocem *Itaque*, quam antecedentia requirunt. [Atque ego, ſuadente Boſio, quem ſequuti ſunt Heuſing. Bipont. Harl. Stauer. in ed. 3. Tzſchuck. Heinrich. poſt *Itaque* poſui puncta, ſigna lacunae, quam quidem longiorem fuiſſe putabat Heuſing. Contra, a librario nonnullas tantum lineas vel periodos praetermiſſas, ita vt, quum in deſcribendo is veniſſet ad voc. *itaque*, et periodus paullo poſt ſequens incepiſſet ab eadem particula coniunctiua, priorem aut priores periodos per incuriam praetermitteret, et ſtatim ſuperiori *itaque* add. et *decemuir. poteſt.*, acute oſtendit Kapp. et legit *rebus ſuis. Itaque . . . . Itaque decemu. pot.* Lacuna autem ſupleri poteſt ex Polyaeno Strateg. I. cap. 45.]

ſuſtulerunt] Vid. Plutarch. p. 445.

iniit conſilia reges Lac. toll.] Vid. Ariſtot. Polit. 5, 1 et 7, Plutarch. p. 447. [ſ. in vita Cim. c. 23. qui refert, Lyſandrum ideo fuiſſe incenſum, quia ſe vidiſſet ab Ageſilao, a plerisque Spartanis domi forisque neglecto, deſpici ac deprimi. v. Stau. ad ed. min. qui etiam copioſo

deorum facere non posse, quod Lacedaemonii
2. omnia ad oracula referre [4] consueuerant. Primum
Delphos [5] corrumpere est conatus. Quum id non
potuisset: Dodonam adortus est. Hinc quoque
repulsus, dixit se vota [6] suscepisse, quae Ioui [7]
Hammoni solueret, existimans, se Afros [8] faci-
3 lius corrupturum. Hac [9] spe quum profectus es-
set in Africam, multum [10] eum antistites Iouis
fefellerunt. Nam non solum corrumpi non po-
tuerunt, sed etiam legatos Lacedaemona [11] mise-

4. deferre *MS. Voss.* 3. *Sed supra notatum erat* referre. — 5. Delphos. *Sic etiam MS. Ax.* [*Ed. Lamb. et recentt.*] *Sed* Delphi *MS. Dan. Gif. Mendos. Voss.* 1. 3. *Ed. Iens. Med.* Delphis, *(vti coniec. Bos.) MS. Leid.* 2. *Ed. Paris.* itaque Delphos *Ed. Steph. Gebh.* — 6. voto *MS. Ax.* — 7. quaequae Ioui *MS. Voss.* 1. quaeq. Ioui *MS. Voss.* 3. *Statim* Amoni *MS. Voss.* 2. Hammoni *MS. Dan. Ed. Iens. Med. Steph. Gebh. Mag. Pat.* [*Harl. Tzsch.* 2. *recte. v. Drakenb. ad Sil. Ital. I.* 39. *Harl. ad Cellar. Orthogr. lat. p.* 109 *et* 173. *quare reposui.* Ammoni *vulgo.*] — 8. Aphros *Ed. Par. Mox in Ald. est* corrumpturum. — 9. ac spe *MS. Voss.* 3. — 10. multum. *Sic etiam MS. Dan. Sed* multi *MS. Ax. Ed. Arg. Long. Mag.* — 11. Lacedaemonem *MS. Voss.* 1. 2. 3. *Ax. Dan.* [*Ed. Stau.* 3. *Tzschuck.* 1. 2. *Sed* Lacedaemona *Ed. Lamb. Bos. Stau.* 1. 2. *Heus. (cuius not.*

docet, Nepotem h. l. non clare se expressisse, et Lysandrum noluisse reges tollere, h. e. regum Lac. potestatem abrogare, sed operam dedisse, vt regiae dignitatis ius vel omnibus Spartanis vel Heraclidis tantum, ex quibus ipse ortus erat, nulla Proclis et Eurysthenis posterorum ratione habita, concederetur. Docte autem ostendit Wetzel., Cornelium tempus iterum confudisse.]

2 *Delphos*] MSS. Sch. Gif. Dan. *Delphi.* An legendum *Delphis;* vt *primum* nominaliter accipiatur, subaudiaturque *oraculum?* Certe aliquid latet. [Sed nihil mutandum esse, docuerunt Stau. et Heusing. *Delphos* intellige sacerdotes Delphicos, more Graecorum, qui *Delphi* tam de ciuibus, quam de vrbe ipsa dixerunt. Ita mox per *Dodonam* huius vrbis ciues siue oraculi Dodonaei vates, et per *Afros* Iouis Hammonis antistites soli intelliguntur. Omnes autem Graecos, inprimis Lacedaemonios, oraculis plurimum tribuisse, ostendit Schlegel. in diss. cit. p. 80 sq. Add. Cic. de diuinat. l. cap. 43. ibique Davis. atque Hottinger. et l. cap. 34.] De re vide Diod. Sic. et Plut. Lysandro p. 447.

3 *Multum*] Sic libri meliores. In aliis *multi.*

legatos Lacedaem. miserunt] Ita et Diodorus, ac Plutarchus p. 448.

runt, qui Lyſandrum accuſarent, quod ſacerdotes fani [12] corrumpere conatus eſſet. Accuſatus 4
hoc crimine, iudicumque abſolutus [13] ſententiis,
Orchomeniis miſſus ſubſidio, occiſus eſt a Thebanis apud Haliartum. [14] Quam vere [15] de eo 5
foret iudicatum, oratio indicio fuit, quae [16] poſt
mortem in domo eius reperta eſt, in qua ſuadet
Lacedaemoniis, vt, regia poteſtate diſſoluta, ex
omnibus dux [17] deligatur ad bellum gerendum;
ſed ita ſcripta, vt deorum videretur congruere
ſententiae, [18] quam ille ſe habiturum, pecunia
fidens, non dubitabat. Hanc ei ſcripſiſſe Cleon
Halicarnaſſeus [19] dicitur.

vid.) Harl. Bip. Ith. Heinr. Schmied.] Lacedaemonē *Ed. Arg. Mox* adcuſarunt *Ed. Mag.* — 12. phani *Ed. Iens. Med. Arg. Long.* — 13. abſolutū *Ed. Arg. Mox* Orchomenis *MS. Voſſ.* 3. Orchemenis *MS. Dan.* Orchomoins *Ed. Mag.* — 14. alyarthum *Ed. Iens. Med. Arg.* Alyartum *Ed. Paris.* — 15. fere *MS. Voſſ.* 3. vero *Ed. Iens. Med. Par. tum* foret de eo *Ed. Arg. Mag. Long.* — 16. indicio, quae, *omiſſo* τῷ fuit, *MS. Voſſ.* 1. inditio f. *Ed. Iens. Med. Arg.* — 17. dux *a MS. Boecl. Voſſ.* 1. 2. *Ax. aberat: ſtatim* eligatur *MS. Voſſ.* 3. *Mendos.* — 18. ſed ſcripta, vt dicit, non videntur congruere ſententiae *MS. Mendos. Voſſ.* 3. ſed ſcripta, vt d. v. c. ſ. *MS. Voſſ.* 1. *Ed. Iens. Med. Arg. Paris. Ald. Mag. Long. A MS. Boecl. Voſſ.* 2. *Ax. aberant. Statim* quo ille ſe hab. *MS. Boecl. Voſſ.* 2. qua ille ſe h. *Ed. Iens. Med. Arg.* quod ille ſe hab. *MS. Ax. Voſſ.* 3. 1. *in quo tamen ſupra notatum erat* quam. — 19.

4 *Occiſus eſt a Th.*] Vide Diod. 14, 82, Pauſan. III. 5, 4. IX. 32, 4. Iuſtin. 6, 4. 6. [et Stau. Comp. Xenoph. M. S. III. 5, 4. ibique Erneſti not.]

5 *diſſoluta*] h. e. abrogata. Ita Graeci καταλύειν.

ex omnib. dux delig.] MS. Boecl. *dux* aberat.

ſed ita ſcripta, vt deorum videretur congruere ſententiae, quam ille] In MS. Boecl. deſunt, quae de oratione hic habentur. ſtatim enim poſt vocem *gerendum*, ſequitur, *quo ille ſe habiturum.* In Schotti Cod. erat: *ſed ſcripta, vt dicit, non videntur congruere ſententiae.* Inepte vtrumque.

[*quam — non dubitabat*] h. e. quam oraculi ſententiam pro ſe obtenturum non dubitabat. Vnde vero Lyſander has opes ſibi fecerit, copioſe inquirit Stau. ad 3. edit.]

Halicarnaſſeus] Ita et Plutarchus vocat, vbi hanc rem narrat. At MSS. Dan. Gif. Sauar. Put. *Alicarnas.* corrupte, credo, vt ſolent in nominibus propriis codices manu exarati, quantumuis optimae notae.

1 IV. Atque hoc loco non[1] eſt praetereundum factum Pharnabazi, ſatrapis[2] regii. Nam quum Lyſander praefectus claſſis in bello multa crudeliter auareque feciſſet,[3] deque his rebus ſuſpicaretur ad ciues ſuos eſſe perlatum, petiit[4] a Pharnabazo, vt ad ephoros[5] ſibi teſtimonium daret, quanta ſanctitate bellum geſſiſſet, ſociosque[6] tractaſſet, deque ea re accurate ſcriberet: magnam enim eius auctoritatem in ea re[7] futu-
2 ram. Huic ille liberaliter pollicetur: librum grauem[8] multis verbis conſcripſit, in quo ſum-

Halicarnaſſeus. *Ita etiam Ed. Long.* [*Lamb. Bos. et ſeqq.*] *Sed* Alicarnas *MS. Dan. Gif. Sau. Put.* Halicarnas *MS. Voſſ.* 1. 3. Alicarnaſeus *MS. Voſſ.* 2. Alycarnaſeus *Ed. Arg.* Alycarnias *Ed. Iens. Med. Par.*

1. hoc non *MS. Leid.* 1. — 2. ſtrapis r. *MS. Voſſ.* 2. ſtrupis regis *MS. Ax. an* ſatrapae? [*At vtraque forma,* ſatrapis *et* ſatrapae, *vſum obtinet, Tzſchuck. iam adnotante.*] *Tum* Barnabazi-regis *MS. Voſſ.* 3. — 3. auare fec. *MS. Ax. Voſſ.* 2. *Ed. Arg. Long.* — 4. petiit *abeſt ab Ed. Long.* — 5. aut Ephoros *MS. Voſſ.* 3. *ſed a manu ſec.* aput Eph. *Etiam in ed. Arg. eſt* aut Eph. *MS. Ax.* aliud ſibi ephoros. — 6. ſocioque *MS. Voſſ.* 3. *mox* de eaque re *Ed. Iens. Med. Par. Ald. Lamb. Pat.* — 7. in eius re *MS. Voſſ.* 3. *Mox* hinc ille *Ed. Iens. Med. Paris.* — 8. grauem *etiam MS. Boecl. Ax. Sed* gran-

1 *Hoc loco*] Τὸ *loco* aberat Leid. MS.

multa crudeliter] Vid. Plut. p. 443.

auareque] Continentiam tamen eius, et opum munerumque contemtum, laudat Plutarchus p. 434 et 450. [Quia forſan in tempore ſimularat illam continentiam opumque contemtum. v. Aelian. H. V. libr. III. cap. 20. ibique Periz. et reliquos interpret. Tamen, opibus multum largiendo forſan exhauſtis, pauper mortuus eſt. v. Theopompum ap. Plutarch. vit. Cim. cap. 31. et Aelian. V. H. lib. VI. cap. 4. ibique Kuhn. et Periz. add. Wetzel.]

deque his rebus] Plutarchus haec prolixe, ſed tamen paullo aliter, narrat, p. 444. Vid. et Polyae. 7 in Pharnabazo.

ad ephoros] A quibus, ſcytala miſſa, reuocatus fuerat, vt narrant Plut. et Polyaenus ll. citt.

2 *Librum grauem*] MSS. Gif. Dan. et Ed. Vltraiect. *grandem*, quod probabat Gebhardus. Altera tamen lectio etiam in MS. Boecl. reperitur, nec mutatione opus. *Grauem*, ſcil. pondere; quippe *multis verbis conſcriptum.* Plutarchus et Polyaenus modo ἐπιστολὰς, modo γράμματα, modo βιβλία, vocant. [v. Harl. et Tzſchuck.]

in quo ſummis etc.] Cod.

mis eum effert laudibus. [9] Quem quum legisset probassetque, dum obsignatur, [10] alterum pari magnitudine, [tanta similitudine] [11] vt discerni non posset, signatum subiecit, in quo accuratissime eius auaritiam perfidiamque accusarat. [12] Hinc [13] Lysander domum quum rediisset, postquam 5 de suis rebus gestis apud maximum magistratum, [14] quae voluerat, dixerat, testimonii loco librum [15]

dem *MS. Dan. Gif. Ed. Vltrai.* — 9. in quo s. e. eff. laud. *Ita quoque MS. Leid. 2. Voss. 2. Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. (nisi quod in Ald. vti in Long. est* in quibus, *quod etiam in ed. Patau. e Iens. laudatur,) Lamb. Bos. 1. 2. [Wetz.] Sed* in quibus eum summis fert laudibus *MS. Gif. Voss. 3. Ed. Vltrai.* in quo eum sum. fert laudibus *MS. Dan. Voss. 1. Ed. Gebh.* in quo sum. eum fert laud. *Ed. Stau. 1. 2. 3. Heus. [Izschuck. 1. 2. Ith. Bip. Heinr. Schmied.] In MS. tamen Voss. 3. vitiose erat scriptum* fere, [*vnde Heus. coniec.* ferret.] in quo s. e. offert laudibus *MS. Ax.* in quo s. e. laudibus effert *Ed. Mag.* — 10. dum signatur *MS. Boecl. Voss. 2. 3. Ed. Arg. Long.* dum designatur *Ed. Iens. Med. Par. Ald.* dum signaretur *Ed. Mag.* — 11. tanta similit. *Erant in MS. Boecl. Voss. 1. 2. 3. Ax. Leid. Dan. Ed. Arg. Long. Mag. Steph. Gebh. Bos. 2. Patau. Stau. 1. 2. 3. Heus.* [*et reliquis recentt. sine vncinis.*] *Sed in aliis libris, vt MS. Mendos. Ed. Iens. Med. Par. Ald. Lamb. Keuch. Bos. 1. non leguntur.* — 12. accusauit *MS. Voss. 3.* accusaret [*MS. Ax. Ed. Vorst.*] *Ed. Patau.* — 13. hunc *MS. Voss. 1. 2.* — 14. maximos magistratus *MS. Leid. 1. vti coniec. Graeuius ad Iustin. 2, 10. 13.* — 15. libro

Gif. et Ed. Vltrai. *in quibus eum summis fert laudib.*

dum obsignatur] MS. Boecl. et alii Lambino laudati, *dum signatur*, quomodo mox: *signatum subiecit*, et Martialis: *Iam signat meus annulus lagenam.*

tanta similitudine] Sic MSS. Boecl. Leid. et, Magio teste, Burgensis ac Venetus. Neque aliter habuisse Cod. Danielis, ex eo colligo, quod in Excerptis illius non adnotatur, haec verba, quae in edit. Longolii, cum qua collatus est, habebantur, adfuisse. In aliis tamen defuere, credo, quod ob similem vocum terminationem alterutrum membrum, vt fieri solet, a librariis omissum esset. Eiicere igitur nolui; praesertim quum et apud Plutarch. ac Polyaenum Pharnabazus dicatur commutasse *βιβλία μηδὲν διαφέροντα τῇ ὄψει.* quod non tam ad *magnitudinem*, quam ad *similitudinem* pertinet. Immo si maxime *pari magnitudine* fuissent, facile discerni poterant, ni et *similitudo* interceSSisset. Vncis tamen inclusi, vt intelligeret lector, a quibusd. libb. abesse.

a Pharnabazo datum tradidit. Hunc, ſubmoto Lyſandro, quum ephori cognoſſent, [16] ipſi legendum dederunt. Ita ille imprudens ipſe ſuus [17] fuit accuſator.

MS. Voſſ. 1. 2. *Mox* ſubmoto *MS. Voſſ.* 3. [*Ed. Hens. Stau. Tzſchuck. Bip. Harl. Heinr. Schmied. Sed* ſummoto *rell.*] — 16. cognouiſſent *MS. Voſſ.* 2. *Ax.* cognoſcerent *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Mag. Long. Pat. male. Mox* ipſas *MS. Voſſ.* 2. *et* dederunt *aberat a MS. Voſſ.* 3. — 17. ſui *MS. Ax. et* ſuit *abeſt ab ed. Ald. male.* [*v. Harl. not.*]

3 *Suus*] Plura huiusmodi, collegit Piccartus Obſeruat. hiſtoricopolit. dec. 16, 9.

VII. ALCIBIADES [1]

[ARGVMENTVM

Cap. I. Excellens in virtutibus et vitiis. II. Iuuenis educatio et mores. III. Dux contra Syracusanos. In suspicionem venit. IV. Domum reuocatus aufugit. Lacedaemoniis inseruit. V. Lacedaemoniis suspectus transit ad Persas. Athenienſibus reconciliatur. VI. Gloriose excipitur. VII. In inuidiam recidit. In Thracia prospere pugnat. VIII. Ciuibus Atticis bene consulit. IX. In Asiam transit. X. In Phrygia interficitur. XI. Alcibiadis laus et vituperatio.]

ALCIBIADES CLINIAE F. ATHENIENSIS. In 1
hoc [2] natura, quid efficere possit, videtur experta. Constat enim inter omnes, qui de eo memoriae prodiderunt, nihil eo [3] fuisse excellentius, vel in vitiis, vel in virtutibus. Natus [4] in am- 2
plissima ciuitate, summo genere, omnium aetatis

1. Alcibiadis vita *Ed. Iens. Med. Arg. Paris. Ald.* — 2. in quo *MS. Leid.* 1. [*Ed. Wetz.*] *Statim* quid natura *MS. Dan.* — 3. illo *Ed. Iens. Med. Arg. Paris. Ald. Lamb. Long. Mag. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Pat.* [eo *Ed. Bos.* 2. *et rell.*] *Mox* viciis *Ed. Arg. vbique, Long.* — 4. natus. *Ita etiam MS. Ernst. Gif. Put. Sau. Sed* nam *Ed. Iens. Med. Par. Ald. Lamb.*

Alcibiadis vitam et res gestas politica commentatione illustravit Italico sermone Virgilius Malvezzus.

1 *Alcibiades Cliniae F.*] Vid. not. Ernstii. [Hic vero erat Aelian. H. V. lib. 2. c. 1. et Dion. Chrysost. Orat. 25. Eodem adnotante, nomen esse Laconicum *Alcibiadem*, obseruauit Cael. Rhodigin. lib. 13. Lectt. antiq. cap. 37.] De quatuor diversis hoc nomine vocatis Meursius Att. lect. 6, 12.

in hoc natura] MS. Leid. *In quo natura.*

2 *Summo genere*] Vide Meurs. l. c.

omnium aet. suae m. formosissim.] Vnde et sculptores Atheniis Hermas Alcibiadi adsimilabant, vt refert Clemens Alexandrinus Admonit. ad Gentes p. 36. Add. not. Ernstii. Imagi-

ſuae [5] multo formoſiſſimus, ad omnes res aptus, conſiliique plenus. Namque Imperator fuit ſummus et mari [6] et terra. diſertus, vt inprimis dicendo valeret: quod tanta erat [7] commendatio oris atque orationis, vt nemo ei dicendo poſſet 3reſiſtere. diues; [8] cum tempus poſceret, labo-

5. ciuitatis ſuae *MS. Ox.* aetatis *omiſſo τῷ* ſuae *MS. Voſſ.* 1. aetates *Ed. Mag.* — 6. et mari. *Ita MS. Leid.* 1. *Boecl. Ax. Sed* mari *Ed. Iens. Med. Par. Ald. Lamb. Steph. Gebh. Mag. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *In Ed. Heus.* [*Bip. Wetz.*] *verba* n. — terra *vncis ſunt incluſa.* [*Sed bene diſſentit Tzſchuck. ad ed.* 2.] — 7. quod tanta. *Sic MS. Dan. Gif. Boecl. Leid.* 1, *Voſſ.* 1. *Ax. Sed* et tanta *Ed. Iens. Med. Par. Ald. Long. Lamb. Keuch. Bos.* 1. *Pat. Heuſing. verba* quod — reſiſtere *vncis incluſit.* [*Neque iſta placent Tzſchuck.*] — 8. diues. *Ita MS. Gif. Dan. Mendos. Voſſ.* 1. *Sed* deinde *MS. Voſſ.* 2. *Ax. Ed. Iens. Med. Arg. Par. Mag. Ald. Long. Heus.* [*Bip. Ith. Heinr.*] idem *Ed. Lamb. Steph. Boecl.* [*Wetz. Schmied.*] *quod placet. Epamin.* 3, 2. *Nepos docere vult, Alcibiadem fuiſſe ad omnes res aptum, eum fuiſſe excellentem et in vitiis et in virtutibus.* [*ſed v. not.*]

nem eius e gemma exhibent Vrſinianae num. 4. De aliis vide notas Ioh. Fabri. Eſt et in nummo, qui penes me eſt, caput Alcibiadis imberbe cum inſcr. ΑΛΚΙΒΙΑΔΗΣ: in poſtica parte Cupido auem manibus dimittens; pone fax, pharetra et arcus, Amoris inſignia.

et mari] Repoſui copulam e cod. Leidenſi, quae a reliquis libris et edd. aberat.

quod tanta] Sic opt. notae MSS. Boecl. Gifan. Dan. bene. Cauſſam enim eius, quod dixerat, ſubiicit. Vulgati *et tanta.*

[*commendat. oris*] Haec pertinet ad ſuauitatem pronuntiationis, vt *orationis comm.* ad eloquium rerumque aptam et ſuauem declarationem. Quare *diſertus* fuiſſe dicitur. Atque ipſa blaeſa lingua ſ. balbuties eius, (quod λ pro ῥ dixit,) grata viſa fuit. v. Plutarch. in vita cap. 1. et Stau. atque Heuſing. ad noſtrum locum. De Alcibiadis eloquentia docte agit Ruhnken. in Hiſtoria crit. orator. graecorum, praemiſſa editioni P. Rutilii Lupi, pag. XXXIX.]

3 *Diues; cum tempus poſceret, laboriоſus*] Non potui, quin reponerem lectionem, quam dudum e libris ſuis produxerant Gifanius, Schottus, et Pet. Daniel, probauitque et Gebhardus. Neque enim vllam rationem animo poſſum concipere, qua factum ſit, vt librarii pro *Deinde*, quod in aliis codicibus et edd. legitur, *Diues* reſcripſerint. Sed nec ita ſolet Nepos. Denique, vt e Diodoro Siculo conſtat, Alcibiades non modo *nobilitate*, ſed etiam *diuitiis* (πλούτῳ) primus Athenienſium fuit. quod a Noſtro omiſſum eſſe, quis credat? Ceterum, vt recte Gebhardus adnotauit, illa *quum tempus poſceret* ad ſequentia referri debent: quanquam illius

rioſus, patiens, liberalis, ſplendidus, non minus in vita, quam victu:[9] affabilis, blandus, temporibus callidiſſime inſeruiens. Idem, ſimul 4 ac ſe remiſerat,[10] neque cauſſa ſuberat, quare animi laborem perferret, luxurioſus, diſſolutus, libidinoſus, intemperans reperiebatur; vt omnes admirarentur,[11] in vno homine tantam ineſſe[12] diſſimilitudinem, tamque diuerſam naturam.

9. non minus — victu *abſunt ab ed. Vltrai.* in victu *MS. Ax. mox* calidiſſime *MS. Voſſ.* 1. *et* ſeruiens *MS. Dan. Leid.* 2. — 10. praemiſerat *MS. Voſſ.* 1. *Ed. Iens. Med. Statim* neque cauſſa *etiam MS. Dan. Leid.* 1. *Ax. Sed* nec cauſſa *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Mag. Long. Lamb. Keuch. Pat.* — 11. admirentur *Ed. Gebh.* — 12. tantam eſſe *MS. Mendos. Boecl. Ox. Ax. (a quo etiam τὸ* in *aberat ante τὸ* vno,) *Voſſ.* 1. 2. *Ed. Arg. Long.* tantam *Ed. Iens. Med. Par. Ald. Pat.* tantam morum *Ed. Mag. Steph. Gebh.* tantam eſſe morum diſſim. *Ed. Long.*

explicatio ſubtilior, quam verior, videtur. Τὸ *idem*, quod Lambinus repoſuit, non fert contínens periodus, ab eadem voce incipiens. [Comparat Fiſch. in margine Vellei. Paterc. II. cap. 105. ibique not. Ruhnken. p. 411.]

non minus in vita, quam victu] Praeclare haec, vt ſpuria et abunde inculcata, ab Vltrai. editore omiſſa cenſet Gebhardus. Cui ego adſentiri non poſſum. V. Ind. *victus*. [Ibi n. *victus* et *victa* ſic diſtinguuntur, vt *vita* exteriorem inter homines et in publico conſuetudinem, *victus* autem interioris et familiaris vitae inſtrumenta, domumque ac menſam innuat. Fiſcher. in marg. laudauit Athen. libr. IV. p. 184. D. qui prodit, Alcibiadem didiciſſe tibia ludere a Prosnomo, tum ſummam artis gloriam conſequuto.]

inſeruiens] Excerpta Dan. *ſerviens*, quod Gebhardus praefert; allegans illud Lucani: *Temporibus ſeruire decet;* et Ciceronis ad Atticum: *Seruire tempori cum neceſſe ſit:* itemque quod Noſter infra 22, 1. 3 *pacti ſeruire* dixit. Sed *inſerviendi* voce hac ipſa vita Noſter ea ratione vſus eſt cap. 11, 3.

4 *Neque*] Sic Exc. Dan. Vulgo eſt *nec.*

luxurioſus etc.] Vid. Plutarchum in vita, et Athenaeum 12, 9 et alibi.

tantam ineſſe diſſim.] MSS. Schotti et Boecl. *t. eſſe diſſ.* Gebhardus *ineſſe* mauult. quod elegantius nemo negauerit, quanquam et altera lectio ſatis Latina ſit. A quibusdam libris verbum hoc plane abeſſe, notat Lambinus: neque neceſſarium exiſtimat Schottus. De re vid. Athenaeum et Plutarch. ll. citt. Similia fere de Catilina prodidit Cicero in Coeliana cap. 5 et 6.

1 II. Educatus eſt in domo Periclis:[1] priuignus enim eius[2] fuiſſe dicitur; eruditus a Socrate:[3] ſocerum habuit Hipponicum, omnium Graeca lingua loquentium ditiſſimum:[4] vt, ſi ipſe fingere vellet, neque plura bona reminiſci,[5]

1. Pericli *MS. Leid.* 1. *Dan. vt* Neocli 2, 1. 1. — 2. priu. e. eius. *Ita etiam MS. Ax. Den. Sed* priu. en. ſuus *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Mag. Long.* — 3. Societate *MS. Voſſ.* 1. — 4. om. graecae linguae eloquentia ditiſſ. *MS. Dan. Mendos. Gif.* [*Ed. Bos. Stau.* 1. 2. *Wetz. Brem. qui tamen probat Heuſing. emendation.*] *Sed* omn. gr. l. eloq. diſſertiſſimum *MS. Boecl.* [*Thott. probatque Schlegel diſſ. cit. p.* 72.] *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Mag. Ald. Long. Boecl. Pat.* omnium Graecorum divitiſſimum *Ed. Lamb. Steph.* omnium graeca lingua loquentium diuitiſſimum *Ed. Heus.* [*Ith. Bip. Harl. (cuius not. vid.) Stau.* 3. *Ita quoque Tzſchuck.* 1. 2. *et Schmied. niſi quod leg.* ditiſſimum.] *Certe vulgatam repudiat vel res vel lingua.* [*Quare, quum Hipponicus a nemine laudetur ab eloquentia, ego cum aliis viris doctis repoſui Heuſingeri emendationem, ſeruato τῷ* ditiſſimum; *quamuis Wetzel. eam vocaret inſolentem.*] — 5. [eminiſci *h. e. excogitare, ea, quae mens fingit, aperire, indicare, legendum cenſuit Heus. ad h. l. et in Emendationum libro, edito a Frid. Heuſing. Gothae* 1751. *p.* 402. *adſentitque Brem. in not. at diſſentiunt Stau. ad ed.* 3. *in primis Tzſchuck. qui putat,* reminiſci *aut poſitum eſſe pro* comminiſci, *aut proprie valere,* ex omni memoria aliquid repetere. *Verba,* neque mai. conſequi poſſet, *Schmied. ſuperflua eſſe, praeter neceſſitatem opinabatur in Lexico. v. Harl. not.*]

1 *Priuignus en. ei. f. d.*] Immo, ſi credimus Diod. Sic. 12 et Suidae, ſororis eius filius. Vnde Valerius Max. 3, 1 ext. 1 et Gellius 15, 17. Periclem *auunculum* eius vocant. Videri tamen Periclem, ſi non Alcibiadis, eius tamen vxoris, vitricum fuiſſe, notat Magius; cum Alcibiades in matrimonio habuerit Hipparethen, filiam Hipponici, cuius vxorem poſtea Pericles duxit, vt Plutarchus in Pericle ſcribit.

eius] Ita libb. meliores. alii *ſuus:* quomodo locutus 5, 3. 1. 13, 3. 4 et 25, 10. 4. V. Ind.

eruditus a Socrate] Socratis diſcipulum etiam faciunt Xenophon lib. 1 Memorab. p. 711 et Lactantius Diu. Inſtit. 3, 19: quod tamen negat quoque Iſocrates in Buſiride, Polycratem id adſerentem redarguens. [v. Iſocr. tom. 2. p. 435. *Fiſch.*]

omnium Gr. ling. eloquentia ditiſſ.] *Diſertiſſimum* non ſolum vulgg. libri, ſed etiam optimae notae Cod. Boecleri exhibet. quod cum Lambinus parum Latine dictum, et praeterea falſum, neque a quoquam memoriae proditum, poſtremo nihil ad rem pertinere, exiſtimaret, eiectis duabus vocibus, ac totidem immutatis, corrigebat: *omn. Graecorum diuitiſſimum.* Sed ei nemo doctorum auſcultauit.

neque maiora posset consequi, quam vel fortuna vel natura tribuerat. [6] Ineunte adolescentia amatus est a multis more Graecorum: [7] in eis a Socrate, de quo mentionem facit Plato in Symposio. Namque eum induxit commemorantem se pernoctasse cum Socrate, neque aliter ab eo surrexisse, ac filius a parente debuerit. [8] Postea quam robustior est factus, non minus multos

6. quae — — tribuerant *MS. Leid.* 1. quam vel natura vel fortuna tribueret *MS. Dan.* — 7. amore Gr. *MS. Gif. Dan. Leid.* 1. *Statim* in eis Socrate *MS. Dan. Ax.* in eis Socratem *MS. Voss.* 2. — 8. debuerat *MS. Leid.* 1.

Vt nos edidimus, legunt MSS. Daniel. Schotti et Gisanii. *quae lectio*, ait Gebhardus, *cum sit stabilita Vett. libris, cur conjecturis nihili lectoribus imponatur? Intelligit vero Hipponicum eloquentia istac luculentas opes acquisiuisse.* Sed Schottus ac Gisanius Ind. Lucret. l. c. *ditissimum* de facultate dicendi accipiunt, quomodo Ouidius *diuitem ingenio* dixit. Vtcunque legas, certum est Hipponicum a Plutarcho in vita Alcibiadis, Lysia orat. *ὑπὲρ τῶν Ἀριστοφ. χρημ.* Isocrate orat. *περὶ ζεύγους*, aliisque, vt opibus abundantem, ac *diuitiis Graecorum primum*, et qui *plurima omnium Graecorum possidere existimatus sit;* vt eloquentissimum vero a nemine, quod sciam, praedicari.

2 *More Graec.*] De quo supra praef. 4. Cicero quoque in Fragmentis libri 4 de rep. *Apud Graecos*, inquit, *opprobrio fuit adolescentibus, si amatores non haberent.* adde not. ad praef. et, praeter ibi laudatos, Xenophont. de repub. Lacedaem. ac Aelian. var. hist. 3, 12. In MSS. Dan. et Gif. erat: *amore Graec.* quod praeter illos etiam tuentur Schottus et Gebhardus. Sed pro vulgata lectione facit cum Cicero Tusc. 5, 20, cum ait, *Dionysium, Syracusanorum tyrannum, habuisse* MORE *Graeciae quosdam adolescentes amore coniunctos;* tum Xenophon lib. 2 Cyropaedias p. 50. ed. Leuncl. apud quem Cyrus ad manipularium quendam, nomine Sabaulam: *ἦ καὶ σὺ, κατὰ τὸν* ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΤΡΟΠΟΝ, *ὅτι καλόν ἐστι, περιάγεις τοῦτο τὸ μειράκιον, τὸ παραπαταχείμενόν σοι;* Ceterum de casto ac honesto amore loqui Nepotem, indicare videntur, quae de Socrate subiicit. Confer tamen, quae ad h. l. annotauit Ernstius.

a Socrate] Praepositio aberat MS. Danielis.

[*Symposio*] cap. 34, 9. p. 111 ed. Wolfii, cuius not. conf.]

neque al. ab eo surrexisse, ac filius a par. deb.] Ita et Plutarchus orat. 1 de fortuna Alex. M. et Petronius in Satyrico, c. 128 vbi v. Gonsal. Accusatum tamen Socratem, quod adolescentulos corrumperet, e Diog. Laërtio in vita eius, et Xenophonte 1 Memorabilium cognoscimus: qui posterior tamen eum prolixe ab hoc crimine vin-

amauit, in quorum amore, quoad licitum [9] est, odiosa multa delicate [10] iocoseque fecit: quae referremus, nisi maiora potioraque [11] haberemus.

1 III. Bello Peloponnesiaco [1] huius consilio atque auctoritate Athenienses bellum Syracusanis indixerunt: ad quod gerendum ipse dux delectus est. Duo praeterea collegae dati, Nicias et La-
2 machus. [2] Id quum adpararetur, prius quam classis exiret, accidit, vt vna nocte omnes Hermae, qui in [3] oppido erant Athenis, deiicerent-

9. quo adlic. *Ed. Ald.* — 10. delicata *MS. Voss.* 2. — 11. potiora *MS. Dan.*

1. Peloponnesio *MS. Dan. Leid.* 1. *Ed. Keuch. Heus.* [*Ith. Bip. Heinr. Harl. Tzschuck.* 2. *Schmied. Sed* Peloponnesiaco *Brem. Stau. qui ad ed.* 3. *defendit, quia incolae quidem vocentur* Peloponnesii, *bellum vero ipsum* Peloponnesiacum. *Cum vnico* n Peloponesiaco *Ed. Wetz.*] Peloponnessio *MS. Voss.* 2. Peloponnesso *MS. Voss.* 1. [*quae quidem falsa scriptura confirmat probabiliorem aliorum lectionem* Peloponnesio.] *Mox* auctoritate, *omisso τῷ* atque, *Ed. Gebh.* — 2. Micia et Lamauchus *MS. Leid.* 1. Nitia et Lam. *MS. Voss.* 1. Nisias Ed. Lam. *MS. Voss.* 2. Mitia et Lammachus *MS. Dan.* Nicias et Lamacus *Ed. Iens. Med. Arg. Mox* appareretur *Ed. Med.* — 3. quae in *Ed. Iens. Med. mox* Athenis *forte glossema.* [*For-*

dicat. [Conf. Xenoph. M. S. I. 2. sect. 2. Stau. ad min. ed. ibique Harl. et Fr. Iac. Bast *Kritisch. Versuch über den Text des platonisch. Gastmahls.* Lips. 1794. 8. p. 80. sqq.]

3 *Odiosa*] Barthius malebat *otiosa*.

potioraque] MS. Dan. *potiora*, omissa copula.

1 *Peloponnesiaco*] Cod. Dan. *Peloponnesio.*

[*Nicias*] Vita eius ap. Plutarch. pag. 353. sqq. Reisk. p. 364. sqq. 370. sqq. de bello Syracusano, et de Alcibiade ac Lamacho, Niciae collegis. Add. Thucyd. VI. cap. 15. sqq. cap. 27. sqq. [de Hermis conciis, vbi v. Ducker. et Wasse, tom. II. p. 43. ed. Lips.] Pausan. lib. 4, 33. p. 361. Andocid. I. p. 18. p. 30. tom. 2. *Fisch.* Add. de Nicia et Lamacho Stau. ad h. l. in min. et in mai. 2. ed.]

2 *Athenis*] Vereor, ne glossema sit. nam Athenas *oppidum* absolute vocare solet, supra 1, 5. 1 et 2, 10. 3.

deiicerentur] Immo circumciderentur aut mutilarentur. Sic enim Thucydides 6. c. 27. Diodorus 15 pr. Plutarchus in Alcib. et Andocides orat. de mysteriis. qui omnes *περικοπὴν* vocant. Modum circumcidendi scholiastes Thucydidis eo loco tradit. In Cod. Dan. fuit *deiceretur.* Vnde legerim *deicerentur.* ita enim scribebant veteres.

tur,[4] praeter vnum, qui ante ianuam erat Andocidi. Itaque ille poſtea Mercurius Andocidis vocitatus eſt.[5] Hoc quum adpareret, non ſine ma-

I 2

te pro oppido *legendum eſſe* foro *coniecit Stan. ad ed. min. et tert. Sed vulgatam lect. tuetur Bremi.*] — 4. deiceretur *MS. Dan.* deicereutur *MS. Voſſ. 2. Leid. 1.* — 5. qui ante ianuam erat, Andocides vocatus eſt *MS. Boecl.* qui ante ianuam erat Andocidi. Itaque ille poſtea Mercurius Androcydes vocitatus eſt *MS. Dan.* qui — itaque ille poſtea Mercur. Androclidis vocatus eſt *Ed. Vltrai.* qui ante ianuam Androclidi, Androclidisque vocatus eſt *MS. Ox.* qui ante ianuam erat Androclides; itaque ille poſtea vocit. eſt

qui ante ian. erat Andocidi eta.] Plerique vulgati habebant, *qui ante ian. eius erat, Andocidesque vocatus eſt.* Atqui ex Aeſchine orat. aduerſus Timarchum, [p. 56. Taylor.] Plutarcho in Alcibiade, Nicia, c. 13. et vitis Rhetorum, Andocide ipſo in orat. de myſteriis, et Harpocratione in Ἀνδοκίδη Ἑρμῆς, conſtat, hunc lapidem prope domum Andocidis, non Alcibiadis, et a tribu Aegeide poſitum, ac *Andocidis Hermen* dictum fuiſſe. Lambinus hiſtoriam et veritatem ſequutus emendabat: *qui ante ian. Andocidis erat, Andocidisque Hermes vocatus eſt.* recte, quod ad priora; non item quod ad poſteriora: quibus et hiſtoria repugnat, vt mox dicemus; et libri manu exarati, quorum nullus, quod ſciam, aut τὸ *Hermes*, aut copulam agnoſcit. Boecleri liber: *qui ante ian. erat, Andocides vocitatus eſt.* Sed longe auctius ed. Vltrai. et cod. P. Danielis. nam illa: *Itaque ille poſtea Mercurius Androclidis vocatus eſt.* hic: *erat Androcidi: itaque ille poſtea Merc. Androcydes vocitatus eſt.* Vnde vix dubito, ſic ſcripſiſſe Nepotem: *qui ante ianuam erat Andocidi. Itaque ille poſtea Mercurius Andocidis* (vel *Andocides*) *vocitatus eſt.* quare et in textu ſidenter ita reſcripſi. Nam ad hunc plane modum Plutarchus in Alcib. p. 201. [c. 21.] vbi de Andocide ob Hermas truncatos in vincula coniecto: ὕποπτον δὲ οὐχ ἥκιστα τῆς τῶν Ἑρμῶν περικοπῆς ἐποίησεν ὁ μέγας Ἑρμῆς, ὁ πλησίον αὐτῷ τῆς οἰκίας, ἀνάθημα τῆς Αἰγηίδος Φυλῆς ἱδρυμένος· ἐν γὰρ ὀλίγοις πάνυ τῶν ἐπιφανῶν, μόνος σχεδὸν ἀκέραιος ἔμεινε· διὸ καὶ νῦν Ἀνδοκίδου καλεῖται, καὶ πάντες ὅταν ὀνομάζωσι, τῆς ἐπιγραφῆς ἀντιμαρτυρόσης. Vides, poſtea demum ita dictum, quam ceteri deiecti eſſent. id quod indicant, quae in ed. Vltrai. et MS. Dan. ſunt adiecta. Ea vt in aliis codd. omitterentur, fecit repetitio nominis *Andocidis.* Saepe enim librarii, cum vox aliqua in eadem periodo, vel etiam pagina, bis occurreret, quae interiacebant, feſtinatione vel errore omiſerunt. cuius rei illuſtre exemplum praebet Ioſephi liber περὶ λογισμοῦ αὐτοκράτορος, ſiue, vt vulgo inſcribitur, *de Maccabaeis.* nam is hac vna cauſſa in editis codd. miſere mutilatus eſt, vt e membr. vett. adparet, e quibus eum breui, σὺν Θεῷ, au-

gna multorum consensione[6] esse factum, quod non ad priuatam,[7] sed ad publicam rem pertineret, magnus multitudini timor[8] est iniectus, ne qua repentina vis in ciuitate existeret, quae 4 libertatem opprimeret populi.[9] Hoc maxime conuenire in Alcibiadem videbatur,[10] quod et potentior et maior quam priuatus, existimabatur.

MS. Leid. 2. qui ante ianuam erat; itaque ille p. Merc. Androclides vocitatus *MS. Voss.* 1. qui ante i. er. Andocidis; itaque i. p. Androclis Hermes vocitatus est *MS. Voss.* 2. qui ante ianuam erat Androclydes vocitatus est *MS. Ax.* qui ante ianuam Andocidis erat, Andocidisque Hermes vocatus est *Ed. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. qui ante ianuam eius erat Andocidesque vocitatus est *Ed. Mag.* qui — Andocidesque vocatus est *Ed. Long.* qui ante ianuam eius erat Andrócydesque vocatus est *Ed. Par.* qui ante i. erat Androcydesque v. e. *Ed. Ald.* qui a. i. e. Androclides vocatus est *Ed. Iens. Med.* qui ante i. e. Androclides vocitatus est *Ed. Arg. In ed. Heus.* [*Stau.* 3. *Tzschuck.* 1. 2. *Bip. Schmied. Wetz. Heinr.*] *pro* Andocidi [*quod leg. quoque in edd. Stau.* 1. 2. *Harl. Ith.*] *etiam est* Andocidis. *Taylor in Lectt. Lysiac. p.* 690. *s. p.* 252. *tom.* 2. *Reisk. auctor est, locum in MS. vetusto melius hoc pacto legi*, ante ianuam Andocidis erat. Itaque ille postea Mercurius Andocidis vocatus est. [*Add. Harl. prol. de Mercurii statuis etc. in Opusc. p.* 473 *sq. de nostro loco.*] — 6. confusione *MS. Leid.* 2. *mox* quae non *MS. Boecl. Ax. Voss.* 2. — 7. priuatum *Ed. Iens. Med. et* sed publicam *MS. Leid.* 2. *Ed. Mag.* — 8. timor *aberat a MS. Leid.* 2. — 9. quae populi lib. opprim. *Ed. Lamb. Patau.* — 10. vi-

ctiorem multo, purioremque dabimus. Id ergo heic quoque factum. Certe in codice Boecleri hac ratione peccatum esse, manifestum est. Ceterum Nepos *Andocidi* scriplit; vt alibi *Neocli*, *Procli*, *Pericli;* vt item alii *Thucydidi*, *Euripidi*, *Archonidi*, *Timarchidi*, *Persi*, *Demostheni*, *Aristoteli etc.* gignendi casu dixerunt. de quo videndus Vossius de analog. 2, 9. Quanquam autem in eo Herma non *Andocidis* nomen, sed aliud, erat inscriptum, vt e Plutarcho colligitur: attamen in alio fuit, quem capite truncatum Fuluii Vrsini Imagines Illustrium num. 13. exhibent, cum inscriptione : ΑΝΔΟΚΙΔΗΣ ΛΕΩΓΟΡΟΥ ΑΘΗΝΑΙΟΣ.

3 *Quod non*] MS. Boecler. *quae non.* sc. consensio. quod a librarii ingenio est, vt opinor; qui putabat, vocem hanc ad praecedens *consensione* pertinere, ac pronomen esse, cum sit coniunctio, caussam indicans, cur hoc facto *magnus sit multitudini timor iniectus:* quia scil. *multorum* in hac re *consensio ad publicam rem*, quippe conspirationem prae se ferens, *pertinebat.*

Multos enim liberalitate deuinxerat, plures etiam opera [11] forenſi ſuos reddiderat. Quare fiebat, 5
vt omnium oculos, quotiescunque [12] in publicum prodiſſet, [13] ad ſe conuerteret, neque ei par quisquam [14] in ciuitate poneretur. Itaque non ſolum ſpem in eo [15] habebant maximam, ſed etiam timorem, quod et obeſſe plurimum et prodeſſe poterat. Aſpergebatur etiam infamia, quod in 6
domo ſua facere myſteria dicebatur: quod nefas erat more Athenienſium: idque non ad religionem, ſed ad coniurationem pertinere exiſtimabatur.

IV. Hoc crimine in concione [1] ab inimicis 1
compellabatur. [2] Sed inſtabat tempus ad bellum

debantur *MS. Leid.* 2. — 11. opere *MS. Sau.* opera forenſis *Ed. Mag.* — 12. quotienscunque *MS. Voſſ.* 1. *Ed. Arg. Long.* [*conf. Cellar. Orthograph. lat. ed. Harl. cum huius additament. p.* 336. *Auctore Pontedera in Antiquitatum latinarum graecarumque enarrationibus atque explicatt. Patau.* 1740. 4. *p.* 20. totiens *eſt, quum* tot vices *ſint, et* quotiens, *quum* quot vices *ſint.*] — 13. prodiſſent *MS. Leid.* 2. — 14. quisquam *aberat a MS. Leid.* 2. — 15. in eo ſpem *Ed. Steph. Gebh. Kench. Mag.*

1. in concione. *Ita e coni. Cl. Puteani Lambinus, in cuius tamen editione vbique ſcribitur* contio, *vti in Inſtino Bon-*

5 *Obeſſe plur.*] Hinc Timon ille, quem *μισάνθρωπον* Lucianus ſing. libello inducit, Alcibiadem adamabat, quod praeſagiret magno illum malo fore aliquando Athenienſibus; vt refert Plutarchus.

6 *Myſteria*] Sacra Cereris, ſive Eleuſinia. vid. Ind. [in quo laudantur Iuſtin. 5, 1. 1. Briſſon. I. formul. Alex. ab Alex. 6, 19. et copioſe Caſaubon. adu. Baron. exercit. 16, 43. Petit. comm. ad LL. attic. lib. 1. Iac. Gothofr. exercit. 2. de eccleſ. et incarnat. Chriſti, et inprimis Meurs. libr. ſingul. quem *Eleuſinia* inſcripſit. Add. de ſacris non euulgandis Broukh. ad Tibull. III, 5, 7. Iac. de Rhoer in Feriis Dauentrienſibus, Traiecti ad Rh. 1758. 8 p. 83. ſq. Fiſcher. ad marg. citauit Andocid. I. p. 6. tom. II. ed. Reisk. Thucyd. VI, 28.]

quod nefas er.] Erat enim capitale myſteria euulgare: de quo vide praeter ſcriptores ex Indice laudatos, Bernegg. ad Iuſtin. 5, 5. 1. Ceterum Alcibiadem hoc crimine accuſatum ſcribunt etiam Xenophon 1 de reb. Graec. Thucydides 6, 10. Diodorus 13, 5. et Plutarchus Lyſandro. A quo tamen eum purgat Iſocrates Orat. de Bigis.

1 *In concione ab in. compellab.*] Hanc correctionem in-

proficiscendi. Id ille intuens,[3] neque ignorans ciuium suorum consuetudinem, postulabat, vt,[4] si quid de se agi vellent, potius de praesente[5]

garsius edidit. sed in contentionem *MS. Voss. 1. 2. Ed. Ald. Steph. Gebh. Keuch. Mag. Patau.* [*Tzschuck. 2. et probat Wetz.*] in contentione *MS. Mendos. Dan. Gifan. Boecl. Ax. Leid. 2. Ed. Iens. Med. Arg. Par. Long.* — 2. compellabatur. *Ita MS. Dan. Gif. Boecl. Voss. 1. 2.* [*Ed. Lamb. Bos. et plurimae recentt.*] *Sed* compellebatur *MS. Mendos. Leid. 2. Ax. Ed. Med. Ald. Mag Steph. Gebh. Keuch.* [*Wetzelio et Tzschuck. ad ed. 1. placuit, et vero ab hoc in ed. 2. in textum est receptum.*] — 3. intuens *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Mag. Ald. Long. Lamb. Steph. Gebh. Keuch. Patau. Heus.* [*Tzschuck. 1. 2. Harl. Ith. Bip. Schmied. atque ego id repasui.*] *Sed* metuens *MS. Boecl.* [*Ed. Bos. Stau. 1. 2. (ad quam ille contra Heus. multis tueri studuit τὸ* metuens) *et 3. Brem. Wetz. At nihil praecessit, quod metueret. v. Schmied.*] — 4. vt *vncis inclusit Heus.* [*ac Schmied.*] *et abest a MS. Boecl. Ax. Leid. 2. Voss. 1. Ed. Iens. Med. Arg. Mag. Par. Ald.* [*Schmied. atque a. librariis suppletum esse videtur Tzschuckio.*] — 5. praesenti *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch.*

genio Claudii Puteani debitam produxit Lambinus, firmauitque partim auctoritate Thucydidis, Diodori, et Plutarchi, qui perspicue ostendunt, Alcibiadem accusatum esse apud populum, atque adeo *in concione*: partim tribus locis Ciceronis, quorum duobus, puta, Epist. ad famil. 8, 12. et Orat. pro domo sua, verbum *compellare* eodem significatu vsurpetur; tertio, nempe Epist. ad Attic. 2, 2. dicatur, *Nigidium minari, in concione se iudicem, qui non adfuerit, compellaturum*, quae tamen verba aliter distinguuntur in edit. Gruteri, ac illud *in concione* non cum verbo *compellare*, sed τῷ *minari* iungitur. A populo, et *in concione* damnatum Alcibiadem, etiam e Nostro cap. 6, 4. colligas. ibi ergo et accusatus fuit. In vulgg. et MS. Schotti erat: *in contentionem ab im. su. compellebatur*, h. e. vt Schottus et Gebhardus, (qui ab hac scriptura, tanquam Latinissima, et elegantissima, ne latum quidem vnguem discedendum censent,) exponunt, ab aduersariis, Thessalo Cimonis F. et Androcle, cogebatur et quasi obtorto collo trahebatur ad dicendam caussam. At meliores libri, puta Dan. Gifan. Boecl. legebant, vt etiam Longolius ediderat: *in contentione ab inimic. compellabatur*, h. e. Schotto interprete, forensi in lite appellabatur. Quod si quis reponi velit, equidem non multum repugnauerim: certe Schottianae lectioni anteferendum puto. Lambinianam tamen, vt ingenue dicam, veriorem existimo.

Id ille metuens] Ita et MS. Boecl. Alii *intuens*. vt inf. 10, 8. 1. 12, 1. 2 et 12, 2. 3. Mox idem MS. *postulabat, si quid d. s. a. v.* [Thucyd. VI, 29. *Fisch.*]

quaestio haberetur, quam absens inuidiae crimine accusaretur. Inimici vero eius quiescendum 2
in praesenti,[6] quia noceri[7] non posse intelligebant, et illud tempus exspectandum decreuerunt, quo exiisset,[8] vt sic absentem aggrederentur: itaque fecerunt. Nam postquam in Siciliam eum 3
peruenisse crediderunt, absentem, quod sacra violasset, reum fecerunt. Qua de re quum ei nuntius a magistratu in Siciliam missus esset,[9] vt domum ad caussam dicendam rediret, esseque in magna spe prouinciae bene administrandae, non parere noluit,[10] et in trierem,[11] quae ad eum

Patau. Statim quaestio *Ed. Iens. Med. Arg.* — 6. in praesentia *Ed. Mag. Steph. Gebh.* — 7. noceri. *Ita MS. Gif. Dan. Boecl. Ax. Leid.* 2. *Voss.* 1. 2. [*Ed. Bos.* 2. *et recc.*] *Sed* nocere *MS. Leid.* 1. *et supra scr. in MS. Voss.* 1. *Ed. Iens. Med. Par. Ald. Long. Mag.* nocere se ei *Ed. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Pat.* [*quod ferri posse, putat Wetz.*] — 8. quo si exisset, abs. aggr. *MS. Leid.* 1. quo si ex. vt abs. aggr. *MS. Boecl. Ax. Ed. Iens. Med. Arg. Paris. Ald. Long. Mag. Patau.* [*probatque Heus, in not.*] quo si ex. vt sic abs. aggr. *MS. Voss.* 2. quo si exisset, vt a. a. *MS. Voss.* 1. quo ex. vt si abs. ag. *MS. Leid.* 2. *et* adgred. *Ed. Long.* [itaque fec. *est* et ita fec. *nec mutandum cum Oudendorp. in* idque fecerunt.] — 9. est *MS. Voss.* 2. *Ed. Ox. dein* esseque magna spe *Ed. Iens. Med. Par. Ald.* — 10. voluit *MS. Voss.* 1. *Ed. Iens. Med. Arg. Long. Mag.* — 11. triremem [*MS. Thott.*] *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald.*

inuidiae crimine] Editio Vltraiectina: *inuidia criminis.*

2 *In praesenti*] Sic MSS. Magius edidit *in praesentia.* Venit Schotto in mentem rescribere *in praesens rati.* nugae. Similiter loquutus Nepos infra 26, 12. 5.

noceri non posse] Ita MSS. Gif. Dan. Boecl. Alii, in his ed. Longol. et MS. Leidensis, *nocere non posse.* Lambinus duobus vocabulis auctius: *nocere se ei non posse.* Primusne, et cur, iuxta cum ignarissimis scio. nam ipse tacet penitus.

quo exisset, vt sic abs. ag.] Cod. Leid. *si ex. a. a.* MS. Boecl. et ed. Paris. *quo si ex. vt a. a.* An legendum, *quo sic exisset, vt absentem aggrederentur?* h. e. quo tam longe recessisset Athenis, vt tueri se non posset. Neque enim statim atque vrbe exisset, sed *postquam in Siciliam eum peruenisse crediderunt,* reum fecerunt, vt mox sequitur.

3 *Trierem*] Ita Gifanius laudat in Obseruation. Lat. linguae, voce *Tristis,* haud dubie sui codicis fide. Vulgo erat *trire-*

4 deportandum erat [12] missa, ascendit. Hac [13] Thurios in Italiam peruectus, multa secum reputans de immoderata ciuium suorum licentia, crudelitateque erga nobiles, vtilissimum ratus [14] impendentem euitare tempestatem, clam se a custodibus subduxit, et inde primum Elidem, [15] deinde The-
5 bas venit. Postquam autem se capitis damnatum,

Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos. 1. *Heus.* [*Ith. Tzschuck.* 1. 2. *Heinr. Schmied. Sed* trierem *Bos.* 2. *Stau.* 1. 2. 3. *Ith. v. not.*] — 12. deport. erat *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Heus.* [*Tzschuck.* 1. 2. *Bip, Ith. Heinr. Wetz. Schmied. quos ego sum sequutus. Sed* erat dep. *Ed. Bos.* 2. *Stau. Brem.*] — 13. Hac Thur. *MS. Boecl. Ax. Voss.* 2. *Ed. Heus.* [*Stau.* 3. *Bip. Ith. Heinr. Harl. Wetz. Schmied. et ego, vt oratio suauiore connexione procederet, recepi.*] haec Thur. *MS. Leid.* 2. [ac Thur. *Ed. Lamb. Bos. Stau.* 1. 2. *Brem. cum antiquioribus.*] — 14. raptum *MS. Leid.* 2. — 15. Eludem *MS. Leid.* 2. *Statim* dein *MS. Dan.*

mem. vid. Ind. [In ind. n. dicitur Hieronym. chronico nr. 944. vsus esse voc. *trieris*. Heusing. reiicit in not. id voc. nec scit, quis e Latinis voce ea graeca vsus fuerit; sed Stau. ad ed. 3. defendit illam et consulere iubet Oudendorp. ad Hirtium de B. Africano cap. 44. (vbi ex 5 codd. et ed. Scalig. ab Oudend. editum est, *nauis trieris*,) ac Drakenb. ad Liuium lib. XXX. cap. 25, 4. In loco autem Liui in cod. Flor. 2. a manu pr. *datae trieris duae*, quae quidem lectio doctior esse videtur Drak. qui ad Liu. XXIX. c. 9, 8. notat, voc. *nauis hexeris* etiam graeca forma ibi et aliis locis occurrere. Bremi quoque lect. *trierem* h. l. multis tuetur. Schlegel tamen in disp. cit. pag. 69. iudicat, immutationem perperam esse a Bosio factam: nec probat Tzsch. ad ed. 1 et 2. Nauis autem fuit *Salaminia*, quae adhibebatur ad reos, peregre agentes, ad iudicium abducendos. v. not. seq.]

quae ad eum erat deport. missa] De naue Salaminia ad Alcibiadem missa vide Thucydidem 6. [cap. 53. vbi Wasse etiam citat schol. Aristoph. ad Aues v. 147. et 1204. it. Thucyd. lib. 6. cap. 61. qui vtroque loco historiam ipsam vberius enarrat.] Diodorum 13, 5. Plutarchum in Pericle et Lysandro, Suidam etc. De vtraque Petitum ad leges Attic. 3, 2. p. 163. Thucydides tamen et Diodorus scribunt, eum in propria naui, sed vna cum Salaminia, vectum. [add. Stauer.]

4 *Ac*] MS. Boecl. *hac.* scil. naui. Nisi tamen adspiratio a librarii manu est, vt saepe alias.

vtilissimum ratus] V. Plutarchum in Alcib. et apophth. regiis, tom. II. p. 186. Aelianum 13, 38. [conf. Stau.]

deinde] Dan. *dein.*

5 *Postquam autem se cap. damn.*] Praeter Thucydidem,

bonis publicatis, audiuit, et, id quod vſu venerat, Eumolpidas[16] ſacerdotes a populo coactos, vt ſe deuouerent, eiusque deuotionis quo teſtatior[17] eſſet memoria, exemplum in pila lapidea inciſum, eſſe poſitum in publico, Lacedaemonem demigrauit. Ibi, vt ipſe praedicare conſueuerat,[18] non aduerſus patriam, ſed inimicos ſuos,[19] bellum geſſit, quod iidem[20] hoſtes eſſent ciuita- 6

16. Olympiadas *MS. Ax. Leid.* 2. *Ed. Arg. Long.* (*qui iam vidit*, Eumolpidas *legendum eſſe.*) Olympidas *MS. Dan. Voſſ.* 1. 2. *Sau. Put. Gifan.* Olympiadae *Ed. Iens. Par.* Olympiade *Ed. Med.* [*v. not.*] — 17. teſtatio *MS. Leid.* 2. *Statim* eſſe *Ed. Ox. operarum errore.* — 18. conſuerat *Ed. Arg. Long. et ra* vt ipſe pr. conſueuerat *in parentheſi in ed. Mag.* — 19. ſuos *aberat a MS. Leid.* 2. — 20. eidem *MS. Dan. Leid.* 2.

Diodorum, et Plutarchum, vide Aelianum l. c. et Iuſtinum 5, 1. 3 et 4.

capitis damnatum, bonis publicatis] Nam capital erat, myſteria euulgare; et ſacrilegii rei capite damnabantur, bonaque eorum publicabantur. vid. Petitus ad LL. Attic. 1, 1. p. 33 et 8, 4. p. 562. Alcibiadem autem *myſteria enuntiaſſe* creditum, e Iuſtino; *ſacrilegii damnatum*, e Noſtro inf. c. 6, 4. adparet.

Eumolpidas] Sic recte Aldus, et qui eum ſequuti ſunt. nam Eumolpidas deuouere ſolitos, docent, quae Lambinus e Thucydidis 8. et Suida in Εὐμολπίδαι adduxit. quanquam ſcripti plerique *Olympidas*, quidam, Longolio teſte, *Molpades* legunt. Sed quod idem Aldus, et qui eum ſequuti ſunt, expuncta voce *ſacerdotes*, quae in MSS. habetur, *et Cerycas* repoſuerunt, id merito reiecit Magius; etſi paſſim *Eumolpidas* et *Cerycas* Graeci, et hac ipſa in re Plutarchus, Alcib. c. 22. iungunt. quod fecit, credo, vt Aldus contra librorum fidem heic quoque reponeret. id quod etiam infra cap. 6, 5. fecit, vbi eadem, quae hoc in loco, librorum ſcriptura, eademque ratione emendanda eſt. [Falſter. in Amoenitatt. philol. vol. II. cap. 34. arbitratus, Eumolpidas fuiſſe foeminas, hic et in cap. 6. corrigere *coactas* et pro virili foemininum genus ſubſtituere eſt conatus; ſed refutauit eum cum cenſor in Actis erudit. Lips. a. 1733. m. April. p. 175. tum inprimis Rhoer in Feriis Dauentrienſ. cap. XVI. p. 82. ſqq. vbi de Eumolpidis et noſtro loco copioſe docteque agit. Add. Harl. not. atque Apollodor. biblioth. II. cap. 5, 12. p. 141. III. c. 15, 4. et ad vtrumque locum Heyne p. 429. et 860 ſq. 864. ed. prior. Meurſium in Eleuſin. c. 2. Lomeier. Eumenid. ſiue de vett. gentilium luſtrationibus p. 150.]

Lacedaem. demigr.] Vid. Iuſtin. 5, 1. Cauſſam migrationis exponit Maluezzus p. 183 ſeqq.

6 *Quod iidem*] Dan. *quod eidem.*

ti. Nam quum intelligerent, [21] se plurimum prodesse posse [22] reipublicae, ex ea eieciſſe, [23] plusque irae ſuae, quam vtilitati communi, pa-
7 ruiſſe. Itaque huius conſilio Lacedaemonii cum Perſarum [24]-rege amicitiam fecerunt: deinde Deceliam [25] in Attica munierunt, praeſidioque perpetuo ibi [26] poſito in obſidione Athenas tenuerunt. Eiusdem opera Ioniam a ſocietate auerterunt Athenienſium. Quo facto, multo ſuperiores bello eſſe coeperunt.

1 V. Neque vero his rebus [1] tam amici Alcibiadi ſunt facti, quam timore ab eo alienati. Nam quum acerrimi viri praeſtantem prudentiam in omnibus rebus cognoſcerent: [2] pertimuerunt,

21. cum illi int. *Ed. Long.* — 22. posse *est in MS. Dan. Boecl. Ax. Leid.* 2. [*Ed. Bos. et plurimis recentt.*] *Sed abest ab Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch.* [*Wetz. cui langue τὸ* posse, *vncinis inclus. Ed. Harl.*] — 23. ieciſſe *MS. Leid.* 2. *In ed. Long. locus legitur* [*aut, iudice Magio, deprauatus est*] *sic:* nam cum illi intelligerent, se plurimum obesse reip. quod ex ea illum eiecissent: videbat eos plus irae suae, quam vtilitati communi paruisse. [*post* eieciſſe *deesse* se, *animaduertit Schmied.*] — 24. Perse *MS. Leid.* 2. *Voss.* 1. *Ed. Iens. Med. Par.* Perſiae *Ed. Ald.* — 25. deinde Celeam *MS. Leid.* 2. dein Deceleam *MS. Voss.* 1. deinde Deceleam *MS. Voss.* 2. *Ed. Arg. Long. Steph.* [*nec male. graec.* Δεκέλεια.] *Statim* in Affrica *MS. Leid.* 2. — 26. ibi perp. *MS. Dan. Ax.*

1. his verbis rebus *MS. Voss.* 2. — 2. congnoſcerent *Ed. Ald.*

prodesse posse] Sic MSS. Dan. et Boecl. Ab aliis τὸ *posse* aberat.

7 *Itaque huius consilio*] Vid. Plutarch. Alcib. c. 23, et in apophth. reg. Thucyd. [6. cap. 88—93. lib. 7. c. 17—19. et lib. 8, c. 5.] Iſocrates, or. de Pace et de Bigis, Scholiaſtes Ariſtophanis ad Ranas 5. 4. v. 1469. Aelian. 13, 38. Polyaen. 1 etc. [add. Stau.]

perpetuo ibi] Dan. inuertebat: *ibi perp.*

in obsid. Ath. ten.] Scholia Ariſtoph. loco citato: ἡ δὲ Δεκέλεια χώρα ἐν Ἀττικῇ, ἧς τειχισθείσης μέγας ὁ κίνδυνος Ἀθηναίοις μὴ δυναμένοις ἐξελθεῖν. Aberat autem Athenis maxime ſtadia CXX. Teſtis Thucydides lib. 7.

1 *Nam quum*] Alias odii et timoris cauſſas vide apud Plut.

ne caritate patriae ductus aliquando ab ipsis defciſceret, et cum ſuis in gratiam rediret. Itaque tempus eius interficiundi [3] quaerere inſtituerunt. Id Alcibiadi diutius celari non potuit. Erat [2] enim ea ſagacitate, vt decipi non poſſet, praeſertim quum animum adtendiſſet ad cauendum. Itaque ad Tiſſaphernem [4] praefectum regis Darii ſe contulit. Cuius quum in intimam [5] amicitiam [3] peruenisſet, et Athenienſium, male geſtis in Sicilia rebus, opes ſeneſcere, contra Lacedaemoniorum [6] creſcere videret: initio cum Piſandro [7], praetore, qui apud Samum exercitum habebat, per internuntios colloquitur, et de reditu ſuo facit mentionem. Erat enim eodem, quo [8] Alcibiades, ſenſu, populi potentiae non amicus, et optimatum [9] fautor. Ab hoc [10] deſtitutus, pri- [4]

3. interficiundi *MS. Dan.* [*Ed. Bos.* 2. *Stau.* 1. 2. 3] *Sed* interficiendi *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Heus.* [*et rell.*] interfaciendi *MS. Leid.* 2. *Mox* caelari *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald.* — 4. Thiſſaphernem *MS. Leid.* 2. Thyſaphernem *MS. Voſſ.* 1, *Dan. Ed. Med.* Tiſapharnem *MS. Voſſ.* 2. *Ed. Arg. Long.* Tyſaph. *Ed. Iens.* Tyſſaph. *Ed. Par.* — 5. cuius quum int. *MS. Leid.* 2. — 6. Lacedaemonium *MS. Leid.* 2. — 7. Pyſandro *MS. Voſſ.* 1. Pidico *MS. Leid.* 2. Piſancho *Ed. Iens. Med. Par.* — 8. quo *aberat a MS. Voſſ.* 2. — 9. optimatium *MS. Voſſ.* 1. *Statim* fauctor *MS. Voſſ.* 2. — 10. adhoc *MS. Mendoz. mox* Traſyb. *MS. Voſſ.* 1.

Alcib. et Thucydid. 8. c. 46. ſqq. Adde Iuſtin. 5, 2. 4 et 5.

ab ipſis] MS. Boecl. *ab his.*

interficiundi] Sic MS. Dan. ἀναιρῶν.

2 *Erat enim ea ſagac.*] Aliter Iuſtinus 5, 2. qui per vxorem Agidis, quam adulterio cognouerat, id eum reſciſſe ait. [Antea pro *Alcibiadi — celari*, quae quidem rarior eſt ſtructura, Heuſing. ſecundum linguae lat. regulam malit, *id Alcibiades diutius celari non potuit*, quod etiam terſius et latinius eſſe iudicat Ithe. At Stau. ad ed. 3. dubitat, et nihil mutat.]

3 *Cuius quum in int. amic.*] Alias intimae huius amicitiae cauſſas adfert Iuſtinus 5, 2. 5. et ſeqq. Adde Maluezz. p. 207 ſqq.

male geſtis] V. Thucyd. 8. c. 46. ſqq. et Diodor. Sic. 13, 41.

4 *Ab hoc deſtitutus*] Immo a Piſandro adiutum auctor eſt Thucydides 8, 49 ſq. 53. Itaque Scholtus e ſuo codice malebat

mum per Thrasybulum Lyci [11] filium ab exercitu recipitur, praetorque fit apud Samum: post suffragante Theramene populiscito [12] restituitur, parique absens imperio praeficitur simul cum Thra-
5 sybulo et Theramene. Horum imperio [13] tanta commutatio rerum facta est, vt Lacedaemonii, qui paulo ante victores viguerant, perterriti [14] pacem peterent. Victi enim erant quinque proeliis terrestribus, tribus nauali bus: in quibus ducentas [15] naues triremes amiserant, quae captae in
6 hostium venerant potestatem. Alcibiades simul cum collegis receperat Ioniam, Hellespontum, multas praeterea vrbes Graecas, quae in ora si-

11. Lycei *MS. Dan. Gif. Mendos. Axen. Voss.* 1. 2. [*Ed. Bos.* 2. *Heus. Bipont. Ith. Stau.*] *Sed* Licet *MS. Leid.* 2. Lyci *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Keuch. Bos.* 1. *Pat.* [*Tzschuck.* 1. 2. *Brem. Heinr. Harl. Wetz. et ego reposui. Sic enim infra in vita Thrasybuli cap.* 1. *et* Θρασύβουλος ὁ τῦ Λύκυ *est ap. Thucyd. VIII,* 75. *Add. Schlegel. l. c. p.* 95.] — 12. populiscito. *Sic MS. Dan. Ax. Gif. Leid.* 1. *Ed. Vltrai.* [*Bos.* 2. *et rell. recentt.*] *Sed* plebiscito *MS. Mendos. Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. plebescito *MS. Leid.* 2. *Voss.* 1. — 13. horum imperio. *Sic etiam Ed. Iens. Med. Par. Ald. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. 2. [*Tzschuck.* 1. 2. *Wetz.*] *Sed* horum in imperio *MS. Boecl. Ax. Voss.* 1. 2. *Ed. Arg. Long. Stau.* 1. 2. 3. *Heus.* [*Harl. Ith. Brem. Schmied. Pauss.*] — 14. praeterriti *MS. Voss.* 1. perteriti *Ed. Iens. Med.* — 15. trecentas *MS. Ax.*

Ad hoc destitutus, et exponebat, Praeterea ab amicis desertus. quod ineptum esse, cuilibet contextum recte inspicienti manifestum est.

Lycei] Sic Dan. Gifan. Sch. codices. Alii *Lyci.* [vid. V. L.]

populiscito] Reposui et heic vocem immerito eiectam, auctoritate codicum Gifan. Dan. Leid. et editionis Vltraiectinae adductus. nam in aliis omnibus erat *plebiscito.* Vide supra ad 3, 1. 5. [De Theramene docte copioseque agit Stauer. ad h. l. in ed. min. add. ibid. Harl.]

parique abs. imper. praef.] Membr. Schotti, [MS. Mendos.] *parique abiens imp. reficitur.*

5 *Horum imperio*] MS. Boecler. *Horum in imp.*

tanta rerum commutatio facta] Vide Liuium 2, 39.

pacem peterent] Vid. Polyaen. 1. Diod. Sic. 13, 52.

[*quinque proel. terrestr.*] Cellarius ad h. l. „Difficile est, ait, hunc numerum ex historia probare. Diodor. 13, 50. tan-

tae [16] sunt Asiae: quarum expugnarant complures; [17] in his Byzantium. Neque minus multas consilio ad amicitiam adiunxerant, quod in captos clementia [18] fuerant vsi. Inde [19] praeda onu- 7
sti, locupletato exercitu, maximis rebus gestis Athenas venerunt.

VI. His cum obuiam vniuersa ciuitas in 1
Piraeeum [1] descendisset, tanta fuit omnium exspectatio visendi Alcibiadis, vt ad eius triremem

— 16. hora *MS. Dan. et* sita *MS. Voss.* 2. *Ax.* — 17. quar. exp. complur. *Sic etiam MS. Dan. Mendos.* [*Ed. Bos.* 2. *Heus. et rell. recentt.*] *Sed* quar. exp. quam plures *MS. Leid.* 2. *Ax. Voss.* 2. *in quo tamen erat* expngnaverant: *vt Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos. primo ediderant.* qu. expugnauerant quamplures *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. in duabus tamen posterioribus est* expugnauerat. *Mox* Bisantium *MS. Voss.* 2. Bacantium *MS. Leid.* 2. Bizantium *Ed. Iens. Med. Arg. Long.* — 18. dementia *Ed. Iens. Med.* — 19. ita *MS. Dan. Ax. Ed. Arg. Long. Mag. Steph. Gebh. Keuch.* in *Ed. Iens. Med. Debebat scribi* ĩn. *Mox* honusti *MS. Voss.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Long. Tum* locupleto *MS. Voss.* 1.

1. Pyreum *MS. Leid.* 2. Piraeum *MS. Voss.* 2. *Ed. Par. vbique.* Pyraeum *Ed. Arg. vbique, Long.* [Pyraeeum *Ed. Bos.* 2. *Stau. Wetz. Heus. Bipont. vitiose; et tamen paullo post in ed. Bos. recte scriptum est* Piraeeum; *gr. enim* Πειραιῶς, Πειραιεύς. *Quare ego cum Mag. Lamb. et rell. recentt. hic correxi* Piraeeum *et sic quoque suasit Schlegel l. c. p.* 58.]

tum vnius meminit terrestris apud Cyzicum: Plutarch. f. 207 lq. praeter illud Cyzicenum, aliquot pugnas aduersus auxilia Spartanorum, quae Pharnabazus adduxerat, memorauit, etiam vrbes expugnatas, electo Peloponesiorum praesidio. Nauales autem pugnae facilius numerantur. Duae apud Abydum, (quamquam priori Alcibiades non interfuit,) Diodor. 13, 40. et 46. tertia apud Cyzicum, idem cap. 50." De ducentis nau. v. Wessel. ad Diod. Sic. lib. 13. cap. 68.]

6 *Quarum expugnarant complures*] Sic et MS. Dan. ac Sch. praeferebatque etiam Lambinus. Alii *quamplures*. Pet. Daniel putabat leg. *quas exp. complures*. sed inuitis libris.

in his Byzantium] Vide auctores modo laudatos. Plutarch. c. 28—31.

quod in captos clementia fuvsi] Vide Gebhardo laudatos Curtium 9, 1. 22 seq 7, 16. 17. 8, 14. 41 et Diodorum prooem. lib. 15.

7 *Inde*] Quaedam edd. *Ita.*

vulgus conflueret, proinde[2] ac si solus aduenis-
2 set. Sic enim populo erat persuasum, et aduer-
sas[3] superiores, et praesentes secundas res acci-
disse eius opera. Itaque et Siciliae amissum,[4]
et Lacedaemoniorum victorias culpae suae tri-
buebant, quod talem virum e ciuitate expulissent.[5]
Neque id sine caussa arbitrari videbantur. Nam
postquam exercitui praeesse coeperat, neque ter-
3 ra, neque mari hostes pares esse potuerant.[6] Hic
vt naui[7] egressus est, quamquam Theramenes et
Thrasybulus eisdem rebus praefuerant, simulque
venerant in Piraeeum, tamen illum vnum[8] omnes
prosequebantur, et, id quod numquam antea

2. perinde *Ed. Med. Arg. Paris. Ald. Steph. Gebh. Boecl.* [*Bos.* 2. *Stau.* 1. *Heus. Ith. Wetz. Schmied. Bip. Brem.*] *Sed* proinde *MS. Dan. Leid.* 2. *Ed. Lamb.* [*Stau.* 2. 3. (*qui laudat Oudend. ad Iul. Caes. III. B. Ciu. cap.* 1. *p.* 661.) *Tzschuck.* 1. 2. *quos sum sequutus.*] — 3. aduersus *Ed. Iens. Med.* — 4. amissum. *Sic MS. Dan. Gif. Leid.* 2. *Ed. Par. Ald. Sed* amissum imperium *MS. Voss.* 1. admissum *MS. Ax. Mendos. Ed. Iens. Med. Arg. Long. Mag. Westerhou. ad Terent. Eun. I.* 2. 81. *coniecit* Siciliam amissam. [*sed v. Stau. ad ed.* 3.] — 5. extulissent *Ed. Med. Mox* causa *MS. Leid.* 2. *dein* ceperat *Ed. Arg. Long.* — 6. potuerunt *Ed. Arg. Long.* — 7. vt e naui *MS. Leid.* 1. 2. *Mox* iisdem *Ed. Mag.* — 8. vnum illum *MS. Dan. Voss.* 1. *Ax. Leid.* 2. *Statim* omnes *aberat a MS. Leid.* 2. *et deinde idem liber exhibebat* persequebantur: *quae ipsa lectio est Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Mag. sollemni permutatione.*

1 *Perinde*] MS. Dan. *proinde*, vt 6, 2. 2 et infra s. 4.

2 *Sic enim populo*] Praeter scriptores modo laudatos v. Isocrat. or. ad Philipp.

amissum] Sic Aldus edidit, firmantque MSS. meliores, in his Dan. et Gif. Vid. Gif. Ind. Lucr. v. *Refutatus.* Dictum vero, vt *emissus* ap. Lucretium 4, 205 et similia alia, collecta eidem Gifanio in *coniectus*, et eruditiss. Grononio Obseruat. 3, 21. Magius tamen et Schedae Schotti *admissum.* quod possis exponere, peccatum, erratum: nam *admittere* interdum est committere, perpetrare. Sed altera lectio haud dubie melior.

potuerant] Alii *potuerunt.*

3. *Hic vt naui*] Leid. *Vt e naui.* Mox Dan. *vnum illum.*

prosequebantur] Quidam libri, teste Lambino, *persequebantur.*

vsu venerat,[9] nisi Olympiae victoribus, coronis aureis aeneisque vulgo donabatur. Ille lacrimans[10]

9. euenerat *Ed. Arg. Long.* vſ venerat *Ed. Iens.* vsuenerat *Ed. Med.* — 10. lacrimans *MS. Voſſ.* 1. [*Ed. Stau. et al.*] lacrumans *MS. Dan.* [*Ed. Tzſchuck.*] lachrymans *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. vbique.*

niſi Olympiae victoribus] *Atqui nemo (ni fallor) coronas Olympicas aureas aeneasue fuiſſe litteris prodidit: in reliquis quoque ſacris Graeciae agonibus nullus dicit, victoribus tales datas eſſe coronas. Nam, (vt a quibusdam ſcriptum inuenio,) qui Olympicis certaminibus viciſſet, coronam ex olea, vt aliis placet, ex oleaſtro reportabat: qui Pythiis, lauream coronam cum malis: qui Iſthmiis, ex pinu confectam: qui vero Nemaeis, apio coronabatur.* Ita Magius ad h. l. quem et Lambinus ſequitur. Quare ita exiſtimat, *Noſtrum non innuere, conſuetudinem in Graecia fuiſſe, vt Olympiae victores aureis aeneisque coronis donarentur; ſed genera duntaxat coronarum in Alcibiade expreſſiſſe, in Olympionicis vero non item: ad hos enim genus, ad Alcibiadem ſpecies intendere.* Olympionicas tamen denique non oleaginis modo coronis, vt antiquitus, ſed aliquando aureis quoque, donatos fuiſſe, etiam e Pindaro Olympior. 8 ſtroph. 1, Thucydide lib. 4. ſub fin. et Tertulliano de anima c. 29 pridem docuerunt viri docti, in his Muretus Var. lection. 15, 7 et Pet. Faber Agoniſtici 2, 22. Quanquam apud Pindarum ἀέθλων χρυσοστέφανος, quorum *mater* Olympia dicitur, καλλιστεφάνους interpretantur non modo recentiores Interpretes, ſed etiam Scholia Graeca vetera, ipſamque oleam victoribus datam καλλιστέφανον cognominari volunt. quod prolixe refellit Faber.

coronis aureis] Plura Freinshemius ad Curtii 4, 5. 11. De Romanis exempla habes apud Plinium 33, 3 extr. et eiusd. lib. cap. 4.

aeneisque] Muretus, loco paullo ante laudato, quum haec Nepotis verba adduxiſſet, *Cur*, inquit, *aeneas quoque coronas addat, non immerito quaeri poteſt. Nam vt Glauci Homerici vecordia ridetur, permutantis χρυσεα χαλκείων; ita ridicula videri poteſt haec χρυσέων καὶ χαλκείων permiſtio. Ego vero non dubito, quin verba corrupta ſint, ita vt legendum ſit* taeniisque. *Solebant enim fere taeniae cum coronis coniungi. Empedocles:* Ταινίαις τε περίσσπτος σίφεοί τε θαλείοις. *Idque manifeſto confirmat, quod apud Thucydidem (lib. 4 c. 121.) de Braſida legitur: quem Scionaei re praeclare geſta, vt Olympionicen excepiſſe, et vt Graeciae liberatorem corona aurea et taeniis reuinxiſſe dicuntur.* Athletam *enim quum dicit, Olympionicen intelligit.* Haec Muretus, quem, ſed ſuppreſſo illius nomine, ſequitur nuperus ſcriptor Agoniſticae ſacrae, Iacobus Lydius, cap. 45 p. 175. Gebhardus tamen ineptum cenſebat, cogitare, Hiſtoricum breuitatis diligentem, prolixum eſſe voluiſſe commemorandis coronarum acceſſoriis, quae adeſſe, illis temporibus nemo ignoraret. Quare tuebatur vulg. lectionem, et

talem beneuolentiam [11] ciuium ſuorum accipiebat, reminiſcens priſtini temporis acerbitatem. Poſtquam aſtu [12] venit, concione aduocata ſic verba

11. beniuol. *MS. Leid.* 2. *Voſſ.* 1. 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Mox* reminiſci *MS. Dan.* — 12. aſty *Ed. Ald. Lamb. Boecl. Keuch.* [*Bos.* 1. 2. *Wetz.*] *Sed* aſtu *MS. Ax. Ed. Iens. Med. Arg. Par. Long. Mag. Stau.* 1. 2. 3. *Pat. Heus.*

explicabat, Alcibiadem a populo duplici coronarum genere, pro facultatibus cuiuslibet, eſſe donatum: a diuitibus, *aureis;* a pauperibus, *aeneis.* Boeclerus aliquando legendum arbitrabatur *aureis aeneisque ſtatuis,* ductus ſimilitudine loci 16, 5. 5. vbi Pelopidam interfectum *coronis aureis et ſtatuis aeneis donauerunt.* Quam emendationem idcirco reiicit nuperus Corneliani Indicis interpolator, quod Nepos vocem *ſtatuis* praemiſſurus potius fuerit; quo modo in duobus alteris locis 16, 5. 5. 23, 9. 3, hoc modo *ſtatuisque aeneis:* praeſertim cum h. l. aliud ſubſtantiuum iam praemiſerit adiectiuo, ſcripſeritque *coronis aureis,* non *aureis coronis.* At quis neſcit, plerosque ſcriptores veteres non adeo accurate ſemper verba ordinare? Quod autem ipſe mauult τὸ *aeneis* abſolute poſitum, ſubaudiendumque ſubſtantiuum *ſtatuis,* vt in illo Varronis apud Nonium: *Hic Demetrius aeneas tot aptu'ſt,* (ſic ſcribere debebat) *Quot luces habet annus abſolutus:* id quam ineptum ſit, nemo non videt. Quis enim credat, tam obſcure et ambigue loqui potuiſſe Noſtrum? nemo enim haec lecturus erat, quin τὰ *aeneasque* ad *coronas* referret. Mihi, dum melior nulla ſuppeditat, expoſitio Gebhardi placet. praeſertim quum *aeneis coronis* veteres vſos fuiſſe, clare adpareat e Plinio Nat. hiſt. 21, 2 et 34, 8. quanquam idem inter Romanos vſitatas lib. 22, 3. non memorat. [Ruhnken. ad Timaei Gloſſ. p. 176. ed. pr. *Fiſch.* Stau. ad ed. 3. malit cum Mureto praeferre *taeniisque,* quod Plutarch. in Alcib. p. 210 ſimpliciter ſcribat eum coronatum στεφάνοις χρυσοῖς. Idem Plut. addit, eum terra marique στρατηγὸν αὐτοκράτορα eſſe creatum, id quod confirmatur a Nepote cap. 7. et a Diodoro Sic. libr. XIII. cap. 69.]

lacrimans] Vt multi alii, quibus inſperata aut ſubita felicitas obtigit. De cuiusmodi lacrimis, earumque cauſſis et exemplis, paſſim viri docti: in his Rittershuſius ad Guntheri Ligurinum 8, 2, Lindenbrogius et Weitzius ad Terentii Adelph. 3, 4. 46; hic etiam ad Heautontimor. 2, 3. 65; Caſaubonus ad Suetonii Aug. 58 et prolixe Tob. Magirus in Polymnemone, tit. *Gaudium,* a num. 27 ad 37 vsque, et tit. *Lacrimae,* num. 5. Ex gaudio ortas plerique volunt. Sed recte obſeruauit magnus Voſſius Theolog. gentil. 3, 47. in multis huiusmodi exemplis fletum obtingere potius ex recordatione prioris fortunae aut miſeriae, quam gaudio ex praeſenti felicitate. Quomodo et Noſter recordationi *priſtini temporis acerbitatis* lacrimas Alcibiadis imputat.

reminiſcens] Cod. Dan. *reminiſci.* An igitur expungendum τὸ *accipiens,* et verbum *lacrimans* actiue, vt commate ſequenti, accipiendum?

fecit,[13] vt nemo tam ferus fuerit, quin eius casum lacrimarit, inimicumque his se[14] ostenderit, quorum opera patria pulsus fuerat, proinde[15] ac si alius populus, non ille ipse, qui tum flebat, eum sacrilegii damnasset. Restituta ergo[16] huic sunt publice bona: iidemque[17] illi Eumolpidae[18] sacerdotes rursus resacrare[19] sunt coacti, qui eum

[*Tzschuck. et rell. v. ad II.* 2, 8.] *Statim* cepit, e conc. *MS. Voss.* 2. — 13. facit *MS. Voss.* 2. *tum* causam *ed. Vltrai. et* lacrumarit *MS. Dan.* — 14. iis se *MS. Voss.* 1. *Mox* epulsus *MS. Voss.* 2. — 15. perinde *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Pat. Recte, vt sect.* 1. [*Sed melius* proinde *Ed. Lamb. Bos. et rell.*] — 16. ergo *aberat a MS. Leid.* 2. — 17. eidemque *MS. Voss.* 2. *Ax. Leid.* 2. iidem *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long.* — 18. Olympidae *MS. Mendos. Gif. Dan. Voss.* 1. 2. *Leid.* 2. Olympiadae *Ed. Iens. Med. Arg. Par.* Olmpide *MS. Ax. Statim* sacerdotes ac Ceryces *Ed. Ald. Lamb.* — 19. resacrare. *Ita MS. Dan. Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb.* [*Bos. Heus. et rell.*] *Sed* resecrare *Ed. Gebh. Keuch.*

4 *Ac si alius populus*] Similiter Tacitus 1. Hist. 45, 1, vbi de Othone ad imperium euectō: *Alium crederes senatum, alium populum etc.* Et 11. Hist. 90, 1. de Vitellio: *tanquam apud alterius ciuitatis senatum populumque magnificam orationem de semetipso promsit.* Apud eundem primores ciuitatis 2. Hist. 64, 3. *Populi mobilem animum; et si se ducem praebuisset, easdem illas adulationes pro Vespasiano fore.* Simile inconstantiae popularis exemplum in Cicerone habes, olim expulso, et post humeris totius Italiae reportato. Praesens pluribus illustrat Maluezzus p. 222 seqq.

5 *Eumolpidae*] MSS. *Olympidae.* sed vide ad c. 4, 5 dicta.

rursus resacrare] Lambinus mallet *resecrare.* v. ind. MS. Ernstii vox *rursus* aberat. Sed vide denuo Indicem, voce *Rursus.* [Primum in indice *resacrare* explicatur, religione devotionis soluere; exsecrationem in alicuius caput factam irritam facere. Tum citantur Festus in *resecrat*, et ex Ernstii nota, Petri Pithoei libr. I. Aduersar. subseciuor. cap. 14. et Heraldi animadu. ad Arnobii libr. I. p. 33. quibus adduntur Turneb. aduersar. 18, 25. et interpretes ad Plaut. Aulular. 4, 7, 4. et Pers. 1, 1, 48. Schottus autem rectius esse ait *resecrare*, quomodo etiam ap. Plaut. loco cit. ac Festum l. c. scribitur. Sed v. Stan. ad ed. 3. h. l. qui addit, non semper in compositis veteres sonum simplicis voc. mutasse, pronocatque ad Broukh. ad Propert. II. 24, 22. Sed conf. ibid. not. Burmanni II. Sic etiam *detractare* et alia. v. Gottl. Kortte disp. de vsu orthogr. lat. cap. III. §. VI. et VII. in tom. II. Cellar. Orthogr.

deuouerant: pilaeque illae,[20] in quibus deuotio fuerat scripta, in mare praecipitatae.

1 VII. Haec Alcibiadi[1] laetitia non nimis[2] fuit diuturna. Nam cum ei[3] omnes essent honores decreti, totaque respublica domi bellique tradita, vt vnius arbitrio gereretur; et ipse postulasset, vt duo sibi collegae darentur, Thrasybulus et Adimantus,[4] neque id negatum esset: classe iam[5] in Asiam profectus, quod apud Cymen[6] minus ex sententia rem gesserat, in inuidiam[7]
2 recidit. Nihil enim eum non efficere posse du-

20. pilasque illas *MS. Ax. Voss.* 2. *et Boecl. a manu sec. et* praecipitare *itidem.*

1. Hoc Alc. *MS. Voss.* 2. *In ed. Arg. est* laeticia *vbique.* — 2. non nimis. *Sic MS. Gif. Mendos. Boecl. Ax. Leid.* 2. *Voss.* 1. 2. [*Ed. Bos. et rel. recc.*] *Sed* minus *Ed. Long. Lamb. Mag. Pat.* [*Stau.* 2. *f. ed. min. quod temporis brevitati exprimendae aptius videtur Heusing.*] nimis *MS. Dan.* — 2. ei *aberat a MS. Leid.* 2. *Statim* omnes essent *MS. Dan. Leid.* 2. [*Ed. Bos. Stau. Heus. Ith. Brem. Schmied.*] *Sed* essent omnes *Ed. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch.* [*Wetz.*] essent *omisso τῷ* omnes *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long.* essent *aberat a MS. Ax. Voss.* 2. — 4. Thrasibulus et Adamanthus *MS. Voss.* 1. Trasib. et Adim. *Ed. Ald.* — 5. iam. *Sic MS. Ax. Aberat a MS. Boecl. Voss.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Pat.* — 6. Symen *Ed. Long. et Mag. etiam sect.* 2. — 7. in-

lat. edit. Harles. p. 58 sqq. et 62 sqq. ac Burm. ad Ouid. Metam. V. 246 et Trist. II. 337. De pleonasmo *rursus refacr.* in indice *redire rursum* ap. Terent. Eun. 4, 2, 6. *redire rursus* ap. Flor. 1, 3, 9 et 1, 11, 14. aliaque adferuntur, et Stauer. laudat Snakenb. ad Curt. libr. 3. cap. 11. §. 14.]

1 *Non nimis*] Sic reposui e MSS. Gif. Schot. et Boecl. apparentque huius lectionis vestigia etiam in Excerptis Dan. quae habent *nimis.* Vulgo erat *minus.*

omnes essent] Sic Dan. Alii inuertunt. [Plutarch. c. 33.]

vt duo sibi collegae] V. supra ad c. 3, 1.

[*Thrasybulus*] Consentit Diodor. Sic. lib. XIII. c. 69. vbi v. Wessel. Sed pro Thrasybulo Xenoph. in Hist. Gr. I. c. 4, 21. memorat *Aristocratem.*]

classe iam in As.] Ita MS. Boecl. Alii *τὸ iam* abest.

quod apud Cymen minus ex sentent. rem gess.] Plura de hoc vulgi more, eiusque causis, Maluezzus p. 228 et seqq. De Alcibiade adde Plutarchum p. 211. c. 35 sq.

in inuidiam] Ita et Xenophon [Hist. Gr. 1, 5, 16.]. Plutarchus

cebant. ex quo fiebat, vt omnia minus prospere gesta eius [8] culpae tribuerent, quum eum aut [9] negligenter, aut malitiose feciſſe loquerentur: ſicut tum [10] accidit. Nam corruptum a rege capere Cymen noluiſſe, arguebant. Itaque huic 3
maxime putamus malo fuiſſe [11] nimiam opinionem

vidiam, *omiſſo* τῷ in, *MS. Leid.* 2. — 8. eius *aberat a MS. Boecl. Voſſ.* 2. *Leid.* 2. *Ax.* — 9. aut eum *MS. Voſſ.* 2. *Leid.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Paris. Ald. Long. Mag. Mox* loqueretur *MS. Leid.* 2. — 10. tum. *Ita MS. Voſſ.* 1. 2. *Ax. Ed. Long.* [*Bos. Heus. et rell. recc. praeter Tzſchuck.* 2. *in qua legitur* tunc.] *Sed* tamen *MS. Leid.* 2. *Abeſt ab Ed. Iens. Med. Par. Ald. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Keuch. Patau.* [*Paullo poſt Tzſchuck. ad ed.* 2. *coniic.* Cymen voluiſſe.] — 11. maximo malo imputamus cauſſam fuiſſe *MS. Boecl. Voſſ.* 2.

ait, a Thraſybulo accuſatum idque multis criminibus; Diodorus 13, 73 ſq. partim a Cumaeis, quod vrbem ſociorum oppugnaſſet, agrumque vaſtaſſet; partim a militibus quibusdam, quod Lacedaemoniorum rebus ſtuderet, et amicitiam cum Pharnabazo coleret.

2 *Eius culpae*] MS. Boecl. *eius* aberat.

negligenter aut malitioſe] V. Iuſtin. 5, 5. 4 ſeqq.

capere Cymen noluiſſe] Atqui foederata vrbs Cyme, ac proinde capi ne quidem debuit. Et accuſatum idcirco a Cymaeis Alcibiadem Diodorus ait. Quid igitur? An legendum *voluiſſe?* Atqui repugnant, quae praeceſſere. Neque Diodorus ait, *capere voluiſſe Cymen*, ſed agros eorum vaſtaſſe, ipſosque ad pugnam prouocaſſe. An de alia vrbe cogitabimus? Ita volebat vir doctus Sed quid prohibet, etiam foederatam vrbem tentatam Athenienſium arcano iuſſu credere? Certe Diodorus l. c. non ait, idcirco deiectum imperio, quod Cymaeos aggreſſus fuiſſet, ſed tantum ob τὰ περὶ τὴν Κύμην ἡμαρτημένα, *ea quae circa Cymen peccaſſet.* [Sed Weſſeling. ad Diod. Sic. l. c. reiicit Boſii opinionem de arcano Athenienſium iuſſu. Conf. Stau. not. ad ed. 2 et 3.]

3 *Maxime put. malo fu. n. o.*] Sic Lambinus edidit. Dictumque, vt *eſſe calamitati, inuidiae, gloriae, opprobrio, perniciei, praeſidio.* quarum locutionum exempla vide in Ind. v. *Eſſe.* Cicero ad Att. 14, 21 de Caeſare: *clementiam illi malo fuiſſe, qua ſi vſus non eſſet, nihil et tale accidere potuiſſe.* Vulgati fere omnes: *imputamus malo cauſſam fu.* plane inepte et ſoloece, Lambini iudicio. A Codice tamen Danielis τὸ *cauſſam* aberat, MS. Boecl. *huic maximo malo, imputamus cauſſam fu. n. o.* Locus haud dubie corruptus, cui vix medeare ſine meliorum codicum auxilio.

nimiam opinionem ingenii atque virtutis] Nepos non tam Alcibiadis ipſius, quam populi *opinionem* de ingenio ac virtute eius deſignat.

ingenii atque virtutis. Timebatur enim non minus, quam diligebatur; ne ſecunda fortuna, magnisque opibus elatus,[12] tyrannidem concupiſceret. Quibus rebus factum eſt, vt abſenti magiſtratum abrogarent, et alium in eius locum ſubſtituerent. 4 Id ille vt audiuit, domum reuerti noluit, et ſe

Ax. maxime imputamus malo cauſſam f. *MS. Leid.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Steph. Gebh. Keuch. Patau.* maxime putamus malo cauſſam fuiſſe *MS. Voſſ.* 1. [*Ed. Harl. Similiter Stau* 3. *et Tzſchuck. niſi vt in ed.* 1. *eſſet* fuiſſe cauſſam, *in ed.* 2. *autem τὸ* cauſſam, *qua langueat, vncinis includeretur.*] maxime imputamus malo fuiſſe *MS. Dan.* [*Lectio Lamb. a Boſio (v. not.) recepta, eſt quoque in ed. Stau.* 1. 2. *Heus. Ith. Brem. Bip. Wetz. Schmied. Heuſing. tamen in notis coniecit,* huic maxime malorum putamus cauſſam fuiſſe: *et conſentit Kapp. etiam ſuſpicatus* huic maximorum putamus malorum c. f. *Bremi autem putabat, ſi τὸ* cauſſam, *forſan minus recte eiectum, retineatur, legendum eſſe* malorum fuiſſe cauſſam.] — 12. elatus opibus *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Steph. Gebh. Keuch. melius, puto.*

alium] Cononem ſuffectum ait Iuſtin. 5, 5. 4 et 5, 6. 1. [Alii plures, aut decem memorant, et Cononi primum tribuunt locum. v. Xenoph. Hiſt. Gr. 1, 5. 10 et Diodor. Sic. 13, 74. Plutarch. in Alcib. p. 211. ἑταίρους, ait, τίλοντο στρατηγόν. Conf. Stau. not. ad min. f. 2. edit.]

4 *Et ſe Pactyen c.*] Mira in libris varietas. Vulgati ante Longolium *Pataram* exhibent, quod merito ſuſpectum Longolio. Patara enim Lyciae ciuitas, vt e Scylacis periplo, Strabone 14, Mela 1, 15, Plinio 5, 17, Ptolemaeo 5, 2, Euſtathio ad Dionyſium, aliisque cognoſcimus. At Alcibiadem *in Thraciam ſe contuliſſe*, ſequentia docent. Et Patara longius diſtabant Hellesponto, circa quem hucusque egerat. Praeterea Patara plurali, non ſingulari numero dicta, Graece τὰ Πάταρα. nullus ergo locus τῷ *Pataram* relinquitur. Idem Longolius ait, vet. codicem habuiſſe *Parinthum*. Itaque legendum putabat *Perinthum*. quod in textum recepere Lambinus, Sauaro, et quicunque poſt eos Nepotem ediderunt. etſi iam Magius monuerat, ſe in nullo exemplari *Parinthum* aut *Perinthum* legiſſe. quod neque poſtea quisquam, quod ſciam, reperit. neque iuuat Longolium, quod *Byzia*, cuius mox Noſter meminit, haud longe Perintho abſit. nam et falſum hoc, cum Byzia haud procul Salmydeſſo ſinu ad Pontum Euxinum; Perinthus haud longe ab oſtio Propontidis ſita fuerit: et, corruptam eſſe eam vocem, mox patebit. Denique veteris editionis, in qua Lambinus ait fuiſſe *Peritam*, non maior eſt auctoritas, quam aliarum, quae *Pataram* habent. E manu exaratis Puteaneus habuit *patere pactis;* Sauaronis *Petye;* Danielis optimus, *Pactyae.* Vnde

Pactyen [13] contulit, ibique tria caſtella commu-

Mox in Ed. Arg. factum, *omiſſo τῷ* eſt, *et* abrogaret, *operarum errore pro* abrogarēt. — 13. Pactyen. *Probat hanc lectionem Weſſeling. ad Diodor. Sic. tom. I. p.* 600. [*et ſic ex Bos.* 2. *reſcripſerunt Heus. et rell. re-*

non dubitaui cum Ortelio reponere *Pactyen*. Fuit autem Pactye, Graecis Πακτύη, vrbs in Iſthmo Cherſoneſi Thracicae haud procul ore Propontidos ſita: cuius meminere Periplus, qui vulgo ſub nomine Scylacis Caryandenſis circumfertur, p. 27, Scymnus Chius in fragmento Peripli, ab Hoeſchelio primum ſub nomine Marciani Heracleotae edito, prope finem, Excerpta Strabonis ſub fin. libri 7, Solinus 16, Ptolemaeus 3, 11. Corruptum eius nomen apud Plinium N. H. 4, 11 *Illuſtrant duae vrbes vtrinque littora, quae haud diſſimili modo tenuere: Pactiae a Propontide, Cardia a Melane.* legendum *Pactye*. Huc ſe contuliſſe Alcibiadem, facile ſibi perſuadebit, qui in *Thraciam* eum *introiiſſe*, ſiue *ad caſtella ſua* in Cherſonelum nauigaſſe; et, quum fruſtra Cymaeorum agrum vaſtaſſet, *Mitylenen*, Lesbi vrbem, *regreſſum;* denique paullo poſt *propinquum* claſſe Athenienſium, quae ad Aegos potamos ſubſiſtebat, fuiſſe, cogitauerit: quorum illud Nepos et Xenophon Hiſt. Graec. iſtud Diodorus, hoc Plutarchus p. 212, tradunt. Et dubitationem omnem tollit Diodorus 13, 74: qui quum retuliſſet, *Alcibiadem, magiſtratu cedentem, Cononi*, nouo praetori, *tradidiſſe exercitum*, diſerte ſubdit, *deſperato Athenas reditu, cum vna triremi Pactyen Thraciae conceſſiſſe.* μετὰ δὲ τριήρους μιᾶς εἰς Πακτύην τῆς Θρᾴκης ἀπεχώρησε. quem locum miror viros doctos non obſeruaſſe. Magius tamen opinabatur, Nepotem regionem quandam potius, quam vrbem, ſignificare voluiſſe: quod addat, Alcibiadem *ibi tria caſtella communiuiſſe*. Abſurdum enim eſſe cenſere, ea fuiſſe in vrbe communita. At quis dubitet, poſſe *τὸ ibi* et tractum circumuicinum, vt alibi, ſignificare? Non magis probare poſſum, quod addit, videri caſtella haec non in Thracia, ſed alibi, munita: quum Nepos dicat, Alcibiadem, poſtquam ea muniuiſſet, *manum collegiſſe, et in Thraciam introiiſſe*. Nusquam enim ait, id *poſtea* demum factum: ſed ſolummodo, *primum* Graecorum *manu collecta in Thraciam introiiſſe*. Et ſtatim illuc transiiſſe, clare docent verba Diodori, modo adducta. Plutarchus quoque in Lyſandro p. 435 *e caſtris in Cherſoneſum* (Thracicam puta) *nauigaſſe*, ait.

tria caſtella] Quae in Cherſoneſo Thracica habebat. Xenophon 1. hiſt. Graecae: Λαβὼν τριήρη μίαν, ἀπέπλευσεν ἐς Χερρόνησον, ἐς τὰ ἑαυτῆ τείχη. Plutarchus Lyſandro p. 438 ἐτύγχανε (Ἀλκιβιάδης) περὶ Χερρόνησον ἐν τοῖς ἑαυτῆ τείχεσι διατρίβων. Prope Biſanthem ſita fuiſſe, ex eodem Plutarcho in Alcibiade colligas: qui ait inter capita accuſationis Alcibiadis fuiſſet et τῶν τειχῶν κατασκευήν, ἃ κατεσκεύασε ἐν Θρᾴκῃ περὶ Βυσάνθην ſeu, vt in Codice Vulcobiano fuit, περὶ Θρᾴκην ἐπὶ Βυσάνθην) αὐτῷ καταφυγήν. Nili tamen τείχη illa de muris aut propugnaculis circa ipſam Byſanthen exſtructis accipienda ſunt.

niuit,[14] Bornos, Biſanthen, Neontichos:[15] mā-

centt.] *Sed* Pataram *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag.* Pateram *MS. Ax. Voſſ.* 2. *in cuius marg. notata erat gloſſa* proprium nomen loci. Pactyes *MS. Leid.* 2. Pactyae *MS. Dan.* Pethye *MS. Voſſ.* 1. Perinthum *Ed. Lamb. Sau. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Patau.* Parinthum *MS. Long.* Perye *MS. Sau.* patere pactis *MS. Put.* — 14. communiit *Ed. Ald. Stau.* 2. — 15. [Biſanth. *Ed. Tzſchuck.* 1. 2. *Harl. Ith. Brem. Heinr. Schmied. quia codd. quidam exhibent vel* Biſan *vel* Biram, *et ego reſcripſi.* Byſanth. *Bos.* 2. *Stau. Heus. Wetz.*] Biziam, Themeontichos *MS. Leid.* 2. Byzam, Themeonticos *MS. Voſſ.* 1. Bvzam, Themeonticos *MS. Voſſ.* 2. Biram, Themeonticos *Ed. Iens. Med. Par. Ald.* Bizam Themeonticos *Ed. Arg. Long. Mag.* Byziam Themeonticos *Ed. Lamb. Steph. Boecl. Bos.* 1. Biſan *MS. Ax.* Byziam Macrontichos *Ed. Gebh. Keuch.* [Neonteichos *Ed. Heinr.* Neontichos *reli.*]

Bornos] Nusquam alibi, quod ſciam, huius loci mentio. Itaque verane ſit lectio, an corrupta, adfirmare non poſſumus. *Ornos* inter XIV vrbes Prouinciae Thraciae Europae recenſet Notitia veterum Prouinciarum et vrbium Imperatori Romano Conſtantinopoli ſedenti ſubiectarum, apud Carolum a S. Paulo in Parergo Geographiae ſacrae, p. 20. Qui an heic reponi poſſint, diſpiciant doctiores.

Byſanthen, Neontichos] Vulgo eſt *Byziam, Themeonticos.* Alii *Bizam* habent: vetuſti codices, Magio teſte, *Byram. Byziam* Thraciae vrbem, et quondam arcem regum Thraciae ſignificari volunt Longolius et Lambinus. Meminere eius Plinius Nat. hiſt. 4, 11 et Solinus cap. 16. Graeci Βιζύην ſcribunt, vt Ptolemaeus 3, 11, Stephanus, et Notitia Prouinciarum paullo ante laudata. Notitiae Patriarchatuum et Epiſcopatuum Vaticana et Pariſienſis, apud Carolum a S. Paulo, et Nilus Doxapatrius apud Leon. Allatium de Conſenſ. eccleſ. Orient. et Occident. 1, 24, inter ſedes Archiepiſcopales Thraciae Europae recenſent. Epiſcopos eius, Lucianum Acta Concilii Chalcedonenſis actione 16; quae et parte 3 epiſtolam eius ad Leonem Imp. exhibent: Theodorum, Acta Synodi quintae Generalis, collatione 8, memorant. Sed vix credibile eſt, hanc ab Alcibiade muniram; quum ad ſinum Halmydeſſum, vt diximus, et verſus Haemum montem ſita, eoque remotior a Pactye, quo conceſſerat, fuerit, quam vt *tbi* communita poſſit dici. *Bizae* et *Byrae* nemo veterum meminit. Circa Byſanthen exſtructa ab Alcibiade τείχη, ſupra e Plutarcho diximus. Itaque Abr. Ortelius putabat, legendum, *Byſanthen, Macrontichos. Byſanthen*, Thraciae oppidum, medio fere inter Perinthum et Pactyen collocat Ptolemaeus 3, 11, aitque et *Rhaedeſton* dici. Mela 2, 2, 72. [p. 143, ed. Abr. Gron.] vocat *Byſanthen Samiorum*, quomodo et Epitomae Stephani eſt ἄποικος Σαμίων: ſed perperam *Macedoniae vrbs* κατὰ Θρᾴκην Ἑλλήνις dicitur. Plinius quoque ad Propontidem in finibus Cherſoneſi conſtituit, Nat. Hiſt. 4, 11. Ac, niſi fallor, idem mox *Reſiſton* vocat, in Cherſoneſo ad Propontidem

nuque collecta [16] primus Graeciae ciuitatis [17] in

16. collecta. *Ita Ed. Long. Lamb.* [*Bos. et seqq.*] *Sed* coniecta *MS. Dan. Mendos. Voss.* 1. *Leid.* 2. — 17. ciuitatis. *Legebatur in MS. Leid.* 2. *Boecl. Ax. Voss.* 1. 2.

ex aduerso Coloniae Pariae sitam: quam et Itinerarium, quod Antonino tribuitur, semel iterumque inter Apion et Heracleam interponit. Quanquam non ignoro, Ortelium in Tab. veteris Thraciae Resilton a Bysanthe distinguere ac in interioribus ad flumen Arzum collocare. *Macrontichos*, Graecis μακρὸν τεῖχος, Mela inter Bysanthen ac Cypsellam et Lysimachiam; Ptolemaeus (quem sequitur Graecia Sophiani) inter Bysanthen et Pactyen ponit. Plinius cum Cypsella et Bisanthe coniungit, sed addit, *a Propontide ad Melanem sinum inter duo maria porrectis muris, procurrentem excludere Chersonesum.* Et mox *Longos muros* vocans, quinque millibus passuum Lysimachiam inde distare scribit. Atque hunc sequi videtur Ortelius, Macrontichos aequali fere spatio a Cardia et Lysimachia remouens, inque medio Isthmo constituens. In Tabulae Peutingerianae segmento 6 corrupte *Macronteros* dicitur, ponitur que inter Heracleam et Callipolin. Potuit igitur, si locorum situm respicimus, et *Bysanthe* et *Macrontichos* esse inter castella ab Alcibiade prope Pactyen communita. Sed quoniam posterior a vulgata lectione aliquanto longius recedit, potius est, vt cum doctissimo viro, et de vetere Geographia egregie merito, Isaaco Vossio in not. ad Iustini 9 legamus *Bysanthen, Neontichos.* Fuit autem Νέον τεῖχος Thraciae oppidulum, haud procul Heraclea et Perintho. Docet Periplus, quae sub Scylacis nomine circumfertur, in descriptione Thraciae: Μετὰ τὴν Χερρόνησον ἐστὶ Θρᾴκια τείχη τάδε· πρῶτον, Λευκὴ ἀκτή, Τειρίσασις, Ἡράκλεια, Γάνος, Γάνιαι, Νέον τεῖχος, Πέρινθος πόλις καὶ λιμήν etc. Ortelius in tabula Thraciae inter Bysanthen et Pactyen collocat, vocatque *Nouum murum Xenophontis.* Eodem nomine fuit oppidum quoddam Aeolidis, Plinio 5, 29, Stephano, et Suidae; et aliud in Isthmo Chersonesi Tauricae, Ptolemaeo 3, 5 memoratum. Fuit qui legeret, *Byzantium, Macronticos.* quam bene, satis docent quae diximus.

manu collecta] Etiam Plutarchus p. 211. f. c. 36. συναγαγὼν ξένους, ἐπολέμει τοῖς ἀβασιλεύτοις Θρᾳξὶν ἰδίᾳ. Nihili igitur est, quod in MSS. Dan. et Schotto inspectis fuit, *manuque coniecta.*

primus Graeciae ciuitatis in Thraciam introiit] Non passus sum diutius exulare vocem *ciuitatis*, quam libris inuitis primus eiecerat Lambinus: quem postea reliqui sequuti sunt. *Ciuitas Graeciae* siue *Graecia*, vel gens Graecorum vniuerse est; quomodo Caesar 1. Bell. Gall. 12. dixit *omnem ciuitatem Helvetiam in quatuor pagos diuisam esse:* vel aliqua e Graeciae ciuitatibus; vt sensus sit, primum fuisse Alcibiadem ex Graecarum ciuitatum ciuibus, qui manu collecta Thraciam ingressus sit. Fateor tamen, suspectum mihi hoc esse; quum tot coloniae ante Alcibiadem a Graecis in Thraciam deductae sint, vt vel e Nostri Miltiade

Thraciam introiit, glorioſius exiſtimans barbarorum praeda locupletari, quam Graiorum. Qua ex re creuerat cum fama, tum opibus,[18] magnamque amicitiam ſibi cum quibusdam regibus Thraciae pepererat.

1 VIII. Neque tamen a caritate[1] patriae potuit recedere. Nam quum apud Aegos[2] flumen

[*Ed. Bos.* 2. *Heus. et recentt. praeter Cellar. nec non Schmied. qui repoſuerunt* ciuitates Thracia; *ſed forſan, vti in nota ſcripſit, dare voluit* ciuitates in Thracia, *et vertit, ſummum virum Graeciae ſe contuliſſe ad gentes Thracicas: et Wetz. in not. adſentit Cellario.*] *In ed. Ald. eſt* ciuitates in Thracia. *Abeſt τὸ* ciuitatis *ab Ed. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Patau. Claud. Ciuilis ſ. Withof in Obſſ. miſcell. nou. Nou. a.* 1740. *p.* 153. *ſq. coniec.* primus Graeciae priuatus in Thraciam introiit. [*Riclef.* priuatus *legere malit pro* primus. *Sed Tzſchuck. ad ed.* 2. *bene animaduertit, mirum eſſe, ſi in voc. tam noto aberrauerint omnes librarii.*] *Statim* in Threciam *MS. Dan. Sic etiam mox ſ.* 5. *et cap.* 9, 1. *dein* glorioſus *MS. Leid.* 2. — 18. cum fama, tum op. *Ita MS. Dan. Voſſ.* 1. *Sed* creuerat fama tum opibus *MS. Voſſ.* 2. *Ax.* creuerat tum fama tum op. *MS. Leid.* 1. creuerat fama, *omiſſis ceteris, MS. Leid.* 2. creu. fama cum op. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Keuch. Bos.* 1. creu. eius fama cum opibus *Ed. Lamb. Steph. Boecl. A verbis* Qua ex re *incipit cap. VIII. in ed. Patau.*

1. charitate *Ed. Par. Ald. vbique. Mox* recedere potuit *MS. Ax. Voſſ.* 2. — 2. Egos *MS. Dan. Ed. Iens. Med.*

c. 12 et 8. conſtare poteſt. An igitur legendum *ciuitates in Thracia;* vt intelligantur liberi Thracum populi, nec regibus ſubiecti? Plutarchus c. 36. ſane ſcribit, Alcibiadem *τοῖς ἀβασιλεύτοις Θρᾳξὶ, liberis Thracibus bellum intuliſſe.* [Boſii lectionem haud probat Kappius, et lectionem, quae eſt in textu, copioſe interpretatur atque illuſtrat. Alcibiades in eam Thraciae partem, quae libera erat, in qua barbari habitabant, nec Graecorum erant coloniae, infeſtis armis ingreſſus eſt, eaque ſubacta regum quorumdam, (n. Medoci et Seuthis, v. Diodor. 13, 105.) amicitiam ſibi conciliauit. v. Stau. ad ed. 3. et Tzſchuck. ad ed. 2.]

5 *Creuerat cum fama tum opibus*] Sic opt. liber Danielis, probante Gebhardo. Etiam Leidenſis: *Creu. tum fama, tum opibus.* Vulgati: *Creu. eius fama cum opib.*

1 *Neque tamen a caritate patriae potuit recedere*] Plura in hanc rem doctiſſimus vir, Io. Ludou. Praſchius, libro de caritate patriae; itemque Pufendorfius diſſertatione de obligatione aduerſus patriam.

Philocles[3] praetor Athenienſium claſſem conſtituiſſet ſuam, neque longe abeſſet Lyſander, praetor Lacedaemoniorum, qui in eo erat occupatus, vt bellum quam diutiſſime duceret, quod ipſis pecunia[4] a rege ſuppeditabatur, contra Athenienſibus exhauſtis, praeter arma et naues,[5] nihil erat ſuper: Alcibiades ad Athenienſium venit exercitum,[6] ibique praeſente vulgo agere coepit: ſi vellent, ſe coacturum Lyſandrum aut dimicare, aut pacem petere:[7] Lacedaemonios eo nolle conſligere claſſe,[8] quod pedeſtribus copiis plus quam nauibus valerent; ſibi autem eſſe facile,[9] Seuthen regem Thracum deducere,[10] vt eos ter-

Arg. Par. — 3. Phylocles *MS. Voſſ.* 1. Philopedes *MS. Leid.* 2. Philoclees *Ed. Long.* Philodes *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Atque ſic quoque paullo inferius ſ.* 4. — 4. pacientia *MS. Leid.* 2. *Mox verba* a rege *aberant a MS. Ax.* — 5. nauis *MS. Voſſ.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Long.* — 6. ad Ath. venit exerc. *Sic editi noſtri vett. omnes.* [*etiam Ed. Stau.* 1. *Brem. Wetz. Tzſchuck.* 1. 2.] *Sed* ad exercitum venit Athenienſium *MS. Dan. Ax. Leid.* 2. *Voſſ.* 1. 2. *Ed. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Heus. Stau.* 2. 3. [*Ith. Heinr. Schmied. Harl.*] — 7. Lyſand. dimicare aut pacem petere reſponderet *MS. Leid.* 2. *Voſſ.* 1. Lyſ. dimicare aut pac. petere. Reſpondent *MS. Ax. Ed. Iens. Med. Arg. Ald. Long. Mag.* Lyſ. dim. aut p. pet. reſpondēs *Ed. Par.* — 8. claſſe conſl. *MS. Dan. Statim* quot *Ed. Ald.* — 9. fatale *MS. Leid.* 2. *Statim* Seuthem *MS. Leid.* 2. *Voſſ.* 1. 2. *Ed. Keuch. Pat.* Seucem *Ed. Iens. Med. Par.* Seucē *Ed. Arg.* Scotym *Ed. Ald.* Vthen *MS. Ax. Tum* Threcum *MS. Dan. vt c.* 9, 2. — 10. inducere *Ed. Vltrai.*

[*Philocles*] qui illo die imperium claſſis habuit. v. Bos. ad ſect. 4. Poſtea *a rege* h. e. Cyro, Darii filio.]

nihil erat ſuper] pro *ſupererat.*

2 *Ad Athen. ven. exerc.*] Cod. Dan. transponebat, *ad exerc. venit Athenienſium.* et mox: *nolle claſſe conſligere.*

ſe coacturum Lyſ.] Paullo aliter Plut. p. 212. c. 36. et 37. et Diod. 13.

Lacedaemonios] Inepte quaed. edd. praeponunt verbum *reſpondent.*

3 *Deducere*] Libri alii *inducere;* quod eſſet ſubdolis artibus permouere. Infra 23, 8. 1. 9, 3. 1. Tacit. 12. A. 9, 1. *Memmium Pollionem ingentibus promiſſis inducunt.* Ita Gebhardus. ſed nulla mutatione opus. *Deducere* h. l. eſt, ex Thracia vt huc veniat, efficere, accire.

vt eos terra depell. etc.]

ra depelleret: [11] quo facto, neceſſario aut claſſe conflicturos, aut bellum compoſituros. [12] Id etſi vere dictum Philocles [13] animaduertebat: tamen poſtulata facere noluit, quod ſentiebat, ſe, Alcibiade recepto, nullius momenti apud exercitum futurum: et ſi quid ſecundi euenisſet, nullam in ea re ſuam partem fore: contra ea, ſi quid aduerſi accidiſſet, ſe vnum eius delicti [14] futurum reum. Ab hoc discedens Alcibiades, quoniam, inquit, victoriae patriae repugnas, illud moneo, iuxta hoſtes [15] caſtra habeas nautica: periculum eſt enim, ne immodeſtia militum noſtrorum [16] occaſio detur Lyſandro noſtri [17] opprimendi exercitus. Neque ea res illum fefellit. Nam Lyſander, quum per ſpeculatores comperiſſet, vul-

— 11. vt eum ex terra depelleret *MS. Boecl. Voſſ.* 2. *add. not.* — 12. conflicturum — compoſiturum *MS. Boecl. Leid.* 2. *Dan. Voſſ.* 2. *Ax.* — 13. Philodes *MS. Leid.* 2. Phylocles *MS. Voſſ.* 1. — 14. eis del. *Ed. Ald.* — 15. hoſtem *MS. Voſſ.* 2. *Ax.* [*quae lectio iure placet Stau. in not.*] — 16. veſtrorum *MS. Dan. Ax.* — 17. veſtri *MS. Dan. Ax.* noſtris *in ed. Stau.* 2. *operarum pec-*

MS. Boecl. *Vt eum ex terra depelleret, q. f. n. a. c. conflicturum a. b. compoſiturum.* vt ad Lyſandrum referatur. Similiter Excerpta Dan. niſi quod *τὸ ex* omittunt: et in gloſſa pro *eum* adſcribunt *eos*.

4 *Philocles*] Xenophon hiſt. Gr. 2, 26. Diodorus 13, 106. et Plutarchus Alcibiade c. 37. tradunt, Athenienſium praetores, et maxime Tydeum ac Menandrum, iuſſiſſe eum abire: *ſe enim, non illum, exercitui praeeſſe.*

et ſi quid ſecundi euenisſet etc.] Haec de cunctis Athenienſium praetoribus, non de ſolo Philocle, Diodorus tradit.

[5. *Caſtra — nautica*] h. e. ſtationes nauium, *naualia caſtra* in Liuio 30, 9. 6. Naues enim erant in portu. v. Tzſch. not. Boſius in indice laudat Scheffer. de mil. nau. vett. 3, 4. Contra Heuſing. intelligit et late explicare ſuſtinet, (eique accedunt Ith. et Wetzel. in indic. voc. *caſtrum*,) praeſidia in proximo litore locata, quae navium ſtationem e terra tuentur, cincta vallo foſſaque in ſemicirculum ductis.]

ne immodeſtia militum etc.] Quod, vt praedixit, factum. Vide ſupra 6, 1. 2.

noſtrorum] MS. Dan. *veſtrorum*. et mox: *veſtri opprimendi ex.*

6 *Per ſpeculatores*] Paullo aliter Xenophon lib. 2. Diodorus 13. et Polyaenus lib. 1.

gum [18] Athenienſium in terram praedatum exiſſe, nauesque paene inanes relictas, tempus rei gerendae non dimiſit, eoque impetu totum bellum [19] deleuit.

IX. At Alcibiades, victis Athenienſibus, non 1
ſatis tuta eadem loca ſibi arbitratus, [1] penitus in Thraciam ſe ſupra Propontidem abdidit, ſperans ibi facillime ſuam fortunam occuli poſſe. Falſo. [2] Nam Thraces, [3] poſtquam eum cum magna pe- 2
cunia veniſſe ſenſerunt, inſidias ei [4] fecerunt: qui ea, [5] quae adportarat, abſtulerunt, ipſum capere non potuerunt. Ille cernens, nullum locum 3
ſibi tutum in Graecia, propter potentiam Lacedaemoniorum, ad Pharnabazum in Aſiam transiit: [6] quem quidem [7] adeo ſua cepit humanitate, vt eum nemo in amicitia [8] antecederet. Namque ei Grunium [9] dederat in Phrygia caſtrum, ex quo

cato. — 18. vulgus *Ed. Vltrai.* [*Sed haud neceſſaria eſt haec mutatio. v. Harl.*] *Mox* praedatam *Ed. Med. Arg.* — 19. bellum totum *MS. Dan.*

1. arbitratus. *Ita MS. Leid.* 2. *Voſſ.* 1. 2. *Ax.* [*Ed. Bos. et rell. recentt.*] *Sed* arbitrans *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Keuch. Patau.* — 2. poſſe. Falſo. *Ita et MS. Dan. Sed* poſſe falſo *Ed. Long.* Sed falſo *MS. Ax. v. Gronou. ad Liu.* 42, 64, 4. — 3. Threces *MS. Leid.* 2. — 4. ei *aberat a MS. Voſſ.* 1. 2. *Ax. Leid.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag.* — 5. quia ea *MS. Leid.* 2. *Statim* apportarat *MS. Dan. Ax. Voſſ.* 2. 3. *Leid.* 2. *Ed. Keuch. Heus.* [*Stau.* 3. *Harl. Ith. Heinr. Wetz. Schmied. Pauſt.*] *Bene.* [*et ego repoſui. Vulg. etiam ed. Brem.* apportauit.] *Tum* abſtulerant *MS. Voſſ.* 2. *Ed. Long.* — 6. transit *MS. Voſſ.* 1. transiuit *MS. Leid.* 2. — 7. quandoquidem *Ed. Mag. dein* coepit *Ed. Arg. Long.* — 8. amiciciam *Ed. Med.* amicitiam *Ed. Par.* — 9. Grimium *MS.*

totum bellum deleuit] Vid. Diodor. 13. Iuſtin. 5, 6. Plutarch. c. 37.

1 *Penitus*] Schottus mallet *penitius*. non opus. Nam *penitus — abdere* eſt in interiora Thraciae ſe conferre. [Plutarch. c. 37. Bithyniam, cuius tunc partem Thraces incolebant,) eum petiiſſe narrat.] Mox Exc. Dan. habent *apportarat*.

in Thraciam] Vnde apud Scylacem p. 32 et 33. Θρᾴκες Βιθυνοὶ, et ἡ Βιθυνῶν Θρᾴκη.

3 *Adeo cepit ſua humanitate*] Seu potius ſingulari vi ani-

4 quinquagena[10] talenta vectigalis capiebat.[11] Qua fortuna Alcibiades non erat contentus, neque Athenas victas Lacedaemoniis seruire poterat pati.[12] Itaque ad patriam liberandam omni fere-
5 batur cogitatione. Sed videbat, id sine rege Persarum[13] non posse fieri: ideoque eum amicum sibi cupiebat adiungi, neque dubitabat, facile se consequuturum, si modo eius conueniundi[14] ha-
6 buisset potestatem. Nam Cyrum fratrem ei bellum clam parare Lacedaemoniis adiuuantibus, sciebat. id si ei[15] aperuisset, magnam se [ab eo][16] initurum gratiam videbat.

1. *Leid. 2. Voss. 2. Ed. Arg.* Grimium *MS. Voss. 1. Ed. Iens. Med. Par. Ald.* Grynium *Ed. Long. Mag. Steph.* — 10. quinquagena. *Ita MS. Dan. Mendos. Ed. Ald. Vltrai.* [*Bos. 2. et rell. recentt.*] *Sed* quinquaginta *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos. 1. Patau.* quadringena et sexagena *MS. Gif. Boecl.* — 11. capiebat. *Sic MS. Dan.* [*Ed. Bos. et seqq.*] *Sed* habebat *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Steph. Patau.* — 12. poterat pati. *Sic MS. Voss. 1. 2. Leid. 2. Sed* pati *Ed. Gebh. Keuch.* — 13. Perse *MS. Dan. Leid. 2. Ax. Voss. 1. a quo etiam aberat τὸ* rege. *Statim* fieri non posse *MS. Leid. 2.* — 14. conueniundi *MS. Dan.* [*Ed. Bos. 2. Stau. Harl.*] *Sed* conueniendi *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos. 1. Heus.* [*et rell. recentt.*] — 15. τὸ ei *aberat a MS. Boecl. Ax. Voss. 1. 2. Ed. Iens. Med. Arg. Par. Mag. Long. Inclusit in sua edit. vncinis Heus.* [*Item Stau. in ed. 3. qui in notis, multus de ellipsi huius pronominis, suspicatur, posse vel τὸ* ei *vel τὸ* ab eo, *quod etiam multi codd. non agnoscunt, facile abesse; nec non Harl. Tzschuck. 1. 2. Schmied.*] *tum* apper. *Ed. Med. Arg.* — 16. *Vncini absunt ab Ed.*

morum attractrice. de qua plura hic Maluezzus p. 242 et lqq.

quinquagena] Sic MSS. Dan. ac Schotti, et ed. Vltrai. quomodo et sup. 3, 3. 1. In Gif. Sch. Boecl. erat *quadringena et sexagena*. Vulgo est *quinquaginta*. Pro *capiebat* alii *habebat*. sed alterum libri meliores firmant.

5 *Persarum*] MS. Dan. *Persae*.

6 *Cyrum fr. ei bellum clam parare*] De quo Xenophon, sive potius Themistogenes Syracusanus (eius enim hos libros esse vult Vsserius ad ann. per. Iul. 4313) principio operis de expeditione Cyri, Plutarchus Artaxerxe, Ephorus apud Diodor. Sic. 14. Iustinus 5, 8.

id si ei aper.] Τὸ *ei* aberat MS. Boecl.

ab eo] Vncis inclusi haec duo vocabula, quod a melioribus li-

X. Haec [1] quum moliretur, peteretque a 1
Pharnabazo, vt ad regem mitteretur, eodem tempore Critias [2] ceterique tyranni Athenienſium certos homines ad Lyſandrum in Aſiam miſerunt, [3] qui cum certiorem facerent, *niſi Alcibiadem ſuſtuliſſet, nihil earum rerum* [4] *fore ratum, quas ipſe Athenis conſtituiſſet. Quare, ſi ſuas res geſtas manere vellet, illum perſequeretur.* His 2
Laco rebus [5] commotus ſtatuit, accuratius ſibi agendum cum Pharnabazo. [6] Huic ergo renunciat, quae regi cum Lacedaemoniis eſſent, irrita futura, niſi Alcibiadem viuum, aut mortuum tra-

Lambin. Steph. Long. Mag. Gebh. Boecl. Bos. 1. Patau. [Brem.] recte. [ac Wetz. quod ſenſus illa deſideret, vncinos haud admittit; ea tamen parentheſi incluſit.] Verba ipſa aberant a MS. Dan. Boecl Ax. Leid. 1. 2. Voſſ. 1. 2. Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. repugnante numero.

1. Hoc *MS. Dan. Voſſ.* 1. *Ax. tum* molliretur. *MS. Voſſ.* 2. *Statim* preterque *MS. Leid.* 2. — 2. Chryſias *MS. Leid.* 2. [*De Critia copioſe agit Stau. ad ed. min.*] — 3. miſerât *Ed. Arg. Long.* miſerant *Ed. Mag.* — 4. rerum *abeſt ab Ed. Med. Arg.* — 5. Laco rebus. *Sic MS Dan. Ax. Sau. (in quo tamen erat* Lacon. *v. Oudendorp. [et Burmann.] ad Lucan. I, 214.) Voſſ. 2. Leid. 2. [Ed. Bos. et rell. recc.] Sed* Lacon rebus *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh.* latoribus *MS. Gif. Put. Bau. Mox* accurantius *MS. Leid. 2.* — 6. ag. cum Pharn. ſocietatem *MS. Voſſ. 2. Boecl. Leid. 1. Ax. Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Mag. Long. v. not.*

bris Dan. Boecl. et Leid. abfuerint.

1 *Haec*] Dan. *Hoc.*

2 *His Laco rebus*] Sic MSS. Dan Sauar. alii. At Gif. Put. et membranae Bauaricae Schoppio Veriſimil. 4, 8. laudatae: *His latoribus.* quod recte ſprevit cum Sauarone Gebhardus. *Laconem* vocat Lyſandrum, vt infra 13, 1. 3 et 17, 2. 3. Ageſilaum. Similiter de Gilippo Diodorus 13. ταῦτα διαλεχθέντος τοῦ Λάκωνος.

huic ergo renunciat etc.] Ita libri meliores; niſi quod Boecleri cum Leidenſi poſt nomen *Pharnabazo* addit *ſocietatem*, et ante τὸ *tradidiſſet* cum Exc. Dan. interponit *ſibi*. Lambinus, [ac Steph.] partim coniectura ductus, vt ait, partim ex veſtigiis antiquae ſcripturae, locum mire contaminatum perpurgaſſe ſibi viſus, pluscula inſerſit, hoc modo: *Huic ergo renuntiat, ſocietatem, quae regi cum Lacedaemoniis eſſet, ſtare non poſſe, foederaque irrita futura, niſi etc.* quorum partem dudum auctoritate MSS. Bauaricorum recidit Schoppius loco modo laudato: illa tamen, *ſocietatem ſtare non poſſe*, re-

3 didiſſet.[7] Non tulit hoc[8] ſatrapes, et violare clementiam, quam regis opes minui, maluit. Itaque miſit Syſamithren et Bagaeum[9] ad Alcibiadem interficiendum, quum ille eſſet in Phrygia, 4 iterque ad regem compararet.[10] Miſſi clam vicinitati, in qua tum Alcibiades erat, dant negotium,[11] vt eum interficiant. Illi, quum eum fer-

— 7. mort. tradidiſſent *MS. Leid.* 2. mort. ſibi tradidiſſet *MS. Boecl. Ax Voſſ* 1. mort. trad. ſtare non poſſe *Ed. Iens. Med. Arg Par. Ald. Mag. Poſtrema verba nata videntur e gloſſemate. Scripſerat quis ad verba:* quae regi — futura, *interpretamentum* ſocietatem ſtare non poſſe. *Haec poſtea a librariis ineptis distracta, et alieno loco collocata ſuſpicor.* — 8. hunc *MS. Leid.* 2. hanc *MS. Voſſ.* 2. *Ax. Mox* claem. *Ed. Med. Arg vbique.* — 9. Suſametrem et Galgenem *MS. Leid.* 2. Suſametrem et Bageum *MS. Voſſ.* 1. Suſametrem et Bagaeum *MS. Dan.* Suſamithrem et Bageum *MS. Mendos. Ed. Sau.* Siſametiem et Bagrum *Ed. Iens. Med. Par.* Suſametrē et Mageum *Ed. Arg. Mag.* Syſamethem et Bagoam *Ed. Ald. Lamb. Keuch.* et Bagoam *Ed. Pat.* Suſamithrem et Magaeum *Ed. Long. Steph.* — 10. pararet *Ed. Long. Mag. Steph. Gebh. Keuch.* compararet *etiam MS. Leid.* 2. *Voſſ.* 2. *Dan. et Edd. noſtri reliqui veteres* [*et recentiores*] *omnes.* — 11. miſſi clam in ciuitatem, in q. t. A. erat, introeunt; quibus datum negotium *MS. Mendos. Etiam in MS. Voſſ.* 1. *pro* vicinitati *erat* in ciuitatem; *ſed in marg.* vicinitati: *et*

tinet. A MS. Schotti et ed. Vltraiect. [Sau. Gebh. Keuch. Pat.] etiam illud *irrita futura* aberat: atque ſic et Sauaro edidit, Schotto et Gebhardo probantibus.

3 *Bagaeum*] Sic libri meliores: atque ita fortaſſis et apud Plutarchum c. 39. reſcribendum, qui Μαγαῖον vocat. notum, μ et β litteras ſaepe in MSS. confundi. Lambinus edidit *Bagoam*, quod nomen et in libro Iudith. c. 12, 10. ac apud Ioſephum 17, 13. Strabonem 15. Arrianum de rebus Alex. lib. 4. Diodor. Sic. 16 et 17. Plutarchum Alexandro, et orat. 2. de fort. Alexandri, Athenaeum 13, 8. Curtium 6, 3. 12. 6. 4. 10. 6, 5. 23. 10, 1. 25. Perſis plerumque et Eunuchis tributum legitur. Ac Perſas ita vocare ſpadones, ait Plinius Nat. Hiſt. 13, 4.

compararet] Exc. Dan. *pararet*. quomodo 24, 4. 1. *Aegyptumque proficiſci pararet.*

[4. *Miſſi clam — dant*] Haec ſunt coniungenda, et comma, quod in edd. Lamb. Bos. aliisque ſcribitur poſt *Miſſi*, eſt delendum, v. Diodor. Sic. 14, 11. qui, adnotante iam Stauer., ſua cum Nepote hauſit ex Ephoro. Tum in *vicinitate* propter *interficiant* et *illi* per ſyneſin latent *vicini*. Add. Harl. not.]

quum eum ferro aggr. | *non aud.*] Libri quidam vett., Lambino teſte, *cum ſecuro aggredi*. MS. Leid. *Illi cum fer-*

ro adgredi[12] non auderent, noctu ligna c[illegible]tulerunt circa caſam eam,[13] in qua quieſcebat, eam-

in MS. Leid. 2. et Voſſ. 2. datum negot. *pro* dant negot. — 12. cum ferro, *omiſſo τῷ* adgredi, *MS. Leid. 1.* cum ferro aggr. *MS. Leid. 2. Ax. Voſſ. 2. Ed. Arg. Ald. Long. Mag.* cum [eum] ferro adgr. *Ed. Heus.* cum ſecuro aggr. *MS. Mag. Ed. Iens. Med. Par.* — 13. *Vid. not. Sed* circa ſarmeam *MS. Leid. 2.* circa ſamineam *MS. Gif. Sau. Voſſ. 1. Ed. Iens. Med. Ald. Mag.* circa Samineâ *Ed. Arg. Par. Long.* circa ſanneam *MS. Boecl. Voſſ. 2. Ax.* circa Samenam *MS. Put.* circa ſammeam *MS. Dan. Mendos.* circa Sameum *MS. Voſſ. ap. Mag.* circa domum ſtramineam *Ed. Lamb. Steph.* circa ſtramineam caſam *Ed. Patau.* [*Add. Stau. ad mai. et min. edit. atque Harl.*]

ro non auderent, omiſſo altero verbo. Quam lectionem ſi admittas, *audere* abſolute dictum erit, vt ſaepe apud Tacitum: Hiſt. 1, 35. 2. *Ignauiſſimus quisque, et in periculo non auſurus, nimii verbis.* 2 H. 25, 4. *modica ſilua adhaerebat: vnde rurſus auſi promtiſſimos praet. equit. interfecere.* Eod. lib. c. 71, 4. *ingratus Principi, vt aduerſus Neronem auſus.* 5 H. 11, 1. *Iudaei ſub ipſos muros ſtruxere aciem, rebus ſecundis longius auſuri.* Nil tamen muto. [Add. Stauer. ad ed. 3.]

circa caſam eam] Sic, Giſanio praeeunte, Schoppius emendauit Veriſim. 4, 8. probatque Gebhardus. Et fauent libri, in quibus fere legitur *ſammeam, ſamenam, ſamineam.* quod poſtremum Longolio placebat, quum ita vocetur oppidulum Phrygiae Pacatianae, iuxta quod vicus Meliſſae, in quo Alcibiades obiiſſe dicitur. Sed recte notauit Magius, abſurdum eſſe dicere, ligna circa oppidum allata, oppidumque hac vna cauſſa incenſum a vicinis, vt Alcibiadem interficerent; praeſertim quum Plutarchus c. 39. non oppidum, ſed τὴν οἰκίαν, *domum*, in qua erat, ſuccenſam dicat: praeterea illud, *in qua quieſcebat*, domum aut cubiculum innuere. denique Iuſtinum 5, 8. 14. Alcibiadem *in cubiculo crematum* ſcribere; Athenaeum 13, 4. in Meliſſa Phrygiae vico occubuiſſe. Quare Lambinus edidit *circa domum ſtramineam;* ita tamen, vt non reiiceret, quod alius coniecerat, *circa caſam ſtramineam;* (quomodo et Ouidius Amorum 2, 9. 17. et Propertius 2 eleg. 13. (aliis 16) v. 20 loquuti;) vel, quod ipſe, *circa ſcenam ſtramin.* Quam temeritatem merito caſtigat Schottus: cuius tamen coniecturae *circa ſcanduleam*, vel *circa ſcamillum, quo quieſc.* legentis, etiam ipſius iudicio, incertae ſunt. Vir ſummus in notis ad Iuſtin. 5, 8. legit *circa domum Saniſenam. Saniſena*, inquit, *adpellatur tractus in confinio Phrygiae et Galatiae.* Sed voci *domus*, quod etiam Boeclerus adnotat, nullus huic loco, ſicut omnes teſtantur, qui MSS. codices inſpexerunt. Et quomodo *domui* nomen integri tractus tribueret? Praeterea Strabo l. 12. qui ſolus, quod ſciam, Saniſenes meminit, non in confinio Galatiae et Phrygiae ponit; ſed partem Paphlagoniae, Bithyniae conterminam, facit.

que ſuccenderunt: vt incendio conficerent, [14] 5 quem manu ſuperari poſſe diffidebant. Ille autem, vt ſonitu flammae eſt excitatus, [15] etſi gladius ei [16] erat ſubductus, familiaris ſui ſubalare telum eripuit. Namque erat cum eo quidam ex

14. conficeretur *MS. Ax. Voſſ.* 2. *Ed. Arg. Long. Mag. Sed* conficerent *MS. Dan.* [*et rell. editt.*] — 15. ille autem vt ſonitu fl. eſt exc. *Ita MS. Boecl. Leid.* 1. 2. *Voſſ.* 1. 2. *Ax.* [*Ed. Bos.* 2. *Heus. et rell.*] *Sed* ille vt in ſon. fl. excit. *MS. Bau.* ille autem in ſon. flammae eſt excit. *Ed. Ienſ. Med. Par. Mag.* ille autem in ſon. fl. excitatus *Ed. Ald.* ille autem vt ſon. fl. exc. *Ed. Bos.* 1. ille aut. ſonitu fl. excitatus *Ed. Lamb. Steph. Gebh. Keuch. Patau. Statim* etſi *etiam MS. Voſſ.* 1. 2. *Ax. Leid.* 2. *Sed* quod *Ed. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Pat.* — 16. ei *aberat a MS. Ax. Mox* taelum *Ed. Arg. vbique, et* erripuit *MS. Voſſ.* 2.

Mihi tantisper emendatio Schoppii placet, dum alii meliorem adferant. Et valde veriſimile eſt, quod ille exiſtimat, ſyllabam *ca*, quae bis ſcribenda fuerat, ſemel omiſſam culpa librarii. Ceterum Ariſtoteles hiſtor. animal. 6, 29. in Arginuſa, vbi Elaphus mons, Alcibiadem occubuiſſe ſcribit.

conficerent] Ita libri meliores. Alii *conficeretur*.

quem manu ſuperari poſſe diffidebant] Non tam ob eius ſolertiam et artes cauendi, quod vir doctus putabat, quam ob fortitudinem eius. nam, vt Plutarchus refert, barbaros conſpectu ſuo diſſipabat; neque quisquam praeſtolabatur eum, vel cominus congredi audebat.

5 *Ille autem vt ſonitu fl. eſt excitatus*] Sic MSS. Boecl. et Leid. probante Boeclero. Liber quoque Bauaricus habuit, *vt in ſonitu fl. eſt excit.* quomodo et Magius haec verba mox ad f. 6. laudat, vbi τὸ *in* a librariis inculcatum putabat Schoppius l. c. Vulgo legitur: *Ille ſonitu fl. excitatus.*

etſi gladius] Sic omnes libri et edd. vett. nec ſatis cauſſae habuit Lambinus, cur τὸ *etſi* in *quod* mutaret. quod et in aliis editionibus perperam retentum eſt.

ſubalare telum] Dictum, vt *ſubalares* ſiue *plumae* ſiue *culcitrae*, (varie enim diſtinguunt locum,) apud Lampridium Elagabalo cap. 19. Plutarchus ἐγχειρίδιον vocat. Non eſt igitur cur vel *ſubulare*, quod Barthio in mentem veniebat; vel, quod nuperrimo interpreti, *ſubarmale* reponamus, praeſertim ſi *ſubarmalia* ſiue *ſubarmales*, genus veſtis Spartiano in Seuero c. 8. Trebellio Pollioni in Claudio c. 14. et Vopiſco in Aureliano c. 13. memoratum, non inde dictum ſit, quod ſub armos reiiceretur, vel fibula ſub armis annecteretur, vt viſum Caſaubono ad Seuerum, et Salmaſio ad Pollionem: ſed, quod cum Turnebo Aduerſar. 18. 19. mauult Ferrarius de re veſtiaria 6, 17. quod ſub armis more tunicae geſtaretur, vt illa melius corpori inſiderent.

Arcadia [17] hoſpes, qui numquam discedere voluerat. [18] Hunc ſequi ſe iubet, et id, quod in praeſentia veſtimentorum fuit, arripuit. [19] His in ignem eiectis, flammae vim [20] transiit. Quem vt 6 barbari incendium effugiſſe [eminus] [21] viderunt, telis miſſis interfecerunt, caputque eius ad Pharnabazum retulerunt. [22] At mulier, quae cum eo

17. quidam cum eo ex Arc. *MS. Leid.* 2. *Etiam in MS. Voſſ.* 1. 2. *erat τὸ* ex, *non item in MS. Sluisqu.* — 18. disc. vol. *Ita MS. Dan. Sed* discedere ab eo vol. *Ed Long.* ab eo disc. vol. *MS. Ernſt.* — 19. arripuit *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Heus. Patau.* [*Stau.* 3. *Harl. Tzſch.* 1. 2. *Bip. Ith. Heinr. Schmied. Pauſt. et ego recepi, quod ſequitur* transiit.] *Sed* arripit *MS. Dan.* [*Ed. Bos.* 2. *Wetz. Brem. Stau.* 1.] erripuit *MS. Boecl.* abripit *Ed. Stau.* 2. [*Rickleſ.*] — 20. flammium *MS. Voſſ.* 1. fl. viam *Ed. Ald. Statim* transiit *etiam MS. Voſſ.* 1. 2. *Leid.* 2. *Sed* transit *Ed. Keuch.* — 21. effugiſſe, *omiſſo τῷ* eminus, *MS. Boecl. Ax.* effug. eminus *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Pat.* [*Ith. Wetz.*] *In MS. Leid.* 1. *et Dan. legitur τὸ* eminus *poſt τὸ* telis; [*atque* viderunt, telis eminus miſſis, *Bremi, Heinr. (qui tamen τὸ* eminus *vncinis incluſit,) et Tzſchuck. in ed.* 2. *melius dederunt. Harl. coniec.* viderunt, eminus telis miſſis] *vti exſtat in ed. Gebh.* — 22.

ex Arcadia hoſpes] Quidam libri *Arcadia hoſpes*, omiſſa praepoſitione. quod dictum fuerit, vt *hoſpes Zacyntho*, *Epheſo* apud Plautum, et ſimilia alia, quae ad ea Plauti loca collegit Taubmannus.

discedere] Addunt quidam MSS. et edd. *ab eo*. ſed melioribus abſunt. V. not. Ernſtii.

arripit] Ita Exc. Dan. melius, quam vulgati *arripuit*. [vid. VV. LL.]

6 *Incendium effug.* [*eminus*] *vid.*] *Eminus*, quod MSS. Dan. et Leid. transponunt, et voce *telis* ſubiiciunt, (quod etiam Gebhardo placebat,) a Boecleriano codice plane aberat. Plutarchus tamen [c. 39. tom. 2. p. 57.] Gebhardo fauet: ἀποσάντες, inquiens, ἔβαλον ἀκοντίοις καὶ τοξεύμασιν.

telis miſſis interf.] Adſtipulantur Plutarchus et Diodorus. Iuſtinus vero 5, 8. 14. et Oroſius 2, 15. viuum Alcibiadem in cubiculo, in quo dormiebat, crematum aiunt.

quae cum eo viuere conſueuerat] Τὸ *viuere* expungit ed. Vltrai. probantque poſt Schottum Paſcaſius Groſippus in Paradox. litterar. Epiſt. 8. et ὁ μαχαρίτης Buchnerus in acceſſionibus ad Fabrum, quomodo Plautus Ciſtell. 1, 1. 88 *tun' vnquam cum quiquam viro conſueuiſti?* Terentius Phorm. 5, 6. 33. *cum eius conſueuit olim matre in Lemno clanculum.* Hecyra 4, 1. 40. *quicum tot conſueſſet annos.* vbi Donatus: *Conſueſſet proprie dicitur in ſtupro.* Cicero Verr. 5. *mulieres, quibuscum iſte*

viuere [23] consuerat, muliebri sua veste contectum, aedificii incendio mortuum cremauit, quod ad vivum interimendum erat comparatum. Sic Alcibiades annos circiter quadraginta natus, diem obiit supremum.

1 XI. Hunc infamatum a plerisque, tres gravissimi historici summis laudibus extulerunt: Thucydides, [1] qui eiusdem aetatis fuit; Theopompus, qui fuit post [2] aliquanto natus; et Timaeus: qui quidem duo maledicentissimi, nescio quo modo,

rettul. *Ed. Iens. Med. Arg.* — 23. viuere *abest ab ed. Vltrat. Sed erat etiam in MS. Leid. 2. Voss.* 1. 2. *Ax. Statim* consuerat *MS. Dan.* [*Ed. Bos.* 2. *Heus. et recc. fere omnes.*] *Sed* consueuerat *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. [*Ith.*]

1. Tucyd. *Ed. Iens. Med.* — 2. qui post *MS. Ax. Leid.* 1. 2. *Voss.* 1. 2. qui [fuit] post *Ed. Heus.* [*Stau.* 3. *Tzschuck.*] *Dein* Thimaeus *MS. Leid.* 2. Thymaeus *MS.*

consueuerat. adde Gell. 2, 23 et 4, 3. Subaudiendum autem verbum *concumbere, rem habere,* aut simile. quemadmodum et ad verbum *solere* in illo Plauti Cistell. 1, 1. 37. *viris cum suis praedicant nos solere.* de quo Scaliger ad Catullum. adde Schoppium l. c. Pro *consueuerat* Exc. Dan. *consuerat.* bene. [De vsu voc. *consuescere* verecundo v. Harl. not. Mulier autem ista vocatur *Timandra* a Plutarch. in Alcib. c. 39. sed *Theodota* ab Athenaeo 13, 4.]

muliebri sua veste] i. e. pallio, vt ait Cicero 2. de diuinat. c. 69. Valerius Max. 1, 7. ext. 9. Qui et Alcibiadis ea de re somnium narrant: de quo praeterea apud Plutarchum et Suidam legimus.

veste contectum — cremauit] Vide Kirchmann. de Funerib. Rom. 1, 10.

cremauit] More Graecorum, de quo idem Kirchmannus 1, 2.

1 *Summis laud. extulerunt*] De huiusmodi iudiciis vide quae disserit Boeclerus in Commentario p. 55.

Theopompus, qui fuit] Postrema duo vocabula non agnoscebat Cod. Leidensis. [De eo copiose agunt Perizon. ad Ael. V. H. lib. 3. c. 18. fin. Stauer. ad nostrum loc. in ed. 3. inprimis Frid. Koch in Prolegomenis ad Theopompum Chium. Sedini, 1803. 4. qui ostendit, eum fuisse a Cornelio Nepote compilatum. Add. Wetz. not. qui etiam docet, Alcibiadem, a. 350. occisum, ad minimum quadraginta quinque annos complexisse; item Ducker ad Thucyd. V. c. 43. de Alcibiadis aetate.]

duo maledicentissimi] Plura hac de re Vossius de histor. Graec. 1, 7 et 12. et in Addendis ad locum posteriorem.

in illo vno laudando [3] conſcierunt. [4] Namque ea, 2
quae ſupra diximus, de eo praedicarunt, [5] atque
hoc amplius, quum Athenis ſplendidiſſima ciuita-
te natus eſſet, omnes [Athenienſes] [6] ſplendore
ac dignitate ſuperaſſe vitae: [7] poſtquam inde ex- 3
pulſus Thebas venerit, adeo ſtudiis eorum inſer-
viſſe, [8] vt nemo eum [9] labore corporisque viri-

Voſſ. 1. *Dan.* — 3. in illo vno conſ. *Ed. Keuch.* in illo laudando *MS. Leid.* 2. — 4. conſenſerunt *Ed. Ald. Long. Steph. Gebh. Boecl. Keuch.* [*Bos. Stau.* 1. *Heus. in textu, Bip. Ith. Brem. Schmied. Wetz. Pauſ.*] *Sed* conſcierunt *MS. Leid.* 2. *Voſſ.* 2. *Boecl. Ax. Ed. Iens. Med. Arg. Par. Vltrai. Stau.* 2. 3. [*Harl. Tzſchuck.* 1. 2. *probatque Heus. in not. item Oudendorp. ad Caeſ. de B. G. I. c.* 28, 1. *p.* 42. *et recepi. v. quoque Fiſcheri praef. p. XVI. not.* ††.] Conſuerunt *MS. Dan. Gif. Ed. Vltrai. marg. Mox* Namque ea *MS. Ax. Voſſ.* 1. 2. [*Ed. Harl. Tzſchuck.* 2. *isque in not. ad ed.* 1. *atque Heus. in not. id praetulerunt.*] nanque ea *Ed. Iens. Med.* nam *vulgo.* — 5. praedicatur *MS. Voſſ.* 2. — 6. omnes [Athenienſes]. τὸ Athenienſ. *aberat a MS. Dan. Boecl. Leid.* 1. 2. *Voſſ.* 1. *Ax. Ed. Arg. Long. Mag. Patau.* [*Tzſchuck.* 2. *Schmied. Pauſ. et bene abeſſe poteſt, quia facile ſecundum ſenſum ſuppletur atque ſubintelligitur, quum praeceſſerit* Athenis. *v. Harl. not.*] *Sed abſunt duo illa verba ab Ed. Iens. Med. Par.* Omnes Athen. *ſine vncis Ed. Ald. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. [*Ith. Brem. Wetz.* τὸ Athen. *vncinis eſt incluſum in Ed. Bos.* 2. *Stau. Tzſchuck.* 1. *Heus. Bip. Harl. Heinr.*] — 7. ſuperaſſe vitae *MS. Ax. Voſſ.* 1. 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. melius, credo.* [*Et ego ſic transpoſui vocc.* vitae ſuperaſſe *Ed. rell.*] — 8. inſeruiiſſe *Ed. Keuch. ſed* inſeruiſſe *etiam MS. Leid.* 2. *Voſſ.* 1. 2. *Paullo ante* Thebas venit *Ed. Mag.* — 9. cum *Ed. Iens. Med. Arg. deinde* aequiperare *Ed. Iens. Ald.* —

2 *Splendidiſſ. ciuitate*] Neſcio, cur haec Lambino ac Gebhardo ſuſpecta fuerint; quum in MSS. codd. habeantur. Et ſimiliter ſupra loquutus Noſter c. 1, 2. et infra 8, 2. 1.

omnes Athenienſes] MSS. Dan. Boecler. Leid. poſterior; aliis prior; iis, quos Magius inſpexit, vtraque vox abfuit. Igitur hic vtramque ab Aldo confidenter aequo additam, Lambinus quoque delendam putabat, ſed ita, vt in praecedentibus legatur, *cum Athenis natus eſſet, ſplendidiſſimam ciuitatem ſplendore ac d. v. ſ.* quod recte lubidini eius imputat Gebhardus: qui tamen poſterius nomen retinet. Ego prius malim; praeeuntibus optimis, quos dixi, libris. neque video, quomodo vtroque electo ſenſus ſibi conſtet.

bus posset aequiparare. Omnes enim Boeotii [10] magis firmitati corporis, quam ingenii acumini
4 inseruiunt. Eumdem apud Lacedaemonios, quorum moribus summa virtus in patientia ponebatur, sic duritiae [11] se dedisse, vt parsimonia victus atque cultus omnes [12] Lacedaemonios vinceret: fuisse apud Thracas, homines vinolentos, [13] rebusque Venereis deditos; hos quoque in his
5 rebus anteceſſisse: venisse ad Persas, apud quos summa [14] laus esset fortiter venari, luxurioſe vivere; horum sic imitatum consuetudinem, vt illi
6 ipsi eum in his maxime admirarentur. Quibus

10. Boetii *MS. Voss.* 1. 2. *Leid.* 2. *Dan. Ed. Arg.* — 11. duritie *MS. Leid.* 2. duricie *Ed. Iens. Med. Arg. fortasse pro* duritiei, *vt* fide *ap. Horat. etc.* duritiei *Ed. Mag. Steph. Gebh. Keuch.* duriciae *Ed. Long. Mox* dedidisse *Ed. Mag.* — 12. omnis cultus *MS. Boecl. Voss.* 2. *Mox* trachas *Ed. Iens. Med. Arg.* Thracos *Ed. Long.* — 13. violentos *MS. Leid.* 2. *Statim* rebus *sine* que *MS. Ax. et* Veneriis *MS. Dan.* — 14. sinoma *Ed. Iens.*

4 *Eumdem apud Lacedaemon. etc.*] Eadem referunt Athenaeus 12, 9. Plutarchus in Alcib. p. 203. et in lib. de adul. et amici discr. p. 52. [f. cap. 10. p. 170. tom. 7. ed. Tubing. add. Plutarch. tom. 2. p. 32. ed. Tub. Suid. v. *σύτραπελον*, et ibi Küster. *Fischer. Ponebatur*, pro *poni solet.* v. Stau. ad ed. 3.]

duritiae se dedisse] Quod solent aliquando magna ingenia, de quo plura Maluezzus p. 191 seqq.

cultus omnes] MS. Boecler. *omnis cultus.* [*cultus* de vestitu maxime. v. Stau.]

rebusque Venereis deditos] Suspectum hoc Schotto, cum Thraces simplici ingenio homines, et frigido caelo nati sint; quare *reliqua veterinae deditos* reponebat: eoque referebat, quod Plutarchus Alcibiaden *ἐν Θράκῃ μεθυσικὸν* et *ἱππαστικὸν* fuisse scribit. Sed intercedit Gebhardus, et postquam e Martiali, Varrone, Scholiaste Aristophanis ad Acharn. v. 162. Tacito 14, 2. 1. Valerio Max. 2, 1. 5. ebrietatis pedisequam Libidinem esse, neque fortius homines in Venerem stimulari, quam quum mero incaluerunt, ostendisset, idem de Thracibus existimandum subdit. Cur, inquit, Thracas aliter affectos putemus? An sunt simplici ingenio et frigido caelo nati? Prius nego; alterum intendendam ad libidinem non minimum conferre, norunt omnes: praesertim quum interiore parte per frigus cohibitus calor vino, quasi suffuso oleo, grauius succendatur. Nesciisse hoc dicemus Ouidium, qui Thraces gentili vitio libidinosiores canit? lib. 6. Metam. de Tereo: *Digna quidem facies, sed et hunc innata libido Exstimulat; pronumque genus regionibus illis*

rebus effeciſſe, vt apud quoscunque eſſet, princeps [15] poneretur, habereturque cariſſimus. [16] Sed ſatis de hoc: reliquos ordiamur. [17]

Med. — 15. principes *Ed. Iens. Med. Par.* poneretur princeps *Ed. Ald. Lamb. Patau.* [*Melius.*] *mox* haberetur *Ed. Keuch.* — 16. kariſſimus *MS. Dan.* [*Ed. Bos. Stau.*] *Sed* chariſſ. *Ed. Ald. Long. Mag.* cariſſimus *MS. Leid.* 2. *Voſſ.* 1. 2. *Ed. Iens. Med. Par. Lamb.* [*et rell.*] — 17. ordinamur *MS. Voſſ.* 2. *Ed. Lamb.*

In Venerem eſt, ſtagrat vitio gentisque ſuoque. [Add. Heus. Stau. ad ed. min. et Harl.]

6 *Princeps*] Male qu. libri *principes.*

kariſſimus] Ita Cod. Dan. ἀρχαϊκῶς. [Romani Alcibiadem iudicarunt fortiſſimum Graiae gentis. v. Plin. H. N. 34, 12. init. *Fiſch.*]

VIII. THRASYBVLVS [1]

[ARGVMENTVM

Cap. I. Patriam a tyrannis liberat. II. Phylen confugit; Munychiam occupat; parcit ciuibus. III. Pace facta, legem fert oblitionis. IV. Corona oleagina ornatur. Ad Ciliciam a barbaris interficitur.]

1 THRASYBVLVS LYCI [2] F. ATHENIENSIS. Si per se virtus sine fortuna ponderanda sit, dubito, an hunc primum omnium [3] ponam. Illud sine dubio; neminem huic praefero [4] fide, constantia, magnitudine animi, in patriam amore.

1. Thrasybuli vita *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald.* — 2. Lici *Ed. Arg.* — 3. omnium primum *MS. Leid.* 2. *Ante* ponder. est *MS. Ax.* — 4. illud sine dubio; nem. h. pr. *Ita MS. Gif. Dan. Boecl. Mendos. Ax. Leid.* 1. 2. *Voss.* 2. *Ed. Vltrai.* [*Bos. Heus. Ith. Stau. et plur.*] *Sed* illi sine dubio neminem praefero, *omisso* τῷ huic, *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch.* [*Schmied.*]

Thrasybuli penes me nummus, in cuius vno latere caput imberbe, et ΘΡΑΣΥΒΟΥΛΟΥ; in altero inter capram et superuolantem cum caduceo in capite ciconiam: ΤΗ ΑΡΕΤΗ.

1 *Illud sine dubio; neminem huic praefero fide*] Sic lego e MSS. Gif. Dan. Schott. Leid. et ed. Vltraiect. probabatque Gebhardus, hac mente: esse apud sapientes extra dubitationis aleam, quod virtus seorsim sine intuitu fortunae sit ponderanda: idcirco se anteferre Thrasybulo virtute clarum neminem. Ego malim ad sequentia referre, hoc sensu: si maxime non debeatur primus Thrasybulo locus inter illustres imperatores; id tamen certum esse, neminem ei illis, quas subiicit, virtutibus praeferendum. Atque sic passim loquuntur boni scriptores. Etiam Noster ad eum fere modum 23, 12. 3 *His Prusias negare ausus non est: illud recusauit, ne id etc.* Et 25, 11. 3 *Difficile est omnia persequi: illud vnum intelligi volumus etc.* Quod si vulgata lectio retineri debeat, legerim: *nam illi neminem praefero etc.* vt particula *nam* ab vltima syllaba vocis praecedentis absorpta fuerit.

Nam quod multi voluerunt, pauci [5] potuerunt, 2
ab vno tyranno patriam liberare; huic contigit,
vt a triginta [6] oppreſſam tyrannis ex ſeruitute in
libertatem vindicaret. Sed neſcio, quo modo, 3
quum eum nemo anteiret his [7] virtutibus, multi
nobilitate praecucurrerunt. [8] Primum Peloponne-
ſio [9] bello multa hic ſine Alcibiade geſſit, ille
nullam rem ſine hoc: quae ille [10] vniuerſa natu-
rali quodam bono fecit lucri. Sed illa tamen 4
omnia communia imperatoribus cum militibus et
fortuna: quod in proelii concurſu abit res a

5. paucique *MS. Dan. Leid.* 2. *Voſſ.* 1. 2. *Ax.* — 6. vt triginta *MS. Leid.* 2. *Mox* e ſeruit. *Ed. Long. Mag. et* vendicaret *MS. Voſſ.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg.* — 7. his *aberat a MS. Leid.* 2. — 8. praecucurrerunt *MS. Ax. Voſſ.* 2. *Ed. Arg. Long. Mag. Gebh. Heus.* [*Stau.* 3. *Harl. Tzſchuck.* 1. 2. *Bip. Ith. Heinr. Schmied. et ego recepi.* praecurrerunt *Ed. Lamb. Bos. et rell.*] — 9. Peloponenſio *MS. Dan.* Peloponneſſio *MS. Voſſ.* 1. Peloponeſi *MS. Voſſ.* 2. Peloponneſi *MS. Boëcl.* [*rectius, opinabatur Scheffer. in Obſſ. miſc. Belg. Vol. IX. p.* 207. *ſi ſcribas* Peloponnenſi.] Peloponenſi *MS. Ax.* — 10. quae illa *MS. Voſſ.* 2.

2 *Pauci*] Dan. *paucique.*

3 *Nobilitate*] Celebritate, gloria. Neque enim de nobilitate ſanguinis, quod nonnullis viſum, hoc accipi debet.

praecurrerunt] Quaed. edd. *praecucurrerunt*, adſentiente Gebhardo. quomodo Plautus Sticho 2, 2. 67 *praecucurri, vt nuntiarem nuntium exoptabilem.* et Tertullianus 1 ad vxorem: *oportebat legis adimplendae cauſſas praecucurriſſe.* Sic apud alios *decucurri, excucurri, percucurri, concucurri.* de quo videndi Lud. Carrio Antiq. lect. 3, 5, Voſſius de analogia 3, 19, et Tho. Bangius Obſervat. Philolog. lib. 1 p. 597 et ſeqq.

Peloponneſio] Cod. Dan. *Peloponenſio.* quomodo paſſim in MSS. *Peloponenſe*, et alicubi *Proconenſe*, pro *Proconeſio.*

multa hic ſine Alcibiade] Eſt elegans formula, qua etiam alii vſi. Cicero pro Mur. c. 9 *Maximo in bello ſic eſt verſatus, vt hic multas res et magnas ſine imperatore geſſerit, nullam ſine hoc imperator.* De Parmenione Curtius 7, 2. 33 *multa ſine rege proſpere, rex ſine illo nihil magnae rei geſſerat.* Sidonius Apollinaris Paneg. ad Auitum: *Nil ſine te geſſit, cum plurima tu ſine illo.*

4 *Abit res a conſil. ad vires vimque pugnantium*] Ita vulgati omnes. Lambinus legebat *ad vires virtutemque pugn.* Claud. Puteanus *ad vices vimque pugn.* ac *vices* exponebat partes, mu-

consilio ad * vires, vimque pugnantium. [11] Itaque iure suo nonnulla ab imperatore miles,

11. abiit *MS. Leid.* 2. *Ax. Voss. Ed. Iens. Med. Arg. Long. Mag.* [*nec displicet Stau. ad ed.* 3. *pro* abire solet.] ab. res — ad vires cuiusque pugnantium *MS. Mendos.* ab. res —

nus. In MSS. Codd. mira varietas. Schotti liber: *ad vires cuiusque pugnantium.* quod ille tuetur. Sauaronis: *ad vires nostrum cuiusque pugn.* Puteani: *ad vires vndique pugnantium.* Leidensis: *ad vires vsque pugn.* Boecleri denique: *in p. h. huit* (superducta lineola) *res a c. ad vires vimque pugn.* Primo certum est, *vires vimque*, cum eadem fit vox, inepta repetitione coniungi: ac proinde alterutrum in mendo cubare. Deinde, *vim* pugnantibus optime conuenire; cum et supra 1, 5. 3 iis tribuatur. Praeterea ex iis, quae praecedunt ac sequuntur, colligere est, requiri hic aliquid, quod ad *fortunam*, et aliquid, quod ad *milites* pertineat. nam et causam reddit, cur in bello multa *communia sint imperatoribus cum militibus et fortuna.* et hinc porro colligit, *iure suo nonnulla ab imperatore militem, plurima vero fortunam vindicare.* Ergo dubitari non debet, heic quoque *fortunae* mentionem a Nepote factam. Non displicet igitur, quod Puteanus coniecit, pro *vires* legendum *vices.* nam ea voce subinde veteres de fortuna pariter ac bello vtuntur. De fortuna Lucanus 2, 12 *Siue nihil positum est, sed fors incerta vagatur, Fertque refertque vices, et habent mortalia casum.* Seneca Controuersia 1 *Venit subito deformis squalore, lacrimis. O graues, fortuna, vices tuae!* Ita recte emendavit ὁ πάνυ Gronouius, quum vulgo pariter legeretur *vires.* Eiusdem epitome lib. 5, declam. 1 *Mutentur vices felicitatis humanae; proscriptus aliquando proscripsit.* De bello et praelio Virgilius Aeneid. 2, 432 *Testor in occasu vestro, nec tela, nec vllas vitauisse vices Danaum.* vbi Seruius: Vices, *pugnas, quia per vicissitudinem pugnabatur.* et mox: *De bello vsurpatum est. nullum enim proelium caret periculo: ergo vices periculi.* bene. *Vices* enim proprie vicissitudinem et variationem designant. Tacitus Ann. 6, 35. 2 *Modo equestris proelii more, frontis et tergi vices.* Idem Agric. 18, 1 *Hunc Britanniae statum, has bellorum vices Agricola inuenit.* Statius: *bellica iura, vicesque armorum.* Hac voce in *vires* mutata, videntur librarii, animaduerso inepte *vimque* addi, posteriorem hancce in *vsque, cuiusque, vndique* corrupisse. Τὸ *huit* autem, quod in Boecl. fuit, et ex *habuit* abbreuiatum videtur, ex similitudine soni natum. Sed vnde τὸ *nostrum*, quod in suo Sauaro inuenit? Vt ingenue fatear, haereo, et vereor, ne quid aliud lateat. [Struchtmeyer. libr. I. Animadverss. critic. cap. 10. p. 52. malit *vices fortunae;* at neque hoc placet. An *ad vices fortis?* quod vltimum, si additur, vocabulum concinnitatem iuuat, ac respondet τῷ *fortunae*, et facilius absorberi potuit ab antecedentis vocabuli vltima syllaba concursuque plurium *s*, per scribae negligentiam. Sed nihil definio decernoque.]

plurima vero fortuna vindicat,[12] ſeque hic plus valuiſſe, quam ducis prudentiam, vere poteſt

ad vires noſtrum cuiusque pugn. *MS. Sau.* ab. res — ad vires vndique pugn. *MS. Put.* ad vires vsque pugn. *MS. Leid.* 1. huit [*quod Scheffero in Obſſ. miſc. Belg. vol. IX. p.* 207. *paene mutandum videbatur in* fluit *aut* ruit,] res a c. ad vires vimque pugn. *MS. Boecl.* in praeliis concurſu habuit etc. *MS. Voſſ.* 2. ad vires vimque p. *Ed. Bos.* 1. *Stau.* [*et recentt.*] abit res conſilio ad vireis v. p. *Ed. Lamb.* abiit res conſ. ad vires *Ed. Ald.* [*Heus. coniec.* abit res ad vir. vtrimque pugnant. *cuius tamen ſententiae ſubſcribere dubitat Stau. in not. ad ed.* 3. *Huic autem ad ed. min. placuit emendatio Lambini, legentis,* vires virtutemque pugn. *vel* ad vim virtutemque pugn. *et Curtius noſtrum imitatus videtur, qui libr IX. c.* 7. §. 16. ob eximiam, *ait,* virtutem virium. *Heinr., Nepotem omnino ſcripſiſſe,* ad vir. fortunamque pugn. *aut ſimile quid, arbitratus, a ſcripturae veſtigiis nimis diceſſit, iudice Tzſchuck. ad ed.* 2. *qui ſuſpicatur* caſusque, *quod ad lectionem nonnullorum codd.* cuiusque *quam proxime adcedat. Idem cum Wetzel. et Brem. haud probat Puteani emendationem, ab Harl. probatam et illuſtratam* ad vices vimque pugn. *Bene defendit Kapp. vulgatam lection. v. not. Harl.*] — 12. plurima — his plus val. *Ita MS. Dan. Ed. Keuch.* [*Bos. Stau.* 1. 2.] *Sed* plurima vero a fortuna vindicat, ſeque his plus val. quam duc. prudentia vere pot. praed. *Ed. Ald. Steph.* plurima vero fort. vind. ſeque hic plus val. quam duc. prudentiam, v. p. praed. *Ed. Lamb.* plurima vero a fortuna *MS. Voſſ.* 1. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Long.* vendicat *MS. Voſſ.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. et* hic plus val. *MS. Voſſ.* 1. 2. *Boecl. Ed. Lamb. Heus.* [*Stau.* 3. *Tzſch.* 1. 2. *et rell. recentt. et ago recepi. Recte vero Tzſchuck. ad min. ed. retulit τὸ* hic *non ad bellum Peloponneſiacum, vti Harl. (cuius not. vid.) fecerat, ſed, quum ſententia ſit generalis, ad proelium omnino in ſuperioribus notatum:* hic *nempe in proelii ſorte atque euentu. Add. not.*]

plurima vero fortuna] Locus obſcurus, et quem vellem diligentius viri docti excuſſiſſent. Vulgati fere ſic habent: *plurima vero a fortuna vindicat, ſeque his plus val. qu. duc. prudentia vere p. praedicare.* quod merito ſuſpectum Lambino fuit. nam, vt e praecedentibus adparet, Nepos *imperatori militem* et *fortunam*, non *militem imperatori* et *fortunae* opponit: neque verum eſt, *plura* militem a fortuna, quam ab imperatore, multo minus, *plurima* eum *a fortuna* ſibi *vindicare*, quin potius plurimum in bello fortuna ſibi vindicat. Cicero pro Marcello cap. 2 *Certe in armis, militum virtus, locorum opportunitas, auxilia ſociorum, claſſes, commeatus, multum iuuant: maximam vero partem quaſi ſuo iure fortuna ſibi vindicat, et quidquid eſt proſpere geſtum, id paene omne ducit ſuum.* quem locum a Noſtro expreſſum cenſe-

5 praedicare. [13] Quare illud magnificentiſſimum factum, proprium eſt Thraſybuli. Nam quum triginta [14] tyranni, praepoſiti a Lacedaemoniis, ſeruitute oppreſſas tenerent Athenas, plurimos ciues, quibus in bello parſerat [15] fortuna, partim

13. praedicari *MS. Voſſ.* 1. 2. iudicari *MS. Axen.* — 14. nam triginta *MS. Leid.* 2. — 15. parſerat. *Sic MS. Dan. Leid.* 2. *Voſſ.* 1. [*Ed. Bos. Heus. Stau. Ith. Brem. Harl. Bip. Pauſ. Tzſchuck. Heinr.*] *Sed* pepercerat [*MS. Thott. probatque Schlegel. in diſp. laud. p.* 68.] *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Patau.* [*Wetz. Schmied.*]

bat Schottus. Caeſar B. Ciu. 3, 68 *Fortuna, quae plurimum poteſt, cum in reliquis rebus, tum praecipue in bello.* Hocrates Archidamo: Τῶν μὲν ἐν πολέμῳ γιγνομένων τὸ πλεῖσον μέρος τῇ τύχῃ μέτεστι. Recte igitur Lambinus aliique delerunt praepolitionem: quae et Dan. codice aberat. reliqua idem Lambinus, *his* in *hic*, et *prudentia* in *prudentiam*, (quod etiam in Colon. ed. haberi ait,) mutato, ſic reſtituit: *ſeque hic plus valuiſſe quam ducis prudentium*, *v. p. praed.* Suſpicatur tamen, cum τὸ *his* in omnibus libris inueniatur, totum illud, *quam ducis prudentia*, ſubditum, itaque legendum eſſe: *pl. vero fortuna vindicat, ſeque his plus val. v. p. praed.* Cui coniecturae parum abeſt, quin ſubſcribam. Certe ſententia aperta eſt. Quoniam tamen omnes tam editi, quam MSS. Codices haec verba habent, delere non auſim. Τὸ *his* autem vel mutari poteſt in *hic*, vel ad illud *plurima* referri: quamquam prius illud malim. In MS. Boecl. erat *praedicari*, corrupte, opinor. niſi τὸ *ſe* ad fortunam referas: quod tamen duriuſculum. [Add. Heuſing. et Harl. notas. Kapp. cenſet, *his* pro *is* a librariis, more ſueto, fuiſſe exaratum. Acute quidem. At vereor, ne ſenſus enaſcatur ſubobſcurus.]

5 *Plurimos ciues*] Vide Iuſtin. 5, 8 et 9, Oroſ. 2, 15. [Mille quingentos amplius ciues, indicta cauſſa, fuiſſe necatos, Lambinus iam docuit ex Aeſchine contra Cteſiphontem, (p. 628. ed. Reiskii.) Add. Stau. in min. ed. ad h. l. et Taylor in vita Lyſiae, tom. II. huius oratt. p. 128 ſqq. et p. 132 ſqq. ed. Reiskii.]

parſerat] Sic diſerte Cod. Dan. idque a librarii manu eſſe, vix crediderim. Eumdem in modum Plautus Trinum. 2, 2. 35 *parſi ſedulo.* Curcul. 2, 3. 11 *niſi eam mature parſit.* Trucul. 2, 4. 24 *rei parſiſſem meae.* Terentius Hecyra 3, 1. 2 *hanccine ego vitam parſi perdere.* vbi Donatus: PARCO, *conſervo*, PARSI *facit.* Phorm. 1, 9. 10 *quod ille vnciatim vix de demenſo ſuo comparſit miſer.* Cornelius Fronto de differentiis vocum: *Parſi ſemel; peperci ſaepius.* Cato apud Feſtum: *meo labori non parſi.* vnde *parſurus* apud Liuium 35. 44. V. Voſſ. de analog. 3, 25. qui et apud Gellium 6, 14 ait legi *parſiſſe.* quod tamen in meis codicibus non inuenio.

patria expulissent, partim interfecissent, plurimorum bona publicata inter se diuisissent, non solum princeps, sed et solus initio bellum his indixit.

II. Hic enim, quum Phylen[1] confugisset, quod est castellum in Attica munitissimum, non plus habuit secum, quam[2] triginta de suis. Hoc initium fuit salutis Actaeorum;[3] hoc robur libertatis clarissimae[4] ciuitatis. Neque vero hic

1 2

1. Phylem *MS. Leid.* 2. Philen *MS. Voss.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par.* — 2. quam *aberat a MS. Leid.* 2. *Ax. Voss.* 1. 2. *Boecl. Ed. Iens. Med. Arg. Long.* *Sed vncis incluſit Heuſing.* [*Contra tuentur Stau. ad ed.* 3. *et Tzſchucke, quia* plus *ſine* quam *ponatur, ſi ſtatim id praecedat numero, non, vti h. l., ſi quaedam intercedant vocabula.*] *v. Ruhnken. ad Vellei. Paterc. II.* 1. *p.* 76. *qui τὸ* quam *retinet.* — 3. Acteorum *MS. Dan.* Atticorum *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1, *Patau.* [*Tzſchuck.* 2. *cod. Thott. idque vnice probat Schlegel. in disp. laud. p.* 69. *Stau. quoque, qui quidem, vti rell. edd., edidit* Actaeorum, *in not. ad ed.* 3. *miratur, Nepotem hoc voc. non niſi poetis proprio vſum eſſe.*] *Sed a MS. Leid.* 2. *aberant verba:* Hoc in. f. f. Act. hoc robur. — 4. clariſſ. *Ita MS. Dan. recte. Sed* carilſimae *Ed. Long. librariorum, credo,*

partim interfecissent] Initium caedis ab Alcibiade factum, ait Iustinus 5, 8. 12.

[*princeps*] h. e. primus. v. Stauer. ad ed. 3.]

1 *Phylen confugisset*] Plura Meursius de populis Atticae p. 144 seqq. [Xenoph. hist. gr. 2. p. 367. Isocr. tom. 1. p. 416. Plutarch. tom. 3. p. 169. *Fisch.* Illa pars fuit tribus Oeneidis, finitima Tanagriae, centum stadiis distans Athenis. Conf. Stau. ad ed. 3. et Aristoph. Plut. v. 1147. ibique Hemsterh. p. 438 sqq. Xenoph. hist. gr. II. 4, 1. Diod. Sic. 14, 32.]

Actaeorum] Ita lego, sequutus vestigia Codicis Dan. in quo fuit *Acteorum. Actae* enim dicti Athenienses ab *Acte*, quod antiquissimum Atticae nomen fuit, vt pluribus auctorum locis docet Meursius de Regib. Athenienss. 1, 2. quibus addas licet Suidam in Ἀκτή, et Eustathium Schol. ad Dionys. Perieg. p. 60. Stephanus: Ἀκτή· ἔτως ἡ Ἀττικὴ ἐκαλεῖτο, ἀπὸ Ἀκταίου τινός. Τὸ ἐθνικὸν, Ἀκταῖος, καὶ Ἀκταῖα κ. λ. Vnde Ἀκταίων λύκοι apud Lycophronem Cassandra, hoc est, vt Tzetzes exponit, οἱ τῶν Ἀθηνῶν ἄρπαγες· et *Actaea Ceres* Statio Silu. 4, 8. *Actaea arua* Ouidio 1 Metam. *iuga* Claudiano 3 de raptu Proserpinae; et *Actaeae orae* Val. Flacco libr. 1. Adi Meurs. l. c. sub finem.

clariſſ. ciuitatis] Vide 7, 11. 5. Male qu. edd. *cariſſimae.*

2 *Neque vero hic non cont. e. p. a tyr. atque eius ſolitudo*]

non contemtus est primo a tyrannis, atque eius solitudo:[5] quae quidem res et illis contemnentibus, pernicii;[6] et huic despecto, saluti fuit.

incurta: cuius et alia vestigia sunt in illo libro. — 5. neque vero — solitudo. *Sic legit MS. Mendos. Dan. Leid. 1. Sau. Voss. 1. Ed. Vltrai.* [*Bos. Stau. et rell. recentt.*] *Sed in MS. Boecl. Bau. pro* atque *erat* neque. *MS. Ernst. Ed. Lamb. Keuch.* neque vero hic contemtus est primo a tyrannis, sed eius solitudo. [*atque sic correctum est a manu docta in meo Lambini exemplo.*] *MS. Leid.* neque vero hic neque etc. *MS. Long. Voss. 2. Ed. Long. Mag. Steph.* neque vero hic modo, etc. *atque* contemptus *Ed. Long. Mag.* [*Stau. 2. 3. male.*] *Tum* neque eius solitudo *MS. Leid. 2. Ax.* sed et eius solitudo *MS. Voss. 2.* sed eius solitudo *MS. Mag. Ed. Mag. Steph.* neque eius solicitudo *Ed. Iens. Med. Arg.* sed eius solicitudo *Ed. Long.* neque eius sollicitudo *Ed. Paris. Ald.* — 6. pernicii. *Sic MS. Gif. Dan.* [*Ed. Bos. 2. Stau. Heus. Ith. Heinr. Tzschuck. Brem.*] *Sed* perniciei [*cod. Thott. probante Schlegel. in disp. cit. p. 68. nec reluctante Tzschuck. ad ed. 2. quum noster sic dicat in Chabria 4, 2.*] *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos. 1.* [*Wetz. Schmied.*]

Lectio MSS. codicum Schotti, et Leid. itemque Sauar. ac Vltrai. editionum; quam, vt omnium optimam, post Schottum et Gebhardum probat Boeclerus. Consentiunt edd. antiquae et MSS. Boecl. ac Bauarici Schoppio Verisim. 4, 2 laudati: nisi quod pro *atque* habent *neque*. Qui negandi particulam eiiciunt, (vt Lambinus et Barthius Aduers. 24, 18, itemque codex Ernstianus,) h. m. *neque vero hic cont. e. pr. a tyr. sed eius solit.* eos continens versiculus redarguit. nam eo differte *despectus* a tyrannis Thrasybulus dicitur. nisi tamen, quod valde vereor, et illud *despecto*, *et*, quod praecedit, *contemnentibus* ab aliena sunt manu. [Bosio adsentit Wetz.] MS. Curionis, et quidam editi: *neque vero hic modo contemtus est pr. a t. sed ei, sol.* Vnde Barthius faciebat: *sed et ei, solitudo.* Vossius pater malebat: *neque vero hic tam contemtus est a tyr. atque eius solitudo.* Sed vix ita loquutum crediderim Nepotem. [Sensus est: Neque hic solum contemtus est; sed eius quoque solitudo, h. e. inopia et infrequentia sociorum, auxiliantium, n. triginta. At Xenoph. hist. gr. 2, 4. 2. numerat septuaginta.] Ceterum Xenophon 2, Diodorus 14, Iustinus 5, 9, aliique hanc rem narrantes nihil de contemtu hoc, sed tyrannos statim obuiam Thrasybulo iuisse, tradunt.

solitudo] Male alii *solicitudo*, vt antecedentia docent.

pernicii] Sic e vet. codice laudat Gifanius Ind. Lucret. voce *Rabies*, reperitque in suo et Pet. Dan. Similiter Sisenna histor. 6 *Romanos inferendae perniciі caussa veniisse.* Cicero pro Roscio c. 45 *quorum nihil pernicii caussa factum putamus etc.* Ita vtrumque locum laudat Gellius 9, 14, docetque

Haec enim illos ad perſequendum ſegnes,[7] hos autem, tempore ad comparandum dato, fecit robuſtiores. Quo magis praeceptum[8] illud omnium 3
in animis eſſe debet: *Nihil in bello oportere contemni.* nec ſine[9] cauſſa dici: *Matrem timidi flere non ſolere.* Neque tamen[10] pro opinione 4
Thraſybuli auctae ſunt opes. Nam iam tum illis temporibus fortius boni pro libertate loquebantur,

7. ſegnes ad perſeq. *MS. Voſſ.* 2. *Dan. Ax. Statim* hoſtes autem *Ed. Long. tum* rubuſtiores *MS. Voſſ.* 2. — 8. praeceptorum *Ed. Arg.* — 9. neque ſine *MS. Voſſ.* 1. 10. Neque tum *MS. Voſſ.* 2.

eadem ratione aliis dictum *facii, dii, progenii, luxurii, acii, ſpecii.* Adde Voſſ. de analog. 2, 19 et Bangium l. 1. p. 98. Laudat vtrumque locum et Nonius cap. 8, 24, ſed corrupte vtrobique *pernici*, et in priore pro *inferendae*, *in re cerne* legitur. Mox Dan. mutato verborum ordine, *ſegnes ad perſequendum.*

hos autem tempore] Pro *hos* qui. edd. *hoſtes.* ſed alterum meliores libri firmant.

ad comparandum] Suſpectus Lambino locus; legendumque videtur *ad ſe comparandum*, ſeu *ſe comparandos*; vel *ad exercitum comparandum*; vel hoc totum vt ſuperuacaneum delendum. cui recte Gebhardus cenſuit dandum elleborum. Solent enim hoc et aliis huiusmodi verbis ſcriptores abſolute vti. Plane ad hunc modum Liuius 35, 44 *vt Romani tempus ad comparandum habeant.* et 42, 52 *extractam hiemem, vt tempus ad comparandum haberent.* Idem 38, 12 *Attalum fratrem domum ad comparandum dimittit.* Ita enim e MSS. legendum docuit Gronouius. Noſter infra 23, 7. 1 *Quum in apparando acerrime eſſet occupatus.* Subaudiendum autem vel *ſe*, vel *copias, exercitum, bellum*, aut aliquid ſimile. [Add. Stau. ad ed. 3.]

3 *Nihil in bello oportere contemni*] Vide Polyaenum 2. in Ageſilao. De hoſte vero non contemnendo Liuius 21, 43 *Saepe contemtus hoſtis cruentum certamen edidit.* Et Curtius 6, 3. 11 *Nihil tuto in hoſte deſpicitur.* vbi vid. Commentar. Freinshemii. Cauſſam reddit Xenophon 3 Memorabil. p. 768 τὸ μὲν θάρσος ἀμέλειάν τε καὶ ῥᾳθυμίαν, καὶ ἀπείρειαν ἐμβάλλει· ὁ δὲ φόβος προσεκτικωτέρους τε καὶ εὐτακτοτέρους ποιεῖ. Idque mox nautarum exemplo illuſtrat. Exemplis plenae ſunt hiſtoriae, quorum luculentam partem habes apud Piccartum Obſeru. hiſtoricopolitic. dec. 3, 18.

[4 *Auctae ſunt opes*] Notantibus tamen Lambino et Tzſchuckio, Diodor. Sic. 14, 33. tradit, breui tempore conueniſſe homines mille et ducentos. Xenoph. in hiſt. Gr. 2, 4, 5. habet ſeptingentos, qui paullo poſt (9, 10.) ad 1000 adcreuiſſent.]

iam tum illis temporibus fortius boni pro libertate loquebantur, quam pugnabant]

5 tur, quam pugnabant. Hinc in Piraeeum [11] transiit, Munychiamque muniuit. Hanc bis tyranni oppugnare sunt adorti: [12] ab eaque turpiter repulsi, protinus in vrbem, armis impedi-
6 mentisque [13] amissis, refugerunt. Vsus est Thrasybulus non minus prudentia, quam fortitudine. Nam cedentes violari [14] vetuit: *ciues* enim *ciuibus parcere aequum* censebat. Neque quisquam est vulneratus, nisi qui prior impugnare voluit. neminem iacentem veste spoliauit: nil [15] adtigit, nisi arma, quorum indigebat, et quae ad [16] vi-
7 ctum pertinebant. In secundo proelio cecidit Critias [17] dux tyrannorum, quum quidem [18] exaduersus Thrasybulum fortissime pugnaret.

11. Pireum *MS. Voss.* 1. *Leid.* 2. Pyraeum *Ed. Long. tum* Minthiamque *MS. Dan. Leid.* 2. *Voss.* 1. *sed in marg.* al. Munichiamque, *vt Ed. Med. Arg. Gebh.* Munichiumque *Ed. Long.* — 12. adorsi *Stau.* 2. 3. [*Harl. repugnante Tzschuck.*] — 13. impedimentis *MS. Voss.* 1. — 14. violari *etiam MS. Leid.* 2. *Voss.* 1. 2. — 15. nil. *Sic quoque MS. Voss.* 1. *Leid.* 2. *Sed* nihil *MS. Voss.* 2. *Ax.* — 16. et quae id *MS. Voss.* 1. quae ad, *omisso* τῷ et, *MS. Voss.* 2. quaeque ad *MS. Dan.* — 17. Chritias *MS. Voss.* 2. Cricias *Ed. Iens. Med. Arg.* — 18. quomodo *MS. Bau.* aliquid *MS. Voss.* 2. *Boecl.* quo *MS. Ax. Statim* exaduersus *MS. Gif. Ax. Dan. Boecl. Voss.* 2. *Bau. Ed. Sau.* [*Bos.* 2. *Haus. et rell. recentt. Sed non omnino placet Tzschuck. ad ed.* 2.] Ex aduerso *MS. Leid.* 2. [*et sic legere malit Burm. ad Sueton. Tiber.* 2. *disentit tamen Kapp. cuius et Harl. not. vid. Burmanno autem adsentit Oudendorp. ad Suet. vit. Caes. c.* 39. *p.* 64. *et ad vit. Tiber. c.* 33. *p.* 401.] aduersus *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Patau.*

Videtur Nepos, vt etiam Magio obseruatum, tecte carpere Romanorum ignauiam, qui Caesaris aliorumque tyrannidem verbis magis, quam facto, oppugnabant. Vide Cicer. ad Attic. 14, 6 et 15. [et Schlegel l. c. p. 22. *Boni* sunt optimates, nobiles, omnino boni ciues, ac *fortius* est maiori et fortiori animo, constantius. v. Stauer.]

5 *Munychiamque*] Corrupte Dan. *Minthiamque.*

6 *Neque quisq. est vuln. nisi qui prior impugn. vol.*] Vide Grot. de I. B. et P. 3, 11. 10.

7 *Quum quidem exaduersus Thrasybulum fort. pugn.*] Sic iam Sauaro edidit, haud dubie MSS. codicum fide. Nec aliter Gif. Dan. Boecl. et quem Schoppius Verisim. 4, 2. laudat, nisi

III. Hoc deiecto, Pausanias venit Atticis auxilio, rex[1] Lacedaemoniorum. Is inter Thrasybulum et eos, qui vrbem tenebant, fecit pacem, his conditionibus:[2] *ne qui praeter triginta tyrannos et decem, qui postea praetores creati, superioris more crudelitatis erant vsi, adficeren-*

1. rex auxilio *MS. Voss.* 1. — 2. condicionibus *Ed. Lamb. Statim* neque praet. *MS. Voss.* 2. nequi *Ed. Par.*

quod hic pro *quidem*, *quomodo*; et pro *Thrasybulum*, *Thrasybulus*: Boecl. vero pro *quidem*, *aliquid*. vnde tentabam: *quum aliquandiu*, vel, *quum altoquin exadu. Thrasybulum f. p.* Praefero tamen *cum quidem*; quomodo et 23, 2. 6 ac 24, 2. 2 loquutus. *Exaduersus Thrasybulum* dixit, vt sup. 2, 3. 4 *exaduersum Athenas.* vbi vide, quae adnotauimus. Schoppianam lectionem recte improbat Barthius Aduers. 24, 18.

1 *Hoc deiecto*] H. e. interfecto, prostrato. Id enim saepe hoc verbi notat. Nimium subtilis h. l. Gebhardus, qui exponit *immolato, ac mactato.* Nam *deicere*, inquit, verbum est sacrificiorum. Tyranni autem *vt pacis victimae trucidantur*; quomodo haec ipsa in re Iustinus loquitur 5, 10. 9. Quid attinet tam longe petere, quod in propinquo est? [Proprie de alto quodam gradu deicere; Graec. καταβάλλειν. metaphorice igitur, aliquem cum vi priuare dignitate, potestate potentiaue. tum de caede tam hominum, quam ferarum in venatu aeque ac sacris. v. Stauer. ad ed. 3. qui ad ed. min. f. 2. historiam ipsam, praecipue de decem praetoribus, docte lateque explicat, et laudat Wesseling. ad Diodor. Sic. lib. XIV. c. 23.]

fecit pacem] Non *misericordia*, vt Iustin. ait 5, 10. 7. sed *simul quod Lysandro*, (qui paullo ante Lacedaemone tyrannis auxilio venerat,) *inuideret, simul etiam, quod Spartam male apud Graecos audire intelligeret.* Diodorus l. c. Adde Xenophontem hist. Graec. 2. [per totum caput quartum, cum notis Mori. Add. Stau. et Harl. not. ad nostrum locum.]

qui postea praetores creati, superioris more crudelitatis erant vsi] Vide not. Berneggeri ad Iustin. 13, 3. 2. [v. Xenoph. l. c. §. 15. ibique Mor. Henr. Vales. Emendat. libr. I. c. 33. erroris adcusat Nepotem, eumque, arguit, confudisse decem magistratus, quos Atheniensis, abdicatis triginta, tyrannis, (quos quidem non integrum annum tenuisse rempublicam, docet Morus ad Xen. l. c. §. 13. p. 98.) creauerant, cum decem magistratibus Piraei; sed Stau. ad ed. 3. curate copioseque defendit, saltem excusat Nepotem. Pari modo refutari aut castigari forsan potest Taylori opinio in vita Lysiae p. 136 sq. ed. Reiskii, erasse Nepotem, quod scripsit, *et decem, qui postea praetores creati*: atque historiam illius temporis et variorum magistratuum, qui illo fuerunt anno, quo triginta tyranni imperarunt, bene docteque exposuit Morus ad Xenoph. loc. cit. §. 12. p. 96 sq.]

superioris more crudelitatis] Hoc est, vt Iustinus 5, 10. 5.

tur exſilio: neue bona publicarentur: [3] *reipublicae* [2] *procuratio populo redderetur.* Praeclarum hoc [4] quoque Thraſybuli, quod reconciliata pace, quum plurimum in ciuitate poſſet, legem tulit: *ne quis* [5] *ante actarum rerum accuſaretur, neue multaretur:* eamque illi [*legem*] [6] *obliuionis* adpellarunt.

3. neue cuiusquam bona publ. *Ed. Lamb.* — 4. in hoc *MS. Leid.* 2. — 5. nequis *Ed. Par. Sic mox* anteactarum. — 6. legem *aberat a MS. Dan. Boecl. Leid.* 1. 2. *Voſſ.* 1. *Ax. Vnci abſunt ab Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Patau.* [*Ith. Brem. Heinr. Wetz.*] *tum* appellarent *Ed. Mag.*

de iisdem ſcribit, *nihil exemplo prioris dominationis territi, eandem viam crudelitatis aggreſſi.*

neue bona] Ed. Lambini inſerit *cuiusquam.*

2 *Praeclarum hoc quoque Thraſybuli*] Narrant Xenophon hiſt. Gr. 2. c. 4. Andocides orat. de myſteriis, [p. 39. 43. etc. ed. Reisk.] Aeſchines orat. contra Cteſiphontem, p. 83. Cicero apud Dionem Caſſium 44. Valerius Max. 4, 1. ext. 4. Iuſtinus 5, 10. 11. et Scholiaſtes Ariſtophanis ad Plut. 5, 1. Hiſtoricopolitica commentatione illuſtrarunt viri doctiſſimi, Boecklerus in Diſſert. de Amneſtia, olim cum Velleio edita: et Ioh. Strauchius in Thraſybulo Nepotis, Lipſiae, quum ibi humaniores litteras doceret, edito. Inter glorioſa Athenienſium facta recenſet Plutarchus extr. lib. de gloria Athenienſium.

legem tulit] Cuius fragmentum Petitus in Commentario ad Leges Atticas 8, 4. §. X. putat legi apud Lyſiam orat. contra Cteſiphontem, ap. Suidam in Ἀπείπατο, in his verbis: καὶ τὰς μὲν τῶν ἄλλων Ἀθηναίων παῖδας, ὧν οἱ πατέρες βοηθήσαντες ὑμῖν ἔτι ζῶσι, ἀπειπεῖν ἐν τοῖς νόμοις ΜΗΤΕ ΑΔΙΚΟΝ ΜΗΤΕ ΔΙΚΑΙΟΝ ΛΕΓΕΙΝ. Quam recte, viderint alii.

ne quis ante actarum rerum accuſaretur, neue multaretur] Valerius Maximus: *ne qua praeteritarum rerum mentio fieret.* Ipſius legis haec aut ſimilia videntur fuiſſe verba: μὴ μνησικακεῖν ἀλλήλοις τῶν γεγενημένων quod Andocides l. c. [p. 43.] decretum ait. Scholia Ariſtophanis [ad Plut. v. 1147.]: ψηφίσασθαι ἔδοξε, μὴ μνησικακῆσαι ἀλλήλοις καθάπαξ τοὺς πολίτας. Cicero apud Dionem: μηδὲν τὸ παράπαν μήτε ἐγκαλέσειν ποτὲ, μήτε μνησικακήσειν τινί. In formula quoque iurisiurandi, quo legi illi cuncti ciues ſe obſtrinxerunt, quaeque apud Andocidem p. 217. (unde deſcripſere Petitus l. c. et Boxhornius de Amneſtia ſ. 2.) habetur: ὐ μνησικακήσω τῶν πολιτῶν οὐδενί. quod etiam Xenoph. et Aeſchines innuunt.

legem obliuionis] Plura in hanc rem, praeter Boeclerum et Strauchium iam laudatos, Berneggerus orat. 4. Boxhornius diſſertatione peculiari, et Forſtnerus in not. ad Taciti Annal. 12, 19. [Muret. varr. lectt. lib. 2, 15. et Stau. ad noſtr. loc. in ed. min.]

legem obliuionis adpella-

Neque vero [7] hanc tantum ferendam curauit, sed [8] etiam, vt valeret, effecit. Nam quum quidam ex his, [8] qui simul cum eo in exsilio fuerant, [9] caedem facere eorum [10] vellent, cum quibus in gratiam reditum erat, [11] publice prohibuit: et id quod pollicitus erat, praestitit.

IV. Huic pro tantis meritis honoris corona [1] a populo data est, facta duabus virgulis oleagi-

7. vere *MS. Leid.* 2. *idemque mox* efficit. — 8. ex iis *MS. Voss.* 1. *Ed. Lamb. Patau.* — 9. fuerunt *MS. Dan. Voss.* 1. *Ax.* — 10. eorum *aberat a MS. Leid.* 2. *Voss.* 2, *et* facere *abest ab ed. Keuch.* — 11. reditum fuerat *Ed. Steph. Gebh.*

1. e duabus *Ed. Lamb. Patau.*

runt] Adde, praeter ea, quae paullo ante diximus, Gebh. ad nostr. loc. Boeclerum de Amnestia c. 2, 1 et seqq. ab eoque laudatos; itemque Franc. Fabricium not. in Oros. 2, 17. et Nic. Abramum Commentario in Cicer. Philippic. 1. p. 479 et seq. Quid vero sit μνησικακεῖν, et quomodo a τῷ μνημονεύειν differat, docent Scholia in Aristophanis Lysistratam p. 874. et Vlpianus in Demosthenis orationem contra Aristocratem; cuius locum adduxit Boeclerus c. 2, 14. Porro MSS. Dan. Leid. Boecler. aberat vox *legis*, quae ex proximo potest repeti. quare vncis inclusi. Fortallis autem Nepos scripsit, *eamque illi obliuionem adpellarunt.* nam id proprie ἀμνηστία est. Atque sic et Valerius Max. interpretatur; sicuti Cicero Philipp. 1, 1. [vbi vid. Graeu.] *non recordationem;* vti quidem is locus in membranis nostris ceteroqui non malis legitur. Sic enim illae: *Graecum etiam verbum vsurpaui amnestiam, id est, non recordationem, quod cum in sedandis discordiis erat ciuitas illa,* quae si genuina sunt, frustra disputauerint viri docti, quodnam vocabulum Cicero respexerit. sed vereor, ne gloss*e*ma sit. In iisdem membranis paullo ante prima manus scripsit: *Ego quum sperarem aliquando ad vestrum consilium auctoritatemque reuocatum.* fors non male. Vulgo est, *rempub. esse reuocatam,* quod etiam in nostro codice superscriptum, nescio an satis congruat ad verbum *sperarem. Reuocatus* autem dictum fuerit, vt *amissus,* et similia, de quibus supra ad 7, 6. 2. Pro recepta tamen Nepotis lectione facit, quod etiam a Plutarcho in praeceptis politicis ψήφισμα ἀμνηστίας, et a Velleio *decretum oblitionis* dicitur.

3 *Vt valeret*] Vid. Forstner. ad Taciti An. 13, 51.

publice prohibuit] An noua lege, Archino rogante lata, de qua ex Isocrate Petitus l. c.?

1 *Honoris*] Male Lambinum contra consensum librorum addidisse *ergo*, iam Schotto et Gebhardo adnotatum. Mox in eiusd. et aliis edd. legitur, *facta e duabus virg. ol.*

nis: quae, quod [2] amor ciuium, non vis, [3] expreſſerat, nullam habuit inuidiam: magnaque fuit [a] gloria. [4] Bene ergo Pittacus ille, qui ſeptem ſapientum numero eſt habitus, quum ei Mitylenaei [5] multa millia iugerum agri munera darent, [6]

2. quia quod *MS. Dan.* qui quod *MS. Leid.* 2. quam quod *MS. Voſſ.* 1. 2. *Ax. Ed. Ienſ. Med.* [*Ed. Heus. Stau.* 3. (*qui ad ed.* 1. *et* 3. *hanc antiptoſin vtriusque linguae admodum familiarem copioſe illuſtrat,*) *Ith. Tzſchuck.* 1. 2. *Harl. Bipont. Heinr.* quae, quod *Ed. Lamb. Bos. Stau.* 1. 2. *Brem. Schmied.* (*qui in nota hanc tuetur lectionem; in Lexico autem Cornel. p.* 23. *ſq. nec* quae, *nec* quod *probat,*) *Pauſl.*] — 3. et non vis *MS. Leid.* 2. *Voſſ.* 1. 2. *Ax.* [*Stau.* 3. *ſed τὸ et h. l. quum ſit in oppoſitione, neque denotet* nec potius, *quod contra Heuſing. bene obſervat Tzſchuck., videbitur barbarum, nec latinis auribus ferendum.*] — 4. magnaque fuit gloria. *Sic etiam MS. Voſſ.* 1. 2. *Leid.* [*Ed. Bos. et ſeqq.*] *Sed* magnae f. gloriae *Ed. Lamb.* [*Haud male quidem. ſed vid. not.*] *Mox* Pithacus *MS. Leid.* 2. — 5. Militeni *MS. Leid.* 2. Mitileni *MS. Voſſ.* 1. *Dan.* Mityleni *Ed. Ienſ. Med. Arg.* Mitylenei *Ed. Par.* Mitilenaei ei *MS. Ax.* — 6. muneri dar. *Ed. Ald. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch.* [*Bos.* 1. 2. *Ith. Bipont. Heinr. Wetz. Pauſl. Schmied.*] *Sed* et agri munera dar. *MS. Dan. Leid.* 2. *Voſſ.* 1. 2. *Ax.* agri munera dar. *Ed. Heus. Stau.* 1. 2. 3. [*Harl. Tzſchuck.* 1. 2. *Brem. Vtrumque recte dicitur: ſed mihi cum Tzſchuck. placuit, codices ſequi, quum, vt ille ait, ex adpoſitione probetur et ſoni variationem inferat.*] iugerum agri et munera *Ed. Ienſ. Med. Arg. Par. Long. Mag.*

quae, quod am. ciu.] Lambinus emendabat, *quae, quod eam amor cia.* nulla neceſſitate. MS. Dan. *quia quod amor ciu. expr.* An fuit *quam quod am. c. e.*?

quod amor ciuium, non vis, expreſſerat, nullam habuit invidiam etc.] Videtur et heic Nepos Caeſarem perſtringere, cui non amor ciuium, ſed vis, et metus tot honores, (de quibus ad 1, 6. 1.) peperit.

magnaque fuit gloria] Lambinus praefert, quod in aliis codd. fuit, *magnaeque fuit gloriae.* Et ita plerumque Noſter: vtitur tamen alicubi et altera ratione. V. Ind. *eſſe.*

2 *Quum ei Mitylenaei*] Scriptores varie narrant. v. Diogenes Laërt. lib. 1. in Pittaco, ſ. 75. ibique Menag. Plutarchus praecept. polit. tom. II. p. 820. et Valerius Max. 6, 5. ext. 1.

multa mill. iugerum agri muneri darent] Aldina lectio: quae an et in MSS. reperiatur, ignoro. Illud ſcio, in aliis edd. legi, *multa mill. iugerum agri et munera dar.* Exc. Dan. *m. m. iugerum et agri muhera d.* quod fortaſſe mutari non debuit. Nam vtrumque Latine dicitur, *dare aliquid alicui munus*, et *muneri.* Propertius 2. eleg. 28. *Munera Dianae debita redde choros.* Vet. In-

Nolite, oro vos,[7] inquit, *id mihi*[8] *dare, quod multi inuideant, plures etiam concupiscant. quare ex istis nolo amplius, quam centum iugera, quae et mei*[9] *animi aequitatem et vestram voluntatem indicent.* Nam parua munera, diutina: locuple- 3
tia, non propria esse consueuerunt.[10] Illa igitur corona contentus Thrasybulus, neque amplius requisiuit, neque quemquam honore se anteceſſisse existimauit. Hic sequenti tempore, quum prae- 4
tor classem ad Ciliciam[11] adpulisset, neque satis

7. oro vos. *Ita MS. Ax. Leid.* 1. *Dan. Boecl. Leid.* 2. *Voss.* 2. *Sed* rogo vos *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. (rogo vos) *Ed. Ald. Lamb.* — 8. id mihi. *Sic etiam MS. Leid.* 1. 2. *Voss.* 2. [*Ed. Bos.* 2. *et recenit.*] *Sed* mihi, *omisso τὸ* id, *MS. Dan. Boecl. Ed. Iens. Med. Arg. Par. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Patau.* — 9. meam *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Heus.* [*Ith. Bipont. Heinr. Schmied. Paust.* mei *Ed. Bos.* 2. *et rell.*] — 10. consuerunt *MS. Leid.* 2. *Ed. Iens. Med. Par. Ante* locupleta *Ed. Mag.* — 11. ad Ciliciam. *Sic etiam MS. Voss.* 2. [*Edd. Lamb. Bos. et seqq.*] *Sed* ad Siciliam *MS. Leid.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag.* Ci-

scriptio apud Gruterum p. 16, 2. I. O. M. IVNIA. DONACE. CORON. ET. SCEPTR. EX. ARG. MVNVS. ADTVLIT. Alia p. 47, 10. *Sume libens simulacra tuis quae munera Cilo Aris Vrbanus dedicat ipse sacris.* Sic *dare, ferre, ponere quid alicui donum.* In Priapeis: *obscoenas rigido deo tabellas Dat donum Lalage.* Inscriptio Augustana p. 5, 6. IOVI. IVNON. MINER. ANTONIA. M. LIB. APHRODISIA. SCYPHOS H. VENEREVM. SPECVLVM. DONVM. DEDIT. Eborensis p. 125, 3. VENERI. GENETRICI. CESTVM. MATRONAE. DONVM. TVLERVNT. Liuius 4, 20. *Dictator coronam auream in Capitolio Ioui donum posuit.*

nolite, oro vos, id mihi d.] Vulgo est, *Nolite, rogo vos, m. d.* Sed, vt edidi, legit Cod. Leidensis. Τὸ *oro* etiam in Dan. et Boecl. fuit. Τὸ *id* vero in iisd. et reliquis praeter Leidensem omnibus absorpsit vltima syllaba vocis *inquit.*

[*propria*] h. e. diutina, stabilia, perpetua. v. Stau. ad ed. 3. et Harl.]

4 *Ad Ciliciam*] Sic legendum, e vestigiis sui codicis, in quo fuit *Silicium*, non *Siciliam*, vt est in plerisque MSS. et edd. vett. recte monuit Longolius, Magio et Lambino probantibus. Eurymedon enim et Aspendus, circa quem locum occisus est, (vt e Xenophonte h. Gr. 4, 8. 30. et Diodoro 14.

diligenter in castris eius [12] agerentur vigiliae, a barbaris, ex oppido noctu eruptione facta, in tabernaculo interfectus est.

ciliam *MS. Voss.* 1. ad Silicium *MS. Long.* — 12. suis *MS. Leid.* 2.

[99. vbi v. Wessel.] cognoscimus,) Thrasybulus, in Cilicia sunt, aut certe in Pamphylia, ad quam refertur a Scylace, Dionysio v. 852. Strabone 14. Mela 1, 14. Plinio 5, 27. Ptolemaeo 5, 5. Stephano, aliis. Cilicia autem et Pamphylia sunt inter se finitimae; et in vtriusque confinio ad Eurymedontem sita Aspendus. Confines autem prouincias confundi ab historicis, nihil nouum. Immo, si recte rem putamus, fieri potuit, vt castra Thrasybuli, in quae Aspendii noctu irruperunt, *ad Ciliciam*, (ita enim dixit Nepos, non *in Cilicia*,) id est prope Ciliciam, fuerint.

a barbaris] Aspendiis, vt e Xenoph. et Diodoro l. c. constat.

interfectus est] [a. v. 364. ante C. N. 390.] Sepultus Athenis in Ceramico extra oppidum, vt e Pausania docet Meursius in Ceramico gemino, c. 21.

IX. CONON[1]

[ARGVMENTVM

Cap. I. Peloponnesio bello bene meretur de republica. II. Exsul Persis vsui est aduersus Lacedaemonios. III. Accusaturus Tissaphernen, per litteras agit cum Artaxerxe. IV. Vincit Lacedaemonios ad Cnidum. Graecia liberatur, et Athenienſium muri reficiuntur. V. A Tiribazo in vincula coniicitur.]

CONON ATHENIENSIS Peloponnesio[2] bello accessit ad rempublicam, in eoque eius opera magni fuit.[3] Nam et praetor pedestribus exerciti- 1

1. Cononis vita *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald.* — 2. Peloponnellio *MS. Voss.* 1. 2. *et sic quoque §. 2. Voss.* 2. — 3. in eoque eius opera magni fuit. *Sic primus rescripsit*

Caput Cononis exstat in nummorum meorum vno, cum inscr. ΚΟΝΩΝΟΣ ΑΘΗΝΑΙΟΥ. In postica parte mulier sedens, hastam puram sinistra tenens: pone eam thorax cum clypeo. Ante ara accensa, cui superuolat Victoria, lauream mulieri porrigens. Infra, vt videtur: ΕΡΚΟΣ ΑΘΗΝΩΝ.

1 *Conon*] Ab eo diuersus Conon, Astrologus Samius, aequalis Archimedis et familiaris: cuius meminere cum alii, vt Archimedes ipse praefatione libri de Sphaera et Cylindro, Callimachus apud Theonem in Aratum, Ptolemaeus de apparentiis inerrantium, Catullus carm. 67. Propertius 4, 1: tum Virgilius Eclog. 3, 40; cuius verba perperam de nostro hoc accepisse Seruium, obseruatum Schotto, et Salmasio in Plinianis. [add. Stau. ad ed. min.]

in eoque eius opera magni fuit] [scil. aestimata.] Sic restituit hunc locum Lambinus, Cl. Puteani coniecturam sequutus, quam etiam Sauaro et Gebhardus probant. Et iuuant MSS. Gifan. Dan. et Put. in quibus erat, *in eoque eius opere magni fuit.* a quibus hoc vno differunt MS. Sauar. Ed. Ven. et antiquiss. exempla Lambino laudata, quod pro *magni* habuerunt *magnus*: corruptela haud dubie ex ignoratione elegantissimi loquendi modi nata: denique et infra Nepos ita loquutus est 14, 1. 2. et 24, 1. 4. Longolius edidit, *in eoque opere magnus fuit.* Aldus et alii: *in eoque eius operae magnus fuit vsus.* Vtrique inuitis libris, in quibus legitur *eius*, abest *vsus.*

praetor pedestrib. exerc. praefuit] Primum anno belli

bus praefuit, et praefectus classis res magnas [4] mari gessit. Quas ob caussas praecipuus ei honos habitus est. Namque omnibus vnus insulis praefuit. in qua potestate Pheras [5] cepit, coloniam

ex coniectura Putean. Lambin. [*quem sequuti sunt Bos. et reliqui recc. editores.*] *Sed* in eoque eius opere magni fuit *MS. Gif. Dan. Put.* in eoque eius opere magnus fuit *MS. Voss.* 1. *Sau. Ed. Iens. Med. Arg. Par. et Long. in qua tamen omissum est τὸ* eius. in eoque eius operae magnus fuit vsus *Ed. Ald. Mag. Steph.* in eoque eius opera magna fuit *MS. Leid.* 2. in eoque eius operae magni fuit *MS. Voss.* 2. — 4. classis magnas *MS. Dan.* cl. et res magn. *MS. Ax. Voss.* 2. *Ab MS. Leid.* 2. *verba* et praef. cl. — — praefuit *aberant.* [*Atque Heus. opinabatur, posse τὸ* praefectus classis *abesse, at nihil est mutandum.*] — 5. Pheras. *Sic etiam MS. Voss.* 1. *Ax. Leid.* 2. *sed* Speras *MS. Boecl.* [Spheras *MS. Thott.*] Spaeras *MS. Voss.* 2. Pharas *Ed. Lamb. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Pat. Vales. ad Exc. Polyb. Peiresc. tom.* 3. *p.* 171. *Lipsi.* Theram *Ed. Gebh. probatque Rutgers. varr. lectt.* 4, 10. *p.* 352. [*item Schlegel. l. c. p.* 83. *At v. Harl. not.*]

huius XXII, quum Corcyram praesidio firmaret. Diodorus 14, 84. Κόνων δὲ ὁ στρατηγὸς τῶν Ἀθηναίων πλεύσας εἰς Κέρκυραν etc. Dein anno XXV, cum aliis nouem Alcibiadi suffectus, vt idem Diodorus cum Xenophonte hist. Gr. 1. et Iustino 5, 5. 4. narrant.

praefectus classis res magnas mari gessit] MS. Dan. aberat *res.* Tentabam igitur: *classes magnas mari rexit.* Saepius enim hoc bello classibus Atheniensium praefuit. nam Corcyrae praesidium illaturus cum XL nauibus, vt Diodorus ait, eo nauigauit. Triennio post ab Alcibiade, et rursus anno XXVII, reliquis praetoribus post victoriam a Lacedaemoniis ad Arginusas reportatam abdicatis, classem accepit. Nil tamen mutare audeo.

namque omnibus vnus insulis praefuit] Qua de re videndi Diodorus 14, 84. et Xenophon hist. Gr. 4. [8, 6. sq. ibique Mor. p. 215. sq.] qui posterior et *Pheras nauigasse eum*, ac *Pharnabazo pollicitum, velle se nauales copias ex insulis alere,* scribit. Atqui Nepos ita hanc rem narrat, vt facile adpareat, eum de tempore belli Peloponnesiaci, eoque *non extremo* loqui. Mox enim subiicit: *Fuit etiam praetor extremo Peloponnesiaco bello.* Quare paene est, vt vel tempora confudisse eum, vel de alia Pherarum occupatione loquutum credam.

Pheras cepit] Ita constanter MSS. et edd. vett. nisi quod Boecl. *speras* habet, quod e soni affinitate, librario *Sphaeras* pro *Pheras* excipiente, natum vix dubito. quod autem Rutgersius Var. lect. 4, 10. laudat *Theras*, vellem addidisset, in qua editione id reperisset. Atqui *Pherae vrbs est Thessaliae, neque vnquam eo colonia a Lacedaemoniis est deducta.* Ita Lambinus: qui proinde pri-

Lacedaemoniorum. Fuit etiam extremo Pelopon- 2

mo existimabat, legendum *Patras*, (ea vrbs Achaiae fuit) quo coloniam Lacedaemone ductam e Pausaniae Laconicis et Plinio N. H. 4, 4. constet: postea tamen *Pharas* praeferebat, vrbem Achaiae, Pausaniae Achaicis et Stephano memoratam. idque nomen et apud Xenophontem l. c. ac Plinium 4, 5. putabat reponendum. Rutgersius l. c. et Meursius Miscellan. Laconic. 1, 7. *Theram* reponi volunt, quam Strabo lib. 10. ἄποικον Λακεδαιμονίων, et apud eundem lib. 8. Callimachus Θήρην Λακωνίδα vc ; Pausanias vero Achaicis et Laconicis a Thera Thebano, Autesionis F. qui vno saeculo prius, quam Ionес Athenis proficiscerentur, Lacedaemonios et Minyas e Lemno eiectos eo deduxerat, nomen accepisse, scribit: id quod pariter Strabo l. 8. tradit. Atque sic et apud Xenophontem hist. Gr. 4, 8, 7. vbi Conon Persarum classi praefectus Φερὰς *delatus, oram illam vastasse* dicitur, legi vult Meursius, non, vt Lambinus arbitratur, Φαράς. *Non enim*, inquit, *de vrbe aliqua, sed de insula, loqui vtrumque*, (Xenophontem puta et Nepotem,) *sat ex verbis vtriusque, si adtendas, manifestum.* At vnde manifestum est, optime Meursi? An ex eo, quod *insularum* vterque meminit? Nepos quidem, quum *Cononem omnibus vnum insulis praefuisse;* Xenophon autem, quum *insulas et oppida maritima circumuectum cum Pharnabazo, Harmostas Laconicos eiecisse*, et postea *per insulas cum classe Melon nauigasse* ait? neque enim praeter haec quicquam apud eos de *insulis* legitur. Atqui neutiquam hinc sequitur, Cononem *insulas;* multo minus, nil aliud, quam *insulas;* minime omnium, *Theram* aut *cepisse* in hac potestate, aut hoc itinere *deuastasse*. Immo Xenophontis verba, si recte inspiciantur, clare ostendunt, eum non loqui de insulis. En illa: Ἅμα τῷ ἔαρι ναῦς τε πολλὰς συμπληρώσας, καὶ ξενικὸν προσμισθωσάμενος, ἐπλευσεν ὁ Φαρνάβαζός τε, καὶ ὁ Κόνων μετ' αὐτοῦ, διὰ νήσων εἰς Μῆλον· ἐκεῖθεν δὴ ὁρμώμενος εἰς τὴν Λακεδαίμονα, καταπλεύσας δὲ πρῶτον εἰς Φερὰς, ἐδήωσε ταύτην τὴν χώραν· ἔπειτα καὶ ἄλλοσε ἀποβαίνων τῆς παραθαλαττίας, ἐκάκουργει, ὅ, τι ἐδύνατο. Φοβούμενος δὲ τήν τε ἀλιμενότητα τῆς χώρας, καὶ τὰ τῆς βοηθείας, καὶ τὴν σπανοσιτίαν, ταχύ τε ἀνέσχεψε, καὶ ἀποπλέων ὡρμίσθη τῆς Κυθηρίας εἰς Φοινικοῦντα. Vides Cononem primo *per insulas*, (Cycladas puta, quas eum adduxisse in partes suas, antequam Cythera nauigaret, etiam Diodorus Siculus l. 14. refert,) *Melon nauigasse; inde profectum Lacedaemonem;* hoc est, ad Laconicam. Tota enim regio haec antiquitus *Lacedaemon;* vrbs autem princeps *Sparta* adpellata, (quomodo et Xenophon vocare solet,) vt ex Herodoto l. 7. Scholiaste Homeri, Strabone 8. p. 253. [f. 8. cap. 4. §. 1. 4 sqq. tom. III. p. 156. 162 sqq. ed. Siebenbenk. etc.] Pausania Laconicis p. 179. et principio Messenicorum, obseruatum Cragio de Repub. Lacedaem. 1, 1. Idem Pausanias et principio Laconicorum tradit, ac Eustathius ad Homeri Iliad. β, 581. Praeter Homerum et Herodotum ita Geographi quoque antiquiores hoc nomine vti. Periplus Scylacis: Λακεδαίμων, ἔθνος, καὶ πόλεις ἐν αὐτῇ εἰσὶν αἵδε· Ἀσίνη, Μοθώνη· Ἀχιλλέως λιμὴν κ. λ. Scymnus Chius, vt

nesio bello praetor, quum apud Aegos flumen[6]

6. Egos fl. *MS. Dan. Ed. Ions. Med.* egeos fl. *MS. Leid.* eghos fl. *Ed. Arg.*

volunt, in fragmento Periegeseos: Ἦλιδος δ' ὑπάρχειν Ὀξυλον Ἡγεμόνα, Κρεσφόντην δὲ τῆς Μεσσηνίας, Εὐρυσθένην δὲ καὶ Πρόκλην Λακεδαίμονος. Vnde *Spartani* a *Lacedaemoniis* olim distincti. Diodorus Siculus 11. τῶν μὲν Λακεδαιμονίων ἦσαν χίλιοι, καὶ σὺν αὐτοῖς Σπαρτιάται τριακόσιοι, quod etiam magno Casaubono ad 8. Strabonis adnotatum. Ad Laconicam igitur profectus Conon, *primum Pheras nauigans, regionem illam vastauit.* Erat illa pars *Messeniae.* Strabo 8. recitatis Homeri versibus Odyss. φ, 15 et 16. Τῆς Φηρῆς, inquit, τὴν χώραν λέγει, ἡ μέρος ἦν τῆς Μεσσηνίας. ita recte MSS. Vulgo editur: ἧς μέρος ἦν καὶ ἡ Μεσσηνία. perperam. Messeniae enim longe vltra Pherarum ditionem et Pamisum, in occasum et septentrionem ad Nedam flumen et sinum Cyparissium vsque porrigebatur. Idem Strabo paullo ante: Διαβᾶσι τὸν Πάμισόν ἐστι πολλὴ τῆς Μεσσηνίας, εἶθ' ἡ τῶν Φηρῶν ἐπαρχία ἅπασα. Nomen accepit a Pheris, Messeniae oppido, de quo mox plura. Messenia vero olim pars Laconicae fuit. Rursus docet Strabo eod. libro: [c. 4. §. 1. p. 154. tom. III.] αὕτη (Μεσσηνία) δ' ἐπὶ μὲν τῶν Τρωϊκῶν ὑπὸ Μενελάῳ ἐτέτακτο, μέρος ὖσα τῆς Λακωνικῆς. et paullo post: εἴρηται, ὅτι καὶ αὕτη μέρος ἦν τῆς Λακωνικῆς. Messenia scilicet. Denuo: ὅτι Λακεδαίμων ὁμωνύμως λέγεται, καὶ ἡ χώρα, καὶ ἡ πόλις, δηλοῖ καὶ Ὅμηρος· λέγω δὲ χώραν σὺν τῇ Μεσσηνίᾳ. Et mox comparatione aliquot versuum Homeri docet, Pherarum ditionem, quae in Messenia est, *Lacedaemonis* nomine ab eo comprehensam. Videri et Eustathius potest loco, quem paullo ante diximus. Atque hinc factum, vt in Periplo Scylacis inter Lacedaemonis vrbes recenserentur *Asine*, *Mothone*, et *portus Achilleus*; quae Messeniae omnes accensent. Recte igitur Xenophon scribit, Cononem ad Lacedaemonem nauigantem, Pherarum regionem, partem videlicet Laconicae, vastasse. Persequamur iam reliqua itineris. *Deinde et in alia loca orae maritimae descendens, damno adficiebat, quicquid poterat.* oram maritimam intelige, quae sinu Messeniaco adluitur, ad quem et Pherae sitae, vt statim dicemus. *Veritus autem regionem importuosam,* (nullus enim in eo sinu portus, quod sciam, memoratur, quamquam Pheras Strabo ait habere ὕφορμον ἀξιόλογον) *et auxilium* (vicinorum Lacedaemoniorum puta) *et commeatus penuriam,* (aberat enim a Cycladibus, quas suas fecerat, aliquanto longius,) *mox conuerso cursu discessit, et ad Cytheriae portum Phoenicunta adpulit;* vti quidem postrema haec verba verti vult πολυμαθέστατος Bochartus de coloniis Phoenicum 1, 22. Equidem nusquam *Phoenicuntem portum* in Cythera insula, sed in Messenia tantum, Creta, Sicilia, Libya, denique in Asia ad Mimantem montem, reperio. De primo Pausanias Messenicis: Μετὰ δὲ τὸν Ἀκρίταν, λιμήν τε Φοινικοῦς, καὶ νῆσος κατ' αὐτὸν Οἰνοῦσαι. Inter Acritan puta et Mothonem; non autem inter Asinem et Colonides, siue ad initium sinus Messeniaci, quo loco

copiae Athenienſium a Lyſandro ſunt deuictae.

a I. Laurembergio in Tabula Peloponneſi ponitur: id enim repugnat verbis Pauſaniae, qui exaduerſus Oenuſas ſitum ait, et mox de Mothone ſubiungit, quae ad occidentem Acritae eſt. Secundi meminit Ptolemaeus 3, 18; tertii 3, 4; quarti 4, 5; quinti Thucydides 8, quum ait, Athenienſium naues, quae tres Chias inſecutae fuerant, fugiſſe *ἐς τὸν ὑπὸ τῷ Μίμαντι λιμένα Φοινικοῦντα καλούμενον*. Meminit et Stephanus, ſed eius verba hodie corrupta leguntur: *Ἔστι καὶ Φοινικοῦς λίμνη. Θουκυδίδης ὀγδόῳ*. Legendum: *Φοινικοῦς λιμήν*. *Εὐλίμενος* tamen Cythera etiam a Strabone lib. 8 p. 250 vocatur. Et duos in eo portus recentiores Tabulae exhibent; vnum S. Nicolai, ad ſeptentrionem; alterum Delphinum ad auſtrum. Fieri itaque potuit, vt etiam horum alteruter *Phoenicus* diceretur, a Phoenicum adpulſu, a quibus haec inſula, vt Bochartus exiſtimat, aliquando occupata. Cytheram autem nauigaſſe in hac expeditione Cononem, etiam Diodorus 14 teſtatur. Ceterum haec accuratius expendenti, facile adparebit, *Pheras Meſſeniae*, non autem *Theram* inſulam, a Gonone inuaſam fuiſſe. Primo namque e Melo ad Laconicam profectus iam praeteruectus erat Theram, quippe ad dextrum Meli latus eodem gradu longitudinis ſitam. non igitur in eo itinere vaſtare potuit. Deinde *χώραν* illam vaſtaſſe dicitur; qua voce de inſula tam parua Xenophontem vſum, vix crediderim. potius dixiſſet *ὅλην τὴν νῆσον*. *χώραν* autem *Φήρης*, ſeu *Φηρῶν*, partem Meſſeniae, adeoque Laconicae veteris, dictam, e verbis Strabonis paullo ante adductis manifeſtum eſt. Praeterea ora maritima fuit, quam inuaſit vaſtauitque Conon: ſtatim enim ſubiicit Xenophon, *cum et in alia loca orae maritimae deſcendiſſe*. Talis igitur et illa fuit, quam antea vaſtauerat. Atqui aliud eſt ora maritima, aliud inſula, diſtinguitque Xenophon ipſe libro 3, quum ait: *πόλεσι παρήγγειλαν ταῖς ἐν ταῖς νήσοις, καὶ ταῖς ἐπιθαλαττιδίοις*. add. lib. 4. p. 534. Denique Conon, regione, quam vaſtauerat, cum vicino littore relicta, *conuerſo curſu* Cytheram contendit: quod fieri non potuit, ſi Theram vicinamque oram vaſtauit. Haec enim e Cythera ad Iſthmum Corinthiacum nauiganti demum praeternauiganda erat. At ſi *Pheras* retineamus, cuncta exacte congruunt. Nam ea maritima vrbs fuit, ad oſtium Nedonis fluuii, et ſiniſtram Pamiſi, quinque a mari ſtadiis diſtans, aeſtiuamque nauium ſtationem habens; vt e Strabone l. 8. cognoſcimus. Pauſanias Meſſenicis ſex ferme ſtadiis eam a mari abeſſe ſcribit. Ptolemaeus quoque 3, 16 inter maritima Meſſeniae oppida recenſet. Eadem enim vrbs eſt *Φηραὶ*, *Φεραὶ*, *Φαραὶ*, id quod Homeri, Strabonis, Ptolemaei, et praeſertim diuerſa Pauſaniae loca inter ſe comparanti obſcurum eſſe non poteſt. Nam hic initio Meſſenicorum *Φηρὰς* vocat. *Τῇ γὰρ*, inquit, *Ὀρτιλόχῳ τὸν οἶκον ἐν τῇ Μεσσήνῃ πόλισμα ἔρηκε* (Homerus) *τὰς Φηράς*. Poſt paginas autem quatuor, *Φεράς*. *Ἴδμιος δὲ ὁ Γλαύκῳ καὶ ἱερὸν τῷ Γοργάσῳ καὶ Νικομάχῳ τὸ ἐν Φεραῖς ἐποίησεν*. Denique in deſcriptione agri vrbiumque Meſſeniae *Φαρὰς* ſubinde, incolasque *Φαραίτας* appellat; nam hanc ipſam ab eo vrbem deſignari, cum ex iis adparet, quae de Ortilocho, et Nicomachi Gorgaſique in ea vrbe fano, refert;

Sed tum abfuit,[7] eoque peius res adminiſtrata

7. abfuit. *Sic etiam MS. Voſſ. 2. Leid. 2. et Edd. noſtri vett.* [*et recentt.*] *omnes. Sed* affuit *MS. Voſſ. 1. Ed. Lamb.* afuit *Ed. Gebh.* [*recte! v. Stau. ad ed. min. et Harl.*]

tum quod eodem fere ſpatio, quo Strabo, a mari, a Thuriatarum autem vrbe circiter LXXX, ab Abea vero ferme LXX, ſtadiis diſtare ſcribit: nam et Strabo Φηρὰς Thuriae Gereniisque confines facit; et Ptolemaeus Φερὰς inter Abeam et Meſſenem collocat. Vna ergo eademque vrbs Pauſaniae, *Pherae* et *Pharae* dicta. Stephanus quoque Φαραὶ dixit. Φαραὶ πόλις Μεσσήνης, ὅθεν ἦσαν οἱ Ἀφαριτίδαι. quae poſtrema vox haud dubie corrupta: legendumque fortaſſe Φαραιάται, quomodo incolas vocat Pauſanias; vel, quod gentile vrbis ipſe Stephanus paullo poſt eſſe ſcribit, Φαραῖται. Sic et Achaiae oppidum, quod Ptolemaeus aliique *Pheras*, Pauſanias et Stephanus Φαρὰς, eiusque incolas Strabo 8 Φαρεῖς adpellat. Et Homerus, quod Theſſaliae oppidum in Iliade Φηρὰς, in Odyſſea Φερὰς dixit, metri cauſſa, ſi Euſtathio credimus. Sic enim ille: Φερὰς, τὰς Φηρὰς λέγει, συνείλας τὸ η διὰ τὸ μέτρον, ὁμοίως τῷ ξηρὸν, ξερὸν, καὶ νοσηρὸν, νοσερὸν, καὶ ἀσκηθὴς, ἀσκεθής. Meſſeniae vero oppidum Homerus nunc Φηρὰς vocat, vt Od. γ, 489; nunc Φηρὴν, vt Iliad. ε, 542. Vnde Φηρῆς χώρα apud Strabonem 8. Maritima igitur vrbs Pherae. Praeterea hinc Cytheram nauigaturus Conon, qui a Melo inſula venerat, *curſum conuertere* debuit. nam Cythera inter Melon et Pheras interiacet. Clarum ergo eſt, ſi quid aliud, apud Xenophontem non Theram inſulam, ſed Pheras Meſſeniae, earumque regionem retinendam eſſe. Quod ſi de eadem re Nepos loquitur, vt Meurſius exiſtimabat, manifeſtum eſt, nec apud eum quicquam mutari debere. Sed fac, de alio tempore loqui Nepotem; nihilo tamen ſecius *Pheras* capere potuit Conon; quippe haud procul finibus Laconicae ſitas, adeoque Lacedaemoniorum partibus bello Peloponneſio addictas. Itaque non eſt, cur *Pharas* Achaiae cum Lambino reponamus: quod oppidum nimium ab inſulis Archipelagi diſtat. Id vnum obiici video poſſe, *Pheras* Meſſeniae nusquam *coloniam Lacedaemoniorum* dici. Et certe, qui colonias Laconicas ex omne genus ſcriptoribus congeſſit, Meurſius nullam eius mentionem facit. Neque tamen hinc recte colligas, non fuiſſe illuc coloniam a Lacedaemoniis deductam. id enim facile potuit fieri, quum Meſſenia non ſolum Menelai regis temporibus; ſed etiam poſtea diu ſub Spartanorum poteſtate fuerit. Quod autem nulla coloniae huius memoria ſupereſt, in tanta antiquiſſimarum rerum ignorantia nemini mirum videri debet.

ſed tum abfuit] *Falſum eſt, quod dicit, ſiquidem vera ſunt*, quae Xenophon, Iſocrates, Diodorus Siculus, et ceteri tradunt. Lambini haec κρίσις eſt, Longolii Magiique vitula, vt ſolet, arantis. At vero, quid illi tradunt, o bone? *Cononem*, aiunt, *quum videret aduentum claſſis Laconicae, ſtatim exclamaſſe, ſignumque dediſſe, vt totis viribus ad naues opis fe-*

eſt. Nam et prudens rei militaris, et diligens erat imperii.[8] Itaque nemini erat his tempo- 3
ribus dubium, ſi adfuiſſet,[9] illam Athenienſes calamitatem accepturos non fuiſſe.

8. dil. er. imperii, *(h. e. qui cunctas prudentiſſimi imperatoris partes diligenter curateque ſuſtinebat, qui imperium ſuum, et ſeueram diſciplinam diligenter exercebat,) MS. Leid. 2. Voſſ. 1. 2. Ed. Iens. Med. Ald. Lamb. Sau. Gebh. Keuch. Heus. Patau.* [*Stauer. 2. 3. Tzſchuck. 1. 2. Harl. Ith. Bip. Brem. Heinr. Pauſ. Atque Stau. laudat Burm. ad Phaedr. libr. V. prol. verſ. 4. Sic Nepos XV. 3. 1.* diligens veritatis, *aliaque aliorum loca excitat Heuſing. Quare* imperii *reſcripſi. Add. Kapp. et Harl. not.*] *Sed* dil. er. imperator *Ed. Arg. Par. Steph. Boecl.* [*Bos. Stau. 1. Wetz. Schmied. quam vero lectionem bene oppugnat Brem.*] — 9. adfuiſſet *MS. Dan. Ed. noſtri omnes vett.* [*Sed* adfuiſſet *rectius pleraeque Edd, recenti.*] *Mox* Athenienſeis *MS. Dan. Ed. Stau. 1.*

rendae cauſſa concurrèrent, anxiumque eo malo hos vocaſſe, illos rogaſſe, alios coëgiſſe, vt naues complerent: verum dilapſis militibus, et vectoribus, nihil profeciſſe: itaque iam ſuperuenientibus cum clamore et aquarum ſonitu hoſtibus, cum octo nauibus, quae ſolae vectoribus ac milite completae erant, et Paralo diceſſiſſe, ac poſtquam collegarum culpa eſſe perditas Athenienſium res animadvertit, ad Euagoram in Cyprum nauigaſſe: in reliquas coortos cum Lyſandro Peloponneſios, partim omnino vacuas cepiſſe, partim dum complentur laceraſſe: milites apud naues inermes et ſparſim aduenientes interfectos, ac exſcenſione facta in fuga conciſos. An hinc ſequitur, *adfuiſſe* Cononem, *cum copiae Athenienſium deuincerentur?* Immo iam abierat, antequam naues Athenienſium a Peloponneſiis inuaderentur, et vixdum clamore irruentium fluctuumque fremitu percepto, diceſſerat. Reuera igitur, quum vincerentur Athenienſes, *abfuit:* etſi conſpecto hoſtium aduentu e longinquo, adfuerit. quae non pugnant invicem, vti Lambino Longoliogue viſum. [Nempe Xenophon in hiſt. Gr. 2, 1, 18 ſqq. et Plutarch. in Alcib. c. 37. tradunt, Cononem interfuiſſe proelio, ſuorumque clade perſpecta, (quum vidiſſet, Athenienſium copias incuria collegarum, militibus dilapſis, eſſe *deuictas*, h. e. penitus victas.) cum ſua aliisque ſeptem nauibus, milite completis, et Paralo, naue publica, Cyprum inde aufugiſſe.]

abfuit] Lambinus mallet *afuit*. [vid. VV. LL.].

diligens imperator] Sic MSS. meliores et plerique omnes ante Lambinum editi. Lambinus et Sauaro ediderunt *dil. imperii.* nec tamen addunt, cur mutarint. [Sed v. VV. LL.]

1 II. Rebus autem adflictis, quum patriam obsideri audisset, non quaesiuit, vbi ipse tuto [1] viueret, sed vnde praesidio posset esse ciuibus suis. Itaque contulit se ad Pharnabazum, satrapen [2] Ioniae et Lydiae, eumdemque generum regis et propinquum: apud quem vt multum gratia valeret, multo labore multisque effecit pe-
2 riculis. Nam quum Lacedaemonii, Athenienſibus deuictis, [3] in societate non manerent, quam cum Artaxerxe fecerant, Agesilaumque [4] bellatum misissent in Asiam, maxime impulsi a Tissapherne, qui ex intimis regis ab amicitia eius defecerat, et cum Lacedaemoniis coierat societatem: hunc aduersus Pharnabazus habitus est imperator; re quidem vera [5] exercitui praefuit Conon,

1. tuto *aberat a MS. Voss.* 2. — 2. satrapem *Ed. Med. Arg. Ald. Steph. Gebh.* — 3. victis *MS. Voss.* 2. *Ax. Mox* Artaxerse *et c.* 3, 1. Artaxersi *Ed. Mag.* — 4. Hagesilaum *MS. Dan. Mox* Tinsapherne *MS. Dan. Leid.* 2. Tisapherne *Ed. Iens. vbique, Mag.* Thisapherne *Ed. Med. Arg. Long.* — 5. re quidem vera. *Sic*

1 *Sed vnde praesidio posset esse ciuib. suis*] Pro *posset esse* edd. Steph. Gebh. et Keuch. habent *esset*.

2 *In societ. non manerent*] Quid prohibet eos *in societate non* mansisse dici, qui primi pacem aperte violarunt, bellumque alteri parti intulerunt?

a Tissapherne qui — defecerat] Paullo aliter Xenophon 3 Gr. rer. 4, 25. Diodorus 14, 80. Plut. in Ages. c. 9 et Iustinus 6, 1: qui fidissimum regi fuisse, sed aliorum calumnia euersum innuunt. Vnde videri possit, simulasse potius societatem cum Lacedaemoniis, quam reuera coiisse. Plutarchus certe ait, eum hominem perditum, et vniuerso Graecorum generi infestissimum fuisse. [Cornelius hic nimis quidem breuis, neque ab omni negligentiae culpa liberandus, sibi ipse, comparando ea, quae in vita Agesilai cap. 2. de Tissapherne et Agesilao memoriae prodidit, contradixisse videtur. At omnem rem expedit, supplet ex historia, quae supplenda sint, et Cornelium vtroque loco scripsisse vera, bene docet Schlegel. l. c. p. 95. Add. Harl. Tzschuck. et Wetz. (qui rerum et historiae seriem late docteque explicuit,) not. ad nostrum locum, et Stau. ad min. ed. de Cornelii narratione breui et obscura, Cononem statim ad Pharnabazum se contulisse, quum prius, post proelium navale, ad Aegos Potamos commissum, in insulam Cyprum se contulisset.]

re quidem vera exercitui praefuit Conon] Quem de Phar-

eiusque omnia arbitrio gesta sunt. Hic multum 3
ducem summum [6] Agesilaum impedivit, saepeque
eius consiliis obstitit. Neque vero non fuit aper-
tum, [7] si ille non fuisset, Agesilaum Asiam Tauro
tenus regi fuisse erepturum. Qui postea quam 4
domum a suis ciuibus reuocatus est, quod Boeo-
tii [8] et Athenienses Lacedaemoniis bellum indi-
xerant: Conon nihilo [9] secius apud praefectos
regis versabatur, hisque omnibus maximo [10] erat
vsui.

III. Defecerat a rege Tissaphernes, [1] neque 1
id tam Artaxerxi, quam ceteris, erat apertum:

MS. Voss. 1. *Leid.* 1. *Ed. Steph.* [*Lamb. Bos. et rell.*] *Sed* re quid vera *MS. Voss.* 2. re quidem vere *Ed. Keuch.* — 6. mult. duc. summ. *Sic MS. Dan. Ax. Boecl. Mendos. Leid.* 2. *Voss.* 1. 2. *Ed. Sau.* [*Bos. et recentt.*] *Sed* militum duc. summ. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long.*] *Mag. Lamb. Steph. Patau.* — 7. apparatum *MS. Leid.* 2. *Tum* fusisset *Ed. Long.* — 8. Boetii *MS. Leid.* 2. *Voss.* 1. 2. *Ed. Arg. vbique. Mox* bellum Lacedaemon. *MS. Leid.* 2. [*Forsan melius.*] — 9. nihilo. *Ita quoque MS. Voss.* 1. 2. *Leid.* 2. *Mox* versebatur *MS. Voss.* 1. *Leid.* 2. *et* iisque *Ed. Lamb. Patau.* — 10. magno *MS. Ax. Voss.* 1. *Ed. Iens. Med. Ald. Par. Lamb. Patau.* 1. Thisaphernes *MS. Leid.* 2. Thysiphernes *MS. Dan.* Tysaphernes *MS. Voss.* 1. Tisaphernes *Ed. Iens. Med. Arg. Long. Mag.*

nabazi consilio ab Artaxerxe imperio maris praefectum scribunt Diodorus 14 et Iustinus 6, 1. 7 et 9.

3 *Multum*] Sic MSS. Dan. Sch. Boecl. et, e suis haud dubie codicibus, Sauaro. Vulgati inepte: *militum*. Quid enim, ait Gebhardus, est *militum dux summus?* nisi quis forte anserum aut anatum, aut gregis ducem comminisci velit.

eius consiliis obstitit] Inprimis cum Regi Persarum persuasit, vt concionatores Graecarum ciuitatum auro corrumperet: de quo Polyaenus lib. 1, Plutarchus Artaxerxe, Pausanias Laconicis. Quippe his artibus conflatum est Lacedaemoniis bellum domesticum, reuocatique ad sua tuenda, qui aliena inuaserant.

si ille non fuisset] V. Ind. *esse*, et not. ad 15, 10. 4.

Agesilaum Asiam Tauro tenus regi fuisse erepturum] Nam *quaecunque sub dio erant, in potestate habens, magnum Asiae tractum peruaserat, et, si ob vrgentem domi necessitatem non reuocassent eum Spartani, facile toti Persarum regno extremum periculum attulisset*, vt in elogio eius scribit Diodorus 15. Adde infra 17, 4. 2.

4 *Hisque omnibus maximo erat vsui*] Qu. edd. *iisque omn. magno er. vsui.*

[1 *Apertum*] Sed, notantibus iam Stau. ad ed. min. et

multis enim magnisque meritis apud regem, etiam quum [2] in officio non manerēt, valebat. Neque id mirandum, [3] si non facile ad credendum adducebatur, [4] reminiscens, eius se opera Cyrum fratrem superasse. Huius accusandi gratia Conon a Pharnabazo ad regem missus, posteaquam [5] venit, primum ex more Persarum ad Chiliarchum, [6] qui secundum gradum imperii tenebat, Tithraustēn [7] accessit, *seque* ostendit *cum rege colloqui*

2. et cum *MS. Voss.* 2. *Ax.* [etiam *h. l. idem est, ac* adeo: *at Heus. legere iubet diuisim* et iam *pro* adhuc.] — 3. neque id mir. *Sic MS. Mendos. Leid.* 2. *Voss.* 1. 2. *Ed. Vltrai.* [*Bos. et seqq.*] *Sed* neque id erat mir. *MS. Leid.* 1. neque admirandum *Ed. Iens. Med. Par. Ald. Mag. Lamb. Steph. Keuch. Patau.* neque mirandum *MS. Ax. Mox* ad cedendum *Ed. Iens. Med. Ald.* — 4. inducebatur *MS. Voss.* 1. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Steph. Gebh. Boecl.* [*Lamb. Bos. Stau.* 1. *Heus. Ith. Brem. Wetz.*] *Sed* adducebatur *MS. Leid.* 2. *Ax. Voss.* 2. *Dan. Ed. Stau.* 2. [3. *Harl. Tzschuck.* 1. 2. *Bipont. Schmied. Paus. Atque sic h. l. legere iubet Oudend. ad Iul. Caes. de B. G. IV. c.* 6. *pag.* 176. *Quare ego id reponere haud dubitaui.*] — 5. postquam *Ed. Iens. Med. Par. Ald. Lamb. Patau.* — 6. cheliarchon *MS. Ax.* Cheliarcum *MS. Voss.* 1. *Leid.* 2. Cheliarchum *MS. Dan.* chilarchum *Ed. Ald.* — 7. Tethrausten *MS. Dan.* Titharsten *Ed. Long.* Tethraustem *MS. Leid.* 2. Tethrausten *MS. Ax.* Tetranstem *MS. Voss.* 1. Titraustem *Ed. Ald.* Tetraustem *Ed. Iens. Med. Arg.* Tetrausten *Ed. Par.* Tithrausten *Ed. Heus.* [*Stau.* 3. *Harl.* Tzschuck. ad ed. 2. (quos consules) Pharnabazus, secundum Iustinum 6, 1. regi indicauerat, et Tissaphernem apud regem ante Agesilai expeditionem iam criminatus erat, quod cum Dercyllide, Laconum in Asiam irrumpentium duce, transegisset: nec iusto ordine haec persequutus esse Tzschuckio videtur Cornelius.]

Neque id mirandum] Sic e MS. suo et ed. Vltrai. Schottus, probatque et Gebhardus; ac in vltima ed. sua reposuit Boeclerus. Vulgo erat: *neque admir.* Plenius Leidensis: *neque id erat mirandum.*

inducebatur] Exc. Dan. et MS. Leid. *adducebatur.*

Cyrum fratr. superasse] Vid. Plutarchum in Artaxerxe. qui tamen Tissaphernis opera id factum, non ait: quemadmodum neque Xenophon hanc rem narrans. sed Diodorus Sic. 14. [c. 23. vbi vid. nr. 45. Wessel.] eius in illo proelio operam, praemiaque idcirco a rege ei tributa, refert.

2 *Posteaquam*] Sic ed. vlt. Boecl. et ita in sua quoque Magius reperit. Alii *postquam.*

Tithrausten] Dan. *Tethrausten.* Longol. ed. *Titarsthen.* sed Graecis vbique Τιθραύστης dicitur.

velle: nemo enim ſine hoc admittitur. Huic 3
ille, *nulla*, inquit,[8] *mora eſt: ſed tu delibera,*
vtrum colloqui malis, an per litteras agere,[9] *quae*
cogitas. neceſſe eſt enim, ſi in conſpectum vene-
ris, venerari te regem. (quod προσκυνεῖν[10] illi
vocant.) *hoc ſi tibi graue eſt, per me*[11] *nihilo*

Bip. Heinr. Tzſchuck. Wetz. Schmied. Pauſt. quos ſum ſequutus. Tithrauſtem *Ed. Lamb. Bos. Stau.* 1. 2. *Ith. Brem.*] — 8. inquit, nulla *Ed. Iens. Med Arg. Par. Ald. Lamb. Long. Mag. Steph. Gebh. Keuch. Patau. In Med. mox eſt* verum *pro* vtrum. — 9. agere. *Sic etiam MS. Gif. Dan. Mendos. Leid.* 2. *Voſſ.* 1. *Ed. Sau.* [*Bos. et recentt.*] *Sed* arege *MS. Voſſ.* 2. edere *Ed. Ald. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Keuch. Ab Ed. Iens. Med. Arg. Par. Vltrai. Long. abeſt.* — 10. proſcynim *Ed. Iens. Med. Arg. Par.* prochyneſin *MS. Leid.* 2. proſchyneſin *MS. Voſſ.* 1. προσκύνησιν *MS. Mendos. Dan.* quod — vocant *parentheſi includunt Stau.* 2. 3. *Heus.* [*Tzſchuck. et al.*] *In MS. Ax. verbum graecum deerat.* — 11. pro me *Iens. Med. in quibus mox eſt* nihilo — ſecius.

3 *Nulla, inquit*] Sic MS. Boecl. Reliqui inuertunt: *inquit, nulla.*

agere] Sic quoque MSS. Dan. Gif. Schotti, et Sauaro. Vulgati *edere*, quomodo Liuius et Curtius, ac mox ipſe Nepos dixere *mandata edere.* Edd. Vltrai. et Longol. vtrumque expungunt, nullo ſenſu.

neceſſe eſt enim, ſi in conſpectum veneris, venerari te regem] Id enim more Perſarum cunctis, etiam peregrinis, et aliorum Principum ciuitatumque legatis, faciendum erat, ſi in conſpectum colloquiumue Regis admitti vellent: vt e Plutarcho in Themiſtocle, (tom. II. p. 311.) Pelopida, et Artaxerxe, Aeliano Variar. 1, 21. Herodoto 7. Athenaeo 2. et 6. Valerio Max. 6, 3. aliisque ſcriptoribus docet Briſſonius lib. 1. de regno Perſarum, c. 214.

venerari te regem] Plura de hoc ritu Briſſonius loco ſupra laudato, Druſius adnot. ad Eſther. 3, 2. Grotius ad Matth. 2, 2 etc. [Vorſt. ad Sulp. Seu. H. S. 1, 12, 3. *Fiſch.* Add. Gebhard. ad noſtrum locum.]

προσκυνεῖν] Quid. MSS. et edit. προσκύνησιν, quod, Schotti iudicio, perinde eſt. Ad τὸ *venerari* tamen propius accedit alterum. Atque ſic et Plinius N. H. 11, 37. *Patentibus* (oculis) *dormiunt lepores, multique hominum, quod* κοιμβητᾶν *Graeci dicunt.* ita enim legendum puto hunc locum. [De hoc loco, quem parentheſi ſeparaui a reliqua oratione Tithrauſtis, ad quam verba illa referri non poſſunt, copioſe diſputant, et vero litigant interpretes. *Illi* eſſe videntur Graeci; hinc pro τῷ *illi* Harles. *Graii*; Cellarius et Ricklef. *Graeci* ſubſtituere malint: alii autem verba illa vel interpolatoris cuiusdam eſſe vel ab Aemilio Probo profecta haud veriſimiliter exiſtimant.]

4 *fecius editis mandatis conficies, quod ſtudes.* Tum Conon: *Enimuero,*[12] inquit, *non eſt graue quemuis honorem habere regi: ſed vereor, ne ciuitati meae ſit opprobrio, ſi, quum ex ea ſim*[13] *profectus, quae ceteris gentibus imperare conſueuerit, potius barbarorum, quam illius, more fungar.* Itaque quae volebat, huic ſcripta tradidit.[14]

1 IV. Quibus cognitis, rex tantum auctoritate eius motus eſt, vt Tiſſaphernem hoſtem iudi-

12. mihi vero *Ed. Iens. Med. Par. Ald. Mag. Lamb. Steph. Boecl. Keuch. Patau.* [*Wetz. Riclef. Brem. et elegantius id mihi videtur. Diſſentit tamen Tzſchuck. ad ed. 2.*] — 13. ex ea ſim. *Sic MS. Dan. Mendos. Sed* ex ea ciuitatis ſim *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Long. Mag. Lamb. Steph. Mox* conſuerit *MS. Leid. 2. Voſſ. 2.* [*Ed. Wetz.*] — 14. itaq. quae huic volebat, ſcripto tradidit *MS. Leid. 1.* itaq. quae huic vol. ſcripta trad. *MS. Ax. Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Bos. 1.* itaque huic, quae volebat, ſc. trad, *MS. Leid. 2. Voſſ. 1. 2. Ed. Stau. 1. 2. 3. Heus.* [*Tzſchuck. 1. 2. Ith. Harl. (qui* huic *gloſſema eſſe putat,) Wetz. Brem. Schmied. Heinr. Pauſt.*]

[*editis mandatis*] v. Brouckhuſ. not. ad Propert. 3, 22. 11. *Fiſch.*]

4 *Enimuero*] Sic MS. Boecl. Alii *Mihi vero.*

ſed vereor, ne ciuitati meae ſit opprobrio] Quam indecora Graecis huiusmodi veneratio viſa, pluribus exemplis docet Briſſonius l. c. p. m. 13 et ſeqq. Quid vero hoc caſu Chriſtiani veteres obſeruarint, habes apud Grotium ad Matth. 4, 8.

ex ea ſim prof.] Sic MSS. Dan. ac Schotto inſpecti, et quidam editi. nec aliter, puto, Boeclerianus. Alii: *ex ea ciuitate ſim prof.* quod fortaſſe ſuperuacaneum, et e proximo repetitum eſt.

itaque quae voleb. huic ſcr. trad.] Sic Lambinus edidit. Alii, et MS. Leid. *quae huic volebat, ſcripto tradidit.* quod fortaſſe ſperni non debuit. Quidam, Lambino teſte, malebant, *quae hunc volebat, ei ſcripta tradidit.* quod neſcio an ad ea quae ſequuntur congruat. An legendum: *huic, quae volebat, ſcripta tradidit?* Ceterum Iuſtinus 6, 2. 14 Cononem *per internuncios egiſſe cum rege;* Diodorus 14, 39. 87. *congreſſum et colloquutum* ait.

1 *Rex t. auct. eius motus*] Vid. Iuſtin. 6, 1. 7.

vt Tiſſaphernem hoſtem iudicauerit] Eique, Tithrauſte miſſo, caput praecidi iuſſerit, vt refert Xenophon in Ageſilao p. 601. c. 1. nr. 7 ſq. et nr. 29. Ceterum Diodorus 14 c. 80. non Pharnabazi aut Cononis ſuaſu, ſed Paryſatidis regiae matris impulſu interfectum ait, infeſtae homini, quod Cyrum filium, quem illa amabat, apud regem detuliſſet. [Conf. Stau. ed. 3. ad c. 2, 3.] Pharnabazo tamen id etiam Iuſtinus imputat 6, 1. 7. Pro *Tiſſaphernem* MS. Dan.

cauerit,[1] et Lacedaemonios bello perſequi iuſſerit, et ei permiſerit, quem vellet eligere ad diſpenſandam pecuniam. Id arbitrium Conon *negauit ſui eſſe conſilii, ſed ipſius, qui optime ſuos noſſe deberet: ſed ſe ſuadere,*[2] *Pharnabazo id negotii daret.* Hinc magnis muneribus donatus[3] 2
ad mare eſt miſſus, vt Cypriis,[4] et Phoenicibus, ceterisque maritimis ciuitatibus[5] naues longas imperaret, claſſemque, qua[6] proxima aeſtate mare tueri poſſet, compararet:[7] dato adiutore, Pharnabazo, ſicut ipſe voluerat. Id vt[8] Lace- 3
daemoniis eſt nuntiatum, non ſine cura rem adminiſtrarunt,[9] quod maius bellum imminere arbitrabantur, quam ſi cum barbaro ſolum contenderent. Nam ducem fortem et prudentem,[10]

1. uĭdicarit *Ed. Iens. Med.* iudicarit *Ed. Arg. Par. Ald. Long. Lamb. Gebh. Keuch. Pat.* — 2. ſed ſuad. *Ed. Iens. Med. Par. Ald. Mag. Mox* negocii *Ed. Iens. Med. Arg. Long. Mag.* — 3. donatis *Ed. Med.* — 4. Cypris *MS. Dan. Mox ante* Phoen. τὸ et *aberat in MS. Ax.* — 5. ciuit. marit. *Ed. Iens. Med. Arg. Ald. Long. Mag. Steph. Gebh. Keuch. Patau. Statim* nauis *MS. Voſſ.* 1. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Lamb.* — 6. qua prox. *Sic MS. Dan. Voſſ.* 1. 2. *Leid.* 2. [*Ed. Lamb. Bos. et recc.*] *Sed* quae pr. *Ed. Mag. Steph. Gebh. Keuch.* — 7. compararet. *Sic MS. Sau. Put. Gif. Ed. Iens. Med. Arg. Long.* [*Bos. et recentt.*] *Sed* comparare *MS. Dan.* comparet *Ed. Par. Abeſt ab Ed. Ald Lamb.* — 8. ſed vt *MS. Ax.* — 9. adminiſtrarunt. *Ita ed. Long.* [*Lamb. Bos. et recentt.*] *Sed* amminiſtrant *MS. Dan.* adminiſtrant *MS. Voſſ.* 1. *Leid.* 2. *Ab Ed. Gebh. Keuch. abeſt* τὸ rem. — 10. fortem, prud. *MS. Leid.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald.*

habebat *Thyſaphernem.* ſed Graecis quoque Τισσαφέρνης dicitur. [*Tiff.* MS. Ax.]

et ei permiſerit] Paullo aliter Diodorus 14, 81 et Iuſtinus 6, 2. 15 ſq.

negauit ſui eſſe conſilii] Prudenter. Nam mire placet hominibus, iis inprimis, qui nobis maiores ſunt, ſi ita illis conſilium demus, vt eos rectius ſapere dicamus: ne videamur eos praeuertere aut aliis praecipere velle. Quod etiam Epidicus obſeruat apud Plautum 2, 10. 22 et ſeqq. Sic apud Caeſarem B. C. 1, 13 decuriones Auximi docent, *ſui iudicii rem non eſſe.*

3 *Non ſine cura rem adminiſtrarunt*] Pro *adminiſtrarunt* Exc. Dan. habent *amminiſtrant.*

regiis [11] opibus praefuturum, ac ſecum dimicaturum videbant: quem neque conſilio, [12] neque copiis ſuperare poſſent. Hac mente magnam contrahunt claſſem, proficiſcuntur, Piſandro [13] duce. Hos Conon apud Cnidum [14] adortus, magno proelio fugat, multas naues [15] capit, complures deprimit. Qua victoria non ſolum Athenae, ſed etiam cuncta Graecia, quae ſub Lacedaemoniorum fuerat imperio, liberata eſt. Conon cum parte [16] nauium in patriam venit: muros dirutos

11. regiis. *Sic etiam MS. Voſſ.* 2. *Leid.* 2. *Ed. Long.* [*Bos. et recentt.*] *Sed* regis *MS. Dan. Voſſ.* 1. *Ed. Med. Lamb. Patau.* — 12. conſiliis *MS. Ax.* — 13. Piſandro. *Sic etiam MS. Dan. Sed* Pyſandro *MS. Leid.* 2. *Voſſ.* 1. *Dan.* Lyſandro *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag.* [*At Lyſander, monente iam Wetzelio, non fuit h. a.* 360. *claſſi praefectus, ſed iam paullo ante in bello Thebano, ante Ageſilai reditum ex Aſia, perierat. v. ſupra* 6, 3. 4.] — 14. Gnidum *MS. Voſſ.* 1. 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Steph. vbique.* Gnydum *MS. Leid.* 2. *Long. Mag.* — 15. rapit *MS. Leid.* 2. *Mox* quam plures *MS. Ax. Num fuit* quomplures? — 16. patre *MS. Leid.* 2. *idemque mox* in papiram, *loco* in patriam. *Tum* dirrutos *MS. Voſſ.* 2.

regiis opibus] Dan. et qu. edd. *regis opib.*

4 *Piſandro*] Sic et MS. Dan. itemque Xenophon, Plutarchus, Iuſtinus. Diodorus *Periarchum* vocat; ſed mendoſe, iudice Lambino, Bongarſio, et Vſſerio ad an. P. I. 4320. [Hic Piſander erat frater vxoris Ageſilai, qui eum claſſi praefecerat: homo quidem fortis, minus tamen aptus tanto bello adparando; v. Xenoph. H. Gr. 4, 3, 6. ibique not. Mori p. 182. Plura collegit Stau. ad ed. mai. et min.]

hos Conon apud Cnidum] Narrant Xenophon 4 h. Gr. c. 3. Diodorus 14, c. 83 ſq. Pauſanias principio Atticorum, Iuſtinus 6, 3 et 4.

qua victoria non ſolum Athenae, ſed etiam cuncta Graecia liberata eſt] Lacedaemoniique adeo Graeciae imperio ſpoliati. quod praeter Noſtrum, etiam apud Diodorum [14, 84.] et Iuſtinum locis modo laudatis, et Iſocratem ad Philippum p. 224. [in paneg. c. 39. ibique Mori not. et c. 41.] et in Euagora legitur. adde Caſaubonum ad 1 Polybii p. m. 28 et ſeqq. [Weſſel. ad Diodor. Sic. 14, 84. nr. 27.]

5 *Muros dirutos etc. refic. curat*] Praeter Xenophontem, Diodorum, Iuſtinum, Pauſaniam locis citatis, meminere Demoſthenes or. in Leptinem, [tom. I. p. 478. ed. Reisk. *Piſch.* ſ. §. 54 ſqq. cum ſcholiaſte, ed. Fr. Aug. Wolfii, cuius notam doctam p. 286 ſqq. conferes.] Athenaeus 1. c. 3. p. 3. Plutarchus Ageſilao p. 608. et in apo-

a Lysandro, vtrosque et Piraeei,[17] et Athenarum, reficiendos curat: pecuniaeque quinquaginta[18] talenta, quae a Pharnabazo acceperat, ciuibus suis donat.

V. Accidit huic, quod ceteris mortalibus, vt inconsideratior[1] in secunda, quam in aduersa esset fortuna. Nam classe Peloponnesiorum[2] de- victa, quum vltum[3] se iniurias patriae putaret, plura concupiuit, quam efficere potuit. Neque tamen ea non pia et probanda fuerunt, quod potius patriae opes augeri, quam regis[4] maluit. Nam quum magnam auctoritatem sibi pugna illa[5] nauali, quam apud Cnidum fecerat, constituisset: non solum inter barbaros, sed etiam inter omnes

1 2

N 2

17. Pirei *MS. Voss.* 1. *Leid.* 2. Piraei *Ed. Par. Long.* — 18. I *Ed. Iens. Med. Arg. Par.* L *Ed. Ald. Long.*

1. consideratior *MS. Leid.* 2. — 2. Peloponnesiorum *MS. Voss.* 2. — 3. inultum *MS. Voss.* 2. vlcisci *Ed. Ald.* vltimi *Ed. Iens. Med.* — 4. quam regis aug. *MS. Ax.* — 5. illa. *Sic MS. Voss.* 1. 2. *Edd. nostri vett. omnes* [*et plerique recentt. recte.*] *Sed* sua *Ed. Keuch. Stau.* 1. 2. [3. *qui laudat Burmann. ad Valer. Flacc. I. Argonaut. v.* 543. *etiam Brem. add. not. Harl. praesertim de vi verbi* constituere, *h. e. fundare, firmare.*] *Mox* Gnydum *MS. Leid.* 2. *Voss.* 1. *Ed. Long. Mag.* [*v. ad c.* 4, 4.] *tum* fecerant *Ed. Iens. Med. Ald.* — 6. etiam inter omnes. *Sic Ed. Ald. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. 2. [*Stau.* 1. 2. *Ith. Brem. Harl. Wetz. Pauss.*] *Sed* etiam omnes *MS. Boecl. Mendos.*

phithegm. Laconicis etc. Athenaei verba exscripsit, sed corrupta, eoque de Alexandro M. accepit Suidas in Ἀθήναιος, et Ἀλέξανδρος. Sic enim priore loco scribit: ὁ μέγας Ἀλέξανδρος καὶ κείνην νικήσας ναυμαχίαν Λακεδαιμονίους, καὶ τειχίσας τὸν Πειραιᾶ. posteriore vero hunc in modum: Οὗτος ὁ μέγας Ἀλέξανδρος νικήσας ναυμαχίᾳ Λακεδαιμονίους καὶ τειχίσας τὸν Πειραιᾶ. Atqui apud Athenaeum, vnde haec desumta, sic legitur: τοιοῦτος ἦν τῇ μεγαλοψυχίᾳ ὁ μέγας Ἀλέξανδρος. Κόνων δὲ τῇ περὶ Κνίδον ναυμαχίᾳ νικήσας Λακεδαιμονίους, κ. λ. Pro Κόνων igitur videtur legisse κἀκείνην. [v. infra 4, 1.]

quae a Pharnab. acceperat, ciuib. suis donat] Similis Arati Sicyonii liberalitas fuit, de qua Cicero 2 Offic. 23. [conf. Stau. ad ed. min.]

1 *Vt inconsideratior etc.*] Vide Thucydid. 3 et Loccen. de Repub. ord. 1, 18.

2 *Inter omnes Graec. ciuitates*] Τὸ *inter* aberat MSS. Schotti et Boecl.

Graeciae ciuitates, clam dare operam coepit, vt Ioniam et Aeoliam [7] restitueret Athenienſibus. 3 Id quum [8] minus diligenter eſſet celatum: [9] Tiribazus, [10] qui Sardibus praeerat, Cononem euocauit, ſimulans ad regem eum ſe mittere velle, [11] magna de re. [12] Huius nuntio parens quum ve-

Leid. 2. Ax. Ed. Iens. Med. Arg. Par. Long. Mag. [*Tzſchuck. 2.*] etiam [inter] omnes *Ed. Heus.* [*Stau. 3. Tzſchuck. 1.* etiam inter graec. ciuit. *Ed. Schmied. Atque Heus. dedit* ciuitatis, *et intelligit quartum caſum pluralis. Stau. quidem ad ed. min. ait, eum non eſſe audiendum; at tamen in ed. 3. reſcripſit* ciuitatis; *item Tzſchuck. ſed exiſtimat periphraſin Graecorum, in Genit. vt* Ἑλλάς γῆ *Graecorum forma, vt noſter in Alcib. 7, 4.*] — 7. Edym *MS. Leid. 2.* — 8. id quod *id. MS.* quod *MS. Voſſ. 1.* — 9. celatum *aberat a MS. Dan. Sed* caelatum *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald.* — 10. Tyriabaſus *MS. Dan.* Tiriabazus *MS. Voſſ. 1.* Tyriabarus *MS. Leid. 2. Ed. Iens. Med. Arg. Par. et ſic deinde quoque.* Teribazus *Ed. Ald. Steph. Mag. Gebh. Keuch. vbique.* — 11. eum mittere velle *MS. Voſſ. 2. Ax. Ed. Lamb. Bos. 1.* [*Sed in vtraque mea Lamb. ed. eſt lectio, quam Bos. in not. indicauit.*] — 12. magna de re. *Sic MS. Gif. Dan. Sau.* [*Ed. Bos. 2. et recentt.*] *Sed* magna feſtinatione *MS. Ax. Voſſ. 2. Put. Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Bos. 1. Keuch.* [*Sed in mea ed. Longol. Colon. 1543. 8. vti in ed. Mag. et Pat. ſic interpunctum eſt:* velle: magna feſtinatione huius nuncio *(ſic)* parens, cum veniſſet, *quae lectio atque interpunctio*

[V. Iſocr. Paneg. c. 41. ibique Mor. p. 88. ed. II. inprimis Xenoph. H. Gr. libr. IV. c. 8, 12 et 16. (vbi v. Mori et Schneideri notas,) qui tradit, Cononem a Tiribazo coniectum eſſe in vincula propter indicium Lacedaemoniorum, vt pax Antalcidae perficeretur, Cononem ſumtu regis et muros Athenienſibus refeciſſe et alere claſſem, ad opes Athenienſium augendas: contra Diodorus Sic. 14, 85 ſq. narrat, Tiribazum inuidia, propter res a Cononе egregie factas, motum id feciſſe, hac tamen cauſſa interpoſita, Cononem velle copiis regiis inſulas oppidaque maritima in continenti ſita ditioni Athenienſium adiicere, add. Stau. ad ed. 3.]

3 *Tiribazus*] Dan. *Tyriabaſus.* quaedd. edd. *Teribazus:* quomodo Xenophonti Τηρίβαζος eſt. Τιρίβαζον tamen etiam Plutarchus Artaxerxe, et Diodorus vocant.

Cononem euocauit, ſimulans etc.] Paullo aliter haec Xenophon et Diodorus. adde not. Ernſtii.

ad regem eum ſe mittere velle] Τὸ *eum* omittit poſtrema editio Boecleriana, MS. Codicis, vt opinor, fide. Lambinus edidit: *ad regem ſe mittere eum velle.* quae diuerſitas facit, vt alterutrum pronomen a gloſſa eſſe ſuſpicer.

magna de re] Sic MSS. Gif. Dan. Sauar. In aliis, et pleriſque editis, eſt *magna feſtinatio-*

niſſet,[13] in vincula coniectus eſt:[14] in quibus aliquandiu fuit. Nonnulli[15] eum ad regem ab-4 ductum, ibique periſſe ſcriptum reliquerunt. Contra ea Dinon[16] hiſtoricus, cui nos plurimum de Perſicis rebus credimus, effugiſſe, ſcripſit: illud addubitat,[17] vtrum Tiribazo ſciente, an imprudente, ſit factum.[18]

haud temere orta nec emendatio Bos. ſpernenda eſſe videtur. Aut forſan in antiquiſſimo codice ſcriptum fuit velle magna de re. Magna feſtinatione huius nuntio: *vnde per incuriam librariorum propter vicinitatem τῦ* magna *ab aliis ſcribis* magna de re, *ab aliis* magna feſtinatione *omitti aut negligi potuit.*] — 13. conueniſſet *pro* cum veniſſet *MS. Leid.* 2. — 14. eſt *abeſt ab Ed. Gebh. Keuch.* — 15. inde nonnulli *MS. Voſſ.* 1. *Leid.* 2. *Ax. Boecl. Ed. Par. Long. Heus.* non nulli *Ed. Iens. Med. Mox* eum periiſſe *Ed. Long. et* periiſſe *etiam ed. Mag. Pat.* [*Brem. Heinr. Schmied. Tzſchuck.* 1. 2. *Stau.* 1. 2. *Harl.* periſſe *MS. Ax. Ed. Lamb. Bos. Heus. Stau.* 3.] — 16. contra Dinon *MS. Boecl. Voſſ.* 2. contra Cadyon *MS. Leid.* 2. *Statim* Dinon *MS. Gif. Ed. Long. Lamb.* [*Bos. et recentt.*] *Sed* Dynon *MS. Dan.* Dimon *MS. Long.* Dion *MS. Put. Sau. Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald.* — 17. illud autem dubitat *MS. Leid.* 1. *Mox* Tiriabazo *MS. Dan.* Tyriabaro *Ed. Iens. Med. Arg. Par.* Teribazo *Ed. Mag.* — 18. factum ſit *MS. Voſſ.* 2. *minus numeroſe, et praeter morem Nepotis. v. Dion.* 1, 5. 2, 2. 5, 3. *Iphicr.* 2, 2. *Chabr.* 1, 3. *et* 2, 2. *Epamin.* 1, 4.

ne. idque quidam ad praecedentia referunt, alii ad ſequentia. Fortaſſis vtrumque genuinum eſt, legendumque: *ad regem eum mittere vellet magna de re. huius nuntio magna feſtinatione parens cum veniſſet.* vel *huius nunt. parens cum magna feſtinatione veniſſet.* vel denique *magna feſtinatione huius nuntio parens cum veniſſet.* Certe non video, qui alterum in alterius locum irrepſerit. A Cod. Dan. et τὸ *huius* aberat. fors non male.

[4 *Nonnulli*] v. Diodor. 15, 43.]

Dinon] Sic diſerte, Sauarone teſte, codex Giſanii, pro eo, quod in aliis legitur *Dion* vel *Dimon*. Pet. quoque Daniel in ſuo *Dynon* reperit. Plinio Nat. Hiſt. 10, 42 eſt *Dino*: Graecis Δίνων vel Δεινων. Eius Perſica laudant Athenaeus, Laërtius in Protagora, Plutarchus in Themiſtocle. Plura de eo Voſſius de hiſt. Graec. 4, 8. [Praeterea Stau. ad ed. 3. laudat Perizon. ad Aelian. H. V. lib. 7. cap. 1. et Menag. ad Diogen. Laert. 1. ſect. 8. ac libr. 9. ſect. 30. Dinonis auctoritatem confirmat Lyſias ſuper Ariſtophanis bonis p. 638 et 640. teſte Schneidero ad Xenophont. l. c.]

illud addubitat] MS. Leid. *illud autem dubitat*, Mox Dan. *Tyriabazo*.

X. DION[1]

[ARGVMENTVM

Cap. I. Dionyſiorum adfinis et intimus. II. Platonis diſcipulus et amicus. III. Simultas Dionis et Dionyſii iunioris. IV. Corinthum deuehitur. Eius filius peſſime educatur. V. Syracuſarum potitus, tyrannum ad pactiones adigit. VI. Heraclidis caede populum a ſe alienat. VII. Tyrannus non ferendus audit. VIII. Callicratis conſilio decipitur. IX. Domi ſuae die feſto iugulatur. X. Tumultus poſt eius mortem et deſiderium mortui.]

1 DION HIPPARINI[2] F. SYRACVSANVS nobili genere natus, vtraque implicatus tyrannide Dionyſiorum. Namque ille ſuperior Ariſtomachen,[3] ſororem Dionis, habuit in matrimonio:[4] ex qua duos filios, Hipparinum et Nyſaeum,[5] procrea-

1. Dionis vita *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald.* — 2. Hipporini *MS. Ax. et paullo poſt*, Hypparinum *Ed. Med. Arg.* — 3. Ariſtomachē *Ed. Iens. Med. Par. Ald. Ab MS. Ax. aberat non minus, quam deinde* Sophr. Areten. — 4. matrimonium *MS. Ax.* — 5. Nyſeum *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald.* Niſaeum *Ed. Steph. Heus.* [*Ith.*]

1 *Hipparini F.*] Sic et Diodorus 16. et Suidas vocant. [Plut. in Dione c. 3.]

ille ſuperior] n. pater. De quo plura infra 21, 2. 2 et 3.

Ariſtomachen ſor. Dion. hab.] Sic quoque Diodorus Sic. 14. Cicero Tuſc. 5, 20. Valerius Max. 9, 13. et Plutarchus in Dione, [4. tom. 6. p. 170.] quare lapſus eſt Aelianus Var. hiſt. 13, 10. et 12, 74. priore loco *Ariſtaenetam*, poſteriore *Areten*, adpellans, Ariſtomachen autem Dionis vxorem faciens. niſi cum Scheffero noſtro ibi pro *Ariſtaeneta* Ἀριστομάχην; hic pro Ariſtomache Ἀρήτην, vel, quod malim, Ἀρετήν, reponas. vide notas eius [et Kühn. ac Periz.] ad vtrumque Aeliani locum. Sed poſteriore loco vix eſt, vt ab errore eum liberemus.

duos filios] Ita et Plutarchus: ſed nomina non addit.

Hipparinum] Qui Olympiadis CVI anno IV, pulſo Syracuſis Callippo, paternum dominatum recuperauit, et per biennium obtinuit, teſte Diodoro 16.

Nyſaeum] Suidas in Δίων vo-

vit: totidemque filias, nomine[6] Sophroſynen et Areten. quarum priorem Dionyſio filio eidem, cui regnum reliquit, nuptum[7] dedit; alteram, Areten, Dioni. Dion autem praeter nobilem 2
propinquitatem, generoſamque maiorum famam,[8] multa alia ab natura habuit bona: in his ingenium docile, come, aptum ad artes optimas:

6. nomine. *Sic MS. Ax. Dan. Boecl.* [*Ed. Bos. et ſeqq.*] *Abeſt ab Ed. Iens. Med. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Patau. Statim* Sophroſynem *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag.* Sophrosynen *MS. Voſſ.* 1. *et* Arethen *MS. Voſſ.* 1. 2. Arechen *MS. Leid.* 2. Aretem *Ed. Long. Sed* Areten *MS. Dan.* [*Ed. Lamb. Bos. et rell.*] *Sed mox abeſt ab Ed. Ald. Long. Lamb.* — 7. nuptui *MS. Leid.* 2. — 8. fama *MS. Voſſ.* 1. *Mox* a natura *Ed. Mag. Steph. Gebh. Keuch. Sed* ab natura *etiam MS. Voſſ.* 1. 3. *Leid.* 2.

cat Νισαῖον, et *Dionyſii filii fratrem*, aitque eum *viciſſim Dionem eieciſſe*. quod vix alibi legas. Diodorus 16, 6. Ναξαῖον vocat.

nomine Sophroſynen et Areten] Inſerui vocem *nomine*, auctoritate MStorum Dan. et Boecl. Addidit autem Nepos ob eam, credo, cauſſam, quod alias virtutum nomina eſſent ἀρετὴ et σωφροσύνη. Ceterum argute Plutarchus orat. 2. de fortuna Alexandri reprehendit Dionyſium, quod, quum ciuium cedes amplius interfeciſſet, fratrem ob inuidiam hoſtibus prodidiſſet, matrem vetulam, paucis poſt diebus morituram, ſuffocaſſet, atque in tragoedia ipſe ſcripſiſſet: ἡ δὲ τυραννὶς ἀδικίας μήτηρ ἔφυ: tamen filiarum aliam Ἀρετὴν, aliam Σωφροσύνην, aliam Δικαιοσύνην adpellauerit.

Dionyſio filio] Qui ex Doride altera vxore natus erat, vt ait Plutarchus p. 959. idque et inſcriptio eius de ſemet poſita apud eundem Plutarch. loco paullo ante laudato.

alteram, Areten, Dioni] More Principum, filias ſororesue iis, quos vel iungere ſibi arctius, vel decipere cupiunt, collocantium: quo de nonnulla habes apud Forſtner. et Boecler. ad Taciti Ann. 1, 10. 5. Plutarchus Dion. c. 6. tradit, Areten nupſiſſe prius Thearidae Dionyſii fratri: eo vero mortuo, Dioni, quum eſſet ſororis filia. Vox *Areten* a quibusd. editis abeſt: ſed eam habent et Excerpta P. Danielis.

2 *Ingenium docile, come, aptum ad artes opt.*] Quod Plato epiſtola 4 extr. et Plutarchus in vita eius, ac lib. de discrim. adulator. et amici. p. 69. acerbitatem et contumaciam Dioni tribuunt, poſſis et de imperii tempore accipere; quo et Noſter cap. 6, 5. eum *inuidiam acerbitate opprimere ſtuduiſſe* ait. Heic autem de priuato ſermo fuerit. Denique potuit, vt ſunt varia interdum humana ingenia, alibi comis, alibi arrogans eſſe: quomodo Tacito Hiſt. 1, 10. 3. Mucianus

magnam corporis dignitatem, quae non minimum commendatur:[9] magnas praeterea diuitias a patre relictas, quas ipſe tyranni muneribus auxerat. Erat intimus Dionyſio priori, neque minus propter mores, quam adfinitatem. Namque etſi Dionyſii crudelitas ei[10] displicebat: tamen ſaluum [eſſe][11] propter neceſſitudinem; magis etiam ſuorum cauſſa, ſtudebat. Aderat in magnis rebus: eiusque conſilio multum mouebatur tyrannus, niſi qua in re maior ipſius cupiditas interceſſerat.

9. commendatur. *Ita etiam MS. Leid. 2. Voſſ. 1. 2.* [*Ed. Bos. 2. Heus.* (*qui coniecit tamen*, qua non minimum commendaretur.) *Stau. 1. 2. 3. Tzſchuck. 1. 2. Harl. Ith. Heinr. Wetz.*] *Sed* commendat *Ed. Lamb. Gebh. Boecl. Keuch. Bos. 1. Patau.* [*Brem. Schmied. quod tamen abſolute poſitum: durum putat Tzſchuck. ad ed. 2.*] *Struchtmeyer lib 1. Animadu. cap. 10. legit* quae non minimum commendauit, [*cuius emendatio perplacuit Stau. ad ed. 3. Hic quoque alteram Heuſingeri ſuſpicionem, nos facile his verbis poſſe carere, niſi in omnibus inuenirentur exemplaribus, ſe probaturum eſſe profitetur; ſed addit, Cornelium alibi huiusmodi ſententiarum interiectionibus vti ſolere. Wopkens. olim legiſſe*, qua non minimum commendabatur, *aut* quae non min. commendat, *monuit Struchtmeyer.*] — 10. ipſi *MS. Leid. 2. Ed. Mag. Steph. Gebh. Keuch.* — 11. eſſe *Ed. Par. Ald. Long. Lamb, Bos. 1.* [*Ith. Wetz. Brem. Heinr.*] ſaluum illum propter nec. — ſuorum cauſa eſſe ſtudebat [*in mea Longolii ed.*] *Ed. Mag. Steph. Gebh.*

luxuria, induſtria, comitate, arrogantia mixtus dicitur. [*corp. dignit.* h. e. virilem dignitatem in externo corporis habitu. conf. Diodor. Sic. 16, 6.]

commendatur] Sic MSS. et edd. vett. Lambinus tamen repoſuit *commendat;* alterumque illud natum putat ex ignoratione verbi. *Commendat* enim, inquit, h. l. valet, ornat, facit amabilem, beneuolentiam atque amorem conciliat: et ſubintelligendum eſt *homines*, ſeu *viros*. idque firmat quatuor locis Ciceronis; vno e lib. 1. de Oratore, vbi *vox maxime eloquentiam commendare;* altero ex 2 Officiorum, vbi *P. Rutilii adoleſcentiam domus P. Mucii commendaſſe* dicitur: tertio ex oratione poſt reditum in ſenatum: quarto itidem e libris de oratore: ac praeterea vno Horatii 1. epiſt. 15. Elegantior eſt, fateor, haec lectio: et praeferam ipſe, ſi MS. codices addixerint. Poteſt tamen et altera ferri. [Vellei. Paterc. 2, 29. 2. *qua flos commendatur aetatis*, vbi vid. Ruhnken. p. 168.]

3 *Eſſe*] Aberat MS. Dan. et Boecl.

ſuorum] Sororis et liberorum eius.

Legationes[12] vero, quae essent illustriores, per 4
Dionem administrabantur: quas quidem ille dili-
genter obeundo, fideliter administrando, crude-
lissimum nomen *tyranni* sua humanitate tege-
bat.[13] Hunc a Dionysio missum, Carthaginienses[14] 5

Keuch. Patau. Esse *aberat a MS. Dan. Boecl. Leid. 2. Ed. Iens. Med. Arg.* [*vncis inclusum in Ed Bos. 2. Heus. Stau. Harl. Schmied Tzschuck.*] — 12. legiones *Ed. Iens. Med.* legat. vero omnes *Ed. Steph. Gebh. Keuch. et* vero omnes, quae *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Mag. Long. Lamb. Patau.* [*Tzschuck. 1. 2.*] *Benc: numeri caussa.* — 13. tegebat. *Sic MS. Voss. 2. Boecl. Gif. Put. Sau. Ax. Bau. 1. Ed. Arg. Par. Long. Vltrai.* [*Bos. Stau. Harl. (cuius et Kapp. et Stau. ad min. ed. not. conferes,) Brem. Schmied. Heinr. Paust. probatque Scheffer. ad Phaedr. 2. fab. 2, 8.*] *Sed* regebat *MS. Bau. 2.* tenebat *MS. Dan. Mendos. Leid. 2. Ed. Iens. Med. Ald.* leniebat *MS. Voss. 1. Ed. Lamb. Heus.* [*qui multis illam vindicat illustratque lectionem; Ith. sed dubitat do veritate lectionis et interpretatione Heusing. Schmied. in Lex. Cornel. p. 26.*] *A verbis,* Hunc a Dionys. *incipit cap. 2. in ed. Patau.* — 14. Carthaginenses *Ed. Long. Mag. Keuch.* [Karthaginenses *Ed. Bos. Wetz. Rectius vero Lamb. Heus. et rell. dederunt vel* Karthaginienses *vel* Carthaginienses: *de qua duplici scriptura v. Cellarii Orthogr. lat. p.* 200 *sq. et* 269 *sqq. cum Harles. supplementis, et Arntzen ad Aurel. Victor de viris illustr. c.* 37. *p.* 171. *qui scripturam per* C *defendit: et ipse Bosius infra ad* 22, 1. 2. Carthaginiensis *edidit lateque tuitus est. Quare ego h. l. recepi* Carthaginienses.]

4 *Legationes vero*] Alii: *Legationes vero omnes.*

tegebat] Ita MSS. Sauar. et, teste Piccarto Pericul. Critic. c. 10. Bauaricorum vnus; itemque ed. Longol. et Vltrai. Exstantque huius lectionis vestigia et in aliis codicibus, in quibus vel *regebat* fuit, vt in Bauarico 2; vel *tenebat*, vt in Gif. Dan. Sch. et edd. Ald. ac Flor. quod vtrumque e *tegebat* corruptum, quis dubitet? Est autem, vt recte Gebhardus adnotauit, sensus expeditissimus ac germanus. Nam Dion, inquit, humanitate ac morum tranquillitate tegebat atque abscondebat decantatam vbique Dionysii crudelitatem; qui mitissimos Dionis mores intuebantur, persuadere sibi non poterant, tam immanem esse Dionysium, quam vulgo iactaretur. Et eum in modum loquitur Tacitus 12, 10. 3. *dum secors domi, bellis infaustus, ignaviam saeuitia tegat.* Haec Gebhardus. Similiter idem Tacitus An. 2, 80. 3. *a Sentio priuatum odium falsis criminibus tegente.* et 6, 10. 1. de Caligula: *immanem animum subdola modestia tegens.* Cap. 50, 1. de Tiberio: *quaesita interdum comitate quamuis manifestam defectionem tegebat.* denique 4, 44. 4. *specie studiorum nomen exsilii tegeretur.* Vnde satis

ſuſpexerunt, [15] vt neminem vnquam Graeca lingua loquentem magis ſint admirati.

1 II. Neque vero haec Dionyſium fugiebant. [1] Nam quanto eſſet ſibi ornamento, ſentiebat. Quo fiebat, vt vni huic maxime [2] indulgeret, neque 2 eum ſecus diligeret ac filium. Qui quidem, quum Platonem Tarentum veniſſe fama in Siciliam eſſet perlata, adoleſcenti negare non potuit, [3] quin eum arceſſeret, quum Dion eius audiendi cupiditate flagraret. Dedit ergo huic veniam, magnaque [4] eum ambitione Syracuſas per-

15. ſuſpexerunt. *Sic MS. Put. Gif. Sau. Dan. Voſſ.* 2. [*Ed. Bos. et ſeqq.*] *Sed* ſuſceperunt *MS. Leid.* 2. *Voſſ.* 1. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. vid. Ducker. ad Flor.* 4, 12. 30.

1. fugebant *MS. Voſſ.* 2. — 2. magis *MS. Voſſ.* 1. *Leid.* 2. *Ax.* — 3. potuerit *MS. Boecl. Voſſ.* 2. *Ax. Mox* accerſeret *MS. Dan.* [*male. v. Cellar. orthogr. lat. ibique Harl. p.* 177. *ſq. et Weſterhou. ad Terent. Andr. III,* 3, 14.] arceſſiret *MS. Ax. Ed. Heus.* [*v. Boſium infra ad* 25, 21. 4. *et Stau. ad noſtrum loc. in ed.* 3. *contra Heuſing. acriter dimicantem.*] — 4. magnosque *MS. Voſſ.* 2.

apparet, *humanitate* et *crudelitatem*, et *nomen crudelitatis tegi* apte dici. quod negabat Lambinus; eoque, coniectura ductus, correxit *leniebat*. quod recte ſpreuerunt Sauaro ac Schottus. [Add. Drakenb. ad Sil. Ital. 2, 382.]

5 *Suſpexerunt*] Sic e MSS. ſuis correxit Sauaro, habuitque et Cod. Dan. Vulgo erat *ſuſceperunt*.

2 *Platonem Tarentum veniſſe*] Plato ipſe epiſtola ad Dionis propinquos, Diogenes Laërtius in Platone, III, 16. et 21. (vbi v. Menag.) Cicero Catone mai. et Plutarchus Dione. Cauſſam profectionis Apuleius lib. de dogmate Platonis fuiſſe ait, *vt naturam Aetnae, et incendia concaui montis intelligeret*. quod etiam Laërtius tradit. Ipſe fortaſſe, κατὰ τύχην, Syracuſas ſe veniſſe, ait: Plutarchus θείᾳ τινὶ τύχῃ, et a daemone quodam libertati Syracuſanorum fauente. Mox in MS. Boecler. erat *negare non potuerit*.

magnaque eum ambitione Syracuſas perduxit] Nihil de ambitioſa hac deductione Plato, Laërtius, ac Plutarchus; ſed nec quisquam alius, quod ſciam: ſed tantum accitum a Dionyſio, inſtinctu Dionis, quum Syracuſas veniſſet, et cum eo collocutum, ſcribunt. A iuniore autem Dionyſio, iam mortuo patre, primo eodem Dione perſuadente, dein ſponte, omni ſtudio, crebrisque et ipſius et aliorum epiſtolis ac precibus, etiam triremibus miſſis, aduocatum Platonem, et mirabili comitate ac honore, Dionyſio ipſo in curru eum imponente, aurigamque

duxit: quem Dion adeo admiratus eſt, atque ad- 3
amauit, vt ſe ei totum [5] traderet. Neque vero
minus Plato [6] delectatus eſt Dione. Itaque quum
a Dionyſio tyranno [7] crudeliter violatus eſſet,
quippe quem venundari [8] iuſſiſſet: tamen eodem
rediit, eiusdem Dionis [9] precibus adductus. In- 4
terim in morbum incidit Dionyſius. quo quum
graui [10] conflictaretur, quaeſiuit a medicis Dion,

5. ſe ei totum *MS. Ax. Voſſ.* 2. *Dan. certe rotundius: vt cap.* 3. 1. imitari patrem. [*Et ego ſic poſui pro vulgato* ſe totum ei.] — 6. Plato minus *MS. Ax.* — 7. tyranno *aberat a MS. Leid.* 2. — 8. vaenundari *Ed. Par. Ald.* venumdari *Ed. Patau.* [*Stau.* 3. *Harl. Ith. Tzſchuck.* 1. venum dari *diuiſim Tzſchuck.* 2.] *Tum* iuſſit *Ed. Long. Mag. Sed* iuſſiſſet *etiam MS. Dan.* [*Concinnius fore*, quippe qui ipſum, *putat Schmied.*] — 9. Dionyſii precibus *MS. Voſſ.* 2. *Ax.* — 10. graui. *Ita*

agente, exceptum, ac magno in pretio habitum, ex eiusdem Platonis epiſt. 3 et 7. Plutarcho p. 963 et 965. ac Aeliano var. hiſt. 4. 18. [vbi v. Periz.] cognoſcimus. Atque ad hunc referendum puto, quod *vittatam nauem Platoni obuiam miſiſſe Dionyſium tyrannum, ipſumque quadrigis albis, egredientem e littore excepiſſe*, ſcribit Plinius N. H. 7, 3. ex eoque Solinus cap. 7. Itaque paene adducor, vt cum Buchnero τῷ μαχαίρᾳ putem confundi heic Dionyſios, et filio tribui, quae patri debebant. [A Cornelio neque hic ſolum, ſed etiam in ſequentibus hiſtoriam et patrem cum filio confundi, et Platonem ter fuiſſe in Sicilia: primum ex Aegypto reducem et a Dionyſio patre in aulam vocatum, Dione puero, 12 fere annorum; tum adductum a Dionyſio filio; et tertium, quod noſter non adtigit, rediiſſe ad Dionem, vt hunc, quum in exſilio eſſet, cum Dionyſio reconciliaret. (Diog. Laërt. 3, 23.) erudite docent Wetzel. et Tzſchuck. ad ed. 2. Prior etiam (vti iam Boſius fecerat,) monet, Dionyſium filium, non patrem, cum magna ambitione (de quo vocab. vid. Heuſing. ac Stau. (contra Heus. diſputantem) et Harles.) Platonem perduxiſſe in vrbem. Add. Aelian. H. V. lib. 4. c. 21. ibique Kuhnii ac Periz. not.]

3 *Quum a Dionyſio crudeliter violatus eſſet, quippe quem venundari iuſſiſſet*] Vid. Plut. princ. Dionis, qui tamen haec paullo aliter narrat. Lucianus Paraſito Platonem reiectum ait, quod paraſiticae imperitus eſſet.

venundari iuſſiſſ.] Diodorus Sic. 15. c. 7. et prolixe Diog. Laërtius lib. 3, 18—21. ac Plutarchus Dione. [Ed. Morell. p. 469. 471. E. tom. 1. *Fiſch.*] Pro *iuſſiſſet* qu. edd. *iuſſit*. [v. Stau. ad ed. min.]

eodem rediit] Defuncto ſeniore Dionyſio. Plato epiſt. 7. Plutarchus l. c. et Noſter mox 3, 1.

4 *Graui*] Ita membranae Schotti, et, referente Piccarto

quemadmodum se haberet? simulque ab his [11] petiit, *si forte maiori esset periculo,* [12] *vt sibi faterentur. nam velle se cum eo colloqui de partiendo regno: quod sororis suae filios ex illo natos partem regni putabat debere habere.* Id medici non tacuerunt, et ad Dionysium filium [13] sermonem retulerunt: quo ille commotus, ne agendi cum eo esset Dioni potestas, [14] patri soporem medicos dare coëgit. Hoc aeger [15] sumto, vt [16] somno sopitus, diem obiit supremum.

MS. Mendos. Leid. 2. Ox. Bau. 1. 2. Ed. Iens. Vltrai. Long. Sau. [*Bos. 1. et recentt. fere omnes.*] *Sed* grauiter *MS. Ax. Ed. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Mag. Keuch. Bos. 1. Patau.* [*Schmied. Sed prius est elegantius.*] — 11. de his pet. *Ed. Iens. Med. Ald.* — 12. in periculo *Ed. Lamb. Steph.* — *Mox* fateretur, *dein* parendo regno *Ed. Iens. Med. tum* quot sor. *Ed. Ald.* — 13. Dionys. suum filium *MS. Leid. 2. et* rettulerunt *Ed. Med. Arg.* — 14. vt Dioni agendi esset potestas *MS. Boecl.* et agendi ess. D. pot. *MS. Ax. Etiam a MS. Leid. 2. et Voss. 1. aberant verba* cum eo, *non minus quam ab Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag.* ne ag. [cum eo] ess. D. pot. *Ed. Heus.* [*Stau. 3. Tzschuck. 2.*] — 15. ergo *MS. Boecl. Leid. 2. Ax. Voss. 1. Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long.* [*et probat Tzschuck.*] — 16. vt. *Sic*

Peric. Critic. c. 10. duo MSS. Bauarici; itemque ed. Vltraiect. et, e suis, vt opinor, libris, Savaro. non incommode, vt recte iudicabat Piccartus, nec minus Latinè, quam, quod vulgo legitur, *grauiter.* Schottus tentabat *grauius.* sine caussa.

ab his petiit] Qu. edd. *de iis petit.*

velle se cum eo colloqui] Ita et Plutarchus p. 960.

sororis s. filios] Vid. supra c. 1, 1.

5 *Id medici non tac.*] Futuro Principi, vt Plutarchus ait, gratificantes: more in aulis recepto.

medici non tacuerunt] Plura in hanc rem Meibomius commentar. in iusiurand. Hippocratis c. 14 s. 16 et seqq.

sermonem] Schottus *seniorem.* At quomodo *seniorem* dixisset filium, patre cognomine superstite?

ne agendi cum eo esset Dioni pot.] MS. Boecl. *vt Dioni agendi esset pot.* corrupte.

soporem] Vide Plinium Nat. hist. 25, 13. et quae ad Persium Sat. 4, 1. notauit Casaubonus.

soporem medicos dare coëgit] Iurare solebant, *se neque precibus adductos cuiquam pharmacum mortiferum daturos, neque eius rei auctores futuros.* de quo plura Meibomius loco paullo ante laudato.

aeger] MS. Boecl. et qu. edd. *ergo.*

vt somno sopitus] Addidi particulam, motus auctoritate MSS. Dan. Leid. et Boecl. nam

III. Tale initium fuit Dionis et Dionyſii ſi- 1
multatis, eaque multis rebus aucta eſt: ſed ta-
men primis temporibus aliquamdiu ſimulata inter
eos amicitia manſit. quumque Dion non deſiſte-
ret [1] obſecrare Dionyſium, vt Platonem Athenis
arceſſeret, et eius conſiliis vteretur: ille, qui [2] in
aliqua re vellet patrem imitari, morem ei geſſit. [3]
Eodemque tempore [4] Philiſtum hiſtoricum Syra- 2
cuſas reduxit, [5] hominem amicum [6] non [7] magis
tyranno, quam tyrannis. [8] Sed de hoc in eo

MS. Dan. Boecl. Leid. 1. *Voſſ.* 1. *Ax.* [*Ed. Bos.* 2. *et plurimae recenit.*] *Sed abeſt ab Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Pat.* [*Welz. Schmied.*] *In MS. Dan. erat etiam* ſumno *pro* ſomno.

1. cum Dion deſiſt. *MS. Boecl.* quum Dion non deſiſt. *MS. Leid.* 2. *Voſſ.* 1. *Ed. Iens. Med. Arg. Long. Mag.* quumque Dion deſiſteret *MS. Ax. Voſſ.* 2. cum Dion non deſineret *Ed. Par. Ald. Patau. Etiam in ed. Lamb. eſt* deſineret. — 2. quod *MS. Ax. Mox* velit *MS. Leid.* 2. *et* imitari patrem *MS. Voſſ.* 2. *Ax.* — 3. morem geſſit ei *MS. Leid.* 2. *Voſſ.* 1. ei *aberat a MS. Voſſ.* 2. *Ax.* — 4. temp. *abeſt ab ed. Lamb. Tum* Philiſtum *MS. Voſſ.* 1. — 5. duxit *MS. Ax. Voſſ.* 2. — 6. inimicum *Ed. Ald.* — 7. τὸ non *aberat a MS. Voſſ.* 1. — 8. tyrannis. *Sic MS. Dan. Boecl. Ax. Leid.* 2. *Voſſ.*

vulgo aberat. Senſus eſt, tanquam dormientem obiiſſe. Apud Plutarchum eſt: ἀφείλοντο τὴν αἴσθησιν αὐτῶ, θανάτῳ συνάψαντες τὸν ὕπνον. [v. Stau. ad ed. 3.]

1 *Tale initium fuit ſimultatis*] Nil hac de re Plutarchus c. 7. et 12. et Diodorus 10, 6: ſed ille propenſa in Dionem voluntate fuiſſe Dionyſium; hic propter nobilitatem et magnitudinem animi ſuſpectaſſe eum, ſcribit.

eaque multis rebus aucta] Vide Plutarch. Dione p. 963. et de discrim. adulator. et amici pag. 53. adde Platonem epiſtol. 3.

quumque Dion] MS. Boecler. *cum D. deſiſt. obl.* [Conf. Cic. de Orat. III, 34. ſ. ſect. 139. et Stauer. ad min. ed. Ive Philiſto v. Plutarch. cap. 11. ac 35. et Cellar. ad noſtrum loc.]

2 *Amicum non magis tyranno etc.*] Plutarchus pag. 974. φιλοτυραννότατον ἄνθρωπον vocat. Et p. 962. primo ſurgenti tyrannidi promtiſſimum ſe praebuiſſe: pag. vero ſeq. firmiorem tyrannidi creditum, eamque foviſſe ait. adde mox c. 3, 3.

quam tyrannis] Sic MSS. Dan. et Boecl. ac fortaſſis et alii. quod Cl. Loccenius exponit non magis Dionyſio tyranno, quam aliis ſimilibus eius amicum. Alii, *tyrannidi*. cui lectioni fauent loca Plutarchi modo adducta.

in eo meo libro] *Meo* aberat Dan. et Leid.

meo [9] libro plura ſunt expoſita, qui de hiſtori-
3 cis [10] conſcriptus eſt. Plato autem tantum apud Dionyſium auctoritate potuit, valuitque eloquentia, vt ei perſuaſerit, [11] tyrannidis facere finem, libertatemque reddere Syracuſanis: a qua voluntate Philiſti conſilio deterritus, aliquanto crudelior eſſe coepit.

1 IV. Qui quidem quum a Dione ſe ſuperari videret ingenio, auctoritate, amore populi, verens, ne, ſi eum ſecum haberet, aliquam occaſionem ſui daret opprimendi, nauem ei triremem dedit, qua Corinthum deueheretur: oſtendens, ſe id vtriusque facere cauſſa, ne, quum inter ſe

1. 2. [*Ed. Bos. 2. Heus. Stau. Harl. Ith. Wetz.*] *Sed* tyrannidi *Ed. Ald. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Patau.* [*Bipont. Brem. Tzſchuck.* 1. 2. *Heinr. Schmied. Pauſt. probatque Kapp.*] tyrannum *Ed. Long.* — 9. meo. *Sic etiam MS. Voſſ.* 1. 2. *Leid.* 2. *Ed. Long.* [*Lamb. Bos. et reliq. recentt.*] *Aberat a MS. Dan. Leid.* 1. — 10. hiſtor. conſcr. *Sic MS. Ax. Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Lamb. et ceteri omnes. Sed* hiſt. Graecis conſcr. *MS. Mendos. Sau. Voſſ.* 1. 2. *Leid.* 2. *Ven. ap. Mag.* [*Ed. Tzſchuck.* 1. 2. *Wetz.*] — 11. ei perſuaſ. *Sic etiam MS. Voſſ.* 1. 2. *Leid.* 2. *Sed τὸ* ei *abeſt ab Ed. Par. Ald. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Keuch. Patau.*

de hiſtoricis] *Graecis* addebat Codex Schotti, et quos Savaro inſpexit, vt in praefatione notarum ſuarum teſtatur: itemque, Magio laudante, exemplar Venetum. quam vocem Lambinus, ſi Schotto credimus, (nam in commentariis eius nihil huiusmodi reperio,) cum Longolio expungit, quod de vtrisque ſcripſiſſe, *Graecis Latinisque*, veriſimile ſit. perperam. potuit enim de vtrisque ſeparatim ſcribere. Sane de *Latinis* ſeorſim egiſſe, inde adparet, quod in antiquiſſimo codice Gifanii ante vitam Attici haec verba reperta ſunt: *Ex libro Cornelii Nepotis de Latinis hiſtoricis.* niſi tamen legendum eſt *hiſtoritis.* nam et in vetuſto codice Cardinalis Mendozae Schottus hanc inſcriptionem reperit: *Hiſtoriarum Latinarum Cornelii Nepotis vita Attici.* Vtcunque fuerit, *τὸ Graecis* heic genuinum eſſe vix dubito.

3 *A qua volunt. Philiſti conſilio deterritus*] Adi Plut. l. c.

1 *Nauem ei trirem.*] Plato epiſt. 7. paruo nauigio impoſitum, et eiectum dicit: Plutarchus c. 14. ἀκατίῳ. *Acatium* vero idem, quod ſcapha. v. Schefferum de militia nauali 2, 2. p. 70.

oſtendens, ſe id vtriusque facere cauſſa] Nihil hac de re alii. ſed Plato epiſt. 7. accuſa-

timerent, alteruter alterum praeoccuparet. Id 2
quum factum multi indignarentur, magnaeque es-
set [1] inuidiae tyranno: Dionysius omnia, quae mo-
veri poterant Dionis, in naues [2] imposuit, ad
eumque [3] misit. Sic enim existimari volebat, [4]
id se non odio hominis, sed suae salutis feciſſe
causſa. Postea vero, quam audiuit, [5] eum in Pe- 3
loponneso [6] manum comparare, sibique bellum
facere conari; Areten, [7] Dionis vxorem, alii nu-
ptum dedit, filiumque eius sic educari iussit, vt

1. essent *MS. Ax.* — 2. in naues. *Ita etiam Ed. Ald.* [*et plurimae.*] in nauis *MS. Leid.* 2. *Voss.* 1. 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Stau.* 2. 3. [*Est etiam adcusatiu. pluralis, de qua terminatione v. Voss. de Analogia c.* 16. *et Orthograph. Noris. pag.* 225 *sqq.* 242 *sqq. additam Cellar. orthogr. ab Harles. editae, tom. II. et Cellar. ibid. tom. I. p.* 22 *sq. de vtraque terminatione adcusat. pluralis in* is *et* eis.] in naueis *MS. Dan. Ed. Lamb. Gebh. Keuch.* in naui *Ed. Long. Mag. Steph.* [*Sed hoc corruptum esse ex adcusatiuo* nauis, *et multo frequentius ac proprie dici* imponere in naues, *quam* in naui, *docet Oudendorp. ad Caes. de B. C.* 3, 14. *p.* 677. *sq. et ad Hirt. de B. Afric. c.* 54, 4. *p.* 901.] *Tum* imponit *MS. Voss.* 2. *Ed. Long.* — 3. ad eum quia *MS. Leid.* 2. — 4. volebant *MS. Voss.* 2. — 5. vero aud. *Ed. Iens. Med.* — 6. Peloponnesso *MS. Voss.* 1. 2. Peloponeso *Ed. Med.* — 7. Arethen *MS. Voss.* 1.

tum ait, quod tyrannidi insidiaretur: Plutarchus c. 14. conspirationis cum Poenis insimulatum. Diodorus 16, 6. animadverso tyrannum necem sibi intentare, primum apud amicos delituisse, dein cum Megacle et Heraclide in Peloponnesum fugisse.

2 *Quae moueri poterant*] Sup. ad 2, 2. 8. Ingentes autem fuisse eius facultates, et fere tyrannicam supellectilem, ait Plutarchus, c. 15. [add. Stau. not.]

in naues] Sic et MS. Dan. et Venetus. Plutarchus quoque *duas* permissas ait. Alii *in naui*, vel *in nauim*.

non odio hominis, sed suae salutis fec. causſa] Plutarchus c. 15. ait, eum amicos et vxorem monuisse, *non in exsilium, sed peregre missum Dionem, ne in praesentis arrogantiam grauius ex ira consulere cogeretur.*

3 *Areten, Dionis vx. alii nuptum dedit*] Vide Aelian. var. hist. 12, 47. [vbi v. Scheff., Kühn. et Periz.]

filiumque eius] Polyaenus lib. 5. in Dionysio, f. cap. 2. sect. 8. Hipparionem vocat: quem perperam, vt opinor, ab Aretaeo diuersum, natuque maiorem facit Gebhardus. nam vnum eumdemque fuisse, de cuius no-

indulgendo turpiſſimis imbueretur cupiditatibus.
4 Nam puero, priusquam pubes eſſet, ſcorta ad-
ducebantur: vino epulisque obruebatur, neque
5 vllum tempus ſobrio relinquebatur. Is vsque eo
vitae ſtatum commutatum [8] ferre non potuit,
poſtquam [9] in patriam rediit pater, (namque ad-
poſiti erant cuſtodes, qui eum a priſtino victu
deducerent,) vt ſe de ſuperiore [10] parte aedium
deiecerit, atque ita interierit. [11] Sed illuc reuertor.

8. ſtatum vitae comm. *MS. Ax.* [*Ed. Wetz. ſuauior eſt ordo.*] — 9. vt, poſtquam *Ed. Ald. Lamb. in quibus, vti in ed. Arg.* τὸ vt *poſthaec ante* τὸ ſe *eſt omiſſum.* [*quae collocatio verborum eſt elegantior.*] — 10. de ſuper. *Sic MS. Leid. 2. Dan.* [*Ed. Bos. 2. Heus. (cuius not. confer,) et plur. recentt.*] *Sed de abeſt MS. Voſſ. 1. 2. Ed. Iens. Med. Par. Long. Mag.* [*Riclef.*] e ſuper. *Ed. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos. 1. Patau. In Ed. Long.* ῥῆσις *haec legitur hoc ordine:* is vero, poſteaquam in patriam rediit pater, vsque eo vitae ſtatum commutatum, (namque adpoſiti erant cuſtodes, qui eum a priſtino victu deducerent,) ferre non potuit, vt ſe ſuperiore etc. *Boſius ordinem MS. Dan. expreſſit.* — 11. intererit *Ed. Iens. Med. Mox* illud reu. *MS. Voſſ. 2.* ad illud *MS. Ax. Ab* Sed ill. *incipit cap. V. in ed. Pat.*

mine diſſidebant Timaeus et Timonides, e Plutarcho manifeſtum eſt. quamquam interim alium praeter hunc filium Dioni fuiſſe, inde colligo, quod apud Platonem epiſt. 8. eum a Syracuſanis regem eligi ſuaſit. Tertium, ſed ipſo defuncto, peperit Ariſtomache in carcere; vt Plutarchus extr. Dione ſcribit.

vt indulgendo turpiſſimis imbueretur cupiditatibus] Non admodum diſſimilis ars Thraſybuli fuit, fratris Hieronis, Siciliae tyranni: quem Gelonis filium ad voluptates ſtimulaſſe, vt ipſe imperaret, Ariſtoteles 5 Polit. 10 tradit. Et Dionyſius pater, veritus, ne hic ipſe filius ſibi cognominis vſu cordatorum hominum ſumeret animos, eum illiteratum et imperitum in conclaui detinuit, parua plauſtra et alia iſtiusmodi fabricantem; vt refert Plutarchus Dione p. 961.

5 *Poſtquam in patriam red. pater etc.*] Ita et MS. Dan. hunc verſiculum ordinat. aliter Longolius et alii.

de ſuper. parte aedium] Sic repoſui e Cod. Dan. Dictum vt *deiicere degradu, honore, poſſeſſione etc.* apud Ciceronem et alios. Ceterum Plutarchus in Dione c. 55. e tecto ſe praecipitem egiſſe, ſcribit: idque ex dolore quodam et ira, e parua et puerili occaſione orta. Idem in Conſolat. ad Apollon. de tecto lapſum, eaque re audita patrem cum amicis conſultantem nihil conſternatum, corpuſculo mulieribus tradito, deliberationem inſtitutam perſequuntum. add. Aelian. 3, 4.

V. Poſtquam Corinthum peruenit Dion, et 1
eodem perfugit Heraclides, ab eodem expulſus
Dionyſio, qui praefectus fuerat equitum: omni
ratione bellum comparare coeperunt. Sed non 2
multum proficiebant, quod [1] multorum annorum
tyrannis, [2] magnarum opum putabatur. Quam
ob cauſſam pauci ad ſocietatem periculi perdu-
cebantur. Sed Dion fretus non tam ſuis copiis, 3
quam odio [3] tyranni, maximo animo, duabus

1. quot *Ed. Ald.* — 2. tyrannis. *Ita primus reſcripſit Lamb. Sed* tyrannus *MS. Leid. 2. Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Statim* magnorum putabatur *MS. Veſſ.* 1. — 3. odii *Ed. Iens. Med.*

1 *Heraclides*] De quo plura Plutarchus Dione c. 32 ſqq. qui hominem turbulentum, ſeditioſum, mobilem, infidum, et rei militaris peritum (στρατηγικὸν) fuiſſe, docet. Meminit eius et Diodorus 16. c. 16 ſqq. [v. Stau. ad ed. 2 et 3.]

praefectus fuerat equitum] Ἡγεμονίαν ſub tyrannis habuiſſe, ait Plutarchus.

bellum compar. coeperunt] Vid. Diodor. 16 et prolixe Plutarch. p. 962 et ſqq.

2 *Pauci ad ſociet. periculi perducebantur*] E mille proſcriptis tantum XXV. nomina ſua dediſſe, Plutarchus c. 22. ſolos XXX. e Syracuſiis in Peloponneſo exſulantibus periculi participes eſſe voluiſſe, Diodorus 16, 10 ſcribit. De his igitur capio verba Nepotis. quod autem idem Diodorus paullo ante c. 9 ſcribit, cumprimum bellum compararet Dio, celeriter multos ei obſequutos; id vel ad mercenarios milites pertinet, quorum ipſe mille, Plutarchus pauciores octingentis fuiſſe tradit: vel ad Peloponneſios, qui conata eius promouerunt. nam et Plutarchus ait, milites occulte conſcribentem *multos τῶν πολιτικῶν* et Philoſophorum inuiſſe: quorum aliquos nominat.

3 *Non tam ſuis copiis*] Quas admodum exiguas adduxit: ſed, poſteaquam in Siciliam adpuliſſet, Agrigentinorum, Gelonorum aliorumque Siculorum acceſſione quinque amplius millia, vt Plutarchus ait; vt vero Diodorus, ſupra XX. millia ſub vexillis habuit. quibus dein multi Graecorum Meſſeniorumque ex Italia, magnaque multitudo ex oppido et agro Syracuſarum acceſſit: adeo, vt vrbem ingredienti, circiter L. millia militauerint.

quam odio tyranni — quinquaginta annorum imperium — profectus oppugnatum] Ita ſuperiori ſaeculo [a. 1568—84.] Wilhelmus princeps Auriacus rogatus, *quomodo exſul ipſe potentiſſimum Hiſpaniarum regem laceſſere auderet*, reſpondit: *Hiſpanorum in conſcientiarum libertate opprimenda et decimi nummi vectigali exigendo ſpectatiſſimam crudelitatem maximo ſibi adiumento ad eorum dominatum euertendum fore;* quod etiam factum eſt. Ceterum non ſolum *odio* Dionyſii,

onerariis nauibus, quinquaginta annorum imperium, munitum quingentis longis nauibus, decem equitum, centum peditum[4] millibus, profectus oppugnatum, (quod omnibus gentibus admirabile eſt viſum,)[5] adeo facile perculit,[6] vt poſt diem tertium, quam Siciliam[7] adtigerat, Syracuſas introierit. Ex quo intelligi poteſt, nullum eſſe im-
4 perium tutum, niſi beneuolentia[8] munitum. Eo tempore aberat Dionyſius, et in Italia claſſem opperiebatur, aduerſariorum ratus,[9] neminem ſine magnis copiis ad ſe venturum. Quae res
5 eum fefellit. Nam Dion iis ipſis,[10] qui ſub ad-

4. centumque ped. *MS. Leid.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Patau.* — 5. auſum *pro* viſum *MS. Leid.* 1. — 6. pertulit *MS. Leid.* 2. *Ed. Iens. Med. Ald.* [*Sed* perculit, *(quod cum* pertulit *ſaepius confunditur,) grauius eſt denotatque euertit, peruertit. v. Drakenb. ad Liu.* 35, 27, 16. *tom. IV. p.* 949.] — 7. in Siciliam *MS. Voſſ.* 2. *Statim* attigerit *MS. Voſſ.* 1. *Leid.* 2. *Ax. Ed. Iens. Med. Arg. Par. Long.* — 8. beniuol. *Ed. Iens. Med. Arg. Par.* — 9. [*Fiſcher interpunxit manu, edd. Long. et Mag. ſequutus*, operiebatur aduerſariorum, ratus.] — 10. his ipſis *MS. Ax. Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Steph. Gebh. Keuch. Patau.*

ſed et *contemtu* fretus Dio fuit; vt adparet ex Ariſtotele 5 Politic. 10.

maximo animo] Ita ſe animatum dictitans, vt quocunque poſſet progredi, ſatis illi futurum ſit; et ſi vel vix in terram egreſſus, mortem oppeteret, haud grauem ſibi futuram, vt ibidem Ariſtoteles ſcribit.

duabus onerar. nauibus] Totidem et Diodorus 16, 6. [et v. Weſſel. ad c. 9. n. 70.] ac Plutarchus c. 25. numerant: ſed hic addit, eas comitatum nauigium non magnum et duas τριακοντόρους: ille, Chariclem triremes quasdam et alias onerarias a tergo Syracuſas ducere iuſſum.

quinquaginta annor.] XLVIII numerat Plutarchus p. 970 c. 28. Sed cum noſtro facit Diodorus p. 516 libr. 16, c. 11.

imperium] *Maximum totius Europae dominatum* vocat Diodorus: qui in ſequentibus plane cum Noſtro conuenit, niſi quod naues longas tantum CCCC. numerat.

viſum] MS. Leid. *auſum*. fortaſſe non omnino male. Virg. Aen. 6, 624 *auſoque potiti*. Idem *fortia auſa* dixit Aen. 9, 282. Ouidius: *magnis tamen excidit auſis*. Nil tamen mutare audeo.

nullum eſſe imperium tutum, niſi beneuolentia munitum] Vide Forſtner. ad Ann. 6 Taciti p. 426 et ſeqq. [Stau. ad ed. min.]

4 Aberat Dionyſius] Caloniae in Italia, arcis cuſtodia

verſarii fuerant poteſtate,[11] regios ſpiritus repreſſit, totiusque eius partis Siciliae potitus eſt, quae ſub poteſtate Dionyſii fuerat:[12] parique modo vrbis Syracuſarum, praeter arcem, et inſulam adiunctam oppido; eoque rem perduxit, vt talibus pactionibus pacem tyrannus facere vellet:[13] *Siciliam Dion obtineret, Italiam Dionyſius, Syracuſas Apollocrates,*[14] cui maximam fidem vni habebat [Dion].[15] 6

O 2

11. fuerant poteſtati *MS. Leid.* 2. — 12. ſub Dionyſii fuerat poteſtate *MS. Dan. Ax.* ſub Dion. pot. fu. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Bos.* 1. *Patau.* [*Ith. Wetz.*] — 13. velle *Ed. Iens. Med. Mox* optin. *Ed. Iens. Par. Ald.* — 14. Apollochrates *MS. Voſſ.* 1. Hypollocrates *MS. Voſſ.* 2. Apollocrathes *MS. Dan.* — 15. Dion. *Sic etiam MS. Voſſ.* 1. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. et ceteri. Sed* (Dion) *Ed. Stau.* 2. [3. *Heus. Harl. Tzſchuck.* 1. 2. *Bipont. Pauſt. Quare et ego, quoniam aperta eſt falſa lectio, id vncis ſecluſi, aut praeferrem emendationem Lambin.*] Dionyſius *Ed. Lamb.* [*Ith. Heinr. Wetz. Schmied. Vtrumque nomen, ſuperuacaneum, ſuadente iam Heus. haud male omiſit Bremi. Add. not. Stau. et Harl. et de* Apollocrate, Niſaeo *et* Hipparino *Periz. ad Ael. V. H. lib.* 2, 41, 1.]

Timocrati, ſororis marito, commiſſa: in quam ipſe ſeptimo poſt die, quam Dio vrbem ingreſſus erat, rediit: vt tradunt Diodorus 16, 11. ac Plutarchus c. 26.

5 *Eius partis*] Sic MSS. meliores. Aliis τὸ *eius* abeſt. Mox Dan. *quae ſub Dionyſii fuerat poteſtate.*

inſulam] Vid. [Cic. in Verrin. 4, 53.] Cluuerium Siciliae antiqu. 1, 12. [Harl. n.]

6 *Talibus pactionibus*] Paullo aliter has Plutarchus p. 974: Diodorus autem 16, 13 et 17. paene eodem modo recenſet: niſi quod Apollocratis nullam mentionem facit. [v. Stau. ad ed. min.]

pacem facere vellet] Notanter dixit *vellet*, nec enim acceptarunt conditiones Syracuſani, ſed Dionyſium viuum capturos ſe ſperabant, vt referunt Plutarchus c. 37 et Diodorus 16, 13. [v. Tzſch. ad ed. 2.]

Apollocrates] Dionyſii maior natu filius, cui is, in Italiam aufugiens, arcem cuſtodiendam tradidit; ſed paullo poſt Dioni deditam. Teſtis Plutarchus p. 974 et 980. (c. 37.)

cui max. fidem vni habebat Dion] Sic libri meliores. Lambinus edidit *Dionyſius*. non male, vt videtur. neque enim Apollocrati arcem Dionyſius commiſſurus erat, ni maximam ei fidem habuiſſet. Altera lectio forſan ex abbreuiatione nata. ſicuti viciſſim pro *Dione, Dionyſius* in plerisque Hieronymi codicibus

1 VI. Has tam prosperas, tamque inopinatas
res consequuta est subita commutatio, quod [1]
fortuna sua mobilitate, [2] quem paullo ante extu-
2 lerat, demergere est adorta. [3] Primum in filio, [4]
de quo commemoraui supra, suam vim [5] exer-
cuit. Nam quum vxorem reduxisset, quae alii
fuerat tradita, filiumque vellet reuocare ad vir-
tutem a perdita luxuria, accepit grauissimum [6]
3 parens vulnus morte filii: deinde orta dissensio
est [7] inter eum et Heraclidem: qui quidem prin-

1. quod *aberat a MS. Leid.* 2. *Sed* quot *Ed. Ald.* — 2. nobil. *Ed. Arg. Long. Statim* quae p. *MS. Boecl.* — 3. adorta. *Sic Edd. nostri omnes. Sed* adorsa *Ed. Stau.* 2. 3. [*Harl. et sic h. l. ac supra VIII.* 2, 5. *legere iussit Drakenb. ad Liu.* 35, 61, 8. *tom. IV. p.* 996. *ab* adordior, *h. e. adgredior, incipio.*] — 4. in filio *MS. Dan. Leid.* 2. *Voss.* 1. *Ed. Iens. Med. Par. Ald. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Keuch. Heus. Patau. Stau.* 2. [3. *Ith. et rell. recentt. Atque ego rescripsi, suadente etiam Oudendorp. ad Iul. Caes. de B. G.* 2, 32. *p.* 126.] *Sed* in filium *Ed. Arg. Long. Boecl. Bos. Stau.* 1. — 5. suam vim *MS. Dan. Ed. Iens. Med. Par. Ald. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Keuch. Heus. Patau.* [*Ith. Bipont. Harl. Heinr. Schmied. Tzschuck.* 2. *Paust. et ego reddidi. add. Kappii et Heusing. not.* vim suam *Stau.* 3. *Wetz. Tzschuck.* 1.] suam saeuitiam *Ed. Arg. Long.* [saeuit. suam *Ed. Bos. Stau.* 1. 2. *Brem.*] — 6. gratissimum *MS. Leid.* 2. [*Mox* parens *Tzschuck. ad ed.* 2. *posse suspicatur abesse. Sed graviter additum esse putem.*] — 7. orta dissensio est.

irrepsit in Chronico Eusebiano num. 1663. de quo vid. animadversiones Scaligeri.

1 *Quem paullo*] MS. Boecl. *quae paullo.*

2 *In filium*] Exc. Dan. et Lambinus aliique, *in filio.* et mox: *suam vim exercuit.* vtrumque non male. ac fortasse legendum, *in filio suam vim exseruit.* Lambinus tamen has tres voces vt subditicias Cornelio detrahit: sed quo iure, (inquit Gebhardus,) quaue iniuria?

vxorem reduxisset] Diuortio violento alteri traditam de nouo adsumsisset, idque sororis Aristomachae precibus. v. Plut. p. 980 et Aelian. 12, 47 cum notis Schefferi.

3 *Dissensio est*] Sic etiam MS. Leid. Alii *dissensione:* quod fauet coniecturae Lambini. et mox: *qui Dioni princ. n. c.*

inter eum et Heraclidem] Cuius varias contra Dionem machinationes passim refert Plutarchus. Vide eum p. 972. 974. 975. 978. 979. 981. Diodorus 16 scribit, mox a fuga Dionysii Syracusanos in partes discessisse, aliosque militare imperium summamque potestatem Heraclidae,

cipatum non concedens,[8] factionem comparauit. neque is[9] minus valebat apud optimates; quorum conſenſu praeerat claſſi, quum Dion exercitum pedeſtrem teneret. Non tulit hoc[10] animo aequo Dion,[11] et verſum illum Homeri retulit ex ſecunda rhapſodia, in quo haec ſententia eſt: *Non poſſe bene geri*[12] *rempubl. multorum impe-*

Ita etiam MS. Ax. [*Ed. Bos. Stau. Heus. Ith. Brem. Heinr. Tzſchuck.* 1. 2. *Schmied.*] *Sed* orta diſſenſione *Ed. Par. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Keuch. Patau.* [*Wetz.*] orta diſſenſione eſt *Ed. Iens. Med. Arg. Mox* Heraclidem *omiſſo τῷ* et *Ed. Iens. Med.* Heraclidemque *Ed. Par. Ald.* — 8. qui Dioni princip. non conced. *MS. Leid.* 1. *Ed. Lamb. Keuch.* Dioni *etiam additur in Ed. Patau.* qui quod principat. non concedebat *MS. Voſſ.* 1. *Ed. Heus.* [*Tzſchuck.* 1. 2. *Ith. Stau.* 3. *Heinr. Schmied. Pauſl.*] quae quidem princ. non concedebat *MS. Voſſ.* 2. *Ax.* qui quid. pr. non concedebat *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long.* — 9. is. *Ita MS. Dan. Sed* enim *Ed. Lamb.* his *Ed. Iens. Med. Arg. Long.* — 10. hoc *abeſt ab ed. Ald. Lamb.* — 11. Dion *aberat a MS. Boecl. Voſſ.* 2. *Mox* rettulit *Ed. Iens. Med. Arg. et* ipſod. *Ed. Med. Arg.* — 12. regi *MS. Mendos.* —

quod nunquam is tyrannidem affectaturus videretur, demandandam cenſuiſſe; alios Dionem rerum ſummae praeficiendum contendiſſe.

principatum] Τὴν τῶν ἁπάντων ἡγεμονίαν, τὴν τῶν ὅλων ἐξουσίαν, vt Diodorus loquitur.

non concedens] Dioni ſcilicet: quem tyrannidem adfectare aiebat; quum potius Laconicam quamdam et Creticam reipub. formam meditaretur, ex regno et democratia mixtam, in qua et optimatibus ſuum ius eſſet. vid. Plutarch. p. 979 et 981. Ipſe vero Heraclides populare imperium et agrorum aedificiorumque diuiſionem, ac ciuium aequalitatem inducere conabatur, vt ex eod. Plutarcho p. 974. 978. 981 colligere eſt.

factionem comparauit] *Inſidias* eum *nexuiſſe* cum Calippo Dioni, etiam Valerius Max. refert 3, 8 ext. 5: ſed Dionem, qui fidei eorum plurimum credebat, monitum, vt aduerſus eos cautior eſſet, reſpondiſſe, *ſe vita malle excedere, quam metu violentae mortis amicos inimicosque iuxta ponere.*

quorum conſenſu praeerat claſſi] Ipſo Dione ſemel atque iterum concedente; quum ipſe terra marique imperator cum libera poteſtate a populo creatus eſſet. V. Plutarchus p. 972 et 979.

4 *Dion*] Aberat MS. Boecl.

verſum ex ſec. rhapſodia] Homeri verſus hic eſt Il. β, 205: οὐκ ἀγαθὸν πολυκοιρανίη· εἷς κοίρανος ἔστω. qui non ſemel tyrannis vſurpatus eſt. V. Sueton. Calig. 22 et Domit. 12. Simile illud Senecae Agam. 257: *Nec regna ſocium ferre nec taedae ſciunt.* et alia paſſim obuia. [add. Stau. ad ed. 3.]

remp. geri] In MS. Schotti fuit *regi rempub.* ipſius iudicio

riis. Quod dictum magna inuidia consequuta est. Namque aperuisse videbatur, omnia [13] in sua potestate esse velle. Hanc ille non lenire obsequio, sed acerbitate opprimere studuit, Heraclidemque, quum Syracusas venisset, interficiendum curauit.

1 VII. Quod factum omnibus maximum timorem iniecit. Nemo enim, illo interfecto, se tutum putabat. Ille autem, aduersario remoto, licentius eorum bona, quos sciebat aduersus se sensisse, militibus dispertiuit. Quibus diuisis, quum quotidiani maximi fierent sumtus, celeri-

13. [*Vulgo* se omnia. *Sed*] se *aberat a MS. Dan. Boecl. Ax. Leid.* 2. *Voss.* 1. 2. *Ed. Arg. Long. (in quibus est* omnia videbatur,) [*Harl. Riclef. Tzschuck.* 2. *et ego id deleui.*] se omnia videbatur *Ed. Iens. Med. Par. Ald.* omnia videb. *omisso τῷ* se *Ed. Stau.* 2. videbat. [se] omnia *Ed. Heus.* [*Stau.* 3. *Tzschuck.* 1. *Bipont.*] *Mox* interficiundum *MS. Voss.* 1.

non male: sed non dubito erratum esse librarii, elegantissimum loquendi modum ignorantis.

se omnia in s. pot. esse velle] Longolius: *omnia videbatur in sua potestate esse velle. Τὸ se* etiam MSS. Dan. et Boecl. aberat.

5 *Hanc ille non lenire obsequio, sed acerbitate opprimere studuit*] Experti hoc sua aetate Tiberius, Nero, Domitianus, alii: superiore saeculo etiam Dux Albanus.

acerbitate opprim. stud.] Supra 3, 2. 4 *acerbitatem imperii* dixit: estque haec illa αὐθάδεια, quam in eo reprehendit Plutarchus in vita p. 972. 981. 994.

interfic. curauit] per Corinthios. Vid. Plutarchus, praesertim p. 978 et 981.

1 *Nemo enim, illo interfecto, se tutum putabat*] Intellexisse tamen, concione a Dione post exsequias Heraclidae habita, Syracusanos, motus ciuiles, Heraclide et Dione vna rempub. gerentibus, nullo modo sedari potuisse, tradit Plutarchus p. 981.

licentius eorum bona, quos sciebat aduersus se sensisse, militibus dispertiuit] Munificum quidem erga socios belli, ciuesque familiares et externos milites, fuisse, Plutarchus c. 6—8. ait: sed de bonis aduersariorum distributis nihil apud eum reperio: sicuti nec apud Diodorum; qui contra scribit, captivos omnes, qui multi fuerint, nullo redemtionis pretio accepto dimissos.

2 *Quum quotidiani maximi fierent sumtus*] In milites nempe et amicos; quos liberalius, quam facultates eius ferre possent, donabat. Ipse enim tenuiter et vulgari modo viuebat: tam moderatum se vestitu, et famulitio, et mensa praebens, vt si cum Platone in Academia viueret. Vid. Plut. p. 580 et seq. [Bentlei. ad Terent. Heauton. IV. 5, 7. legere iubet *quotidiano*, (quod idem est ac *quoti-*

ter pecunia deesse coepit: neque, quo manus porrigeret,[1] suppetebat, nisi in amicorum possessiones. Id huiusmodi[2] erat, vt, quum milites reconciliasset, amitteret optimates. Quarum rerum 3 cura frangebatur, et insuetus male audiendi non aequo animo ferebat, de se ab iis[3] male existimari, quorum paullo ante in caelum fuerat[4] elatus laudibus. Vulgus autem, offensa in eum militum[5] voluntate, liberius loquebatur, et, *tyrannum non ferendum*, dictitabat.

1. quo manus porrig. *Sic MS. Dan. Leid.* 1. 2. *Voss.* 1. 2. [*Ed. Lamb. Bos. et seqq.*] *Sed* quo minus porrigeret *MS. Boecl. Ed. Arg.* neque amplius quod porrig. suppetebat *Ed. Long. ac* supputebat *MS. Voss.* 2. *tum* nisi amicorum *Ed. Long. Boecl.* [*Bos.* 2. *Stau.* 1.] *Sed* nisi in amicorum *MS. Dan. Voss.* 1. *Leid.* 2. *Ax. Ed. reliqui omnes., Etiam Heus. Stau.* 2. [3. *omnes recentt.*] *Bene!* [*Hinc ego recepi* in.] *tum* possessiones *MS. Voss.* 2. — 2. eiusmodi *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Keuch. Patau.* — 3. ab his *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Long. Mag. Steph. Gebh. Keuch. Patau.* — 4. fuerat *aberat a MS. Ax.* — 5. multum *MS. Ax.*

die,) eique adsentiri videtur Heusing. in Emendatt. libr. I. c. 1. p. 13. Sed, teste Stau. ad ed. 2. vulgatam lectionem iam tuitus est Arntzen ad C. Plinii Sec. Panegyr. c. 49. p. 227.]

neque quo manus porrigeret] Ita meliores libri: in his Dan. ac Leid. et e Bauaricis, vt opinor, Piccartus Pericul. Critic. c. 10. Nec aliter Lambinus, Savaro, aliique post illos ediderunt. Boeclerianus quoque et quidam editi: *quo minus porrigeret:* corrupta voce *manus*, ignoratione elegantissimae loquutionis. Atque sic et Curtius 7, 8. 19 hunc Nostri locum, vt Gebhardus existimabat, imitatus: *Iam etiam ad pecora, anaras et instabiles manus porrigis.* Et mox s. 25, sed alio sensu, de Fortuna: *quum manus porrigit, pennas quoque comprehendere non finit. Tendere manum* eodem sensu dixit Seneca epist. 119 *Fames me adpellat; ad proxima quaeque tendatur manus.* Nihil igitur est, quod in Longolii aliisque editionibus legitur, *neque amplius quod porrigeret:* etiam Lambino probatum, si Gebhardo credimus. nam mihi quidem Lambinus, cum *hanc lectionem retinere se illique anteponere* ait, eam, quam in textu exhibuit, indicare videtur, non, quam *nonnulla exempla habere* dicit.

amicorum poss.] MS. Dan. et Lambinus: *in amicorum possessiones.* non male. [vid. V. L.]

amitteret optimates] Quibus comprobantibus aliquando, frementibus nautis et opificibus, terra marique imperator constitutus erat. Plutarchus p. 979.

1 VIII. Haec ille intuens,[1] quum, quemadmodum ſedaret, neſciret, et quorſum euaderent,[2] timeret: Callicrates[3] quidam, ciuis Athenienſis, qui ſimul cum eo ex Peloponneſo in Siciliam venerat, homo et callidus[4] et ad fraudem acutus, ſine vlla religione ac fide, adit[5] ad Dionem, et 2 ait: eum [in][6] magno periculo eſſe propter of-

1. metuens *MS. Gif. Ax. Boecl. Ed. Long.* — 2. vt quorſum euaderet *Ed. Iens. Med. Ald. Atque* euaderet *etiam MS. Voſſ.* 1. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. (ſed in meo exemplo V. D. manu correxit* euaderent,) *Steph. Sed* euaderent *MS. Dan. Leid.* 2. *Voſſ.* 2. *Ax.* [*et edd. rell.*] — 3. Chalycrates *MS. Leid.* 2. Chalicrates *MS. Voſſ.* 1. [*Si codd. addicerent, Stau. ad ed. min. lubentius ſcripturum ſe profitetur* Callippus, *et multus eſt de hoc homine.*] — 4. calidus *Ed. Iens.* — 5. adiit *MS. Ax. Ed. Arg.* — 6. in *aberat a MS. Ernſt. Boecl. Bau. Voſſ.* 2. *Ax. Vncis incluſum eſt in Ed. Bos.* 2. *Stau.* 1. 2. 3. *Heus.* [*Tzſchuck.* 1. 2. *Harl. Heinr.*] *Vnci abſunt ab reliquis noſtris omnibus edd.*

1 *Intuens*] Conſiderans, vt 12, 1. 2 et 12, 2. 3. Sed in MS. Gif. Boecl. ed. Long. erat *metuens* (vt 7, 4. 1, vbi tamen alii pariter *intuens* habent:) haud dubie corrupte. nam mox ſequitur demum: *et quorſum euaderent, timeret.*

euaderent] Sic Lambinus Cl. Puteanum ſequutus, probante Gebhardo. [ſed vid. V. L.] et ita diſerte MS. Dan. Similiter Cicero ad Atticum: *quoad audiamus, quae commota ſunt, quorſum euadant.* Terentius Andria 1, 2. 4 *Heri ſemper lenitas verebar, quorſum euaderet.* Idem Phormione 1, 2. 61 *quo euadat vide.* Alii *euaderet.* quomodo pariter Terentius Andr. 1, 1. 100 *Quam timeo quorſum euadat!* Et Phorm. 4, 3. 20 *Quid hic coeptat, aut quo euadet hodie?*

Callicrates] Ridiculus eſt Lambinus, cui credibile eſt, hunc Callicratem Callippi fratrem fuiſſe, et Nepotem pro Callippo fratrem Callippi ſumſiſſe: quemadmodum Poëtae interdum *Pollucem* pro *Caſtore* adpellant. Nam huius ſiue Callicratis ſiue Callippi fratrem *Philoſtratum*, vel, vt vulgo legitur, *Philocratem* Noſter vocat infra c. 9, 1.

ciuis Athenienſis, qui ſimul cum eo ex Peloponneſo venerat] Sic et Plutarchus p. 981 et Plato epiſt. 7. etſi nomen eius fratrisque reticet.

homo et callidus et ad fraudem acutus, ſine vlla religione ac fide] v. Plut. in Dione c. 54. Character Statiſtarum, ſiue Pſeudopoliticorum, de quibus fere eodem modo Ariſtophanes Acharn. 2, 2. 29 οἷσιν ὅτε βωμὸς ἦν πίστις, ἦν ὄρκος μένει. Adi Lipſium Polit. 2, 14. 12 et Boecl. Commentarium p. 58. 59.

2 *Eum* [*in*] *mag. periculo eſſe*] MSS. Bauar. Boecler. et Ernſt. aberat praepoſitio, quo-

senſionem populi et odium [7] militum: quod nullo modo euitare posset, nisi alicui suorum negotium daret, qui se simularet illi [8] inimicum: quem si inuenisset [9] idoneum, facile omnium animos [10] cogniturum, aduersariosque sublaturum, quod inimici eius disſidenti [11] suos sensus aperturi forent. Tali consilio probato, excipit [12] has par- 3
tes ipse Callicrates, et se armat imprudentia Dionis: ad eum interficiendum socios conquirit: aduersarios eius conuenit, coniurationem [13] confirmat. Res, multis conscis, quae gereretur, 4

7. et odio *MS. Ax. Voſſ.* 1. *Boecl. In Ed. Long.* τὸ et *non legitur. Dein* negocium *Ed. Iens. Med. Arg.* — 8. illi *aberat a MS. Leid.* 1. — 9. quem inu. *Ed. Iens. Med. Ald. Lamb. Patau.* — 10. amicos *Ed. Iens. Med. Par. Ald.* — 11. disſidentis *MS. Dan. Ax. Leid.* 2. *Voſſ.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. In eodem MS. Leid. pro* quod *erat* qui. — 12. excepit *MS. Ax. Leid.* 2. *Voſſ.* 1. 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Heus. Stau.* 2. [3. *Ith. Bipont. Tzſchuck.* 1. *Schmied. Pauſt. Sed* excipit *reliqui, et defendunt Kapp. atque Harl.*] — 13. coniuratione *MS. Dan. Leid.* 2. *Ed. Iens. Med. Par. Ald. Lamb.*

modo ſupra c. 2, 4 ac alibi loquutus. Mox Boecl. *et odio militum.* Ab ed. Longol. τὸ *et* aberat.

illi inimicum] *Illi* aberat Leid. ſed vix poteſt abeſſe.

quem ſi inueniſſet idoneum, facile etc.] Quidam edd. *qui ſe ſim. illi inimicum, quem inueniſſet idoneum, facile omn. animos cogniturum etc.* Vnde Lambinus cum Puteano malebat, *niſi alicui ſuorum negotium daret, quem inueniſſ. idoneum: qui ſe ſimul. illi inimicum. ſic. omn. an. fac. cogniturum.* Turbas has dedit omiſſa in quibusdam libris particula *ſi.* quae ſi retineatur, omnia plana ſunt.

facile omn. animos cogniturum] Non admodum diſſimili arte vſus Auguſtus apud Suetonium cap. 15: et Latinus Latiaris apud Tacitum 4 A. 68 et 69. Eadem fraude periit Datames, infra 14, 10 et 11.

diſſidenti] Dan. *diſſidentis.* An fuit, *quod inimico eius diſſidentes ſuos ſenſus aperti forent.*

3 *coniurationem*] Exc. Dan. et aliquot edd. *coniuratione:* quod Lambinus exponebat συνωμοσίᾳ, iureiurando communi. Et ſane eum in modum loquutus alibi Noſter, cum *confirmare exercitum* dixit 17, 2. 5: *confirmare inſulas* 5, 2. 4: *confirmare fide* 6, 1. 5. Nihilo tamen ſcio alterum praefero. Dictum vero, vt *confirmare amicitiam, pacem,* et apud Noſtrum 23, 1. 3. *confirmare odium.*

4 *Res multis conſcitis*] Plutarchus: ὄντων δὲ πλειόνων ἐν τῇ κοινωνίᾳ τῆς πράξεως.

elata defertur [14] ad Ariſtomachen ſororem Dionis, vxoremque Areten. Illae timore perterritae conveniunt, [15] cuius de periculo timebant. At ille negat, a Callicrate fieri ſibi inſidias, ſed illa, quae agerentur, [16] fieri praecepto ſuo. Mulieres nihilo ſecius Callicratem in aedem Proſerpinae deducunt, ac iurare cogunt, *nihil ab illo periculi fore* [17] *Dioni*. Ille hac religione non modo [ab incepto] [18] non deterritus, ſed ad maturan-

14. defertur *MS. Ax. Dan. Voſſ.* 1. 2. *Ed. Arg. Long. Heuſ.* [*Ith. Bipont. Brem. Heinr. Stau.* 3. *Harl. Tzſchuck.* 1. 2. *Schmied. Pauſt. et ego, quia eſt proprium in hoc nexu, ſic edidi, probante quoque id Oudendorp. ad Iul. Caeſ. de B. G.* 1, 35. *p.* 54. *Sed* refertur *Ed. Lamb. Bos. et reli.*] — 15. perterr. conuen. *Ita etiam MS. Dan. Sed* perter. illum conuen. quod eius de peric. *Ed. Long. ſine cauſſa.* perteritae c. *Ed. Iens. Med. et* cuius de peric. *etiam MS. Dan.* — 16. gererentur *MS. Boecl. Voſſ.* 2. *Ax. Sed in MS. Voſſ.* 1. *et Leid.* 2. *erat etiam* agerentur. — 17. numquid ab illo periculi foret *MS. Boecl.* nunquid ab illo periculum Dioni foret *MS. Ax.* — 18. ab incepto. *Aberant a MS. Ax. Voſſ.* 1. 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Steph. non item a MS. Leid.* 2. *Vnci non ſunt in Ed. Lamb. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Patau.* [*Ith. Brem. Heinr. Wetz. Schmied. Pauſt.*] *Statim* eſt deterritus *MS. Voſſ.* 2. deteritus *Ed. Iens. Med.*

elata] V. ſupra ad 1, 3. 6.

conueniunt] Subaudi *eum*. Similis ellipſis mox c. 9, 5 *miſeranda vita*, ſub. *eorum*. Huius rei ignoratione factum credo, vt pro *cuius*, quod in melioribus libris legitur, alii reponerent, *quod eius*. [Add. Stau. ad ed. 3. et Harl. not.]

negat a Callicr. f. ſibi inſidias] Aliter Plutarchus in Apophthegmatis: eum noluiſſe inquirere, quod diceret, moriendum potius eſſe, quam viuendum, vbi non ab hoſtibus modo, ſed etiam ab amicis eſſet cauendum: id quod etiam in vita Dionis innuit, cauſſamque fuiſſe coniicit, quod necem Heraclidis, vt aliquam vitae ſuae adſperſam labem, moleſte ferret. adde Valerium Max. 3, 8 ext. 5.

agerentur] MS. Boecl. *gererentur*. bene. Sic paullo ante: *res multis conſciis, quae gereretur*. Occaſionem corruptelae praebere potuit, quod errore librarii in aliquo codice ſcriptum eſſet *gerentur*. Vnde alii fecerunt *agerentur*.

5 *Iurare cogunt*] Magno, vt vocabatur, iureiurando praeſtito. quod quo ritu fieret, docet Plutarchus p. 982: [I. c. 56.] qui addit Callippum adiiſſe ipſas, et rem inficiantem obtuliſſe fidem, quam ipſi vellent.

ab incepto] Aberat MS. Leid. et Boecl.

dum concitatus est, verens, ne prius consilium aperiretur suum, [19] quam conata perfeciſſet. [20]

IX. Hac [1] mente proximo die festo, quum 1 a conuentu remotum se [2] Dion domi teneret, atque in conclaui edito recubuiſſet; conſciis [3] loca

19. consil. aper. suum *MS. Ax. Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Keuch. Heus. Patau.* [*Stau.* 3. *et propter maiorem soni suauitatem librorumque auctoritatem, ordinem mutaui.* Cons. supm aperir. *Edd. rell.*] *Add. Ruhnken. ad Vell. Paterc.* 2, 35. *p.* 194. — 20. feciſſet *Ed. Iens. Med. Par. Ald.*

1 hanc *Ed. Med.* — 2. se remotum *MS. Ax. Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Steph. Gebh. Keuch.* [*Heus. Stau.* 3. *Harl.*] — 3. consociis *MS. Voſſ.* 1. cum sociis *MS. Leid.* 2. conscis facinoris *MS. Ax. Boecl.*

[*conata*] h. e. quae destinauerat, cogitarat. v. Taubmann. ad Plaut. Merc. prol. 39. Faber ad Lucr. 1, 26.]

1 *Die festo*] Ἐν τοῖς Κορείοις, festo Proserpinae, (de quo Meursius Graeciae feriatae lib. 4:) eius scilicet deae, per quam iurauerat. quem diem caedi singulari consilio destinarat, fortassis, vt adpareret, quanti religionem faceret. Auctor Plutarchus p. 982. [c. 56.] Apti autem caedibus Principum dies festi. Sic ipso festo Natiuitatis Domini Leo Armenius a coniuratis interfectus est, vt narrant Zonaras, Cedrenus, et prolixe Genesius, Graecus scriptor hucvsque ineditus, a nobis aliquando, si deus vitam ac subsidia necessaria concesserit, publicandus, extremo libro 1. βασιλειῶν.

in conclaui edito] Solebant veteres, quum vacare precibus, aut sine arbitris agere vellent, in editum locum ascendere, vel etiam huic rei peculiare conclaue in superiori parte domus habere. De Iuditha lugente, historia eius, cap. 8, 5. *In superioribus domus suae fecit sibi secretum cubiculum.* Actor. 10, 9. *Ascendit Petrus in superiora domus, vt oraret.* De Augusto Suetonius c. 72. *Si quando quid secreto aut sine interpellatione agere proposuisset, erat illi locus in edito singularis.* De Tiberio Tacitus 6. A. 21, 1. *Quoties super negotio consultaret, edita domus parte vtebatur.* Ceterum Plutarchus c. 57. ait, Dionem ἐν οἰκήματι κλίνας τινὰς ἔχοντι cum amicis consedisse.

conscitis loca munitiora oppidi tradit etc.] Vulgo sic editur hic locus: *conscitis loca munitiora oppidi tradidit, domum custodibus sepsit, a foribus qui non discederent, certos praefecit; nauem triremem armatis ornat, Philocratique fratri suo tradit.* Sed Lambino videbatur hoc potius ordine legendus: *domum custodibus sepsisset, certos praefecisset, a foribus qui non discederent: conscitis loca munitiora oppidi tradit, nauem triremem armatis ornat etc.* Namque et Plutarchi, inquit, verba hoc significant, Dionem custodibus domum sepsisse, certos praefecisse, qui a foribus et fenestris non discederent: et ipsius Cornelii infra s. 6. *Namque illi ip-*

munitiora oppidi tradit,[4] domum custodibus[5] sepit, a foribus qui non discedant,[6] certos[7] praefi-
2 cit: nauem triremem armatis ornat, Philostrato-

Leid. 1. *Ed. Arg. Long. e glossemate.* — 4. tradit. *Sic MS. Dan. Boecl. Leid.* 2. *Ax.* [*Atque tempus praesens h. et seqq. locis studium adparatus et celeritatem melius declarat, quam praeteritum. Nam*] tradidit *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Patau.* — 5. custodiis *MS. Voss.* 2. *Boecl. Statim* sepit *etiam MS. Dan. Leid.* 1. *Sed* sepsit *MS. Boecl. Ax. Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. saepsit *Ed. Patau.* [*et Lambin. in vtroque meo exemplo.*] — 6. discedant. *Sic MS. Dan. Boecl. Voss.* 1. 2. *Leid.* 2. *Sed* discederent *Ed. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Keuch. Bos.* 1. *Patau.* discedebant *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Boecl.* — 7. ceteros *MS. Voss.* 2. *Ax. Tum* praefe-

si custodes si propitia fuissent voluntate etc. Tradit autem, nempe Callicrates. Atque hoc ait et Cl. Puteano venisse in mentem. Miror profecto vtriusque ἀβλεψίαν. Quid enim clarius, quam Plutarchum tradere, eos, qui domum cinxere, foribusque et fenestris adstitere, e coniuratis fuisse, nec a Dione praefectos, sed de Callippi sententia eo se contulisse? Ὄντων δέ, inquit, πλειόνων ἐν τῇ κοινωνίᾳ τῆς πράξεως, οἱ μὲν ἔξω τὴν οἰκίαν περιέστησαν, οἱ δὲ πρὸς ταῖς θύραις τῆ οἰκιᾳ καὶ ταῖς θυρίσιν ἦσαν. Praeterea quis non videt, haec omnia, vt vulgo leguntur, de Philostrato accipi posse, immo debere? Nihil igitur in ordine verborum, nec in verbis ipsis prioribus quicquam eo, quo Lambinus vult, modo mutandum est. Alia tamen ratione corrigenda fuere, vt sibi inuicem respondeant: id quod scriptorum codicum auctoritate feci: vt e sequentibus adparebit.

consciis] Boecl. et Leid. addunt *facinoris*. sed vereor, ne glossema sit. Supra c. 8, 4. *Res multis consciis quae geretur.*

tradit] Sic Dan. et Boecl. et mox *sepit* Dan. et Leid.

a foribus qui non discedant] Ita recte Dan. et Boecl. pro eo, quod vulgo est, *discederent*, vel *discedebant*. In cod. Boecl. etiam diserte fuit *praeficit*.

2 *Nauem triremem armatis ornat*] MS. Boecl. [et Voss. 2.] vna voce auctius: *nauem armatam triremes armatis ornat*. Quae vox si recipienda, nauem *armatam* vocat, instrumentis et adparatu nautico instructam, ac nauigationi paratam. Caesar B. G. 3, 13. *Ipsorum* (Venetorum) *naues ad hunc modum factae, armataeque erant. Carinae aliquanto planiores etc. anchorae aliquanto planiores etc. anchorae, pro funibus, ferreis catenis reuinctae; pelles pro velis etc.* nam *arma* dicta instrumenta nautica, quae et *armamenta*, ac Graecis ὅπλα. Vnde easdem naues Caesar c. 14. *omni genere armorum ornatissimas:* et Lucretius 2, 24. *classem ornatam armis* dixit. Vide eruditiss. Schefferum nostrum de Militia nauali veter. 1, 4. et in Addendis ad 2, 5. p. 333. [et Stauer. ad ed. 3.]

que [8] fratri suo tradit: [9] eamque in portu agitari iubet, vt si exercere remiges vellet: cogitans, si forte consiliis obstitisset [10] fortuna, vt haberet, qua fugeret [11] ad salutem. Suorum autem e numero [12] 3 Zacynthios [13] adolescentes quosdam eligit, [14] cum

cit *MS. Boecl. Ed. Iens. Med. Arg. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Patau. Sed* praeficit *etiam MS. Voss.* 2. — 8. Philostratoque. *Sic MS. Dan. Boecl. Mendos. Leid.* 2. *Voss.* 1. *Sed* Philostratosque *MS. Voss.* 2. Philocratique *Ed. Ald. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. Philocratoque *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Long.* — 9. tradidit *MS. Boecl. Ax. Ed. Long. Arg.* — 10. si a consiliis obstit. *MS. Leid.* 2. — 11. qua fug. *Sic MS. Dan.* [*Ed. Bos. (in meo tamen exemplo V. D. manu correxit* quo,) *Stau.* 1. *Wetz.*] *Sed* quo fug. *MS. Voss.* 1. 2. *Leid.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Stau.* 2. 3. *Heusing.* [*Ith. Schmied. Brem. (qui interpretatur,* vt haberet aliquid, quo fug.) *Tzschuck. (qui in priore ed. explicat* vt eo *(in nauem)* fug. ad sal. *in nota autem ad ed.* 2. *inclinat ad lectionem* qua,) *Harl. (vbi v. Kappii not.) Heinr. Paust.*] — 12. autem num. *Ed. Iens. Med. Ald.* seruorum autem numero Zachinthynos — eligit *MS. Ax.* — 13. Zacynthios. *Ita Ed. Mag.* [*Lamb. Bos. et seqq. e Zacyntho, maris Ionii insula, hodie Zante.*] *Sed* Zachyntinos *MS. Voss.* 2. Zacynthinos *Ed. Arg.* Saguntinos *MS. Ox. Ed. Iens. Med. Par.* Zaguntios *MS. Dan.* Zazynthinos *Ed. Long.* — 14. eligit. *Sic MS. Boecl. Voss.* 1. 2. [*Ed. Bos.* 2. *et seqq.*] *Sed* elegit *MS. Leid.* 2. *Ed. Iens. Med. Par. Ald. Long.*

Philostratoque] Ita hoc nomen scriptum fuit in MS. Dan. Boecl. et quos Schottus inspexit. Et fuit sane Athenis, vnde hi duo fratres orti, frequens. Tres enim hoc nomine Sophistas Athenienses Suidas memorat. Vulgo erat *Philocrati*, vel *Philocrato*. Mox Boecl. *tradidit*, facili errore ex soni affinitate.

qua fugeret] Ita Cod. Dan. Subaudiendum est *naui*, vel aliquid simile. Vulgati: *quo*. quod non bene congruit illis *ad salutem*.

3 *Zacynthios adolescentes*] Ζακυνθίους etiam Plutarchus c. 22. et 57. Ζακυνθίους μισθοφόρους Diod. [16, 9.] vocat. Eosque haud dubie Dion e Zacyntho adduxerat. In ea enim insula, vt iidem scriptores tradunt, milites congregauit, ac inde in Siciliam traiecit. Frustra igitur sunt, qui *Saguntinos* reponi volunt. nam, quod in quibusd. MSS. inuentum est *Saguntinos*, a librariis est, quibus ex historia Romana notiores *Saguntini*, quam *Zacynthii*. *Zaguntios* autem, quod in Dan. fuit, a vera lectione parum distat. [add. Stau. ad ed. 3.]

eligit] Sic rescripsi e MS. Boecl. Et sequitur statim: *hisque dat negotium. vt* aberat eodem Boecl. et Leid. E quo posteriore *et sic vti*, repotui,

audaciſſimos, tum viribus maximis: hisque dat negotium, [vt][15] ad Dionem eant[16] inermes, ſic, vti[17] conueniendi eius gratia viderentur venire. 4 Hi propter notitiam ſunt intromiſſi. At illi, vt limen eius intrarunt,[18] foribus obſeratis in lecto cubantem inuadunt: colligant, fit ſtrepitus, adeo, 5 vt exaudiri poſſet[19] foris. Hic, ſicut ante dictum[20] eſt, quam inuiſa ſit ſingularis potentia, et miſeranda vita, qui ſe[21] metui, quam amari, 6 malunt, cuiuis[22] facile intellectu fuit. Namque illi ipſi cuſtodes, ſi propitia[23] fuiſſent[24] voluntate, foribus effractis ſeruare eum[25] potuiſſent,

Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Bos. 1. *Keuch.* — 15. vt *aberat a MS. Boecl. Voſſ.* 1. 2. *Leid.* 1. 2. *Ed. Stau.* 1. 2. 3. [*Brem. Heinr. Tzſchuck.* 1. 2. *Harl. vncis incluſum eſt in Ed. Bos.* 2. *Heus. Bipont.*] *Sed eſt, omiſſis vncinis, in Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Patau.* [*Ith. Wetz. Schmied. Pauſt.*] — 16. erant *MS. Voſſ.* 2. — 17. ſic vti. *Ita MS. Leid.* 1. [*Ed. Bos.* 2. *Heus. et ſeqq.* ſic-vti *Stau.* 3.] *Sed* ſic, vt *aut* ſicut *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Patau. Statim* conu. eius *etiam MS. Leid.* 2. *Sed in Ed. Steph. Gebh. Keuch.* τὸ eius *non legitur.* — 18. intrarant *MS. Dan. Voſſ.* 1. *Sed in hoc ſupra notatum erat* intrarunt, *vt legebatur quoque in MS. Voſſ.* 2. *Leid.* 2. — 19. poſſit *Ed. Long. Mag. Steph. Gebh. Keuch. Patau.* — 20. ante ſaepe dict. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Patau.* — 21. quae met. *MS. Voſſ.* 2. qui met. *MS. Ax.* — 22. cuius *MS Ax. Ed. Long. Mox* intellecta *Ed. Ald.* — 23. propitia. *Ita Ed. Long.* [*Lamb. Bos. Heus. et ſeqq.*] *Sed* propria *MS. Dan. Ax. Ed. Iens. Med. Arg.* [*Et forſan eſt elegantior lectio, vt intelligatur voluntas perpetua, ſtabilis, ab inuidia aliena, v. not. Harl.*] propiore *Ed. Ald.* propitia pronaque *vetus liber apud Longol.* — 24. fuiſſet *MS. Voſſ.* 1. — 25. cum *Ed. Iens. Med.*

cum vulgo legatur *ſic vt*, Lambinus mallet *vt ſi.* nil tamen mutat: neque opus eſt.

4 *Intrarunt*] Dan. *intrarant.*

foribus obſeratis] Eos, qui foris erant, adtraxiſſe et continuiſſe fores, ait Plutarchus: οἱ μὲν ἔξω ἐπισπασάμενοι τὰς θύρας κατεῖχον.

colligant] Plutarchus: κατέχειν ἐπειρῶντο καὶ συντρίβειν (ſeu, vt non male Lambinus, συνθλίβειν) αὐτόν.

5 *Sicut ante*] *Saepe* addunt qu. edd. [conf. c. 5, 3.]

miſeranda vita, qui ſe] Elipſis, vt ſupra c. 9, 4.

cuiuis fac. int. f.] Sic MSS.

quod illi inermes telum foris flagitantes viuum tenebant. Cui quum succurreret nemo, Lyco [26] quidam, Syracusanus, per fenestras gladium dedit, quo Dion interfectus est.

X. Confecta caede quum multitudo visendi 1
gratia introisset, [1] nonnulli [2] insciis pro noxiis conciduntur. Nam celeri rumore dilato, [2] Dioni vim adlatam, multi concurrerant, quibus tale facinus displicebat. Hi falsa suspicione ducti, immerentes [3] vt sceleratos occidunt. Huius de mor- 2
te vt palam factum est, mirabiliter vulgi mutata [4] est voluntas. Nam qui viuum eum *tyrannum* vocitarant, iidem [5] *liberatorem patriae tyrannique expulsorem* praedicabant. Sic subito misericordia odio successerat, vt eum suo sanguine, si

Dein quot illi *Ed. Ald.* — 26. Lyco. *Sic Ed. Long.* [*Lamb. Bos. et seqq.*] *Sed* Lygo *MS. Dan. Voss.* 1. *Leid.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par.* Ligo *MS. Ax. Voss.* 2.

1. introisset. *Sic etiam MS. Voss.* 1. 2. *Sed* introiuisset *Ed. Lamb.* introiisset *Ed. Iens. Med. Arg. Paris. Ald. Long. Mag. Steph. Gebh. Keuch. Patau. Statim* non nulli *Ed. Iens. Med. Mox in Ald. est* pronoxii. — 2. delato *MS. Voss.* 1. 2. *Ax. Leid.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Patau. Mox* multitudo concurrerat *Ed. Mag.* — 3. immerentes. *Ita MS. Ax. Sed* irruentes *MS. Voss.* 1. immerenteis inermeis *Ed. Lamb.* immerentes inermes *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Steph. Keuch. Patau.* — 4. mutata. *Sic etiam MS. Voss.* 1. 2. *Sed* immutata *Ed. Lamb. Gebh. Keuch.* — 5. iidem *MS. Voss.* 2. *Ax.* [*Sic coniecit Bremi et ego cum Wetzel. Ricklefio et Tzschuck. in ed.* 2. *reposui. Vulgo*

meliores. corrupte Longolius: *cuius fac. intellectu fuit.*

6 *Lyco*] Λύκων Plutarcho. Itaque mera librarii aberratio est, quod in Dan. fuit *Lygo.*

1 *Immerentes*] Alii addunt *inermes.* Sed illud tribus MSS. abesse, ait Schottus. nec fuit in Dan. Leid. Boecl. De re ipsa nihil Plutarchus.

2 *Mutata*] Sic libri meliores. Lambinus edidit: *immutata.*

nam qui viuum eum tyrannum vocitarant, eund. liberatorem patriae etc.] Neque de hoc quicquam Plutarchus et Diodorus: sed hic principatum excepisse Callippum ac per XIII. menses tenuisse; ille initio quidem, quum Dionem interfecisset, inclitum et rerum summa Syracusis potitum, ait; sed paullo

3 poſſent, ab Acheronte [6] cuperent redimere. Itaque in vrbe, celeberrimo loco elatus publice, ſepulcri monumento donatus eſt. Diem obiit circiter annos quinquaginta quinque [7] natus; quartum poſt annum, quam ex Peloponneſo [8] in Siciliam redierat.

eumdem.] — 6. ab Acherunte, ſi poſſent *MS. Dan.* (*in hoc tamen ſcriptum erat* Acheronte,) *Gif. Voſſ.* 1. — 7. quinquageſimos quintos *MS. Ax.* — 8. quam ex Peloponneſo *MS. Voſſ.* 1. 2. qui ex Peloponneſo *MS. Leid.* 2. *Statim* Siciliam, *omiſſa praepoſitione, Ed. Long.*

poſt poenas dediſſe, eodemque, quo Dion, gladio interfectum.

Acheronte] MS. Gifan. *Acherunte*, vt apud Lucretium et Plautum.

3 *In vrbe celeberrimo loco elatus*] Plura de hac re Kirchmannus lib. 2. de funer. Rom. capp. 20. 21. 25. 26.

celeberrimo loco] Lambinus malebat, *in vrbis celeberrimo loco*. ſine cauſſa.

elatus publice, ſep. mon. don.] Sic Lambinus diſtinxit hunc locum. Malim tamen, vt eſt in vett. editionibus: *celeberr. loco elatus, publice ſepulchri monum. don. eſt. Publice*, i. e. publico ſumtu. Confer 3, 3. 3 et 20, 5. 4. [Cum Lambino faciunt Heuſing. Tzſch. in ed. 1 et 2. Stau. in ed. 2. Heinr. Bremi, et alii. Contra poſt *τὸ elatus* comma ponunt, et *publice* coniungunt cum *τῷ donatus eſt* Stau. in ed. 1. 3. Ith. ac Fiſcher. manu ſua ita quoque diſtinxit in ed. Stauer. 2. At, credo, haud bene, iam docente Tzſchuckio.]

ſepulchri monumento] Lambinus vocem *ſepulchri* ſuppoſitam, delendamque putat. Atqui ſic et Cicero loquitur Tuſcul. 1, 14. *Quid ipſa ſepulchrorum monumenta, quid elogia ſignificant, niſi nos futura etiam cogitare?*

XI. IPHICRATES[1]

[ARGVMENTVM

Cap. I. Disciplina militari nobilis. II. Eius expeditiones bellicae. Ad Corinthum. Aduersus Aegyptios. Aduersus Arcadas. III. Eius indoles et dotes.]

IPHICRATES[2] ATHENIENSIS non tam magnitudine rerum gestarum, quam disciplina militari,[3] 1

1. Iphicratis vita *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald.* — 2. Hiphicrates *MS. Leid.* 2. — 3. non tam magnit. r. g. q. disc. mil. *Sic MS. Dan. Bau. Mag. Sau. Mendos. Sed*

De Iphicrate vide Demosthenem Exord. 50 orat. contra Midiam et orat. contra Aristocratem.

1 *Iphicrates*] Timotheï filium facere videtur Pausanias Boeoticis: Ἰφικράτης ὁ Τιμοθέου πελτασταὶ καὶ ἄλλην Ἀθηναίων ἔχων δύναμιν, ἐπιχειρεῖ τοῖς Θηβαίοις. nisi tamen aliquid excidit, quo collegam vel successorem (nam vtrumque verum) Timothei fuisse Iphicratem significetur.

non tam magnitudine rerum gest. quam disc. mil.] Sic MSS. Dan. Leid. Bauarici, et quos Magius, Sauaro, Schottus inspexere: itemque nonnullae edd. vett. et vltima Boecleri. In aliis legitur: *non tam genere aut magnitud. rer. gest. quam disc. mil.* vel, vt Longolius edidit, *non tam genere, quam magnitud. rer. gestarum, quam disciplina militari.* Schoppius Verisimil. 4, 18. legebat: *non tam genere, quam magn. rer. gest. et disc. mil.* Amplisf. vero Ernstius e suo codice: *non tam genere, quam m. r. g. disciplinaque mil.* Sed τὸ *genere* iam Magius ac Schottus inuitis libris nuper intrusum; Gebhardus a Longolio excogitatum, a Lambino auide arreptum, et vberiore corruptionis indole propagatum, censuerunt. nescio, quam bene. Certe in Ernstiano codice fuisse videtur. Et vix dubito, scriptam lectionem sequutos, qui olim sic ediderunt. Praeterea subinde Noster *genus* eorum, quorum vitas tradit, memorat. vide 1, 1. 1. 2, 1. 2. 7, 1. 2. 8, 1. 3. 10, 1. 1. 15, 2. 1. 18, 1. 2. 25, 1. 1. Denique non admodum claro fuisse genere Iphicratem, vel inde colligas, quod Plutarchus in Apophthegmatis [p. 705. vol. 6. ed. Lips.] eum contemtum fuisse ait, quod cerdonis (σκυτοτόμου) filius haberetur; quumque Harmodius, vnus de prisci illius Harmodii posteris, ei generis ignobilitatem exprobraret, respondisse: Τὸ μὲν ἐμὸν ἀπ' ἐμοῦ γένος ἄρχεται, τὸ δὲ σὸν ἐν σοὶ παύεται. Quare no-

nobilitatus est. Fuit enim talis dux, vt non solum aetatis suae cum primis compararetur;[4] sed ne de maioribus natu quidem[5] quisquam anteponeretur. Multum vero in bello est versatus;[6] saepe exercitibus praefuit; nusquam culpa [sua][7]

non tam genere quam magnitudine rerum gestarum, disciplinaque militari *MS. Ernst.* non tam genere, quam magn. rer. gest. quam disc. mil. *Ed. Long.* non tam genere aut magnitudine r. g. q. d. m. *Ed. Lamb.* — 4. compareretur *Ed. Arg.* — 5. maioribus quidem natu *MS. Voss.* 1. — 6. est versatus *MS. Ax. Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Keuch. Heus. Patau.* [*Ith. Harl. Tzschuck.* 2. *Bipont. Wetz. Schmied. Paulsen. et ego recepi* τὸ est, *quod abest ab Ed. Boecl. Bos. Stau. qui in nota ad ed.* 3. *legi posse more Cornel.* versatus est *opinatur.*] — 7. sua *legebatur in MS. Gif. Dan. Ed. Long.* [*Tzschuck.* 2. *Brem.*] *Abest a MS. Ax. Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Patau.* [*Heinr. Vncis inclusum est in Edd. Bos.* 2.

lim pro certo adfirmare, τὸ *genere* suppositum esse. Fortallis autem Nepos scripsit: *non tam genere, quam virtute, non tam magnitudine rerum gestarum, quam disc. mil. nobilitatus est;* illaque repetitio vocum *non tam* occasionem praebuit, vt in aliis codicibus totum membrum prius, in aliis pars eius a descriptoribus omitteretur. Sane *virtutem admirabilem* in eo fuisse, Iustinus ait 6, 5. 3. Non pugnabo tamen, si quis plerorumque librorum scripturam praeferat. [Ernstii lectionem haud improbant Ith. et Stau., multus de Iphicrate, ad ed. min. Nec tamen necessaria est, iudice Tzschuckio ad ed. 2. qui, „forte tamen, inquit, quum ipsa res non cogat, vnius libri auctoritatem sequi, diserto id noster silentio prodidit, et verbo *nobilitatus* id innuit.“ Bosii vero coniectura acuta quidem est; sed paullo audacior. Iphicrates autem dux erat inde ab anno aetatis 20.]

vt non solum aetatis suae cum primis compararetur etc.] Iustinus 6, 5. 3 et 4. *Huius adolescentis supra aetatem virtus admirabilis fuit: nec vnquam ante eum Athenienses inter tot tantosque duces aut spei maioris, aut indolis maturioris imperatorem habuerunt.*

2 *Versatus*] Sic ed. vlr. Boecl. Aliae pleraeque: *est versatus.* Et sic solet Nepos.

nusquam culpa male rem gessit] Recte addidit *culpa*, quippe omnino nusquam male rem gessisse, adfirmare non poterat. nam aliquando victum, ἡττηθέντα, in locum asperum, et plenum arboribus fugisse, e Polyaeno lib. 3. comm. 6. cognoscimus. In Aegypto quoque, sed Pharnabazi culpa, eum male rem gessisse, Diodorus 15. docet. Denique quo tempore Lacedaemoniis subsidio aduersus Thebanos missus est, ab eo omnia partim temere, partim nullo cum fructu gesta esse, refert, exemplisque declarat Xenophon h. Gr. 6 extr.

culpa sua] *Sua* addunt MSS.

male rem geſſit, ſemper conſilio [8] vicit; tantumque eo valuit, [9] vt multa in re militari partim noua adtulerit, partim meliora fecerit. Namque 3
ille pedeſtria arma mutauit, quum ante illum imperatorem maximis clypeis, [10] breuibus [11] haſtis, minutis gladiis vterentur. Ille e contrario pel- 4
tam pro parma fecit, a quo poſtea *peltaſtae* peditis adpellantur; vt ad motus concurſusque eſſent leuiores: haſtae modum duplicauit: gladios longiores fecit. Idem genus loricarum [12] mutauit,

Heus. et rell.] — 8. conſilio prudentia *MS. Ax.* — 9. tantum conualuit *MS. Leid.* 2. *Mox* multa *aberat a MS. Ax. Boecl. Vncis incluſit Heus.* [*ſed tuentur illud Stan. ad ed.* 3. *et Tzſchuck. ad ed.* 2. *Comp. Diod. Sic.* 15, 44.] — 10. clipeis *Ed. Iens. Med. Arg.* — 11. breuibus. *Sic MS. Dan.* [*Ed. Bos. et ſeqq.*] *Sed* breuibusque *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Lamb. Steph. Gebh. Keuch. Statim* aſtis *Ed. Iens. Med. et* minutis gladiisque *MS. Leid.* 3. *Poſtea* a qua poſt. pelt. *Ed. Lamb.* — 12. idemque lor. gen. *MS. Leid.* 2. *Tum* mutauit *aberat a MS. Boecl. Voſſ.* 1. 2. *Leid.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par.*

Gif. Dan. ed. Longolii. ſed ab aliis abeſt. [Quantum valuerit conſilio, teſtantur ſtrategemata praeclara, a Frontino Strategem. 1, 4. 7. 1, 5. 26. 1, 6. 3. et ſaepius relata. Hinc στρατηγικὸν ἀγχίνοιαν tribuit illi Diodor. Sic. 15, 44.]

vt multa in re militari etc.] MS. Boecl. aberat *multa*. et poteſt abeſſe.

3 *Breuibus*] Sic Dan. et ed. vlt. Boecl. Alii *breuibusque*.

4 *E contrario*] Lambinus edidit *contrario*. vt 18, 1. 5. Sed tamen ita et 21, 1. 2. loquutus. Nec aliter MSS. Bauarici.

poſtea peltaſtae] Quum antea, Diodoro teſte, a clypeis ὁπλῖται vocarentur. [In indice Boſio-Heuſing. notatur v. *Peltaſtae*: „Sic eos etiam Statius Theb. 1, 145. vocat; Lactantius *peltatos*; Liuius *peltatos* 28, 5. et *peltaſtas* 31, 36. De iis poſt alios videri etiam Rigaltius poteſt Gloſſar. tactic. p. 143.“ Ibid. antea de *pelta* copioſe agitur. Pelta fuit minor parma, ſed vtraque breuior clypeo. Add. not. ad Stan. edit. min. et 3.]

haſtae modum duplicauit, gladios longiores fecit] Immo, ſi Diodoro credimus, haſta ſeſquipla magnitudine auxit, gladios autem fere duplices fecit: ηὔξησε τὰ μὲν ὁόρατα ἡμιολίῳ μεγέθει· τὰ δὲ ξίφη σχεδὸν διπλάσια κατεσκεύασε.

Idem genus loricar. mutauit] Nihil de loricis Diodorus: ſed calceamenta militibus feciſſe ait Iphicratem, quae ſolutu facilia ac leuia eſſent: atque ad ſua vsque tempora *Iphicratides* vocata ſint. MS. Boecl. aberat *mutauit*.

et pro ſertis [13] atque aeneis linteas [14] dedit. Quo facto expeditiores milites reddidit. Nam pondere detracto, quod aeque [15] corpus tegeret et leve eſſet, [16] curauit.

13. ſertis.] *Sic MSS. Bau. Ax. Dan. Boecl. Mendos. Sau. Gif. Put. Leid. 2. Voſſ. 2. Sed* ferreis *Ed. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos. 1. Patau.* [*Wetz. Schmied.*] *Mox* aenis *pro* aeneis *MS. Dan. Ed. Iens. Med.* — 14. linteas. *Sic etiam MS. Voſſ. 2. Dan. Ax. Sed* lintheas *MS. Voſſ. 1. Ox.* lineas *Ed. Ald. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Keuch. Patau. Statim* deſedit *loco* dedit *MS. Leid. 2. tum* expeditores *MS. Voſſ. 2.* — 15. quod aeque. *Sic MS. Mendos. Ed. Long. Mag. Vltrai.* [*Bos. Heus. et ſeqq.*] *Sed* quodque *MS. Bau. 2. Ed. Iens. Med. Ald.* quod eque *Ed. Arg.* vt aeque *Ed. Lamb.* — 16. tegerent et leues eſſent *Ed. Lamb.* tergeret *eſt in Ed. Iens. Med.*

ſertis] Sic diſerte MSS. Bavarici, Dan. Boecl. Schotti, et quos Sauaro inſpexit, cum editione Veneta. *Sertas* autem loricas Sauaro exponit, conſertas hamis et laminis. [*Ketten-Panzer.*] quarum mentio apud Virgilium Aen. 3, 447. et 5, 259. Graeci θώρακας ἁλυσιδωτὰς vocant. de iis Lud. de la Cerda in Comm. ad Virgilii 5 Aeneidos, et Lipſius de Militia Rom. 3, 6. Vulgati *ferreis* habent. pro qua voce quis credat librarios *ſertis* ſuppoſuiſſe? aut *conſertas loricas* Graecis Romanisque vſitatas Noſtrum heic omiſiſſe? Erant enim hae ditiorum; ſicut aeneae ferreaeque viliorum. v. Lipſ. l. c. [et Tzſchuck.]

linteas] Sic MSS. Alii *lineas*. quod perinde eſt. De linteis loricis ac thoracibus, et a quibus vſurpatae ſint, vide Lazium de Rep. Rom. 8, 16. Torrentium ad Suetonii Galb. 19. Lipſ. de Mil. Rom. 3, 6. Dausqueium ad lib. 3. Silii p. 120. et ibi laudatos. Quomodo confectae fuerint, disquirunt praeter Lipſium l. c. Villiomarus aduerſus Titium 2, 19. Caſaubonus ad Sueton. l. c. et Octau. Ferrarius de re veſtiaria parte 2. lib. 4, 11.

pondere detr.] Bauar. 1. *pondere tantum detr.*

quod aeque c. t.] Sic MSS. et edd. vett. niſi quod nonnullae et Bauar. 2. *quodque c. t.* Lambinus tamen, inuitis libris, et nulla neceſſitate edidit, *vt aeque c. tegerent, et leues eſſent.* nam, *ſic*, inquit, *legendum eſſe, et Diodori verba et ſcripturae varietas, et ſententia, declarant. Hoc enim ſignificat, loricas ab Iphicrate repertas, pondere detracto, nihilominus corpus texiſſe, quam antiquas, et fuiſſe praeterea leuiores.* Atqui non ſola loricarum mutatione id effectum, Nepos ſignificat; ſed vniuerſe illa mutatione armorum pedeſtrium. Diodorus autem tantummodo de ſcutis ait, Iphicratem duo praecipue hac innouatione ſpectaſſe, vt et corpus ſatis tegeretur et peltis vtentes propter leuitatem plane motu faciles eſſent: τῶ τε σκέπειν ἱκανῶς τὰ σώματα, καὶ τῶ δύνασθαι

II. Bellum cum Thracibus gessit: Seuthen [1] 1
socium Athenienſium in regnum reſtituit. Apud
Corinthum tanta ſeueritate exercitui praefuit, vt
nullae vnquam in Graecia neque exercitatiores
copiae, neque magis dicto audientes fuerint du-
ci: in eamque conſuetudinem adduxit, [2] vt, quum 2
proelii ſignum ab imperatore eſſet datum, ſine
ducis opera ſic ordinatae conſiſterent, vt ſinguli
ab peritiſſimo [3] imperatore diſpoſiti viderentur.
Hoc exercitu moram Lacedaemoniorum interce- 3

1. Seuthem *MS. Voſſ.* 1. *Leid.* 2. *Ed. Long. Mag. Steph.* Scotym *Ed. Ald.* Seutem *Ed. Iens. Med. Arg.* Seutē *Ed. Par.* Seuthen *MS. Ax.* [*Ed. Lamb. Bos. et rell.*] — 2. induxit *MS. Leid.* 1. adcluxit *MS. Dan.* — 3. ab perit. *Sic etiam MS. Voſſ.* 1. 2. *Leid.* 2. *Ax.* *Sed* a perit. *Ed.*

τὰς χρωμένας ταῖς πέλταις διὰ τὴν κυφότητα παντελῶς εὐκινήτους ὑπάρχειν. Loricarum ne meminit quidem.

1 *Apud Corinthum*] Meminit Diodorus 14, 86 ſq. et Polyaenus 3. ſ. 28. [Xenoph. Hiſt. gr. 4, 4. et 8 ſq.]

2 *Adduxit*] MS. Leid. *induxit.* Mox MSS. Dan. [Ax.] et Boecl. *ſic ordinate.*

3 *Moram Laced.*] Sic vocabantur cohortes Lacedaemoniorum. v. Ind. [in quo laudantur Cragius de republ. Lacon. 4, 4. et Meurſ. Lectt. Attic. 1, 16. *Mora* autem, pars exercitus apud Lacedaemonios optima, erat in quatuor λόχους diuiſa, et complectebatur pro temporum ratione et diuerſitate ſecundum Ephorum 500, ſecundum Calliſthenem 700, at ſecundum Polybium et alios 900 milites. v. Plutarch. in Pelop. 17. Add. Thucyd. V, 68. ibique ſchol. Auguſt. p. 774. tom. I. ed. Lipſ. et not. Harl. ad noſtrum locum. Fiſcher hanc notam manu adſcripſit: E Xenoph. de Laced. republ. p. 542. intelligimus, *moram* fuiſſe hominum CCCC. Nam habebat λοχαγὸς τέσσαρας, πεντηκοντήρας ὀκτώ.]

Lacedaemoniorum] Ita et alii, mox nominandi, praeter vnum Pauſaniam, 3, 10. 1. qui moram Amyclaeorum a Lacedaemoniis domum dimiſſorum, cuius et Xenophon meminit, trucidatam ſcribit.

interfecit] Sic MSS. Dan. Put. Schotti, Leid. itemque ed. Ven. ac vltima Boecl. et e veſtigiis Bauarici 1. qui *interfult* exhibebat, Schoppius Veriſimil. 4, 18. Videnturque fauere Pauſanias Laconicis, Aeſchines adverſus Cteſiphontem, Plutarchus libro, bellone an pace clariores fuerint Athenienſes, ac prolixe Xenophon hiſt. Gr. 4, 5. 11 etc. qui omnes cohortem eam, aut magnam eius partem, occiſam, aiunt. Praeterea ſimiliter 3, 2. 1. *barbarorum exercitus interfectus* dicitur. Nondum tamen a me impetrare poſſum, vt plane eiiciendum, ac a librariis profectum putem τὸ *intercepit*, quod in optimo libro Sauaronis, Bauarico 2. ac plerisque edd. vett. repertum eſt. Neque enim tam vulgo notus fuit elegantiſſi-

pit:[4] quod maxime tota celebratum eſt Graecia. Iterum eodem bello omnes copias eorum fugavit: quo facto magnam adeptus[5] eſt gloriam.

Mag. Steph. Gebh. Keuch. [*Wetz. Ith. Brem.*] — 4. interfecit *MS. Ax. Dan. Put. Mendos. Leid.* 1. [*probatque Sciopp. Veriſim.* 4. *cap.* 18. *Ed. Bos.* 1. 2. *Wetz.*] *Ita coniecit Wolf. ad Aeſchin. pag.* 635. *tom.* 1. *Nam Aeſchin. ὅτι μόραν Λακεδαιμονίων ἀπέκτεινε. Dinarch. I. p.* 54. *tom.* 2. *Ἰφικρ. ἀνεῖλε τὴν Λακεδ. μόραν. v. Markl. ad V. Lyſ. Dion. Halic.* 1. *p.* 185. *tom.* 2. *Reisk. Sed* interfuit *MS. Bau.* 1. intercepit *MS. Voſſ.* 1. *Leid.* 2. *Sau. Bauar.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Keuch. Heus. Stau.* 1. 2. [3. *et fere vell. omnes. Quare reddidi* intercepit *h. e. in via praeter opinionem deprehendit, ſubito ex inſidiis factis oppreſſit ac deleuit. v. Xenoph. hiſt. gr.* 4, 5. 11. *ſqq. et not. Bos. In MS. Dan. erat* mora.] — 5. adeptus gloriam *MS. Voſſ.* 1.

mus vocis huius vſus, vt credibile ſit, eam ab imperitis librariis pro notiſſima ſuppoſitam. Et *intercipi* quoque dicuntur copiae, quas ex improuiſo deprehenſas hoſtis, antequam deſtinata perficiant, opprimit, deletque: quod huic morae accidiſſe, Xenophon et Pauſanias docent. Tacitus Agric. 5, 4. *truncidati veterani, incenſae coloniae, intercepti exercitus.* Neque enim adſentire poſſum viro optimo, *interſepti* legenti. Reſpicit Tacitus id, quod Ann. 14, 32. 7. narrauerat, *victorem Britannum Petilio Ceriali, legato legionis nouae, in ſubſidium* veteranis coloniam Camalodunenſem incolentibus *aduentanti, obuium, fudiſſe legionem, et, quod peditum, interfeciſſe.* Idem c. 28, 4. de cohorte Vſypiorum patriam repetente: *pro praedonibus habiti, primum a Sueuis, mox a Friſiis intercepti ſunt.* Florus 3, 4. 4. [vbi v. Ducker.] de Scordiſcis: *Non fuſus ab his, aut fugatus, ſed omnino totus interceptus exercitus, quem duxerat Cato.* De nauibus hoc ſenſu Iuſtinus 4, 1. 16. *a coëuntibus in ſe promontoriis* Italiae Siciliaeque, *ſolida intercipi abſumique nauigia.* De vno homine Suetonius Iulio c. 20. *interceptiſſe veneno indicem creditur.* Et Tacitus de Agricola c. 43, 3. *Augebat miſerationem conſtans rumor, veneno interceptum.* E quibus locis manifeſtum eſt, elegantet et more veterum ſcriptorum interceptam dici *moram*, quae in via praeter opinionem oppreſſa et magnam partem caeſa fuit. Non contendam tamen cum quoquam, cui potior videbitur lectio altera.

quod maxime] Sic MS. Dan. et alii. Longolius vna voce auctius: *quod ipſum maxime.*

iterum eod. bello] Nec vbi, nec quando hoc proelium commiſſum ſit, vsquam reperire ſe, ait Lambinus; niſi forte id ſignificet, quod narrat Xenophon 6, 2. 13. ſqq. de reb. Graec., Iphicratem decem triremibus, quae a Dionyſio Lacedaemoniis Anippo duce ſubſidio mittebantur, non longe a Cephalenia vna cum viris omnibus interceptis, et nauibus XC. ex Corcyra adſumtis, in Cephaleniam

Quum Artaxerxes Aegyptio regi bellum inferre 4
voluit, [6] Iphicratem ab Athenienſibus petiuit ducem, [7] quem praeficeret exercitui conductitio, [8] cuius numerus duodecim millium fuit. Quem quidem [9] ſic omni diſciplina [10] militari erudiuit,

Mox Artoxerxes *Ed. Par.* Artaxerſes *Ed. Mag.* — 6. voluit. *Ita MS. Dan.* [*Ed. Lamb. Bos. et ſeqq.*] *Sed* noluit *MS. Voſſ.* 1. *Ed. Med.* voluiſſet [*forſan e correctione*] *Ed. Long. Mag. Steph. Gebh. Keuch. Statim* Ipſicratem *MS. Dan.* — 7. ducem petiuit *MS. Voſſ.* 1. ducem petit *MS. Voſſ.* 2. — 8. conductitio. *Ita MS. Sau. Put. Gif. Sed* conducto *MS. Voſſ.* 1. *Leid.* 2. *Ed. Iens. Med. Ald. Mag. Lamb. Steph. Gebh.* conducticio *Ed. Arg. Long. Patau.* — 9. quosque *MS. Voſſ.* 2. *Ax.* — 10. omnium diſciplina *MS. Voſſ.* 2. *ſed in marg. notatum*

nauigaſſe, et ab illius inſulae ciuitatibus pecunias partim libentibus obtinuiſſe, partim inuitis extorſiſſe: iisque rebus geſtis agros Lacedaemoniorum populatum eſſe ac vaſtaſſe, vrbesque aduerſariorum Athenienſibus voluntarias adiunxiſſe: quae noluerint ſe dedere, iis bellum intuliſſe. Sed dubito, an hoc ſit *omnes Lacedaemoniorum copias fugare*: quibus verbis haud dubie proelium aliquod indicatur.

4 *Quum Artax. Aegyptio regi*] Acori, qui bellum aduerſus Perſas comparabat. v. Diodor. 15, 29. [Sed idem Diodor. ibid. poſt cap. 42. Aegypti regem vocat Nectanebim. Enimuero brevitas Nepotis confundit duo caſus. Pharnabazus, aduerſus Acorin ab Artaxerxe dux creatus, Athenas miſit, qui Chabriam, in Aegypto exercitum ducentem, criminarentur, et ab Athenienſibus peterent, vt Chabriae domum renocato ſufficerent Iphicratem. (v. in Chabria c. 2.) Iphicrates igitur et Pharnabazus Perſarum exercitum regere perrexerunt, quum is Perſarum rex iterum in Aegyptios, in defectione ſua perſeuerantes, mouebat, qui tum, ſi Diodoro fides, regebantur a Nectanabi, (qui forſan in Acoris, interea temporis mortui, locum ſucceſſerit:) vti Stau. ad edit. 3. vberius docuit, qui praeterea monuit, Polyaenum, a Boſio ad h. l. et a Weſſeling. ad Diodor. 15, 29. ad partes vocatum, regis Aegyptii nomen non indicaſſe, ſed videri de eadem agere expeditione, cuius Diodor. Sic. 15, 42. et Nepos h. l. meminerunt. Ipſum vero bellum, diſſidio inter duces orto, haud feliciter ſucceſſit, vti narrat Plutarch. in Artaxerxe c. 24.] Meminit expeditionis huius et Polyaenus 3. in Iphicrate, comm. 38.

voluit] Qu. edd. *voluiſſet.*

conductitio] Sic MSS. Magio, Sauaroni, Danieli, aliisque viſi, et Bauar. 1: ſuffragantibus pleriſque editoribus nuperis. Sic *conductitias cateruas* dixit 12, 1. 2. Vulgo et in Bauar. 2. erat *conducto*. Graecos intelligi, inde adparet, quod Diodorus eos *barbaricis*, quibus Pharnabazus praeerat, opponit.

duodec. millium] Immo 20000, ſi Diodoro 15. c. 41. 42. credimus.

vt, quemadmodum quondam *Fabiani* milites Romani adpellati sunt, sic *Iphicratenses* apud Graecos in summa laude fuerint. [11] Idem subsidio Lacedaemoniis profectus, Epaminondae [12] retardauit impetus. [13] Nam nisi eius aduentus adpropinquasset, [14] non prius Thebani Sparta abscessissent, quam captam incendio delessent.

1 III. Fuit autem et animo magno, et corpore, imperatoriaque forma, vt ipso adspectu [1] cui-
2 vis iniiceret admirationem sui. Sed in labore ni-

erat al. omni disciplina. — 11. fuerunt *MS. Voss.* 1. 2. *Leid.* 2. — 12. Epaminundae *Ed. Iens. Med. Arg.* — 13. inceptus *diserte MS. Leid.* 2. [*Ed. Bos.* 2. *Tzsch.* 1. *Stau.* 1. 2. 3. *Harl.*] incoeptus *MS. Mendos. Voss.* 1. *Ed. Sau.* interceptus *MS. Dan. (v. not.)* impetus *MS. Ax.* [*Thott.*] *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Heus. Patau.* [*Tzschuck.* 2. *et rell. recentt. et probauit Schlegel. diss. cit. p.* 92. *Atque illorum auctoritatem sequutus, inprimis quia* impetus *aptius respondet τῷ* retardauit, *vti Heusing. qui similia Ciceronis et Caesaris exempla adiulit, ac Tzsch. docuerunt, rescripsi* impetus. *Stauer. tamen ad min. edit. contra Heusing. pugnans, defendit τὸ* inceptus. *Contra Fischer. quoque in nota msta,* impetus, *ait, verum puto: certe accommodatius est verbo* retardauit, *vt in Eumene* 9. 3. ad refrenandum impetum.] — 14. propinquasset *MS. Ax.*

1. ipse aspect. *Ed. Stau.* 1. 2. *operarum peccato: certe in Edd. reliquis omnibus* [*etiam Stau.* 3.] *est* ipso.

5 *Idem subsid. Laced. prof.*] Admiranda heic cum fortunae vicissitudo, dum Spartani auxilium ab Athenienssibus petunt, quorum paullo ante muros diruerant, totamque vrbem exscindere voluerant: tum magnitudo animi Athenienssium, qui pristinarum iniuriarum immemores, nec potentia Thebanorum deterriti, auxilium non denegant. quod, hac re commemorata, obseruauit Diodorus Siculus 15.

inceptus] Vulgo editur *impetus*. [vid. VV. LL.] Sed in MSS. Schottì diserte fuit *incoeptus*. quomodo et e suis codd. legunt Sauaro, et Gifanius in Obseruat. Ling. Lat. p. 114. Etiam Exc. Dan. *interceptus* habent, quod sine dubio ex altero corruptum. Itaque non dubitaui scriptam lectionem reponere. Dictum vero, vt *amissus*, et similia. de quibus diximus ad 7, 6. 2. Alibi *incepta* dixit.

2 *Sed in labore remissus nimis, parumque patiens*] Insignem heic contradictionem deprehendisse sibi visus est Barthius in commentar. ad Statii Thebaid. 5, 145. Neque enim hoc conuenire ait cum iis, quae

mis remiſſus,[2] parumque patiens, vt Theopompus memoriae prodidit: bonus vero ciuis, fideque magna. Quod cum in aliis rebus declaravit,[3] tum maxime in Amyntae[4] Macedonis liberis tuendis. Namque Eurydice[5] mater Perdiccae et Philippi, cum his duobus pueris,[6] Amynta

2. nimis remiſſus *MS. Dan. Ax. Ed. Heus.* [*Wetz. et ego propter ſuauiorem ſonum hunc verborum ordinem poſui pro vulgato:* rem. nimis.] — 3. declarauit. *Sic etiam MS. Voſſ.* 2. *Leid.* 2. *Dan.* [*Ed. Bos. et ſeqq.*] *Sed* declarauerit *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Keuch. Patau.* — 4. Amynthae *MS. Voſſ.* 1. 2. Amintae *Ed. Iens. Med. in quibus ipſis mox eſt libris.* Amyntae *omiſſo τῷ anteced.* in *Ed. Long.* — 5. Erudice *MS. Leid.* 2. Euridice *MS. Voſſ.* 1. *Ed. Arg. Mox* Perdicae *MS. Voſſ.* 1. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Long.* — 6. pueris. *Sic etiam MS. Voſſ.* 1. 2. *Leid.* 2. *Sed* liberis *Ed. Mag. Steph. Gebh. Keuch. Mox*

initio vitae huius ſcribuntur: ac minime *remiſſi et laboris impatientis* hominis eſſe ita inſtruere, docere, exercere, conſtituere militem. Praeterea ab ſtrenuiſſimo et exercitatiſſimo duce Iphicrate hanc notam amoliri ipſius ſermonem, quo pigritiae in agendo, celeritatis in loquendo arguit Pharnabazum, apud Diodorum Sicul. 15, dicens *ſe mirari, quomodo in ſermonibus quidem celer, in operibus autem tardus eſſet.* Quomodo enim, quo ore, qua fronte tanto barbaro ſuum vitium exprobrare auſum, niſi ipſemet laboris et ſtrenuitatis ſibi conſcius fuiſſet? Mentitum itaque malignum ſcriptorem Theopompum, et, qui malignantem ſequatur, auctorem noſtrum. De Theopompo non pugnabo: potuit is heic quoque *maledicus* eſſe. at non ideo mentitus fuerit et Noſter, qui haec fide illius refert, neutiquam ſuum iudicium interponens: ſatisque cauit ſibi, cum addidit, *Theopompum ita memoriae prodidiſſe;* quem maledicentiae iam ſupra 7, 11. 1. arguerat. Fortaſſe tamen nec Theopompus mentitus eſt. Neque enim ex iis, quae *ſub initium vitae huius* narrantur, efficitur, vt Iphicrates laborum valde patiens fuerit. Potuit *diſciplina militari nobilitari*, potuit *ſaepe exercitibus praeeſſe, conſilio valere, copias exercitatas* habere, *omniqne diſciplina militari erudire;* et tamen *in labore remiſſus nimis parumque patiens eſſe.* Nec enim haec inter ſe pugnant. Pharnabazo autem non *impatientiam laboris*, ſed *tarditatem* exprobrauit: quae duo diverſa vitia eſſe, nemo negauerit. [add. Schlegel disp. cit. p. 71 ſq.]

remiſſus nimis] Exc. Dan. transponunt, *nimis remiſſus.* mox qu. edd. *declarauerit.* ſed libri meliores *declarauit.*

Eurydice] Explicatius haec Aeſchines orat. de falſa legat. haud longe a principio. [p. 211. ed. Reisk. Iuſtin. 7, 4, 5.]

mortuo, ad Iphicratem confugit, eiusque opibus
3 defensa est. Vixit ad senectutem, placatis in se suorum ciuium animis: caussam capitis semel dixit, bello sociali, simul cum Timotheo,[7] eoque
4 iudicio est absolutus. Menesthea[8] filium reliquit, ex Thressa[9] natum, Coti[10] regis filia. Is quum

Iphicraten *MS. Voss.* 2. — 7. Thimotheo *Ed. Med.* — 8. Menesta *MS. Leid.* 2. *Voss.* 1. 2. Mnesthea *Ed. Long. Mag.* — 9. ex Tharsa *MS. Voss.* 1. *Bau.* ex Tarsa *MS. Voss.* 2. *Leid.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. tum* natum *abest ab Ed. Vltrai. Gebh.* — 10. Cothi *MS. Voss.* 1. *Leid.* 2. *Dan.* Cotiis *Ed. Long.* Co-

3 *Vixit ad senectutem, placatis in se suor. ciu. animis*] Caussam habes apud Boecler. Commentar. p. 67.

caussam capitis semel dixit, bello sociali] Accusatus proditionis, quod Chareti collegae, socios rebelles adorturo, obsequi noluisset. infra 13, 3. 4. Diodorus 16, 21. Meminere accusationis huius, a Charete et Aristophonte institutae, et Aristoteles Rhetor. 2, 23. Quinctilianus instit. orat. 5, 12. Plutarchus in Apophthegm. regum et ducum p. 187. Polyaenus 3, 29. ac fortassis et comm. 15 et 16. Εἰσαγγελίας reum fuisse rationemque imperii militaris reddere iussum, ait Dionysius Halicarnasseus libro de antiquis Oratoribus Atticis, in Lysia: ἐν τῷ συμμαχικῷ πολέμῳ τὴν εἰσαγγελίαν Ἰφικράτης ἠγώνισαι, καὶ τὰς εὐθύνας ὑπέσχηκε τῆς στρατηγίας, ὡς ἐξ αὐτῶ γίνεται τῷ λόγῳ καταφανές. E quo loco simul apparet, apologiam eius Dionysii aetate superfuisse. Qualis autem fuerit εἰσαγγελίας δίκη, ex Harpocratione, Polluce 8, 6. Demosthene orat. contra Timocratem, et orat. in Euergum et Mnesibulum, docet Petitus Commentar. in Leges Attic. 7, 13. Nuperus adnotator ait, *Pausaniam Boeoticis hanc caussae huius dictae caussam allegare, quod successori exercitum non tradidisset.* Nollem factum. De Epaminonda enim, non de Iphicrate, Pausanias refert, cum caussam capitis dixit, διότι ἐβοιωτάρχησεν ἐξήκοντος ἤδη τῶ χρόνω. quod etiam Noster 15, 8. narrat. Et quomodo βοιωταρχεῖν vltra permissum tempus Iphicrates potuit, qui nunquam Boeotorum, sed semel Persarum, plerumque Athenienssium, et quidem contra Boeotos ipsos siue Thebanos, (vt vel e cap. 2, 5. cognoscere est) aliquando dux fuit? Scio, quid viro docto erroris huius occasionem praebuerit: sed eum facile praecauere poterat, si Graecum textum inspexisset. quanquam et Latina versio satis plana est. [*Sociale* dicebatur bellum, quia Byzantini, Chii, Rhodii et Coii, contra quos Athenienses gesserunt, a *societate* defecerant. v. ad XII, 4, 1.]

4 *Ex Thressa natum*] Longolius ipsum quoque Iphicratem Thressa matre natum vult, seductus corrupta lectione loci Senecae lib. de constantia sa-

interrogaretur, vtrum pluris [11] patrem matremne [12] faceret; matrem, inquit. Id quum omnibus mirum videretur: at ille: merito, inquit, facio. Nam pater, [13] quantum in se fuit, Thracem me genuit: [14] contra ea [15] mater Athenienſem.

tyis *Ed. Mag. Steph. Heuſing.* [*Ith. Harl. Bipont. Heinr. Schmied.* Coti *Lamb. Bos. et rell. fere tam antiquior. quam recent. De ſcriptura huius nominis et de homine ipſo multus eſt Stau. ad ed. 3. add. Harl.*] — 11. pluris. *Sic ed. Long.* [*Lamb. Bos. et ſeqq.*] *Sed* plus *MS. Dan. Bau.* 1. *Voſſ.* 2. *Ax.* — 12. matremne. *Sic quoque MS. Dan.* [*Ed. Lamb. Bos.* 2. *Heus. et al.*] *Sed* matremue *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Mag. Bos.* 1. *Keuch.* [*Brem.*] an matrem *Ed. Long. Mox* patrem, inquit *MS. Leid.* 2. *Statim* id quum — — inquit *aberant a MS. Bau.* 1. — 13. mater *MS. Leid.* 2. *Tum* Threcem *MS. Dan.* — 14. me genuit, creauit *MS. Bau.* me genuit vel creauit *MS. Voſſ.* 1. *Leid.* 2. *Ax. Vnde duplicem olim in libris fuiſſe ſcripturam, adparet. Vera* creauit. [*Atque* creauit, *quod de patre et matre adhibetur, poſt Boſium alii probarunt, et Bremi in textum recepit.*] — 15. contra *MS. Ax. Ed. Iens. Med. Arg. Par.*

pientis cap. 18. vbi vulgo legitur: *At Iphicrates, cui mater barbara et Threſſa obiiciebatur.* ſed e MSS. melioribus et Laërtio legendum *Antiſtheni mater barb. etc.*, iam Lipſius monuit. Turpius adhuc lapſus eſt Schottus, qui hunc Senecae locum ad filium Iphicratis retulit. Ceterum τὸ *natum* aberat ab ed. Vltrai. iudicio Schotti et Gebhardi recte. ſed ita plane et alibi loquitur 15, 10. 2. *qui talem ex te natum relicturus ſis.*

Coti regis filia] Cuius, generi ſui, imperium quomodo aduerſus ipſos Athenienſes defenderit, quamque nullam ab eo gratiam retulerit, narrat Demoſthenes orat. aduerſ. Ariſtocratem p. 447. [p. 663. ed. Reisk.] Conuiuium nuptiale ex Anaxandride deſcribit Athenaeus 4, 3. Recte autem MSS. *Coti*. V. ad 2, 1, 1.

pluris] Dan. et Bauar. 1. *plus.* Mox Longolius *an matrem.* ed. vlt. Boecl. *matremue.* Sed *matremne* Dan. et Lambinus.

id quum omnibus mir. vid. at ille, merito, inquit] Aberant haec a MS. Bauar. 1. credo, ob repetitionem τῦ *inquit.*

pater, quant. in ſe fuit, Thracem me gen.] Simile reſponſum Timothei apud Athenaeum 13, 5: qui quum aliquando irrideretur, quod matre Threſſa et meretrice genitus eſſet, reſpondit: καὶ χάριν γε αὐτῇ οἶδα, ὅτι δι' αὐτὴν Κόνωνος εἰμὶ υἱός.

me genuit] MS. Bauaricus vetuſtior: *me genuit, creauit.* An igitur τὸ *genuit* gloſſema eſt, auctor autem ſcripſit *me creauit*, eodem ſenſu? quomodo hac voce ſubinde veteres vſi. Liuius 1, 3. *Siluius Aeneam filium creat; is deinde Latinum Siluium.* Phaedrus 1,

Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Boecl. Bos. 1. [*Wetz.*] *Sed* contra ea *MS. Dan. Voſſ.* [*Ed. Bos.* 2. *et rell. conf. infra XV.* c. 10. *fin. et ind. Bos. Heuſing. h. v.*] *Statim* pater Athen. *MS. Leid.* 2.

7. 9. *Quidnam futurum eſt, ſi crearit liberos?* Idem 3, 16. 11. *quum crearer maſculus, Beneficium magnum ſane natali dedit.* Virgilius Aen. 10, 705. *Et face praegnans Ciſſeis regina Parim creat.* Ibid. v. 543. *Vulcani ſtirpe creatus,* v. 517. *Sulmone creatos quattuor hic iuuenes etc.* Florus 1, 6. 1. *Nec obſcuritas inhibuit, quamvis matre ſerua creatum.*

contra ea] Sic Dan. Alii *contra.*

XII. CHABRIAS [1]

[ARGVMENTVM

Cap. I. Nouo pugnandi genere celeber. II. Eius bella in Aegypto; in Cypro; classi Aegyptiae praeest. III. Domum reuocatur; propter inuidiam plerumque abest. IV. In bello socialt occumbit, destertus a suis.]

CHABRIAS ATHENIENSIS. Hic quoque in 1
summis habitus est ducibus: resque multas memoria dignas gessit. Sed ex his elucet maxime inuentum eius in proelio, quod apud Thebas fecit, quum Boeotiis [2] subsidio venisset. Nam- 2
que in eo, victoria sidente summo duce Ageśi-

1. Chabriadis vita *Ed. Iens. Med. Arg. Par.* Chabriae vita *Ed. Ald.* — 2. Boetiis *MS. Voss.* 1. 2. *Leid.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg. vbique. Paullo ante* memoriae dign. *MS. Ax.*

[1 *Res multas*] Omisit Nepos memorare victoriam nauale m apud Naxum. v. Diodor. Sic. 15, cap. 32, 33 sqq. Aeschin. contra Ctesiph. p. 635. ed. Reisk. (vbi dicitur Chabrias propter illam victoriam apud Naxum honore statuae et aliis beneficiis fuisse ornatus:) add. Stau. ad nostrum loc. in ed. min. Res ab Chabria gestas enarrant quoque Xenoph. H. Gr. 5, 1, 10 sqq. Polyaen. 3, 10 sect. 9 sqq. Demosth. or. aduers. Leptin. p. 71 sect. 61 sqq. p. 75 sect. 65 sqq. p. 77 sqq. sect. 69. ed. Fr. Aug. Wolf. (Hal. Sax. 1789. 8.) cuius doct. not. p. 291 sqq. (vbi p. 293 sq. de rebus a Chabria in bello Corinthiaco, in pugna apud Naxum nauali et in proelio apud Thebas gestis etc. secundum temporis ordinem agitur, et Nepos arguitur, totam Chabriae vitam ieiunam ex Theopompo compilasse,) tum p. 302 et 304, cum fructu consules. Add. paullo post ad cap. 3. Idem V. D. in Prolegomen. p. LII sqq. agit de Ctesippo, improbo Chabriae filio.]

in proelio, quod ap. Thebas] De quo Diodorus libro 15, 32. Polyaenus 2. c. 1. in Agesilao num. 2. [conf. Wetzel. not.]

2 *In eo victoria fidente summo duce Agesilao*] Sic Lambinus edidit, cum in omnibus vulgatis legeretur, *in ea victoria fidentem summum ducem Agesilaum*. Et vix aliter legi potest. nam τῷ *ea* nullus heic locus: quum nihil de victoria Agesilai praecesserit. Immo non-

lao,[3] fugatis iam ab eo conductitiis cateruis, reliquam phalangem loco vetuit cedere, obnixoque genu ſcuto, proiecta[que][4] haſta impetum excipere hoſtium docuit. Id nouum Ageſilaus contuens,[5] progredi non eſt auſus, ſuosque iam in-

3. in ea victoria fidentem ſummum ducem Ageſilaum *MS. Voſſ.* 1. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph.* in ea auctoritate fidentem ſummum ducem *MS. Voſſ.* 2. *et Boecl. Etiam in Ed. Keuch. et Patau. eſt* in ea. *Mox* conducticiis *Ed. Iens. Med. Arg. Long. Mag. Patau. Dein* phalangen *MS. Voſſ.* 2. — 4. proiecta haſta *MS. Dan. Ax. Boecl. Leid.* 2. *Voſſ.* 1. 2. [*Ed. Tzſchuck.* 2. *Heinr. Pauſt. Schmied.*] proiectaque haſta *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. [*Ith. Wetz.* quo *vncinis inclus. in Ed. Bos.* 2. *Stau. Heus. et rell. v. not.*] — 5. contuens. *Sic MS. Dan. Boecl. Leid.* 1. [*Ed. Bos.* 2. *et ſeqq. fere omnes.*] *Sed in MS. Boecl. totus locus ſic*

dum is vicerat. Legendum igitur, *in eo; proelio* ſcilicet, quae vox praeceſſerat. *Victoria fidere* eſt, vt recte Lambinus interpretatur, victoriam ſibi promittere, certam de victoria fiduciam concipere. Boecleri codex habet: *in ea auctoritate fidentem ſummum ducem Ageſilaum.* An legendum: *in eo auctoritate fidente etc.* Sed magis placet emendatio Lambini, tot codicum conſenſu nixa.

loco vetuit cedere] Polyaenus: μὴ προδῶμεῖν, ἀλλὰ μένειν ἡσυχεί.

proiectaque haſta] Polyaenus 2, 1, 2. dixit τὰ δόρατα ὀρθὰ προτεινομένους: Diodorus 15, 32. [vbi v. Weſſel.] ἐν ὀρθῷ τῷ δόρατι μένειν. MSS. Dan. et Boecler. *proiecta haſta*, absque copula. Et poteſt abeſſe. Barthius coniiciebat leg. *ſcutoque proiecto, haſta imp. exc.* Sed repugnant Diodorus et Polyaenus, qui clypeos ad genu acclinatos dicunt. [*proiecta* h. e. porrecta. Quam varie viri docti hunc locum ſint interpretati, late docet Harl. ad h. l. Leſſingius in Laocoon. p. 286 ſqq. arbitratus, ſtatuam gladiatoris Borgheſii eſſe Chabriae ſtatuam, locum noſtrum ita interpunxit: *obnixo genu, ſcuto proiectaque haſta impetum excip. h. doc.* Sed alii diſſenſerunt, atque Schlegel l. c. p. 79 ſq. adhuc dubius eſt. Harl. autem in fine longae notae: „nouum, ait, Chabriae forſan id erat, quod iuſſerit, ſcuta genibus ſuſtentare, haſtas porrectas, pronas, in hoſtes incurſuros tenere, eoque excipere hoſtium impetum.“ Conuenit clarior Heinrich. expoſitio: inuentum hoc fuit, vt milites *genu obnixo ſcuto* h. e. obfirmato laeuo genu ad ſcutum, *(das linke Knie gegen den Schild geſtemmt,) haſta* altera manu *proiecta, (mit gefälltem Speere,)* hoſtium impetum exciperent; laudatque Leſſing. Sämmtliche Schriften tom. XI. p. 291.]

id nouum Ageſilaus contuens] Sic reſcripſi auctoritate codicum Dan. Leid. et Boecl. Etſi poſtremus aliquot vocibus auctior habet: *Id nouum cernens, Age-*

currentes tuba reuocauit. Hoc vsque eo tota Graecia [6] fama celebratum eſt, vt illo ſtatu Chabrias ſibi [7] ſtatuam fieri voluerit, quae publice ei ab Athenienſibus in foro conſtituta eſt. Ex quo factum eſt, vt poſtea athletae [8] ceterique artifices his ſtatibus [9] in ſtatuis ponendis vterentur, in quibus [10] victoriam eſſent adepti.

legitur: id nouum cernens, Ageſilaus contuens id progr. *Etiam in MS. Voſſ.* 2. *erat* id nouum cernens Ageſilaus contuens. *Sed* intuens *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Patau.* [*Wetz. et ſic correctum eſt a manu V. D. in meo exemplo ed. Bos.* 2.] — 6. tota Graecia. *Sic MS. Dan. Ax. Voſſ.* 1. 2. *Leid.* 2. [*Ed. Bos. cum ſeqq.*] *Sed* in Graecia *Ed. Lamb. Steph. Gebh. Keuch. Patau.* Graecia *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag.* — 7. ſibi *aberat a MS. Leid.* 2. *Voſſ.* 1. — 8. Athletae *Ed. Med.* — 9. his ſtantibus ſtatuis *MS. Gif. Ax. Mendos.* his ſtatibus, ſtatuis *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag.* iisdem ſtatibus *MS. Ernſt.* his ſtantibus *MS. Voſſ.* 1. 2. *Leid.* 2. *Dan. In MS. Bau. altero verba* ſtatibus in *non habebantur.* — 10. in quibus. *Sic MS. Ernſt. Lamb. Gebh.* [*Bos.* 2. *Stau.* 1. 2. 3. *Heus. et rell.*] *Sed* cum *MS. Gif. Mendos. Leid.* 2. *Voſſ.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Steph. Boecl. Keuch. Bos.* 1. quum *MS. Voſſ. Faber in Agoniſt. p.* 147. *maluit* quibus, *vel* in quibus.

ſilaus, contuens id? progr. n. e. a. Adſcripſerat aliquis in ora *cernens,* explicaturus τὸ *contuens.* Id poſtea textui, et alieno quidem loco, intruſum eſt. Eſt autem *contuens* idem ac contemplatus, ſpeculatus, accurate et veluti fixo oculo inſpiciens. Sic *contueri ſolem immobilibus oculis* Plinius dixit N. H. 7, 2.

3 *Tota Graecia*] Sic MSS. Et ſimiliter locutus praef. 5 et 11, 3. 3. Alii *in Graecia.* quod etiam nuperrima editio Belgica retinuit.

in foro] Veteri ſcilicet, vbi et aliae illuſtrium virorum ſtatuae et *omnia rerum praeclararum* (vt Aeſchines ait adu. Cteſiph.) *monumenta collocata.* Vide Meurſii Ceramicum geminum cap. 16.

ceterique artifices] Scenicos et muſicos ſiue Dionyſiacos atque pantomimos intelligi, ait Pet. Faber lib. 2 Agoniſtici, ſine capitis 20.

his ſtatibus in ſtat. pon. vt.] MS. Ernſtii: *iisdem ſtatibus in ſtatuis pon. vt.* Bauar. vetuſtior: *his ſtatuis pon. vt.* Plerique alii: *his ſtantibus ſtatuis.*

in quibus victoriam eſſent adepti] Sic recte emendauit Claud. Puteanus, probantibus Lambino et Pet. Fabro l. c. Confirmatque hanc correctionem e ſuo codice Ernſtius, in quo diſerte ſcriptum, *in quibus.* Vulgati, etiam optimi ceteroqui, codices habent: *cum vict.*

1 II. Chabrias autem multa in Europa bella adminiſtrauit, quum dux Athenienſium eſſet:[1] in Aegypto ſua ſponte geſſit.[2] Nam Nectanabin[3] adiutum profectus, regnum ei[4] conſtituit.

1. dux eſſet Athen. *MS. Ax.* — 2. in Aeg. ſ. ſponte geſſit. *Sic MS. Dan. Mag. Mendos. Boecl. Leid.* 1. 2. *Voſſ.* 1. 2. *Ed. Iens. Ald.* [*Bos. Stau. et ſeqq. fere omnes.*] *Sed* nulla in Aeg. ſ. ſp. g. *MS. Ernſt.* In Aegypto bellum ſua ſp. g. *MS. Bau.* 1. in Aeg. ſ. ſp. quaedam geſſ. *Ed. Long.* multa in Aeg. ſ. ſp. g. *Ed. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch.* [*Wetz. Sed quod vnum hoc bellum, in quo claſſi praefuit, a Plutarcho in vita Chabriae c.* 37. *a Diod. Sic.* 15, 92. *et a Nepote commemoratur, τὸ* multa *neque addi neque ex praecedentibus repeti debet; ſed ſubintelligendum eſt* bellum.] — 3. Nectebenin *MS. Dan.* Nectebenni *MS. Bau.* 1. Neptenabum *MS. Bau.* 2. *Ed. Iens. Med. Par.* Nectebenum *MS. Voſſ.* 1. 2. Hectoben *MS. Leid.* 2. Nectanabin *Ed. Heus.* [*Tzſchuck.* 2. *Schmied. Heinr. et ſic correxi. v. Bos. infra ad XVII.* 8, 5. Nectanebin *Ed. Ith.* Nectanebum *Ed. Long. Lamb. Bos. Stau. (qui ad ed.* 2 *et* 3. *defendit hanc ſcripturam, et adpellat Weſſeling. ad Diod. Sic. XV. c.* 42 *et* 92.) *Tzſchuck.* 1. *Harl. Wetz. Brem. Pauſt.*] Nectenabum *Ed. Patau.* — 4. ei *aberat a MS. Voſſ.* 2. *Ax.*

eſſ. ad. quod plane ineptum eſt. Quis enim credat, omnium artificum ſtatuas eo ſtatu effictas, qui non niſi militi aut gladiatori vel pugili conueniebat? aut omnes etiam gladiatores talibus ſtatuis fictos, quali Chabrias? Id tantum imitati ſunt, vt, quo quisque ſtatu viciſſet, eo ſibi vellet fieri ſtatuas. Eruditiſſimus, nobisque amiciſſimus vir, Ioh. Schefferus idcirco putabat, pro *cum* ſcribendum *quomodo*; ſuſpicatus initio fuiſſe *quom.* cum adiecto puncto. Quid ſi a Nepote ſcriptum ſit, *in quibus fuiſſent, cum victor. eſſ. ad.*? vt a librariis alibi illa *in quibus*, alibi *τὸ cum*, vbique verbum *fuiſſent*, aut ſimile aliud, omiſſum fuerit?

1 *In Aegypto ſua ſponte geſſit*] Aberat vtrumque [*multa* et *quaedam*] editionibus Aldi ac Ienſonis, itemque MSS. Magii, Danielis, Leid. Boecler. Bavarico vtroque et Ernſtiano. Itaque non dubitaui expungere. Ernſtianus tamen praefixum habebat *nulla*. vnde ille *nonnulla* faciebat. Bauaricus antiquior: *in Aeg. bellum ſua ſp. g.* Vtrobique ſcilicet librarius, qui non vidit, aut *τὸ multa* e praecedentibus repetendum, aut *bellum* ſubaudiendum eſſe, de ſuo ſupplere voluit, quod deeſſe opinabatur.

Nectanabin] Exc. Dan. *Nectebenin* habent. Quidam, Magio teſte, *Nectenabum*. Bauar. 1 *Nectebennis*: alter *Neptenabum*. Diodoro eſt Νεκτεναβῶν, aut Νεκτανεβώς. Ceterum alii Tacho, ſeu, vt Polyaenus vocat, Thamo, non Nectanebo, Chabriam adfuiſſe ſcribunt. V. Diod. 15 et Polyaen. 3. Fuit autem Nectanebus Tachi regis Aegyptii, vel, vt alii volunt, fratris ſoro-

Fecit idem Cypri, sed publice ab Athenienſibus 2
Euagorae adiutor datus: neque prius inde discessit, quam totam insulam bello deuinceret. qua ex re Athenienses magnam gloriam sunt adepti. Interim bellum inter Aegyptios et Persas consla- 3
tum est. Athenienses cum Artaxerxe societatem habebant; Lacedaemonii cum Aegyptiis, a quibus magnas praedas Agesilaus rex eorum facie-

5. Athen. *Sic MS. Dan. Boecl. Voſſ.* 1. 2. *Ax.* [*Ed. Bos.* 2. *Stau. Heus. et ſeqq.*] *Sed* et Athen. *Ed. Iens. Med. Arg. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boeol. Keuch. Bos.* 1. *Patau.*

risue eius, filius, et Tachum regno expulerat. [Nepotem hic erraſſe, et confudiſſe tempora, ſaltem minus adcurate et luculenter h. l. de Chabria expoſuiſſe, monent Perizon. ad Aeliani H. V. libr. 5. cap. 1. Staver. et Tzſchuck. ad vtrasque Nepotis editt.]

2 *Fecit idem Cypri*] Negat hac de re quidquam ſe reperiſſe Lambinus, praeter id, quod eſt apud Diodorum 16, 42. [vbi v. Weſſel.] Sed quoniam is Phocionem, non Chabriam cum Euagora Cyprum expugnaſſe ſcribit, credibile cenſet, Diodorum vel *Phocionem* pro *Chabria* poſuiſſe, forte comite illius; vel alium hiſtoricum, quam Noſter, ſequutum. Atque is alius Euagoras fuit, poſtquam fruſtra paternum regnum recuperare conatus eſſet, in Cypro, quo ex Aſia confugerat, capitali ſupplicio adfectus; vt ex eodem Diodoro cognoſcere eſt ad annum 3 Olympiadis 107. Noſter autem haud dubie de eo Euagora loquitur, qui reſtitutus in regnum ſuum Olympiade XCVII, vniuerſam Inſulam in ditionem ſuam vindicare inſtituit, et paullo poſt ab Artaxerxe bello vexatus fuit. Huic in auxilium ab Athenienſibus miſſum Chabriam, diſerte ſcribit Xenophon 5 hiſt. Gr. haud longe ab initio, 5. cap. 1. ſect. 10: μετὰ ταῦτα Χαβρίας ἐξέπλει ἐς Κύπρον βοηθῶν Εὐαγόρᾳ. Meminit ſubſidii ab Athenienſibus Euagorae miſſi et Lyſias orat. pro Ariſtophanis bonis cap. 6. [Add. Iſocrat. Panegyr. cap. 39. ibique Mori notas.]

3 *Bellum inter Aegypt. et Perſas*] De quo Diodorus 15, Plutarchus Ageſilao.

Athenienſes] Copula, quae in editis habetur, aberat MSS. Dan. et Boecl. Bene. ſic enim ſolet Nepos. Mox MS. Boecl. *id metuens.*

a quibus magnas praed. Ageſ. rex eor. fac.] An ab Aegyptiis? Ita videtur, ſi vera lectio eſt. Atqui Ageſilaus *pedeſtribus* eorum *copiis praefuit*, vt mox additur. Quomodo ergo praedas ab iis egit? Schefferus idcirco non *a quibus*, ſed *quibus*, omiſſa praepoſitione, legendum cenſebat. [Huius loci interpretatio valde exercuit virorum doctorum ingenium. V. Stau. ad ed. 3. (qui interpretationem Heuſing. *a quibus* n. Aegyptiis, a quorum partibus Ageſilaus ſtabat, h. e. *pro qui-*

bat. Id intuens[6] Chabrias, quum in re nulla Agesilao cederet, sua sponte eos adiutum[7] profectus Aegyptiae classi praefuit: pedestribus copiis Agesilaus.

III. Tum praefecti regis Persiae[1] legatos miserunt Athenas questum, quod Chabrias adversum regem bellum gereret cum Aegyptiis. Athenienses diem certam Chabriae praestituerunt,[2] quam ante domum nisi redisset, capitis se illum

6. id metuens *MS. Boecl. Voss.* 2. *Ax.* — 7. sponte ad adiutum *MS. Ax.*

1. Persae *MS. Bau.* 1. 2. *Ax. Voss.* 1. 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Long. bene: vt* Aegyptius rex *II.* 2, 4. *et Nepos dicit* Persis, *non*, Persia. *v. Eumen.* 7, 1. 8, 1. Perse *MS. Boecl.* Perses *MS. Leid.* 2. *in quo etiam erat* regii *pro* regis. *Mox* q̃situ *Ed. Arg.* — 2. praestiterunt *MS. Dan. Leid.* 2. *Voss.* 1. *Ed. Arg. Ald. Long.* prostituerunt *MS. Ax.*

bus, iure repudiat, egoque cum illo et Schmiedero dubito, num dici possit *pro aliquo praedam facere*,) atque Tzschuck. ad ed. 1. inprimis ad ed. 2. vbi diuersas variorum interdum audaciores coniecturas atque explicationes recenset examinatque: sed tandem ingenue profitetur, se certiora, quae substituat, non habere. Neque ego habeo certiora, nisi molliorem Harl., Ithi Bremique amplecti velis expositionem, intelligendo *praedam* in sensu latiore aut metaphorico pro lucro, donis, adeoque magna pecuniae vi, quam Agesilaus pro fide auxilioque ab Aegyptiis vel accepit vi pacti, vel exegit, vel etiam illis quasi imperauit, ita vt ea tamquam praeda haberi ac nominari potuerit; neque eiusmodi exempla vel recentiore memoria sunt admodum rara. v. infra in Timoth. c. 1, 3. et de significatione voc. *praeda* Tibull. II. 3, 38. ibique Heyne: neque ego excluderem h. l. significatum cupiditatis, qua illae opes, pecuniae ab Agesilao siue pro se, siue pro Lacedaemoniis, adpetebantur. Add. Kappii not.]

sua sponte] Iniussu populi. vid. ad s. 1. Non itaque adversatur Diodoro, (vt Lambino visum,) qui ab Acoride arcessitum ait.

1 *Regis Persiae*] Bauar. vterque *Persae*. Boecl. quoque *Perse*. quomodo et alibi legitur apud Nostrum.

[*quam ante*] pro *ante quam*. Latinos autem saepe praepositiones casu suo postponere, docet pluribus exemplis, nostro quoque loco laudato, Ruhnken. ad Vellei. Paterc. 2, 91, 2. p. 374. *Fisch.* Chabriam vero ob honores et praemia, illi ob res bene gestas decreta, fuisse adcusatum, cognoscimus ex orat. Demosth. adu. Leptin. §. 70 et 126. ed. Wolf. cuius notas conferes p. 304. ac 368.]

damnaturos denuntiarunt. Hoc ille nuntio Athenas rediit, neque ibi diutius est moratus, quam fuit necesse. Non enim libenter erat ante ocu- 2
los ciuium suorum: [3] quod et viuebat laute, et indulgebat sibi liberalius, quam vt inuidiam vulgi posset [4] effugere. Est enim hoc commune vitium [5] 3
in magnis liberisque ciuitatibus, vt inuidia gloriae comes sit: [6] et libenter de his [7] detrahant, quos eminere [8] videant altius: neque animo aequo [9] pauperes alienam opulentium [10] intu-

3. suorum ciuium *MS. Dan.* — 4. possit *MS. Dan.* — 5. vitium in. *Absunt ab Ed. Vltrai.* — 6. vt inuidiae gloria comes sit *MS. Dan. Voss.* 2. *Ax.* et inuidia gloriae comes sit *MS. Leid.* 2. vt inuidiae gloriae comes sit *MS. Voss.* 1. *sed supra notatum* inuidia. — 7. de iis *MSS. Bau.* [*Cf. v. huius indic. Lucret. in Suauiloquus.*] *Ed. Lamb.* his *Ed. Vltrai. Statim* detrahunt *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Lamb. Patau.* [*Sed* detrahant *MS. Dan. Bau. Ed. Gebh. Bos. et seqq.*] — 8. eminere. *Sic MS. Dan. Ax. Bau. Sed* emergere *MS. Voss.* 1. *Leid.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Patau. Statim* vident *Ed. Vltrai.* [viderint *Ed. Long.*] — 9. aequo animo *MS. Ax.* — 10. opulentum *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag.*

2 *Non enim*] Totus hic locus, vt iam Longolio aliisque obseruatum, e Theopompo libr. XIII. Philippic. desumtus videtur, cuius verba exstant ap. Athenaeum 12, 8. [conf. Fr. Koch. Prolegg. ad Theopomp. Chium, p. 45 sq.] Mox cod. Dan. *fuorum ciuium: ἐμφατικωτέρως*, vt videtur.

[3 *In magnis*] Orae mei exempli ed. Lamb. Par. vir doctus (Bernegger. credo,) manu adscripsit: „Tacitus tamen in Agric. cap. 3. inuidiam *paruis magnisque* ciuitatibus communem dicit.“]

et libenter de his detrahant] Membranae Bauar., Schoppio Verisim. 2, 3. p. 86. teste: *de iis detrahant.*

quos eminere videant altius] Sic MSS. meliores, Schoppio, Gebhardo, aliisque probantibus. Aurel. Victor in Diocletiano: *Nobilitas gentis patriciae memor, molestiarum, quels agitatur, remedio eminere pluris habet.* Vulgo erat, *quos emergere vident altius.* [conf. Stau. ad min. ed.] De re similis exstat locus apud Tacitum hist. 2, 20. 4, vbi Lipsium vide.

neque animo aequo pauperes] Vulgi sic ingenium expressit quoque Sallustius B. Cat. 27. *Semper in ciuitate, quibus opes nullae sunt, bonis inuident, malos extollunt: vetera odere, noua exoptant.* Conf. Boecler. in Herodian. p. 451.

opulentium] Ita dudum e libris suis emendarunt Gisanius

vntur[11] fortunam. Itaque Chabrias, quoad ei
4 licebat,[12] plurimum aberat. Neque vero solus ille aberat Athenis libenter, sed omnes fere principes fecerunt idem:[13] quod tantum se ab inuidia putabant futuros,[14] quantum a conspectu suorum recessissent.[15] Itaque Conon plurimum Cypri vixit, Iphicrates in Thracia, Timotheus

Lamb. Steph. Pat. sed opulentium *etiam MS. Dan. Gif. Bau. Put. Sau.* [*Riclef. et ante eum Scheffer. in Obss. misc. vol. IX. tom. 2. p. 210. voc.* opul. *tamquam superfluum ideoque spurium vncis inclusit; sed immerito, arbitror.*] — 11. intuuntur. *Sic MS. Dan. Gif. Bau. Mendos. Voss. 2. Leid. 2.* [*Ed. Bos. 2. Heusing. Stau. Tzschuck. quem vid. ad ed. 2. Bip. Ith. Brem. Harl.*] *Sed* intuentur *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Boecl. Bos. 1.* [*Schmied. Wetz. Sed Heusing. „mirum vero est, ait, si Nepos obsoleti verbi forma vti voluit, cur non dixerit potius* intuantur, *quum coniunctiuum exigat sententia. Fortasse omnia haec* neque animo — — intuuntur fortunam *ab aliquo adlita sunt, qui probatis sibi gnomis similes adponere licitum putauit.*" *At vereor, vt hoc sit probabile.*] — 12. quoad licebat *MS. Boecl.* quo ei lic. *MS. Leid. 2. Voss. 1. 2. Ax.* — 13. fecerunt idem. *Aberant a MS. Mendos.* — 14. futuros. *Sic etiam MS. Voss. 1. 2. Leid. 2.* [*Ed. Long. Bos. cum plurimis seqq.*] *Sed* s futuros *MS. Ax.* afuturos *Ed. Lamb. Gebh. Keuch. qui sic legendum censet.* abfuturos *Ed. Paris. Steph. Mag. Patau.* [*Brem. Wetz. atque Heusing. in not. non reiicit.*] affuturos *Ed. Ald.* — 15. recessserint *MS. Dan. Ax. Mox* Threcia *MS. Dan.*

Ind. Lucret. v. *fuauiloquens*, Schoppius Verisimil. 2, 3, Pet. Daniel, Sauaro, Schottus. Lambinus habet *opulentum. Opulens* pro *opulentus* etiam Livius, aliique veterum dixere.

intuuntur] Fidenter ita rescripsi auctoritate codicum, quibus Gifanius, Pet. Daniel, Lambinus, Schoppius ac Schottus vsi. Plane sic Terentius Heaut. 2, 3. 23 *qui intuitur nos.* Et Plautus Mostell. 3, 2. 150 *nullam equidem illic cornicem intuor.* Apud eumdem legimus *obtuor, contuor,* et simplex *tuor* apud Lucretium saepissime. Statim MS. Boecl. *quoad licebat*, omisso pronocabulo.

4 *Fecerunt idem*] Libenter etiam resecaret Gebhardus, tamquam superuacanea, et venustatem dictionis collinentia. Et mihi quoque valde suspecta sunt. Non tamen ausus sum expungere, quum in optimis codicibus legantur. [Recte! Elegans enim et frequens est vsus ille verbi *facere*, inprimis ad orationem amplificandam.]

futuros] Sic edd. vett. et novissima Boecleri. alii *abfuturos.* Lambinus tuetur *afuturos*, quomodo Cicero Tusc. 5 *a gloria se afuisse.* et Horatius Sat.

Lesbi, Chares in Sigeo.[16] Dissimilis quidem Chares eorum[17] et factis et moribus, sed tamen Athenis et honoratus et potens.

IV. Chabrias autem periit bello sociali tali[1] modo. Oppugnabant Athenienses Chium:[1] erat in classe Chabrias priuatus, sed omnes, qui in magistratu erant, auctoritate anteibat; eumque magis milites, quam qui praeerant, adspiciebant.

16. Lesbo — Sygaeo *MS. Dan. Gif. Voss.* 2. *Leid.* 2. *Ed. Arg. Etiam in Ed. Iens. Med. Long. Mag. est* Sygaeo. [*Sed ego cum Heusing. Stau.* 3. *et reliquis reddidi* in Sigeo, *quia in Graecis scribitur* Σίγειον· *v. Stau. ad ed.* 3. *qui de hoc Troadis promontorio, hod.* Iannizari, *cum vrbe cognomine, quae h. l. innuitur, et lectione loci copiose agit, laudatque Herodot. V. c.* 65 *et* 91. *et interpret. ad c.* 95. *atque Hemsterh. ad Luciani Contempl. tom. I. p.* 520. *aliosque.*] Lesbo — Sigaeo *MS. Ax.* in Sigaeo *Ed. Par.* [*Keuch. Lamb. Bos. Stau.* 1. 2. *Harl. Bipont. Brem. Schmied.*] Leisb *Ed. Med. librariorum peccato.* — 17. horum *MS. Ax. Ed. Ieus. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Keuch. Heus.* [*Ith. Bip. Heinr. Wetz. Schmied.*] *Statim* et factis *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Keuch. Heus.* [*Tzschuck. Ith. Bip. Heinr. Schmied. Wetz. et ego addidi. verum* τὸ et *prius omittitur in ed. Bos. Stauer. Harl. Brem.*]

1. Chyum *Ed. Arg.*

1, 4 *quod vitium procul afore chartis.* Mox in MS. Dan. fuit *receſſerint.* et ſtatim: *Iphicrates in Thracia, Timotheus Lesbo, Chares Sigeo.* quomodo iam ante Gifanius e cod. ſuo legerat in Ind. Lucret. v. *Thrace.*

disſimilis quidem Chares] Vide Plutarch. apophthegm. reg. et infra 13, 3. 1. [De hoc homine ignauo et timido in hoſtem, iniuſto in ſocios, auaro, glorioſo etc. plura collegerunt Weſſeling. ad Diodor. Sic. XV. cap. vltimo, et Lambin. ac Wetzel. ad noſtrum locum.] Pro *eorum factis* alii: *horum factis*, vel *horum et factis.*

1 *Bello ſociali*] Sup. ad 11, 3. 3. [Sociale vocabatur, quia Chii, Rhodii, Coii et Byzantii cum Mauſolo, rege Cariae, poſt bellum Peloponneſium, fractasque Athenienſium vires, conſociati ab Athenienſibus defecerant, quibuscum Athenienſes bellum, quod duravit tres annos, geſſerant. v. Diodor. Sic. 15, c. 78 ac 79 et libr. 16, 7. ibique Weſſeling. ad nr. 95 et ad cap. 22. Perizon. ad Aeliani H. V. 2, 10, 5 et Stau. in ed. 3. ad noſtrum locum in not. 1 et 2. Primo autem anno belli ſocialis, Olymp. 105, 3. interiit Chabrias. v. Harl. not.]

priuatus] Aliter Diodorus 16, 7, qui claſſi eum praefuiſſe, Charetem vero terreſtrem exercitum rexiſſe tradit.

quam qui praeerant, aſpi-

2 Quae res ei[2] maturauit mortem. Nam dum primus ſtudet portum intrare, et[3] gubernatorem iubet eo dirigere nauem, ipſe ſibi perniciei[4] fuit. Quum enim eo penetraſſet, ceterae non ſunt ſequutae. Quo facto circumfuſus hoſtium concurſu, quum fortiſſime pugnaret,[5] nauis roſtro 3 percuſſa, coepit ſidere.[6] Hinc refugere quum poſſet,[7] ſi ſe in mare deieciſſet, quod ſuberat claſſis Athenienſium, quae exciperet[8] natantis:[9]

2. ei. *Aberat a MS. Leid.* 2. *Statim* mortem maturauit *MS. Voſſ.* 2. *Ax.* — 3. et. *Aberat a MS. Voſſ.* 2. *Leid.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag.* — 4. perniciei ſibi *MS. Ax.* — 5. pugnarent *Ed. Iens. Med.* — 6. ſidere *MS. Voſſ.* 1. *Mendos.* — 7. ref. cum poſſ. *Sic MS. Gif. Sed* cum ref. poſſet *MS. Dan. Bau.* 1. 2. *Ed. Patau.* ref. cum non poſſet *MS. Voſſ.* 2. *Ax.* cum ref. non poſſet *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Keuch. Statim* niſi *Ed. Ald. Mag. Lamb. Steph. tum* in mari *MS. Voſſ.* 2. — 8. acciperet *MS. Voſſ.* 1. — 9. natantis. *Sic MS. Gif.* [*Ed. Bos.* 2. *Stau. Tzſchuck. Harl.*] *Sed* natanteis *MS. Dan.* natantes *Ed. Heus.* [*Heinr. Schmied. Wetz. v. ſupra ad X.* 4, 2.] natantem *MS. Ax. Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Patau.* [*Ith.*]

ciebant] Subintellige *eos*, vt 10, 9. 5 etc. *Aſpiciebant* autem eſt reuerebantur, honorabant. Tacitus *aſpectare* dixit Ann. 1, 4. 1 *omnes exuta aequalitate iuſſa principis aſpectare.* Sic *intueri* ap. Liuium 37, 54 *Pro dignitate et gloria apud omne genus humanum, quod veſtrum nomen imperiumque iuxta ac deos immortales iam pridem intuetur, pugnaſtis.*

2 *Nam dum primus*] Fuit enim in periculis adeundis calidior quam cautior; in aliis ſegnis et tardus. V. Plutarch. Phocione p. 744. c. 6.

3 *Hinc refugere quum poſſet*] Sic diſerte codex Gifanii. Codices quoque Dan. et (teſte Piccarto Pericul. Critic. cap. 10.) Bauarici: *Hinc cum refugere poſſet;* Piccarto et Gebhardo probantibus, Itaque non dubitaui, negandi particulam expungere: praeſertim quum ſenſus id requireret. Lambinus corrigebat: *hinc cum ref. non p. niſi ſe in mare deiec.* quod recte Gebhardus, vt Cornelii menti aduerſum, reiicit. Vult enim, inquit, Nepos, effugere exitium Chabriam potuiſſe: nempe ſi armis exutis atque abiectis in mare ſe immiliſſet, et natando parumper ad haud procul ſtantem Athenienſium claſſem ſuccelliſſet.

natantis] Sic quoque e ſuis codd. Gifanius ac Pet. Daniel emendarunt. Vulgo eſt *natantem.* Eſt autem accuſatiuus antiquus.

perire maluit, quam armis abiectis nauem relinquere, in qua fuerat vectus.[10] Id ceteri facere noluerunt, qui nando in tutum peruenerunt. At ille praestare honestam mortem existimans turpi vitae,[11] cominus[12] pugnans telis hostium interfectus est.

10. [in qua fuerat vectus. *Haec verba glossema esse censet Oudendorp. ap. Stauer. sed recte dissentiente Tzschuckio ad ed. 2. Atque in nostro hinc inde quaedam redundare solent.*] — 11. turpi vitae exist. *Ed. Steph. Gebh. Keuch.* — 12. cominus *Ed. Med. Arg. Long. Mag. Patau. Bene!* [*Heinr. Tzschuck. Schmied. et ego correxi pro* comminus *in Ed. Lamb. Bos. Heus. et rell. Heusing. tamen tuetur scripturam* comminus, *quod sit a* con *et* manus. *Fischer ad h. l. in libello varr. lectt. ea, quae sequuntur, manu adscripsit: „Hactenus contuli cum edit. Patau. quia ex his iam putabam de diligentia posse iudicari." Et tamen postea saepius adtulit lectt. illius edit.*]

armis abiectis] Vide Steuech. not. in Veget. 2, 14. Bernegg. quaest. miscell. 29 ac not. ad Iustin. 33, 2. 3 et Petiti comment. ad Leges Attic. p. 517. [Klotz. ad Tyrtaeum p. 21. ed. Altenb.]

mortem] Sepulcrum eius exstabat Athenis extra oppidum in Ceramico, teste Pausania, de quo lapides filius Ctesippus vendebat, vt haberet, quod voluptatibus insumeret. Teltis Athenaeus 4. Vide Meursii Ceramicum cap. 21. [Comp. Diod. Sic. 16, 7. fin.]

XIII. TIMOTHEVS

[ARGVMENTVM

Cap. I. Eius virtutes et facta bellica. II. Ipsi, Lacedaemoniorum victori, statua ponitur. III. Senex Menestheo praetori in consilium datur. A Charete, praetore, adcusatus damnatur. IV. Filius eius Conon muros reficere cogitur. Singularis amicitiae testimonium Iasonis erga Timotheum.]

1 TIMOTHEVS CONONIS F. ATHENIENSIS. Hic a patre acceptam gloriam multis auxit virtutibus. Fuit enim disertus, impiger, laboriosus, rei militaris peritus, neque minus ciuitatis re-
2 gendae. Multa huius sunt praeclare facta, sed haec maxime illustria. Olynthios et Byzantios [2] bello subegit. Samum cepit: in qua oppugnanda [3] superiore [4] bello Athenienses mille et du-

1. Timothei vita *Ed. Ienſ. Med. Arg. Par. Ald.* — 2. Bizant. *Ed. Arg.* — 3. in quo oppugnando *MS. Leid.* 2. *Dan. Mendos.* — 4. ſuperiori *Ed. Ienſ. Med. Arg.*

1 *Hic a patre acceptam gloriam multis auxit virtutibus*] Vide Berneggeri not. ad Iuſtin. 29, 1. 8. [Aeſchin. tom. I. p. 247. Reisk. Cic. de Offic. 1, 32. et de Orat. 3, 34. *Fiſch.* add. Stau. ad h. l. in edit. min. Timotheum fuiſſe diſertum, teſtatur quoque Diodor. Sic. 15, 36. Add. Wetzel. not. Res autem ab illo egregie geſtas, fortunae ab inuidis aemulisque fuiſſe tributas, narrat Plutarch. in Sulla c. 6.]

2 *Olynthios et Byzant.*] Forſan huc quoque pertinet, quod de Olynthiorum equitatu narrat Polyaenus 3 in Timotheo commate 7. ſ. cap. 10. [De expeditione aduerſus Olynthum, vrbem Macedoniae, v. Demoſth. in orat. Olynth. 2. pag. 22. ed. Reiske, ac Schott. et Tzſchuck. not.]

Samum cepit] Meminit Polyaenus l. c. comm. 9 et 10. Mox Exc. Dan. et membranae Schotti: *in quo oppugnando*. quod ille dictum vult pro *quo bello*. inepte. Si recipi debet, poterit commode ad *Samum* referri, quae vox terminatione maſculina videtur eſſe: vt *Seſtus*, *Pontus*, et quorumdam ſententia *Leſbus*, *Abydus*, *Corinthus*. de quibus Voſſium vide 1 de analogia 12. Nil tamen mutare audeo.

centa talenta consumserant:[5] id ille fine vlla publica impensa populo restituit. Aduersum Cotym[6] bella gessit, ab eoque[7] mille et ducenta talenta praedae in publicum retulit.[8] Cyzicum 3

Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Keuch. Patau. [*Sed* superiore *Ed. Bos. et seqq. Bene! Nam comparatiuorum sextus casus rectius in* e *terminatur. v. Bentlei. ad Horat. Serm.* 1, 9, 68. *et Gruner. ad Vellei. Paterc.* 2, 4, 3. *p.* 87.] — 5. consumserunt *MS. Ax. et statim* hanc ille *Ed. Mag. Steph. Gebh. Keuch. Patau.* [*sed* id *per synesin, sc. argentum siue argenti pondus, bene se habet.*] — 6. Cothum *MS. Ax.* Cotum *MS. Dan. Ed. Iens. Med. Arg. Par.* [*Stau.* 3. *Tzschuck.* 1. 2.] Cotyn *Ed. Long. Mag. Steph. Gebh.* [*Wetz. et malit Heus. qui tamen, vti reliqui, edidit* Cotym.] *v. Ducker. ad Flor.* 4, 2, 5. Cholum *MS. Voss.* 1. *in quo ipso libro pro* aduersum *erat* adversus, *vt in Ed. Long. Steph. Gebh. Keuch.* [*Wetz.*] — 7. ab eo *Ed. Par. Ald. Lamb.* — 8. retulit. *Sic etiam MS. Dan. Ax. Voss.* 2. *Ed. Bos.* 1. 2. *Keuch. Vltrai. Heus.* [*Wetz. Ith. Btpont. Brem. Schmied.*] *Sed* detulit *MS. Leid.* 2. *Voss.* 1. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Boecl. Keuch. Stau.* 1. 2. 3. *Patau.* [*Harl. Tzschuck.* 1. 2. *qui tamen in not.* retulit *in hoc nexu melius esse censet.*] detulit *probat Graeuius ad Cic. de Offic.* 2, 22. *Statim* Cyxicum *MS. Voss.* 1. Cizicum *Ed. Iens. Med. Arg.*

Cotym] Exc. Dan. *Cotum.* vt supra *Coti* 11, 3. 4.

ab eo mille et ducenta tal. praedae in publ. retulit] Secus hodie nostris moribus, quibus praeda cedit ignauissimo cuique tribunorum aut centurionum: vilissima quaeque, et illis Thrasonibus fastidita, militari turbae relinquuntur. Quum bella non priuata auctoritate, non priuato sumtu gerantur, cur belli fructum ad se priuati rapiant? Sancta ergo et merito suspicienda antiquitas, quae *honestius bella gessit, quam nunc amicitiae coluntur* Iustinus 15, 2. 9. Praedam autem ac manubias ad publicum vsum, ornatum atque splendorem ciuitatum conuerterunt prisci, atque inde sacra atque profana monumenta exstruxerunt. Diodorus 11 ἀπὸ δὲ τούτων γενόμενος ὁ Γέλων ἐκ μὲν τῶν λαφύρων κατεσκεύασε ναοὺς ἀξιολόγους Δήμητρος καὶ Κόρης. Frontinus de Aquaeductibus: *Post annos XL, quam Appia perducta est, anno ab vrbe condita CCCCLXXXIX M. Curius Dentatus Anionis, qui nunc dicitur Vetus, aquam perducendam in Vrbem ex manubiis de Pyrrho captis curauit, Sp. Carbilio, L. Papirio iterum coss.* Cicero contra Rullum: *Si est aequum, praedas ac manubias suas Imperatores non in monumenta deorum immortalium, neque in Vrbis ornamenta conferre; sed ad Decemuiros, tanquam dominos reportare.* Haec Gebhardus. Vide de tota hac re Grotium de I. B. et P. 3, 6. 14 seqq. Pro *retulit* alii habent *detulit.*

3 *Cyzicum*] Diodorus Sic. 15, 81. extr.

obsidione liberauit. Ariobarzani [9] simul cum Agesilao auxilio profectus est: a quo quum Laco pecuniam numeratam accepisset, ille ciues suos agro atque vrbibus augeri maluit, quam id sumere, cuius partem domum suam ferre posset. [10] Itaque accepit Crithoten [11] et Sestum.

9. Ariobarzanum *Ed. Iens. Med.* — 10. possent *MS. Ernst. Leid.* 2. quisque ferre posset *MS. al. marg.* [*Atqui* possent *Tzschuck. in not. ad ed.* 1. *probarat; sed in not. ad ed.* 2. *tuitus est et recte explicuit cum Heusing. et Harl. (quem vid.) vulgatam lect.* posset.] — 11. Crithoten. *Ita coniecit Gebh.* [*quem Bos. in ed.* 2. *et sequentes sunt sequuti.*] *Sed* Erithonem *MS. Dan.* Chrithonem *MS. Gif. Mendos. Leid.* 1. Critonem *MS. Voss.* 1. Chrythonem *MS. Leid.* 2. Erichthonem *MS. Voss.* 2. *Ed. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Patau. Mox* Sextum *MS. Ax. Voss.* 1. 2. *Dan. Mendos. Gif. Ed. Mag.* Sestae *Ed. Ald.*

[*Ariobarzani*] Huius belli mentionem fecit Demosth. de Rhodior. libertate p. 102. ed. Lips. v. Cellar. et Tzschuck. ad ed. 2.]

ferre posset] Omnino legendum censeo *possent*, vt erat in Codice Ernstiano: vel, vt erat in ora alterius scriptum, *quisque ferre posset*. Non id vult Nepos, Chabriam sibi nil sumere voluisse: (quod nec Agesilao imputat:) sed maluisse, vt Athenienses agro et vrbibus, quas tota ciuitas possideret, quam pecunia, (vt per Agesilaum Lacedaemonii,) qua inter ciues distributa, suam quisque partem domum asportare queat, ditarentur. [Sed lectio *posset* efficacior est ad laudem *moderatae vitae* (v. cap. 4, 2.) ad declarandam inter Timotheum atque Agesilaum oppositionem, et ad carpendos, (vti videtur,) Romanorum quorumdam ducum mores.]

Crithoten et Sestum] Vulgo legitur: *Erichthonem et Sestum*. De Sesto res clara. Est enim vrbs ad Hellespontum Abydo obiecta, Leandri et Herus amoribus nobilis. Sed *Erichthonem* ignorare fatetur Ortelius, coniicitque Abydi synonymum. Nec vllibi, quod sciam, id nomen vrbis occurrit. Lambino quoque et Schotto aqua haeret: nisi quod ille *Erythinos* Paphlagoniae vrbem, vel *Ctesiphontem*, excogitabat. Exc. Dan. *Erithonem*. MSS. Gif. Sch. Leid. *Crithonem*. Vnde Gebhardus emendabat *Crithotem*. quod reponere non sum veritus. Est autem *Crithote* vrbs Hellesponti in Chersonesо Thracica, Scylaci, (siue quicunque illius peripli auctor est,) p. 68. ed. Gronou. itemque Straboni lib. 10, Marciano Heracleotae, seu potius Scymno Chio, in periegesi, Plinio Nat. hist. 4, 11, Stephano de vrbibus, Melae 2, 2, 82. et Suidae memorata: qui postremus ab Athenienſibus cum Miltiade profectis inhabitatam ait.

II. Idem classi praefectus circumuehens[1] Peloponnesum, Laconicam[2] populatus, classem eorum fugauit. Corcyram sub imperium Athenienſium redegit: ſociosque idem[3] adiunxit Epirotas, Athamanas,[4] Chaonas, omnesque eas gen-

1. circumuehens *Ed. Iens. Med. Ald.* [*V. D. ad oram mei exempli ed. Lamb. manu ſcripſit:* „circumuehere *eſt* umfahren. *vid. Grammat. Argent. renouatam p.* 158. *et quae notaui ad Suet. Caes. c.* 78, 3. *c.*" *add. Stau. notam longam ad noſtrum locum in ed.* 3.] — 2. Laconitem *MS. Leid.* 2. Laconicem *Ed. Iens. Med. Arg. Par.* Laconicen *in forma graeca MS. Ax.* [*Ed. Long. Stau.* 3. *Tzſchuck. et ſic legere etiam vult Heuſing. in not.*] — 3. eidem *MS. Leid.* 2. [*Heuſing. non male coniecit* isdem, *pro* eisdem, *ſcil. Athenienſibus.*] — 4. Athamanas. *Sic etiam Ed. Mag. (in qua quidem vitioſe* Athamanos; *ſed e notis Magii intelligitur, eum voluiſſe edi* Athamanas,) *Lamb. Steph. Gebh. Keuch. Sed* Atamanas *Ed. Ald.* Athamamas *MS. Ax.* Athamattas *MS. Dan.* Athamantias *MS. Voſſ.* 1. Athamantios *Ed. Iens. Med. Arg. Par.* Acharnanas *Ed. Bos.* 1. Acharmanas *eſt in Ed. Boecl. etiam Bos.* 2. *haud dubie operarum errore, quod notae Boſii ſatis declarant.* Acarnanas *Ed. Long. in quo mox eſt* Chaones, *vt in Ed. Arg. Par. et MS. Ax.*

1 *Claſſi praef.*] MS. Boecl. [Ax.] *claſſis praef.*

circumuehens] Lambinus mallet *circumiens.* Sed alterum tuetur Salmaſius in prolegomenis ad Solinum p. 15.

Corcyram ſub imperium] Sic quoque Xenophon 5. hiſt. Gr. c. 4, 64. et Aeſchines orat. adu. Cteſiph. [De altera minus felici expeditione, in qua ab imperio remotus (v. cap. 3. fin.) vix mortem euaſit, v. Diodor. 15, 47. et Xenoph. hiſt. Gr. 6, 2, 7. et Tzſchuck. ad noſtr. loc.]

Athamanas] Sic diſerte MSS. et edd. vett. Etiam Exc. Dan. *Athamattas* habent. Quare nolui diutius hoc nomen exſulare, immerito iectum a Longolio ac Lambino, quod Diodorus ait, Timotheum etiam ciuitatibus Acarnaniae perſuaſiſſe, vt ſeſe ad Athenienſes adplicarent. Neque enim, ſi Acarnanas Athenienſibus adiunxit, idcirco non adiunxit vicinos illis Athamanas. Fuere enim Athamanes Acarnaniae et Epiro vicini. Plinius Nat. hiſt. 4 poſtquam cap. 1 de Epiro et Acarnania egerat: caput 2 ſic inchoat: *Aetolorum populi Athamanes, Tymphaei etc.* Athamanum regem Amynandrum ab Aetolis *ex finitimis* pacificatorem adhibitum, Liuius ait 27, 30. Idem 38, 1 *Ne in Aetolia quidem res quietae fuerant, principio a gente Athamanum orto.* Et paſſim Athamanes Aetolis iungit, tanquam vicinos. Strabo 7 p. 222 inter *gentes Epiroticas ſupra Acarnaniam et Aetoliam* ſitas recenſet: adde eundem p. 225 et lib. 9. p. 287 et 295. Periegeſis ſub Marciani nomine edita Theſſaliae vicinam facit Athamaniam: Τῇ Θετταλίᾳ δ' ὑπὸ ὄμορος ἡ Ἀθαμανία. Liuius 32,

2 tes, quae mare illud adiacent. Quo facto Lacedaemonii de diutina contentione deſtiterunt,[5] et ſua ſponte Athenienſibus imperii maritimi principatum conceſſerunt: pacemque his legibus conſtituerunt, vt Athenienſes mari duces eſſent. Quae victoria tantae fuit Atticis laetitiae, vt tum primum arae PACI publice ſint factae,[6] eique 3 deae puluinar ſit inſtitutum. Cuius laudis vt memoria maneret, Timotheo publice ſtatuam in foro poſuerunt: qui honos huic vni ante hoc tempus[7] contigit: vt, quum patri populus ſtatuam poſuiſſet, filio quoque[8] daret. Sic iuxta poſita recens filii, veterem patris renouauit memoriam.[9]

5. deſtituerunt *Ed. Long. operarum peccato.* — 6. pacis publicae f. *MS. Leid.* 2. paci publicae ſ. f. *MS. Ax. Ed. Long. Mag. Keuch. Patau. Mox* puluina *MS. Leid.* 2. — 7. ante id tempus *MS. Boecl. Ax. Dan. Leid.* 2. *Voſſ.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Long. Mag.* [*et tuetur explicatque* eo tempore *Schmied. in Lex. Corn. p.* 36. *vti iam reſcripſerat antea et interpretatus erat Heus. quem vid. Etiam dare voluiſſe Stau. ex eius nota ad ed.* 2. *colligitur.*] ante tempus *Ed. Ald. Statim* contigit nemini *Ed. Steph.* — 8. quodque *MS. Voſſ.* 1. — 9. memoria *Ed. Ald. Mag.*

14 *anguſtis faucibus a Theſſalia dirimi* ſcribit. Ptolemaeus 3, 14 ait, *Amphilochis*, qui inter Theſſaliam et Acarnaniam ſiti, *orientaliores eſſe Athamanas.* Haud procul igitur fuere Cephalenia inſula, ſupra Acarnaniam. Quod ſi in quibusdam MSS. codd. τὸ *Acarnanas* inueniretur, non abnuerim, ſi quis vtrumque retinendum putet. [v. Diodor. 15, 36.]

adiacent] MS. Dan. *adiacunt*. corrupte, vt ille cenſebat. Poſſis tamen tueri, ſi dixeris, veteres verbo *iacere* etiam in tertia coniugatione vſos, vt *ſtridere*, *feruere*, *conniuere*, et ſimilibus. de quibus Voſſius de analogia 3, 35. [conf. Stau. ad ed. 3.]

pacemque] De qua Demoſth. Or. de Corona. [Plura, et num Cornelio, an Plutarcho, qui in tempore discrepat in Cimone c. 13. maior ſit fides habenda, disputant Tzſchuck. et Stau. ad min. ed. atque Harles.]

vt tum primum arae Paci publice ſ. f.] Quidam ediderunt *publicae*. De *puluinari* vid. Ind.

3 *In foro*] Veteri ſcilicet. vide Meurſii Ceramicum cap. 16 et ſupra ad 12, 1. 3. Pauſanias in Atticis prope porticum, (quae *regia* dicta, et ingredienti Ceramicum prima occurrebat ad dextram,) ſtetiſſe Cononem et Timotheum eius filium, tradit. Idem et in arce Cecropia, vtramque poſitam, ſcribit. denuo Meur-

III. Hic quum esset magno natu, et magi- 1
stratus gerere desisset,[1] bello Athenienses vndique premi[2] sunt coepti. Defecerat Samus: descierat[3] Hellespontus: Philippus iam tum[4] valens [Macedo][5] multa moliebatur:[6] cui oppositus Chares quum esset, non satis in eo praesidii putabatur. Fit Menestheus[7] praetor, filius Iphi- 2
cratis,[8] gener Timothei, et, vt ad bellum[9] proficiscatur, decernitur. Huic in consilium[10] dantur duo vsu sapientiaque[11] praestantes, [quorum consilio vteretur,][12] pater et socer: quod

1. desiisset *Ed. Long.* desciisset *MS. Voss.* 2. — 2. praemi *Ed. Arg. et in Ald. mox* cepti. — 3. desierat *MS. Voss.* 2. — 4. tunc *Ed. Iens. Med. Par. Ald. Lamb. Keuch.* — 5. *Absunt vnci in ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Patau.* [*Wetz. Schmied. Neque Kappio voc.* Macedo *eiiciendum neque suspectum videtur.*] — 6. molibatur *MS. Dan.* iam tum val. Macedo iam tum multa mol. *MS. Ax.* — 7. Menesteus *MS. Voss.* 1. Mnestheus *Ed. Vltrai. Long. Mag.* — 8. Hippocratis *MS. Voss.* 1. *sed in marg. al.* Hyphicratis. — 9. et vt ad b. *Sic etiam MS. Voss.* 1. 2. *Ax. Leid.* 2. *sed* et ad b. *MS. Boecl. Ed. Iens. Med. Par. Ald. Mag. tum* proficiscitur *Ed. Iens. Med. Par.* — 10. in consilio *MS. Boecl. Voss.* 2. [*idque non repudiandum iudicat Scheffer. in Obss. misc. Belg. vol. IX. tom.* 2. *p.* 210.] — 11. sapientiaque. *Sic MS. Dan. Boecl. Sed* et sapientia *Edd. nostri omnes, praeter Stau.* 1. 2. 3. [*Brem. Tzschuck.* 1. 2.] — 12. [quor. cons. vter.] *Absunt vnci ab Edd. nostris cunctis*

sium vide cap. 3 et in Cecropia cap. 13.

1 *Macedo*] Hanc vocem Barthius adfectatione alliterationis traiectam, censebat. Mihi non vna caussa suspecta est. Cotym, Agesilaum, Iasonem hac ipsa vita, et alibi alios, simpliciter nominat, non addito gentis nomine. Plerisque autem illis notior apud Romanos Philippus erat. Quoniam tamen in omnib. codd. legitur, satis habui, si vncis includerem. Mox cod. Dan. *molibatur.* ἀρχαϊκῶς.

non satis in eo] Erat enim imprudens, stolidus, superbus, contumax, imperitus, et nihil prae milite quouis egregium habens. Vide Diodorus 16, 86 et sup. 12, 3. 4.

2 *Et vt ad bellum*] Elegantius MS. Boecler. et quidam Lambino laudati: *et ad bell.* Sic solet Nepos.

in consilium dant.] MS. Boecl. *in consilio d* Mox alii *vsu et sapientia.* Vt nos edidimus, erat in MSS. Dan. et Boecl.

quorum consilio vter.] Lambinus fassus ταυτολογίαν videri,

in his tanta erat[13] auctoritas, vt magna ſpes eſ-
3 ſet, per eos amiſſa[14] poſſe recuperari. Hi quum Samum profecti eſſent, et eodem Chares, adventu eorum cognito,[15] cum ſuis copiis proficiſceretur, ne quid abſente ſe geſtum videretur: accidit, quum ad inſulam appropinquarent, vt magna tempeſtas oriretur: quam euitare duo veteres imperatores vtile arbitrati, ſuam claſſem
4 ſuppreſſerunt.[16] At ille temeraria vſus ratione non ceſſit maiorum natu auctoritati: et, vt in ſua naui[17] eſſet fortuna, quo contenderat, peruenit:

praeter Bos. 1. 2. *Stau.* 1. 2. 3. [*Ith. Wetz. Tzſchuck.* 1. 2. *Harl. Bipont. Schmied. Pauſt.*] — 13. tanta eſſet *MS. Boecl.* — 14. admiſſa *MS. Ax.* — 15. adu. cognito *Ed. Iens. Med. Arg. Paris. Ald. Mag.* adu. illorum cogn. *MS. Leid.* 2. *Ed. Arg. Long.* illorum adu. cognito *MS. Ax. Dan. Mendos.* eorum adu. cogn. *Ed. Lamb. Steph. Gebh. Keuch.* eorum *vncis incluſit Heus.* [„*Poſſit abeſſe, ait Tzſchuck. neque tamen, vt ſimilia alia, neceſſario et iure abeſt.*“ *At, quia modo abeſt, modo alio legitur ordine, modo* illorum *ſcriptum eſt, τὸ* eorum *ſuſpectum eſſe videtur.*] — 16. repreſſerunt *MS. Mendos. paullo ante τὸ* vtile *omiſit Ed. Mag.* — 17. et vt in ſua n. *Sic etiam MS. Mendos. Bau.* 1. *Voſſ.* 2. *Ed. Arg. Vltrai. Long. Steph. Gebh. Keuch. Bos.* 1. 2. [*Stau.* 1. 3. *Bipont. Pauſt. Tzſchuck. Brem.*] et vt in ſua

vult eſſe ἐξεπήγησιν ſeu ἑρμηνείαν. At Schoppius paradox. litterar. epiſtola 5 miratur, eum gloſſema tam putidum eiicere non auſum. Nolo negare, vt alios illius aeui, ſic et Nepotem ea quandoque ſcripſiſſe, quae tautologiae ſpeciem prae ſe ferunt (vide not. ad 1, 7. 1): ſed vt haec ab illius manu profecta credam, nondum a me impetrare poſſum; etiamſi cum codice Ernſtiano legas, *quorum auxilio vterentur.*

3 *Hi quum Samum*] Mox Exc. Dan. *illorum aduentu cognito.*

4 *At ille*] Meneſtheus ſcilicet. At Diodorus 16, 21. haec omnia a Charete facta ſcribit. [Niſi ea, iudice Lambino, quae ibi narrat Diodorus, alio tempore geſta ſunt. At Diod. diſſentire non videtur Bremio, qui *τὸ ille* non ad Meneſtheum, ſed ad Charetem, cuius nomen proxime anteceſſit, rectius, credo, referendum eſſe cenſet. Stauer. tamen, qui in not. ad ed. min. et 3. copioſe agit de hoc loco et de lectione *naui* contra Heuſingerum potiſſimum dimicat, *τὸ ille* ad Meneſtheum refert. Fiſcher. in not. miſpta et Harl. (cuius notam conferes,) citarunt Dorvill. ad Charit. tom. II. p. 451. qui noſtrum locum adducit, ſed, num lectio *manu* vera ſit, ſubdubitat.]

vt in ſua naui] Sic membranae Schotti ac Bauaricae, et

eodemque vt ſequerentur, ad Timotheum et Iphicratem [18] nuntium miſit. Hinc male re geſta, compluribus amiſſis nauibus, eodem, vnde erat profectus, ſe recepit, litterasque Athenas publice

manu *MS. Dan. Voſſ.* 1. *Leid.* 2. *Ed. Heus.* [*qui, quod plures erant naues, quibuscum Chares ad inſulam acceſſerat, non vna, nec fortunam* in naui eſſe, *a Latinis dici putat, tuetur* manu, *Ed. Ith. Schmied.*] et vt ſi in ſua manu *Ed. Ald. Lamb. Patau.* [*Wetz.*] et vt ſua naui *MS. et Ed. Boecl.* et in ſua manu *Ed. Iens. Med.* et tanquam in ſua manu *Ed. Par.* et vt ſi in ſua naui *Ed.* 2. *Stau.* [*Harl. Heinr.*] *quod placet. v. Dat.* 3, 2 *et* 11, 3. *Ageſ.* 4, 2 *et* 6, 1. [*et ſic legere iam maluit Scheffer. in Obſſ. miſc. Belg. vol. IX. tom. II. p.* 210. *Heinr: haud male ſuſpicatus*, vt ſi in naui eſſet ſua fortuna, *eo putat maiorem ſententiae venuſtatem eſſe acceſſuram; Tzſchuck. ad ed.* 2. τὸ ſi *lubens amplecteretur, ſi in vett. libris adeſſet; ſed recte defendit* naui.] — 18. Hippocratem *(vt ſect.* 2.) *et mox* Hippocrate *MS. Voſſ.* 1. *ſed ſupra notatum erat* Hiphicratem, *et dein* Hiphicrate.

edd. Vltrai. Lugdun. ac Germanicae vett. Eoque Schottus refert Caeſaris illius ad nautam: *Caeſarem fers et fortunam eius;* quodque in proris nauium Fortuna collocata: tum, quod Vlpianus in Olynth. 2 Demoſthenis ait, Timotheum vsque eo fortunatum fuiſſe, vt dormiens pingeretur reti vrbes captans; addita muliere ΕΥΤΥΧΙΑΣ titulo. Quae omnia, ait, vulgatam magis lectionem tueri. Piccartus quoque Pericul. Critic. c. 10 cenſet, ita ſuadere antecedentia et ſequentia, idque locum inſpecturo euidenter adpariturum. At Gebhardus negat, quae Schottus adtulit, ſcrupulum ſibi eximere, quod videat, ea omnia non magis referri poſſe ad Timotheum, quam ad Iphicratem aut Meneſthea. *Si habuit*, inquit, *fortunam in nauis prora, cur opinaretur ſe habere? Siquidem opinio rebus certis et in ſenſus incurrentibus non bene adplicatur: ſed notitia, ſed ſcientia. Deinde quare impingatur Timotheo, quod temerarie Chares deliquit? Ille vt vetus et talium caſuum prouidus cum Iphicrate claſſem cohibuit, ne fieret obnoxia tempeſtati ac diſcrimini maris: at hic temeraria ratione progreſſus eſt, quaſi euentum ac ſucceſſum haberet in poteſtate; quaſi fortunae imperare poſſet, vt pro arbitrio ipſius conata ſecundaret.* Haec ille. MSS. Dan. et alii, ac edd. Ven. et Florent. habebant, *vt in ſua mann.* Vnde Lambinus et alii: *vt ſi in ſua manu:* cuius ſenſum vide in Ind. v. *fortuna.* Eruditiſſ. Schefferus mallet: *et vt ſi ſuae naui:* perinde ac ſi ſua nauis haberet fortunam. Quodcunque eligas, ſenſus commodus erit: ſed magis placet τὸ *naui.* Quae Gebhardus obiicit, tanti non ſunt, vt ab ea ſententia me demouere queant.

eodem vnde] MS. Boecl. *eo vnde.* Mox Dan. [et Voſſ. 1.] *ſe recipit.*

misit, sibi procliue fuisse Samum capere, nisi a Timotheo et Iphicrate desertus esset. *Ob[19] eam rem in crimen vocabantur. Populus acer, suspicax, mobilis, aduersarius, inuidus etiam potentiae, domum reuocat: accusantur proditionis.[20] Hoc iudicio damnatur Timotheus, lisque eius

19. *Ob. *Asterisci abest ab Edd. nostris omnibus.* [*Sed est in Bos. 2. Stau. 1.*] *In MS. Dan. Boecl. Voss. 1. Leid. 1. 2. legitur locus sic:* populus acer, suspicax, ob eamque rem mobilis, aduersar. inu. [*Scheffer. quem vid. in Obss. l. c. pag.* 211. τὸ inuidus *omittit*] et iam pot. in crimen vocabantur domum reu. *Sed a MS. Voss. 2. aberant verba:* ob eam rem in crimen vocabantur. *Heusinger. inde illa verba inclusit uncis.* [*sed dissentit ab eo Stauer. ad ed. min. At Bremi quoque illa verba, censet, ab alio fuisse interpretationis loco adscripta.*] *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald.* populus acer, suspicax, ob eamque rem mobilis, aduersarius, inuidus etiam potentiae: in crimen vocabatur. [*Ed. Arg.* vocabantur.] Domum reuocat: accusantur [acculatur *Ed. Par. Ald.*] proditionis. *In MS. Mendos. erat* in crimen vocabant. *Ed. Long.* ob eam rem in cr. vocabantur. Nam pop. ac. susp. mob. adu. inu. etiam pot. confestim eos domum reu. — 20. prodictionis *MS. Voss.* 1.

5 *Ob eam rem etc.*] Ita editio Basil. et cum Lambino recentiores plerique ediderunt. Longolius paullo aliter: *ob eam rem in cr. voc. Nam pop. ac. susp. mob. adu. inu. etiam pot. confestim eos domum reuocat.* MSS. Burgensis, Dan. Leid. Boecl. et edd. aliquot vett. hunc locum ita exhibent: *Populus acer, suspicax, ob eamque rem mobilis, aduers. inu. et pot. in crimen vocabantur, (editi vocabatur) domum reu. acc. pr.* corrupte, iudice Boeclero, sed vnde fors non incommoda lectio prodire possit. Magius tentabat: *populus etc. ad crimen vocabatur*, h. e. ad obtrectationem vel accusationem inuitabatur ac excitabatur. *Crimen* pro criminatione, vt apud Ciceronem pro Coelio: *quod omnium accusatorum non criminibus, sed vocibus maledictisque celebratum.* adde 15, 7. 3. In Burgensi tamen codice ait fuisse *in crimen vocabant.* Schottus et Sauaro, quod miror, heic plane silent. Lambinus cum Cl. Puteano, retento ordine MSS. codicum, vnaque vocula addita, legit: *aduersarius, inuidus etiam potentiae, quae in crimen vocabatur, dom. reu.* Schefferus scribendum censet: *Pop. ac. susp. ob eamque rem mobilis, aduersarius etiam potentiae. In crimen vocabantur, domum reuocati accusantur proditionis.* Sensu, vt ait, aperto. Olim tentabam: *inuidus (etiam potentia in crimen vocabatur) domum reu.* Sed, vt ingenue fatear, mihi, veteri formula, Non liquet.

aeſtimatur [21] centum talentis. Ille odio ingratae ciuitatis coactus, Chalcidem [22] ſe contulit.

IV. Huius poſt mortem quum populum iu- 1
dicii ſui poeniteret, [1] multae nouem partes [2] detraxit, et decem talenta Cononem filium eius [3] ad muri quamdam partem reficiendam iuſſit dare. In quo fortunae varietas eſt animaduerſa. Nam quos auus Conon muros ex hoſtium praeda patriae reſtituerat, eosdem nepos, cum ſumma ignominia familiae, ex ſua re familiari reficere coactus eſt. Timothei autem moderatae ſapien- 2
tisque vitae quum pleraque poſſimus [4] proferre teſtimonia, vno erimus contenti; quod ex eo

21. exiſtimatur *MS. Voſſ.* 2. — 22. Chalciden *Ed. Long.* [*hodie Negroponte.*] Chachidem *MS. Voſſ.* 1.

1. cum pop. iud. ſui poen. *Sic MS. Mendos. Dan.* [*Ed. Bos. et ſqq.*] *Sed* cum populum ſui iudicii poenitebat *MS. Leid.* 1. populus, quum eum iud. ſui p. *Ed. Lamb. Pat.* cum populus iudicii ſui p. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag.* — 2. partis *Ed. Iens. Med Gebh.* — 3. eius filium *Ed. Lamb.* — 4. cum pleraque poſſimus. *Ita etiam MS. Dan. Voſſ.* 1. *Ed. Lamb.* [*Bos.* 2. *Stau. Harl. Brem. Heinr. Tzſchuck. Schmied.*] *Sed* cum complura poſſumus *MS. Voſſ.* 2. *Ed. Boecl. Keuch. Bos.* 1. cum pleraque poſſumus *Ed. Iens. Med. Arg. Ald. Long. Mag. Patau.* cum plura poſſimus *MS. Ax. Ed. Heus.* [*Ith. Wetz., qui vulgatum ineptum eſſe pronuntiat, nec damnat τὸ* plura *Tzſchuck. ad vtramque edit. ratus, id apte ſpectare τὸ* vno.] *Male! Nam* plerique *ſunt ſaepe* multi. *v. Rucker. tom.* 1. *Diſſ. Belgic. p.* 309. [*add. Stau. ad ed. min.*]

[*centum tal.*] quae, ſi talentum aequat 1280 thal. efficiunt, notante Tzſchuckio, ſummam 128,000 thalerorum; at, ſecundum Wetzel, 135,000 thal. ſecundum Eiſenſchmidt de ponderibus et menſuris, p. 208. 100 tal. valent 60,000 ſcutatos, philippeos, ducatones. De Cononis v. Fr. A. Wolf ad Demoſth. orat. adu. Leptinem p. 286 ſq.]

1 *Cum populum iudicii ſui poeniteret*] Sic MSS. Burgenſis, Dan. et Leid. niſi quod hic poſtremus *poenitebat* praefert. Lamb. et alii: *Hui. poſt mort. populus cum eum iud. ſ. poeniteret.*

2 *Cum pleraque poſſimus*] Non video, cur mutari debeat vox *pleraque*; quae non modo in vett. edd. ſed etiam in Excerptis Dan. legitur. quanquam nec alteram lectionem improbo, *complura poſſumus*, vel, vt alii, *cum plura poſſimus*. Mox MS. Boecl. *qui ex eo*. Vnde is coniicit legendum, *quia ex eo*.

facile coniici poterit, quam carus[5] ſuis fuerit. Quum Athenis adoleſcentulus cauſſam diceret, non ſolum amici priuatique hoſpites ad eum defendendum conuenerunt; ſed etiam in eis Iaſon tyrannus,[6] qui illo tempore fuit omnium 3 potentiſſimus. Hic quum in patria ſine ſatellitibus ſe tutum non arbitraretur, Athenas ſine vllo praeſidio venit:[7] tantique hoſpitem fecit, vt mallet ſe capitis periculum adire, quam Timotheo de fama dimicanti deeſſe. Hunc aduerſus tamen Timotheus poſtea populi iuſſu bellum geſſit: patriaeque[8] ſanctiora iura, quam hoſpi- 4 tii, eſſe duxit. Haec extrema fuit aetas imperatorum Athenienſium, Iphicratis, Chabriae, Timothei: neque poſt illorum obitum quisquam dux in illa vrbe fuit dignus memoria.

5. carus *Ed. Iens. Med.* [*Heus. et recentt. recte.* charus *in multis edd. etiam Stau.*] — 6. Iaſon tyran. Theſſaliae *MS. Dan. Leid.* 1. Laſon tyr. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald.* Iafon tyr. Theſſalorum *Ed. Long.* [*Atque Stau. ad ed. min. addendum putat* Theſſaliae *vel* Theſſalorum, *vt ab aliis diſtinguatur, et de eo fuſius diſſerit.*] — 7. venit. *Aberat a MS. Voſſ.* 2. — 8. patriae *MS. Dan. Voſſ.* 1. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald.* patriae enim *Ed. Long. Mag. Steph. Gebh.*

Iaſon tyrannus] MSS. Dan. et Leid. addunt *Theſſaliae.* alii *Theſſalorum.* Fuit autem Pherarum in Theſſalia tyrannus, memoratus Diodoro 15, 57. et 16, 60. Iſocrati or. ad Philippum, [Demoſth. or. in Timotheum p. 1187. ed. Lips.] Polyaeno 6, Valerio Max. 1, 8 ext. 6 et 9, 10 ext. 2, Plutarcho in apophth. et praecept. pol. Aeliano in Tacticis, inprimis Xenophonti h. Gr. 6, 2, 7.

3 *Patriaeque ſanctiora iura quam hoſpitii*] V. varr. lectt. [Ita Popillius in Iuſtino 34, 3. 2. Bernegger. in nota mst. ad meum ed. Lamb. exemplar.]

4 *Haec extrema fuit aetas*] Sic fere Diodorus quoque 15, 7. 8 [16, 85 ſq.] et Iuſtinus 6, 9. [Aeſchin. tom. I. p. 635. *Fiſch.*]

XIV. DATAMES[1]

[ARGVMENTVM

Cap. I. Inter barbarorum duces facile clariſſimus. Bello contra Caduſios meretur partem Ciliciae. II. Thyum dynaſten Paphlagoniae viuum capit. III. Captum ad regem adducit. Copiis ad bellum Aegyptium praeficitur. IV. Reuocatur. Aſpim Cappadocem capit. V. Aulicorum inſidias edoctus, Cappadociam ſibi et Paphlagoniam occupat. VI. In bello aduerſus Piſidas amittit filium. Proditores et hoſtes Piſidas ſuperat. VII. A filio natu maximo proditur. VIII. Ducem Perſarum, contra ſe miſſum, vincit. IX. Regis inſidias callide declinat. X. Mithridatis dolo capitur. XI. In colloquio per fraudem occiditur.]

Venio nunc ad fortiſſimum virum, maximique 1
conſilii, omnium barbarorum: exceptis duobus
Karthaginienſibus,[2] Hamilcare, et Hannibale.[3]
de quo hoc plura referemus:[4] quod et obſcurio- 2

1. Datamis vita *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald.* — 2. Carthaginenſibus *MS. Voſſ.* 2. *Leid.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Steph. Keuch Boecl. Bos.* 1. [Carthaginienſibus *Ed. Heus. et al v. ſupra ad X*, 1, 5.] — 3. Amilcare et Anybale *MS. Voſſ.* 1. *Leid.* 2. *Etiam in Ed. Lamb. eſt* Annibale. *Ed. Iens. Med. Arg. Long. Mag.* Hamilchare. [*De ſcriptura voc.* Hannibal *v. Cellarii Orthograph. lat. p.* 246. *ibique Harl. et Arntzen. ad Aurel. Victor. de viris ill. cap. XIV. p.* 103. *et infra Bos. ad* 23, 1.] — 4. de hoc plura feremus *MS. Dan.* de quo hoc plura feremus *MS. Voſſ.* 1. de quo haec plura ferremus

Meminit Datamis et Aeneas in commentar. poliorcetico cap. 40.

Datames] Vir infinitae lectionis C. Barthius Aduerſ. 52, 14. hanc vnam ex omnibus excellentium impp. vitis a manu Nepotis, ceteras ab alio in epitomen contractas, idque ex ſtili diuerſitate manifeſtum eſſe, cenſet. Sed hoc Gebhardus et alii ſtrenue negant. Vide teſtimonia et iudicia noſtrae editioni praemiſſa.

1 *Venio nunc*] Hanc totam tranſitionem vett. membranae

ra[5] sunt eius gesta pleraque,[6] et ea, quae prospere ei cesserunt, non magnitudine copiarum, sed consilii, quo tum omnes[7] superabat, acciderunt. quorum nisi ratio explicata fuerit, res apparere non poterunt. DATAMES patre[8] Camissare, natione Care,[9] matre Scythissa natus, primum militum numero fuit apud Artaxerxem, eorum, qui regiam tuebantur.[10] Pater eius Ca-

MS. Ax. de hoc plura referemus *Ed. Long.* — 5. quod obsc. *MS. Ax.* — 6. pluraque *MS. Voss.* 2. *Ax.* — 7. tum omnes. *Sic MS. Boecl. Ax. Voss.* 1. 2. *Ed. Long. Boecl.* [*Bos.* 1. 2. *Wetz. Schmied. Pauli.* tunc *Ed. Tzsch.* 2.] *Sed* quo tamen omnes *MS. Leid.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Ald. Mag.* quo tantum non (*h. e. fere, propemodum*) omnes *Ed. Lamb. ex coniectura Teuenini, Steph. Gebh. Keuch. Stau.* 1. 2. 3. *Heus. Patau.* [*Ith. Harl. Brem. Bipont. Heinr.*] *Tuetur Gronou. et multis illustrat exemplis Drakenb. ad Liu. IV,* 2, 12. — 8. *Ab his verbis incipit vita Datamis in MS. Voss.* 1. 2. *Leid.* 2. *Ax. Mendos. Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Superiora leguntur adnexa vitae Timothei. Lambin. primus huc videtur transtulisse.* [*Atque Tzschuckio bene videtur Nepos praefationis loco haec adposuisse.*] Dathames *MS. Leid.* 2. *et* Camisare *MS. Dan. vbique, Voss.* 1. Chamissare *MS. Leid.* 2. *Ed. Arg. Par.* Chamisare *MS. Voss.* 2. — 9. Chare *MS. Voss.* 1. *Leid.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg. et* nactione *MS. Voss.* 2. *tum* Scytissa *MS. Voss.* 1. *dein* Artoxerxem *Ed. Par.* — 10. turbantur *MS. Voss.* 1. —

Timotheo adnectunt, omnesque adeo edd. extra Lambinianam; idque, si Schottum sequimur, rectius. Tranquilli more aliorumque, et ipsius adeo Nepotis, qui a patria parentibusque vitam cuiusque auspicatur. Gebhardus inde incipit: *De quo hoc plura referemus.* Ceteri vero hinc: *Datames patre Camissare etc.* quod nobis rectius videtur. Locus 21, 3. 5. plane dissimilis est, neque cum praesenti comparandus. Est autem in hac vita textus passim e MS. codice Cl. Boecleri emendatus: quod semel monuisse sufficerit.

2 *Quo tum omnes s.*] Sic Cod. Boecl. Ceteri MSS. et editi, *quo tamen o. s.* Vnde Clem. Teueninus fecit, *quo tantum non omnes s.* quem reliqui fere sequuti sunt: nisi quod Barthius l. c. mallet, *quo tandem o. s.* reprehensus idcirco a Reinesio τῷ πάνυ epistola 67 ad Rupertum, p. 589. Vidi, qui *tantum* legeret, atque exponeret *maximopere, adeo, in tantum.* Sed praestat lectionem Codicis Boecler. retinere, vt *tum* sit, ea aetate. id quum ita exaratum esset *tū*, librarii mutarunt in *tn̄*: atque hinc vulgatum *tamen* natum est.

ratio] V. Ind. *ratio gestorum.*

missares, quod et [11] manu fortis et bello strenuus, et regi multis locis fidelis erat repertus, habuit prouinciam, partem Ciliciae [12] iuxta Cappadociam, quam incolunt [13] Leucosyri. Datames mi- 4
litare munus fungens primum, qualis esset, aperuit [14] in bello, quod rex aduersus Cadusios [15] gessit. Namque hic, multis millibus regiorum

11. quia et *MS. Voss.* 1. quot et *Ed. Ald.* — 12. prou. part. Cil. *Sic MS. Dan. (in quo tamen erat* Cilitiae,) *Mendos. Voss.* 1. 2. *Leid.* 2. [*Thott.*] *Sed* prouinciam Ciliciae *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Patau.* [*Heusing. coniecit vel* habuit prouinciam Ciliciae iuxta ac Cappadociae, *vel, si voc.* partem *retinere malimus*, Ciliciae partem iuxta ac Cappadociam. *Sed Tzschucke ad ed.* 2. *recte tuetur vulgatam lect. propter Leucosyros, Syrorum reliquias in ea Cappadociae parte etc. add. Harl. et Schlegel. diss. cit. p.* 84. *sq. de lato voc. Syrorum significatu et de Leucosyris.*] — 13. colunt *MS. Ax.* — 14. aperuit. *Sic MS. Dan. Mendos. Ed. Vltrai.* [*Bos. Harl. Wetz. Tzschuck.* 1. 2.] *Sed* apparuit *MS. Ax. Voss.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Boecl. Heus. Patau.* [*Ith. Bipont. Schmied. Pauss.*] *Statim* in bello *etiam MS. Voss.* 1. 2. *Leid.* 2. *Dan.* [*Ed. Long. Lamb. Bos. et rell.*] *Sed* bello *Ed. Steph. Gebh. Keuch.* — 15. Gadusios *MS. Voss.* 1. *Dan. Ed. Iens.*

3 *Camissare*] MS. Dan. vbique *Camisarem* scribit. [conf. Stau. ad ed. 3.]

hab. prouinciam partem Ciliciae] Sic MSS. Dan. ac Schotti, probantibus recentioribus plerisque: quum vox *partem* alias absit. Et sane si totam Ciliciam rexit, neque opus erat situm ac nomen populi addere; et Nepos dixisset potius *hab. prouinciam Ciliciam.* Diodorus tamen lib. 15, 91. totam Cappadociam ei videtur tribuere. Nam eius praefectum Datamem facit: is vero *paternam prouinciam*, vt Noster mox ait, accepit. Nisi forte Cappadociae praefectura postea Datami addita est.

4 *Aperuit*] Sic rescripsi, sequutus codices Dan. ac Sch. et editionem Vltrai. ac iudicium Schotti, Gebhardi et Buchneri. Est autem idem ac clare demonstrauit, patefecit. [Atque Stau. ad ed. 3. defendit τὸ *aperuit* contra Heusing. laudatque Ruhnken. ad Rutil. Lupum lib. 1. sect. 18. p. 62.] Vulgo erat *apparuit.*

quod rex adu. Cadusios] Vid. Plutarchus Artaxerxe.

multis millib. regior. interfectis] Longolius multa heic addidit. Edidit enim: *multis millibus hostium, regiorum quoque non paucis, interfectis.* quod etiam Ernstio placebat. Lambinus autem: *mult. mill. hostium et regiorum.* Vt nos edidimus, legitur in MSS. Boecl. Leid. et duobus Bauaricis, Schoppio Verisimil. 3, 12. laudatis. A MS. Dan. etiam τὸ *regiorum* aberat; idque probat Gebh.

interfectis, magni fuit eius opera.[16] Quo factum eſt, vt,[17] quum in eo bello cecidiſſet Camiſſares, paterna ei traderetur prouincia.

1 II. Pari ſe virtute poſtea praebuit, quum Autophradates[1] iuſſu regis bello perſequeretur[2] eos, qui defecerant. Namque eius opera[3] hoſtes, quum caſtra iam intraſſent, profligati ſunt, exercitusque reliquus conſeruatus regis eſt:[4] qua ex 2 re maioribus rebus praeeſſe coepit.[5] Erat eo tempore Thyus[6] dynaſtes Paphlagoniae, antiquo

Med. Arg. Canduſios *MS. Voſſ.* 2. — 16. Namque hic — opera. *Sic MS. Leid.* 1. *Bau.* 1. 2. *Boecl. Ax. Voſſ.* 2. (*in quo tamen ſcriptum erat* milibus.) [*Ed. Bos. Heus. et ſeqq.*] *De lect Ed. Long. et Lamb. v. Bos. not.* n. h. multis millibus interfectis — opera *MS. Dan. Ed. Gebh. Keuch. Patau.* n. h. multis militibus regiorum interfectis — opera *MS. Leid* 2. multis militibus interfectis *MS. Voſſ.* 1. — 17. vt *aberat a MS. Leid.* 1. *Ax. Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag.*

1. Autophradates. *Sic etiam Ed. Ald. et MS. Frontini Mag. v. Keuchen. ad Frontini Strategem p.* 24. [*ſ. ad Libr. I. cap.* 4 *ex.* 5. *vbi quoque conſules not. Oudendorp. p.* 53.] *Sed* Autophrodates *MS. Mendos. Dan.* Androphrodates *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Long* [*Mag. quoque citauit Fiſcher. in mst. nota.*] Antiophyodates *MS. Leid.* 2. — 2. proſequeretur *Ed. Med. Arg. Long. Mag.* — 3. huius opera *MS. Dan. Ax. Ed. Heus* [*Heinr. Schmied. Sed* huius *referendum eſſet ad Autophradatem; quare* eius, *ſcil. Datamis, h. l. praeſtat.*] — 4. conſeru. regis eſt. *Sic quoque MS. Dan. Ax. Sed* conſ. eſt regis *MS. Leid.* 1. *τὸ* regis *abeſt ab Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Lamb. Patau.* — 5. coeperat *Ed. Lamb.* — 6. Thyus. *Sic MS. Leid.* 2. *Voſſ.* 2. *Sed* Thuys *MS. Dan. et ſic ſ.* 3. Thuis *MS. Ax.* Thyius *MS. Voſſ.* 1. *Statim* dinaſtes *MS.*

Nam ſi non pauci regiorum militum, inquit, caeſi ſunt, Cadmaea fuit victoria, et vane Datamis opera iactatur. Sed potuit etiam in pugna minus prōſpera, vim hoſtium diutius ſuſtinendo, aut in vlciſcenda ſuorum caede, magni eius opera eſſe.

1 *Eius opera*] Propius ad genium Nepotis MS. Dan. *huius opera.* ſc. Datamis.

conſeruatus regis eſt] Sic quoque Exc. Dan. Similiter MS. Leid. *conſ. eſt regis.* Vnde Gebhardus coniiciebat leg. *conſ. regi eſt.* Mihi *τὸ regis* gloſſema videtur. Mox alii, *praeeſſe coeperat.*

2 *Thyus dynaſtes Paphlagoniae*] In MS. Dan. vbique *Thuys* ſcribitur. Lambinus mallet *Thys* vel *Thus.* Θῦς enim a Graecis dicitur. Meminit eius

genere natus [7] a Pylaemene [8] illo, quem Homerus Troico bello a Patroclo [9] interfectum ait. Is regi [10] dicto audiens non erat. Quam ob cauſ- 3
ſam [11] bello eum perſequi conſtituit, eique rei praefecit Datamem, [12] propinquum Paphlagonis: namque ex fratre et ſorore erant nati. Quam ob cauſſam Datames omnia [13] primum experiri voluit, vt ſine armis propinquum ad officium redu-

Voſſ. 1. — 7. ortus *MS. Dan. Gif. Ed. Stau.* 2. [*Atque ſic h. l. ſcribere iuſſit Oudend. ad Caes. de B. G.* 7, 77. 2. *Sed* ortus *gloſſam ſapit, et Stau. in ed.* 3. *tacite reſtituit* natus.] — 8. Philemone *MS. Dan.* Philimene *Ed. Iens. Med.* Philomene *Ed. Par. Arg. Long.* — 9. et Patr. *Ed. Iens. Med.* — 10. regi. *Sic MS. Dan. Ed. Vltrai.* [*Bos. et ſeqq. Recte. v. Drakenb. ad Liu,* 29, 20.] *Sed* regis *MS. Voſſ.* 1. 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Boecl. Pat.* — 11. quam ob cauſſam. *Aberant a MS. Leid.* 2. — 12. Datamen *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Steph. Gebh. vbique.* [*Ith. Tzſchuck. Harl.*] — 13. omnia. *Aberat a MS. Leid.* 1. *Boecl. Voſſ.* 1. 2. *Ax. Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Vncis id incluſit Heuſing.* [*qui etiam alias* prius, *non* primum *dicendum fuiſſe exiſtimat.*

Athenaeus 4, 10 et 10, 3. De *dynaſtae* vocabulo v. Ind. [Ibi nempe inter alia Boecl. „Athenaeus, inquit, *regem Paphlagoniae* vocat eum, ſicut ipſe Cornel. c. 3, 4. *nobilem regem*. Ita (n. dynaſtae) vocari poſſunt et ſolent reguli, toparchae etc. vt mox patebit. Ita ſcriptura cuiuslibet ciuitatis dominum *regem* vocat. Strabo Perſidis, Mediae, Aſſyriae, Parthiae toparchas *dynaſtas* adpellauit. Quos *reges* etiam dici potuiſſe, probatur exemplo reguli Adiabenae, quem Strabo in 16. vocat ſimpliciter ἄρχοντα, *principem*; Ioſephus vero *regem*. — Infra in Ageſilao, c. 7, 3. diſerte *reges*, *dynaſtae*, *ciuitates* diſtinguuntur, vt *dynaſtae* non intelligantur *magiſtratus ciuitatis*; ſed reguli, et certi loci tractusque dominii. Tales ferme hodie comites, barones, ceteri. Gradus Cicero Philipp. 11, 12. ita exprimit: *reges, tetrarchas, dynaſtas*. Ceterum *Paphlagonum dynaſten* cum Cappadociae ſatrape, exarcho Longobardorum, Cretenſium coſmis cet. comparat Alexand. genial. dier. 4, 23. quem vide." Hactenus Boecl. add. Tzſchuck. not. Poſtea Nepos peccauit in hiſtoriam. Nam Pylaemenes, Paphlagonum dux, bello Troiano, (Homer. Il. 2, 811.) non a Patroclo, ſed a Menelao interfectus eſt ap. Homerum Iliad. 5, 576 ſqq. Conf. Stau. ad ed. 2 et 3. et Schlegel. diſp. cit. p. 69. ſq.] Mox in MS. Gif. et Exc. Dan. erat *antiquo genere ortus*. non male.

3 *Regi*] Sic diſerte MS. Dan. et ed. Vltrai. Eodem modo et alibi Noſter locutus. Alii *regis*. *omnia primum experiri vol.*] Adde 1, 7. 2. et ibi notas. A

ceret. Ad quem quum veniſſet ſine praeſidio, quod ab amico nullas vereretur [14] inſidias, paene interiit. Nam Thyus eum clam interficere vo-
4 luit. Erat mater cum Datame, amita Paphlagonis. ea, quid ageretur, reſciit, filiumque monuit.
5 Ille fuga periculum euitauit, bellumque indixit Thyo: [15] in quo quum ab [16] Ariobarzane, praefecto Lydiae et Ioniae totiusque Phrygiae, deſertus [17] eſſet: nihilo ſegnius [18] perſeuerauit, vivumque [19] Thyum cepit cum vxore et liberis.

1 III. Cuius facti ne prius fama ad regem, quam ipſe, perueniret, dedit operam. Itaque omnibus inſciis, eo, vbi erat rex, venit: poſteroque die Thyum, hominem maximi corporis, terribilique facie, quod et niger et [1] capillo longo, barbaque erat promiſſa, [2] optima veſte

Sed bene diſſentit Tzſchuck. add. Stau. ad ed. 3.] — 14. reuerereturMS. *Voſſ.* 2. *Ax.* — 15. Thuyni *MS. Dan.* Thumi *MS. Voſſ.* 1. *ſed in margine* al. Thio. *MS. Voſſ.* 2. Thiu. *MS. Ax.* Thui. — 16. cum Ariob. *ſine* ab *MS. Leid.* 1. *Mendos. Ed. Iens. Med. Arg.* — 17. totiusque Phrygiae delectus eſſet deſertus *MS. Voſſ.* 2. — 18. ſegnius. *Sic quoque MS. Voſſ.* 1. 2. *Leid.* 1. — 19. diuumque *Ed. Haqu. vitioſe. Statim* Thuym *MS. Dan.* Thuim *MS. Ax. Mox in Ed. Arg. et Long. eſt* coepit.

1 niger, cap. *Ed. Lamb.* — 2. promiſſa. *Ita etiam MS. Gif. Dan. Ed. Vltrai. Gebh.* [*Bos.* 2. *Stau. et ſeqq.*] *Sed*

MS. Boecl. et Leid. *omnia* aberat. Fortaſſe non male.

quod ab amico nullas vereretur inſidias]. Vide ſummis viris Forſtnero et Boeclero annotata ad Taciti 1, 10. 4.

4 *Filiumque*] Longolius addit, *vt ſibi a Thyo caueret.* quod gloſſema cenſeo.

5 *Bellumque indixit Thyo*] In MS. Dan. fuit *Thuyni*. Mox MS. Schotti aberat *ab*. Vnde is ſuſpicabatur, Graeco more dixiſſe: *cum Ariobarzani praef. Lyd. deſertus eſſet.* Mihi durius videtur,

nihilo ſegnius perſeuerauit] *Secius* cum heic, tum apud Ouidium Metam. 2, 807. Virgil. Aen. 7. Silium 7 et 10. Columellam 3, 4; vbi pariter *ſegnius* legitur; ſcribendum eſſe, etiam nobiliſſ. Heinſius cenſet in notis ad Ouidii locum iam laudatum, [et Heuſing. ſed *ſegnius* h. l. ſtudium operamque melius declarat.]

1 *Ne prius fama*] Vide notas Ernſtii h. l.

barbaque promiſſa] Feſtus: *Promiſſus capillus dicitur longus. item barba promiſſa, vel-*

texit,[3] quam satrapae regii gerere consueuerant; ornauitque[4] etiam torque, et armillis[5] aureis, ceteroque regio cultu: ipse agresti duplici[6] amiculo 2
circumdatus, hirtaque tunica, gerens in capite galeam venatoriam, dextra manu clauam, siniſtra copulam, qua[7] vinctum ante se Thyum agebat, vt si feram bestiam captam duceret. Quem quum 3
omnes prospicerent[8] propter nouitatem ornatus, ignotamque formam, ob eamque rem magnus es-

prolixa, [*quae glossa esse videtur,*] *MS. Leid.* 2. *Voss.* 1. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Patau.* prolila *MS. Voss.* 2. *Eadem permutatio horum vocabulorum est ap. Iustin.* 4, 4. 1. — 3. texit. *Sic quoque MS. Gisan. Leid.* 2. *Voss.* 2. *Ed. Boecl.* [*Bos. et seqq. recenti.*] *Sed a MS. Dan. aberat. In MS. Voss.* 1. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Keuch.* contexit. *Mox* satrape *Ed. Mag. dein* consuerant *MS. Dan.* — 4. ornauit *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh.* [*Wetz.*] *sed* ornauitque *etiam MS. Voss.* 2. — 5. et armilis *MS. Voss.* 1. atque armillis *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Keuch. Mox* caeteraque *MS. Voss.* 2. *Ax.* — 6. duplici. *Sic etiam MS. Dan. Voss.* 1. *Ax.* [*Ed. Bos. et seqq. recte!*] *Sed* duplicique *MS. Leid.* 2. *Voss.* 1. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Patau. Statim* aniculo *Ed. Iens.* anniculo *Ed. Med.* — 7. qua. *Abest ab Ed. Mag. Steph. Gebh. Keuch. Patau. Statim* victum *MS. Ax. Voss.* 2. *Mendos. Ed. Med. Arg. Ald. Long.* — 8. prospicerent. *Sic et Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Lamb.*

vt porro missa. Caesar B. Gall. 5, 14. de Britannis: *capilloque sunt promisso.* Non repugnabo tamen, si quis malit cum Gisanio Ind. Lucret. v. *prolixus*, et plerisque scriptis ac editis libris *τὸ prolixa* retinere: quum et Virgilius ita loquutus fuerit.

texit] Sic et Gif. cod. Alii *contexit*. MS. Dan. vtrumque aberat. In eodem mox erat *consuerant*.

2 *Agresti duplici amiculo*] V. Ind. v. *amiculum*. [Ibi notatur, *amiculum agreste duplex* esse indumentum humilium, et Ferrar. de re vestiar. part. 2, libr. 1, 9 et 10. putare, *duplex vestimentum* dictum, quod densum crassumque ac duplici filo contextum et villosum esset, vel quod duplici panno confertum: Graecis χλαῖνα διπλῆ. De *amiculo* idem Ferrar. part. 1, libr. 3, 19. Est autem pallium, vestis exterior.]

3 *Prospicerent*] MS. Boecler. et qu. edd. *aspicerent*. Dan. *conspicerent*. haud dubie ignoratione elegantissimi loquendi modi. *Prospicere aliquem*, vel *aliquid*, est desuper, vel e longinquo, vel cum cura inspicere. Petronius: *summo de vertice*

ſet concurſus: fuit non nemo, qui agnoſceret
4 Thyum, regique nuntiaret.[9] Primo non accredidit.[10] Itaque Pharnabazum miſit exploratum:[11] a quo vt rem geſtam comperit, ſtatim admitti iuſſit, magnopere delectatus[12] cum facto, tum

Steph. Bos. 2. *Gebh.* [*Tzſchuck. Stau. Harl. Wetz.*] *Sed* conſpicerent *MS. Dan.* aſpicerent *MS. et Ed. Boecl. MS. Ax. Ed. Arg. Long. Keuch. Bos.* 1. quem omnes quum adſpicerent *Ed. Heus.* [*Ith. Bip. Schmied. Heinr. At* proſpicere *interpretor cum Tzſchuckio, nec Boſius multum abeſt ab illa interpretatione, cum cura inſpicere, verſus aliquem ſpectare, oculis ad aliquem ſpectare. Hinc fieri potuit* concurſus; *nec τὸ* omnes, *quod quidem tunc ſuſpectum videbatur Stauer. de vſu τῦ* proſpicere *late disputanti, dubium erit aut incommodum.*] — 9. non nemo — nuntiaret. *Sic MSS. Bau. Dan. Ax. Boecl. Voſſ.* 2. *Ed. Vltrai.* [*Bos. et ſeqq. recte!*] *Sed* nemo non qui agn. Thyum regique nunt. *MS. Mendos. Leid.* 2. *Voſſ.* 1. *Ed. Long. Keuch. Patau.* nemo, qui agn. Th. r. n. *Ed. Par. Ald. Lamb. Sau. Steph.* nemo non qui agn. Th. regi nunt. *Ed. Iens. Med. et pro* regique *in Ed. Par. Ald. Mag. Lamb. Steph.* qui non regi *legitur.* — 10. pr. non accredidit. *Sic MSS. Bau.* 1. *Ax. Dan. Ed. Iens. Med. Arg.* [*Bos. Stau. et recc.*] *Sed* ac primo non accred. *MS. Bau.* 2. *Ernſt. Mendos. Etiam in MS. Sau. Gif. Put. Leid.* 2. *Voſſ.* 1. 2. *erat* accredidit. *Sed* ac primo non credidit *Ed. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph.* — 11. exploratum miſit *MS. Voſſ.* 3. *Ax.* — 12. delectatus eſt *MS.*

montis Heſperiae campos late proſpexit. Parili modo *proſpicere fluctus* Lucanus dixit: *vela, mare, freta,* Ouidius, vt obſeruatum nobiliſſimo Heinſio ad illud Claudiani lib. 2. in pr. Conſul. Stilic. v. 263. *ne littore toto proſpicerem dubiis venturum Saxona ventis.* Idem Claudianus de VI. Conſ. Honorii v. 179. *Hoc deus effulgens habitu proſpexit* (Heinſius mallet *proſpectat*) *euntes Delecta ceruice Getas.* Eodem modo Cicero Verr. 3. dixit *aliquem producere in conſpectum populi.* [vid. VV. LL.]

fuit non nemo, qui agnoſc. Thyum. regique nunt.] Sic iam olim e membranis Bauaricis emendauit Schoppius 3 Veriſimil. 12. firmantque MSS. Dan. Boecl. et ed. Vltraiectina. Gebhardo probatur Longolii et Mendoziani codicis ſcriptura: *Fuit nemo non, qui agn. Thyn, regique nunt.* quam, inquit, et praecedentia et conſequentia confirmant. Q. d. Concurſus factus eſt magnus ob inſolitam ſpeciem adducti, et cum propius inſpexiſſent, plurimi agnoverunt etc. Lambinus et alii legunt: *Fu. nemo qui ag. Th. qui non regi nunt.* Sed noſtra lectio commodiſſima omnium eſt.

4 *Non accredidit*] Sic itidem e MSS. Bauar. emendauit Schoppius l. c. et e ſuis P. Daniel, Sauaro, Schottus, Boec-

ornatu: inprimis quod nobilis [13] rex in poteſtatem inopinanti [14] venerat. Itaque magnifice Datamem donatum ad exercitum miſit, qui tum contrahebatur, duce Pharnabazo et Tithrauſte, [15] ad bellum Aegyptium, parique [16] eum, atque illos, imperio eſſe iuſſit. Poſtea vero quam Pharnabazum rex reuocauit, illi ſumma imperii tradita eſt. [17] 5

IV. Hic quum maximo ſtudio compararet exercitum, Aegyptumque proficiſci pararet: ſubito a rege litterae ſunt [1] ei miſſae, vt Aſpim aggrederetur, qui Cataoniam [2] tenebat: quae gens iacet ſupra Ciliciam, confinis Cappadociae. Namque Aſpis ſaltuoſam regionem, caſtellisque munitam incolens, non ſolum imperio regis non pa- 1 2

Voſſ. 2. — 13. nobilis. *Sic etiam MS. Mendos. Sed* non vilis *MS. Leid.* 2. *Ed. Iens. Med. Par. Ald. Mag. Steph. Gebh.* — 14. inopinati *MS. Voſſ.* 2. *Ed. Arg. Long. Mag. Mox* Ita magn. *MS. Ax. et* Datamen *Ed. Long. Mag. Patau.* — 15. Tyſiaſte *MS. Leid.* 2. Tithraſte *MS. Voſſ.* 1. 2. *Ax.* Titraſte *MS. Dan.* Teuthraſte *Ed. Long.* Teutraſte *Ed. Iens. Med. Arg. Par.* Titrauſte *Ed. Ald.* — 16. pari *MS. Ax.* — 17. ſumma imperii tradita eſt. *Sic etiam MS. Voſſ.* 1. *Leid.* 2. *Sed* ſumma imperia tradita *MS. Boecl. Voſſ.* 2. *Ax.* ſumma imp. tradita ſunt *MS. Dan.*

1. ſunt ei miſſae litterae *MS. Ax. Statim* aut Aſpim *MS. Leid.* 2. vti Aſp. *Ed. Heus.* [*Ith. Schmied. Biponi. Brem.*] — 2. Cathoniam *MS. Leid.* 2. Catoniam *MS. Voſſ.* 1. Cartaoniam *MS. Ax. Statim* confinus *MS. Voſſ.* 1. *Mox*

lerus, adſentiente et Gebhardo. Vulgo erat: *Ac primo non credidit.* MS. Ernſtii: *Ac primo non accredidit.* Vſi autem et alii hoc verbo, Cic. ad Attic. 6, 2. Plaut. Aſin. 5, 2. 4. Lucret. 3, 870. Horat. 1. epiſt. 15, 25. Columella 1, 1. 3. Eadem ratione Lucret. 4, 814. *adopinamur.*

5 *Qui tum contrahebatur*] Siue in Phrygia, cui Pharnabazus praeerat: ſiue in Syria, ad quam vsque praefectura Phrygiae pertinebat, et vnde breuior erat traiectio in Aegyptum. Vide Lambinum n. 42 et 44.

ſumma imperii tradita eſt] MS. Boecl. *ſumma imperia tradita.* Dan. *ſumma imp. tradita ſunt.* Rectum puto *ſumma imperii tradita.* Sic alibi loquutus: 2, 4. 2. 3, 2. 2. 23, 8. 3. etc. ſubintell. *res.* [v. Stau. ad ed. 2.]

2 *Aſpis*] Aberat MS. Leid. 1.

rebat; sed etiam finitimas [3] regiones vexabat, et, 3 quae regi portarentur, abripiebat. [4] Datames, etsi longe aberat ab his regionibus, et a maiore [5] re abstrahebatur: tamen regis voluntati morem gerendum putauit. Itaque cum paucis, sed viris fortibus, nauem conscendit: existimans, id quod accidit, [6] facilius se imprudentem [7] parua manu oppressurum, quam paratum, quamuis magno ex- 4 ercitu. Hac delatus in Ciliciam, [8] egressus inde, dies noctesque iter faciens, Taurum transiit, [9] eoque, quo studuerat, venit: quaerit, quibus locis sit Aspis: cognoscit, haud longe abesse, profectumque eum venatum: quem dum [10] speculatur, aduentus eius causa cognoscitur. Pisidas, cum iis, [11] quos secum habebat, ad resistendum Aspis

in ed. Arg. est Capadociae. — 3. finitimis *Ed. Iens. Med.* — 4. abripiebat. *Sic MS. Dan. Sed* arripiebat *MS. Leid.* 2. *Ax. Voss.* 1. 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Mag.* adripiebat *Ed. Long.* — 5. minore *Ed. Iens. Med. Arg. Long. Mag.* — 6. exist. id quod acc. *Sic etiam MS. Voss.* 1. *Sed* existimans quod accidit *MS. Leid.* 2. *Voss.* 2. *Boecl. Ax.* — 7. se imprudentem, *(h. e. tale non prouidentem.) Sic MSS. Bau. Sau. Gif. Put. Boecl. Voss.* 1. 2. *Ax. Leid.* 2. *Sed* se imprud. et imparatum *Ed. Lamb. Steph. Gebh. Patau.* — 8. Ciliciam, *omissa praepositione, MS. Leid.* 2. *Mox* dies noctes *MS. Boecl. Voss.* 2. — 9. transit *Ed. Med. Arg. Long.* [*Tzsch.* 1. 2. *Heus. Harl. Ith. Bipont. Heinr. Schmied. Paust.*] — 10. quae dum *MS. Dan.* — 11. cum eis *MS. Dan. Leid.* 2. *in quo etiam erat* Pisidas. *Mox* ad restituendum

quae regi portarentur, abripiebat] In MS. Boecl. fuit *arripiebat*, quomodo et Longolius edidit.

3 *Datames etsi longe ab. etc.*] Vide Diod. Sic. 15, 41. Forstner. ad Tacitum p. 367. et de Alphonso Peresio, Sidoniae Duce, Stradam dec. 2. lib. 10. haud longe a princ.

se imprudentem] Quae vulgo adduntur, *et imparatum*, aberant a MSS. Bauaricis, Savar. et Boecl. Vtrumque tamen coniungitur infra 17, 2. 2. qui locus, opinor, glossemati h. l. occasionem dedit. nam ne genuina esse credam, facit etiam τὸ *paratum*, quod statim sequitur. Paullo ante *id* aberat cod. Boecl. in illis, *id quod accid.*

4 *Dies noctesque*] MS. B. *dies noctes.* Statim Exc. Dan. *quae dum speculatur.* et, *cum eis.*

comparat. Id Datames vbi audiuit, arma ſumit, ſuosque [12] ſequi iubet: ipſe equo concitato ad hoſtem vehitur: quem procul Aſpis conſpiciens ad ſe ferentem, [13] pertimeſcit, atque a conatu reſiſtendi deterritus, [14] ſeſe dedit. Hunc Datames vinctum ad regem ducendum tradit Mithridati. 5

V. Haec dum geruntur, Artaxerxes [1] reminiſcens, a quanto bello, ad quam paruam rem principem ducum miſiſſet, ſe ipſe [2] reprehendit, et nuntium ad exercitum Acen [3] miſit, quod nondum [4] Datamem [5] profectum putabat, qui dice- 1

Aſp. *Ed. Mag.* — 12. arma ſumit ſuosque. *Sic MS. Dan. Ax. Gif. Boecl. Leid.* 1. *Voſſ.* 2. (*in quo tamen ſcriptum erat* ſummit.) *Sed* arma capit, ſuos *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Patau. Etiam in MS. Voſſ.* 1. *Leid.* 2. *erat* capit: *itemque in Ed. Boecl. Longol.* — 13. in ſe fer. *MS. Leid.* 2. *idem mox* conato. — 14. deteritus *Ed. Iens. Med. Mox* dedidit *MS. Gif. Dan. Boecl. Ax.* [*et vnice hoc probat Heuſing. in emendatt. libr. pag.* 3.]

1. Artox. *Ed. Par. vbique.* — 2. ſe ipſum *Ed. Mag. Steph. Gebh. Sed* ſe ipſe *MS. Leid.* 2. *Ax. Voſſ.* 2. [*Ed. Bos. et rell. rectius atque elegantius.*] — 3. Achrem *MS. Leid.* 2. Atrem *MS. Mendos.* Acrem *MS. Voſſ.* 1. 2. *Ax. Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Steph. vbique.* Acaeum *Ed. Lamb. Gebh. vbique.* — 4. non *MS. Voſſ.* 1. — 5. Datamen *Ed. Mag. Long. Lamb.*

5 *Arma ſumit, ſuosque ſ. i.*] Sic MSS. Gif. Leid. Boecl. In vulgatis erat: *arma capit, ſuos ſ. i.*

ad ſe ferentem] actiuum pro paſſiuo heic ponitur. v. Voſſ. de Analogia 3, 3. [et *ad ſe ferri* ponitur pro *in ſe ruere* animo hoſtili. v. Stau. ad h. l. in ed. 3.] Mox MSS. Gif. Sch. Dan. Boecl. *ſeſe dedidit.*

1 *Acen*] Sic dudum viri docti et heic et comm. 5. legendum cenſuerunt. In plerisque MSS. *acrem* fuit. Vnde Lambinus primum *Acaeum* vel *Acenſem;* poſtremo *Carem* fecit. Eſt autem *Ace* Phoeniciae ciuitas, poſtea *Ptolemais* dicta, vt e Scylace, Strabone, Plinio, Stephano, Harpocratione, Suida aliisque cognoſcimus: in ſacris litteris *Accho*, Ioſepho Antiq. Iud. 5, 1 et 8, 2. tam in editis quam MSS. codd. Ἄρκη, hodie *Acre*. De quo vid. Bocharti Canaan lib. 1, 17. Sed apud Ioſephum, ſi quidem de eadem vrbe loquitur, videtur legendum Ἄκη. Sane poſteriore loco in optimo codice Caeſareo pro τὴν περὶ ἄρκην παράλιον legitur τὴν πετριακὴν παράλ. vt primitus videatur ſcriptum fuiſſe τὴν περὶ Ἄκην.

qui diceret] Alii, *qui ei dic.*

ret,[6] ne ab exercitu discederet. Hic priusquam perueniret, quo erat profectus,[7] in itinere con-
2 venit, qui Aspim ducebant. Qua celeritate quum magnam beneuolentiam[8] regis Datames consequutus esset: non minorem inuidiam aulicorum excepit, qui illum vnum[9] pluris, quam se omnes, fieri videbant: quo facto cuncti ad eum oppri-
3 mendum consenserunt. Haec Pandates,[10] gazae custos regiae, amicus Datami, perscripta ei mittit, in quibus docet, *eum magno*[11] *fore periculo, si quid illo imperante in Aegypto aduersi*[12] *acci-*
4 *disset: namque eam esse consuetudinem regiam*,[13] *vt casus aduersos hominibus tribuant, secundos fortunae suae; quo fieri, vt facile impellantur*[14]

Bos. 1. *Patau.* [*Tzschuck. Ith. Heinr.*] — 6. qui diceret. *Sic et MS. Voss.* 1. *Leid.* 1. *Sed* qui ei dic. *Ed. Lamb. Steph. Gebh. Keuch. Mox* his, priusquam *Ed. Ox.* — 7. profecturus *MS. Leid.* 2. — 8. beniuolentiam *MS. Voss.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Lamb. Patau.* — 9. qui illum vn. pl. *Sic etiam MS. Voss.* 2. [*Ed. Long. Bos. et seqq.*] *Sed* quod ill. pl. *MS. Leid.* 2. *Ed. Mag.* quod illum vnum pl. *MS Ax. Ed. Lamb. Steph. Keuch. Patau.* quod illum viuum *Ed. Iens. Med.* — 10. Pandantes *MS. Voss.* 1. *Leid.* 2. *Dan. Mox* praescripta *Ed. Mag.* [*Sed* perscripta *est accurate scripta nec diuisim legendum* per scripta.] — 11. magno. *Sic MS. Ernst. Sed* in magno *MS. Voss.* 2. *Leid.* 2. magno fore in periculo *Ed. Lamb.* — 12. aduersi in Aeg. *MS. Ax.* — 13. regiam [*h. e. regum Persiae.*] *Ita MS. Dan. Boecl. Ax. Voss.* 2. *Sed* regum *MS. Voss.* 1. *Leid.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Patau.* — 14. quo fieri, vt fac. imp.

Vnde Lambinus coniiciebat leg. *ediceret.*

2 *Non minorem inuidiam aulicorum excepit*] Fuit, cum legendum putarem, *non minor eum inuidia aulic. exc.* sic enim solent Latini scriptores. Nunc nihil muto. *Excipere* est suscipere. Plane sic Curtius 6, 10. 10. *Quid inimicitiarum creditis excepturum* (me) *fuisse, si insontes laessissem?*

3 *Eum magno fore periculo*] Sic meliores libri, omisso τῷ *in*, quod vulgo additur.

4 *Consuet. regiam*] Expressi lectionem optimorum MSS. Dan. et Boecl. quae vix a librariis fuerit. Vulgo est *consuet. regum.*

vt casus adu.] Vide huc nonnulla apud Boecl. de auspic. reg. 2, 23. et Lipsi. in not. ad polit. 3, 2.

fortunae suae] V. Ind. *in fortuna regum.*

quo fieri, vt fac. imp.] Sic

ad eorum perniciem, quorum ductu res male gestae nuntientur; illum hoc maiore fore in discrimine,[15] *quod, quibus rex maxime obediat, eos habeat inimicissimos.* Talibus ille litteris cognitis,[16] quum iam ad exercitum Acen[17] veniſſet, quod non ignorabat ea vere ſcripta, deſciſcere a rege conſtituit. Neque tamen quicquam fecit, quod fide ſua eſſet indignum. Nam Mandroclem[18] Magnetem exercitui praefecit: ipſe cum ſuis in Cappadociam diſcedit; coniunctamque huic Paphlagoniam occupat; celans,[19] qua voluntate eſſet in regem: clam cum Ariobarzane facit amicitiam, manum comparat, vrbes munitas ſuis tuendas tradit.[20]

Sic MS. Dan. Leid. 1. [*Ed. Bos.* 2. *et ſeqq.*] *Sed* quo facile fieri, vt imp. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Patau.* — 15. fore discrim. *Ed. Iens. Med. Ald. Mag. Steph. Gebh. Patau.* — 16. cognotis *MS. Voſſ.* 2. — 17. Ageen *MS. Mendos. Dan. Ax. Boecl. Voſſ.* 2. *Ed. Arg. Par.* Agcen *MS. Voſſ.* 1. Agron *MS. Leid.* 2. Agneae *Ed. Long.* Acaeum *Ed. Lamb. Patau.* Acoeum *Ed Keuch.* — 18. Mandroclem. *Itn MS. Mendos. Ven. Sed* Mandroclen *MS. Voſſ.* 1. Mandrodem *MS. Leid.* 2. *Ed. Arg. Long.* Androclem *Ed. Lamb. Steph.* Androdem *Ed. Iens. Med. Par. Ald. Mag. tum* Magneten *MS. Voſſ.* 1. — 19. caelans *Ed. Iens. Med. Arg. vbique.* — 20. tradit ſuis tuendas *MS. Leid.* 2. [*ſuauius!*]

MSS. Dan. et Leid. Vulgo eſt *quo facile fieri, vt impell.*

quibus rex maxime obediat] Vide Forſtnerum not. ad 4. Ann. Taciti p. 313. Piccartum Obſeru. 15, 9. Lipſium 3. polit. 8, 8 et 9. Pro *obediat* et *habeat* in MS. Boecl. eſt *obediebat*, et *habebat.*

5 *Acen*] Vide ſupra ad ſ. 1. In MSS. Burgenſi, Dan. Boecl. erat *Ageen.* In qu. edd. *Agneae.*

6 *Mandroclem*] Sic, Magio teſte, codd. Burgenſis et Venetus, itemque MS. Dan. At vett. edd. *Androclem, Androdem* vel *Mandrodem.* Lambinus *Androdem* tuetur. quem ceteri fere ſequuti ſunt.

1 VI. Sed haec propter hiemale tempus minus prospere procedebant.[1] Audit, Pisidas[2] quasdam copias aduersus se parare. filium eo Arsideum[3] cum exercitu mittit: cadit in proelio adolescens; proficiscitur[4] eo pater, non ita cum magna manu, celaus, quantum vulnus accepisset; quod prius ad hostem peruenire cupiebat, quam de re male[5] gesta fama ad suos perueniret, ne cognita filii morte animi debilitarentur[6] militum.
2 Quo contenderat, peruenit, hisque[7] locis castra ponit, vt neque circuiri multitudine[8] aduersario-

1. procedebant. *Sic MS. Dan. Ax. Mendos. Boecl. Voss.* 1. 2. *Leid.* 2. *Sed* succedebant *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Keuch. Patau.* [*Quam diuersae sint nonnullorum sententiae de hoc loco, aliis verba* sed haec — procedebant *spuria esse iudicantibus, aliis (et nouissime Schmied.)* hiemale tempus, *aliis* prospere *improbantibus, vid. apud Heusing. Stau. ad ed.* 3. *Brem. et Tzschuck. sed illi quoque tuentur nostram lectionem; et* prospere procedere *dixit etiam Cicero ad diuers.* 12, 9. *Ithe probat Schefferi coniecturam* propere proc.] — 2. Physidas *MS. Leid.* 2. — 3. Arsidaeum *MS Boecl. Ed. Pat. Keuch.* [*Ith. Heus. Tzschuck.* 2. *Schmied. Paust.*] *Sed* Arsideum *MS. Dan. Mendos. Ed. Vltrai. Sau.* [*Bos. Stau. Tzschuck.* 1. *Brem.*] Aruidaeum *MS. Leid.* 2. *Voss.* 1. 2. Arideum *Ed. Par. Long. Mag. Lamb.* Aridaeum *Ed. Ald. Steph.* [Arridaeum *scribere maluit Stau. in not. ad ed. min. idque reposuit Harl. et scribendum esse iudicauit Kapp.*] — 4. proficitur *MS. Voss.* 1. *mox* magna cum m. *Ed. Lamb.* — 5. male re *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Keuch. Patau.* — 6. *Gesner. in Thes. Fabr. voc. delibo legit* delibarentur *h. e. minuerentur.* [*probatque Arntzen. ad Plin. Panegyr.* 38, 1. *Sed* debilitarentur *recte tuentur Heus. et Stau. ad ed.* 3.] — 7. iisque *Ed. Lamb.* — 8. cir-

1 *Procedebant*] Sic MSS. Dan. Sch. Boecl. Similiter Cato apud Gellium 7, 3. *quia haec res tam secunde processit.* Tacitus 15, 60. 3. *vt ferro grassaretur, quando venenum non processerat.* Longolius, Lambinus, et alii *succedebant.*

Pisidas] Aliter Diodorus 15, 9. Persas Artabazo duce in Cappadociam irrupisse, aduersus eos Datamem exercitum eduxisse.

Arsideum] Ita MSS. Dan. Sauar. Sch. Boecl. ac ed. Vltrai. pro quo vulgati libri *Aridaeum.* Quod nomen Persis vsitatum fuisse, cognoscimus ex Estherae 9, 9.

2 *Circuiri multitudine*] Sic libri omnes, eodemque modo Cicero Phil. 13. Lambinus ta-

rum posset, neque impediri, quo minus ad dimicandum manum haberet expeditam. [9] Erat 3 cum eo Mithrobarzanes, [10] socer eius, praefectus equitum. Is, desperatis generi rebus, ad hostes transfugit. Id Datames vt audiuit, seusit, si in turbam exisset, [11] ab homine tam necessario se relictum, [12] futurum, vt ceteri consilium sequerentur. In vulgus edit, suo iussu Mithrobarzanem [13] 4 profectum pro perfuga, [14] quo facilius receptus interficeret hostes: [15] quare relinqui eum non par esse, et [16] omnes confestim sequi: quod si animo

cumiri a mult. *Ed. Lamb. atque* circumiri *est etiam in MS. Voss.* 1. *Leid.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg Par. Ald. Long.* [*Wetz. Heinr.*] circumueniri *Ed. Mag. Steph. Gebh. Keuch.* — 9. expeditam Datames *Ed. Long. et paullo ante* quo minus ipse ad dim. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Keuch.* — 10. Methrobarzanes *MS. Voss.* 1. Metrobarzanes *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. vbique.* — 11. exiisset *Ed. Stau.* 1. 2. [*Harl.*] — 12. se relictum. *Ita MS. Bau. Dan. Mendos. Leid.* 2. *Voss.* 1. 2. *Ed. Vltrai.* [*Bos. et fere omnes sqq.*] *Sed* se esse relictum *Ed. Lamb. Steph.* [*Wetz.*] se relictum iri *Ed. Long.* se relicto *MS. Ax.* — 13. Methrob. *MS. Voss.* 1. — 14. prof. profuga *MS. Voss* 2. [*Atque Stau. ad ed.* 1. *et* 3. *forsan, ait,* pro profuga; *sed ad ed. min. retinendum recte censet* pro perfuga; *h. e. quasi esset perfuga. v. Gronou. et Drakenb. ad Liu.* 27, 15. 11. *et, animaduertente Oudendorp. ad Frontini Strateg.* 1, 6. *not.* 4. *p.* 99. profugus *dicitur, qui captiuus aufugit,* perfuga *est desertor, transfuga.*] — 15. hostes interficeret *Ed. Lamb. idem mox* eum rel. — 16. et omnes *MS. Boecl. Ax. Voss.* 2. *Leid.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Heus.* [*quem vide, Stau.* 3. *Tzsch.*

men edidit *circ. a multitudine.* Idem paullo post: *quo minus ipse ad dimic.*

3 *Ab hom. tam necess. se relictum, futurum vt c.*] Longolius edidit *se iri relictum.* Lambinus *se relictum esse.* Sed a MSS. Dan. Schotti et vno Schoppii vtrumque aberat. quomodo nos edidimus. Schoppius mallet *sese rel.*

4 [*In vulgus edit*] Cellar. obseruat, Diodor. 15, 91. et Frontin. Strateg. 2, 7. 9. hoc stratagema a Datame non in bello contra Pisidas, sed postea, quum Datames aduersus Artabazum vel Autophradatem in Cappadocia pugnaret, esse excogitatum. v. Oudendorp. ad locum Frontini, et Wesseling. ad locum Diodori.]

sed omnes conf. sequi] Cod. Boecl. et quidam editi: *et omnes.*

ſtrenuo feciſſent, futurum, vt aduerſarii non poſſent reſiſtere, quum et intra [17] vallum et foris
5 caederentur. Hac re probata, exercitum educit, Mithrobarzanem perſequitur. qui tantum quod [18] ad hoſtes peruenerat, Datames ſigna inferri iu-
6 bet. Piſidae, noua re commoti, in opinionem adducuntur, perfugas mala fide compoſitoque feciſſe, vt recepti, eſſent maiori [19] calamitati. primum eos adoriuntur. Illi quum, quid ageretur, aut quare fieret, ignorarent, coacti ſunt cum eis pugnare, ad quos transierant; ab hisque [20] ſtare, quos reliquerant: quibus quum neutri parcerent,
7 celeriter ſunt conciſi. Reliquos Piſidas reſiſtentes Datames inuadit: primo impetu pellit, fugientes perſequitur, multos interficit, caſtra hoſtium
8 capit. Tali conſilio vno tempore et proditores

1. 2. *Harl. Ith. Brem. recte! quoniam antecedit enuntiatio negans, et tunc pro* ſed *frequenter a Cornelio ponitur. v. in Panſania* 3, 3. *Eumene* 4, 3. *etc.* ſed omnes *Edd. rell.*] — 17. cum et inter *MS. Voſſ.* 1. *Ax.* — 18. tantum quod. [*h. e. ſimulac, vix.*] *Sic etiam MS. Ernſt. Ed. Lamb.* [*Bos.* 2. *Heus. (cuius et Harl. not. conferes,) et rell.*] *v. Cellar. ad Cicer.* 7. *ad diuerſ. ep.* 23. *ab init. Sed* tantum dum *MS. Mendos. Leid.* 2. *Voſſ.* 2. *Dan. Boecl.* tantum: qui vix dum *Ed. Long.* tantum. Qui cum *MS. Leid.* 1. tantum qui tum *Ed. Ald.* tantum qui dum *MS. Ax. Voſſ.* 1. *Ed. Iens. Med. Arg. Par.* tantum non *Ed. Vltrai.* qui tum *Ed. Mag. Steph.* qui dum *Ed. Boecl. Gebh. Keuch. Patau.* tantum dum *Ed. Bos.* 1. *Mox* Datame *MS. Voſſ.* 2. — 19. maiori eſſent *MS. Ax.* — 20. ab hisque *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Stau.* 1. 2. 3. *Heus.*

5 *Qui tantum quod ad hoſtes peruen.*] Sic Lambinus emendauit, praeeuntibus, vt arbitror, libris. Ernſtius certe in ſuo diſerte ſic ſcriptum reperit. Tueturque hanc lectionem et princeps Criticorum Gronouius ad Liuii 33, 4. Veſtigia illius etiam deprehendas in ed. Vltrai. et MS. Leidenſi. Nam illa: *qui tantum non ad h. p.* Hic: *perſequitur tantum. Qui cum ad h. p.* In quibusdam fuit: *qui tantum dum ad h. p.* At MSS. Dan. et Sch. diſerte: *qui dum ad h. p.* Vnde Magius cudit *qui tum.* alii *qui vixdum.* A cod. Boecl. etiam pronomen aberat hoc modo: *dum ad hoſtes peru.* quae ipſa varietas indicium eſt corruptelae.

perculit, et hostes [21] profligauit; et quod ad perniciem [22] fuerat cogitatum, id ad salutem convertit. Quo neque acutius vllius imperatoris cogitatum, neque celerius factum vsquam legimus.

VII. Ab hoc tamen viro Scismas [1] maximo 1
natu filius defciit, [2] ad regemque transiit, et de defectione [3] patris detulit. quo nuntio Artaxerxes commotus, quod intelligebat sibi cum viro forti ac strenuo [4] negotium esse, qui, quum cogitasset, facere auderet, et prius cogitare, quam conari, consuesset; Autophradatem [5] in Cappadociam mittit. Hic ne intrare posset, saltum, in quo Cili- 2

[*Harl. et rell. recc. quare sic reſcripſi.* ab eisque *Ed. Bos.*] *Mox* reliquerat *MS. Voſſ.* 2. — 21. hostis *Ed. Iens. Med.* hosteis *Ed. Par.* — 22. ad perniciem. *Sic etiam MS. Voſſ.* 2. *Sed* ad suam pernic. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Keuch. Patau.*

1. Syſinas *MS. Dan. Ed. Gebh. male.* Sciſmias *Ed. Long. Patau.* Schiſmas *Ed. Keuch. Mox* maximus natu *Ed. Par. Steph. Gebh. Keuch.* maximo natus *Ed. Mag. Sed* maximo natu *MS. Sau. Put. Giſ.* — 2. [*De forma* defciit *pro* defciuit *v. Oudendorp. ad Caeſar. de B. G. libr. I. c.* 28, 1. *p.* 42.] *Pro* ad regemque *MS. Dan. Ed. Gebh. Keuch.* adque regem. *Sed* et ad regem *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph.* — 3. et defectionem *MS. Leid.* 2. — 4. ſtrēnuo *Ed. Arg. tum* qui quod cog. *Ed. Lamb.* — 5. Androphadatem *MS. Leid.* 2. Autophrodatem *MS. Dan.* Androphrodatem *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Long. Mag. vbique.* [*Sic quoque c.* 8, 1.] *Statim* Cappadoc. *ſine* in *Ed. Iens. Med. Arg. Par.*

8 *Quod ad ſuam perniciem etc.*] Vide Commentarium Boecleri p. 20.

1 *Sciſmas*] MS. Dan. *Syſinas.* quod, vt recte Gebhardus censet, Perſicis nominibus propius. Est enim idem quod *Siſinnes* apud Lucianum de amicitia: *Siſines* apud Iosephum 11, 4: et *Siſenes* Curtio 3, 7. 11 et 15: *Aſiſines* Arriano 1, 8. *maximo natu*] Sic MSS. Vulgo: *maximus natu.* quomodo inf. 17, 1. 3. loquutus est. Statim Gebhardus e MS. Dan. legit, *adque regem.*

[2. *poſſet, ſaltum,*] Sic interpunxi cum Long. Heuſing. Stau in ed. 3. Ith. Harl. Hoeur. Tzſchuck. Schmied. atque *intrare* abſolute poſitum est pro intrare in Ciliciam ex Phrygia, vnde veniebat, et deinde in Cappadociam, in quam miſſus dicitur Autophradates. In reliquis edd. omittitur comma poſt

ciae portae sunt sitae, Datames praeoccupare stu-
3 duit. Sed tam subito copias contrahere non po-
tuit. a qua [6] re depulsus, cum ea manu, quam
contraxerat, locum delegit [7] talem, vt neque cir-
cumiretur [8] ab hostibus, neque praeteriret aduer-
sarius, quin ancipitibus locis premeretur: et, si
dimicare cum eo [9] vellet, non multum obesse [10]
multitudo hostium suae paucitati posset.

1 VIII. Haec etsi Autophradates [1] videbat, ta-
men statuit [2] congredi, quam cum tantis copiis
2 refugere, aut tam diu vno loco sedere. Habe-
bat barbarorum equitum viginti, peditum centum
millia, quos illi Cardacas [3] adpellant, eiusdemque

Ald. — 6. τὸ ἀ *ante* qua *abest Ed. Long.* — 7. deligit *MS. Dan.* — 8. circuiretur *MS. Voss. 2. Ed. Stau. 1. 2. 3. Heus.* [*et al.*] — 9. dimicare eo [*scil. loco*] *MS. Leid. 2. Voss. 1. Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh.* dimicare [cum] eo *Ed. Heus.* [*Sed Stau. ad ed. 2. et Tzschuck. iure praeferunt* cum eo.] — 10. deesse *MS. Voss. 2.*

1. Antrophrates *MS. Leid. al. aliter, vt cap. 7, 1.* — 2. tamen statuit. *Sic MS. Mendos. Gif. Leid. 2. Dan. Voss. 1. Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Vltrai. Sau.* [*Bos. et rell. plur. et per Graecismum haud infrequentem supprimitur particula comparationis* magis, potius *etc. v. Schott. et Stau. ad ed. 3.*] *Sed* satius tamen stat. *Ed. Lamb. Steph.* [*Wetz.*] — 3. Cardaces *Ed. Keuch. et sic laudat Blancard. ad Arrian. Exped. Alex. M. 7. p. 451. add. not. Bos. Sed* Gardacas *MS. Gif. Dan.* Gardatas *MS. Voss. 2. Mendos.* Gardetas *MS. Voss. 1. Ax.* Cardaytas *MS. Leid. 2.* Gardates *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Boecl. Keuch. Bos. 1. v. not.*

posset. De portis Ciliciae v. Curt. 3, 4. 2. et c. 7, 9. et Cellar. Harl. ac Stau. not. ad nostrum locum. Hoc autem loco *portae*, h. e. angustiae viarum, *(enge Päße,)* septemtrionales intelliguntur.]

3 *Ancipitib. locis*] V. not. ad 2, 3. 3. Mox in omnibus fere libris legitur *si dimicare eo vellet.* quod Lambinus exponit, ob eam caussam. ridicule.

1 *Tamen statuit congredi, quam etc.*] Vide Vossium de constructione cap. 61. [Dein *sedere* eleganter pro, otiosum et sine fructu quietum aliquo loco subsistere. v. Stau. et Harl. not.]

statuit congredi, quam cum tantis copiis refugere] Vide Iustin. 23, 3. 9. Freinshem. ac Loccen. ad Curtium 3, 8. 7. et supra ad 1, 5. 4.

2 *Cardacas*] Primus, nisi fal-

generis III. funditorum. Praeterea Cappadocum [4] octo, Armeniorum decem, Paphlagonum quinque, Phrygum decem, Lydorum quinque, Aſpendiorum [5] et Piſidarum circiter tria, Cilicum duo, * Captianorum [6] totidem, ex Graecia conductorum tria [millia]: [7] leuis armaturae maximum nu-

4. praeterea Cappad. *Sic etiam MS. Voſſ.* 1. *(in quo tamen et ed. Long.* Capadocum *erat,)* 2. *Leid.* 2. *Sed* praeter Cappadocum *Ed. Metar.* — 5. Aſpendorum *MS. Voſſ.* 2. — 6. Captianorum. *Abeſt aſteriſcus ab Edd. noſtris omnibus: [praeter Stau.* 1. 3. *Sed* Caſpianorum *Ed. Ith. Schmied. Bellermann. Raith.]* — 7. τὸ millia *aberat a MS. Dan. Ax. Voſſ.* 2. *Ed. Heus. [Tzſchuck.* 2. *Heinr.] Vnci abſunt etiam ab Ed. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *[Ith. Brem.] Ceterum in MS. Leid.* 2. *totus locus legitur ita:* tria millia funditorum. Praeterea

lor, Barn. Briſſonius pro *Gardatas*, quod in plerisque libris legitur, *Cardacas* reponendum eſſe monuit lib. 3. de regno Perſ. p. 405. Paris. quam emendationem Schottus Gifaniani codicis, in quo *Gardacas* legitur, et veterum Graecorum auctoritate confirmat. Erant autem Κάρδακες genus militum apud Perſas, vt e Strabone 15. p. 734. ed. Par. Euſtathio ad Iliad. 2, 869. et Ammonio de differ. diction. Graec. [p. 83. ed. Valck.] cognoſcimus. Meminere et Plutarchus lib. ὅτι οὐκ ἔστιν ἡδέως ζῆν κατ' Ἐπίκουρον, Polybius 5. Arrianus de geſtis Alex. 2, 8. 9. ac Pauſanias: e iunioribus Coelius Rhodig. 18, 1. Strabo a κάρδα dictos ait, quod τὸ ἀνδρῶδες καὶ πολεμικὸν deſignet: Heſychius a gente vel loco.

Captianorum] Ignotus Geographis populus. Quare Schottus verebatur, ne traiecta eſſet littera, reponendumque fortaſſe *Caſpianorum;* de quibus Strabo 11 ἔστι δὲ τῆς Ἀλβανῶν χώρας καὶ ἡ Κασπιανή, τῶ Κασπίῳ ἔθνους ὁμώνυμος. Stephanus in Κασπία· γίγνεται δὲ Κασπιανὸς ἐκ τῶ Κασπία, ὡς Καρδιανός. Ac meminit *Caſpiae gentis* et Plinius 6, 15. aitque *portis et mari nomen deditſe.* ſicuti *Caſpiorum*, occidentalia Mediae ad Armeniam tenentium, Ptolemaeus 6, 2. [add. Pomp. Mel. 1, 2. 39. ibique interpr. in ed. Abr. Gronou.] Negat tamen Ortelius in theſauro Geographico, *Caſpianorum* heic legendum eſſe; quod ceteri populi, quos Nepos hoc loco recenſet, omnes in Aſia minore ſint, Caſpiani vero ad mare Caſpium. Verum demus id Ortelio; an idcirco nulli ex Aſia maiore adeſſe potuere? Ciliciae vicina eſt Armenia; Armeniae Caſpii. Non igitur nimium a Cilicia diſtabant. Multo minus certe, quam *Capſitani*, a Capſa vrbe Africae dicti, quos alii reponi volunt. Et quis credat, ex vna Africae vrbe, aut vnius vrbis territorio, duo millia militum in Aſiam conceſſiſſe?

conductorum tria millia] A MS. Dan. *millia* aberat. Et poteſt abeſſe.

merum. Has aduerſus copias ſpes omnis conſiſtebat Datami in ſe locique natura. Namque huius partem non habebat viceſimam [8] militum. Quibus fretus conflixit, aduerſariorumque multa millia concidit; quum de ipſius exercitu non amplius hominum mille cecidiſſet. [9] quam ob cauſſam poſtero die tropaeum [10] poſuit, quo loco pridie pugnatum erat. [11] Hinc [12] quum caſtra mouiſſet, ſemperque inferior copiis, ſuperior omnibus proeliis discederet: [13] quod numquam

Cappadocum octo millia. Armeniorum decem, Paphlagonum quinque, Phrygum decem millia, Lydorum quinque millia, Aſpendiorum et Piſidarum circiter tria millia. — 8. viceſimam. *Sic etiam MS. Voſſ.* 1. *Dan.* [*Ed. Lamb. Bos. et meliores recentt.*] *Sed* vigeſimam *MS. Voſſ.* 2. *Leid.* 2. *Ed. Iens. ceterique noſtri vett.* — 9. cecidiſſet. *Sic quoque MS. Leid.* 2. *Voſſ.* 1. *Dan. Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Steph. Boecl.* [*Lamb. Bos. Heus. (qui ſubintelligit τὸ* numerus,) *Ith. Brem. Wetz. Tzſchuck. et Stau.* 1. 3. *atque* mille *tamquam ſubſtantiuum cum genitiuo ſtruitur: v. Perizon. ad Sanctii Mineru. IV,* 4. *not.* 78 *de vi et uſu voc.* mille *copioſe disputantem p.* 611—615. *Amſtel.* 1754. 8. *et IV,* 2. *not.* 1. *p.* 528. *ſqq. ac Stau. ad noſtr. loc. in ed.* 3. *de poteſtate* amplius, *et ſubintelligendo* quam *poſt illud.*] *Sed* cecidiſſent, *ſcil. homines, MS. Voſſ.* 2. *Ed. Long. Keuch. Stau.* 2. [*Harl. Schmied. Pauſ.*] — 10. trophaeum *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Patau.* [*male, quia Graecum eſt* τρόπαιον.] — 11. pugnatum erat. *Sic etiam MS. Ax. Dan. Voſſ.* 1. [*Ed. Bos.* 2. *et ſeqq. recentt.*] *Sed* erat *abeſt MS. Leid.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Keuch. Patau.* pugnatum eſt *Ed. Boecl. Bos.* 1. — 12. hic *MS. Dan. Ed. Iens. Med. Arg Par. Ald. Long. Mag. Gebh. Keuch. Patau.* — 13. ſemperque inf. cop. ſup. o. p. disc. *Sic MS. Boecl. Voſſ. Dan. Ax.* [*Ed. Bos. et ſeqq.*] *Sed* inf. cop. ſup. o. pr. disc. *Ed. Brix. a.* 1498. *Iens. Med. Arg. Ceterum MS. Leid.* 2. *totum locum exhibebat ſic:* Hinc quum caſtra moviſſet, erat inferior copiis, ſuperior omnibus praeliis, ſemperque discederet, quod nunquam manum conſereret, niſi cum aduerſarios l. a. cl. *Sed* vt inferior copiis, ita ſuperior omn. proeliis discedebat *Ed. Par. Ald. Lamb.* mouiſſet, inferior

3 *Cum de ipſius exercitu non amplius hom. mille cecid.*] Aberant haec MS. Leidenſi. Qu. edd. *cecidiſſent.* [v. VV. Lectt.]

pugnatum erat] Ita quoque Dan. [vid. Varr. Lectt.]

4 *Semperque inf. copiis, ſuper. omn. proel. discederet*] Vulgati: *vt inferior copiis, ita*

manum confereret, nisi quum aduersarios [14] locorum angustiis clausisset; quod perito [15] regionum callideque cogitanti saepe accidebat: Autophradates, quum bellum duci maiore regis calamitate, quam aduersariorum, videret, ad [16] pacem amicitiamque hortatus est, vt cum rege in gratiam [17] rediret. Quam ille etsi fidam [18] non fore putabat, tamen conditionem accepit, seque ad Artaxerxem legatos missurum dixit. Sic bellum, quod rex aduersus Datamem [19] susceperat, sedatum. [20] Autophradates in Phrygiam se recepit.

copiis, superior o. pr. discedebat *Ed. Long. Mag. Steph. Gebh. Keuch. Patau.* — 14. nisi cum adu. *Sic MS. Boecl. Dan. Leid. 2. Voss. 1. Sed* nisi aduers. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Loug. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Keuch. Patau.* — 15. quod perito *etiam MS. Dan. Sed* quod quidem per. *Ed. Long.* — 16. ad *aberat a MS. Dan. Leid. 2. Voss. 1. 2. Ed. Mag.* ad pacemque *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Statim* atque amicitiam *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Keuch. Patau. Mox* est, et vt *Ed. Long.* — 17 in amicitiam *MS. Leid.* 1. — 18. fidam non. *Sic MS. Dan.* [*Ed. Bos. et seqq.*] *Sed* non fidam *Ed. Iens. Med. Par. Ald. Mag. Lamb. Steph. Keuch. Patau.* non fidem *vitiose Ed. Arg. Long.* — 19. Datamen *hic et initio seq. cap. Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Keuch. Patau.* [*Tzschuck.*] *vbique.* — 20. sedatum est *MS. Dan. Statim* Autophrodates *MS. Leid. 2. Dan.* Androphrodates *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Long. Tum* Frigiam *MS. Voss. 1. Dein* receperat *Ed. Mag.* recipit *Ed. Lamb. Steph. Gebh.*

superior omn. proel. discedebat.

nisi cum aduers.] Inserunt τὸ *cum* MSS. Dan. et Boecler. nam vulgo deest.

callideque cogitanti] V. Comment. Boecleri p. 37 seqq.

5 *Ad pacem amicitiamque hortatus est, vt cum rege in gratiam rediret*] Tautologiae haec speciem habent. Et a cod. Dan. τὸ *ad* aberat. Leidensis: *vt cum rege in amicitiam rediret.* Quae faciunt, vt glossema subesse putem, Nepotemque scripsisse, *hortatus est, vt cum rege in gratiam rediret.* Addidit aliquis interpretamentum: *pacem, amicitiam*, quae postea in textum recepta. [Sed dissentit Harles. cuius not. confer.]

6 *Sedatum*] *Est* addit Dan.

1 IX. At rex,[1] quod implacabile odium in Datamem ſuſceperat, poſtquam bello eum opprimi non poſſe animaduertit, inſidiis interficere
2 ſtuduit, quas ille plerasque vitauit. Sicut, quum nuntiatum eſſet,[2] quosdam ſibi inſidiari, qui in amicorum erant numero: de quibus, quod inimici detulerant,[3] neque credendum, neque negligendum putauit: experiri voluit, verum fal-
3 ſumne[4] eſſet relatum. Itaque eo profectus eſt, quo itinere[5] futuras inſidias dixerant.[6] Sed elegit corpore et ſtatura[7] ſimillimum ſui, eique veſtitum ſuum dedit, atque eo loco ire, quo ipſe

1. Atque rex *MS. Voſſ.* 2. *Ax.* — 2. cum ei nunc. *MS. Dan. Ax. Voſſ* 1. *Leid.* 2. quum ſibi nunt. *Ed. Lamb.* — 3. detulerunt *MS. Voſſ.* 1. 2. *Ax. Leid.* 2. — 4. falſumue *MS. Ax.* falſumue ſibi *Ed. Long.* falſumne ſibi *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Mag. Steph. Gebh. Keuch. Patau.* [*Tzſchuck.* 1. 2.] — 5. in quo itinere *MS. Leid.* 2. *Voſſ.* 1. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Keuch. Patau.* [*Tzſchuck. qui haud probat Heinrich. opinionem, τὸ* itinere *eſſe ſuſpectum, et interpretatur: profectus eſt ad eum locum, in quo iter facienti inſidias futuras dixerunt.* quo itinere *Ed. Bos. et rell.*] — 6. inſidias dixerant. *Sic MS. Dan.* [*Ed. Bos. et ſeqq.*] *Sed* inſid. euenire dixerant *MS. Mendos. Boecl. Voſſ.* 1. 2. *Leid.* 2. *Ed. Med. Arg. Par. Long.* inſid. eu. dixerat *MS. Ax. Ed. Iens, Ald. Mag.* inſ. illi dixerant *Ed. Lamb. Steph. Gebh. Keuch. Patau.* dixerat *etiam MS. Voſſ.* 2. — 7. corpore et ſtatura. *Sic MSS. Bau. Ax. Leid.* 1. [*Ed Bos. et ſeqq. fere omnes. Eleganter.*] *Sed* corporis ſtatura *Ed. Ald. Lamb.* corpore ſtatura *Ed. Iens. Med.* corpore ac ſtatura *MS. Boecl. Ed. Heus.*

2 *Quum nuntiatum eſſ.*] Dan. *cum ei nunt. eſſet.* Rem ipſam narrat et Polyaenus 7, 4.

verum falſumne] Lambinus coniicit leg. *uerumne an falſum.* inuitis libris. Dictum, vt apud Ciceronem: *aequum ſit, an iniquum*, et ſimilia.

3 *Quo itin. futuras inſidias*] Lambinus: *in quo itin.* MSS. Schotti et Boecl. itemque Longolius et Magius addunt *euenire.* Gebhardus vtrumque, et *futuras* et *euenire*, ſuppoſiticium cenſet. nam quum exſcriptorum quidam aliquid abeſſe ſuſpicarentur: hos *futuras;* illos *euenire;* iſtos vtrumque vocabulum intruſiſſe. Sed vix ita loquutus fuerit Nepos.

corpore et ſtatura ſim. ſui] Ita et MSS. Bauar. ac Leid. Alii *corpus* vel *corporis ſtatura ſ. ſ.*

veſtitum dedit] Alia exempla collegit Freinshemius ad Curtii 8, 13. 21.

consuenerat,[8] iussit. Ipse autem ornatu [vestituque][9] militari inter corporis custodes iter facere coepit. At insidiatores, postquam in eum locum agmen peruenit, decepti ordine atque vestitu, in eum faciunt impetum,[10] qui suppositus erat. Praedixerat autem his[11] Datames, cum quibus iter faciebat, vt parati[12] essent facere, quod ipsum vidissent. Ipse, vt concurrentes[13] insidiatores animaduertit, tela in eos coniecit. Hoc idem quum vniuersi feciissent, priusquam peruenirent ad eum, quem aggredi volebant, confixi ceciderunt.[14]

X. Hic tamen tam callidus vir extremo tempore captus est Mithridatis, Ariobarzanis filii,

8. consuerat *MS. Leid.* 2. censuerat *MS. Voss.* 1. — 9. ornatu vestituque mil. *MS. Gif. Dan.* [*Ed. Ith.*] ornatu vestitu mil. *MS. Mendos.* ornatu militari, *omisso τῷ* vestitu, *Ed. Vltrai.* ornatus vestitu mil. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Sau. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Patau. Haud dubie* vestitu *glossema est.* [*Atque id voc. in Ed. Bos. et reliquis vncis est inclusum.*] — 10. fac. impet. in eum *MS. Ax. Voss.* 2. impet. in eum faciunt *MS. Dan.* — 11. his *abest ab Ed. Lamb.* — 12. paccati *MS. Leid.* 2. [parati — facere *per Graecismum pro* ad faciendum. *v. Cort. ad Sallust. B. Iug. c.* 46. *nr.* 5. *et Stau. ad nostrum locum in ed.* 3.] — 13. concurrentis *Ed. Iens. Med. Arg. Par.* — 14. conciderunt *MS. Voss.* 1. *Mendos. Ax.*

eo loco] Ea parte agminis, qua ipse dux solebat conspici: vt patet ex eo, quod mox sequitur, *decepti ordine.* Quare male Lambinus [Steph. etiam et Gebh.] *eo loci* legit, atque exponit *in eum locum.*

ornatu vestituque milit.] Lectio optimorum libb. Gifan. et Dan. non absurda visa Gebhardo. Nam neque insignibus, inquit, neque vestitu imperatorio vsus est Datames. Pleraeque edd. *ornatus vestitu milit.* MS. Schotti: *ornatu vestitu mil.* Mihi rectum videtur, quod in ed. Vltrai. legitur, *ornatu militari.* vt *τὸ vestitu* glossema sit, e praecedd. et conseqq. intrusum: quod postea tot varietates peperit. Fauet huic lectioni Polyaenus 7, 4. qui tantum *armaturae* meminit: ἄλλον διεσκεύασε τῇ αὐτῷ παναπλίᾳ, ἐν ἄλλῃ δὲ αὐτὸς ἐκινδύνευσεν.

4 *Suppositus*] Mox ab aliis edd. *his* abest in illis, *praedix. autem his Dat.*

1 *Captus est Mithridatis dolo*] Rem, sed paullo aliter, narrat Polyaenus quoque lib. 7. in Mithridate s. 1.

dolo. Namque is pollicitus est regi, se eum interfecturum, si ei rex [1] permitteret, vt, quodcunque vellet, liceret impune facere: fidemque de ea [2] re, more Persarum, dextra dedisset. Hanc vt accepit a rege missam, [2] copias parat, et absens

1. si rex *Ed. Steph. Gebh. Keuch. Statim* promitteret *MS. Voss.* 1. 2. *Leid.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Patau. Sed* permitteret *MS. Dan.* [*Ed. Bos.* 2. *et rell.*] *Mox* quodcunque vi vellet *MS. Leid.* 2. — 2. vt acc. a rege missam. *Sic MSS. Bau. Dan. Boecl.* [*Ed. Bos.* 2. *Stau. et plur. recentt.*] *Sed* vt recepit a rege missam *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Heus.* [*Ith. Bipont. Brem.*] vt recepit a rege *MS. Gif. Sau. Voss.* 1. *Leid.* 2. vt accepit a rege *MS. Put. Mendos.* vt accepit a rege missas *MS. Voss.* 2. *Ax.* vt recepit, copias parat *Ed. Mag.* [vt accepit, copias parat *Ed. Schmied.* (*qui vocc.* a rege missam *haud commode adhibita existimat,*) *et Raith. De lectt. Long. et Lamb. v. not. Bos. Nec τὸ* missam *placet Stau. ad ed. min. add. eumdem ad ed. mai. Sed Heus. ex Brissonio de regno Persar. libr. I. nr.* 163. *monet, etiam absentibus* missam manum *h. e. per internuntios datam esse.*] *Lambinum sequuti erant Steph. Gebh. Boecl.* (*in quo tamen est*

si ei rex permitteret] Sic malo cum Exc. Dan. quam, vt vulgo legitur, *promitteret*, quod haud dubie e mentione *fidei* et *dextrae datae* natum est. Polyaenus hac de re nihil: tantum ait, iussum a rege Mithridatem aut occidere Datamem, aut adducere. Mox MS. Boecl. [Voss. 2. Ax.] abest *facere*. potestque abesse.

fidemque de ea re, more Persarum, dextra dedisset] Vide notas Berneggeri ad Iustin. 11, 15. 13. In MS. Leid. erat: *more Pers. rex dextram dedisset.*

2 *Hanc vt accepit a rege missam, copias parat*] Longolius edidit: *Hanc vt recepit a rege, inimicitiam aduersus regem simulat, copias parat.* Lambinus: *hanc vt accepit, simulat se suscepisse cum rege inimicitias, cop. parat.* quam lectionem fere nuperi editores retinuerunt. Sed quae de simulata inimicitia dicuntur, absunt libris: desumta, vt arbitror, e Polyaeno, qui ait, Mithridatem etiam ipsum simulasse, se defecturum a rege: ὑποκρίνεται καὶ αὐτὸς ἀποστῆναι βασιλέως. Vt nos edidimus, legitur in MSS. Schoppio laudatis, et Boecleriano. Nec valde discrepat editio Aldina, Barthio aduers. 52, 14. probata: *hanc vt recepit a rege missam.* A MSS. Gif. Sauar. (in quibus et *recepit* erat,) itemque Schotti, etiam *missam* aberat, Schotti iudicio recte. Gebhardus adhuc plura iugulanda censet, legitque, *Hanc vt accepit, copias parat.* Sed illud *a rege* consensus librorum facile tuetur. τὸ *missam* quoque verisimilius est ignoratione Persici ritus, (de quo Gebhardus nota,) omissum, quam insertum a librariis esse. Quae vero praeterea Longolius et Lam-

amicitiam cum Datame facit,[3] regis prouincias[4] vexat, caſtella expugnat, magnas praedas capit:[5] quarum partem[6] ſuis dispertit, partem ad Datamem mittit: pari modo complura caſtella ei tradit. Haec diu faciendo, perſuaſit homini, ſe in-
3 finitum[7] aduerſus regem ſuscepiſſe bellum; quum nihilo magis, ne quam[8] ſuſpicionem illi praeberet inſidiarum, neque colloquium eius petiuit,[9] neque in conſpectum venire ſtuduit. Sic abſens amicitiam gerebat, vt non beneficiis mutuis, ſed odio communi,[10] quod erga regem ſusceperant, contineri viderentur.

inimicitias,) *Keuch. Bos.* 1. *Patau. editor.* — 3. fecit *Ed. Iens. Med. Arg. Ald.* — 4. prouincias. *Sic MS. Dan. Leid.* 1. *Voſſ.* 2. [*Ed. Bos.* 2. *et ſeqq.*] *Sed* prouinciam *Ed. Par. Long. Mag. Lamb Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Patau.* pecunias *MS. Ax.* — 5. capit. *Sic MS. Leid.* 2. *Voſſ.* 1. 2. *Edd. noſtri omnes. Sed* agit *Ed. Lamb. Steph.* — 6. partim ſuis *MS. Dan. Leid.* 1. *Boecl. Ax. Voſſ.* 2. *bis. Mox* pariter ad Dat. *MS. Dan. et* Datamen *Ed. Mag. Pat.* [*Ith.*] *vbique.* — 7. in infinitum *MS. Voſſ.* 1. *Mox* ſuscepit *MS. Voſſ.* 2. — 8. nequam *Ed. Iens. Med. Arg. Par. in quo etiam eſt* ſuſpitionem, *et* illi ſuſpic. *MS. Ax.* — 9. penituit *MS. Leid.* 2. — 10. communi odio *MS. Dan.* odio coī *Ed. Iens.*

binus intruſerunt, hoc ipſo vo-ϑείαν ſuam produnt, quod a MSS. omnibus et vett. edd. abſunt.

regis prouincias vexat] Sic Dan. Leid. melius, quam alii *prouinciam.* Quae enim vnica illa regis prouincia?

praedas capit] Sic MSS. et edd. vett. tuenturque Schottus ac Gebhardus. Quod in aliis legitur, *agit*, Lambinianae audaciae propago eſt. Statim pro *partem* MSS. Leid. et Boecl. vtrobique *partim.* quod etiam priore loco Exc. Dan. habent. nam poſteriore corrupte *pariter* legunt. Eſt autem accuſandi caſus antique elatus. de quo Schoppius in Grammat. Inſtitut. p. 47. et Voſſius de conſtruct. c. 63. Adde Gellium 10, 13. et Gronouium Obſeruat. 3, 2.

3 *Suscepiſſe bellum*] Atqui nondum bellum ſusceperat, inquit Lambinus, quia c. 11, 1. *certiorem facit Datamen, tempus eſſe, bellum cum ipſo rege ſuscipi.* Quare corrigit, *ſuscepiſſe odium.* Verum vox *ipſo* ſatis indicat, ibi de noua ratione belli ſuscipiendi ſermonem eſſe. Nempe hactenus prouincias vexauerat, caſtella expugnauerat, praedas ceperat: nunc ipſum Regem adgrediendum eſſe monet.

nec colloquium eius petiuit] Vide notas Freinshemii ad Florum 2, 2. 11.

1 XI. Id quum satis se confirmasse arbitratus est, certiorem facit[1] Datamem, tempus esse, maiores exercitus parari, bellum[2] cum ipso rege suscipi: deque ea re,[3] si ei videretur, quo loco vellet,[4] in colloquium veniret. Probata re, colloquendi tempus sumitur, locusque quo conuenire-
2 tur. Huc Mithridates cum vno,[5] cui maximam habebat fidem, ante aliquot dies venit, compluribusque locis separatim gladios obruit, eaque loca diligenter notat. Ipso autem colloquendi[6] die, vtrique, locum qui explorarent, atque ipsos scrutarentur, mittunt. Deinde ipsi sunt congres-
3 si.[7] Hic quum aliquamdiu in colloquio fuissent, et diuersi[8] discessissent, iamque procul Datames abesset: Mithridates, priusquam ad suos perueni-

1. fecit *Ed. Mag.* — 2. et bellum *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Keuch.* [*Tzschuck. Wetz.*] *Mox* cum ipso *MS. Dan. Ax. Boecl.* [*Ed. Bos. et seqq.*] *Sed τὸ* ipso *abest ab Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Keuch. Patau.* — 3. deque ea re [*scil. monet, petit, postulat, vt*] *MS. Mendos. Leid. 2. Boecl. Voss. 1. Ax. Heus.* [*Ith. Heinr. Tzsch. 2. Schmied. et recepi. Copiose docteque disputant de hac formula Heusing. et Stau. in ed. 3. qui etiam ipsam historiam bene illustrat, et de Mithridate laudat Wessel. ad Diodor. Sic.* 16, 90. §. 16. *Vulgo* de qua re.] — 4. quo vellet *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Keuch. Patau.* quocunque loco vellet *MS. Leid. 2. Sed* quo loco vellet *MS. Dan. Ax. Boecl. Mendos. Leid. 1.* — 5. cum vno *aberant a MS. Leid. 2. Mox* maximam *aberat a MS. Voss. 2. Boecl. Ax. Sed* maxime *MS. Dan.* — 6. colloquii *MS. Gif. Dan.* — 7. egressi *MS. Ax.* — 8. diuerse *MS. Dan. Boecler.*

1 *Bellum cum ipso rege*] Vulgo abest *ipso*, e MSS. Dan. et Boecl. restitutum. Habent etiam vulgati, *et bellum.* Mox Schotto rectius videtur, quod in scriptis reperit, *deque ea re.* quomodo et Boecl. habet. Statim *τὸ loco* a vulgatis abest: sed erat in MSS. Dan. Sch. Leid. Boecl.

2 *Maximam*] Aberat MS. Boecl. Alii *maxime.* Sed ita quoque supra locutus Nepos 10, 5. 6. Statim in MS. Gif. et aliis: *ipso autem colloquii die.*

ipsi sunt congressi] Sic et Dan. Vulgo *τὸ ipsi* abest.

ret, ne quam [9] ſuſpicionem pareret, in eumdem locum reuertitur, atque ibi, vbi telum erat impoſitum, [10] reſedit, vt ſi a laſſitudine [11] cuperet adquieſcere: Datamemque [12] reuocauit, ſimulans, ſe quiddam [13] in colloquio eſſe [14] oblitum. Interim telum, quod latebat, protulit, nudatumque vagina veſte texit, ac Datami venienti ait, digredientem ſe animaduertiſſe, [15] locum quemdam, qui erat in conſpectu, ad caſtra ponenda eſſe [16] idoneum: quem quum digito demonſtraret, [17] et ille conſpiceret, auerſum [18] ferro transfixit: priusque, [19] quam quisquam poſſet ſuccurrere, inter- 4 5

Voſſ. 2. Ax. male. — 9. nequam *Ed. Iens. Med. vt paullo ante cap.* 10, 3. *Mox* pararet *MS. Ax. Ed. Mag. Gebh.* — 10. impoſitum. *Sic etiam MS. Voſſ. 2. Ax. Leid. 2. Sed* impoſſum *MS. Dan.* poſitum *Ed. Lamb.* — 11. vt ſi laſſit. *MS. Boecl. Voſſ. 1. 2. Leid. 2. Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag.* ac ſi laſſitudine *MS. Ax. Mox in ed. Long.* [*Stau. Heus. Tzſchuck. Harl.*] adquieſcere *pro vulgato* acquieſcere. *In edit. Mag. eſt* requieſcere. — 12. Datamem *MS. Boecl. Ax.* Datamenque *Ed. Long. Mag. Pat. et al.* — 13. quiddam. *Sic etiam MS. Boecl.* [*Ed. Lamb. Bos. et ſeqq.*] *Sed* quaedam *MS. Voſſ. 1. Leid. 2. Ven.* quoddam *MS. Ax. Voſſ. 2. Ed. Arg.* quodam *Ed. Iens. Med.* cuiusdam *Ed. Long.* — 14. eſſe *aberat a MS. Boecl. Sed* fuiſſe *MS. Ax.* — 15. digr. animadu. *MS. Ernſt.* digrediendum: ſe animadu. *Ed. Iens. Med. Lamb. forte* degredientem, *vt Pelop.* 6, 4. degreſſus a ſuis. — 16. eſſe *aberat a MS. Voſſ. 2.* — 17. demonſtraret *MS. Boecl. Voſſ. 1. Leid. 2. Ax. Ed. Heus. minus numeroſe.* [*At tamen* demonſtr. *etiam Ed. Tzſchuck. 1. 2. Bipont. Stau. 3. Ith. Wetz. Heinr. Pauſt. Schmied. quos ego ſum ſequutus. Atque* digito demonſtrare *ap. Cicer. Somn. Scip. c. 8. Sueton. Auguſt. c. 45. v. Stau. Sed* monſtraret *Ed. Long. Lamb. Bos. et rell.*] *Mox* illi conſpic. *MS. Voſſ. 2.* — 18. aduerſum *MS. Voſſ. 2.* [*Sed* auerſum, *h. e. a tergo, per tergum, recte legitur.*] — 19. et prius *MS. Ax. Ed. Long. Mag. Steph. Gebh.*

3 *Vbi telum erat impoſitum*] Vide not. Ernſtii ad ſ. ſeq. Pro *impoſitum* Dan. *impoſtum.* vulgati *poſitum.* Statim MS. Boecl. *vt ſi laſſit. cup. acq. Datamem reuocauit.* deinde: *ſe quiddam in coll. obl.* Pro *quiddam* alii *quoddam.* Longol. *cuiusdam.* ed. Veneta *quaedam.*

4 *Digredientem ſe animadu.*] Ita reſcribendum, Schoppius monuit Veriſimil. 3, 12. quum vulgo legeretur, *digrediendum, ſe animadu.* Iam enim ante, in-

fecit. Ita vir,[20] qui multos consilio, neminem perfidia ceperat, simulata captus est amicitia.

Keuch. — 20. Ita ille vir *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Keuch. Patau. In Ed. Iens. et Med. extrema hac vita leguntur verba:* DATAMIS VITA FELICITER FINIT.

quit, digressi erant, et iterum nunc coibant. Firmat correctionem MS. Ernstianus, in quo fuit: *digredientem animaduertisse.* Mox MS. Boecl. *quem cum digito demonstraret.*

XV. EPAMINONDAS[1]

[ARGVMENTVM

Cap. I. De moribus Graecorum animaduerſio. II. Epaminondae pueritia et adoleſcentia. III. Eius animi virtut.. IV. Exemplum eius abſtinentiae. V. Eius dicendi .is. VI. Exempla huius eloquentiae. Pugna ad Leuctra. VII. Iniuriarum immemor exercitum incolumem domum reducit; in Peloponneſo bellum gerit. VIII. Adcuſatus, feliciter a iudicio capitis ſe liberat. IX. Apud Mantineam inuictus moritur. X. Coelibatus criminatio diluta. Horror a ciuili caede. Thebarum gloria.]

EPAMINONDAS[2] POLYMNI F. THEBANVS. 1 De hoc[3] priusquam ſcribamus, haec praecipienda videntur lectoribus, ne alienos mores ad ſuos

1. Epaminundae vita *Ed. Iens. Arg.* Epaminondae vita *Ed. Med. Par. Ald.* — 2. Epaminundas *MS. Voſſ.* 1. 2. *Ed. Iens. Med. Arg. vbique. Statim* Polumni *MS. Voſſ.* 2. Polympni *MS. Leid.* 2. [Polymnis, *quia a Graecis, Pauſan.* 4, 31, 8 *et* 8, 52, 9 *ac* 9, 2, 43. *ab Aelian. V. H.* 3, 17. *ac* 11, 9 *et* 2, 43. *non* Polymnus, *ſed* Polymnis *dicitur, reſcripſerunt Wetzel. et Tzſchuck* 2. *add. Periz. ad Ael. V. H.* 2, 43. *et Stauer. ad noſtr. loc. in min. ed.*] — 3. de quo priusq. *MS. Boecl. Voſſ.* 2. *Ax.*

De Epaminonda vide Polybium 9 (qui cum Hannibale comparat p. 34[5]) Diodorum Sicul. lib. 6 in Excerptis Peireſcianis p. 247 (vbi elogium eius habes) Nonnum in collectione hiſtoriarum ad σηλιτευτικὴν Gregorii Nazianzeni p. 133 edit. Anglic. et Suidam. Nummus penes me eſt elegantiſſimus, ſed recentior, vt arbitror, in cuius antica parte caput Epaminondae cum litteris ΕΠΑΜΙΝΟΝΔΑΣ ΘΗΒΑΙΟΣ. in poſtica, figura militaris ad arma ſedens, ac ſiniſtra lauream tenens: ante eam columna, cui galea impoſita, et ſerpens circumuoluitur, cum armis: ſubtus, ΚΑΤΑ ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝ.

1 *Polymni*] Dictum vt *Neocli, Procli, Pericli* etc. de quibus ad 2, 1. 1 et 7, 3. 2. Nam Graece eſt Πολύμνιδας apud [Pauſan. 8, 52. p. 705.] Aelianum hiſt. var. lib. 3, 17. lib. 11, 9 et ex emendatione Cl. Schefferi lib. 2, 43: a Πολύμνις, quod patri eius nomen fuit.

referant; neue ea, quae ipsis leuiora sunt, pari
2 modo apud ceteros fuisse arbitrentur. Scimus
enim, musicen nostris moribus abesse a principis[4]
persona; saltare vero etiam[5] in vitiis poni: quae
omnia apud Graecos et grata,[6] et laude digna
3 ducuntur. Quum autem exprimere imaginem
consuetudinis atque[7] vitae velimus Epaminondae:
nihil videmur debere[8] praetermittere, quod per-
4 tineat ad eam declarandam. Quare dicemus pri-
mum[9] de genere eius: deinde quibus disciplinis
et a quibus sit eruditus: tum de moribus, in-
geniique facultatibus; et si qua alia digna me-
moria[10] erunt: postremo de rebus gestis, quae
a plurimis[11] omnium anteponuntur virtutibus.

1 II. Natus igitur patre, quo diximus, hone-
sto genere,[1] pauper iam a maioribus relictus.

4. ab princ. *MS. Voss. 2. Ax.* — 5. etiam *omisso τῷ* vero *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Keuch. Patau. Sed* vero etiam *MS. Ax. Voss. 2. Boecl. Edd. rell.* — 6. gratia *Ed. Keuch. mox* digna dicuntur *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Long. Mag.* — 7. atque *aberat a MS. Ax.* [*abest quoque ab Ed. Schmied.*] *et vncis inclusit Heus.* [*sed dissentit Stau. ad ed. 3. et plenius explicuit Tzschuck. in ed. 2.*] — 8. videmur velle *MS. Voss. 2.* — 9. primus *MS. Voss. 2.* primo *Ed. Heus.* [*Ith. Heinr. Wetz. Schmied. Pauss. Rectius.*] *Mox* eius *aberat a MS. Ax.* — 10. memoria digna *MS. Voss. 2. Dan. Ax.* — 11. a plurimis. *Sic MS. Gif. Sau. Dan. Leid. 1.* [*Ed. Bos. et recentt.*] *Sed* plurimis, *omissa praepositione. MS. Leid. 2. Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb.* a plurimis pluribus *MS. Boecl. Voss. 2. Ax. Lectio loci fuit duplex.*

1. genere honesto *MS. Ax.*

2 *Quae omn. apud Gr.*] Vide de musica Vossium lib. de quatuor artib. popular. c. 4 n. 22 et deinc. de saltatione Meursium lib. de orchestra Graecorum. [Athen. 3, 25. p. 184. E. ed. Casaub. Cic. Tusc. quaest. 1, 2. *Fisch.* Lamb. ac Stau. in ed. 3. de origine saltationis et musices apud Graecos.]

4 *Quibus discipl.*] MS. Boecl. [et Ax.] *de disciplinis.*

digna memoria] V. not. Boecleri ad praef. 1.

a plurimis] Praepositionem habent optimi libri, Gif. Sau. Dan. Leid. Vulgo abest. Cod. Boecl. vna voce auctius: *quae a plurimis pluribus omn.* non male.

Eruditus autem ſic, vt nemo Thebanus magis. Nam et citharizare,[2] et cantare ad chordarum ſonum doctus eſt a Dionyſio: qui non minore fuit in muſicis gloria, quam Damon,[3] aut Lamprus; quorum peruulgata[4] ſunt nomina: [carmina][5] cantare tibiis ab Olympiodoro, ſaltare a Calliphrone.[6] At philoſophiae praeceptorem habuit Lyſim[7] Tarentinum, Pythagoreum: cui 2

2, citarizare *Ed. Iens. Med.* *Mox* cordarum *Ed. Iens. Med. Arg. Ald. Long. Mag.* — 3. Damo *MS. Voſſ.* 2. *deinde* Lampus *MS. Leid.* 1. *Dan. Ax. Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long.* [*Sed* Δάμων *Athenienſis et inuentor Lydiae harmoniae ſiue Mixolydiae dicitur a Plutarcho de Muſica p.* 1136. *ſ. edit. Reisk. vol. X. p.* 667. *et* Λάμπρος *muſicus, abſtemius,* ὑδροπότης, *nominatur ab Athenaeo* 2, 6. *pag.* 44. *D. ed. Caſaub. De Lampro v. Fabricii B. Gr. lib. II. c.* 15, 36. *vol. II. p.* 128. *ed. Harl. inprimis Leſſing. in vita Sophocl. p.* 36—47. *it. Guil. Leon. Mahne in diatribe de Ariſtoxeno §. 4. rec. in Theſauro critico nouo, tom. I. Lips.* 1803. 8. *p.* 11 *ſq. De Dionyſio autem Fabric. l. c. pag.* 120.] — 4. peruigilata *MS. Voſſ.* 1. quorum peruulgata carmina, cantare tibiis *MS. Ax.* — 5. carmina [*v. not. Bos. qui in ed.* 2., *vt Stau. in ed.* 1 *et* 3. *Tzſchuck. (qui id omittendum cenſet in not. ed.* 2.) *et Wetz. vncis incluſit.*] *aberat a MS. Dan. Leid.* 1. 2. [*et Ith. Brem. atque Hutten. id omiſerunt.*] *Vnci abſunt ab Ed. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Stau.* 2, *Patau.* [*Heus. Harl. Schmied. Heinr. neque ego ſpurium eſſe exiſtimem.*] *Mox* Olimprodoro *Ed. Med. Arg.* Olymprodoro *Ed. Iens.* — 6. Caliphrone *MS. Voſſ.* 1. *Ed. Arg. Par. Ald.* Calphrone *Ed. Iens. Med.* — 7. Lyſim. *Ita Ed. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch.* [*Bos. Heus. Ith. Heinr. Brem. Schmied. Wetz. Stau.* 1. 2. Lyſiu *Stau.* 3. *Tzſchuck. Harl.*] *Sed* Lyſiam *MS. Voſſ.* 1. 2. *Ax. Leid.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. (in quo eſt* Lyſiam Tar. Pythagoraeum,) *Mag. Etiam in MS. Dan. ſcriptum fuerat* Lyſiam; *ſed alia poſtea manus deleuerat literam* a.

1 *Eruditus autem ſic*] Exſtat Chionis Platonici ad Matridem epiſtola inter epiſtolas Graecorum ab Aldo editas. Quaenam autem diſciplinae duci neceſſariae, quaenam inutiles ac noxiae ſint, de eo exſtat prolixa diſputatio Naudaei lib. 2 de ſtudio militari ſect. 2 et 3.

carmina] Aberat MSS. Dan. et Leid. 1. 2. et ſuſpectabat etiam Gebhardus. Vix dubito, quin gloſſema ſit.

ab Olympiodoro] Et ab Orthagora. Vide ſupra ad 15, 1. 3.

2 *Praecept. hab. Lyſim Tarent.*] Ita Cicero 3 de Orat. 34 et 1 Offic. 44, ibique Fabric.

quidem sic fuit deditus, vt adolescens tristem et seuerum senem omnibus aequalibus suis in[8] familiaritate antepositurum:[9] neque prius eum a se dimiserit, quam in doctrinis tanto antecesserit[10] condiscipulos, vt facile intelligi posset, pari modo superaturum omnes in ceteris artibus.[11] 3 Atque haec ad nostram consuetudinem sunt levia, et potius contemnenda; at in Graecia vti- 4 que olim magnae laudi[12] erant. Postquam ephe-

8. in *abest ab Ed. Ald.* — 9. compositurum *MS. Leid.* 2. — 10. in doctr. t. antecesserit. *Sic MS. Ax. Boecl. Voss.* 2. [*Ed. Bos.* 2. *et seqq. atque, recte, ait Schmied. et ex vsu linguae perfectum ponitur praecedentibus particulis* sic, *vt hic, vel* adeo, tantum, *vbi non finitum tempus, sed res omnino eiusque vis spectatur.*] *Sed* doctrinis t. anteceſſit *MS. Voss.* 1. *Leid.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Patau. Statim* discipulis *MS. Voss.* 1. *sed supra notatum: discipulos. Dein* facili *Ed. Iens. Med. Arg.* — 11. in ceteris art. superat. *Ed. Lamb.* [in c. art. superat. omnes *Ed. Wetz.*] — 12. laudi *aberat a MS. Mendos. et in eodem libro diphthongo* ae *vocab.* magnae *suprascripta erat littera* i. *Mox* post ephebus est factus *MS. Boecl. Voss.* 2. *Ax. Dein* palestrae *Ed. Ald.*

Diodorus Sic. l. 6 in Exc. Peiresc. p. 247, Pausanias 9, 13, 1. Aelianus Var. 3, 17. Maichus siue Porphyrius extrema vita Pythagorae, Iamblichus in eiusd. argumenti opere c. 35 etc. Qui omnes *Lysidem* siue *Lysim*, quomodo et in MS. Dan. correctum erat: non, vt in plerisque MSS. et vett. edd. Nepotis legitur, *Lysiam*, vocant. Eius epistola ad Hipparchum quemdam legitur inter epistolas Graecorum ab Aldo editas, itemque inter fragmenta Pythagoricorum, cum Laertio Casauboni edita: et paullo aliter apud Iamblichum l. c. cap. 17. vbi vide notas Io. Arcerii Theodoreti p. 80. Alia de Lyside habes apud eumdem Iamblichum d. cap. 35 et c. 30 p. 162 et Porphyrium l. c. p. 36 ed. Rittershusii, cuius ibi notas vide. [Add. not. Stauer. in ed. min. et Fabric. Bibl. Gr. vol. I. p. 851. ed. Harl. qui in nota controuersiam, inter Dodwell. et Bentleium de Lyside eiusque aetate agitatam, paucis commemorat.] Ceterum Nonnus in collectione et expositione historiarum, quarum Gregorius Nazianzenus orat. 1 in Iulianum meminit c. 19, Epaminondam Philolai Pythagorici discipulum facit: ὁ Ἐπαμινώνδας τὸ γένος ἦν Θηβαῖος, ὁ ἀριστεύσας ἐν τῷ Λευκτρικῷ πολέμῳ, μαθητὴς γενόμενος Φιλολάου τοῦ Πυθαγορείου.

quam in doctr. tanto antecesserit] Sic MS. Boecl. et ed. Paris. Vulgo est *quam doctr. antecessit.* Mox Dan. *possit.*

3 *In Graecia-magnae laudi er.*] Non est dissimulandum,

bus factus est, et palaestrae dare operam coepit: non tam magnitudini virium seruiuit, quam velocitati. Illam enim ad athletarum [13] vsum; hanc ad belli [14] existimabat vtilitatem pertinere. Itaque exercebatur plurimum currendo et luctan-5
do, [15] ad eum finem, [16] quoad stans [17] complecti posset, atque contendere. In armis [18] plurimum studii consumebat.

T 2

13. illam enim athlet. *MS. Voss.* 2. *Ax.* [*nec inuenuste, ait Stau. ad ed.* 3. *quia Latini praepositiones in priore membro omittere soleant. Enimuero num h. l. omissio illa venusta fuisset, equidem dubito, et ille Graecismus a poetis potius adhibetur.*] illam ad atlaeth. *Ed. Iens. Med.* illam ad athlaet. *Ed. Arg.* — 14. hanc belli *Ed. Med.* — 15. et luctando. *Aberant a MS. Boecl.* — 16. ad eum finem. *Aberant a MS. Leid.* 1. [ad eum fin. quoad *est* tam diu, quam.] *Cic. Verrin.* 1, 6. vsque ad eum finem, dum etc. *idem Verrin.* 5, 29. quem ad finem? dum cum imperio fuisti. *Cic. pro Coelio cap.* 5. — 17. quoad stans. *Recte.* [*Ed. Lamb. Bos. et rell.*] quo adstans *MS. Ernst. Voss.* 1. *Bau.* quod stans *MS. Boecl. Voss.* 2. [*cui lectioni fauet Stau. in not. ad ed.* 3.] quo astans *MS. Leid.* 2. quod istas *MS. Ax.* — 18. in armis vero *MS. Dan. Leid.* 2. *Voss.* 1. 2. *Ax.* [*Ed. Wetz.*] *Hinc cap. III. incipit in ed. Patau. Mox* consumabant *MS. Voss.* 2.

membranis Schotti *laudi* h. l. abfuisse, et diphthongo *ae* suprascriptum *i.* vt Noster scripsisse videatur, *in Graecia magni erant.* quomodo 9, 1. 1 et 14, 1. 4 loquutus est.

4 *Postquam eph. f. e.*] MS. Boecl. corrupte: *Post ephebus est factus.*

palaestrae] Nam inter quatuor artes, quibus apud Graecos pueri atque adolescentes exercebantur, etiam gymnastice erat: de qua post Hier. Mercurialem, Pet. Fabrum aliosque, accurate Vossius lib. de quatuor artib. popular. c. 3.

5 *Quoad stans compl. poss.*] Schoppius Verisimil. 3, 4 cum libris Bauaricis et quibusd. edd. vett. mallet *quo adstans.* quomodo et Freinshemius legendum existimabat; sed sensu diuerso. Nam τὸ *adstans* exponebat *coram factus, prope hostem positus;* vt sensus sit, non modo currere didicisse Epaminondam; sed etiam luctari, quo adstans et prope hostem positus eum complecti atque cum eo contendere posset. Schoppii vero sententia *adstans* idem fuerit quod *stans,* vt in Priapeis: *Auctumnus sterilis duobus adstans.* et apud Plautum Aulul. 1, 1. 17 *Istic adstato.* Iacentes enim, inquit, et stantes luctari solebant: de quo Pet. Faber Agonist. 1, 10 et H. Mercurialis de arte Gymnast. 1, 8. In MS. Boecleri fuit: *currendo* (omissa voce *luctando*) *ad eum finem,*

III. Ad hanc[1] corporis firmitatem plurima[2] etiam animi bona acceſſerant. Erat enim modeſtus, prudens, grauis,[3] temporibus ſapienter

1. at hanc *MS. Voſſ.* 1. — 2. plura *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. [*Heus. Ith. Heinr. Schmied. Stau.* 3. *Bipont. Tzſchuck. Pauſt.* plurima *Ed. Bos.* 2. *et rell.*] — 3. gnauis *MS. Ax.*

quod ſtans compl. p. a. c. Vir celeberrimus, et de litteris humanioribus, ſi quis alius, nuper et de me ſeorſim praeclare meritus, Ioh. Fr. Gronouius, nil mutandum exiſtimabat. Adponam verba eius ex epiſtola ante complures annos ad celeberr. Boeclerum ſcripta: Memini, inquit, olim tecum egiſſe me de verbis in Epaminonda cap. 2. *Itaque exercebatur plurimum etc.* Vbi nihil placebat mutari. Duplex erat lucta; *erecta*, quae peragebatur a ſtantibus, et *volutatoria* iacentium. Quin etiam vulgo acrius et vehementius agentes videntur non cum caſu feciſſe finem repugnandi, ſed tum quoque laboraſſe, vt ſecum detractum aduerſarium, ſi forte, ſuccumbere cogerent. Quo alludens Iuſtinus lib. 31 *Cum Romano, ſeu occupaueris prior aliqua, ſeu viceris, tum etiam cum victo et iacente luctandum eſſe.* Ab illo igitur ſiue altero genere, ſiue nimio conatu luctandi abſtinuiſſe Epaminondam, vſumque lucta hactenus ſeu certamen eousque produxiſſe, quousque ſtans et erectus, nondum iacens aut genibus nixus, aduerſarium complecti et nodis ſtringere et parem illi praeſtare poſſet. Iacentis enim illam contentionem ad ſtudium et ſpectaculum pertinere iudicauit, et illorum eſſe, qui in luctando nihil praeter praeſentem victoriam et athletae nomen ſpectarent: ipſe autem palaeſtra a caſtigabat, non propter campum, nec vt ſecum comparatum omnino vinceret; ſed vt exerceretur in praeſens; in poſterum melior agiliorque miles eſſet. De compacto igitur cum luctatore ſeu palaeſtrita egit, vt, ſi alteruter ſupplantatus collaberetur, ambo certaminis deſinerent. *Vsque ad eum finem*, non eſt *ea de cauſſa*, ſed *hucusque*. vt Ciceroni act. 1 in Verrem: *Manſit in conditione et pacto vsque ad eum finem, dum iudices reiecti eſſent.* quae verba perperam ſollicitantur a viris doctis. Lib. 1 de nat. deorum: *Quid dicam, quantus amor beſtiarum ſit in educandis cuſtodiendisque iis, quae procreauerunt, vsque ad eum finem, dum poſſint ſe ipſa defendere.* Quod ſi plures MSS. adfirmarent *quod ſtans*, forſan reiiciendum non eſſet. Scis enim Terentio et Ciceroni et ſimilibus ſaepe poni τὸ *quod* pro *quoad* vel *quantum ad*. Haec Gronouius. Quod Nepos heic dixit *vsque ad eum finem*, pro eo c. 9, 3 *vsque eo* poſuit: *vsque eo retinuit, quoad renuntiatum eſt viciſſe Boeotios.* Qui locus receptam lectionem, meo quidem iudicio, mire confirmat. Cicero alibi dixit *ad eum finem*. A Leid. tamen aberant illa *ad eum finem*.

in armis] MS. Dan. addit *vero*. non male.

1 *Temporibus ſapienter vtens*] Verſum heic imprudenti excidiſſe Nepoti, adnotauit Lambinus.

vtens, peritus belli, fortis manu,[4] animo maximo: adeo veritatis diligens, vt ne ioco quidem[5] mentiretur. Idem continens, clemens, 2
patiensque admirandum in modum:[6] non solum populi, sed etiam amicorum ferens iniurias: inprimisque[7] commissa celans; quod interdum non minus prodest, quam diserte dicere: studiosus audiendi:[8] ex hoc enim facillime disci arbitrabatur. Itaque quum in circulum veniisset, in 3
quo aut de republica disputaretur, aut de philosophia[9] sermo haberetur: numquam inde prius discessit, quam ad finem sermo esset adductus.[10]

4. [fortis manu. *Haec est constans lectio librorum. Sed quod Cornel. animi bona nunc recenset, Harl. ad ed. 1. coniecerat* fortissimus, animo max. *(et adsentitur Bergsträsser, nec plane improbat Tzschuck. ad ed. 2.) aut* forti animo, ingenio, *aut* consilio max. *Sed quoniam aliis illa coniectura videbatur audacior, ad ed. 2. noluit esse pertinax in defendenda sua suspicione. Bremi vocc.* fortis manu *a librario quodam intrusa esse opinatur, idque malit accipere Tzschuck. sed tamen dubius est.*] — 5. nec ioco quidem *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Long. Mag. Mox* item cont. *Ed. Gebh. Keuch. et* claemens *Ed. Iens. Med. Arg.* — 6. admirum in modum *MS. Voss.* 2. mirandum in modum *MS. Ax.* — 7. in primis *MS. Leid.* 2. *Dan. Mox in Ed. Iens. Med. Arg. Ald. est* caelans. *Mox a MS. Ax. aberat τὸ* dicere. — 8. audendi *Ed. Arg.* — 9. aut philos. *Ed. Iens. Med.* — 10. adductus. *Sic MS. Dan. Mendos. Leid.* 1. *Ax. Sed*

adeo veritatis diligens etc.] Vid. Hornei. Ethic. 2, 10. 4, Wendelin. philos. mor. 1, 31. 7 quaest. 1, Danhauer. colleg. decalog. disp. 5 s. 6 et disp. 6 s. 7, ac praesertim Nic. Abram. lib. 3 de mendac. et verit. s. 94 et deinc. De Aristide simile quid refert Plutarchus [tom. I. p. 319. add. Stau. ad ed. min.]

2 *Commissa celans*] Plura in hanc rem Andr. Schottus libro de Bono silentii. De artificio silendi diximus in Tiberio s. 64. [conf. Curt, 4, 6, 6.]

studiosus audiendi] Plerique Pythagoreorum quinquennium integrum silebant. De quo silentio post alios accurate egit Schefferus noster lib. de natura et constitut. philosophiae Pythagor. cap. 12. Plutarchus in Socr. Genio ait, Epaminondam fuisse ἄπληστον τοῦ μανθάνειν καὶ ἀκροᾶσθαι.

3 *Ad finem sermo ess. adductus*] Lambinus mallet *perductus*. Sed ita MSS. plerique, vt Dan. Leid. et Schotto visi. Longolius edidit *deductus*. V. not. Ernstii.

4 Paupertatem adeo facile perpessus est, vt de republ. nihil praeter gloriam ceperit:[11] amicorum in se tuendo caruit[12] facultatibus: fide ad alios subleuandos saepe sic vsus est, vt possit iudicari,[13] omnia ei cum amicis fuisse commu-
5 nia. Nam quum aut ciuium suorum aliquis ab hostibus esset captus,[14] aut virgo amici nubilis propter paupertatem[15] collocari non posset: ami-

aductus *MS. Voss.* 2. deductus *MS. Voss.* 1. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Keuch. Patau.* [*Wetz.*] eductus *MS. Leid.* 2. *Mox* adeo facile *aberant a MS. Leid.* 2. — 11. coeperit *Ed. Med. Arg.* — 12. caruerit *MS. Gif. Mendos. Dan. Leid.* 2. *Ax.* [*sed verum est τὸ* caruit, *h. e. more Graecorum* cărere voluit.] — 13. iudicari possit *MS. Leid.* 2. — 14. fuisset captus *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Keuch. Patau.* [*Wetz.*] — 15. quae propter paup. *MS. Boecl. Ax. Voss.* 2. *Ed. Arg. Par. Mag.* quam pr. paup. collocare non posset *MS. Voss.* 1. *Sau. Gif. Put. Ed. Iens. Med. Ald. etiam Ed. Long.* collocare *habet.* [*Heus. prisca lectio fuisse videtur:* aut virgo amici nubilis (*repete*, esset), quae propt. paup. colloc. non posset.]

4 *Paupertatem*] Iustinus 6, 8. 6 *Pecuniae adeo parcus* (i. e. non cupidus) *fuit, vt sumtus funeri deesset. Gloriae quoque non cupidior, quam pecuniae.* Frontinus 4, 3, 6 *Tantae abstinentiae fuit, vt in supellectili eius praeter ahenum et veru vnicum nihil inueniretur.* Aelianus 5, 5 vnam habuisse vestem scribit, eamque sordidam. adde eumdem 2, 43 et 9, 11. Apuleius in apologia, *strenuam* ei *paupertatem* tribuit.

facile perpessus] Facilem eam, leuem ac tolerabilem philosophando faciens, vt ait Plutarchus Pelopida, vbi plura in hanc rem. Inter eos, qui tenuissime parcissimeque vixerunt, recensetur ab Athenaeo 10, 3. Ceterum etiam haec patientia magnam gloriam parit. Tacitus 4, 44. 1 *Lentulo super consulatum et triumphalia de Getulis gloriae fuerat bene tolerata paupertas.* Vnde Aristides dixit: *plus gloriandum sibi egestatis caussa, quam Calliae pecuniae: quippe paupertatem qui aegre ferret, eius rarum esse exemplum.* Refert ex Aeschine Socratico Plutarchus Aristide, prope finem, et hinc docet, Aristidem *gloriam ex paupertate non minus, quam e tropaeis amasse, et cupiuisse.*

amicorum in se tuendo caruit facult.] Pelopidae inprimis, suas prolixe offerentis. Vid. Plutarch. Pelopida p. 279. Pro *caruit* MSS. Gif. Sch. ac, vt videtur, et Dan. *caruerit.* Sed repugnant, quae proxime sequuntur. [v. varr. lectt. *in se tuendo*, h. e. ad se alendum, ad vitae suae necessitates. v. Varron. d. R. R. 3, 1 et Heusing.]

6 *Pr. paupert. collocari n. p.*] Sic MS. Dan. et alii. MS. Boecl.

corum concilium[16] habebat, et quantum quisque daret, pro cuiusque[17] facultatibus imperabat. Eamque summam quum fecerat,[18] priusquam ac- 6
ciperet pecuniam, adducebat eum, qui quaerebat, ad eos, qui conferebant: eique vt ipsi numerarent, faciebat; vt ille, ad quem ea res perueniebat, sciret, quantum[19] cuique deberet.

IV. Tentata[1] autem eius est abstinentia a 1
Diomedonte Cyziceno.[2] Namque is rogatu Artaxerxis Epaminondam pecunia corrumpendum susceperat. Hic magno cum pondere auri Thebas venit; et Micythum[3] adolescentulum quinque talentis ad suam perduxit voluntatem: quem tum Epaminondas plurimum diligebat. Micythus[4]

16. consilium *MS. Voss.* 1. 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Long. Mag. Steph. Gebh. Boecl. Keuch.* — 17. cuiusque. *Aberat a MS. Ax. Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Steph. Gebh. Keuch. Sed Heus. vncis inclusit.* [*at bene id tuetur Brem.*] — 18. fecerat, [*i. e. collegerat, comparauerat.*] *Sic MS. Dan. Leid.* 2. *Voss.* 1. *Ed. Heus.* [*Stau.* 3. *Ith. Harl. Wetz. Tzschuck.* 1. 2. *Heinr. Schmied. Recte! nam plusquamperfectum indicatiui sequente imperfecto actionis celeritatem indicat. v. Tzschuck. Sed* faceret *Edd. rell.*] — 19. quibus et quantum *Ed. Ald. Lamb. Steph.*

1. temptata *MS. Voss.* 1. *Mox τὸ* est *aberat a MS. Voss.* 2. *Ax. Sed Ed. Long. ac Mag.* [*Wetz.*] tentata autem est eius abstin. — 2. Ciziceno *Ed. Iens. Med. Arg.* — 3. Admihitte *MS. Leid.* 2. Michitum *MS. Dan. Voss.* 1. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Mag. vbique.* Mythicum *et mox* Mythicus *Ed. Long.* — 4. Michytus *MS. Dan. et mox* Diomedonti.

quae pr. p. c. n. p. alii Codd. Magio teste, *quam pr. paup. collocare non posset.*

6 *Cum faceret*] MS. Dan. *cum fecerat.* bene. Mox Lambinus et alii: *sciret quib. et quantum c. d.* Sed illa *quib. et* absunt melioribus libris.

1 *A Diomedonte*] Idem testantur Plutarchus apoph. reg. [vol. VI. p. 730. opp. ed. Lipsi.] et Aelian. Var. 5, 5. A Iasone quoque Thessalorum tyranno tentatum, narrant Plutarchus l. c. et Aelianus 12, 9. vbi et de Pelopida, Phocione et Ephialte similia refert.

rogatu Artax. Ep. pecunia corrump.] MS. Boecl. *rog. Artaxerxis regis Ep. corrump.* omissa voce *pecunia.* [*Artoxerx.* Ed. Par.] Mox MS. Dan. *Michitum.* et statim *Michytus* ac *Diomedonti.* et s. 2 *si rex ea vult.*

Epamin. plurimum diligebat]

Epaminondam conuenit, et cauſſam aduentus
2 Diomedontis offendit. At ille Diomedonte coram, *nihil*, inquit, *opus pecunia eſt. Nam ſi ea rex* [5] *vult, quae Thebanis ſint* [6] *vtilia, gratis facere ſum paratus: ſin autem contraria, non habet auri atque argenti ſatis. Namque orbis terrarum diuitias accipere nolo, pro patriae ca-*
3 *ritate.* [7] *Te, qui* [8] *me incognitum tentaſti, tuique ſimilem exiſtimaſti, non miror: tibique* [9] *ignoſco. ſed egredere propere, ne alios* [10] *corrumpas, quum me non potueris. tu, Micythe,* [11] *argentum huic redde: niſi* [12] *id confeſtim facis, ego te tradam*
4 *magiſtratui.* [13] Hunc Diomedon quum rogaret, *vt tuto exire,* [14] *ſuaque, quae adtuliſſet, liceret*

5. ſi rex ea *MS. Ax. Dan.* — 6. ſunt *MS. Ax. Ed. Mag. Steph. Gebh. Keuch.* — 7. namque — caritate. *Abſunt ab Ed. Vltrai.* — 8. tuque *MS. Mendos.* tu quod *MS. Dan. Ax. Ed. Heus.* [*Ith.* te quod *Ed. Schmied.*] tu qui *MS. Boecl. Leid.* 1. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag.* [*Harl.* te qui *Edd. rell. et tuetur Stau. ad ed.* 3. *quia ſequitur* tibique ignoſco.] *Mox* temptaſti *MS. Voſſ.* 1. — 9. tibi *Ed. Iens. Med. Ald. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Patau.* — 10. neque alios *MS. Voſſ.* 1. *Leid.* 2. — 11. Micythe. *Abſt ab Ed. Ald. Lamb. Sed* et tu Mychyte *MS. Dan.* i tu Mythice *Ed. Long. Pat.* i tu Michite *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Long.* i tu Michyte *MS. Ax.* tu [Micythe] *Ed. Heus. quem vid.* — 12. aut niſi *MS. Voſſ.* 1. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Keuch.* — 13. ego trad. mag. *MS. Boecl. Voſſ.* 2. *In MS. Leid.* 2. *erat* magiſtratu, [*in datiuo antiquo. v. Stau. ad ed.* 1 *et* 3. *qui* magiſtratibus *coniicit.*] — 14.

Haec verba abſunt ed. Vltrai. Sed libri agnoſcunt. Lambino e Graecis expreſſa videntur, legendumque cum Cl. Puteano putat *prae patr. car.* quod etiam Schotto et Buchnero placebat. ſed nulla neceſſitate. V. Ind. *pro.* [N. in indice *pro* explicatur vel ἀντὶ (vti etiam exponit Tzſchuck.), vel *prae.* Enimvero vtramque interpretationem h. l. non admittit Heuſing. ſed comparandi habere ſignificationem contendit, laudatque Corr. ad Salluſt. B. Iug. 14, 16.]

3 *Te qui*] Pro *Te qui* MSS. Sch. *tuque.* Dan. *tu quod.* non male. Cod. Boecl. et Longol. *tu qui.* Statim vulgo erat, *tibi ignoſco.* Mox alii: *Et tu Michyte.* Vulgati: *I tu Michyte.* Statim MS. Boecl. *ego tradam magiſtr.* poſſis de argento capere.

4 *Attuliſſet*] Exc. Dan. *attulerat.* [*attuliſſe* MS. Voſſ. 2.]

efferre: iſtud,[15] inquit, *faciam: neque tua cauſſa, ſed mea: ne, ſi tibi ſit pecunia ademta,*[16] *aliquis dicat, id ad me ereptum*[17] *peruenisſe, quod delatum accipere noluiſſem.* A quo quum quaeſiſſet,[18] *quo ſe deduci vellet;* et ille, *Athenas,* dixiſſet:[19] praeſidium dedit, vt eo tuto[20] peruueniret. neque vero id ſatis habuit, ſed etiam, vt inuiolatus in nauem adſcenderet,[21] per Chabriam Athenienſem,[22] de quo ſupra mentionem fecimus, effecit.[23] Abſtinentiae erit hoc 6

exiet *MS. Leid.* 2. exiret *MS. Voſſ.* 1. 2. *Ax. Ed. Iens. Med. Arg. Long.* — 15. iſtud quidem inquit *MS. Ax.* [*Eleganter. Sed* illud, inquit *Tzſchuck.* 1. 2.] — 16. adempta *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Keuch.* [*Long. male.*] — 17. id ad me erept. *Sic MS. Dan.* [*Ed. Lamb. Bos.* 2. *et recentt. atque* ad me *coniungi debet cum* peruenisſe.] *Sed* id a me er. *MS. Boecl. Ax. Voſſ.* 2. id me er. *MS. Leid.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Long.* ad id me er. *MS. Voſſ.* 1. ad me er. (*omiſſo τῷ* id) *Ed. Par. Ald. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Patau.* — 18. quaeſiuiſſet *Ed. Keuch. ſed* quaeſiſſet *etiam MS. Voſſ.* 1. 2. *Leid.* 2. *Mox* deduci *etiam MS. Dan. Ax. Boecl. Voſſ.* 1. *Leid.* 1. [*Ed. Bos.* 2. *et ſeqq. recte. Nam* deducere *eſt de loco in alium locum ducere, et Stau. ad ed.* 1 *et* 3. *laudauit Cort. ad Salluſt. B. Cat. cap.* 55. *nr.* 2.] *Sed* duci *MS. Voſſ.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Patau.* — 19. diceret *Ed. Mag. Steph. Gebh. Keuch. Patau.* — 20. ex tuto *MS. Leid.* 1. tuto, *omiſſo τῷ* eo, *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag.* eo *uncis incluſit Heus.* — 21. aſcenderet *MS. Voſſ.* 1. 2. *Leid.* 2. [*et ſic, vel rectius* adſcenderet *Ed. Long. Lamb. Bos. et recentt.*] *Sed* eſcenderet *MS. Dan.* oſtenderet *MS. Ax.* — 22. Athenienſem curauit *Ed. Lamb. Steph. Gebh. (omiſſo deinde τῷ* effecit.] — 23. effecit. *Sic MS. Gif. Dan. Mendos. Ed. Sau.* [*Bos. et ſeqq.*] *Sed* procurauit *Ed. Long. Abeſt ab Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Mag. Lamb. Steph. Gebh.*

id ad me erep.] Sic diſerte Dan. habet. Boecl. *id a me er.* Longol. *id me er.* Ceteris fere abeſt *τὸ id.*

5 *Quo ſe deduci*] Ita reſcripſi auctoritate codd. Dan. et Boecl. Antea editi habent, *duci.* Mox Dan. pro *adſcend.* habebat *eſcenderet,* de qua voce diximus ad 2, 8. 6. Pro *effecit,* quod in MSS. Gif. et Schotti legitur, vulgatae edd. *curauit* ponunt, idque ante illa, *de quo ſup. m. f.* Longol. *procurauit.*

6 *Abſtinentiae erit hoc ſatis teſtimonium*] Vide Gruterum ad Plaut. Menaechm. prol. 16.

satis testimonium. Plurima quidem proferre [24] possemus; sed modus adhibendus est: quoniam uno hoc volumine vitam [25] excellentium virorum concludere [26] constituimus: quorum [27] separatim multis millibus versuum complures scriptores ante nos explicarunt.

24. proferre. *Aberat a MS. Boecl. Voss. 2. Ax.* — 25. vitam *MS. Dan. Ax. Voss. 1. Leid. 2. Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Keuch. Heus. Patau.* [*Harl. et ego id reposui. Sed* vitas, *quomodo legitur in ceteris meis edd. acriter lateque h. l. defendit Stau. ad ed.* 3.] *v. ad praef.* 8. — 26. viror. conclud. *Ita MS. Boecl. Ax. Voss. 2.* [*Ed. Bos. et seqq.*] *Sed* vir. complurimum concl. *MS. Voss. 1.* virorum complurium concl. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Keuch. Patau.* [*Add. Bos. not.*] *Statim* constituemus *MS. Leid. 1. Abest ab Ed. Iens. Med. Ald.* — 27. quas *Ed. Long. Mag. Steph. Sed* quorum *MS. Dan. Ed. Ald.* [*et rell.*]

Schoppium Grammat. philos. p. 112, Phil. Pareum Lexico Critico p. 1116, et quae nos in Indice. [In hoc n. de multiplici usu ac significatione voc. *satis* fusius agitur. *Satis* autem usitatius sequente genitivo ponitur. Neque vero desunt exempla, in quibus altera forma, ut τὸ ἄλις apud Graecos, occurrat. v. Stau. ad ed. 3. et *satis erit* h. e. significat *sufficiet.*] In observationibus Gisanii in Linguam Lat. p. 226. locus hic ita laudatur: *Abstinentis erat hoc satis testatum.* Quod fateor me non capere. Nec additur, an in vet. lib. sic legerit.

proferre] Aberat MS. Boecl. non male. Mox Dan. et alii codd. *vitam.* quod Magio emendatius videbatur. Et sane singulari numero etiam in praefat. extr. usus est Noster. vide, quae ibi adnotauimus. Mox alii *quas*, vel *quam separatim.* sed τὸ *quorum* etiam in Exc. Dan. et ed. Aldina legitur. Post *excellentium virorum* vulgati addunt *complurium.* quod MS. Boecl. abest. Idem MS. [et MS. Voss. 2.] pro *concludere* legit *condutere.*

multis millib. versuum] Sic solebant veteres ex versuum numero libri magnitudinem significare ac notare: fortasse ne quid alienum inculcaretur ac supponeretur, vel ne quid detraheretur. V. Ind. *versus.* [Ibi autem citantur Casaub. ad Athenaeum 6, 10. Salmas. prolegg. in Solin. 5. et in epist. quae in Sarrauianis exstat p. 235. Voss. de vitiis serm. 1, 26. Isidor. 1, 6, 14. etc. Post *quorum* supple *vitam.* Fisch. in not. mst. citat Menag. ad Laert. p. 175. b.] Ceterum hunc locum imitatus videtur auctor epitomes ecdicesos Hygini contra haeresiarchas, ante hos annos XXIV primum a Sirmondo editae, in prooemio: *Sancti quique orthodoxi viri, suo quisque tempore vniusculusque haeresis ortum, et certamen, et exitum, per plurimos libros, et multa millia versuum conscripserunt, quae nos epitomantes, iuuante Do-*

V. Fuit etiam[1] diſertus, vt nemo Théba- 1
nus[2] ei par eſſet eloquentia: neque minus con-
cinnus in breuitate reſpondendi, quam in per-
petua oratione ornatus. Habuit obtrectatorem 2
Meneclidam[3] quemdam indidem[4] Thebis, et
aduerſarium in adminiſtranda republ. ſatis exer-
citatum[5] in dicendo, vt Thebanum ſcilicet. Nam-
que illi genti plus ineſt virium, quam ingenii.
Is, quod in re militari florere Epaminondam 3
videbat, hortari ſolebat Thebanos, vt pacem

1. Fuit etiam *MS. Voſſ.* 2. *Ax. Ed. Heus.* [*Harl. Ith. Schmied. Bipont. Heinr. Pauſ. et ego id reuocaui. Atque Heuſingero τὸ* et *(quod exſtat in rell. edd.) pro* etiam *ſuſpectum eſt in hoc libello, quamquam haud negat, duo ſortaſſe loca eſſe, VIII.* 1, 5. *et XXV.* 8, 3. *quibus* et *pro* etiam *adhuc haereat, quorum vero, ait, fidem ipſa paucitas imminuit.*] *Statim* ne nemo *MS. Leid.* 2. — 2. ex Thebanis *MS. Ax. Boecl.* ei Thebanus par *MS. Dan. Ed. Heus.* [*Wetz.*] *Atque* ei *poſt τὸ* Thebanus *aberat hic a MS. Dan. Boecl. Voſſ.* 2 *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Heus.* [*Wetz.*] — 3. Meneclydem *MS. Dan.* Menedidem *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. vbique.* Menaclidem *MS. Ax.* Meneclidam *Ed. Heus.* [*Harl. Tzſchuck.* 2. *et ſic reſcripſi.* Meneclidan *Ed. Stau.* 3. *Tzſchuck.* 1.] — 4. indedem *MS. Voſſ.* 2. *Ed. Arg. Mox* et aduerſ. *etiam MS. Dan. Ax. Leid.* 1. 2. *Boecl.* [*Ed. Bos.* 2. *et ſeqq.*] *Sed copula abeſt ab Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Patau. Deinde* in *ante* adminiſtr. *aberat a MS. Leid.* 2. — 5. exercitus *MS. Voſſ.* 2. [*Forſan pro* exercitum, *ait Stauer. ad edit.* 3. *ſed* exercitatum *praefert, laudatque Oudendorp. ad Frontin. libr.* 2. *Strategem. cap.* 1. *num.* 30.]

mino, hoc vno libello concluſimus.

1 *Fuit et diſertus, vt nemo Theb. ei p. e. el.*] MS. Boecl. habet, *vt nemo ex Thebanis p. eſſ. el.* Exc. Dan. *vt n. ei Thebanus.*

2 *Habuit obtrectatorem Meneclidem quendam etc.*] De Meneclide vid. Plutarchus Pelopida c. 25. et in praeceptis politicis [p. 261. Opp. vol. 9. ed. Lipſ.].

et aduerſarium] Ita recte meliores libri, puta Dan. Leid. Boecl. Vulgo copula deeſt.

illi genti plus ineſt virium] Vide Beſold. de natura populorum cap. 3 et deinc. Torrent. commentar. ad Horat. p. 738. De Boeotiorum ingenio etiam Lambinus ad Horat. l. c. et Eraſmus in adagiis videri poſſunt. Ἀναισθήτους putatos Thebanos, e Demoſthenis orat. pro Pace cognoſcimus. [ſed conf. Stau. ad ed. 2. et 3.]

bello anteferrent, ne illius imperatoris opera desideraretur. Huic ille, *fallis*, inquit, *verbo cives*[6] *tuos, quod hos a bello auocas;*[7] *otii enim nomine seruitutem concilias.*[8] *Nam paritur pax bello. Itaque, qui ea diutina volunt frui, bello exercitati esse debent. Quare si principes Graeciae esse vultis,*[9] *castris est vobis vtendum, non palaestra.* Idem ille Meneclidas[10] quum huic obiiceret, *quod liberos non haberet, neque vxorem duxisset; maximeque insolentiam,*[11] *quod sibi Agamemnonis belli*[12] *gloriam videretur consequutus:* at ille, *desine*, inquit, *Meneclida,*[13] *de vxore mihi exprobrare: nam nullius in ista re mi-*

6. ciuis *Ed. Iens. Med. Arg. Par.* — 7. euocas *MS. Boecl. Mendos. Voss.* 1. 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag.* — 8. concilians *Ed. Med. Arg.* — 9. vultis esse *MS. Ax. Mox* nobis vt. *MS. Voss.* 1. *Ed. Mag.* — 10. Meneclydes *MS. Dan.* Menaclides *MS. Voss.* 2. Menedemides *Ed. Long.* Meneclidas *Ed. Heus.* [*Stau. Harl. Tzschuck.* 1. 2. *et ego reddidi, nam nr.* 5. *sequitur* Meneclida *in vocatiuo, cuius primus casus in* as *exire debet. Vulgo* Meneclides.] — 11. maximeque insolentia *Ed. Iens. Med. Arg. Ald. Long. Mag.* maximaque esset insolentia *Ed. Par.* — 12. belli. *Ita MS. Dan. Mendos. Voss.* 1. 2. *Ax. Ed. Vltrai.* [*Bos. et seqq.*] *Sed* bello *MS. Leid.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Patau.* — 13. Meneclida. *Sic etiam MS. Dan. Boecl. Voss.* 1. 2. *Leid.* 2. [*Bos.* 2. *et seqq.*] *Sed* Meneclide *Ed. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Bos.* 1. *Patau.* Meneclides *Ed. Mag.* Menedemida *Ed. Long.* Meneclyda *MS. Dan.* Menedida *Ed. Iens. Med. Arg. Par.* Menedide *Ed. Ald.* Menaclida *MS. Ax.*

3 *Auocas*] MSS. Boecl. et Schotto inspecti ac ed. Paris. [*euocas*, quod tamen Schottus non sequitur.

4 *Nam paritur pax bello etc.*] Vide Grotium de I. B. et P. 3, 15. 2.

qui ea diutina etc.] Vid. Forstner. not. ad Tac. 13, 53. 2.

5 *Quod liberos non haberet, neque vxorem duxisset*] Vid. inf. ad cap. 10, 1.

insolentiam] Suppositum Lambino videtur: nec tamen delere audet.

belli] Sic MSS. Dan. ac Schotto visi, et ed. Vltrai. Vulgati, *bello*. Statim vulgo erat: *desine, inquit, Meneclide.* Nos auctoritatem Codd. Dan. et Boecl. secuti sumus. *Meneclida*, vt *Atrida, Anchisa, Aeacida.* de quibus Vossius de analogia 2, 2 ac 3. Illa *quam tuo*, quae vulgo voci *minus*

nus vti consilio volo. [14] Habebat enim Meneclidas [15] suspicionem adulterii. *Quod autem me* 6
Agamemnonem aemulari putas; falleris. [16] *Namque ille cum vniuersa Graecia vix decem annis vnam cepit vrbem: ego contra, ex* [17] *vna vrbe nostra, dieque vno, totam Graeciam, Lacedaemoniis fugatis, liberaui.*

VI. Idem quum in conuentum veniisset Ar- 1
cadum, [1] petens, vt societatem cum Thebanis et Argiuis facerent: contraque [2] Callistratus Athe-

14. *Verba* quam tuo, *quae hic adduntur post* minus *in Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Patau. aberant a MS. Voss.* 1. 2. *Ax. Dan. Mendos. Leid.* 1. *Ed. Vltrai.* [*Bos. et rell.*] — 15. Meneclidas *MS. Leid.* 2. *Voss.* 1. 2. *Ed. Heus.* [*Stau.* 3. *Harl. Tzschuck.* 1. 2. *et sic rescripsi pro vulgato* Meneclides.] Menaclidas *MS. Ax.* — 16. fallis *MS. Mendos. Ed. Gebh. Keuch.* [*Quod addit Fischer. ed. Heus. in eo fallitur: nam Heus. in textu dedit* falleris: *in nota vero, Schott. membr.* fallis, *ait, quod verbum alterum,* putas, *excludit.*] — 17. contra ea vna v. n. *MS. Gif. Dan. Mendos. Voss.* 1. *Leid.* 2. *Ed. Gebh. Keuch.* [*et Heus. qui* vna vrbe *interpretatur, cum ciuibus vnius vrbis nostrae, sed grauiter impugnat eum Stauer. ad ed.* 3. *Tzschuck. tamen ad ed.* 2. *quia breuius est et concinnius, praetulerit* vna vrbe nostra, *tamquam ablatiuos absolutos, eo sensu, quum vna esset vrbs nostra, nisi sonus offenderit. add. Stau. ad* 2. *ed. ibique Harl.*]

1. Archadum *MS. Voss.* 1. — 2. contra *Ed. Iens. Med. Ald. Patau. Statim* Callistratus *MS. Dan. et* Athenienf. ductor legatus *MS. Boecl. Voss.* 2. *Ax.*

subiunguntur, etiam MSS. Dan. Sch. Leid. et ed. Vltrai. aberant. Schottus tamen perspicuitatis causa retinebat.

6 *Falleris*] Membranae Schotti *fallis.* vt s. 3.

vnam cepit vrbem] Troiam. Res nota ex Homero aliisque.

ego contra ex vna vrbe etc.] In MSS. Sch. et Gif. fuit: *contra ea vna v. n.* An leg. *contra ea, ex vna v. n.?* quomodo loquutus est praef. 6, infra c. 10, 4 etc. [*ex vna vrbe,* n. Thebis, et *die vno* n. post pugnam Leuctricam.]

1 *Callistratus*] Mox MS. Boecl. *Athenienf. ductor legatus.* quod spernere non ausim. Fortallis autem principem legationis, vt hodie loquimur, fuisse innuit. Florus *ducem legationis* vocat 2, 6. 7. [Sed Staver. ad ed. 2 et 3. de Callistrato et legatis agit, atque contra Bosium monet, *ductorem,* si lectio esset genuina, quod tamen non credit, h. l. non significare ducem aut principem legationis,

nienſium legatus, qui eloquentia omnes eo praeſtabat tempore, poſtularet, vt potius amicitiam[3] ſequerentur Atticorum; et in oratione ſua multa[4] inuectus eſſet in Thebanos et Argiuos, in 2 eisque[5] hoc poſuiſſet: *animaduertere*[6] *debere Arcadas, quales vtraque ciuitas ciues procreaſſet, ex quibus de ceteris poſſent iudicare. Argiuos enim fuiſſe Oreſtem*[7] *et Alcmaeonem, matricidas: Thebis Oedipum natum, qui, quum patrem ſuum interfeciſſet, ex matre liberos procreaſſet.*[8]

3. amicitias *MS. Voſſ.* 1. *Leid.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag.* amicitia *MS. Voſſ.* 2. — 4. multa *aberat a MS. Boecl. Ax. Voſſ.* 2. [Τὸ multa *hoc loco ſuſtinet aduerbii vicem ex graeca ratione. Sic in Timol. cap.* 5, 3. nonnulla inuehi, *notante Tzſchuckio et antea Boecl. in ind. voc. inuehi.*] — 5. in eosque *MS. Voſſ.* 2. — 6. animum aduertere *MS. Voſſ.* 1. *Mox* Arcadas *MS. Leid.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Heus.* [*Stau.* 3. *Ith. Tzſchuck.* 1. 2. *Heinr. Schmied. et ego ſic reſcripſi.* Arcades *Ed. Bos. et al.*] Archadas *MS. Voſſ.* 2. *Ax. Statim* qualis — ciuis *MS. Voſſ.* 2. *Etiam in Ed. Iens. Med. Par. eſt* ciuis. — 7. Horeſtem *MS. Voſſ.* 1. 2. *Leid.* 2. *Tum* Alcmeonem *Ed. Arg. Par. Long. Mag.* Alcynconem *MS. Leid.* 2. Alcineonē *Ed. Iens. Med. Dein* Oedippum *MS. Voſſ.* 1. 2. *Leid.* 2. — 8. procreaſſe *MS. Dan.* [*Ed. Lamb. Bos. Stau.* 1. 3.] *Sed* procreaſſet *MS. Voſſ.* 1. 2. *Ax. Leid.* 2. *Ed. Long. Mag. Keuch. Heus. Stau.* 2. *Patau.* [*Harl. Tzſchuck. et rell. recentt.*] *Statim* Hic *etiam MS. Leid.* 2. *Voſſ.* 2. *Sed* hinc *MS. Voſſ.* 1. huic *MS. Ax. Boecl. Ed. Iens. Med. Arg. Par. Long. Mag. Patau. Scheffer. in Obſſ. miſc. vol.* 8. *p.* 432. *coniecit* heic.

ſed δημαγωγὸν, vti adpellatur a Diodoro Sic. 15, 38. Add. de eo Xenoph. hiſt. gr. 6, 2, 39. vbi eum vocat δημηγόρον, ὑ μάλα ἐπιτήδειον ὄντα, (v. ibi Schneider) et libr. 6, 3, 10. vbi quamdam eius orationem recitat, Plutarch. Apophthegm. p. 195. Fabric. Bibl. gr. libr. IV. cap. 22. p. 558 ſqq. vol. V. ed. Harles. coll. tamen Frid. Iacobs Animaduerſſ. criticis in Galliſtrati ſtatuas et Philoſtratorum imagines etc. Lipſ. 1797. 8. pag. 5—7. et Ruhnken. in Hiſt. crit. orator. gr. p. 59.]

multa inuectus] V. ſupra ad praef. 8. MS. Boecl. *multa* aberat. De re vide Plutarch. apophthegm. reg. et praecept. polit.

2 *Procreaſſe*] Sic et MSS. ſed vir ſummus et de Nepote noſtro in primis praeclare meritus Aug. Buchnerus, aut hic legendum *procreaſſet*, (quomodo Longolius pridem, nuper et Keuchenius edidit,) aut ſupra *quem* pro *qui* reponendum, cen-

Hic in reſpondendo Epaminondas quum de ce- 3
teris peroraſſet, poſtquam ad illa duo opprobria[9] peruenit: *admirari ſe*, dixit, *ſtultitiam rhetoris Attici, qui non animaduerterit*[10] *innocentes illos natos; domi ſcelere admiſſo*,[11] *quum patria eſſent expulſi*,[12] *receptos eſſe ab Athenienſibus.* Sed maxime eius eloquentia eluxit Spartae, [le- 4
gati ante pugnam Leuctricam]:[13] quo quum

9. obprobria *Ed. Iens. Med. Arg.* [*Stau. Tzſchuck.* 1. 2.] — 10. animaduerteret *Ed. Mag. Steph. Gebh. Keuch. Stau.* 2. — 11. amiſſo *MS. Voſſ.* 2. [*ſed* ſcelus admittere *pro* perpetrare *eleganter dici, oſtendit Stau. ad ed.* 3.] — 12. pulſi *MS. Voſſ.* 1. *Leid.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Keuch. Patau.* [*Wetz.*] *Sed* expulſi *MS. Dan. Boecl. Ax. Voſſ.* 2. [*Ed. Bos. et ſqq. fere omnes.*] — 13. legati ante p. Leuctr. *Erant in MS. Dan. (in quo ſcriptum* Leuctrycam,) *Gif. Mendos. Ax. Boecl. Leid.* 1. 2. *Voſſ.* 1. 2. *Abſunt ab Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Patau. Vnci abſunt ab Ed. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. [*Ith. Brem. Tzſchuck.* 2. *Schmied. qui illa verba ad ſenſum et hiſtoriam neceſſaria eſſe iudicat in Lex. Cornel. p.* 42. *Vncis tamen ea incluſa ſunt in Ed. Bos.* 2. *Heus. et pluribus recentt.*]

ſebat. [et ego *procreaſſet* reſcripſi. Vid. varr. lectt. De Oreſte et reliquis reque ipſa v. Stau. ad edit. 2 et 3.]

3 [*Illos natos; domi*] Heuſing. locum ſic interpunxit et copioſe interpretatus eſt: *innocentes illos natos domi;* (i. e. ſine crimine, non incertis, non ſceleratis parentibus maioribusue;) *ſcelere admiſſo,* (poſtquam parentes interfeciſſent,) *cum patria eſſent pulſi,* (ſic in nota; in textu tamen dedit *expulſi,*) *rec. eſſe ab Athen.* etc. Sed Stau. ad ed. 3. late et eum refutat, et hiſtoriam fabuloſam explicat illuſtratque. Add. Pauſ. not.]

quum patria eſſent expulſi] Sic reſcripſi e MSS. Dan. et Boecl. cum antea legeretur *pulſi.* Vſus et alibi hoc verbo Nepos. Plutarchus hac ipſa in re: ἡμεῖς μὲν ἐξεβάλομεν etc.

4 *Legati ante pugnam Leuctric.*] Haec omittunt Longol. Mag. et Lambinus. Schottus quoque ex ora intruſa putabat, quod mox *Leuctricae pugnae* fiat mentio, addatque Nepos, *quod mox apparuit.* Et profecto nullo ſententiae detrimento omitti poſſunt. Erant tamen in plerisque melioris notae libris, vt Dan. Gif. Sch. Leid. Boecl. Quare ſatis habui, ſi vncis, vt ſuſpecta, includerem. Mox Longol. et e MS. ſuo Schottus: *legionum conuentu.* perperam. *Legationes* ſunt legati ipſi, vt alibi paſſim. [In indice de hac metonymia abstracti pro concreto agitur et citantur Iuſtin. 30, 3, 5. *legationes Attali*, Tacit. Ann. 15, 69. 1. et Ann. 12,

omnium ſociorum conueniſſent legati, coram frequentiſſimo legationum [14] conuentu, ſic Lacedaemoniorum tyrannidem coarguit, vt non minus illa oratione opes eorum concuſſerit, quam Leuctrica pugna. Tum enim perfecit, quod poſt adparuit, vt auxilio ſociorum Lacedaemonii privarentur.

1 VII. Fuiſſe patientem, [1] ſuorumque iniurias ferentem ciuium, quod ſe patriae iraſci nefas eſſe duceret, haec ſunt teſtimonia. Quum eum propter inuidiam ciues praeficere exercitui [2] noluiſſent, duxque eſſet delectus belli imperitus, cuius

14. legionum *MS. Mendos. Leid.* 2. *Voſſ.* 1. *Ed. Iens. Med. Arg. Par.* *Sed* legationum *MS. Dan. Boecl. Voſſ.* 2. *Ax.* [*Edd. rell. Recte. v. not.*] *Mox* ſi Laced. *MS. Voſſ.* 1. *dein* Leutrica *MS. Voſſ.* 2.

1. fuiſſe autem pat. *MS. Leid.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Patau.* [*Tzſchuck.* 1. *in altera tamen edit. vti in Bos. et rell. omiſſum eſt τὸ* autem.] — 2. exerc. praef. *Ed. Lamb. Patau.* praef. *omiſſo τῷ* exercitui *Ed. Iens. Med. Par. Ald. Statim* voluiſſent *Ed. Iens. Med. Arg. Long.*

17, 1. *ſeruitia* pro *ſeruis*, ac laudatur Buchner. de commutata dicendi rat. 1, 4, 5. Plures alios viros doctos, qui illum tropum, vtriusque linguae ſcriptoribus vſitatum, illuſtrarunt, excitat Stauer. ad ed. 3.]

Leuctrica pugna] Iconiſmum eius habes apud Sixtum Arcerium poſt notas ad Aeliani Tactica p. 173. Tempus inueſtigant Scaliger 5 de emendat. tempor. Petauius de doctr. temp. 10, 31 et Seldenus in Canone Chronico ad veteres Graecorum epochas p. 117. [Pugnam illam Leuctricam commiſſam fuiſſe Olymp. CII. ½ (a. v. c. 384. ante Ch. nat. 370.) docet Corſin. in Faſt. Attic. tom. IV. p. 7 ſq. Conf. Xenoph. Hiſt. gr. 6, 4. ibique Mori ac Schneideri not. Xenoph. Ageſ. 2, 23 ſeq. p. 233. ibique Bachii not. Pauſan. 9, 13, 2. Diodor. Sic. 15, 51—56 etc. Socii Lacedaemonior. fuerunt Elei, Argiui, Arcades. v. Plutarch. in Pelopida c. 24.]

ſociorum Lacedaemonii] Transponit haec Dan. Quod facit, vt ſuſpicer, *τὸ Lacedaemonii* gloſſema eſſe.

1 *Fuiſſe pat.*] Longol. *Fuiſſe autem pat.* Mox Lambinus coniicit *teſtimonio*. nil tamen mutat. neque opus mutatione: ſic enim et ſupra c. 4, 6 loquutus Nepos. [Conf. Valer. Max. 3, 7. ext. 5.]

[*inuidiam*] inprimis, quod in proelio ad Corinthum, repreſſa caede, Lacedaemoniis peperceraat. Diodor. Sic. 15, 72. notante Tzſchuckio.]

duxque belli imperitus] Cleomenes, teſte Pauſania Boeoticis, 9, 13 ſqq. Falſum itaque,

errore eo esset deducta[3] illa multitudo militum,[4] vt omnes de salute pertimescerent, quod locorum angustiis clausi ab hostibus obsidebantur: desiderari coepta est Epaminondae diligentia: erat enim ibi priuatus numero militis.[5] A quo quum peterent[6] 2
opem, nullam adhibuit memoriam contumeliae, et exercitum obsidione liberatum, domum reduxit incolumem. Neque vero[7] hoc semel fe- 3
cit, sed saepius: maxime autem fuit illustre, quum in Peloponnesum[8] exercitum duxisset ad-

3. ded. esset *MS. Leid.* 2. *Voss.* 1. 2. essent ded. *Ed. Boecl.* — 4. illa multit. mil. *Sic MS. Gif. Dan.* [*Ed. Bos.* 2. *Stau. Heus. et seqq.*] *Sed* illa mil. mult. *Ed. Boecl. Bos.* 1. res illa militum *MS. Voss.* 1. *Leid.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Patau.* res militum *MS. Ax. Boecl. Voss.* 2. [*quam lectionem probat Scheffer. et ait, eam nihil aliud significare, quam ipsos milites.*] Illa multitudinem militum *MS. Leid.* 1. — 5. militis. *Sic etiam MS. Voss.* 1. 2. *Ax. Leid.* 2. *v. Burmann. ad Phaedr.* 4. *fab.* 24, 16. *Sed* militum *Ed. Mag. Steph. Gebh. Keuch.* — 6. peteret *Ed. Iens. Med. Arg. Par.* — 7. nec vero *MS. Leid.* 2. *Voss.* 1. *Ax.* — 8. cum Pelop. *MS. Boecl. Ax. Voss.* 2.

quod Lambinus adnotat, *neque a Diodoro, neque ab aliis nominari.* [add. Diod. Sic. 15, 71 et infra in Pelopida c. 5, 1.]

illa multitudo militum] Vt nos edidimus, legitur in optimis libris Gif. et Dan. nec displicet Gebhardo. *Nam vt peccatum ducis*, inquit, *protrahat Nepos, immensam illam multitudinem ait coniectam in angustias, in quibus paucitas res gerere posset: multitudo vero nil nisi se impedire et hostis ferrum hebetare.* Recepit etiam in posteriores editiones suas Boecler. In Leid. erat, *ded. illa multitudinem militum.* Vnde olim coniiciebam legendum: *cuius errore eo esset ded. res, illa multitudine militum, vt etc.* h. e. in tanta militum multitudine. nam mox ait, *locorum angustiis clausos atque ab hostibus obsessos fuisse.* Hoc igitur videbatur innuere, in his angustiis multitudinem sibi ipsi fuisse impedimento, ne tota hosti resistere, aut etiam commode recedere posset. Quod si Gifaniani codicis scripturam retineri malis, dixeris, ob similitudinem omissa a librariis voce *multitudo*, ab alio τὸ *res* substitutum, quod aliquid deesse animaduerteret. Magis tamen placet prior coniectura nostra. Rem ipsam narrant Diodorus 15 et Pausanias Boeoticis s. libr. 9. c. 14 et 15.

erat enim priuatus] Nam, vt Diodorus 15, 71 et 72. refert, populus proditionis accusato magistratum (βοιωταρχίαν) abrogauerat, priuatumque fecerat. [*numero* h. e. loco, et *priuatus* h. e. non cum imperio, ἰδιωτεύων ap. Diod. Sic.]

verſus Lacedaemonios, haberetque collegas duos,[9] quorum alter erat Pelopidas, vir fortis ac ſtrenuus. Hic quum[10] criminibus aduerſariorum omnes in inuidiam veniſſent, ob eamque rem imperium his eſſet abrogatum, atque in eorum locum alii praetores ſucceſſiſſent:[11] Epaminondas populiſcito[12] non paruit, idemque vt faceret, perſuaſit collegis, et bellum, quod ſuſceperat, geſſit. Namque animaduertebat, niſi[13] id feciſſet, totum exercitum propter praetorum imprudentiam inſcientiamque[14] belli periturum. Lex erat Thebis, quae *morte multabat, ſi quis imperium diutius retinuiſſet,*[15] *quam lege praefinitum*

9. duos. *Ita etiam Ed. Arg. Long. Mag. Lamb.* [*Bos. et ſeqq.*] *Sed* ſuos *Ed. Iens. Med. Arg. Mag.* — 10. hi cum *MS. Boecl. Voſſ.* 1. *Leid.* 2. *Ax.* [*Ed. Brem. Tzſchuck.* 2. *Heinr. Add. not.*] — 11. ſucceliſſent *Ed. Iens. Med.* — 12. populiſcito. *Stc MS. Giſ. Dan. Ed. Vltraiect.* [*Ed. Bos.* 2. *et ſeqq.*] *Sed* plebiſcito *MS. Ax. Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Patau.* plebeſcito *MS. Voſſ.* 2. — 13. niſi. [*Sic codd. v. not. Ed. Bos.* 2. *et ſeqq.*] *Sed* vbi *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Patau.* — 14. inſcitiamque *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Boecl. Keuch. Bos.* 1. [*conf. Cic. de N. D.* 1, 1. *et Erneſt. clau. Cicer. voc. inſcientia.*] — 15. tenuiſſet *MS. Dan.*

3 *Collegas duos*] Alterum collegam fuiſſe Gorgiam, e Diodoro [15, 53. v. Stau. in ed. min. et Tzſchuck.] colligitur.

hic cum criminibus] Confirmant Schefferi emendationem [*hi*] Exc. Dan. in quibus diſerte ſcriptum *hii cum.* [*criminibus* h. e. criminationibus, accuſationibus. v. Salluſt. B. C. cap. 34, 2. ibique Cortii not. Conf. Appian. in Syriac. c. 41. qui cum noſtro conſentit, et Stau. ad min. edit. qui Cornelium peccati contra fidem hiſtoricam arguit.]

4 *Populiſcito*] Sic diſerte Giſ. Dan. et ed. Vltrai. Itaque non dubitaui reponere. vide quae dixi ad 3, 1. 5. Vulgo erat *plebiſcito.*

niſi id feciſſet] Etiam hoc loco pro *vbi* repoſui *niſi*, auctoritate MSS. codicum Dan. Leid. 1. Boecl. [Ax.] probante id quoque nobiliſſ. Boeclero. Hoc vult, niſi effeciſſet, vt collegae *legi non obedirent*, c. 8, 1.

5 *Lex erat Thebis*] V. Cic. 1 de inuent. c. 33. 38 ſq. Plutarch. apophth. reg. et Aelian. Var. 13.

forèt. Hanc Epaminondas quum reipubl. conseruandae causſa latam videret, ad perniciem ciuitatis conferre noluit; et quatuor[16] mensibus diutius, quam populus iusserat, gessit imperium.

VIII. Postquam domum reditum est, col- 1
legae eius hoc crimine accusabantur: quibus ille permisit, vt omnem causſam[1] in se transferrent, suaque opera factum contenderent, vt legi non obedirent. Qua defensione illis periculo liberatis, nemo Epaminondam responsurum putabat, quod, quid[2] diceret, non haberet. At ille in iudicium 2
venit: nihil eorum negauit, quae aduersarii crimini dabant, omniaque, quae collegae dixerant,[3] confessus est, neque recusauit,[4] quo minus legis

16. quattuor *Ed. Med.*

1. omnem vt causſ. *Ed. Steph. Gebh. Keuch.* — 2. qui quid *MS. Boecl. Voſſ.* 2. *Ax. Mox* non habebat *Ed. Mag.* — 3. dixerant *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Heus. Patau. Credo, melius.* [*Sic quoque Ed. Ith. Tzſchuck. Harl. Bipont. Heinr. Wetz. Schmied. et. ego reddidi.* dixerunt *Ed. Bos. Stau. Brem.*] — 4. renuntiauit *MS. Boecl. Mox* poenam legis *MS. Ax.*

hanc Epaminondas cum reipubl. conseruandae causſa latam videret, ad perniciem ciuitatis conferre noluit] Vide Plutarch. Pelop. p. 290 C, Ciceron. Phil. XI; inprimis Baudium in disſertatiuncula super Induciis, (quam libro 2 de induc. bell. Belg. inseruit) p. 39 et deinc. An autem liceat nonnumquam contra quam mandatum est, facere, si speres ei, qui mandauit, vtilius fore, Gellius 1, 13 disputat: ad quem locum videnda disſertatio Boecleri, quam de Religione Mandati inscripsit. Adde supra ad 14, 4. 3. adnotata.

1 *Collegae eius*] Sic et Aelianus ac Plutarchus in apophth. reg. etsi hic in Pelopida tantum Epaminondae et Pelopidae hac in re meminit.

quod quid dic.] MS. Boecl. *qui quid dic.* Forsan fuit *qui quod diceret.* [Sed Bosii coniecturam reiicit Thom. Wopkens. lib. 2. Lectt. Tullian. cap. 1. p. 121. notante Stau. ad ed. 3. et hic praeterea contra Heusinger. pugnans tuetur τὸ *dixerunt.*]

2 *Neque recusauit*] Sperni non debet, quod est in cod. Boecl. *neque renuntiauit.* Habet enim hoc verbi aliquando vim negandi, abnuendi, recusandi. Sabinus Asidius apud Senecam Suasoria 2 de Leonida Spartano: *Ego illi ad prandium promisissem: ad coenam renuntiassem.* Cogitent amplius,

poenam ſubiret; ſed vnum ab iis[5] petiuit, *vt in* 3 *periculo*[6] *ſuo inſcriberent.* EPAMINONDAS A

5. ab his *MS. Voſſ.* 2. *Ax. Leid. Ed. Iens. Med. Par. Lamb.* — 6. periculo. *Sic etiam MS. Gifan. Sau.* [*Thott.*] *Put. Mendos. et, quos Magius inſpexit, omnes; Ed. Iens. Long. Lamb.* [*Bos. et ſeqq.*] *Sed* ſepulchro *Ed. Ald. Mox* conſcriberent *Ed. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Patau. ſed* inſcriberent *MS. Boecl. Sau. Ax. Leid.* 1. 2. *Voſſ.* 2. [*Ed. Bos.* 2. *et rell.*]

qui cuncta veterum ſcriptorum in numerato habent.

in periculo] Quum viri docti non ſatis congruere huic rei vocem *periculum* cenſerent, certatim eam emendare conati ſunt. Aldus *in ſepulchro* edidit. quam lectionem Hotomannus 3 obſ. 20 tuetur, probatque et Iac. Gothofredus in commentario ad l. 2 Cod. Theodoſ. de ſentent. ex periculo recit. p. 393. Longolius coniecit leg. *in periſtylio.* Memmius; *in ſcapulo.* Lambinus, *in cippo*, vel *in cippulo.* Buchnerus *in titulo*, i. e. *αἰτίας ἐπιγραφῇ*, quod etiam Cl. Kirchmaiero placere video, ſed ita, vt videatur, adactus teſtimoniis Plutarchi et Aeliani, et antiqua conſuetudine, id potius de columna ſepulcrali ſiue inſcriptione monumenti Epaminondae, cauſſam mortis eius indicatura, accipi velle. Sed omnes iſtae emendationes nimium a ſcriptura librorum abeunt, qui conſtanter *in periculo* legunt. Propius accedit ad eam lectionem coniectura doctiſſimi viri, Iac. Sirmondi, qui legi vult *pariculo.* quem ſequuntur H. Grotius ſparſione florum ad Ius Iuſtinianeum p. 370 et Deſ. Heraldus in obſeruationibus cap. 50. ac in animaduerſionib. in Salmaſii obſervat. ad ius Att. et Rom. lib. 2 cap. 7. Niſi quod Heraldus tandem admittit *τὸ periculum* retineri poſſe, ſed vt idem ſit ac *pariculum.* qua voce ſignificari volunt *τὸ ἴσον, ἰσότυπον, ἀντίγραφον,* exemplum ex archetypo deſcriptum: dicique vt *pariculae chartae* apud Marculphum. Sed recte docuere Salmaſius in obſeru. ad Ius Att. et Rom. cap. 7 et lib. de modo vſurarum cap. 15. [add. idem ad Solin. pag. 858. b. ad hiſt. Aug. p. 380. a. *Fiſch.*] ac Iac. item Gothofredus loco paullo ante laudato, vocem *pariculum* infimae latinitatis eſſe, nec inſtituto Epaminondae aut ſententiae legis 2 C. Th. de ſent. ex peric. recit. conuenire: cum vtrobique non *ἀντίγραφα* ſiue exempla, ſed prototypa et ipſiſſima *αὐτόγραφα* deſignentur. nec abſolute dici *pariculum*, ſed *pariculum inſtrumentum, pariculas chartas, epiſtolas etc.* Ipſe Salmaſius [de mod. vſurar. p. 667. 669 ſq. 671. 677. *Fiſch.*] cum eruditorum aliis *periculum* exponit, titulum ſepulcralem, ſiue *ἐπιγραφὴν* monumenti: in cuius vicem ſententiam, qua condemnandus erat, Epaminondas in cippo ſuo conſcribi voluerit. Non quod id vnquam factum fuerit; ſed vt Athenienſes in inuidiam his verbis vocaret. Sed eo ſenſu hanc vocem vix alibi reperias. Neque credibile eſt, damnato et capitali ſupplicio adfecto Thebanos fuiſſe ſplendidum monumentum aut titulum poſituros. Nam veriſimile eſt Thebis non minus, quam Spartae et Athenis, damnatorum cadauera non in ſepulcro paterno, ſed peculiari loco ſepulta. Denique ver-

THEBANIS MORTE MVLTATVS EST QVOD[7]

7. quot *Ed. Ald.*

ba, quae Epaminondas in periculo scribi voluit, potius sententiam iudicum aut tabulas publicas, quam elogium sepulcrale, referunt. Quanquam huic interpretationi fauere videntur Plutarchus in apophth. et Aelianus 13, 42. apud quos Epaminondas iubet haec ἐπιγράψαι τῇ στήλῃ. Στήλην autem viri docti exponunt columellam sepulcris imponi solitam. [Sic interpretatus est Scheffer. ad loc. Aeliani: add. ibid. Perizon. de nostro etiam Nepotis loco.] Malim interpretari columnam, cui inscribebantur, quibus ignominia irrogabatur. Sic Athenienses Arthmium quemdam, Pistonactis F. Zelitem, quum vrbe eiecissent, quod Graecos pecunia corrupisset, vt Persae obsequerentur; condemnationem eius pilae aereae inscripserunt, potestate facta volenti eum occidendi, eique ac toti generi ipsius ignominia irrogata; adscripta etiam caussa condemnationis; quod aurum e Media in Peloponnesum inuexisset. Rem narrant Demosthenes Philippica 3 p. 49. et de falsa legat. p. 235. Aeschines orat. contra Ctesiph. p. 310. Dinarchus orat. contra Aristogitonem p. 77 et Nonnus sub initium collect. historiar. ad Stelitent. 1 Nazianzeni. qui addit: στήλη ἐστὶν ἢ λίθος ἢ χαλκὸς ἐν ἐπιμήκει τετραγώνῳ σχήματι, ἐν ᾗ ἐγγέγραπται ἡ τῶ στηλιτευομένου ὕβρις. Videri et Meursius potest in Cecropia cap. 29. Pari modo deuotionis Alcibiadis exemplum in pila lapidea incisum et in publico positum est. de quo noster 7, 4. 5. vbi vide Gebhardo adnotata. Atque hunc morem respexisse Plutarchum ac Aelianum, haud negauerim. Sed vt de eo verba Nepotis, et *periculi* vocem accipi debere putem, nondum adduci possum. Nusquam enim alibi, quod sciam, hoc significatu occurrit. Ac fieri potuit, vt hi mentem auctorum, vnde narrationem suam hauserunt, non satis perceperint, aut in alios auctores, quam Nepos, inciderint. Quare malim de libello, siue scripto iudicis, verba auctoris nostri accipere, atque illud *suo* non ad Epaminondam, vt cum aliis Salmasius facit, sed ad Thebanos referre, quo etiam Schoppius refert. Nam *periculum* indicem siue libellum Graecorum imitatione dici, Salmasius ipse locis alleg. ac in not. ad hist. Aug. p. 84 adnotauit. Idque clare docent tituli vtriusque Codicis de sententiis ex periculo recitandis. Nam quod in epigraphe, et textu l. 2. C. Theodos. *ex periculo recitari*, ac *promi*, id in textu l. 3 Cod. Iustin. de scriptis et in l. 1 C. Theod. de scripti recitatione proferri; l. 2 C. Iustin. l. 4 Cod. Theod. et l. omnem. 40 C. Th. de appellat. *de* vel *ex libello dari* dicitur. Etiam in notis Iuris Magnonis legitur: *D. P. de periculo. D. L. de libello.* Et in collatione Carthagin. 2 cap. 68 dicuntur *Exceptores, memores periculi et professionis suae, constituto die gesta edere festinasse, ita vt Notarii partis vtriusque in dictando non desint.* Neque enim possum adsentiri Iac. Gothofredo, ibi *periculi* vocem proprio significatu efferri censenti. *Exceptores* sunt scribae, librarii, ταχυγράφοι, qui acta seu gesta publici officii excipiebant, seruabant, recitabant, et de iure petentibus edebant. Eo-

EOS COEGIT APVD LEVCTRA [8] SVPERARE

8. Leuctram *MS. Leid. 2. Voſſ. 2. Ed. Ienſ. Med. Arg. Par. Long. Mag.* [*male. Graec. enim* Λεῦκτρα, ων.] Leuctrium *MS. Voſſ. 1.*

rum ſaepe mentio fit in illis Collationibus; itemque in Notitia Imperii, et alibi: vt docet Gothofredus in Comment. ad l. 2 C. Th. de numerariis etc. Vetus inſcriptio Rom. apud Gruter. 11 p. 1164 *Hinc pater exceptor, lector, leuita Jacerdos etc.* Geſta purgationis Caeciliani et Felicis cum Optato edita p. 767 edit. Albaſpinaei: *Nouit eos officium publicum, id eſt, Aedeſius et Iunius Exceptores.* Quae repetuntur p. proxima. *L. Aurelius Marcianus Aug. L. Exceptor* eſt in Inſcr. 4. p. 372. et in aliis *Exceptor* et *Exceptores Praeſidis.* Fit et in libris iuris aliquoties mentio *Exceptorum*, ponunturque in ſcriniorum officiis. Loca, praeter Gothofredum l. c. et in Paratitlis eius tituli, indicant Briſſon. Lex. Iuris, et Guther. de offic. domus Aug. 2, 14 et 3, 7. Graecis ſunt ἐκσκέπτωρες. Suidas: ἐκσκέπτωρ, ἐκσκέπτωρος. Male interpres: *Exſpeculator, Explorator, Contemplator.* Neque liquebat editori nouiſſimo, Aem. Porto. Fortaſſis nec doctiſſ. Meurſius intellexit, vix alias omiſſurus in Lexico Graecobarbaro. In Exceptores igitur optime congruit, vt *periculi* i. e. protocolli, vt hodie loquimur, *et profeſſionis ſuae memores, geſta edant.* non item, vt periculi ſibi imminentis recordantes id faciant. Quodnam enim periculum illud, et quomodo cum *profeſſione* Exceptorum coniungitur? Apud Capitolinum quoque in Marco Antonino cap. XI. *periculum praefectorum, quo* (ſiue, vt Caſaubonus legit, *ex quo*) *is ſemper iura dictaſſe* dicitur, ſi Caſaubono et Gothofredo credimus, idem eſt ac libellus ſiue formula a praefectis praeſcripta, etſi aliud Salmaſio viſum. Vid. Gothofred. l. c. p. 393. Ac ne quis ſequiori demum aeuo hunc vocis vſum introductum exiſtimet, Cicero quoque *tabulas publicas* et *pericula magiſtratuum* coniunxit in orat. frumentaria ſiue lib. 3. in Verrem c. 79. *Ordo eſt honeſtus*, inquit, *quis negat?* (de ſcribis loquitur,) *eſt vero honeſtius, quod eorum hominum fidei tabulae publicae, periculaque magiſtratuum committuntur.* Scio, aliter haec verba interpretari non ſolum Hotomannum l. c. ſed etiam Gothofredum. Vult enim tabulas publicas vocari *pericula magiſtratuum*, quod magiſtratuum adminiſtrationis tabulae a ſcribis diligenter conficerentur, ex quibus poſtea ratio adminiſtrationis Senatui reddi poſſet: et ſic ſi repetundarum arguerentur, accuſatoribus ſatisfieret; ideo aptiſſime, quibus illarum tabularum cuſtodia committitur, *periculum magiſtratuum* committi dici; eodem ſenſu, quo ipſe Cicero *ſuum ſcelus et periculum committere* dixit, pro Cluentio, paucis a fine pagellis. Sed quis non videt haec coacta nimis eſſe, et *pericula magiſtratuum*, illic tanquam monumenta publica, *ſcribis committi* dici? Sirmondus quidem etiam apud Ciceronem et in vtroque Codice, ac in notis Magnonis volebat *pariculi* vocem reponi, ſuffragante Grotio; ſed perperam, vt Salmaſius oſtendit. Cuius ra-

LACEDAEMONIOS QVOS ANTE SE IMPERATOREM NEMO BOEOTIORVM[9] AVSVS FVIT

9. Boeotorum *MS. Dan.* [*Dionyſ. Perieg. verſ.* 426. ἐπὶ Βοιω-

tiones fruſtra conuellere conatur Heraldus. Ait, *quae eiusmodi monumentis* (columnis puta aut pilis) *inſcribebantur auctoritate publica*, αὐτόγραφα *non fuiſſe, ſed* ἀντίγραφα, *verum* ἰσότυπα, *et eiusdem roboris ac ipſum* αὐτόγραφον: *ſententiarum autem plura fuiſſe exemplaria; totidem* ſcilicet, *quot dabantur exſequutioni mandandae.* Fateor, me non capere, quonam haec pertineant. neque nunc disputabo, quam vera ſint. Illud quaero, cur Epaminondas non in αὐτογράφῳ, ſed in *particulo*, h. e. vt illi interpretantur, in ἀντιγράφῳ verba iſthaec inſcribi petierit: cur item Imperatores non ex libello ſiue ſcripto prototypo, ſed ex *particulo*, ſiue exemplo, ſententias recitari iuſſerint. Hoc docere Heraldus debebat. Quid vero faciet *periculis magiſtratuum* apud Ciceronem? An et illic ἀντίγραφα deſignari dicet? Atqui non opus erat ἀντιγράφοις actorum, cum prototypa ſufficeret adſeruari. Potro apud Nepotem *periculi* vocem Cuiacius comment. d. tit. ad Cod. Iuſtin. et obſeru. 5, 255. Langlaeus Semeſtr. 5, 5. et ibi Bernh. Autumnus in notis p. 239. I. Raeuardus lib. protribunalium cap. 21. P. Faber Semeſtr. 2, 24. Oſu. Hilliger ad Donellum 28, 3. lit. H. et ex interpretibus Lambinus, Sauaro, Ernſtius, de libello ſiue tabella, in qua ſententia de Epaminonda morte multando perſcribenda erat, accipiunt. Videri tamen poſſit de tabulis publicis potius, ſeu archiuo Reip. accipienda; quomodo et Schoppius Veriſim. 4, 18. ac Gebhardus videntur accepiſſe. niſi quod hic *periculi* vocem vulgato ſignificatu exponit; vultque *Epaminondam petiiſſe, vt in actis illis, in quibus ſuum periculum ad memoriam notetur, talia inſcriberent.* vt *periculum* idem ſit, quod adnotatio ſiue commemoratio periculi illius in tabulis publicis. qui loquendi modus exemplo, puto, caret. Melius Schoppius, qui libellum ſiue annalem publicum interpretatur. Vt ita ſentiam, facit quod in ſententia inſcribenda non *multandus* vel *damnatus*, ſed *multatus* legatur. Quod magis archiuo, quam ſententiae iudicum, congruit. Et de huiusmodi monumentis Cicero quoque et Collatio Carthaginienſis videntur loqui. Sed de eo diſpiciant amplius, qui me perſpicaciores ſunt. neque enim quicquam temere adfirmare auſim. [Boſii explicationem probauit Geſner in theſ. L. L. ſub v. *periculum:* et parum discedit Schwabe, Rector Butſtad. in peculiari progr. de periculo Epaminondae, Vinar. 1780. 4. de cuius aliorumque expoſitionibus plura vid. in nota Harles. ad noſtrum locum. Tzſch. ad ed. 2. intelligit *elogium damnationis*, quod columnae inſcribi voluit Epaminondas. Ithe interpretatur *iudicium, quod capitis periculum adfert, condemnationem*, ſcriptam iudicii ſententiam. Proelium autem apud Leuctra commiſſum eſt ſecundum Pauſan. VIII. c. 27. pag. 655. Kühn. et Corſin. faſt. attic. IV. p. 7. ſq. Olymp. CII, 2.] *inſcriberent*] Sic repoſui e MSS. Sau. Leid. Boecl. praeeunte etiam Schoppio. Proprium huic rei verbum.

3 *Boeotiorum*] Dan. *Boeo-*

4 ADSPICERE[10] IN ACIE: QVODQVE VNO PROELIO NON SOLVM THEBAS AB INTERITV RETRAXIT[11] SED ETIAM VNIVERSAM GRAECIAM IN LIBERTATEM VINDICAVIT[12] EOQVE RES VTRORVMQVE PERDVXIT VT THEBANI SPARTAM OPPVGNARENT LACEDAEMONII SATIS 5 HABERENT SI SALVI ESSE POSSENT. NEQVE PRIVS BELLARE DESTITIT[13] QVAM MESSENE CONSTITVTA[14] VRBEM EORVM OBSIDIONE

τῶν etc. Horat. II. epist. 1. vers. 244. *Boeotum — natum. v. not.*] Boetiorum *MS. Leid. 2. Ed. Iens. Med. Arg.* Boetonum *MS. Voss.* 1. Boeticorum *MS. Voss. 2.* — 10. inspicere *MS. Voss. Mox* quodque *etiam MS. Dan. Sed* quoque *MS. Voss.* 1. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Steph.* aspicere *seu rectius* adspicere. In acie quoque vno. — 11. retraxit *etiam MS. Ax. Voss.* 1. 2. *Sed* extraxit *Ed. quaed.* — 12. vendicauit *Ed. Iens. Med. Arg. male. Mox in Med. est* habere. — 13. destitisse *MS. Leid.* 2. *Mox* Messene *MS. Voss.* 1. 2. *Dan. Ax. Leid.* 2. *Ed. Heus.* [*Stau. (qui multus est de illa vrbe et scriptura,*) 3. *Harl. Bipont. Ith. Tzschuck.* 1. 2. *Schmied. Heinr. et sic rescripsi pro vulgato* Messena.] Messane *Ed. Par.* — 14. constituta. *Sic etiam MS. Ax. Voss.* 2. [*Ed. Long. Lamb. Bos. et segq.*] *Sed* restituta *MS. Gif. Dan. Leid.* 1. 2. *Voss.* 1. *Ed. Sau.* destituta *MS. Boecler.* constitutus *Ed. Par.*

torum, non male. Stephanus: τὸ ἐθνικὸν Βοιωτός. Apud eundem Ephorus: Βοιωτοὶ περὶ τὴν τῆς γυμνασίας ἐπιμέλειαν ἠσχόληνται.

4 *Quodque*] Sic MSS. Malo Longol. et alii, *In acie quoque*. vt iam Lambino obseruatum.

si salui esse possent] Rem pluribus narrat Diodorus 15. p. 491. c. 65.

5 *Messena constituta*] Vide Pausan. Boeoticis. [siue libr. IX. cap. 14., inprimis libr. IV. c. 26. sq. c. 31 et 32. lib. VIII. c. 52. add. Stau. et Harl. ad nostr. loc. in ed. min.] MSS. Gif. Dan. Leid. et Sauaro: *restituta*. qua voce in re eadem vsus 16, 4. 3. MS. Boecl. *destituta*. Vulgatam lect. firmat Diodorus 15. c. 66. ἔκτισε τὴν Μεσσήνην, πολλὰς ποιήσας αὐτῆς οἰκήτορας. Ignoratus librariis rarior vocis vsus corruptelae occasionem praebuit. [In ind. Bos. Heusing. varii significatus verbi *constituere* explicantur, formulaque *constituere vrbem* in nostro loco exponitur, *vrbem euersam desertamque de integro condere, incolis et rep. formare*, et additur, optimos tamen libros habere *restituere*, quomodo etiam in loco παραλήλῳ. 16, 4. 3. *restituere*. Add. Tzschuck. et Wetzel. atque Stau. ad ed. min. praeter alios laudat Wesseling. de omnibus, quae Messenios presserunt, calamita-

CLAVSIT. Haec quum dixiſſet, riſus omnium cum hilaritate coortus eſt: neque quisquam iudex auſus eſt, de eo [15] ferre ſuffragium. Sic a iudicio capitis maxima diceſſit gloria.

IX. Hic extremo tempore imperator apud Mantineam, quum [1] acie inſtructa audacius inſtaret hoſtes, [2] cognitus a Lacedaemoniis, quod in vnius pernicie eius, [3] patriae ſitam putabant ſalutem, vniuerſi in vnum impetum fecerunt, neque prius abceſſerunt, [4] quam magna caede facta, [5]

15. de eo. *Erant in MS. Voſſ.* 1. 2. *Boecl. Dan. Ax.* [*Ed. Bos.* 2. *et ſeqq.*] *Sed abſunt ab ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Patau.*

1. cum cum *Ed. Arg.* — 2. hoſtibus *MS. Leid.* 2. *Voſſ.* 1. 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Patau.* [*Tzſchuck. Wetz.*] *Sed* hoſtes *Ed. Bos.* [*v. not. et edd. ſeqq.*] *Statim* cognitum *MS. Boecl. Voſſ.* 2. *Ax.* — 3. in eius vnius pernicie *Ed. Lamb. Steph. Gebh. Keuch. Patau.* in vn. perniciae eius *Ed. Ald.* eius *aberat a MS. Voſſ.* 2. — 4. aſceſſerunt *MS. Voſſ.* 2. — 5. facta. *Omittunt MSS. Boecl. Ax. Voſſ.* 2. *Leid.* 2. *Ed. Iens. Brix. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Heuſingerus verba* facta multisque occiſis *tamquam ſpuria, atque a grammatico quodam verbis* magna caede *ſuperſcripta incluſit vncis.* [*Tzſchuck. ad ed.* 2. *ſuſpicatur* magna caede, multis occiſis, *et refert illa verba ad Lacedaemonios, in Epaminondam acriter irruentes, et hominum ſtragem viam quaſi ſibi parantes, etſi omnino vtrimque caedem factam eſſe per ſe pateat. Stau. vero ad ed.* 3. *quod apud Diodor. Sic. XV. c.* 87. *legitur* καὶ

tibus agentem ad Diodor. Sic. libr. 15. cap. 66.]

de eo] Abſunt haec vulgo reducta a me auctoritate optimorum codd. Dan. Leid. Boecl.

1 *Apud Mantineam*] Prolixe de hoc proelio Diod. 15. p. 502. 503. [c. 87. vbi v. Weſſel.] Strabo 9. et Xenoph. hiſt. Gr. 7. prope fin. Iconiſmum habes apud Arcerium ad Tactica Leonis p. 176. In Ceramico ab Euphranore pictas exſtitiſſe res ab Athenienſibus in eo geſtas, docet Meurſ. in Ceram. cap. 4.

inſtaret hoſtes] Fidenter in textum recepi hanc MS. Dan. ſcripturam: quum vulgati omnes haberent *hoſtibus*. Nam, vt Priſcianus obſeruat lib. 18. Romani veteres vtrumque dicebant, *inſto illi, et illum*: ſicut Graeci ἐπισατήσει ὑμῶν καὶ ὑμῖν. Plautus Poen. 4, 2. 96. *tantum eum inſtat exitii*. Vide Voſſ. de conſtruct. c. 43. Eodem modo Noſter infra loquitur 18, 4. 2. Mox MS. Boecl. *cognitum a Lacedaem.*

mag. caede facta] MS. Boecl. et ed. Brixienſis omittunt

multisque occisis, fortissime [6] ipsum Epaminondam pugnantem, sparo eminus percussum, 2 concidere viderunt. Huius casu [7] aliquantum retardati sunt Boeotii: [8] neque tamen prius pugna 3 excesserunt, quam repugnantes [9] profligarunt. At Epaminondas, quum animaduerteret, mortiferum se vulnus accepisse, simulque, si ferrum, quod ex hastili in corpore remansserat, extraxissset, animam statim emissurum: [10] vsque eo retinuit, quoad re- 4 nuntiatum est, *vicisse Boeotios*. Id postquam

πολλῶν πας' ἀμφοτέροις ἀναιρεθέντων, *haud male opinatur, a Cornelio scriptum fuisse vel*, magna caede facta, multisque mutuo occisis, *vel*, mutua caede multis occisis.] — 6. fortissime. *Erat in MS. Leid.* 1. [*Ed. Bos. ac seqq. recte: Diodor. enim Sic. l. c.* ἡρωϊκῶς, ait, ὑπὲρ τῆς νίκης ἀγωνισάμενος.] *Abest ab Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Mox* pugn. pharo *MS. Leid.* 2. — 7. casu. *Sic MS. Voss.* 2. *Ax. Sed* caussa *MS. Leid.* 2. *Voss.* 1. cā *Ed. Iens. Med. Arg. Par.* causa *Ed. Long. Mag. Statim* aliquantulum *Ed. Arg. Long. Mag.* — 8. Boetii *MS. Voss.* 1. 2. *Ed. Iens. Med. Arg. vbique.* — 9. repugnantis *MS. Voss.* 1. — 10. emissurum. *Ita MS. San. Put. Gif. Boecl. Voss.* 1. 2. *Leid.* 2. *Ox. Ax.* [*Ed.*

facta. Mox *fortissime* etiam in MS. Leid. erat. A vulgatis abest.

sparo em. percussum] A Gryllo Xenophontis filio, vt apud Athenienses et Thebanos fama erat. Mantineenses et Lacedaemonii a Machaerione factum volebant. (vide Pausan. 8, 11. p. 621. ibique Kühn. et lib. 9. c. 15. p. 741.) Plutarchus Agesilao c. 35. ab Anticrate quodam, Lacone. [*Sparus (Speer)* erat iaculum rusticum, telum missile, nulla arte politum, in modum pedi recuruum; sed Cornelius, qui ipse paullo post *ex hastili* scripserat, intellexisse videtur de hasta seu hastae genere. Atqui Cicero, vbi etiam de Epaminonda narrat quaedam, modo *hastam*, modo *spiculum* nominat. Nam de Finib. libr. 2. cap. 30. *euelli*, ait, *iussit eam, qua erat transfixus, hastam*: et libr. 5. epist. ad diuers. ep. 12, 16. *tum*, inquit, *denique sibi euelli iubet spiculum* etc.]

3 *At Epaminondas*] Videri et Aelianus potest 12, 3. ac Val. Max. 3, 2. itemque Plutarch. in apophthegm. et Iustin. 6, 8.

statim emissurum] Confirmat hanc lectionem et cod. Boecleri. Nobilissimus Schefferus censebat ideo retinendam, quia simul respiciatur ad sanguinem et eius fluxum, cum quo anima coniuncta. Vulgo erat *amissurum*.

[*vicisse Boeotios*] Dubium tamen alii faciunt victoriam, et hanc vtique sibi adtribuerunt, teste Xenoph. hist. Gr. 7, 5, 25 sq. vbi v. Mori ac Schneideri

audiuit; *satis*, inquit, *vixi:* [11] *inuictus enim morior*. Tum, ferro extracto, confestim exanimatus est.

X. Hic vxorem nunquam duxit. In quo quum reprehenderetur, [quod liberos non relinqueret,] [1] a Pelopida, qui filium habebat [2] infamem: *maleque eum in eo patriae consulere* dicecet: *vide*, inquit, *ne tu peius* [3] *consulas, qui talem ex te natum relicturus sis: neque vero stirps*

Bos. 2. et seqq.] *Sed* amissurum *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. (quem v. ad Plaut. p. 25. D.) Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Patau.* — 11. nixi *MS. Voss.* 1. viri *Ed. Hagu.* [*Conf. Aelian. H. V.* 12, 3. *ibique Periz. et Iustin.* 6, 8. *ibique interpr. ac Stau. ad nostr. loc.*]

1. repr. [quod lib. n. rel.] *Ita, vncis tamen omissis, MS. Boecl. Dan. Sau. Voss.* 2. *Leid.* 2. *Ax. Sed* repr. a Pelopida, quod l. n. rel. *MS. Leid.* 1. *Omittuntur hic verba* quod l. n. rel. *eaque dein post τὸ* dicere *inseruntur in Edd. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Vnci absunt ab Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag.* [*Sed Heinrich. conticit, probatque Tzschuck. ad ed.* 2. in quo quum reprehenderet Pelopidas et diceret.] — 2. habet *Ed. Lamb. Mox* male *MS. Leid.* 2. — 3. ne in pe-

notas. Conf. etiam Cicer. Tusc. quaest. 2, 24. fin. inprimis Diod. Sic. 15. cap. 82—89. et Wessel. ad cap. 87. Sepultus vero est eodem, quo proelium factum fuerat, loco, et sepulcrale monimentum, (columna et clypeus, dracone insignis,) eius tumulo impositum, teste Pausan. 8, 11. p. 622. ed. Kühn. Is etiam libr. 9, 15. fin. refert elegos, ad Epaminondae statuam adscriptos. add. Wetzel. not. Fischer. in margine adnotauit, Epaminondam a Thebanis publice esse sepultum, teste Plutarcho vit. Fab. cap. 27. tom. 1. p. 473. ed. Tubing.]

1 *Hic vx. n. d.*] Tamen filium eius Stesimbrotum memorat Plut. in parall. p. 308. [p. 228. Opp. vol. 7. ed. Lipsi.] e Ctesiphontis 3. Boeoticorum: vxorem (γυναῖκα) a Phoebida amatam Polyaenus 2, 2. Gebhardus tamen negat Polyaeni verba fidem Nostro demere. [add. Tzsch. ad ed. 2.]

reprehenderetur, quod lib. non relinqu.] Sic MS. Boecler. et ante Lambinum vulgati, a quibus nec Dan. et Sau. codices discrepabant. Leidensis paullo aliter, *reprehend. a Pelopida, quod l. n. rel.* Primus Lambinus illa *quod lib. n. rel.* in alium locum coniecit, et illis, *maleque in eo patr. consuleret*, subiunxit, quem ceteri secure secuti sunt. Mihi suspecta sunt, et e cap. 5, 5. ab aliquo in ora libri adscripta videntur.

mihi poteſt deeſſe. Namque ex me natam relinquo pugnam Leuctricam, quae non modo mihi ſuperſtes, ſed etiam immortalis ſit neceſſe eſt.

3 Quo tempore duce Pelopida, exſules Thebas occuparunt,[4] et praeſidium Lacedaemoniorum ex arce expulerunt, Epaminondas, quam diu facta eſt caedes ciuium, domo[5] ſe tenuit: quod neque malos defendere volebat, neque impugnare, ne manus ſuorum ſanguine cruentaret:[6] namque omnem ciuilem victoriam funeſtam putabat. Idem, poſtquam apud Cadmeam[7] pugnari cum

ius *Ed. Stau.* 2. [*Harl.*] — 4. occuparunt. *Sic etiam MS. Leid.* 2. *Sed* occupauerunt *Ed. Steph. Gebh. Keuch.* — 5. domo. *Ita MSS.* [*v. not.*] *et Ox. Ed. Long.* [*Bos.* 2. *et plures ſeqq.*] *Sed* domi *Ed. Par. Ald. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Patau.* [*Wetz. et ſic Corn. in Pelopida c.* 4. *init. et in Dione c.* 9. *nec improbant Heus. et Tzſchuck. ad ed.* 2.] *et* retinuit *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Patau.* — 6. neque — — cruentare *MS. Boecl. Voſſ.* 1. 2. *Ax. Leid.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Long. Mox* putabat *aberat a MS. Voſſ.* 1. *Boecl. Tum* idemque *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Mag. Steph. Gebh. Keuch. Sed* idem *etiam MS. Boecl. Ax.* — 7.

2 *Ex me natam rel. pugnam Leuctr.*] Alteram, Mantineenſem, addunt Xenoph. h. Gr. 7. Diodor. 15, 87. et Val. Max. 3, 2.

3 *Domo ſe tenuit*] Lambinus edidit, *domi ſe retinuit*, Aldinam et Pariſ. edd. ſequutus. quanquam ipſe mallet *continuit*. quod Gebhardus recte reiecit, qui vulgatam lectionem firmat illo Curtii 10, 5. 8. *Nec ſe ipſos intra veſtibulum regiae retinere potuerunt.* et altero Varronis: *Si quis melodinis ſit ὄνος λύρας, Praeſepibus ſe retineat forenſibus.* Ed. Col. *domo ſe retinuit.* Ven. *domum ſe retin.* Verum in optimis libris Dan. Sau. Leid. 1. 2. Voſſ. 1. 2. Put. Boecl. erat, *domo ſe tenuit.* quomodo fere loquutus 18, 5. 7. 23, 12. 3. et 10, 9. 1. Quare non dubitaui ſic et hoc loco, praeeunte Savarone, reſcribere. [Atqui *tenere ſe domo* eſt manere. v. longam Stau. notam ad h. l. in ed. 3.]

quod neque malos defend. etc.] MS. Boecl. *quod n. m. d. volebat, neque impugnare, neque man. ſ. ſ. cruentare, namque o. c. vict. funeſtam.*

omnem ciuilem victoriam funeſtam] Vide Freinshem. not. ad Flor. 3, 22. 15.

Cadmeam] Arcem Thebarum. Scripti plerique: *Academiam* vel *Achademiam*. Quare Scheferus legit *arcem Cadmiam*: putatque, ſcriptum fuiſſe breuiter, *ar. cadmiam*. Mox MS. Boecl. *poſtq. ap. achademiam*

Lacedaemoniis coepit,[8] in primis ſtetit. Huius 4
de virtutibus, vitaque ſatis erit dictum, ſi hoc vnum adiunxero, quod nemo eat inficias,[9] Thebas et ante Epaminondam natum, et poſt eius[10] interitum, perpetuo alieno paruiſſe imperio; contra ea,[11] quam diu ille praefuerit Reipubl. caput fuiſſe[12] totius Graeciae: ex quo intelligi poteſt, vnum hominem pluris, quam ciuitatem fuiſſe.[13]

achademiam *MS. Boecl. Ax. Dan. Voſſ.* 1. Academiam *MS. Sau. Mendos. Ed. Iens. Med. Arg. Par.* Mantineam *MS. Leid.* 2. Achademi *MS. Voſſ.* 2. Cadmeiam *Ed. Long.* ad Cadmiam *Ed. Ald. Lamb. Patau.* [ad Cadmeam *ſuſpicatus eſt Heuſing. et in textum recepit Tzſch. in ed.* 2.] — 8. cum Laced. pugnauit *MS. Boecl. Ax.* pugnauit cum Laced. *MS. Voſſ.* 2. pugnare cum Laced. coepit *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Long.* [*Tzſchuck.* 2. *qui* pugnari *probaret, ſi ſequeretur* coeptum eſt, *vti in priore ſua ed. ſed neſcit, vnde? ediderat, at in nullo exſtat libro.*] cum Laced. pugnare *MS. Voſſ.* 1, *Leid.* 2. *Dan.* — 9. it infic. *MS. Leid.* 1. 2. — 10. poſt eiusdem *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Long. Mag. Lamb. Keuch. Patau.* — 11. contra ea. *Ita MS. Dan. Sau. Gif. Sed* cum ea *Ed. Iens. Med. Arg. Long. Mag. Lamb. Steph.* cum eo *Ed. Ald.* — 12. fuiſſet *Ed. Par. Long. Mag. Steph.* — 13. *Extrema hac vita in Ed. Iens. Med. addita leguntur haec verba:* EPAMINVNDAE VITA FELICITER FINIT.

cum Laced. pugnauit. Dan. et Long. *pugnare cum Lac. coepit.*

4 *Eat inficias*] MS. Leid. *it inf.* non male. Eſt enim parentheſis. Mox pro *contra ea*, alii *cum eo*. Sed alterum MSS. codicum auctoritate locisque Nepotis aliis ſtabilitur. Ind. vide.

poſt eius interitum etc.] Similia Diodorus habet 15. p. 498. et 504. c. 79. et 88. [conf. Stau. ad min. ed.]

vnum hominem pluris, quam ciuitatem fuiſſe] Similiter Livius 2, 10. *Pons ſublicius iter pene hoſtibus dedit, ni vnus vir fuiſſet, Horatius Cocles: id munimen illo die fortuna vrbis Romanae habuit.* Idem de Archimede 24, 34. *Habuiſſet tanto impetu coepta res fortunam, niſi vnus homo Syracuſis ea tempeſtate fuiſſet.* Apud eundem Scipio 28, 43. *Nec felicius Xantippum Lacedaemonium Carthagini, quam me patriae meae ſinerem natum eſſe, creſceretque mihi ex eo ipſo fiducia, quod poſſit in hominis vnius virtute tantum momenti eſſe.* Adde Iuſtin. 5, 4. 12. libr. 6. c. 8. [Demades p. 271. tom. 2. Reisk. *Fiſcher.* add. Stau. ad ed. 3.]

XVI. PELOPIDAS[1]

[ARGVMENTVM

Cap. I. In exſilium eiicitur. II. Cum duodecim adoleſcentibus clam Thebas reuertitur. III. Interfectis tyrannis, libertatem patriae reſtituit. IV. Reliquae eius expeditiones cum Epaminonda. V. Proelio aduerſus Alexandrum Pheraeum cadit.]

1 PELOPIDAS THEBANVS magis hiſtoricis,[2] quam vulgo, notus. Cuius de virtutibus dubito,[3] quemadmodum exponam, quod vereor, ne,[4] ſi res

1. Pelopidae vita *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald.* — 2. hiſtoricis. *Ita MS. Dan. Mendos. Boecl. Leid. 2. Voſſ. 1. 2.* [*Ed. Bos. 2. et ſeqq. h. e. doctis, litteratis, hiſtoriae peritis.*] *Sed* hiſtoriis *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Keuch. Bos. 1. Patau.* hiſtoricus *MS. Ax.* — 3. dubito. *Aberat a MS. Leid. 2.* — 4. ne. *Eſt in Ed. Lamb.* [*Bos. 2. plurimisque ſeqq. et requirit id h. l. elegantia formae periodicae. Heuſingerus vero id reiecit poſt* τὸ incipiam *ediditque*, ne non vitam; *quod* ne *ante* non *facilius excidere potuerit.*] *Nam* ne *abeſt ab Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos. 1. Heus.*

1 *Pelopidas Thebanus*] Hippocli filius, nobili Thebis genere: vt Plutarchus ait, [in vita Pelopidae, cap. 3. p. 251. tom. II. ed. Hutten.] Ad noſtrum igitur haud pertinet, quod vir doctus e Suida adducit.

magis hiſtoricis, quam vulgo notus] Non accipiendum hoc de vulgo Thebanorum, ac ſi ſuis ignotus fuerit; ſed de Romanis, aut etiam Graecorum aliis. Quare non eſt, cur quis exiſtimet, noſtrum ab initio ſcripſiſſe, *non magis hiſtoricis etc.* Ceterum in vulgatis libris legitur *hiſtoriis*; ſed noſtram lectionem firmant cum manuſcripti, Dan. Schotti et Boecler. tum, vt iam Lambino et Schotto obſeruatum, illa Ciceronis or. pro Mur. c. 7. *Tua vero nobilitas, Ser. Sulpici, tametſi ſumma eſt, tamen hominibus literatis et hiſtoricis notior eſt; populo vero et ſuffragatoribus obſcurior.*

ne, ſi res explicare] Lambinus ait, quosdam legendum putare, *ſi eas expl.* virtutes ſcilicet; idque probat: ita tamen, vt etiam hanc lectionem ferri putet poſſe, vt res geſtas Pelopidae ſignificarit, et *res ſummis*

explicare incipiam, non vitam eius enarrare, ſed hiſtoriam videar ſcribere:[5] ſi tantummodo ſummas adtigero, ne rudibus litterarum Graecarum[6] minus lucide adpareat, quantus fuerit ille vir. Itaque vtrique rei occurram, quantum potero;[7] et medebor cum ſatietati[8] tum ignorantiae lectorum. Phoebidas[9] Lacedaemonius, quum exercitum Olynthum duceret, iterque per Thebas faceret, arcem oppidi, quae Cadmea[10] nominatur, 2

5. ſcribere videar *MS. Ax.* — 6. Graec. litterar. min. dilucide *MS. Dan.* — 7. potuero *MS. Dan. Boecl. Voſſ.* 2. *Ax.* — 8. tum ſat. *MS. Ax. Voſſ.* 1. *Dan.* cum ſacietati *Ed. Iens. Arg.* — 9. Phebidas *MS. Dan. Ed. Iens. Med. Arg. Mox* Olyntum *Ed. Long.* — 10.

rerum opponi intelligamus. Verum nihil mutandum eſt. Neque tam *res* et *rerum ſummae* inuicem ſibi opponuntur, quam *res explicare*, et *rerum ſummas adtingere*. Illud pleniorem narrationem delignat, idemque eſt, ac *rationem geſtorum explicare* 14, 1. 2: hoc brevem et compendioſam. Porro a plerisque edd. τὸ *ne* abeſt: Lambiniana tamen habet, neſcio vnde deſumtum, neque enim in Commentario quidquam de eo adnotat. Et certe vix poteſt abeſſe. Nemo namque veterum, quod ſciam, hanc particulam poſt verbum *vereor*, in hoc ſtructurae genere, omiſit. Quocirca expungere eam nolui. Poſſet tamen etiam alio loco, poſt τὸ *incipiam*, inſeri, legique, *ne non vit. eius.* vt a librariis ob continens *non* omiſſa fuerit. Sed magis tamen placet mihi Lambinianus verborum ordo. Atque ſic et Cicero ſolet. vt de orat. 3, 9. *ne, ſi paullo obſoletior fuerit oratio, non digna exſpectatione fuiſſe videatur.* [add. Harl.]

ſed hiſtoriam] Vid. Ind. *hiſtoria.* [Ibi nempe *hiſtoria* explicatur ſcriptio publico actui rerum aptior ideoque inſtructior; *vita* autem priuatim moribus ſeruiens, ideoque ſimplicior.] Similiter et alii loquuti. de quo vide Sauaron. ad Sidon. 1. epiſt. 2.

lucide] Exc. Dan. *dilucide.* quomodo Terentius Phorm. 2, 3. 52. *Dilucide expediui, quis me oportuit.* Sed ſimplici *lucide* etiam Cicero vſus 2. de orat. cap. 25. *vt verbum illud, quod cauſſam facit, lucide breuiterque definiatur.* Apud eundem lib. 3. eiusd. operis cap. 10. in quibusdam libb. *puri lucidique ſermonis* mentio. Mox Dan. et Boecl. *quantum potuero.* ille etiam, *tum ſatietati.*

2 *Olynthum duceret*] Rem narrat Diodorus 15. p. 467. [cap. 19. n. vt adiuuaret Amyntam, regem Macedoniae, illam vrbem, quod ſatisfacere noluerant ciues, cunctis viribus cum ſociis Lacedaemoniis oppugnaturum. v. Harl. et Stau. ad ed. min.] et paullo aliter Xenoph. hiſt. Gr. 5. [c. 2, 11. ſqq.]

arcem oppidi — occup.] Prolixe de hoc Xenophon l. c.

occupauit impulsu [11] perpaucorum Thebanorum, qui aduersariae factioni quo facilius resisterent, 3 Laconum rebus studebant: idque suo priuato, [12] non publico, fecit consilio. Quo facto, eum Lacedaemonii ab exercitu remouerunt pecuniaque multarunt: neque eo magis arcem Thebanis reddiderunt, quod, susceptis inimicitiis, satius ducebant eos obsideri, quam liberari. Nam post [13] Peloponnesium bellum Athenasque deuictas, cum Thebanis sibi rem esse existimabant: et eos esse 4 solos, qui aduersus resistere auderent. Hac mente amicis suis summas potestates [14] dederant, alteriusque [15] factionis principes partim interfecerant, alios in exsilium eiecerant: in quibus Pelopidas hic, de quo scribere exorsi sumus, pulsus patria carebat. [16]

Cadmei *MS. Voss.* 1. Cadmeia *Ed. Long.* — 11. impulsum *MS. Boecl. Voss.* 2. *Statim* paucorum *MS. Voss.* 1. *Leid.* 2. *Boecl. Ax.* per paucorum *Ed. Iens. Med. Arg.* [*quod leue est et vix memorandum.*] *Mox* aduersarii *Ed. Long.* — 12. suae priuatae *MS. Voss.* 2. — 13. post *abest ab Ed. Iens. Med. Statim* Peloponensium *MS. Voss.* 1. *Leid.* 1. *Dan.* Peloponnesum *Ed. Iens. Med. Arg.* — 14. summam potestatem *MS. Voss.* 2. *Ax.* — 15. alteriusque. *Sic MS. Dan. Boecl. Leid.* 2. [*Ed. Bos.* 2. *et seqq.*] *Sed* alterius *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Patau.* — 16. carebat. *Aberat a MS. Voss.* 1.

Plutarchus Pelopida c. 5. brevius Diodorus 15. p. 498. [c. 20.] aliique. [v. Stau.]

quo facilius resisterent, Lacon. reb. stud.] De Thebanis vide Xenoph. l. c. p. 556.

3 *Pecuniaque multarunt*] Decem myriadibus drachmarum, vt Plut. Pelopida c. 6. ait. Quod autem idem in Praeceptis ger. reip. ab Agesilao seruatum scribit, id recte Magius de poena capitis interpretatur.

qui aduersus resistere] Lambino mirum loquendi genus videtur: putatque legendum, *qui sibi resist. aud.* vel certe, *qui se aduersus*, seu *aduersus se.* quod postremum et Barthio placebat. Sed constantem omnium librorum lectionem facile tuetur loquutio similis 17, 4. 7.

4 *Alteriusque factionis principes etc.*] Copulam *que* restitui e libb. Dan. et Boecl. nam vulgatis abest, etiam optimis.

II. Hi omnes fere Athenas se contulerant, [1] non quo [2] sequerentur otium, sed, vt, quemque [3] ex proximo locum fors obtulisset, [4] eo patriam recuperare niterentur. Itaque quum tempus est [2] visum rei gerendae, communiter cum his, qui Thebis idem sentiebant, diem delegerunt, [5] ad inimicos opprimendos ciuitatemque liberandam, eum, quo [6] maximi magistratus [7] simul consueue-

1. contulerunt *MS. Voss.* 1. — 2. quo sequer. *Sic MS. Dan. Ax. Mendos. Ed. Vltrai.* [*Bos. Heus. et seqq.*] *Sed* vt sequer. *MS. Voss.* 1. *Leid.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Patau.* — 3. quemcunque *Ed. Lamb.* [*sed temere, iudice Tzschuckio. Mox* fors *MS. Voss.* 2. *loco τῦ* fors: *quae duo vocc. saepius permutari, docet Arntzen. ad Vict. de V. illustr. cap.* 13. *nr.* 1. *v. Stau. ad ed.* 3. *Heusing. cuius not. conf. post* vt *interpunxit, vti iam Lambin. fecerat, et Fisch. in suo exemplo manu ita distinxit*, sed, vt, quemque etc. *vterque igitur τὸ* vt *retulerunt non ad τὸ* obtulisset, *sed ad τὸ* niterentur; *tunc* quemque *significat* quemcunque, *et post* eo *subintelligendum est* loco. *Atque Heusingeri interpunctionem admiserunt in textu, partim pluribus defenderunt Tzschuck.* 1. 2. *Harl. Brem. Heinr. quos sum sequutus. Contra Schmied. vulgatam interpunctionem* sed, vt quemque ex prox. *tuetur et consequutionem vocc.* vt quemque — obtulisset *magis latinam esse pronuntiat.*] — 4. optulisset *Ed. Iens. Med. tum* niteretur *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Long.* — 5. elegerunt *MS. Voss.* 2. [*Sed* delegerunt *h. l. aptius est. v. Stau. ad ed.* 3.] *et paullo ante* idem sciebant *Ed. Mag.* — 6. eum, quo die *MS. Ax. fortasse recte:* [*neque τὸ* die *supprimendum videtur Heusingero, quia veteres substantiuum, vbi nobis superuacaneum videtur, iterare soleant, et laudauit Voss. de constructione cap.* 55. *atque Cortium ad Sallust. B. Cat.* 51, 41. *At Tzschuck. sine maiore codicum consensu obtrudere nolit.*] cum quoque *MS. Voss.* 2. eum quoque *MS. Boecl.* cum quo *Ed. Ald.* — 7. maximi magistratus. *Sic MS. Dan. Sau. Mendos. Leid.* 2. *Voss.* 1. 2. [*Et plu-*

1 *Quo seq.*] Sic e membr. suis et Vltrai. ed. Schottus, itemque Exc. Dan. Alii, *vt seq.*

2 *Quo maximi magistr.*] Haec lectio est editionum vett. plerarumque, et quarumdam e recentioribus: quibus concinunt MSS. Dan. Sau. Schotti; quorum nemo adnotauit, *τὸ maximi* abesse. Etiam Boecler. et Leid. habent, etsi corrupte. nam ille: *cum quoque maximi magistr. similiter conf. ep.* hic: *cum quo maximus magistr. s. c. e.* Et res ipsa retineri iubet. Neque enim omnes Thebanorum magistratus vna epulabantur, sed Polemarchi tantum,

rant [8] epulari. Magnae saepe [9] res non ita magnis copiis sunt gestae; sed profecto numquam ab tam tenui [10] initio tantae opes sunt profligatae. Nam duodecim adolescentuli coierunt ex his, qui exsilio erant multati, quum omnino non essent amplius centum, qui tanto se offerrent periculo: qua paucitate perculsa [11] est Lacedaemoniorum potentia. Hi enim non magis aduersariorum factioni, [12] quam Spartanis, [13] eo tempore bellum intulerunt: qui principes erant totius Graeciae: quorum imperii [14] maiestas, neque ita

rimae vett. atque omnes Edd. post Bos. 2. Recte; atque, more Latinis vsitato, voc. magistratus in plurali numero de collegio, h. l. Polemarchorum, adhiberi, vberius docuit Stau.] *Sed* maximus magistratus *MS. Leid.* 1. magistratus, *omisso τῷ* maximi, *Ed. Lamb. Boecl. Bos.* 1. maxime magistratus *Ed. Keuch.* [*Sed in repetita Keuch. edit. Hafniae* 1776. *recte editum est* maximi.] *Statim* similiter *MS. Boecl.* — 8. consuerant *MS. Leid.* 2. *Dan.* consuerat *MS. Voss.* 1. cꝫuenerãt *Ed. Arg. Long. Mag.* — 9. spe *MS. Leid.* 2. — 10. ab tenui *MS. Voss.* 2. tam ab tenui *MS. Dan.* — 11. percussa *MS. Dan. Leid.* 2. *Voss.* 1. 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch.* 1. *Bos.* 1. *sollemni permutatione.* [*v. infra, XVIII, 5,* 1. *Sed rectius* perculsa, *h. e. adflicta, Ed. Bos.* 2. *et seqq. v. Heusing. ad h. l. qui etiam in indice voc.* percellere *h. l. ita legere iubet. Atque Stau. ad sect.* 4. *de vi verbi* percellere, *Burm. et Harl. ad Valer. Flacc.* 2, 91.] — 12. factionis *Ed. Iens. Med. Arg.* — 13. spartani *MS. Voss.* 2. — 14. imperii. *Sic MS. Dan. Mendos. Ax. Boecl. Leid.* 1.

Archias et Philippus, cum paucis aliis, vt Xenophon [in hist. Gr. 5, 4. vbi v. not. Schneider.] ac Plutarchus c. 11. qui prolixe rem narrant, tradunt. Hos *maximos magistratus* dixit.

simul consu. ep.] Xenophon [l. c. cap. 4, 4. vbi v. Mor. inprimis Schneideri not.] ait, Aphrodisia sub finem magistratus in polemarcheo celebrasse. Verum Plutarchus cum in Pelopida c. 9. tum in lib. de genio Socratis, [p. 348. vol. 8. opp. ed. Lipsi.] a Phyllida eorum scriba conuiuio exceptos scribit.

3 *Qua paucit. perculsa*] Sic Dan. et qu. edd. vt infra s. 4. Reliqui *percussa.* [vid. VV. LL.]

4 *Imperii maiestas*] Recte consensu quodam restituta vox *imperii*, et tam vulgatum *imperio*, quam *τὸ imperiosa* Lambini reiectum est, praeeuntibus libris melioribus Dan. Sau. Schotti, Boecl. Leid. Ineptum et valde coactum est, *maiestatem imperio* dici pro *in im-*

multo post, Leuctrica pugna,[15] ab hoc initio perculsa, concidit.[16] Illi igitur duodecim, quo- 5
rum erat dux[17] Pelopidas, quum Athenis interdiu exissent, vt vesperascente coelo Thebas possent peruenire, cum canibus venaticis exierunt, retia ferentes, vestitu agresti, quo minore suspi-

X 2

Voss. 1. 2. *Ed. Sau.* [*Bos. et seqq.*] *Sed* imperiosa *Ed. Lamb. Steph. Gebh. Keuch. Patau.* imperio *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Long. Mag.* — 15. post, Leuctrica pugna. *Sic MS. Dan. Ax. Boecl.* [*Ed. Bos. et seqq.*] *Sed* post Leuctricam pugnam *MS. Sau. Mendos. Leid.* 2. *Voss.* 1. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Patau.* — 16. perculsa concidit. *Ita MS. Dan. Ax. Mendos. Ed. Sau.* [*Ed. Bos.* 2. *et recentt. Recte. De potestate verbi* perculsa *v. nr.* 11. *et compositum* concidit *vim intendit.*] *Sed* percussa cecidit *MS. Voss.* 2. perculsa cecidit *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Patau.* — 17. dux erat *MS. Ax.*

perto, vel *imperii*. Longe aliud est *fulgor ab auro*. et similia. Vide Iud. v. *maiestas*. Recte quoque Lambinus, *Leuctrica pugna*, ablatiuo casu rescribendum, et, vt nunc legitur, locum distinguendum censuit, concinentibus codd. Dan. et Boecl. Nam illa *neque ita multo post*, seorsim accipi debent: quomodo 4. 3. 1. illa, *post non multo*. Vult scil. quinquennio post, quando Leuctrica pugna commissa est, id factum esse. Quod vulgo, et in MSS. Sau. Sch. aliisque habetur, *neque ita multo post pugnam Leuctricam*; nescio quomodo non satis congruens genio Nepotis mihi quidem videtur. Et, si de Mantineensi proelio accipias, (quo Lacedaemonios funditus corruisse et principatum Graeciae ἀνελπίστως amisisse, Diodorus 16. p. 474. scribit,) ne verum quidem fuerit. nam id toto octennio Leuctrico posterius fuit. Ne nunc dicam, res Thebanorum potius pugna ad Mantineam concidisse: sic enim exserte Diodorus 15. p. 498. Restabat, vt *τὸ concidit* fide codd. Dan. Sau. Sch. Boecl. poneretur; quod ego sine vlla haesitatione feci, cum et alibi noster hoc sensu id vsurparit. Confer c. 5, 4. 17, 5. 2. et 19, 2. 4. In Cod. Boecl. erat *percussa*. vitiose, vt arbitror. [Neque tamen, obseruantibus Tzsch. et Wetzelio, Spartani illo tempore totius Graeciae principes fuerunt; vide in Conone c. 4, 4. Paullo post, Mellonem, non Pelopidam, in primo loco ponit Xenoph. hist. Gr. 5, 4. 3. qui etiam *septem* numerat coniurationis auctores; contra cum Nepote Plutarch. Pelop. 8. *duodecim*, eorumque praecipuos, Pelopidam, primo loco, dein Melona, (Μέλων scribitur ab plutarcho,) Damoclidem, et heopompum.]

5 *Vesperascente coelo*] Diodorus *noctu* rediisse ait. Plu-

cione facerent iter. Qui quum tempore ipso, quo studuerant, peruenissent, domum Charonis [18] deuenerunt, a quo et tempus et dies erat datus.

1 III. Hoc loco libet interponere, etsi seiunctum ab re posita est, [1] nimia fiducia quantae

18. Caronis *MS. Voss.* 1. 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Statim* deuenerunt *etiam MS. Voss.* 1. 2. *Leid.* 2. *Sed* deverterunt *Ed. Lamb. Keuch. e glossemate.*

1. ab re posita est. *Sic MS. Boecl. Ax. Voss.* 2. *Leid.* 2. [*Ed. Bos.* 2. *Tzschuck.* 1. *Stau.* 1. 2. 3. *Brem. (quem vid.) Schmied.*] *Sed* a re posita *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag.* a re proposita est *Ed. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Patau.* [*Wetz.*] ab re proposita est *MS. Dan. Ed. Heus.* [*Harl. Bipont. Ith. Heinr. Tzschuck.* 2. *Et equidem verius, saltem aptius esse putem.* Propositum *enim, h. e. ab initio positum, erat Cornelio, ostendere, quantus vir fuerit Pelopidas (cap.* 1, 1.*) et quantas res non ita magnis copiis gesserit. Ab ea igitur re, antea*

tarchus c. 9. ἔτι ἡμέρας ὄσης, et aëre ob ventum et nimem mutari incipiente, eoque plerisque ciuium in aedes suas ob tempestatem reuersis.

quo studuerant] Subaudi *peruenire*. Sic ot 14, 4. 4. Non igitur opus corrigere *statuerant*. [Immo *studere* est festinare. v. 14, 4. 4. coll. cap. 6, 2. et ante *quo* intellige *eo*, nempe *Thebas*. Nam *peruenire* nomen loci requirit, vt Thebas. v. ad Cic. 16. ep. 4. *Tempore ipso*, n. vesperascente coelo, dictum est, vt ap. Terent. Hecyr. 4, 4. 5. *in ipso tempore. Fisch.*]

domum Charonis deuenerunt] Lambini iudicio vera scriptura est *deuerterunt*. quomodo Cicero pro Deiotaro: *cum domum regis deuertisset*. Sed nulla mutatione opus. Vsus eodem verbo mox c. 3, 1.

a quo et tempus] Quid sibi vult et *tempus* et *dies*? nonne idem sunt *tempus* et *dies*? vtrum tempus diei significat, an anni? Ita Lambinus. plane ridicule. Tempus enim diei intelligi, poterat ex antecedd. discere: *cum tempore ipso, quo studuerant, peruenissent*. Sensus igitur est, et diem, et tempus diei Charonem significasse. Nec male *tempus et dies* exponas tempus diei, per figuram, quam Graeci ἓν διὰ δυοῖν vocant. *Tempus* opportunitatem interpretari, hoc quidem loco, opus non est.

1 *Hoc loco libet interp.*] Servit haec formula, cum tacita velut προδιεραπείᾳ, inferendis in historiam iudiciis, obseruationibus, egressionibus, locis memorabilibus.

ab re posita] Sic MS. Boecler. Reliqui plerique tam editi quam scripti, *a re posita*. Lambinus tamen, *a re proposita*. quem alii postea sequuti sunt. Atque sic et Dan. *ab re proposita*. Mihi simplex rectum videtur. *Ponere* est referre, narrare, etiam optimis scriptoribus. Noster 15, 6. 1. *in eisque hoc posuisset etc.* Celsus 7, 9. *quod de cancro supra posui.* [v. varr. lectt.]

quantae calamit.] In Boecl.

calamitati [2] ſoleat eſſe. Nam magiſtratuum Thebanorum ſtatim ad aures peruenit, exſules in vrbem deueniſſe. [3] Id illi, vino epulisque dediti, vsque eo deſpexerunt, [4] vt ne quaerere quidem de tanta re laborarint. Acceſſit etiam, quod magis aperiret eorum dementiam. Adlata eſt enim epiſtola Athenis ab * Archia hierophante, 2

propoſita, alienum hoc interponit, nimiam fiduciam magnae calamitati eſſe ſolere. Conf. Heuſing. qui etiam monet, ponere *h. l. non eſſe narrare, referre: quod ita* ponenda, *non* poſita *dicendum fuiſſet. Sed quod* ponere *pro* proponere *etiam legitur, (v. interprr. ad Phaedr. III, 14, 8.) equidem* re poſita *loco ſuo remouere non audeo; at interpretor,* antea poſita, dictaue re, *vel* de qua agitur.] — 2. quanta calliditate *MS. Boecl. et Ax. a manu ſecunda; ſed manus prima ſcripſerat* calamitate. — 3. veniſſe *MS. Boecl. Voſſ. 2. Ax.* — 4. vsque deſpex. *MS. Ax. Mox* re *omittit MS. Voſſ. neſcio, vter.*

corrupte erat: *quanta calliditate ſol. eſſe.* et mox *veniſſe.*

vt ne quaerere quidem] Immo, ſi Plutarcho in Pelop. c. 9. credimus, quaeſiere ex Clarone ad ſe accito, ſed iam ebrii et negligenter. De epiſtola hac plane nihil Xen. [*quaerere* h. e. inquirere. v. Strau. ad ed. mai.]

2 *Ab Archia hierophante, Archiae*] Sic omnes hodie legunt, et feliciter reſtitutum ab Aldo, vt creditur, locum hunc exiſtimant; quoniam apud Plutarchum [in Pelop. c. 10. et de Socrat. genio vol. 8. p. 356. Opp. ed. Lipſ.] legitur, *veniſſe quendam Athenis ab Archia hierophante ad Archiam cognominem, hoſpitem et amicum, litteras adferentem etc.* Et tamen in MSS. et edd. vett. purioribus nullum vocis *hierophanta* veſtigium, quod ſciam, reperire eſt. Nam in iis fere legitur, *ab Archino vno ex his Archiae.* vel *ab Archia vno Tyſarchae*, vel *Tinarchiae.* quod poſtremum Longolius et Magius, (non adſentiente Lambino,) a negligentia Nepotis eſſe cenſent; qui quum in Graeco ſcriptore reperiſſet ἀπ' Ἀρχίου τινὸς τῶν Ἀρχίᾳ, ita reddiderit, ac ſi Τιναρχίᾳ vno vocabulo ſcriptum eſſet. Specioſe dictum, fateor; ſi meliores codd. ita legerent. Nunc quid prohibet, ne prima lectione, quae et optimorum codd. Dan. et Boecl. fuit, leuiter immutata legamus: *ab Archia, vni ex his, Archiae? Ex his;* magiſtratibus ſcil. de quibus paullo ante. Pro *vni* librarius ſcripſit *vno*, quod ad Archiam Athenienſem id pertinere putabat. Quanquam et hoc ferri poſſet, quum Titinius dixerit *vni collegii;* Terentius, *nulli conſilii;* Plautus, *coloris vili:* vt obſeruatum Priſciano. Sic alii *iſto, toto, altero*, dixere. de quo Voſſius de analog. 4, 6. qui et illud Apuleii huc refert 8. Metam. *vno potiundi ſtudio poſtponens omnia.* Sic noſter alibi, *alterae alae, totae inſulae*, pro *alteri, toti.* Fortaſſis et τὸ *Archino* retineri, vel in *Archinoo* mutari pot-

Archiae,[5] qui tum maximum magistratum Thebis obtinebat:[6] in qua omnia de profectione exsulum perscripta[7] erant. Quae quum iam accubanti[8] in conuiuio esset data, sicut erat signa-

5. ab Archia hieroph. Archiae. *Ita Ed. Ald. (in qua tamen scriptum est* hierophonte,) *Lamb.* [*Bos. 2. in textu; in ed. tamen prima abest stellula, Stau. 1. 2. 3. Tzschuck. 1. 2. Harl. Brem. Weiz.*] *Sed* ab Archino vno Thisarchiae *MS. Leid. 2.* ab Archino vno Hexhisarchiae *MS. Voss. 1.* ab Archino hierophante vno ex his, *MS. Voss. 2.* ab Archino vno ex his Archiae *MS. Dan. Ax. Boecl. Mendos. Venet.* ab Archino vno tysarchiae *Ed. Iens. Med. Arg. Par.* ab Archia vno, Tysarchae *Codd. vett. apud Mag.* ab Archia vno Tinarchiae *Ed. Long. Mag.* ab Archia, hierophante, vni ex his, Archiae *Ed. Heus.* [*Bipont. Ith. Schmied. Paust. quae emendatio admodum probabilis esse videtur.*] — 6. obtenebat *MS. Voss. 2.* optinebat *Ed. Iens. Med.* — 7. scripta *MS. Leid, 2. Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Lamb. Patau.* [*Sed* perscripta, *h. e. ordine et accurate pleneque scripta, Ed. Bos. et seqq. recte. v. Stau.*

est. nam vtrumque nomen Athenis vsitatum fuit. Certe si mittenti et accipienti vnum idemque nomen fuisset, vix dubito, Nepotem addita voce aliqua fuisse eos distincturum. Nec Plutarchi loco moueor. nam is saepe aliter, ac reliqui scriptores, nomina effert. [Add. Stau. ad ed. 3.]

qui tum max. magistratum Th. obtinebat] Polemarchi munere fungebatur. Vide dicta ad c. 2, 2. MS. Leidensi 1. *maximum* aberat.

exulum] Dan. *eorum* et in glossa *exulum*. Pari modo et alibi noster pronomen relatiuum non ad propius, sed remotius nomen refert. Vt 12, 2. 3. *Lacedaemonii cum Aegyptiis, a quibus magnas praedas Agesilaus rex eorum* (Lacedaemoniorum) *faciebat*. nisi illa *re eorum* glossema sunt. Infra 17, 4. 8. *qui supplicibus eorum nocuissent*. deorum scil. quorum templa Agesilaum sancta habuisse, l. 7. dixerat. Tacitus Agric. 41, 3. *Comparantibus cunctis vigorem etc. cum inertia et formidine eorum. ducum* scil. de quibus l. 2. Nulla necessitate Grotius, aliique corrigunt: *formidine ceterorum*. Barthius etiam inepte, *morum*. Quid enim *formido morum?* Paullo post MS. Dan. *cum iam occubanti*. Boecl. *iam* aberat.

sicut erat signata] Buchnerus putabat leg. *sicut erat, signatam s. p. s.* atque sic laudat etiam in accession. ad thesaur. Fabri, col. 1270. et hoc dicere, ait, Nepotem, Archiam non resignasse epistolam, sed signatam, vti acceperat, subiecisse in puluinum. Sane sic solent optimi scriptores, quorum loca praeter Buchnerum l. c. adnotarunt Geuartius Papinian. lection. 2, 7. Barthius ad Claudian. in tert. consul. Honorii v. 163. [Buchneri interpunctionem ac lectionem adoptarunt Cellarius, Ith. Brem. Schmied. Sed vulgatum tuentur Heus. Tzschuck. ad ed. 2. Stau. et Kapp.]

ta, ſub puluinum [9] ſubiiciens: *in craſtinum*, inquit, *differo res ſeueras.* [10] At illi omnes, quum 3
iam nox proceſſiſſet, [11] vinolenti ab exſulibus, duce Pelopida, ſunt interfecti. Quibus rebus confectis, vulgo ad arma libertatemque vocato, non ſolum, qui in vrbe erant, ſed etiam vndique ex agris concurrerunt, [12] praeſidium Lacedaemoniorum ex arce pepulerunt, patriam obſidione liberauerunt, auctores Cadmeae occupandae partim occiderunt, partim in exſilium eiecerunt. [13]

ad mai. ed. et Harl.] — 8. quum iam accubanti. *Ita ed. Long.* [*Bos. et rell.*] *Sed* cum iam occub. *MS. Dan.* cum accub. *MS. Boecl. Voſſ.* 2. *Ax.* cuidam accub. *MS. Leid.* 2. — 9. ſub pulu. *Sic MS. Dan. Boecl. Voſſ.* 1. 2. *Ax.* [*Ed. Bos. et ſeqq. recte. v. Burm. ad Petron. Satyr. c.* 74. *p.* 367. *ed.* 1. *et Stau. ad ed.* 3.] *Sed* in puluinum *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Keuch.* — 10. ſeueras. *Ita etiam MS. Mendos. Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch.* [*Bos. Stau.* 1. *et rell. plurimae.*] *Sed* ſerias *Ed. Stau.* 2. 3. [*Harl. Tzſchuck.* 1. *et Schott. id melius habere libros editos, (ſed quinam?) adfirmat: ſenſu quidem eodem; ſed* ſeueras *h. l. plus eſt. Plutarch. in Pelop. c.* 10. εἰς αὔριον τὰ σπουδαῖα. *v. Tzſch. ad ed.* 2.] — 11. cum iam non proceſſiſſent *MS. Voſſ.* 2. *Ax. Statim* vino pleni *MS. Ernſt. e gloſſemate, puto. Mox in MS. Ax. deerant verba,* duce Pelopida. — 12. concurrunt *Ed. Ald. Mox* liberarunt *MS. Voſſ.* 1. *Leid.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Lamb. Patau.* [*Wetz.*] — 13. alios in ex. eiec. *MS. Mag.* partim ex. eiec. *MS. Bau.* part. in ex. venerunt *MS. Leid.* 2.

ſub puluinum ſubiiciens] Longol. et alii, *in puluinum.* Sed noſtra lectio firmatur codd. Dan. et Boecl. Plane ſic Plutarchus c. 10. fin. ὑπὸ τὸ προσκεφάλαιον ὑπέθηκεν.

3 *Omnes vinolenti ſunt interfecti*] Non aduerſatur, vti Lambino viſum, Nepoti Plutarchus, quum c. 11. Leontidam ſobrium fuiſſe tradit. Nepos enim de magiſtratibus epulantibus ſolummodo hoc tradit. Ceterum *vino pleni*, quod Ernſtius in ſuo cod. reperit, gloſſema puto.

quibus rebus confectis] Paullo aliter Plut. p. 284. c. 12.

partim in exilium eiecerunt] Schoppius ait in V. C. legi *partim exſilium eiec.* laudatque illud Catulli carm. 34. *Cur non exſilium malasque in oras Itis?* et hoc Accii in Phoenillis: *Iuſſit proficiſci exſilium quouis genitium.* Sed apud Catullum

1 IV. Hoc tam turbido tempore, ſicut ſupra docuimus,[1] Epaminondas, quoad cum[2] ciuibus dimicatum eſt, domi quietus fuit. Itaque haec liberandarum Thebarum propria laus eſt Pelopidae: ceterae fere omnes communes cum Epami-
2 nonda. Namque in Leuctrica[3] pugna, imperatore Epaminonda, hic fuit dux[4] delectae manus, quae prima phalangem proſtrauit Laconum: omni-
3 bus praeterea periculis adfuit: ſicut Spartam quum oppugnauit, alterum tenuit cornu: quoque Meſſena[5] celerius reſtitueretur, legatus in Perſas eſt profectus. Denique haec fuit altera perſona The-

1. docuimus. *Sic etiam MS. Voſſ.* 1. *Leid.* 2. *Sed* diximus *Ed. Mag. Steph. Gebh. Keuch. male. Statim* Epaminundas *MS. Leid.* 2. — 2. cum *aberat a MS. Voſſ.* 1. — 3. in Leuctrica [*Ed. Lamb. Bos. Stau.* 1. 3. *Ith. Tzſchuck.* 1, *Brem, Wetz. Schmied.*] in *aberat a MS. Boecl. Leid.* 2. *Voſſ.* 1. 2. *Ed, Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Stau.* 2. [*Harl. Heinr. Bipont. Tzſchuck.* 2. *Pauſſ. v. Oudend. ad Caeſar. B. G.* 2, 1. *p.* 87. *b.*] in *vncis incluſit Heus.* — 4. dux *abeſt ab Ed. Iens. Med. Ald. Mox* primam *Ed. Mag.* — 5. eſſent *MS. Leid.* 2. Eſſena *MS. Voſſ.* 1. *Dan.* Meſena *MS. Voſſ.* 2, *Ax. in quo etiam eſt* quo *pro* quoque.

nil prohibet τὸ *in* aeque ad *exſilium*, ac ad *oras*, referre. Accius ἀρχαΐζει, ac praeterea poëta eſt. Nec opus, vt cum Voſſio transponamus verba. etſi non inſicior ſimiles ellipſes in ſcriptoribus priſcis reperiri: quod inter alios idem Voſſius obſervauit, cap. 65. de conſtructione. In Schoppiano codice τὸ *in* facile vltima proximae vocis abſorbere potuit. Et ipſum hanc lectionem poſtea improbaſſe, ex eo colligas, quod in addition. ad Mineruam Sanctii p. 363. cum reliqua duo loca commemoraſſet, hunc omiſit.

1 [*Epamin. — quietus fuit.*] Conf. Diod. Sic. 15, 81. Plutarchus tamen in Pelop. c. 12. Epaminondam cum Gorgida populum congregaſſe, et auxilio veniſſe. Sed Cornel. ſibi conſtat. v. ſupra Epamin. c. 10, 3. Nec Epaminondas in exſilium miſſus erat. v. Cellar. et Tzſch.]

2 *In Leuctr. pugna*] MS. Boecl. deeſt praepoſitio.

delectae manus] De cohorte hac multa Plutarchus Pelopida. [Haec cohors, quia conſtabat tribus coniuratorum armatorum centuriis, a Graecis dicta eſt λόχος ἱερός. v. Stau. et Diodor. Sic. 15, 81. ibique Weſſeling.]

3 *Altera*] Vid. Ind. [Ibi ſic explicatur: *altera perſona*, vnus ex duobus (h. l. Epaminonda et Pelopida,) quibus respubl. plurimum debet: additur *ſecunda tamen*, vt referatur ad ſuperiorem et primum (h. l. Epaminondam.) Nempe *alter* vnus e paribus, *ſecundus* inferior eſt. Eumenius paneg. c. 14, etc. Add.

bis, sed tamen secunda, ita vt proxima esset Epaminondae.

V. Conflictatus autem est cum aduersa for- 1
tuna. Nam et initio, sicut ostendimus, exsul patria caruit; et quum Thessaliam [1] in potestatem Thebanorum cuperet redigere, legationisque iure satis tectum [2] se arbitraretur, quod apud omnes gentes sanctum esse consuesset, [3] a tyranno Alexandro Pheraeo simul cum Ismenia [4] comprehensus, in vincula [5] coniectus est. Hunc Epaminon- 2
das recuperauit, bello persequens Alexandrum. Post id factum, numquam is animo placari potuit in eum, a quo erat violatus. Itaque per-

1. Thessaliam *MS. Voss.* 2. — 2. tectum. *Sic MS. Dan. Sed* tutum *Ed. Long. Mag. Steph.* — 3. *De lectione MS. Boecl. et Voss. v. not. Etiam in MS. Ax. Ed. Iens. Med. Arg. Long. Mag. est* factum, *pro* sanctum. — 4. similiter cum hismenia *MS. Boecl.* simul cum ii sine via *MS. Leid.* 2. *Atque* Hismenia *Ed. Iens. Med. Arg.* his Menia *MS. Ax. Graece* Ἰσμηνίας *dicitur.* — 5. vincla *MS. Voss.* 1. *Ed. Iens. Med. Arg. Long.*

Tzschuck. ad ed. 2.] Mox Barthius legebat: *sed tamen ita secunda, vt pr. e. Ep.*

1 *Legationisque iure*] Legationem tamen ad Alexandrum Pheraeum iterum obiisse Pelopidam, Polybius auctor est lib. 8, 1. *Publica amicitia,* qua fretum fuisse, Pausanias Boeoticis ait, legationem non euincit.

tectum] Sic libri meliores, Alii *tutum. Tectus* idem ac salvus, tutus, defensus.

quod apud omnes gentes sanctum e. c.] In MS. Boecl. [et Voss. 2.] corrupte erat: *quod apud eos gentes factum esse consuescet.* Scriptum fuerat *apud oes.* Pro *sanctum* etiam alii libri *factum* habent. quod recte Schottus improbat in notis ad script. de viris illustr. c. 25. Edita lectio firmatur MS. Danielis, et similibus aliorum scriptorum locis, quae congessit Grotius in adnotat. ad 2. de I. B. et P. cap. 18, 1. vbi et de re ipsa prolixe agit. Mox MS. Boecl. *similiter cum hismenia.* An fuit ὁμοίως *simulter*, quo Plautum Pseud. 1, 3. 148. pro *simul* vsum volunt? [Conf. Stau. ad ed. 5. de Alexandro Pheraeo, tyranno crudelissimo, Iasonisque genero, et ad ed. min. de Ismenia, duce Thebanorum; add. Plutarch. in Pelop. capp. 27. sqq. et Polyb. libr. 8. cap. 1. tom. III. p. 6. sq. ed. Schweighäuser.]

2 *Nunquam is*] MS. Boecl. [Ax. Voss. 2.] *nunquam se.* Dan. *nunquam animo plac. pot.*

[*persuasit*] expetitus a Thessalis, quos iterum vexabat Alexander, vti narrant Plutarch. l. c. 31. et Diod. Sic. 15, 80.

ſuaſit Thebanis, vt ſubſidio Theſſaliae proficiſce-
3 rentur, tyrannosque eius expellerent. Cuius bel-
li quum ei ſumma [6] eſſet data, eoque cum exer-
citu profectus eſſet, non dubitauit, ſimul ac [7]
4 conſpexit hoſtem, confligere. In quo proelio
Alexandrum vt animaduertit, incenſus ira equum
in eum concitauit, proculque degreſſus [8] a ſuis,
coniectu telorum confoſſus concidit. [9] Atque hoc
ſecunda victoria accidit. Nam iam inclinatae
5 erant tyrannorum copiae. Quo facto, omnes
Theſſaliae ciuitates interfectum Pelopidam coro-

6. ſumma cum ei *Ed. Lamb.* [*Wetz.*] — 7. ſimulac *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Mox* conſlingere *MS. Leid.* 2. — 8. digreſſus *MS. Voſſ.* 1. 2. *Leid.* 1. 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Steph. Keuch. Patau. vt Datam.* 11, 4. [*Sed* degreſſus *Ed. Lamb. Bos. et rell. conf. Plutarch. in Pelop. c.* 32. *Stau. Tzſchuck. etc.*] *Mox* confoſus *MS. Voſſ.* 2. — 9. concidit. *Sic MS. Dan. Ax. Leid.* 1. 2. *Voſſ.* 1. 2. [*Ed. Bos.* 2. *Heus. Stau.* 1. 2. 3. *et plur. recenti.*] *Sed* cecidit *Ed. Arg. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Patau.* [*Harl. Tzſch.* 1. 2.] *Statim* atque haec *MS. Boecl. Voſſ.* 2. *Ax. Dein*

init. Haec Tzſchuck. adnotau. in ed. 2.]

4 *Degreſſus*] Leid. et qu. edd. *digreſſus.* Mox *concidit* eſt in Dan. Leid. Boecl. Vulgati, *cecidit.*

ſecunda victoria] Lambini audaciam, [legentis *pugna* pro *victoria*,] caſtigauit etiam Rob. Titius locor. controu. 4, 8. Sed quod ipſe reponit *ſecuta victoria*, comparatque cum illo Velleii 1, 2. 3. *Athenienſes ſequuta victoria eſt:* eo opus haud eſſe, e dictis Buchnero adparet. Sicut et illud, non eſſe cur *ſuis*, quod vir doctus volebat, ſubaudiamus. In MS. Boecl. eſt: *Atque haec ſecunda victoria accidit.* Dictum videri poſſit, vt illud 2, 5. 3. *Haec altera victoria etc.* ni repugnaret, quod ſequitur, *nam iam inclinatae etc.* Mutauit, opinor, librarius, quod τὸ *ſecunda* non intelligeret. [*ſecunda* alii explicant propitia aut ſequente, proſequente Thebanos, quos fortuna, interfecto licet duce Pelopida, tamen non deſeruit: alii proprie *quum ſequeretur victoria.* Atque Tzſchuck. ex Diodoro Sic. 15, 80. ὁ Ἀλέξανδρος δευτέρᾳ μάχῃ λειφθείς, vſitata et propria ſignificatione intelligit, nec repugnare putat Plutarch. c. 32. et quae ſequuntur.]

5 *Omnes Theſſ. ciuit.*] De honoribus Pelopidae poſt mortem habitis prolixe Plutarchus in vita p. 296.

coronis aureis] Vid. Ind. [et Plut. in Pelop. c. 33. ſq.] Mox

nis aureis et ſtatuis aeneis, liberosque eius multo [10] agro donarunt.

Theſaliae *MS. Voſſ.* 2. — 10. aeneis — multò. *Aberant haec duo vocc. a MS. Boecl. Voſſ.* 2. *Ax. Mox* donauerunt *Ed. Arg. Long. Mag. Steph. Gebh. Keugh.*

MS. Boecl. *et ſtatuis, liberos-* haud vane colligas, cetera, quae *que eius agro donarunt.* vnde vulgo adiiciuntur, a gloſſa eſſe.

XVII. AGESILAVS

[ARGVMENTVM

Cap. I. Cum fratris filio de honore regni contendit. II. Pactas cum Tiſſapherne inducias religioſe ſeruat. III. Phrygiam depopulatur. Epheſi hiemat, et militem exercet. Alio ſe citurum ſimulat, ſemper in Aſia victor. IV. Domum reuocatur. Boeotios vincit, iisque parcit. V. Bello circa Corinthum victor, miſeratur caedem Graecorum. VI. Ad pugnam Leuctricam ire recuſat. Spartam ſeruat ſingulari commento. VII. Patriam ſubleuat pecunia. VIII. Eius corporis et vitae ratio. In portu Menelai morbo decedit.]

1 AGESILAVS LACEDAEMONIVS, cum a ceteris ſcriptoribus, tum eximie a Xenophonte Socratico[2] collaudatus eſt: eo enim vſus eſt familiariſ-
2 ſime. Hic[3] primum de regno cum Leotychide,[4]

1. Ageſilai vita *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald.* — 2. Sacratico *MS. Voſſ.* 1. 2. *Statim* collatus *pro* collaudatus *Ed. Long.* — 3. hic. *Sic reſcribe.* [*et ego recepi id.*] *In ipſa ed. Boecl. Bos. Stau.* 1. *eſt* hinc *vitioſe.* — 4. Leontychide *MS. Leid.* 2. *Ed. Ald.* Leutychide *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Long.* [*et ita eum conſtanter vocat Herodotus libr. VI. cap.* 65. 71. 72. *inprimis VIII. cap.* 131. *de ſtemmate illius, (vbi v. Valcken.) ac IX. cap.* 91. *et ſic nomen ſcribere iuſſit Oudendorp. ad Frontin. Strateg. I.* 11. *ſect.* 7. *p.* 138.]

Elogium Ageſilai habes apud Diodor. 15 p. 473. In MS. Dan. *Hageſilaus* ſcriptum erat et heic et ſupra.

1 *A Xenophonte*] Pro *collaudatus* vitioſe qu. edd. vett. *collatus.* [*Socraticus* dicitur, quia Xenophon Socrate vtebatur duce ac praeceptore. Xenophon autem *collaudauit*, h. e. maxime laudauit Ageſilaum in peculiari quodam libello, quem quidem Valcken. ad Herodot. III. 134. 9. 27. ſophiſtae potius cuiusdam ingenio, quam Xenophonti adtribuit; contra vindicarunt eum Xenophonti Weiske in defenſione illius libelli in edit. Xenoph. Opp. vol. IV. Lipſ. 1801. 8. p. 405 ſqq. et Io. Gottl. Schneider ad edit. Xenoph. Oeconom. Conuiu. Hieron. Ageſilai, Lipſ. 1805. 8. p. 267 ſq.]

vſus eſt familiariſſime] Quaerit Lambinus, Xenophon Ageſilao, an hic illo; et illud potius cenſet. Ego poſterius. nam

fratris filio, habuit contentionem. Mos est enim a maioribus Lacedaemoniis traditus, vt duos haberent semper reges, nomine magis quam imperio, ex duabus familiis Procli[5] et Eurysthenis; qui principes ex progenie Herculis Spartae[6] reges fuerunt. Harum[7] ex altera in alterius familiae locum fieri non licebat. itaque[8] vtraque[9]

5. Procli. *Ita etiam MS. Leid. 2. Voss. 1.* [*Ed. Long. Bos. 2. Stau. Heus. Ith. Brem. Bipont. Heinr. Paufl.*] *Sed* Precli *MS. Voss. 2.* Proclis *Ed. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos. 1.* [*Tzschuck. Harl. Wetz. Schmied.*] *Mox* Eryfthenis *MS. Leid. 2. Dan.* Erifthenis *MS. Voss. 1. Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald.* — 6. Sparthae *MS. Dan.* — 7. Horum *(scil. Procli et Euryfth.) MS. Mendos. Voss. 1. 2. Ax. Leid. 2. Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Heusing.* [*Ith. Schmied. Bipont. Heinr. Tzschuck. 2. qui cum Heusing. illam lectionem late defendit. Sed* harum, *scil.* familiarum, *Ed. Bos. Stau. Harl. Brem. Wetz. Tzschuck. 1. Paufl.*] — 8. ita *MS. Voss. 1.* [*et h. l. propter seq. τὸ* vtraque *fuauius.*] — 9. vtraque. *Sic*

vsus est idem, qui *collaudatus*. Xenophontem secum et in pretio habuisse, etiam Plutarchus ait in apophthegmatis Laconicis, [p. 796. vol. 6. Opp. ed. Lips.]

2 *Ex duabus familiis*] Quarum genealogiam habes apud Henning. tomo 3 theatri genealog. p. 465 et deinceps, aliosque. Ceterum Plutarchus Lysandro et in apophthegm. Lacon. *Eurypontidas* et *Agidas* vocat. nam, vt diserte Paulanias testatur in Laconicis, qui antea *Proclidae*, post ab Euryponte, Procli ex Soo nepote; qui *Eurysthenidae*, ab Agi, Eurysthenis F. nomen acceperunt: vt iam a Lambino obseruatum est. adde Cragium 2, 2. Magius adnotat, nostrum *e duabus familiis* idcirco dicere, quia, quum praeter has plures essent Spartae Heraclidarum familiae, ex reliquis, vt Plutarchus ait, nullus per generis nobilitatem plus, quam alii, in rebus vrbanis poterat. [add. Stau.]

Procli] Sic MSS. meliores et edd. vett. Atque sic et Cicero extulit de diuinat. 2, 43 *Proclus et Eurysthenes, Laced. reges.* [Sed Ernesti et Hottinger in edd. l. c. dederunt *Pracles*, mox tamen etiam *Procli.*] et mox: *anno enim Procli vita breuior fuit.* Quod mirum Longolio visum, quum Graecis Πρόκλης vocetur. Atque sic et alibi Noster. de quo ad 2, 1. 1. Sic item alii, *Persi, Verri, Achilli*, vt adnotauit Dan. Pareus ad Sallustii Fragment. c. 30.

principes] I. e. primi. nam ante eos Pelopidae, tertia regum Spartanorum familia, regnabant. Vid. Crag. l. c. Pari sensu vox haec extat 8, 1. 5 et 22, 3. 3.

3 *Harum*] Long. et MS. Schotti, *Horum*. vt ad *reges* referatur. Sic subaudiendum esset *neutrum* vel *nullum*. Sed alterum magis congruum videtur. Ad *τὸ fieri* subaudi *regem*.

itaque vtraque] Sic diserte

ſuum retinebat ordinem. Primum ratio habebatur,[10] qui maximus natu eſſet ex liberis eius, qui regnans deceſſiſſet: ſin is virilem ſexum non reliquiſſet, tum deligebatur,[11] qui proximus eſ-
4 ſet propinquitate. Mortuus erat Agis rex, frater Ageſilai: filium reliquerat Leotychidem,[12] quem ille natum[13] non agnorat: eumdem moriens ſuum

MS. Boecl. Leid. 1. *Ed. Vltrai.* [*Bos.* 2. *Heus. et rell. recentt.*] *Sed* vterque *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. — 10. prim. rat. habeb. *Sic MS. Dan. Leid.* 1. *Ax. Sed* primum ideo habebatur *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Long.* primus in eo habebatur *Ed. Ald. Mag. Lamb. Steph. Patau.* — 11. tunc deligebatur *MS. Voſſ.* 1. *Leid.* 2. [*Ed. Wetz.*] tunc diligebatur *MS. Ax. Voſſ.* 2. *Ed. Med. Arg. Boecl.* tum delig. *Ed. Mag. Long. Keuch. Stau.* 1. 2. 3. [*Heus. Ith. Harl. Tzſchuck. Heinr. et ego repoſui, pro lect.* tunc eligeb. *in Ed. Bos.* 1. 2. *Ith. nam* deligitur, *qui ex pluribus, ſed idoneis;* eligitur, *qui ex promiſcua multitudine legitur.*] Tum dilegebatur *Ed. Lamb.* [tum diligeb. *Ed. Schmied. Pauſt.*] — 12. Leontychidem *MS. Voſſ.* 1. *Leid.* 2. Leontychiden *Ed. Ald.* Leutychide *Ed. Iens. Med. Arg. Par.* [*v. ad cap.* 1, 2.] — 13. natum. *Ita MS. Dan. Boecl. Leid.* 1. 2. *Ax. Voſſ.* 1. 2.

Leid. Etiam optima ed. Vltrai. *Ita vtraque.* melius multo, quam alii *vterque.* nam *ordinem,* ſucceſſionis ſcil. de quo mox ſequitur, non perſonae, ſed familiae retinebant. De ordine illo plura Cragius l. c.

primum ratio habebatur] Etiam haec lectio eſt meliorum libb. vt Dan. Leid. etc. At Longolius edidit: *primum ideo habebat.* Magius et Lambinus: *primus in eo habebatur.* quam ſcripturae varietatem Schottus e notarum compendiis ortam cenſet. Addere poterat, prouocabulum *eius* omiſſum corruptelae occaſionem praebuiſſe. Omiſſum autem videtur, ne mox repeteretur.

qui max. natu] Vide plane eximiam commentationem Becleri ad Grotii 2, 7. 18 p. 307 et deinc.

tunc eligebat.] Praetulerim, quod eſt in ed. Longolii, *tum deligeb.* ſi ſcripti libri addicerent. [v. varr. lectt.]

4 *Mortuus erat Agis*] MS. Dan. *Hagis.* vt *Hageſilaus.*

natum] Sic Longol. et MSS. Dan. Leid. Boecl. Sed Magio inſpecti, et plerique editi, *vivus* vel *viuens.* prius Lambino, poſterius Gebhardo placebat. Verum vtrumque haud dubie a ſcioli cuiusdam manu eſt, qui *morienti* putabat *viuum* opponendum eſſe; vt in Inſtitut. Iuſtiniani, tit. *de Lege Fuſia Canin. toll. Natum,* i. e. quum natus eſſet. Tempus tempori opponit. Non igitur opus ſubaudire *ex ſe.* [Leotychides ex Alcibiade, qui Timaeam, Agidis vxorem, corrupiſſet, ſuſceptus credebatur. Plutarch. in Lyſandro c. 22. vt poſt alios ad-

esse dixerat. Is de honore regni cum Agesilao suo patruo[14] contendit. neque id quod petiit, consequutus est.[15] Nam, Lysandro suffragante,[5] homine,[16] vt ostendimus supra, factioso, et his[17] temporibus potente, Agesilaus antelatus est.

II. Hic simulatque[1] imperii potitus est, per- 1
suasit Lacedaemoniis, vt exercitum emitterent in

Ed. Iens. Med. (*in quo est* tnauum) *Arg. Par. Long.* [*Bos. et seqq.*] *Sed* viuens *MSS. et ed. Mag.* viuus *Ed. Ald. Lamb. Steph. Gebh. Keuch.* — 14. patruo suo *MS. Ax.* — 15. est *aberat a MS. Voss.* 1. *Dein a vocc.* Nam Lysandro *incipit cap. II. in ed. Patau.* — 16. Lys. homine suffr. homine *MS. Voss.* 2. — 17. iis *MS. Voss.* 1. *Mox diuisim* ante latus *Ed. Iens. Med.*

1. simulac *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Statim* imperio *MS. Ax. Boecl. Ed. Long. sed* imperii *MS. Dan. Ed. Par. Ald. Lamb. et reli.*

notauit Tzschuck. add. Athen. XII. 16. Idem Tzschuck. de ipsa contentione citat Plut. c. l. et alibi, ac Xenoph. hist. gr. III. 3. in. et in Agesilao I. 5.]

non agnorat] Vide Plutarch. de tranquillit. animi p. 467 F.

suum esse dixerat] Vide Plutarch. Agesilao Pausan. 3, 8, 4. MS. Boecler. [Ax.] *duxerat.* corrupte.

5 *Suffragante*] Adnitente, commendante. vide Ind. [Ibi enim Boecler. *suffragari*, ait, de commendatione, qua primates et gratiosi viri alicuius patrocinium suscipiunt, partes tuentur, aut dignitatem alicui conciliant. Vnde *suffragatores*, προστήγοροι Graecis et συνήγοροι, qui aliis suffragationem suam apud Principem commodant. Sueton. Vespasian. 23. vid. Henr. Valesium ad Marcellini 29. pag. 391.] De re Xenoph. hist. Gr. 3, 3. Pausan. 3, 8. Plutarch. in Agesil. 3. in Lysandr. 21. etc.

1 *Imperii*] Sic MS. Dan. At Boecler. et quidam edd. *imperio.*

persuasit Laced.] Ita fere et Xenophon in Agesilao 1, 4. Idem tamen h. Gr. III. 4, 2. et Plut. in vita, c. 23. Lysandri impulsu id factum aiunt in Asiam reuerti et suis illic amicis opitulari cupientis. [At iussum esse Agesilaum, exercitum in Asiam traiicere, tradit Pausan. 3, 9. in. conf. Stau. ad mai. et min. edit.]

vt exercitum emitt.] MS. [Voss. 2. et] Boecl. *exercitus.* sed vnicum fuisse, ex millibus militum constantem, e Diodoro 14. c. 79. constat. Xenophon h. Gr. 3, 4, 2. bis mille; et in Agesilao c. 1, 6. ter mille nouos ciues addit. [Apud Xenoph. in Ages. l. c. ex emendat. Hutchins. et Schneid. (cuius not. p. 272 sq. consules,) legitur: ἐὰν δώωσιν αὐτῷ (Agesilao) τριάκοντα μὲν Σπαρτιατῶν, δισχιλίους δὲ νεοδαμώδεις (duo millia nouorum ciuium, h. e. Lacedaemoniorum libertorum ex Helotibus,) εἰς ἑξακισχιλίους δὲ τὸ σύνταγμα τῶν συμμάχων, etc.]

Asiam, bellumque regi facerent: docens, satius esse in Asia, quam in Europa dimicari. [2] Namque fama exierat, [3] Artaxerxem comparare classis, [4] pedestrisque exercitus, quos in Graeciam
2 mitteret. Data potestate, tanta celeritate vsus est, vt prius in Asiam cum copiis [5] peruenerit, quam regii satrapae eum scirent profectum. Quo factum est, vt omnes imparatos [6] imprudentesque

2. dimicari. *Ita MS. Voss.* 1. 2. *Leid.* 2. *Ax. add. not.* [*Ed. Bos.* 2. *Stau. Tzschuck. Harl. Brem. Wetz.*] *Sed* dimicare *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Patau. Heus.* [*Ith. Heinr. Schmied. Pauss.*] — 3. erat *MS. Mendos. Ed. Vltraiect.* famam exire *Ed. Ald.* — 4. classis. *Sic MS. Boecl. Voss.* 1. *Ed. Bos.* 2. *Stau.* 1. 2. 3. [*Harl.*] *Sed* classem *MS. Leid.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Pat.* [*Tzschuck.*] classes *MS. Dan. Heus.* [*Ith. Brem. Schmied.*] *Statim* pedestrisque exerc. *MS Boecl. Leid.* 2. [*Ed. Bos.* 2. *Stau. Harl.*] *Sed* pedestresque exerc. *MS. Voss.* 1. *Ed. Ald. Long. Mag. Steph. Gebh. Boecl. Bos.* 1. *Heus.* [*et rell. recc.*] pedestreisque *Ed. Lamb.* — 5. cum copiis. *Aberat a MS. Ax. Statim* peruenirent *etiam MS. Ax.* [*Ed. Bos. Stau.* 1. 2. *Brem. Harl.*] *Sed* peruenerit *MS. Voss.* 1. *Leid.* 2. *Ed. Iens. Mediol. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lambin. Steph. Gebh. Keuch. Patau. Heusing.* [*Stau.* 3. *Ith. Wetz. Tzschuck.* 1. 2. *Schmied. Heinr. Pauss. idque h. l. melius esse videtur: accedit quoque maior codd. veterumque edd. auctoritas. Quare sic rescripsi.*] — 6. omnes imperatores imparatos *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald.*

in Asiam] Vide orationem Scipionis apud Liuium 28, 43 et 44.

regi] Absolute positum, pro *regi Persarum.*

dimicari] Ita MSS. Dan. et Boecler. quod sperni non debet. nam sic et alibi loquitur. Vide 4, 5. 1 et 16, 1. 3. Vulgo editur, *dimicare.* quomodo 1, 5. 4 *dimicare vile arbitrabatur.* Mox pro *fama exierat* vet. cod. Schotto laudatus et ed. Vltrai. *fama erat.* sed vide Ind. in *exire.* quidam editi: *famam exire.* vt sint verba Agesilai: quod recte Lambinus reiicit.

classis pedestrisque exerc.] Sic MS. Boecl. probante Scheffero. ἀρχαϊκῶς, vt infra c. 3, 5 *Sardis*, et alibi similia alia. [*pedestres* opponuntur *classi:* sunt igitur terrestres exercitus et comprehendunt equitatum. Xenoph. de eadem re l. c. ἐξηγγέλθη βασιλεὺς ὁ Περσῶν ἀθροίζων καὶ ναυτικὸν καὶ πεζὸν πολὺ στράτευμα ὡς ἐπὶ τὰς Ἕλληνας.] *Classes*, plurium numero, etiam Dan. habuit. Nempe sequitur et *exercitus* in plurali.

2 *vt omnes imparatos*] Longol. et alii vna voce auctius: *vt omnes imperatores imparatos.* Sed ea MSS. absunt.

offenderet. Id vt cognouit Tissaphernes,[7] qui 3
summum imperium tum inter praefectos habebat regios, inducias a Lacone petiuit, simulans, se dare operam, vt Lacedaemoniis cum rege conueniret;[8] re autem vera, ad copias comparandas: easque impetrauit trimestres.[9] Iurauit au- 4
tem vterque, se sine dolo inducias conseruaturum: in qua pactione summa fide mansit Agesilaus: contra ea Tissaphernes nihil aliud, quam

Long. Mag. Lamb. Steph. Sed rectius abest imperatores *ab MS. Dan.* [*et Ed. Bos. ac seqq.*] — 7. Tissph. *Ed. Iens. Med. Arg. vbique. Mox in Ed. Iens. Med. est* Liconē. — 8. Lacedaemonii — conuenirent *MS. Voss.* 1. *Leid.* 2. [*At Stau. ad ed.* 3. *late docet, non recte dici homines* cum aliquo conuenire, *pro pacisci, consentire; sed vel rem dici, vel de re* conuenire inter homines, *vel saepe etiam Nominatiuum rei subintelligi. add. not.*] — 9. trimenstris *MS. Dan.* trimestris *MS. Voss.* 1. *Leid.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Long. Mox* indutias *Ed. Lamb. et* Tisaphernes *Ed. Long.*

3 *Inducias a Lacone petiuit*] De induciis his Xenophon Agesilao, 1, 7 et h. Gr. 3, 4, 5 lq. Plutarchus Agesilao, c. 9 et Polyaenus 2, 8.

simulans, se dare operam] De cautionibus circa inducias adhibendis vid. Strauchius noster diss. de Induciis cap. 5 §. 3 et deinceps. [Conf. ad Conon. 2, 2.]

vt Lacedaemoniis cum rege conueniret] Id enim vt impetraret, [n. vt Graecorum ciuitates Asiaticae essent αὐτόνομοι.] veniisse se, significarat Agesilaus Tissapherni. Testis Xenophon 3 de reb. Graec. [et Agesil. 1, 10. ac Plutarch. l. c.]

4 *Contra ea Tissaphernes nihil aliud, quam bellum comparauit*] *Atqui hoc salua pactionis fide facere potuit*, inquit Gebhardus. *Nam iuris gentium est, contra laedentem sibi consulere. At, si interpretantur Graeculi, stare iureiurando, contra paratum perstare imparatum ac velle offensioni patere; periurii crimini Tissaphernes non potest eximi. Quod secus est.* Haec ille. Addunt alii, *licere inducierum tempore militem conscribere;* (vid. Grot. 3, ar. 7) *neque perfidos esse, qui datis induciis ad suum commodum vtuntur; nisi addita sit expressa cautio, mansura omnia in eo statu, quo tum, quum inducias inchoarent, fuissent.* Albericus etiam Gentilis de iure belli 2, 13 negat, conuenire cum receptis moribus, quod Tissaphernes non seruasse inducias dicitur, qui ad bellum interea se comparauit. Et tamen periurii ac perfidiae crimen ei, praeter Agesilaum et Neptotem, etiam Xenophon, Plutarchus et Polyaenus impingunt. Nam ille, *quae iurauerat, statim violasse, et, quum pacem seruare deberet, magnum exercitum a rege, praeter eum, quem ha-*

5 bellum comparauit. Id etsi sentiebat Laco,[10] tamen iusiurandum seruabat, multumque in eo se consequi[11] dicebat, quod Tissaphernes periurio suo et homines suis rebus abalienaret, et deos sibi iratos redderet; se autem, seruata religione,[12] confirmare exercitum, quum animadverteret, deorum numen[13] facere secum, hominesque sibi conciliari[14] amiciores, quod his[15]

10. loco *MS. Voss.* 2. — 11. consequi se *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Long. Mag. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Heus. Patau.* [*Weiz. Ith.*] — 12. confirmata relig. *MS. Voss.* 1. *sed in marg.* al. conseruata. [*et conseruata Ed. Pauss. add. not.*] *Mox* animaduerter. *aberat a MS. Voss.* 2. — 13. vnius nomen *MS. Boecl. Voss.* 2. vnius numen *MS. Ax.* [deorum numen *est vel periphrasis pro*, deos, *vel deorum potestas, auxilium, auspicium.*] — 14. conciliari. *Ita MS. Dan. Leid.* 2. [*Ed. Bos. cum plurimis.*] *Sed* conciliare *MS. Leid.* 1. *Ax. Boecl. Voss.* 1. 2. (*sed in Voss.* 1. *supra notatum erat* conciliari,) *Ed. Gebh.* [*Weiz. vt pari constructione procedat cum* confirmare.] *Statim* amitiores *Ed. Iens. Med. Arg.* amicitiores *MS. Ax.* — 15. iis *Ed. Mag. Sed* his *etiam MS. Voss.* 1. 2. *Leid.* 2.

hebat, processuisse ait. iste, *pacto inito, quum existimaret, se iustam militum multitudinem habere, bellum instaurasse; Agesilaum autem statim periurium eius dolo vtium.* hic denique, *magna manu collecta Graecos, diem praestitutum exspectantes, adortum.* Quae certe non sunt quiescentis et feriantis, sed bellum gerentis. Noster, quod probe notandum, non simpliciter *bellum comparasse*, sed NIL ALIVD *quam bellum comparasse* ait. Et tamen promiserat iureiurando, se regi persuasurum, vt ciuitates Graecorum in Asia liberas esse et suis legibus viuere sineret. Quod neutiquam feciisse eum, e dictis colligere est.

5 *In eo se consequi*] Sic Dan. Reliqui, *consequi se.* Buchnerus suo codici adscripserat, *in* abundare, vt 2, 2. 3 et apud Virgil. Eclog. 7 *Referebat in ordine Thyrsis.* sed secus est.

seruata relig.] MS. Dan. [Ax.] *conseruata:* quomodo statim *conseruare fidem* dixit.

deorum numen] *Vnius nomen* erat in Boecl. Vnde Schefferus coniiciebat, *huius nomen*, referebatque ad *religionem*, vt *religionis nomen* sit fama eius. quomodo et 1, 8. 4 *nobile nomen* pro fama clara. Fortasse tamen monachus aliquis, superstitionem Graecorum detestatus, scripserat in ora, *vnius*, vt vnius solummodo dei numen esse innueret; idque librarius pro plurali *deorum* suppositi.

hominesque sibi conciliari] Nihil de hominibus Plutarchus et Polyaenus. Xenophon tamen or. de Agesilao 1, 12 ait, eum hac re effecisse, vt omnes et Graeci et barbari ei, si voluisset, adhaesuri fuerint.

ſtudere conſueſſent, quos conſeruare fidem [16] viderent.

III. Poſtquam inducíarum praeteriit [1] dies, [1] barbarus non dubitans, quod ipſius erant plurima domicilia in Caria, et ea regio his temporibus [2] multo putabatur locupletiſſima, eo potiſſimum hoſtes [3] impetum facturos: omnes ſuas copias eo contraxerat. At Ageſilaus in Phrygiam [2] ſe conuertit, eamque prius depopulatus eſt, quam Tiſſaphernes vsquam ſe moueret. Magna praeda militibus locupletatis, Epheſum hiematum exercitum reduxit: atque ibi, officinis [4] armorum

16. confirmare fid. *MS. Voſſ.* 2. *tum* videret *Ed. Arg.*
1. preteriit *Ed. Iens. Med.* — 2. iis tempor. *MS. Voſſ.* 1. — 3. hoſtis *Ed. Iens. Med. Arg.* — 4. efficinis *MS. Leid.* 2.

conciliari amiciores] [h. e. magis amicos fieri, beneuolos reddi.] Sic Lambin. et MS. Dan. At reliqui, etiam Boecler. et Leidenſis, *conciliare*: vt ſi dii conciliaſſe Laconibus homines dicantur, ſiquidem *deorum numen* retinemus. Sed alteram lectionem firmat, quod ſequitur, *quod his ſtudere conſueſſent etc.* Id enim ad homines pertinere, vix dubito. Proinde cauſſa fauoris humani non a diis, ſed ab hominum ingenio petitur. Ceterum Lambinus aut delendum cenſet *amiciores*; ſcriptumque forte ad oras interpretandi gratia, e regione verbi *conciliari, amiciores fieri*: aut legendum, *ſibi fieri amiciores*, vel *hominum ſibi amicitiam conciliari*. Nam omnino, inquit, Latine dici non poteſt, *conciliari amicum* ſeu *amiciorem*. dicunt enim Latini vel *aliquem conciliari* ſimpliciter, vel *aliquem amicum fieri*, vel *amicitiam alicuius conciliari*. Sed recte Gebhardus ad propriam Nepoti in loquendo indolem, conſenſumque librorum provocat.

1 [*Domicilia*] h. e. praedia, poſſeſſiones. conf. Xenoph. Hellen. 3, 2, 12 et cap. 4. 12.]

2 *In Phrygiam*] Sic quoque Xenophon, etſi rem paullo aliter narrans, et Plutarchus in Ageſilao. Neque discrepant a noſtro, vti Magio ac Lambino viſum, Polyaenus 2, 8 et Frontinus 1, 8. 12. qui in Lydiam irrupiſſe ſcribunt. nam illi de altero ſtrategemate loquuntur, de quo noſter mox l. 4 et 5. quod comparanti illorum verba cum iis, quae Nepos. Xenophon et Plutarchus de ea re tradunt, tam manifeſtum eſt, vt mirari ſatis nequeam, viros doctos id non animaduertiſſe; Lambinum praeſertim, qui horum loca ad alterum illum noſtri adnotauit.

exercitum reduxit] Quod exta ſacrificanti parum laeta fuerant, quodque equitatu barbaris inferior eſſet. Ita Xenophon 3 h.

institutis, magna industria bellum adparauit,[5] et quo studiosius armarentur, insigniusque[6] ornarentur, praemia proposuit, quibus donarentur, quorum egregia in ea re fuisset industria. Fecit idem in exercitationum generibus, vt, qui ceteris praestitissent, eos magnis[7] adficeret muneribus. His igitur rebus effecit, vt et ornatissimum et exercitatissimum haberet exercitum.[8] Huic quum tempus esset visum, copias extrahere ex hiber-

5. apparauit *Ita etiam MS. Voss.* 1. 2. *Leid.* 2. *Sau. Put. Gif.* [*v. not. Stau. ad. ed. mai. Ed. Bos. cum seqq.*] *Sed* apparuit *MS. Ax.* parauit *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph.* — 6. insignius *MS. Boecl. Voss.* 2. insignibusque *MS. Dan.* [*v. not.*] *Mox* premia *Ed. Iens. Med. dein* egrecia *pro* egregia *MS. Voss.* 2. — 7. eos magis *MS. Boecl. Voss.* 2. *quod Scheffero melius videtur.* — 8. haberet exercitum et exercitatissimum *MS. Leid.* 2. *In ed. Ald.* τὸ et *ante* ornat. *deest.*

Gr. c. 4, 15 et in Agesilao 1, 16. Diodorus 14, 81. Plutarchus in Agesilao c. 9 et in apophth. Laconicis.

ibi officinis armorum institutis] Instruxit autem has officinas tanta cura Agesilaus, vt ipsa vrbs Xenophontis iudicio videretur ἐργαστήριον τοῦ πολέμου esse.

magna industria] Vide Xenophont. h. Gr. 3 et in Agesilao, 1, 26 sqq.

bellum apparauit] Sic quoque MS. Schotti et Sauaro. Alii *parauit*. Vtroque modo Nepos alibi loquitur.

insigniusque ornarentur] Vide ad Flor. 1, 16. 7 et 2, 18. 11 notas Freinshemii. De splendore armorum adde Polybium 11 p. 629 et Plutarchum in Philopoemene p. 360 et seq. Porro Boecl. aberat copula. et potest abesse. Dan. habebat *insignibus*. culpa scioli cuiusdam, opinor, cui *insignia* militum in mentem erant. [Verum *ornare* h. l. vsitate ponitur, et significat, omnibus rebus ad vsum operis, negotii etc. perficiendi idoneis copiose apteque instruere. Hinc mox exercitus dicitur *ornatissimus*, h. e. omnibus rebus necessariis instructissimus.]

praemia proposuit] Vide Xenophontem h. Gr. 3 p. 499 et Agesilao p. 655.

3 *Fecit idem in exercit. gen.*] Plura ad Claudian. Barthius in commentario p. 656. 657. adde Herm. Hugonem de militia equestri 3, 1.

4 *Huic quum tempus esset visum*] Insolita locutio visa Lambino, itaque *tempus* delendum putabat. Sic enim loqui Latinos, *visum est mihi dicere, scribere, facere.* Non feciſſet, opinor, si recordatus esset, Nostrum 16, 2. 2 dixisse: *cum tempus est visum rei gerendae.* et 14, 11. 1 *tempus esse maiores exercitus parari.* denique 23, 13. 4 *tempus est facere finem.* Integrum est, *visum est tempus faciendi*, vel *facere*: elliptice, *visum est facere. Tem-*

naculis: vidit, ſi, quo eſſet iter facturus, palam pronuntiaſſet, hoſtes[9] non credituros, aliasque regiones praeſidiis[10] occupaturos, nec dubitaturos, aliud[11] eſſe facturum, ac pronuntiaſſet. Itaque quum ille Sardis[12] iturum ſe[13] dixiſſet, Tiſſaphernes eamdem Cariam defendendam putauit. In quo[14] quum eum opinio fefelliſſet, victumque ſe vidiſſet conſilio: ſero ſuis praeſidio profectus eſt. Nam quum illo veniſſet, iam Ageſilaus, multis locis expugnatis, magna erat[15] praeda potitus. Laco autem, quum videret, hoſtes equitatu ſuperare, numquam in campo ſui fecit poteſtatem, et his locis manum conſeruit, quibus plus pedeſtres copiae valerent. Pepulit ergo,

5 1

6

9. hoſtis *MS. Voſſ.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Sic etiam f.* 6. — 10. praeſidiis. *Ita MS. Dan. Leid.* 1. [*Ed. Bos. et ſeqq.*] *Sed abeſt ab Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Patau. Mox in MS. Ax. erat* neque *pro* nec. — 11. eum aliud *MS. Ax.* — 12. Sardeis *Ed. Long. Mag. Steph. Gebh. Keuch.* [Sardes *Ed. Wetz. Pauſ. Schmied.*] Sardis *MS. Voſſ.* 1. 2. *Leid.* 2. [*Ed. Bos. Heus. et rell. plur.*] — 13. iturum ſe *MS. Dan.* [*Ed. Bos.* 2. *Stau. et ſeqq. recentt.*] *Sed* ſe iturum *Ed. Iens. Med. Arg. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Keuch.* — 14. in eo *MS. Voſſ.* 1. — 15. magni erat *MS. Voſſ.* 2.

pus autem *extrahere*, pro *extrahendi* vel *ad extrahendum*, Helleniſmus eſt. Vide Ind. v. *tempus*. Freinshemius legebat: *Hinc cum t. e. v.* [Freinshemio ſuffragatur Heuſing. ſed inuito etiam Kappio, qui tamen, ſi quid mutandum ſit, malit *Hic quum*. Tum *extrahere*, quod notionem difficultatis, moleſtiae alias inferre ſolet, (et frequentius dicitur *exerc. educere*,) h. l. adhibitum videtur, quia forſan exercitus per varia loca, in hibernaculis, h. e. hibernis, diſperſas, colligi debuit. conf. Tzſchuck. et Harl.] Schefferus autem, *Heic cum*, vt 15, 6. 3. Sed *τὸ huic* Nepotis genio congruentius. Paullo poſt vulgo *praeſidiis* abeſt, etiam ab optimis editionibus. Sed erat in MSS. Dan. et Leid. Itaque diutius exſulare non ſum paſſus.

5 *Cum ille Sardis iturum ſe*] Vide, quae diximus paullo ante ad illa f. 2 *in Phrygiam*. Ceterum ſic Dan. elegantius quam alii, *ſe iturum*.

[*ſero*] n. die quarto, poſtquam Ageſilaus Sardes, quae erat vrbs celeberrima Lydiae, ipſamque adeo Lydiam, ingreſſus ac populatus erat. v. Xenoph. h. Gr. III. 4, 21.]

quotiescumque[16] congressus est, multo maiores aduersariorum copias: et sic in Asia versatus est, vt omnium opinione victor duceretur.[17]

1 IV. Hic quum iam animo[1] meditaretur proficisci in Persas, et ipsum regem adoriri, nuntius ei domo venit ephorum missu,[2] bellum Athe-

16. quotienscunque *MS. Voss.* 1. 2. *Ed. Med. Arg.* [*Long. et hanc scripturam quidam VV. DD. praestare putarunt. v. Cellar. Orthogr. lat. p.* 336. *ibique Harl. additamenta, et infra XVIII.* 5, 7.] — 17. diceretur *Ed. Ald.*

1. iam animo. *Sic MS Dan.* [*Ed. Bos. et seqq.*] *Sed ab Ed. Iens. Med Arg. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Patau. abest* τὸ iam. — 2. ephorum missu. *Ita glossa MS. Dan. et Ed. Vltraiect. in*

1 *Cum iam animo*] Sic Dan. Vnde olim coniiciebam: *cum in animo meditaretur*. quomodo Terentius Ad. 3, 1 dixit *in animo cogitare* et *instituere*. Nunc nihil muto. nam sic et paullo post s. 5 *Cum iam haud ita longe abesset*. In reliquis libris τὸ *iam* ob similitudinem particulae praecedentis videtur excidisse.

nuntius ei domo venit] Scytale scilicet. Plutarchus: ἅμα τῷ τὴν σκυτάλην ἐλθεῖν. Xenophon [in Ages. 1, 36. add. hist. Gr. 3, 4, 26.]: ἐπειδὴ ἦλθεν αὐτῷ ἀπο τῶν οἴκοι τελῶν, βυηθεῖν τῇ πατρίδι. Leunclauius supplet, ἀπὸ τῶν οἴκοι τελῶν ὁ ἐπιστέλλων, quoniam in loco parallelo hist. Gr. 4 mox adducendo τὸ ἐπιστέλλον legitur, vultque omissum illud ὁ ἐπιστέλλων propter similitudinem cum vocabulis praecedentibus. Lambinus ad h. l. laudat: ἐπειδὴ ἦλθεν αὐτῷ σκυτάλη ἀπὸ τ. οἴκ. τελ. Sed vereor, ne inuitis libris. Fortasse nihil deest, sed ἐλλειπτικῶς loquitur Xenophon; vt in re simili hist. Gr. 3 p. 501 ἔρχεται ἀπὸ τῶν οἴκοι τελῶν, ἄρχειν καὶ τῷ ναυτικῷ. Quem locum pariter Leunclauius, sed aeque frustra, vt arbitror, sollicitat. Vtrobique subaudiri potest ex Plutarcho, ἡ σκυτάλη ἡ κελεύουσα vel aliquid simile. *Nuntius* ergo videtur idem esse ac scytale, epistola, siue res per eam significata: etiam si *missu Ephorum* h. e. Ephororum venisse dicatur. nam et epistola mittitur; et *mittere* interdum nil aliud est, quam scribere, nuntiare; vt apud Graecos ἐπιστέλλειν. Atque sic et alibi *nuntii* voce noster vsus, vt docebit Index.

Ephorum missu] Quanquam libri omnes *iussu*; tamen quoniam MS. Dan. et ed. Vltrai. ad oram habuere *missu*, haud spernendum id, immo genuinum puto. nam librarii vix excogitaverint vocem rarioris vsus: sed potius vt varia lectio adscripta fuerit. *Missu Ephorum*, i. e. mittentibus Ephoris, nuntium scilicet, vel epistolam siue scytalen per Epicydidam quendam. Xenophon 4, 2. 2 hist. Graecae: εὐθὺς δὲ ἐπὶ τὸν Ἀγησίλαον ΠΕΜΠΟΥΣΙΝ Ἐπικυδίδαν. ὁ δ' ἐπεὶ ἀφίκετο τά τε ἄλλα διηγεῖτο ὡς ἔχοι, καὶ ὅτι ἡ πόλις ΕΠΙΣΤΕΛΛΟΙ αὐτῷ, βοηθεῖν ὡς τάχιστα τῇ πατρίδι. Haec

nienſes et Boeotios indixiſſe Lacedaemoniis:[3] quare venire ne dubitaret.[4] In hoc non minus eius[5] 2 pietas ſuſpicienda eſt, quam virtus bellica: qui quum victori[6] praeeſſet exercitui, maximamque haberet fiduciam regni Perſarum potiundi, tanta

marg. [*Ed. Bos.* 2. *Stauer. Heus. et fere omnes ſeqq.*] *Sed* ephororum iuſſu *MS. Dan. Voſſ.* 1. 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Patau.* [*Brem.*] pro ephororum iuſſu *MS. Leid.* 2. [*v. not.*] — 3. et Boeotios bellum indixiſſe Lacedaemoniis *MS. Ax. Voſſ.* 2. *In MS. Voſſ.* 1. *erat* Boetos. *In Ed. Iens. Med.* eſt boetes. — 4. ne dubitaret *MS. Voſſ.* 1. *Leid.* 2. *Ed. Heus.* [*Tzſchuck. Stau.* 3. *Ith. Harl. Schmied. Pauſ. et ego ſic reſcripſi. Sed* non dubitaret *Ed. Bos. et reliq. edd. antiq. ac rec.*] Ne *probat quoque Ruhnken. ad Rutil. p.* 116. — 5. eius *aberat a MS. Boecl. et Ax.* [*vncis id incluſum habent Ed. Bas.* 2. *Heus. Stau. Harl. Bipont. quia illarum editores anteced.* in hoc *interpretantur de Ageſilao.*] *Sed vnci abſunt ab Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. [*Tzſch. Ith. Wetz. Brem. Schmied. Heinr. Pauſ. rectius forte, et ego vncos omiſi; at* in hoc *tum explicandum eſt* in hoc facto, hac in re.] *Mox* ſuſcipiendae *MS. Mendos. Ed. Arg.* — 6. victor *Ed. Ald.*

aut ſimilia noſter exprimere voluit. Pro *miſſu*, quod meliores editiones habent, *το iuſſu* irrepſerat etiam apud Ciceronem ad Attic. 8, 9 et Tacitum hiſtor. 1, 43. 4: qui et alibi hac voce vſus. Id igitur et heic factum fuiſſe probabile eſt. Denique hanc lectionem plane confirmant illa 7, 4. 3 de re ſimili: *quum ei nuntius a magiſtratu in Siciliam miſſus eſſet, vt domum rediret.* Caeſ. de B. G. V. 27. *miſſu Caeſaris.*

bellum indixiſſe Lacedaemoniis] Vide Diodor. Sic. XIV. 82. Xenoph. hiſt. Gr. IV. 2, 1. [Bellum illud dictum eſt Corinthiacum. v. cap. 5 et in Pauſan. c. 4, 14. init. id vero indixerunt illi, auro a Perſis inducti, et quidem, ſecundum Polyaen. Strateg. I. 48, 3. ſuaſu Cononis, per oratores ciuitatum Graeciae auro corruptos, qui ſuis ciuitatibus, vt bellum inferrent Lacedaemoniis, perſuaderent: quod etiam factum eſt.]

non dubit.] Lambinus mallet, *ne dubitaret.*

2 *In hoc non minus* [*eius*] *pietas*] MS. Boecl. omittit *eius.* forſan haud male. Sic cap. 7, 2 *in hoc illud inprimis fuit admirabile*, et alibi ſaepius. *In hoc*, ſcil. Ageſilao. [vid. varr. lectt.] Mox quaedam edd. *cum victor praeeſſet.* Sed alterum et congruentius eſt, et in melioribus libb. reperitur.

regni Perſarum potiundi] Vide quae diximus ad 9, 2. 3. Xenophon hiſt. Gr. 4, 2. 3. ait, agitaſſe animo et ſpe concepiſſe euerſionem eius imperii, quod prius Graeciam armis inuaſerat.

tanta modeſtia] Valde extollunt hoc factum laudantque Xe-

modestia dicto audiens fuit iussis absentium magistratuum,[7] vt si priuatus in comitio esset Spartae: cuius exemplum vtinam imperatores nostri sequi voluissent! sed illuc redeamus. Agesilaus opulentissimo regno praeposuit bonam existimationem, multoque gloriosius duxit, si institutis patriae paruisset, quam si bello superasset Asiam. Hac igitur mente Hellespontum copias traiecit, tantaque vsus est celeritate,[8] vt, quod iter Xerxes anno vertente confecerat, hic transierit triginta diebus. Quum iam haud ita longe[9] abesset a Peloponneso, obsistere ei conati sunt Athenienses et Boeotii,[10] ceterique eorum socii, apud

7. magratuum *Ed. Iens.* — 8. tant. celer. vsus est *MS. Ax. Paullo ante* Asiam super. *Ed. Lamb.* — 9. haud ita longe. *Ita MS. Dan. Leid.* 1. *Boecl.* [*Ed. Bos. et seqq.*] *Sed* ita aut longe *MS. Voss.* 2. *Ax.* haud longe *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Steph. Lamb. Gebh. Boccl. Keuch.* — 10. Boetii *MS. Voss.* 1. 2. *Ed. Iens.*

nophon l. c. et Plutarchus p. 604. Adde not. ad 14, 4. 3. [et Stauer. ad min. ed.]

absentium] MS. Boecler. *hē-tium*, et in margine *hī sentium*. in quibus haud dubie aliquid latet. Schefferus citabat *sentium* et ingeniose suspicabatur, *scisscentium*; primamque syllabam in voce *scisscentium* deletam esse ob postremam praecedentis vocis, ei non absimilem.

in comitio] Xenophon in Agesil. 1, 36. οὐδὲν διαφερόντως ἢ εἰ ἐν τῷ ἐφορείῳ ἔτυχεν ἐσηκὼς μόνος παρὰ τοὺς πέντε. *Ephoreum* autem curia Ephorum, vt e Pausaniae Laconicis docent Cragius 2, 4 et Emmius lib. 3 p. 125.

4 *Anno vertente*] scil. *se*; h. e. toto anno, cuius scil. cursus natura vertitur eodem, vbi incepit, anno spatio. Supra 2, 5. 3 *sex mensibus* iter hoc confectum ait. Pro *transierit* Lambinus mallet *transegerit*, nulla necessitate. *Transire iter* dictum, vt *transire flumen, mare, saltum etc.* et *transire vitam* apud Sallustium Catil. c. 1 ac Senecam de Provid. c. 4. Possis et absolute accipere, vt 2, 9. 1. 7, 9. 3 et alibi.

triginta diebus] Cum nostro facit Xenophon Agesilao, cum ait minori quam mensis spatio hoc iter confecisse, μεῖον ἢ ἐν μηνί. Nostor *triginta dies* numerat, fortassis idcirco, quod totidem Xerxem in hoc itinere consumsisse dixerat 2, 5. 3.

5 *Cum iam haud ita longe*] Sic Dan. Leid. Boecler. Aliis *ita* deest.

[*socii*] n. Argiui, Corinthii, Locri aliique. v. Xenoph. hist. Gr. 4, 2, 17. Mox *Coronea*, vrbs Boeotiae. haud confundi debet cum *Chaeronea*, haud procul inde dissita. v. Schlegel. Obss. in Corn. Nep. p. 85 seq.

Coroneam: quos omnes graui proelio vicit. Hu- 6
ius victoriae vel maxima fuit laus, quod quum plerique ex fuga se in templum Mineruae con-
iecissent, [11] quaerereturque ab eo, quid his fieri
vellet; [12] etsi aliquot vulnera acceperat eo proe-
lio, et iratus videbatur omnibus, qui aduersus
arma tulerant; tamen antetulit irae [13] religionem,
et eos vetuit violari. Neque vero [14] hoc solum 7
in Graecia fecit, vt templa deorum sancta ha-
beret; sed etiam apud barbaros summa religione
omnia simulacra, arasque conseruauit. Itaque 8
praedicabat, mirari se, non sacrilegorum numero
haberi, qui supplicibus eorum nocuissent: aut
non grauioribus poenis adfici, qui religionem
minuerent, [15] quam qui fana spoliarent.

Med. Arg. — 11. coniecisset *MS. Ax.* — 12. vellet fieri *MS. Leid.* 2. — 13. ire *Ed. Iens. Med. Arg.* — 14. neque vero. *Ita etiam MS. Voss.* 1. 2. *Ax. Leid.* 2. [*Ed. Bos. et sqq.*] *Sed τὸ* vero *abest ab Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Keuch. Patau.* — 15. minuerint *MS. Leid.* 2. *Ed. Iens. Med.* — minueret — spoliaret *MS. Ax.* — phana *pro* fana *Ed. Iens. Med. Arg. Long.*

Proelium autem graue Xenophon, qui ipse, auctore Plutarch. in Agel. c. 17 sq., illi interfuit, fusius enarrauit in Agesilao, cap. 2, 9. sqq. et in hist. Gr. 4, 3, 16 sqq. add. Diod. Sic. 14, 83 — 85.]

6 [*plerique*] Xenoph. ll. citt. numerat tantum 80. — *Minervae* n. Itoniae. v. Stau. ad min. ed.]

[*religionem*] Contra Polyaen. II. 1, 4. monet, Agesilaum id caute potius callideque fecisse, ne cum desperatis hominibus proelium instauraret.]

7 *Neque vero*] Τὸ *vero* abest a quibusdam MSS. et edd. et paullo post pro *conseruauit* Long. *consecrauit.* non recte, vt Schottus recte iudicat. [*conseruarit* MS. Ax. De vsu voc. *numero* cum genitiuo v. I. Fr. Gronou. Obseruatt. I. c. 6. p. 46. ed. Platneri.]

8 *Supplicibus eorum*] *Barbarorum* ne, quos proxime; an *deorum*, quos paullo ante nominauit? Hoc malim. nam Xenophon Agesilao [cap. 11, 1. collato cap. 2, 13.] vnde totus hic locus expressus Lambino, et recte quidem, videtur, *deorum*, et paullo post *ararum supplices* vocat: ἱκέτας δὲ θεῶν οὐδὲ ἐχθροὺς ἐβιάζετο, νομίζων ἄλογον εἶναι τοὺς μὲν ἐξ ἱερῶν κλέπτοντας, ἱεροσύλους καλεῖν· τοὺς δὲ βωμῶν ἱκέτας ἀποσπῶντας, εὐσεβεῖς ἡγεῖσθαι. Nec insolitum Nostro, prouocabulum relativum ad remotius Nomen referre.

V. Post hoc proelium, collatum est omne bellum [1] circa Corinthum, ideoque Corinthium [2] 2 est adpellatum. [3] Hic quum vna [4] pugna decem millia hostium, Agesilao duce, cecidissent, [5] eoque facto opes aduersariorum debilitatae viderentur: tantum [6] abfuit ab insolentia gloriae, vt

1. coll. omne b. est *MS. Ax.* — 2. Corinthum *MS. Voss.* 2. *Leid.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg. add. not.* [*Stau. ad ed.* 3. *malit* Corinthiacum. *Graecis quidem est vsitatum* Κορινθιακός· *sed vtramque formam horum gentilium promiscue, etiam in libris graecis, saepe occurrere, adnotauit Tzschuck. ad ed.* 2.] — 3. *Rescribe* est adpellatum, *vt est in Edd. nostris omnibus.* [est *omittitur in Ed. Bos. et Wetz.*] — 4. vna. *Aberat a MS. Voss.* 1. — 5. reciderunt *MS. Leid.* 2. — 6. tamen *Ed. Gebh. Statim* afuit *Ed. Lamb. Gebh. Keuch.* [*conf. de hac scriptura supra ad XII.* 5. *Drakenb. ad Sil. Ital. XIII.* 261.

Vide notata ad 16, 3. 2. Proinde non est cur cum Magio legamus *deorum*. [Magii emendationem adprobant Bremi et Büchling. Sed Heusing. *eorum* referendum quoque putat ad *deorum*, quod nr. 7. legitur. Wetzel. ex loco Xenophontis colligit, hos, qui Xenophonti sint *ararum supplices*, nostro esse *templorum supplices*. An τὸ *eorum* referendum est ad *simulacra arasque*, quo supplices confugere solebant? Tzschuck. ad ed. 2. nescio, ait, an *supplicibus eorum* ita intelligi possit, vt sint *supplicibus ex eorum numero*, et *eorum* totum spectet, vt in aliis, *supplicibus* partem totius s. eorum.]

1 *Ideoque Corinthium adpellatum*] Nugae sunt, non modo quod nonnulli legerunt, *Corinthus est appellata*, scil. ἀπὸ τῆ κορώνῃ· sed etiam, quod Longolius, qui illos ridet, legit, *Corinthum est adpellatum*, et interpretatur, *denunciatum, vt Corinthum conuenirent*, aeque risu excipiendus. [Hoc bellum durauit octo annos et pace Antalcidae compositum est. Conf. Isocr. in Panegyr. cap. 33. p. 70. et cap. 40. pag. 86. et ad vtrumque locum Mori notas in ed. 3. Lipsi. 1804. 8. aliosque, quos citarunt Stauer. in min. ed. ibique Harl. ad nostrum locum.]

2 *Agesilao duce*] Quod Xenophon in Agesilao 7, 5. nuntium tantae cladis (ἀγγελίαν) ad Agesilaum peruenisse; Plutarchus autem cum in Agesilao, tum in apophthegm. reg. et duc. audisse eumdem magnum hoc proelium, et in apophth. Lacon. audiuisse numerum hostium mortuorum (ter verbo πυθόμενος vsus) scribit; inde Magius et Lambinus colligunt, Agesilaum neutiquam huic pugnae interfuisse. Addit tamen Lambinus, responderi posse, duces non ipsos cernere oculis mortuorum numerum, sed certis hominibus ex suis negotium dare, vt hoc cognoscant. Potius dixerim, duce aliquo fieri, etiam quae absente eo, sed auspiciis eius fiunt.

tantum abfuit] Sic habent edd. pleraeque; nec discrepant, quod sciam, libri meliores. Lon-

commiseratus sit fortunam Graeciae, quod tam multi a se victi vitio aduersariorum concidissent: namque illa multitudine, si sana mens esset, Graeciae supplicium Persas dare potuisse.[7] Idem[3] quum aduersarios intra moenia compulisset, et, vt Corinthum oppugnaret, multi hortarentur: negauit id suae virtuti conuenire: se enim eum esse dixit,[8] qui ad officium peccantes redire

Cort. ad Plin. libr. II. ep. 11. *Oudendorp. ad Caes. B. G.* 1. 36, 5.] — 7. potuisse *Ed. Long.* — 8. eum dixit *MS. Boecl. Voss.* 2. *Ax. Mox* peccantis *Ed. Iens. Med. Arg. Par.*

gol. tamen, Lambin. et quaedam recentiores, *afuit*: quod solum Latinos vsurpasse contendit non modo heic, sed etiam ad 9, 1. 2 et 20, 1. 3 ac ad Horatii Satyr. 1. p. 50, et prolixius in notis Ciceronianis, post Muretum et Victorium, Lambinus. Et certe veteres interdum sic extulisse, atque sic passim in MSS. codd. legi, negare nolim. nube testium id euicit Phil. Pareus in Lexico Critico. [add. VV. LL.] Ex eo tamen nondum conficitur, alterum, quod et ipsum in plurimis codd. reperitur, Latinum plane non esse.

illa multitud. Graeciae supplicium Persas dare pot.] Hoc est, vt Xenophon in Agesilao, l. c. et Plutarchus in eiusdem vita, c. 16. ac apophth. Lacon. loquuntur, tot viros viuos potuisse barbaros vniuersos superare; aut, vt in apophth. reg. et duc. habetur, interficere. Similis querela Lucani princ. lib. 1 *Cumque superba foret Babylon spolianda tropaeis Ausoniis, vmbraque erraret Bructus inulta, Bella geri placuit nullos habitura triumphos? Heu quantum potuit terrae pelagique parari Hoc, quem ciuiles hauserunt, sanguine dextrae! etc.* quae ex hoc Agesilai dicto sumta esse, vir sui nominis H. Grotius in Notis ad eum locum obseruat. De phrasi, *supplicium dare*, Indicem vide [in quo locus ita explicatur: Graeciam suas clades in Persas vindicare potuisse? sic Terent. Heaut. 1, 1, 86. illi de me supplicium dabo.]

[*Graeciae*] Longol. Mag. Steph. Gebh. Keuchen. Heusing. (cuius longam notam conferes,) Ithe post *τὸ Graeciae* interpungunt, *si sana mens esset Graeciae, supplicium Persas dare potuisse.* Reliqui interpungunt post *esset*, et *Graeciae* coniungunt cum sequentibus verbis: quos propter formulam *supplicium dare*, cui Datiuus addi solet, sequi malim. add. Stau.]

potuisse] Sic meliores libri. Alii *potuisset*, ac si Nepotis iudicium hoc esset. Sed Agesilai esse, e scriptoribus modo laudatis constat.

3 *Negauit id suae v. c.*] Vide Xenoph. p. 669, A. B. [in Ages. 7, 6 sq.] qui tamen rem paullo aliter narrat.

eum esse] I. e. talem, tantum. MS. Boecl. vox *esse* aberat.

cogeret, non, qui vrbes nobiliſſimas expugnaret
4 Graeciae. Nam ſi, inquit, eos[9] exſtinguere voluerimus, qui nobiscum aduerſus barbaros ſteterunt, nosmetipſi nos expugnauerimus,[10] illis quieſcentibus: quo facto, ſine negotio, quum voluerint, nos oppriment.

1 VI. Interim accidit illa calamitas apud Leuctra[1] Lacedaemoniis: quo ne proficiſceretur,[2] quum a plerisque ad exeundum premeretur, vt ſi de exitu diuinaret,[3] exire noluit. Idem, quum Epaminondas Spartam oppugnaret, eſſetque ſine muris oppidum, talem ſe imperatorem praebuit, vt eo tempore omnibus adparuerit, niſi
2 ille fuiſſet, Spartam futuram non fuiſſe. In quo quidem discrimine celeritas eius conſilii ſaluti fuit vniuerſis. Nam quum quidam adoleſcentuli, hoſtium aduentu perterriti,[4] ad Thebanos trans-

9. eos. *Abeſt ab Ed. Gebh. Keuch.* — 10. expugnamus *MS. Leid.* 2.

1. Leuctram *MS. Voſſ.* 1. 2. *Leid.* 2. *Ax. Ed. Iens. Med. Arg. Par.* [*Sed ἐs Λεῦκτρα (Leuctra,) Thucyd. V.* 54. *add. Stau.*] — 2. proficiſcerentur *Ed. Gebh.* [*ſed vitioſe. v. Heuſing.*] — 3. *v. notam.* — 4. perteriti *Ed. Iens. Med.*

4 *Steterunt*] MS. Boecler. [Voſſ. 2. Ax.] *ſteterint.* bene.

1 [*Interim*] Quod bellum Corinthium geſtum eſt a. 361 et pugna Leuctrica (de qua vid. XV. 6, 4.) 22 annis poſt conſequuta ſit a. 383. Wetzel. particulam *interim* h. l. minus adcuratam eſſe, pronuntiat; ſed Schmied. bene animaduertit, *interim*, vt paſſim vocabula temporis, latius valere.]

[*quo ne proſic.*] Riclef. malit, *quo vt proficiſceretur*, et verba *ad exeundum* ex gloſſa migraſſe putat. Alii anacoluthon h. l. eſſe opinantur.]

vt ſi de exitu diuinaret] MS. Boecl. *vt ſi de exercitu diuin.* ed. Vltrai. *vt ſi de exitu dimicaret.* Sed editam lectionem tuentur verba Diodori lib. 15, 54. 55. ὕστερον δὲ διὰ τῶν ἀποτελεσμάτων ἔδοξεν ἐκ ἀνθρωπίνην ἀπόφασιν, ἀλλὰ θεῶν τινὰ χρησμὸν εἰρηκέναι. De re adi Commentarium Boecleri p. 22 et ſeq. [add. Stau. et Tzſch.]

eſſetque ſine muris oppidum] Cur, quando et quamdiu Sparta ſine muris fuerit ac non fuerit, poſt Lambinum et Magium ad h. l. itemque Cragium 1, 2 ac lib. 3 p. 120 et deinc. Emmium lib. 3 p. 115, prolixe tradit Meurſius Miſcellan. Lacon. 4, 10.

niſi ille fuiſſet] Plutarchus etiam p. 614 D, c. 33. ſcribit, omnes fatari, Ageſilaum cauſſam fuiſſe.

2 *Celeritas eius conſilii*] Referunt id praeter Noſtrum, et-

fugere vellent, et locum[5] extra vrbem editum cepissent: Agesilaus, qui pernitiosissimum fore videret, si animaduersum esset, quemquam ad hostes transfugere conari, cum suis eo venit,[6] atque, vt si bono animo fecissent, laudauit consilium eorum, quod eum locum occupasseat, et se id quoque[7] fieri debere animaduertisse. Sic 3 adolescentulos, simulata laudatione, recuperauit, et adiunctis de suis comitibus locum tutum reliquit. Namque illi, aucto numero eorum, qui expertes erant consilii, commouere se non sunt ausi; eoque libentius, quod latere arbitrabantur, quae cogitarant.[8]

5. et eum locum *MS. Voss.* 2. *Ax.* Mox coepissent *Ed. Iens. Med. Arg.* — 6. conuenit *pro* eo venit *Ed. Iens. Med. Par. Ald.* — 7. se quoque id *Ed. Patau. certe numerosius.* [*Et Bremi vnice probat, quoniam* quoque *a* se *dependeat. Schmied. interpungit* et se, id quoque — debere, animadu. *Tzschuck. ad ed. 2. post* quoque *distinguendum putat, ita vt* id *vtramque partem respiciat. Ricles.* quoque *glossema esse censet.*] *Tum* debere *abest ab ed. Mag.* — 8. cogitauerant *MS. Voss.* 1. *Ax.* cogitarunt *MS. Voss.* 2.

iam Polyaenus 2, 14 et Plutarchus in vita p. 613 et seq. c. 32, sed paullo aliter.

et locum extra vrbem editum] Plutarchus Ἰσσωρίον vocat, *locum bene septum et adscensu difficilem*, vbi Dianae templum: Polyaenus λόφον ἱερὸν Ἀρτέμιδος Ἰσσωρίας, *prope Pitanem*; vri quidem recte Casaubonus illic et Meursius Miscell. Lac. 4, 14 legunt. nam vulgo legitur Ἀρτέμιδος Ὀρθείας. Fortasis etiam legendum, λόφον, ὃ ἱερὸν Ἀρτ. Meminere praeterea Stephanus et Hesychius; sed hic Ἰσσωρίαν vocat. In MS. Boecl. erat, *et eum locum*. Forasse sub τῷ *eum* nomen loci latet, legendumque: *et Issorium, locum extra vr. editum.* [At non placet Heusing. neque necessaria mihi videtur illa emendatio s. suspicio.]

cum suis eo venit] Plutarchus ac Polyaenus tradunt, solum, aut cum vnico seruo, et inermem eo venisse, dixisseque *non illuc, nec vnum in locum omnes, sed alios huc*, alio loco demonstrato, *alios illuc conuenire iussos*: ipsum vero Issorium, aliis continuo accitis, occupasse.

[*se — animaduert.*] Hic accusatiuus cum infinitiuo regitur a *dixit*, quod per zeugma ex antec. verbo *laudauit* est arcessendum atque subintelligendum.]

3 *Aucto numero eorum, qui expertes erant consilii*] Lamb. interpretatur, *qui non erant secessionis illius participes.* Quomodo igitur *eorum numerus au-*

VII. Sine dubio [1] post Leuctricam pugnam Lacedaemonii se numquam refecerunt, neque pristinum imperium recuperarunt: quum interim Agesilaus non destitit, quibuscumque rebus posset, 2 patriam iuuare. Nam quum praecipue Lacedaemonii indigerent pecunia, ille omnibus, qui a rege defecerant, praesidio fuit. [2] A quibus magna donatus pecunia, patriam subleuauit. Atque 3 in hoc illud inprimis fuit admirabile; [3] quum maxima munera ei ab regibus, et dynastis, ciuitatibusque conferrentur, nihil vmquam [in] domum [4] suam contulit, nihil de victu, nihil de

1. si non dubio *MS. Ax.* et Leuctricam *MS. Voss.* 2. — 2. fuit *aberat a MS. Ax.* — 3. amirabile *MS. Voss.* 2. — *dein* conferentur *MS. Voss.* 1. — 4 quod nihil num-

ctus? An legendum est, *aucti numero eorum?* adiunctorum scil. de comitibus Agesilai. An potius dicendum, quosdam transfugarum consilii, quod alii ceperant, expertes fuisse? Sane Polyaenus noctu principes factionis eductos ait. Sed dubito, an ἔξοδος Nepotis hunc sensum admittat. [Bremi etiam cum Bosio legere mālit *aucti numero eorum*. Ego vero cum Bosio et Tzschuckio nihil muto, et interpretor: illi perfidi, qui secundum Plutarch. in Ages. c. 32. numero fere ducenti fuerunt, nihil vltra moliti sunt, quum numerus bonorum et consilii expertium iis augeretur, quos Agesilaus ex vrbe eo submiserat, aut se sequi iusserat.]

1 [*Post Leuctr. pugn. — recup.*] Haec ex historia vberrime expolluit Stauer. ad ed. min. et 3.]

2 *A quibus magna donatus pecunia*] Vid. Xenophon p. 663 B.

3 *Nihil vnquam* [*in*] *domum*] Praepositio etiam Leidensi aberat: quare vncis inclusi. Atque sic alibi dixit *domos suas discedere* 2, 4. 1. quomodo Liuius, *domos suas abire*, et *dilabi domos*. Ouidius, *suas quemque redire domos*. Tacitus, *reliquias suas domos comportare*: vt adnotatum Vossio de construct. cap. 42 et Bangio obseru. philolog. lib. 2 p. 1064. Tamen nec alterum minus Latinum est, vt iidem, et ante eos Sanctius in Minerua lib. 4 p. 363 obseruarunt. Et sic plane in re simili scriptor de viris illustribus cap. 60 *in domum suam nihil contulit*. et 33. [num. 8. vbi Arntzen. plura contulit vett. similia loca,] *se nihil amplius de praeda hostili in domum suam conuertisse*. Ac fieri potuit, vt in MSS. quos diximus, *in* ob praegressam *m* exciderit. Quare expunctum nolui. [Vid. varr. lectt. De *dynastis* v. ad XIV. 2, 2.]

nihil de victu, nihil de vestitu Laconum mutauit] In Leid. 1. erat: *nihil vnquam de victu, nihil vnquam de vestitu L. m.* [conf. Xenoph. in Ages. c. 5. Plutarch. c. 19.]

veſtitu Laconum mutauit. Domo eadem fuit 4
contentus, qua Euryſthenes, [5] progenitor maiorum ſuorum, fuerat vſus: quam qui intrarat, [6] nullum ſignum libidinis, nullum luxuriae videre poterat: contra, plurima [7] patientiae atque abſtinentiae. Sic enim erat inſtructa, [8] vt nulla in re differret a cuiusuis [9] inopis atque priuati.

quam domum *MS. Boecl. Voſſ.* 2. [*et comprobauit Scheffer. quia more Graecorum duplex negatio validius neget.*] quod nihil vuquam d. *MS. Ax.* [*Ed. Wetz. et placuit Heuſing.*] nihil vnquam dom. *MS. Leid.* 1. *Voſſ.* 1. [*Ed. Schmied.*] nihil v. in dom. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. [*Pauſt. qui exemplis veterum, etiam Cornelii VII.* 3, 6. *VI.* 3, 5. *adlatis docet, voc.* domus, *ſi per adiectiuum, h. l.* ſuam, *aut per ſubſtantiuum in Genitiuo curatius deſignetur, praeponi ſolere praepoſitionem. Atque Stau. ad ed.* 3. *laudat locum Cornelii in Attico cap.* 22. vt — ex domo in domum videretur migrare, *et Cicer. lib. I. acad. quaeſtion.* remigrare in domum veterem e noua. *Harles. coniecit et vberius expoſuit:* admirabile, quod, quum — conferrentur, nihil etc. *Heuſing. vero et Tzſchuck. atque Fiſcher. in ſuo exempl. poſt* admirabile *punctum poſuerunt, et* Quum *maiore littera initiali ſcripſerunt, (atqui, ſi τὸ* quod *omiſeris, haec interpunctio conciſae et minutae Nepotis orationi erit aptior,) τὸ* in *autem cum aliis VV. DD. incluſerunt vncis.*] — 5. Eryſthenes *MS. Leid.* 2. Heriſtenes *MS. Voſſ.* 1. Eriſthenes *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long.* — 6. intrauit *MS. Ax.* — 7. contra ea plur. *MS. Leid.* 2. *Ax. Sau. Gif. Put. Ed. Iens. Med. Arg. Par. Long. Heus.* [*Schmied. Ith. Heinr. Sed Tzſchuck. offendit in* ea *ſonus ſimilis.*] — 8. ſic enim ſtructa *MS. Ax. Boecl. Voſſ.* 2. ſic en. inſtructa *MS. Voſſ.* 1. *Leid.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag.* — 9. cuiuis. *Sic MS. Boecl. Ax.* [*Ed.*

4 [*libidinis — abstinentiae*] De poteſtate vocc. et oppoſitione vitiorum ac virtutum docte quidem et copioſe, at ſubtilius disputarunt Lambin. Ernſt. Heuſing. et Stau. Nam Bremi atque Tzſchuck. bene animaduerterunt, omnia eſſe referenda ad *τὴν παρασκευὴν τῆς οἰκίας*, tum ſubſtantiuorum *libidinis ac luxuriae* poteſtatem et oppoſitionem eſſe latiorem; atque non tam verborum, quam rei premendam eſſe oppoſitionem, ne falſae notiones extorqueantur.]

Sic enim erat inſtructa] MS. Boecler. *ſic enim ſtructa.* Nempe ignotus librario vocis *inſtructa* ſignificatus erat; et praeceſſerat de domo. *Τὸ erat* etiam omnibus libris, quibus Lambinus vſus eſt, aberat. forſan ob ſimilitudinem a *τῷ enim* abſorptum.

differret cuiuis inopis] Vulgo edunt, *differret a cuiusuis inopis.* Sed a vett. edd. Longol.

VIII. Atque hic tantus vir, vt naturam fautricem habuerat in tribuendis animi virtutibus, sic maleficam nactus est in corpore fingendo. Nam et statura fuit humili, et corpore exiguo,

Bos. Stau. Harl. Pauſt.] *Sed* a cuiusuis *Ed. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Heuſing. Patau.* [*Ith. Tzſchuck.* 1. 2. *Wetz. Schmied. Brem. Heinr. vid. not.*] vt in re nulla differret a cuiusuis in. *MS. Leid.* 2. vt in re nulla differret cuiusuis in. *MS. Voſſ.* 1. vt nulla in re differret cuiusuis in. *MS. Voſſ.* 2. *Ed. Long. et* cuiusuis *Ed. Ient. Med. Arg. Par. Ald.*

Brix. aliisque Praepoſitio abeſt. Quod Lambinus interpretatur, *vt nulla in re cuiusuis inopis domus ab Ageſilai domo differret.* Vt nos primi, quod ſciam, edidimus; erat in opt. libro Boecleri: nec dubito rectum et genuinum eſſe. *Differret cuiusi*, domui ſcilicet, dictum, Graecorum imitatione, pro *differre a quauis.* Vt apud Horatium *differret ſermoni ſermo; enitar tragico differre colori; quantum ſimplex hilarisque nepoti Diſcrepet*, et ſimilia, poſt Vechnerum hellenolexiae 1, 25 et Vollium de conſtruct. c. 37, congeſta a Bangio obſ. philol. lib. 2. p. 1022. 1023. [*Cuiuis* Stauer. ad min. ed. defendit et prouocat ad Oudendorp. ad Caeſar. B. G. libr. V. c. 14. init.; ſed Oudend. primum ipſe in textu retinuit meliorum codd. lectionem, *a Gallica differunt conſuetudine*, et pro conſtructione cum datiuo tantum adtulit noſtrum Nepotis locum ex immutatione Boſiana, et duo Plinii maior. loca: addit tamen, pluribus Caeſaris locis excitatis, cum ablatiuo ſi conſtruat Caeſar, eum ſolere adiicere praepoſitionem, niſi deſignetur res, per quam differunt. A Graecis quidem et poetis, etiam ſerioribus proſaicis, latinis *differre*, vt *diſtare*, cum caſu datiuo conſtrui haud negandum eſt, (v. Oudend. ad Lucan. VIII. 787. et Burm. ad Quinctil. I. O. V, 10. p. 397.) At tamen, quia plures codd. h. l. legunt *cuiusvis*, modo addita, modo omiſſa praepoſitione *a*, et multo maior pars editorum id retinuerunt, (v. varr. lectt.) praeterea *differre* cum tertio caſu poetarum potius eſt, quam oratorum et hiſtoricorum, quos aetas Corn. Nepotis tulit, reuocaui priſtinam lectionem *a cuiusuis* ſcil. domo.]

1 *In corpore fingendo etc.*] Mire variant editi pariter ac ſcripti. Lambinus et poſt eum reliqui ediderunt, *in corpore, exiguus et claudus alt. pede.* Longol. Brix. et ſcripti Schotto, Boeclero, ac Sauaroni inſpecti: *in corpore exiguo, et claudus a. p.* nec discrepat Dan. Sed plenius MS. Leid. *in corpore eius fugiendo, nam et ſtatura fuit humili et corpore exiguo, et claudus alt. pede.* Ed. Vltraiectina: *in corpore fingendo. Nam et ſtatura fuit humili et corpore exiguo. Qui autem virtutes nouerant.* Vnde non dubito, Nepotem ſcripſiſſe, vt nos edidimus. niſi et τὸ *eius* e Leid. inſeri debet. Vt nonnulla in vulgatis omitterentur, fecit vox *corpore* bis in eadem periodo poſita. Vide, quae diximus ad

et claudus [1] altero pede. Quae res etiam non-nullam adferebat deformitatem: atque ignoti faciem eius quum intuerentur, contemnebant: [2] qui autem virtutes [3] nouerant, non poterant admirari satis. Quod ei vsu venit, quum annorum octoginta [4] subsidio Tachio [5] in Aegyptum iuis-

1. in corpore exiguo, et claudus *MS. Dan. Mendos. Boecl. Voss.* 1. 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Long.* in corpore exiguus et claudus *Ed. Ald. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Patau. Mag.* [*in qua omissa quoque sunt verba* fingendo. Nam in corpore, *vti in Long. et in antiquioribus codd. opinor, atque edit. memoratis: namque haud omnino curate adnotarunt interpretes var. lect. de lect. MS. Leid. et Ed. Vltraiect. v. Bosii, quem secuti sunt recentiores editores, notam.*] *Ceterum in MS. Leid.* 2. *et Voss.* 1. *pro* nactus est *erat* habuit. — 2. contemnabant *MS. Leid.* 1. — 3. virtutes. *Sic MS. Boecl. Leid.* 2. *Voss.* 1. 2. *Ax. Ed. Vltraiect.* [*Bos.* 2. *et fere omnes seqq.*] *Sed* virtutem *Ed. Iens. Med. Arg. Paris. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. [*Wetz.*] — 4. octuaginta *MS. Leid.* 2. [*add. Bosii not.*] — 5. Tacho *MS. Voss.* 1. 2. *Ed. Stau.* 2. 3. *Heus.* [*Tzschuck.* 1. 2. *Harl. Bipont. Ith. Wetz. Schmied. et ego pro vulgato* Thaco, *quod etiam retinuit Brem. re-*

7, 3. 2. [*exiguo* h. e. tenui, gracili. v. Kapp. et Tzschuck. *altero* explicat Kapp. *sinistro, laeuo*, quod tamen, Tzschuck. ad ed. 2. ait, vt ipsa vocabuli vis incertum reddit, ita in aliis loca inuicem comparata reluctantur. Sic quod in Nepotis Hannibale cap. 4, 3. dicitur: *numquam* dextro *oculo aeque bene vsus est*, apud Liuium 22, 2. f. c. effertur *altero oculo* capitur, etc. vid. Koch. Prolegg. ad Theopomp. Chium p. 46. qui conferre iubet totum h. locum cum Theopomp. libr. XIII. Philipp. in Athenaeo XIV. p. 657. et XIV. p. 616. et 676.]

nonnullam affer. deformit.] Vide Cic. ad famil. 5, 12.

ignoti faciem eius] Geminum quid de Agricola Tacitus 40, 4. Plura in hanc rem Franc. Iunius de pictura veterum 3, 2. 9, Cresollius Vacation. autumn. 2. p. 150 et Freinshemius ad Curtii 6, 5. 29. Ceterum *ignoti* sunt qui non nouerant Agesilaum: *faciem* autem videtur totius corporis formam et modum designare. Vid. Gell. 13, 28.

qui autem virtutes] Sic Boecl. et ed. Vltrai. melius quam alii *virtutem*, nam *virtutes* plures ei versu praeced. tribuit; et enumerat Xenophon fine Agesilai, [c. 2 — 6.]

2 *Annorum octoginta*] Boecl. [et Ax.] *septuaginta*. sed vulgatam tuentur Xenophon, [in Agesil. 2, 28. vbi vid. Schneid. p. 299.] qui ἀμφὶ, et Plutarchus, [in Ages. c. 36 seqq.] qui ὑπὲρ ὀγδοήκοντα ἔτη tum natum fuisse dicunt.

Thaco] Scripsit, opinor, *Tacho*. est enim Plutarcho, Athenaeo 14, et Diodoro 15, Ταχὼς,

ſet, et in acta cum ſuis accubuiſſet, ſine vllo tecto, ſtratumque haberet tale, vt terra tecta eſſet ſtramentis: neque huc amplius, quam pellis eſſet iniecta: eodemque comites omnes accubuiſſent, veſtitu humili, atque obſoleto, vt eorum ornatus non modo in his regem neminem ſignificaret; ſed hominis non beatiſſimi [6] ſuſpi-
3 cionem praeberet. Huius de aduentu fama quum ad regios eſſet perlata, celeriter munera [7] eo cuiusque generis ſunt adlata. His [8] quaerentibus Ageſilaum, vix fides facta eſt, vnum eſſe ex his,
4 qui tum [9] accubabant. Qui quum regis verbis, quae adtulerant, dediſſent, ille praeter vitulina, et huiusmodi genera obſonii, [10] quae praeſens

ſcripſi.] Taco *MS. Leid. 2. v. Kühn. et Perizon. ad Ael. V. H. 5, 1. Mox* iſſet *MS. Leid. 2. Voſſ. 1. 2. Ax. Ed. Iens. Med. Arg. Long. Heus.* [*Stau. 3. Tzſchuck. Ith. Heinr. Schmied.*] *Tum* altha *pro* acta *MS. Leid. 2.* — 6. homines non beatiſſimi *MS. Voſſ. 1. ſed ſupra ſcriptum erat* hominis. *Sed* homines non beatiſſimos *MS. Boecl. Voſſ. 2.* [*quod probat Scheffer. et* eſſe *ſubintelligit, ſed Heuſingero recte diſſentiente.*] *Mendos. Ax. Ed. Vltraiect.* [non beatiſſimi *h. e. non admodum beati, diuitis, i. e. mediocris fortunae. v. Heuſing. ſed Kapp. interpretatur pauperrimi.*] — 7. munera. *Aberat a MS. Ax.* — 8. iis quaer. *Ed. Lamb.* — 9. qui cum *MS. Voſſ. 1. Mox* attullerant *MS. Voſſ. 1.* — 10. opſonii *Ed. Lamb.* [*Heus. Tzſchuck. Brem. Wetz. Schmied. et graecum eſt ὀψώνιον, h. e. caro et piſces.*] *Mox* deſideradat *Ed. Iens.*

Africano et Euſebio Τέως, aliis, niſi mendoſi ſunt, *Thaus, Taos, Thamus.* Regem omnes fuiſſe ſcribunt, Plutarcho excepto, qui σατηγὸν vocat Aegyptium; et tamen paullo poſt Nectanebin ab eo deficientem regem ab Aegyptiis renuntiatum; in apophthegmatis etiam Laconicis Ageſilaum a rege Aegyptiorum arceſſitum ait. Porro non aduerſatur Noſtro, vti Gebhardus cenſebat, Polyaenus 2, 22, cum Ageſilaum Nectenabo συμμαχοῦντα memorat. nam ei poſtea opem tulit, vt dicemus ad ſ. 6. Tacho autem adfuiſſe Ageſilaum, etiam reliqui, modo laudati, referunt. [add. Stau. ad min. ed.]

iuiſſet] Long. *iſſet.* Mox *in acta*, eſt, in littore, vide Indicem. [Ibi de hoc voc. quo etiam Cicero aliique vſi ſunt, et quo ſignificatur amoenus in littore ſeceſſus, laudantur Muret. varr. lectt. 1, 3. Brodaei miſcell. 2, 8. Caſaubon. ad Sueton. Aug. 72. multique alii. add. Stau. ad min. ed.]

4 *Huiusmodi*] Boecl. *eiusmodi.* Mox Lambinus edidit, *ceteraque ref. iuſſit.* inuitis, opi-

tempus desiderabat, nihil accepit; vnguenta, coronas,[11] secundamque mensam seruis dispertiit; cetera[12] referri iussit. Quo facto eum barbari magis etiam[13] contemserunt, quod eum ignorantia bonarum rerum illa potissimum sumsisse arbitrabantur. Hic quum ex Aegypto reuerteretur, donatus a rege Nectanabe[14] ducentis viginti ta-

11. Cerenos *MS. Voss.* 2. *sed in marg.* coronas. — 12. ceteraque *Ed. Par. Ald. Lamb.* — 13. etiam magis *MS. Voss.* 2. *Ax. A MS. Leid.* 2. *aberat* τὸ etiam. *Statim* contemserunt *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. In his quoque mox legitur* sumsisse. — 14. Onabide *MS. Boecl. Voss.* 2. Nabide *MS. Voss.* 1. Natonabile *MS. Leid.* 2. Notonabide *MS. Ax.* Nathabide *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald.* Nectanebe *Ed. Pataa.* [*Wetz.*] Nectanabide *Ed. Heus.* [*Tzschuck.* 2. *Ith. Schmied. Pauss.*]

nor, libris, et contra morem Nepotis.

[*coronas*] h. l. de Aegyptiis, coronas ex papyro, quae *coronaria* hinc vocatur, confectas. Atque Plutarch. in Ages. cap. 36. fin. prodit, Theophrastum narrasse, eum. σεφανώτριδι βίβλῳ, *papyro coronaria*, ob coronarum simplicitatem (λιτότητα) delectatum esse. Add. Athen. 6, 7. p. 680. et Tzschuck.]

seruis dispertiit] Idem eum fecisse donis, quae a Thasiis oblata erant, Plut. in apophth. Lac. scribit p. 110. [Athen. 14, 21. p. 657. ex Theopompo tradit, Thasios ei aduenienti misisse pecora omnigena, boues opimos (Plutarch. c. 36. non addit, *regis caussa* illa *munera hospitalia*, in his farinam, vitulos et anseres, esse adlata,) et insuper *bellaria*, πέμματα καὶ τραγημάτων εἴδος παντοδαπόν, (a Nepote nominatur *mensa secunda:*) haec autem bellaria auferre, et tandem dare iussisse Agesilaum *helotibus*, (*seruis* apud Cornel. Nepot.) Hinc Valcken. ad Theocr. Adoniaz. digress. 4. p. 276. C. censet, Nepotem diversa confudisse.] Simile quid de Lysandro Aelianus 3, 20.

5 [*Bonarum rerum*] vt Graec. ἀγαθά, *lautiores cibi*. v. omnino Küster. ad Aristoph. Acharn. 873. vbi h. l. Nepotis laudatur. — Plut. v. 1122. Periz. ad fragm. Aelian. voc. ἐξύμβονα. *Fisch.*]

6 *Nectanabe*] Vide, quae diximus ad 12, 2. 1. MS. Boecler. *Onabide.* Africano est Νεκτανεβώ, Abul Faragio in historia dynastiarum pag. 89.] نغطا نبوس *Nectanebus*, (sic enim legendum puto pro نغطا ببوس quod in edit. Pocokiana legitur) sed Patricidae siue Eutychio in Annal. p. 266 فرعون شا نا ف *Pharaun Schanek.* Ceterum Agesilaus, Tacho regno pulso, Nectanebi adhaesserat: vt adparet e Xenophonte, Plutarcho ac Diodoro. Diodorus tamen ait,

lentis, quae ille muneri populo suo daret: venisseque in portum, qui Menelai vocatur, iacens inter Cyrenas et Aegyptum: in morbum implicitus[15] decessit. Ibi eum amici, quo Spartam[16] facilius perferre possent, quod mel non habebant, cera circumfuderunt: atque ita domum retulerunt.[17]

15. implicatus *Ed. Lamb.* — 16. Spartham *MS. Voss.* 1. *vbique.* — 17. rettul. *Ed. Iens. Med. Arg.*

Agesilaum a Tacho, beneficio eius restituto, non a Nectanebo, magnificis muneribus donatum. Quod ei adsentiri non vult Vsserius P. 1. Annalium V. T. p. 869. [Plutarch. in Ages. c. 40. p. 705. tom. 3. Opp. ed. Reisk. tradit, Agesilaum accepisse, praeter alios honores et munera, argenti ducenta et triginta talenta. Add. Plutarch. in Lacon. apophthegm. p. 804. Opp. tom. 6. ed. Reisk.]

[*iacens*] coniungitur cum *qui*, scil. portus, *vocatur*: de hoc ipso portu v. Stau. ad ed. 3. h. l. *iacere* autem de locorum situ dici solet.]

[*decessit*] conf. Pausan. 3, 10. p. 229. Kühn. *Fisch.* Plutarch. in Agesil. c. 40. Agesilaum, scribit, decessisse, quum annos vixisset quatuor et octoginta, et Lacedaemone regnasset vnum supra quadraginta; ex his autem amplius triginta maximum et potentissimum fuisse, totiusque paene Graeciae imperatorem et regem vsque ad pugnam Leuctricam habitum.]

7 *Perferre possent*] MS. Leid. 1. *posset perferri.* non improbo. Sic 18, 8. 4 *qua ad hiberna cula aduers. posset peruèniri.*

quod mel non habebant] Vide Marcell. Donatum dilucid. ad Liuii lib. 40.

cera circumfuderunt] Sic et Plutarchus l. c. 40. Sed Diodorus 15, 93. ἐν μέλιτι deportatum scribit: credo, quod alioquin id obtineret inter Spartanos. Nam et Agesipoliden Xenophon 5, 3, 19. hist. Gr. melle conditum et domum reportatum scribit. [Victor. varr. lectt. 19, 1. *Fisch.* add. Tzschuck. et Cellar.]

XVIII. EVMENES.[1]

[ARGVMENTVM

Cap. I. Eius officia apud reges Macedonum. II. Cappadociam fortitur prouinciam. Carus Perdiccae est et fidus. III. A Perdicca oppositus Europaeis aduersariis, deuiis itineribus milites suos fallit, vt, contra quos ducerentur, rescisce re non possent. IV. Vincit Craterum et Neoptolemum. V. Absens capitis damnatur. Obsessus in castello Nora callide se suosque liberat. VI. Olympiadi liberisque Alexandri bene consulit. VII. Bellum parat aduersus Antigonum nomine Alexandri. VIII. Antigoni victor, cogitur a militibus, copias hiematum diuidere. Antigonus in hibernaculis hostem vult aggredi. IX. Consilio callido Antigoni refrenat impetum. X. Victor, Antigono victo, a suis traditur. XI. Impatiens supplicium expostulat. XII. Fame fatigatus, iugulatur a custodibus. XIII. Exstincto Eumene, Praefecti vsurpant nomen regis.]

EVMENES CARDIANVS. Huius si virtuti par[1] data esset fortuna, non ille quidem maior,[2] sed

1. Eumenis vita *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald.* — 2. maior. *Sic etiam MS. Mendos. Ed. Long. Mag. Sau.* [*Bos. et seqq.*] *Sed* maior fuisset *Ed. Lamb. Steph. Tale addi-*

Meminit Eumenis et L. Ampelius in lib. memoriali.

1 *Cardianus*] Ampelius: *Eumenes Cardianus, Philippi et Alexandri armiger bellicosissimus.* sic legendus is locus. male vulgo est: *Cardienus, Philippi Alexándri armiger.* [vid. Solanus et Reitzius ad Lucian. pro lapsu inter salutandum, c. 8. tom. I. p. 734. *Fisch. Cardianus* dicitur ab Cardia, oppido Thraciae in Chersoneso, ad finum Melanem. v. Aelian. V. H. 3, 23. fin. ibique Kühn. et Perizon. Add. Stau. ad h. l. et Schlegel. l. c. pag. 86. Vitam Eumenis vberius expolsuit Plutarch. in vit. parall. tom. III. Opp. pag. 562—608. ed. Reisk. siue tom. IV. p. 38—68. ed. Hutten. et comparat eum cum Sertorio.]

non ille quidem maior] Gebhardus τὸ *fuisset* a correctoribus sustinendae sententiae insultum censebat. Sed τὸ *euasisset* alio loco posuit Longolius: vt paullo post dicemus.

multò illuſtrior, atque etiam honoratior: quod magnos homines [3] virtute metimur, non fortu-
2 na. [4] Nam quum aetas eius incidiſſet [5] in ea tempora, quibus Macedones florerent: multum ei detraxit inter hos [6] viuenti, quod alienae erat ciuitatis: neque aliud huic defuit, quam generoſa ſtirps. Etſi ille [7] domeſtico ſummo genere erat:

tamentum deſiderari hic; videbatur mihi. — 3. homines euaſiſſet, virt. *Ed. Long.* — 4. virt. metimur, non fort. *Ita MS. Mendos. Boecl.* [*Ed. Bos. Stau. Heus. et ſeqq. Recte: Nepos enim ſuam hic interponit ſententiam.* Metiri *autem, vt graec.* μετρεῖν, *h. l. idem eſt ac aeſtimare.*] *Sed* virtute metiuntur, non fortuna *MS. Leid. 2. Ed. Iens. Par. Ald.* virtute metiunt, non f. *Ed. Med. Arg. nempe ſcriptum erat* metiunt. *id neglexerunt operae.* virt. metiuntur, non fortuna, prudentes *Ed. Long. Mag. Lamb. Steph.* — 5. cecidiſſet *MS. Voſſ. 1. 2.* [*Ed. Bos. Stau. 1. 2. Brem. qui id adcuratius dictum putat, quod notionem caſus et euentus fortuiti includat: neque tamen deſunt exempla eiusdem ſignificationis τῦ* incidere. *Nam*] incidiſſet *MS. Leid. 2. Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Heus. Patau.* [*Stau. 3. Harl. et rell. fere omnes. Quare reduxi* incidiſſet. *Cicer. Orat. cap. 12. ſ. ſect. 39.* quorum aetas quum in eorum tempora, quos nominaui, incidiſſet.] *Mox* florent *Ed. Gebh.* — 6. inter eos *MS. Voſſ. 1. Mendos. Ed. Mag. Gebh. Keuch. Patau. Sed abſunt ab Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Lamb. Steph.* [inter hos *Ed. Bos. et ſeqq.*] — 7. tametſi enim ille *Ed. Lamb.*

ſed multò illuſtrior] Vide Freinshem. ad Flor. praef. 2. [Vir doctus, Berneggerus opinor, ad oram exempli mei Lambin. manu adſcripſit: „Facta dictaque alia clariora ſunt, alia maiora. Plin. iun. libr. 3. epiſt. 16.“]

magnos homines] Addit editio Colon. Longolii, *euaſiſſet.* Debuit, opinor, *euaſiſſe.* Sed libris manu exaratis deeſt.

virtute metimur, non fortuna] Vt editum eſt, MSS. Schotti et Boecl. et qu. edd. vett. exhibent. Vulgati: *metiuntur, non fortuna prudentes.* Quod ex officina correctorum eſſe recte notauit Gebhardus. Et Lambinus quoque *τὸ pendentes* ab aliis inculcatum cenſet; etſi *τὸ metiuntur* retinet, putatque ſubintelligendum *homines*, vel *omnes*, vel *plerique*; aut *τὸ magnos* non cohaerere cum ſubſtantiuo *homines*, et ſubaudiendum *viros*. quod poſterius valde coactum et ineptum eſt.

2 *Cecidiſſet*] Long. Lamb. et alii: *incidiſſet.* quomodo fere loquitur infra 25, 7. 1.

Macedones florerent] Vide Iuſtin. 33, 2.

inter hos] Sic MSS. Lambinus et alii male omittunt. Qu. edd. *inter eos.*

etſi ille domeſt. ſummo gen.] Sic MSS. Vulgati: *tametſi enim ille etc.*

domeſtico. ſummo genere]

tamen Macedones eum ſibi aliquando anteponi 3
indigne ferebant; neque [8] tamen non patiebantur. Vincebat enim omnes [9] cura, vigilantia, patientia, calliditate, et celeritate ingenii. Hic 4
peradoleſcentulus ad amicitiam acceſſit Philippi,

Stau. ita interpunxit ſtirps: etſi ille — erat. Tamen Maced. *Tzſchuck. tamen ad min. ed. periodus hiulca videtur; eum quoque offendit iteratum* tamen *poſt* neque.] — 8. nāque *Ed. Iens. Med.* — 9. omnis *Ed. Iens.*

Viri docti, qui a Suida regis filium vocari ad h. l. adnotarunt, non animaduerterunt, eum duos Eumenes, hunc noſtrum, et regem Pergami, Attali filium, confudiſſe: quod iam obſeruatum Reineſio τῷ πάνυ, Var. 3, 2. [h. e. domi, in patria, in Thracia quidem nobilis erat, ſed alienae ciuitatis; a Macedonibus autem nonniſi Macedones habiti ſunt generoſi. v. Stau. atque Heuſing. mox *neque tamen non pat.* eſt, et tamen, licet inuiti, patiebantur.]

3 *Macedones eum ſibi aliquando anteponi*] Pro *aliquando* Lambinus coniiciebat *aliquanto*, vel *aliquantum*. nihil tamen mutabat. Nec mutatione opus. Τὸ *aliquando* non ad verbum *anteponi*, ſed ad τὸ *ferebant*, referendum videtur. [ſecus ſentit Tzſchuck. et Brem.]

4 *Hic peradoleſcentulus*] Adnotat Schottus: *annorum fere trium et viginti*: laudatque illa ex c. 13, 1. *quum ab anno viceſimo, vt ſupra oſtendimus etc.* E quo loco et Lambinus colligebat, Eumenem ab anno XX aut XXI in amicitiam regum venire coepiſſe. Legit enim cum Puteano: *ab anno vigeſimo, et ſupra, ſeptem annos etc.* Sed de Puteani correctione Lambinus ipſe dubitat. neque ea, noſtro iudicio, opus eſt, vt ſuo loco docebimus. Quomodo autem ex his verbis colligi poſſit, Eumenem fere XXIII annorum fuiſſe, quum ad amicitiam Philippi acceſſit, fateor me ignorare. Nam etſi tam annos VII et XIII, quibus regibus ad manum fuit, quam VIII illos, quos ab obitu Alexandri minimum exegit, et XLV vitae illius, omnes pro completis accipias, ab his vbi priores detraxeris, non amplius quam XVII, vt recte Kirchmaierus obſeruauit, relinquentur. Si vero ſeptimum Philippi, et XIII Alexandri, et VIII imperii militaris, pro inchoatis, aut nondum completis, accipias; (et ſane Alexander ſolum annos XII cum menſibus VIII regnauit,) vitae autem nouiſſimum, XLVI inchoatum facias: attamen neque ſic plures, quam XIX, exibunt. En vtrumque calculum:

Anni vitae	45	45
miniſterii	28	26
	17	19

Atque tot annos natum fuiſſe Eumenem, quum in amicitiam Philippi veniret, oſtendemus infra, ad c. 13, 1. Neque eſt, quod cum Lambino obiicias, *non eſſe peradoleſcentulum, qui natus eſt annos XX.* nam cum noſter 25, 2. 4. Atticum XXII annos natum *adoleſcentulum* vocet; quidni biennio

Amyntae [10] filii, breuique tempore in intimam peruenit familiaritatem. Fulgebat enim iam in adoleſcentulo indoles virtutis. Itaque eum habuit ad manum ſcribae loco: quod multo apud Graios honorificentius eſt, quam [11] apud Romanos. Nam apud nos, reuera ſicut ſunt, mercenarii ſcribae exiſtimantur: at apud illos contrario [12] nemo ad id officium admittitur, niſi hone-

Med. Arg. Par. — 10. Amynthae *MS. Voſſ.* 1. — 11. honorif. quam *MS. Ax. in quo mox erat* namque ap. nos. [*dein* mercennarii *Ed. Ald.*] — 12. contrario. *Sic MS. Boecl. Voſſ.* 1. 2. *Sed* e contrario *MS. Leid.* [*Ed.*

circiter minorem *peradoleſcentulum* dicere liceat?

5 Ad manum habuit ſcribae loco] Illud *ſcribae loco* de gloſſemate ſuſpectum eſt Scheffero. Nam *ad manum aliquem habere*, inquit, pro *ſcribae loco habere*, vſurpauit Cicero quoque. Neque aliunde ſunt, qui ex eo *amanuenſes* adpellantur. Haec ille. Nil tamen mutare auſim. Potuitque iſta Nepos perſpicuitatis ergo, vt ſaepe alias, addere. [Plutarch. in vit. init. eum vocat ἀρχιγραμματέα, magiſtrum libellorum et ſcriniorum, hod. *Geheime Secretär*, aut Cancellarium. Fiſcher in marg. citauit Carcin. ad decret. pro Hyrc. p. 361. ſq.]

quod multo apud Graios] Vide Ind. [in quo de dignitate et officiis ſcribae apud quosdam Graecos copioſe disputat Boecler. isque et Boſius laudant Caſp. Barth. aduerſ. 50, 1. Herm. Hugon. de prima ſcribendi orig. c. 32. ac Dan. Feſſel. aduerſar. ſacr. 1. 1. add. Cellar. et Stau. ad noſtr. loc. Eſchenbach. de ſcribis vett. Romanorum, Norib. 1705. 8. diſſ. V. p. 257. ſqq.] et Freinshem. ad Curtii 7, 3. 4. vbi et de Perſarum ſcribis, eorumque dignitate, quaedam adnotat. Athenis tamen, pariter vt Romae, vile fuiſſe ſcribarum munus, docet Sam. Petitus Commentar. ad Leges Atticas lib. 3. tit. 2. p. 257. 258.

quam apud Romanos] Magius refert, Petrum Angelium Bargaeum, cum ſe a Paulo Iouio in hiſtoria *ſcribam* nuncupari animaduertiſſet, aegre tuliſſe, et id tamquam iniuriam cum eo expoſtulaſſe, tantamque in iram exarſiſſe, vt mox in Iouii hiſtorias cenſuram conſcripſerit. Idem hodie a viliſſimis ſcribarum exſpectes, ſi hoc eos nomine adpelles. adeo apud nos quoque id euiluit!

reuera, ſicut ſunt, mercenarii ſcr. exiſtim.] Mira locutio. An legendum, *ſicut reuera ſunt?* vel τὸ *reuera* gloſſema eſt? An *reuera exiſtimari* idem eſt, ac vere et reapſe vt mercenarios haberi, etſi non ita vocentur? [Interpunxi cum Tzſch. Bremioque, *apud nos, reuera ſicut ſunt, mercen.* pro vulgata diſtinctione, *ap. nos reuera, ſic. ſunt, merc.*]

contrario] Sic MS. Boecler. et qu. edd. quomodo Cicero lib. de vniuerſo cap. 12. dixit

ſto loco, et fide, et induſtria cognita; quod neceſſe eſt omnium conſiliorum eum eſſe [13] participem. Hunc locum tenuit amicitiae apud Philippum annos ſeptem. Illo interfecto, eodem 6
gradu fuit apud Alexandrum annos tredecim. [14] Nouiſſimo tempore praefuit etiam alterae [15] equi-

Lamb. v. Heus. et Stau. ad ed. 3. at — contrario *eſt pleonaſmus, et plura aduerbiorum atque coniunctionum eiusdem omnino ſignificationis geminatarum exempla collegit Iani in Artis poeticae libris IV. Halae* 1774. 8. *p.* 252. *ſqq.*] — 13. eſſe eum *MS. Ax.* — 14. tresdecim *MS. Voſſ.* 1. 2. [*At quoniam Alexander regnauit tantum annos* 12. *menſes* 8. *(Arrian. de exped. Alexandri* 7, 28.) *et Eumenes nouiſſimo tempore equitum alae praefuit, Nepotem minus adcurate retuliſſe, iam animadverterunt Wetz. et Tzſchuck.*] — 15. alterae. *Sic MS. Gif. Mendos. Boecl. Voſſ.* 2. *Leid.* 2. [*Thott. Ed. Bos.* 2. *Stau. Heus. Harl. Ith. Heinr. Bipont. Tzſchuck.*] *Sed* alteri *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Patau.* [*Wetz. Brem. Schmied. et probat Schlegel. in Obſſ. crit. et hiſt.*

motus animi aliis *contrario diſſidentes*, quos Plato ἐναντίως διεσῶτας vocarat. Sic enim legendum eſt, non, vt vulgo editur, *contrarios*: quod iam vidit Gifanius in obſeru. Lat. L. ſequutusque eſt Pareus in Lexico Critico. Alii apud Noſtrum edidere, *e contrario*, vt 11, 1. 4. et 22, 1. 2.

6 *Eodem gradu*] Τὸ *dignitatis*, quod in ora Cod. Ernſtiani ſcriptum, haud dubie gloſſema eſt. Abſolute *gradum* Noſter etiam 19, 2. 3. dixit. V. Ind.

alterae equitum alae] Sic MSS. Gif. Schott. Boecl. itemque alii Lambino memorati, ſuffragante Gifanio in Ind. Lucret. v. *vnae*. Caeſar de B. 5
Gall. *f*, 27. *ne qua legio alterae legioni ſubſidio venire poſſit*. Sic omnes MSS. Brantio viſi habuere. Terentius Heaut. 2, 2 30. *haec ipſa in itinere alterae dum narrat*. Infra 20, 3. 2. *tantum otium totae inſulae concilauit*. ſic enim e MS. legendum. Et ita veteres hanc et ſimiles voces alias inflexiſſe, docent Priſcianus lib. 6. Voſſius de analog. 2, 3. et quos ibi laudat, itemque Bangius lib. 1. p. 40. Quare non dubitaui, ſic pro *alteri*, quod in omnibus edd. habetur, reſcribere. Porro *altera ala* eſt, quae cap. 13, 1. *vna* dicitur; niſi is locus corruptus eſt, quod valde vereor: id eſt, vna e duabus. Duae enim antiquitus alae erant, vt vel ipſum nomen docet, (de quo Gellius 16, 4. ac Vegetius 2, 1.) et quod *dextrae* ac *ſiniſtrae* nominibus diſtinguebantur. Thomas Reineſius, ὁ πάνυ, putabat, diuerſas intelligi debere alas, et Eumenem prioribus iſtorum XIII annorum vni equitum alae, quocunque vocabulo, nouiſſimo autem tempore etiam alteri, quae *hetaerice* dicta, praefuiſſe; ad-

tum alae, quae hetaerice [16] adpellabatur. Vtrique autem in consilio [17] semper adfuit, et omnium rerum habitus est particeps. [18]

1 II. Alexandro Babylone [1] mortuo, quum regna singulis familiaribus dispartirentur, [2] et summa rerum tradita esset tuenda eidem, cui Alexander moriens annulum [3] suum dederat, Perdiccae:

in Corn. Nep. pag. 68. *sq.*] — 16. Etherice *MS. Voss.* 2. *Leid.* 2. *Ax. Ed. Iens. Med. Arg. Par.* haeterice *Ed. Bos.* 1. Eretrice *Ed. Long.* etaerice *Ed. Ald.* — 17. consilio *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Steph. Gebh. Keuch. Patau.* et in consilio *Ed. Lamb.* — 18. participes *MS. Voss.* 1. 2. *Leid.* 2.

1. Babilone *Ed. Arg.* — 2. disparterentur *MS. Leid.* dispertirentur *MS. Ax. Ed. Steph. Gebh. Keuch.* [*Wetz.*] dispartiretur *Ed. Iens. Med. Par.* [dispartirentur *Ed. Lamb. Long. Bos. Heusing. et plurr. rell. Sic* refacrare, detractare *etc. v. supra ad VII,* 6. *p.* 145.] — 3. annulum

eoque heic de maxima parte XIII annorum; cap. vero 13. de extrema, et vltimo vitae Alexandri sermonem Nostro esse. Sed non tacuisset h. l. Nepos de priore praefectura, si aliquam prioribus Alexandri annis gessisset Eumenes. Et qui dixisset *alterae* (h. e. vt ille accipit, diuersae, alii,) eum alae praefuisse, quum prioris nullam mentionem fecerit? *Altera* igitur ala est alterutra, e duabus vna. Sic enim loquuntur optimi scriptores. Suetonius Galba cap. 10. *Alarum altera aegre retenta in officio.* Cicero 2. Offic. 13. *cum te Pompeius alae alteri praefecisset.* Hirtius de bello Afric. *Caesar alteram alam mittit.* Sic Noster *alterum cornu* dixit 16, 4. 3.

hetaerice] quasi sodalium sive amicorum, *τῶν ἑταίρων*, [*Leib-Garde:*] quod Alexander indiderat honoratissimis suorum equitationi adsuefactis: sicuti *πεζεταίρους* vocarat pedites. Testis Anaximenes apud Harpocrationem in *πεζέταιρος*. Ipsam alam Arrianus libr. 6, 21. *ἵππον τὴν ἑταιρικὴν* vocat. Verba vtriusque adduxit Lambin.

in consilio adfuit] Longol. et alii omittunt praepositionem. Sed ita et Cicero loquitur.

1. [*Alex. — mortuo etc.*] Longior haec est periodus, multarumque sententiarum interpositione perplexa: nam illa connectuntur cum verbis: *hoc tempore data est.* Ita mox cap. 3, 3 et 4. vid. Boecler. Alexander vero Babylonem delegerat regiam et exornare constituerat; at impeditus morte, quam probabiliter nimio vini vsu et temulentia in intempestiuis commissationibus accelerauit. v. Stau. ad ed. 2. (ibique Kapp. in ed. Harl.) et 3. Alii autem tradunt, eum veneno fuisse exstinctum.]

cum regna singulis familiaribus] Testamento Alexandri distributas prouincias, etiam alii tradidere. Vide [Iustin. 13, 2 — 4.] Vsser. Annal. V. T. P. I. p. 402. et deinceps.

ex quo omnes coniecerant,[4] eum regnum ei 2
commendaſſe,[5] quoad liberi eius in ſuam tute-
lam peruenirent: (aberant[6] enim Craterus, et
Antipater, qui antecedere hunc videbantur: mor-
tuus erat Hephaeſtio,[7] quem vnum[8] Alexander,
quod facile intelligi poſſet, plurimi[9] fecerat:)

MS. Voſſ. 2. *Ed. Iens. Med. Par. Long. Mox idem cod. eaedemque edd.* Perdicae. — 4. coniecerunt *Ed. Mag. Steph. Gebh. Keuch.* — 5. commiſiſſe vel commendaſſe *MS. Leid.* 1. *Mendos. Voſſ.* 1. *Ed. Sau. In MS. Ax. erat* regnum ei quoad commiſiſſe liberi eius. *Statim* quod ad *MS. Voſſ.* 2. — 6. aberat *Ed. Ox. Lond. Mox* Crateros *MS. Leid.* 2. Cratheros *MS. Voſſ.* 1. Cratheres *MS. Ax.* Cratherus *Ed. Iens. Arg.* Gratherus *Ed. Med.* — 7. Epheſtio *MS. Leid.* 2. *Voſſ.* 1. *Ed. Arg.* epheſeio *Ed. Iens. Med.* — 8. vnum. *Sic et MS. Voſſ.* 1. 2. *Leid.* 2. *Sed* viuum *Ed. Par. Ald. Lamb.* numerum *Ed. Iens. Med.* — 9. plurimum *MS. Mendos. Ed. Vltrai.*

2 *Ex quo omnes cont. etc.*] Quoniam alias annuli traditio ſignum imperii aut hereditatis traditae fuiſſe videtur; (de quo vide ſis Kirchmannum et Licetum in: de annulis, illum cap. 22. hunc cap. 51. itemque Freinshem. not. ad Curtii 10, 5. 3.) idcirco nonnulli exiſtimarunt, annulo dato, Alexandrum Perdiccae imperium tradidiſſe. Sed verius eſt, quod noſter tradit, eum ſolummodo temporarium regni adminiſtratorem et cuſtodem annuli conſtitutum. Vide, quae notauit ad Curtii l. cit. Loccenius. [Iuſtin. 12, 15.]

commendaſſe] MSS. Schotti, Leid. et Sauaro, *commiſiſſe vel commendaſſe.* Sed alterutrum gloſſema eſſe, manifeſtum eſt. Gebhardus *commiſiſſe* genuinum cenſebat: ego alterum.

in ſuam tutelam] Male edd. Par. Ald. *extra ſuam tut.* nam *in ſuam tutelam peruenire*, eſt ad pubertatem peruenire. Ergo illa loquutione *in tutel. ſuam peru.* notatur pupillaris aetas ſub poteſtate tutoris, cuius finis pubertas. [De Perdicca v. Periz. ad Ael. V. H. 12, 16. et de reliquis tutoribus nominatisque hominibus et ſubole regia Stau. ad ed. 3.]

Craterus] Vid. Diodor. 19.

mortuus er. Hephaeſtio] De morte Hephaeſtionis, et Alexandri ob eam luctu Plutarchus Alexandro, Pelopida, et Eumene, Arrianus de reb. Alex. 7. et diſſert. Epicteti 2, 22. Aelianus Var. hiſt. 7, 8. Curt. 3, 12. 16.

quem vnum] Alii *quem vivum.* quod etiam Gebhardus tuetur. Nam proxime, inquit, praeceſſit: *mortuus erat.* Magis ei lectioni fauet Diodorus 19. ζῶντα μὲν γὰρ προετίμησε πάντων τῶν φίλων. Attamen nihil muto.

intelligi poſſet] An legendum *poteſt*, vel *poſſit?* [Sed nihil eſt mutandum: nam, aliis iam monentibus, auctor iudicium ſuum ita interponit, vt ad rem narratam cum indicio cauſſae transferat.]

hoc tempore data est Eumeni Cappadocia, siue [10] potius dicta. Nam tum in hostium erat potesta-
3 te. Hunc sibi Perdiccas adiunxerat magno stu-dio, quod in homine fidem et industriam magnam videbat: non dubitans, si eum [11] pellexisset, magno vsui fore sibi in his rebus, quas adparabat. Cogitabat enim, quod fere omnes in magnis imperiis concupiscunt, omnium partes [12] cor-
4 ripere atque complecti. [13] Neque vero hoc ille solus fecit; [14] sed ceteri quoque [15] omnes, qui

10. sine *MS. Voss.* 1. *Mox* hostium potestate *MS. Voss.* 2. *Statim* nunc *MS. Voss.* 2. — 11. ni eum *MS. Voss.* 1. — 12. omnium partis *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Long. v. not.* — 13. amplecti *Ed. Mag. Gebh. Sed* complecti *etiam MS. Leid.* 2. *Voss.* 1. 2. *Ax.* — 14. Neque vero hoc ille solus fecit. *Sic MS. Voss.* 1. *Ed. Stau.* 2. 3. *Heus.* [*Harl. et rell. recc. atque rescripsi.*] *parum abest MS. Boecl. Voss.* 2. *Ax.* nec vero haec ille sol. fecit. *Sed* neque vero hoc solus fecit *Ed. Ald. Steph. Gebh. Keuch. Bos.* neque vero hoc tempore solus fecit *MS. Leid.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Long.* — 15. quaeque *MS.*

Cappadocia] Vna cum Paphlagonia, et finitimis regionibus ad Trapezuntem vsque. Sic Plutarchus in Eum. c. 3. Diodorus 18, 3. Iustinus 13, 4. 17. Arrianus apud Photium Cod. 92. Apud eumdem tamen Iustinum 13, 6. 14. legitur, *Paphlagoniam* postea demum cum Lycia, Caria, et Phrygia *Eumeni adiectam* fuisse. Sed ibi vel glossema est τὸ *Paphlagonia*, inde natum, quod aliquis in margine ad illas prouincias, quas Eumenes acceperat, hanc vocem e c. 4, 17. adscripserat: vel fortasse referendum *Pamphylia*. nam eam vna cum Lycia et Phrygia magna primitus Antigono obtigisse, ex Arriani excerptis Photianis disco. Sic enim illa: Παμφύλων, καὶ Λυκίων, καὶ Φρυγίας τῆς μεγάλης Ἀντιγόνος, subaudi: ἄρχειν ἐτετάχθη. Magius apud Iustinum reponebat *Lycaonia*. sed id a recepta lectione nimium recedit.

in hostium erat potestate] Ariarathis regis, qui Eumeni ibi imperare iusso quod cedere noluisset, victus a Perdicca et suspensus; Eumenes vero in regnum restitutus est. Testes Arrianus apud Photium, Plutarchus, Diodorus, 18, 16. et Appianus Mithridaticis. Ceterum Schottus putabat Nepotem scripsisse: *in hostium potestatem*. quomodo Cicero in Maniliana cap. 12. dixit *portus in praedonum fuisse potestatem*; ita laudante etiam Gellio 2, 7. Sed non, si Cicero, statim et Nepos ita loquutus est.

3 *Omnium partes corripere*] Locus Iustini 17, 2. 11. fortasse fauet lectioni cod. Ernstiani, *omnes partes*. [Sed *omnium partes* sunt omnium ducum et familiarium prouinciae.]

4 *Neque vero hoc solus f.*] MS. Boecl. *nec v. haec ille solus f.* Longolius: *Neque v. hoc tempore solus f.* An fuit:

Alexandri fuerant amici. Primus Leonnatus [16] Macedoniam praeoccupare deſtinauerat. [17] Is multis magnis [18] pollicitationibus perſuadere Eumeni ſtuduit, vt Perdiccam deſereret, ac ſecum faceret ſocietatem. Quum perducere eum [19] non poſſet, interficere conatus eſt: et feciſſet, niſi ille clam noctu [20] ex praeſidiis eius effugiſſet. 5

III. Interim conflata ſunt illa bella, quae ad internecionem [1] poſt Alexandri mortem geſta ſunt, omnesque concurrerunt [2] ad Perdiccam opprimendum: quem etſi infirmum videbat, quod vnus omnibus reſiſtere cogebatur: tamen amicum non deſeruit, neque ſalutis, quam fidei, ſuit cupidior, Praefecerat eum Perdiccas ei parti Aſiae, quae 1 2

Voſſ. 2. *Mox* fuerunt *MS. Leid.* 2. — 16. Leonnadus *MS. Voſſ.* 2. Leonatus *Ed. Iens. Med. Arg. Par.* — 17. praedeſtinauit *MS. Boecl. Voſſ.* 1. 2. praedeſtinauerat *MS. Leid.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Mag. Long.* — 18. magnisque *MS. Voſſ.* 1. *Leid.* 2. *bene.* [*Ed. Long. Lamb. Wetz.*] — 19. quum eum perd. *Ed. Lamb.* — 20. noctu. *Aberat a MS. Leid.* 2. *Ed. Iens. Mediol. Par. Ald. Lamb.*

1. ad internecionem. *Ita etiam MS. Voſſ.* 1. *Leid.* 2. [*Ed. Bos. et ſqq.*] *Sed* interceptionem *MS. Boecl. Voſſ.* 2. internicionem *Ed. Iens. Med.* internitionem *Ed. Long.* interinitõnem *Ed. Arg.* — 2. concurrunt *Ed. Par. Ald.*

neque v. hoc temere ſ. f.? quomodo fere loquutus 25, 20. 2. [vid. VV. LL.]

amici] Ita vocantur principum conſiliarii, praefecti, proceres. v. ind. Boſian. [De hoc Leonnato, vno ex ſeptem illis illuſtribus Alexandri cuſtodibus, qui ex tribus, quos recenſet Arrianus ap. Phot. p. 215. is eſt, qui Phrygiam minorem, ad Hellespontum ſortitus fuerat, v. Stau. ad ed. min.]

Macedoniam praeoccupare] Vid. Plut. Pro *deſtinauit* MS. Boecl. *praedeſtinauit.* plerique alii, *praedeſtinauerat.* quod Lambinus a praeced. *praeoccupare* profectum putat.

5 *Clam noctu aufugiſſet*] Qu. edd. omittunt τὸ *noctu.* Sic tamen et Plutarchus c. 3. νύκτωρ ἀνέφευξε.

1 *Ad internecionem*] ad partis aut partium internecionem ſ. interitum, bellum, quod cum excidio alterius geritur. [conf. Heyne proluſ. *de bellis internecinis*, in eius opuſc. academic. Vol. IV. v. 460. ſqq.] MS. Boecler. habebat: *ad interceptionem.*

2 *Praefecerat eum*] MS.

inter Taurum montem iacet atque Hellespontum, et illum [3] vnum oppoſuerat Europaeis aduerſariis. Ipſe Aegyptum oppugnatum aduerſus Ptole-
3 maeum [4] erat profectus. Eumenes quum neque magnas copias, neque firmas haberet, quod inexercitatae, [5] et non multo ante erant contractae, aduentare autem dicerentur, Hellespontumque transiſſe [6] Antipater [7] et Craterus magno cum exercitu Macedonum, viri cum claritate tum vſu
4 belli praeſtantes; (Macedones vero milites ea tunc [8] erant fama, qua nunc Romani feruntur; etenim ſemper habiti ſunt fortiſſimi, qui ſummam imperii [9] potirentur:) Eumenes [10] intelligebat, ſi copiae ſuae cognoſſent, [11] aduerſus quos duceren-

Mox Perdicam *MS. Voſſ.* 1. *Ed. Long.* — 3. Ellespontum vt ill. *MS. Voſſ.* 2. *Mox* vnum appoſuerat *MS. Voſſ.* 2. *Statim* Europis adu. *MS. Leid.* 2. — 4. Ptolom. *Ed. Bos.* 1. — 5. et inexerc. *MS. Boecl. Ax.* — 6. transcurriſſe *Ed. Ald. Lamb.* transiiſſe *Ed. Steph. Gebh. Keuch.* [*et ſic meum exempl. Long. non*, transcurr. *vt Boſius in nota ſcripſerat.*] — 7. Antypater *Ed. Iens. Med. tum* Crateros *MS. Voſſ.* 1. Cratheros *MS. Voſſ.* 2. Graterus *Ed. Med. ſic quoque in cap. ſeq. init.* — 8. tum *MS. Ax.* [*nec improbat Heuſing.*] — 9. ſummam imp. *Sic codd. a Boſio citati, ac Put. Voſſ.* 1. *Leid.* 2. [*Ed. Long. Lamb. Bos. et ſeqq.*] *Sed* ſumma imp. *MS. Boecl. Voſſ.* 2. *Ax. Ed. Mag. Steph.* — 10. Eumenes igitur *Ed. Lamb.* [*Schmied. et ego* igitur, *quod Latini poſt longam parentheſin iterato nomini adiicere ſolent, docente Heuſing. reponerem, ſi vel vnus probae notae cod. id exhiberet.*] *Statim* intellegebat *MS. Voſſ.* 1. — 11. cognoſſent. *Sic MS. Boecl. Mendos.* [*Ed. Bos.*

Boecler. [Voſſ. 2. Ax.] *praefecerat hunc.*

3 *Transiſſe*] Longol. Lamb. aliique, *transcurriſſe*. quod reiicere non auſim. Nam, vt recte Lambinus, *currere* interdum et pro nauigare, et *curſum* pro nauigatione vſurpant Latini. Vid. Ind. v. *curſus*.

4 *Qui ſummam imperii potir.*] Sic vett. codd. Gifanii, (vt is teſtatur in Ind. Lucret.) ac P. Danielis, et Sauaroni inſpecti, itemque ed. Long. et alii plures. Itaque loquuti non ſolum Accius et Lucretius, quos ad h. l. Lambinus laudat, ſed etiam Plautus, Terentius, Cicero, Salluſtius, Iuſtinus, alii. V. Voſſ. de conſtruct. c. 22. Bang. obſ. philol. lib. 2. p. 1053. et Priſcian. 18. Tamen MS. Boecl. *qui ſumma imperii potir.*

Eumenes intelligebat] Qu. edd. *Eumenes igitur intelligebat.*

cognoſſent] Sic e membr.

tur, non modo non ituras, sed simul cum nuntio dilapsuras. Itaque hoc eius fuit prudentissimum consilium, [12] vt deuiis [13] itineribus milites duceret, in quibus vera [14] audire non possent, et his persuaderet, [15] se contra quosdam barbaros proficisci. Itaque tenuit hoc propositum, et prius in aciem exercitum eduxit, proeliumque commisit, [16] quam milites sui scirent, cum quibus arma conferrent. Effecit etiam illud locorum praeoccupatione, vt equitatu [17] potius dimicaret, quo plus valebat, quam peditatu, quo erat deterior. 5 6

IV. Quorum acerrimo concursu quum magnam partem diei esset pugnatum, [1] cadit Crate- 1

Heus. Stau. 1. 3. *et seqq. recentt.*] *Sed* cognoscerent *MS. Ax. Voss.* 1. 2. *Leid.* 2. *Ed. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Keuch. Stau.* 2. *Patau.* — 12. consilium. *Aberat a MS. Boecl. Ax.* [*sed ob τὸ* consilium *sequitur* vt: *illo autem omisso, scribendum erat* quod, *Heusing. bene adnotante et docente.*] *In MS. Ax. etiam erat* praestantissimum *pro* prudentissimum. — 13. denis *Ed. Iens. Med.* — 14. vestra *Ed. Iens. Med.* — 15. perfunderet *MS. Leid.* 2. — 16. plurimumque commisit *MS. Voss.* 2. praeliumque emisit *Ed. Lamb.* — 17. et equit. *MS. Voss.* 2. *Ax.* [*male. v. Stau. ad ed.* 3.]

1. oppugnatum *MS. Ax. Boecl. Leid.* 2. *Voss.* 1. 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. De varia lect. τῶ* Cra-

suis Schottus et Boeclerus. Alii *cognoscerent.*

5 *Consilium*] Aberat haec vox MS. Boecl. Atque sic fere loquitur 17. 7. 3. [sed vid. V. L.] *contra quosd. barbaros*] Plutarchus de garrulit. p. 506. [sive p. 17. vol. 5. opp. ed. Lips.] *Eumenes cum audiuisset, Craterum aduersus se cum copiis venire, nemini amicorum rem aperuit, sed Neoptolemum esse finxit. hunc enim milites Eumenis contemnebant: illius et gloriam admirabantur, et virtutem diligebant. rem ipsam excepto Eumene norat nemo.* Vide ibi plura.

6 *Quam milites sui scirent*] Confer et Iustinum 13, 8. Arrian. apud Photium cod. 92.

deterior] Ed. Vltrai. *deteriore.* quod recte reiicit Schottus. repugnat enim *τὸ valebat*, cui opponitur. *Τὸ inferior*, quod in suo cod. reperit Ernstius, haud dubie glossema est.

1 *Pugnatum*] Long. et MS. Boecl. *oppugnatum.* quod pro simplici reposuisse librarios, vix crediderim. An igitur ita loquuti veteres? An fuit, *appugnatum, compugnatum,* aut *depugnatum?* Dispiciant, qui omnes loquendi modos, verbaque rariora in numerato habent.

rus dux, et Neoptolemus,[2] qui secundum locum imperii tenebat. Cum hoc concurrit ipse[3] Eu-
2 menes. Qui quum inter se complexi,[4] in terram ex equis decidissent, vt facile intelligi posset inimica mente contendisse, animoque magis etiam pugnasse, quam corpore: non prius distracti sunt, quam alterum anima reliquerit. Ab hoc aliquot plagis Eumenes vulneratur, neque eo magis[5] ex
3 proelio excessit, sed acrius hostis institit.[6] Hic equitibus profligatis, interfecto duce Cratero, multis praeterea, et maxime nobilibus captis, pedester[7] exercitus, quod in ea loca erat deductus, vt, inuito Eumene, elabi non posset, pa-

terus *v. ad cap.* 3, 5. — 2. Pneotholemus *MS. Voss.* 1. Neprolemus *MS. Voss.* 2. — 3. ipse. *Aberat a MS. Boecl. Ax.* — 4. complexi *MS. Voss.* 2. — 5. nec eo m. *MS. Boecl. Ax. Voss.* 2. — 6. hostis inst. *Sic MS. Gif. Mendos.* [*Ed. Bos.* 2. *Heus. Stau. Harl. Ith. Heinr. Schmied. v. not. atque* instare hostes, *(quomodo habent Edd. Weiz. et Brem.) erit, docente Stau. ad ed. mai. stare in vel contra hostes.*] *Sed* hostibus inst. *MS. Voss.* 1. *Leid.* 2. *Ed.* [*Iens.*] *Med. Arg. Par. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Patau.* [*Tzschuck.*] *vt XV*, 9, 7. *vbi similis varietas.* instituit *Ed. Ox. operarum errore.* — 7. pedester. *Sic MS. Voss.* 2. *Leid.* 1. [*Ed. Bos. Stau. Heus. Harl. Tzschuck. et seqq.*] *Sed* pedestris *MS. Voss.* 1. *Leid.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Keuch. Patau.* pedestres exerc. *Ed. Ald. tum* que *Ed. Iens.* qui *Ed. Ald. loco* quod.

[De *Cratero* et *Neoptolemo* multus est Stau. ad ed. min.]

secund. locum imperii teneb.] Siniſtro enim cornu praeerat, ſicuti Craterus dextro. Diodor. 18, 30. ſq.

ipſe] vid. VV. LL.

2 *inter ſe complexi*] Diod. 18, 31. [ibique v. Weſſel.] Iuſtin. 13, 8. Arrian. l. c. Plutarch. c. 7.

aliquot plagis] Tribus, in brachio et feminibus: ſed magis territus iis, quam laeſus. Diodor. et Plut. in Eum. c. 7.

hoſtis inſtitit] Sic e ſuis codd. Giſanius Ind. Lucr. v. *ſubiungere*, et Schottus. *Hoſtis* autem pro *hoſtes*, antique. *Inſtare hoſtes* etiam ſupra dixit 15, 9. 1: vbi vid. not. Vulgati *hoſtibus inſtitit.*

3 *Pedeſter*] Sic Leid. et poſtrema edit. ſua, e MS. ſuo, vt arbitror, Boeclerus. Vulgo editur, *pedeſtris.*

quod in ea loca] Melius ita Lambinus, quam alii, *qui in ea l.*

cem ab eo petiit:[8] quam quum impetrasset, in fide non mansit, et se, simul ac[9] potuit, ad Antipatrum recepit. Eumenes Craterum ex acie se- 4
miuiuum[10] elatum recreare studuit. Quum id non posset,[11] pro hominis dignitate, proque pristina amicitia; namque illo vsus erat, Alexandro viuo, familiariter; amplo funere[12] extulit, ossaque in Macedoniam vxori eius ac liberis remisit.

8. petit *MS. Voss.* 1. *Leid.* 2. *Ax. Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Patau.* — 9. simulac *Ed. Iens. Med. Arg. Par.* — 10. semiuiuum. *Aberat a MS. Voss.* 2. *Sed* semianimem *MS. Ax.* [*Heusing. ob hanc varietatem opinatum, librarios, quod deesse videbant, suppleuisse alterumutrum, copiose refutat Stau. ad ed.* 3.] — 11. posset. *Sic quoque MS. Voss.* 1. 2. *Leid.* 2. [*Ed. Long.*] *Lamb.* [*Bos. Heus. Stau. et seqq.*] *Sed* potuisset *Ed. Mag. Steph. Gebh. Keuch. Mox* Alexander *Ed. Iens. Med. Arg. Par.* — 12. munere *MS. Gif. Mendos. Voss.* 1. *v. not.*

4 *Semiuiuum elatum recreare studuit. Quum id non posset etc.*] Vide Grot. de I. B. et P. 2, 19. 3. [Plutarch. in Eumene cap. 7. p. 577. ed. Reisk. vbi hanc Eumenis cum Cratero et Neoptolemo μονομαχίαν verbosius enarrat, id, quod Eumeni tribuit Nepos, Gorgiae, vni ex Eumenis ducibus, adscribit, et hunc, tradit, cognouisse Craterum, desilientemque ex equo custodiam corporis, grauiter iam adfecti animamque agentis (ὑυσθανατοῦντος) adhibuisse. Diodorus autem Sic. lib. 18, 30. de hoc facto tacet, eiusque exitum paullo aliter memorat.]

non posset] Alii *non potuisset.*

amplo funere extulit] [h. e. pompa funebri.] *Amplo munere* legit e suo codice Gifanius in obseruat. Lat. L. v. *munus*; additque illud Valerii Max. 8, 15. 2. *quotiescunque munus aliquod Corneliae gentis celebrandum est.* vbi quidam, (Pighium notat,) nimis licenter *funus* reposuerit. Hoc autem loco etiam Schottus suum cod. habere *munere*, adnotat, sed addit: *vitiose fortasse.* Ac vereor, ne librarii lapsus sit. vix enim Nepos dixerit Eumenem *amplo munere extuliisse* Craterum. Non ita solent, quod sciam, Latini. At altera ratione passim vsi. Curtius 4, 8. 9. *Repertum corpus magnifico extulit funere.* Suetonius Nerone c. 9. *Claudium adparatissimo funere elatum.* et c. 30. *Cercopithecum Panerotem prope regio extulit funere.* Quod vero Nostro *amplissimo funere efferre*, id eidem Suetonio est *amplissime funerare*, Calig. cap. 15. Apud Valerium si *munus* retineri debet, intelligendum est gladiatorium. Cui heic locus haud est. neque enim id Graecorum, ea quidem aetate, funeribus adhibitum lego.

in Macedoniam] MS. Boecl. [et Voss.] *in Macedonia.* sicut

1 V. Haec dum apud Hellespontum[1] geruntur, Perdiccas apud flumen Nilum interficitur a Seleuco et Antigono: rerumque[2] summa ad Antipatrum defertur. Hic, qui deseruerant,[3] exercitu suffragium ferente, capitis absentes damnantur: in his Eumenes. Hac ille perculsus[4] plaga non succubuit, neque eo secius bellum administrauit; sed exiles res animi magnitudinem, 2 etsi non frangebant, tamen minuebant.[5] Hunc

1. Hellespunthum *MS. Voss.* 1. *Mox* Perdicas *MS. Voss.* 1. *Ed. Long. tum* Nilum flumen *MS. Ax. et* Saeleuco *MS. Voss.* 2. — 2. verumque *MS. Voss.* 1. — 3. deseruerunt *MS. Voss.* 2. *Ed. Long. Mag. Stau.* 2. — 4. percussus *Ed. Lamb. Brouckhus. ad Propert. I,* 1, 13. [*Ed. Brem. atque Tzschuck. malit* perculsus, *quod rem inopinam, subitum ictum, vel acrem commotionem indicet, et propter sequens* non succubuit *aptius videatur. vid. supra ad XVI,* 2, 3.] — 5. minuebant *MS. Ax. Boecler.*

infra 13, 4. *in Cappadocia.* [conf. Stau. ad ed. 3.]

1 *Apud flumen Nilum*] Est Veluti περίφρασις Aegypti, inquit Longolius. Atqui ad Nilum castra posuerat Perdiccas, copiasque traiicere conatus erat, paulo antequam ab equitibus suis interficeretur. Vide Diodorum 18, 26. [ibique Wessel.]

a Seleuco et Antigono] Immo ab equitibus suis, si Diodoro et Arriano credimus, vel, vt Pausanias Atticis [1, 6. 3.] ait, a custodibus corporis suis. [Stau. ad ed. min. h. l. de Perdicca copiose agit, et, quod Plutarch. in Eum. c. 8. p. 580. Reisk. tradit, illum in Aegypto per proditionem fuisse interemtum, non, vt Nepos narrat, a Seleuco et Antigono, ad Nepotem ab erroris culpa liberandum acute coniicit *a Teutamo et Antigene*, (qui duces fuerunt Argyraspidum), et de his docte disserit: neque tamen vlli suam obtrudere cupit coniecturam, quae etiam paullo audacior in priori nomine esse videtur.]

rerumque summa ad Antipatrum] Idem et Arrianus tradit p. 608. edit. nuperr. Amstel. [*summa rerum* h. e. *Regentschaft, Kuratel der königlichen Prinzen.* A Iustino 16, 1. 14. vocatur *minister regni* et *tutor* cum Leonnato, et Perdicca et Cratero libr. 13, 2. 14. Conf. tamen Diodor. Sic. 18, 36—39.]

hic qui def.] Alii libri: *Hi qui def.* quod non male reiicit Lambinus. Sed ratio eius inepta est. Dixisset, inquit, potius, *si qui def.* Quasi non saepius ita loqueretur Nepos. Qu. edd. *deseruerunt.*

damnantur] Circiter L. Ita Diodorus [18, 37. vbi vid. Wessel.] et Arrianus.

in his Eumenes] Et Alcetas Perdiccae frater, ac Pitho Illyrius. Diodorus, Arrianus et ex emendatione Vsserii annal. V. T. p. 412. Iustinus 13, 8. 10. [conf. Plutarch. in Eum. c. 9. p. 582. sqq. ed. Reisk.]

tamen imminuebant] MS. Boecler. et alii: *tamen minue-*

perſequens [5] Antigonus, quum omni genere copiarum abundaret, ſaepe in itineribus vexabatur: neque vmquam ad manum accedere licebat, niſi his locis, quibus pauci poſſent [7] multis reſiſtere. Sed extremo tempore quum conſilio capi non 3
poſſet, multitudine circumuentus [8] eſt. Hinc [9] tamen, multis ſuis amiſſis, ſe expediuit, et in caſtellum Phrygiae, quod Nora [10] adpellatur, confugit. In quo quum circumſederetur, [11] et 4
vereretur, ne vno loco manens equos militares perderet, quod ſpatium non eſſet agitandi: callidum fuit eius inuentum, quemadmodum ſtans iumentum calefieri [12] exercerique poſſet, quo libentius et cibo vteretur, et a corporis motu [13] non remoueretur. Subſtringebat caput loro [14] 5

Voſſ. 1. 2. *Leid.* 2. [*Ed. Stau.* 3. *Tzſchuck.* 1. 2. *Brem. et ego codd. auctoritate motus repoſui pro vulgato* imminuebant.] non minuebant *Ed. Iens. Med. Arg. Long.* — 6. ipſe ſequens *MS. Voſſ.* 2. [*Mox* neque vsquam, *quia ſequatur* niſi his locis, *legere malint Bremi et Tzſchuck.*] — 7. poſſet *MS. Voſſ.* 2. multis poſſent pauci *Ed. Iens. Med. Par. Ald. Mag. Patau.* quibus pauci multis poſſent *MS. Ax.* [*Ed. Wetz.*] — 8. circuitus *MS. Voſſ.* 1. *add. not.* — 9. huic *Ed. Iens. Med.* — 10. Hora *MS. Long. Ed. Arg. Par.* hora *Ed. Iens. Med.* — 11. quo circ. *Ed. Iens. Med. Mox* ſpacium *Ed. Iens. Med. Arg. Mag. vbique.* — 12. concalefieri *MS. Voſſ.* 1. — 13. victu *MS. Leid.* 2. — 14. loco *Ed. Iens. Med.*

bant. quomodo 7, 10. 3. dixit *minui opes.*

2 *Quibus pauci poſſent multis reſiſtere*] V. ſupra ad 1, 5. 3.

3 *Multitudine circumuentus*] Ed. Vltrai. *circumitus.* quomodo ſupra 2, 3. 2. *ne multitudine circumiretur.* itemque 16, 6. 2.

Nora] Cauſſas, cur huc ſe contulerit, habes apud Plutarchum, [in Eum. c. 10.] Diodorum, et Iuſtinum 14, 2. 2 et 3. [Secundum Plutarch. in cap. 10. citato p. 586. Reisk. in Nora, (quod eſt vocab. pluralis numeri,) arcem, ad Lycaoniae et Cappadociae poſitam confinium, cum quingentis equitibus et ducentis peditibus refugit, reliquos, miſſionem poſtulantes, fecit miſſos. Add. Weſſeling. ad Diodor. Sic. 18, 41.]

4 *Circumſederetur*] Ab Antigono, poſtquam miſſo ad ſe Ptolemaeo, illius fratris filio, nullam ſalutis ſuae et veniae mentionem in colloquio fecerat. Vide Plutarchum, c. 11.

et vereretur] De hoc Eume-

altius, quam vt prioribus pedibus planè terram posset adtingere;[15] deinde post verberibus[16] cogebat exsultare, et calces remittere: qui motus non minus sudorem excutiebat, quam si in spa-

15. posset terram attingere *MS. Ax.* — 16. posterioribus *MS. Sau. Leid.* 2. *Voss.* 1. *in marg.* verberibus,

nis consilio praeter Diodorum 18. et Plutarchum, Frontinus 4, 7. 34.

5 *Post verberibus*] Sauaro e MS. suo legit, *posterioribus*, aitque hanc optimi codicis lectionem praeter Diodorum et Plutarchum admodum confirmare Frontinum. Verum Frontinus et Diodorus non dicunt, *pedibus posterioribus exsultasse*, sed *innixos* iis, dum anterioribus insistere cupiunt, crura iactasse. Diodorus: συναναγκάζων τοῖς ὀπισθίοις ποσὶν ἐπιβεβηκέναι. Et paucis interiectis: ὁ μὲν ἵππος βουλόμενος ηρίζεσθαι τοῖς ἐμπροσθίοις, διεπονεῖτο τῷ τε σώματι παντὶ, καὶ τοῖς σκέλεσι. Frontinus, [vbi v. Oudend. p. 549.] *Vt posterioribus pedibus innixi, prioribus adleuatis, cum naturalem adpetunt adsistendi consuetudinem, ad sudorem vndique* (alii *vsque*, vel *vimque*) *crura iactarent.* Plutarchus, fateor, ait c. 11. clamoribus et flagellis stimulatos, posterioribus exsultasse et tripudiasse cruribus: τοῖς ὀπισθίοις ἐνήλλοντο, καὶ διεσείστων σκέλεσι. Non tamen idcirco quidquam mutandum est: neque enim verisimile est, pro *posterioribus* librarios in tot codicibus reposuisse *post verberibus.* praeterea indicare Nepos voluit, qua ratione coëgerit equos exsultare. *Verberibus* scilicet, seu, vt est apud Plutarchum, ταῖς μάστιξιν. Barthius codici suo adscripserat, *legendum pone, i. e. posterioribus pedibus.* Sed nulla mutatione opus. *Deinde post*, per pleonasmum, dictum vt *post deinde* apud Terentium Andr. 3, 2. 3. Gellium 7, 3. 11. 7, 12. 5. *deinde postea* apud Vlpian. l. 15. §. 46 D. de iniur. et famos. libell. *post hinc* Virgil. Aen. 8. *deinceps inde* Liu. 5. et apud alios *simul vnà, prorsus omnino, olim quondam, repente subito, rursum denuo, procul longe, nunc iam, tandem deniquë*, et similia, noto pleonasmo. Exempla habes apud Vossium de construct. cap. 63. Bangium obseru. philol. 2. p. 1149 et 1343. Quae quum ignorarat librarius, praecellisseque de *prioribus pedibus*; illud *posterioribus* substituit. Simul autem hinc adparet, *post* heic non idem esse ac *posteriore parte:* sed significatum temporis obtinere. [Neque tamen τὸ *posterioribus* damnat Tzschuck. ad ed. 2. putatque, id apte respondere τῷ *prioribus*, et pleonasmum τῷ *post* in lectione vulg. *post verberibus* hinc submoueri. Iam cum Kenchenio Heusingerus *posterioribus* conuenientius dici, quum praecedat *prioribus*, nec pleonasmos temere esse fingendos, iudicavit.]

calces remittere] h. e. relicere, calce ferire, de equis. [Mox de voc. *nitidus* v. Burm. ad Phaedr. 3. fab. 7, 4.] et confer loca aliorum paullo ante adducta. Mox MS. Boecl. *decurrerent.* vitiose.

tio decurreret.[17] Quo factum est, quod omni- 6
bus mirabile est visum, vt iumenta aeque[18] niti-
da ex castello educeret, quum complures menses
in obsidione fuisset, ac si in campestribus ea lo-
cis habuisset. In hac conclusione,[19] quotiescum- 7

omisso τῷ post *MS. Ax.* [*v. not.*] — 17. decurrerent *MS. Boecl. Ax.* — 18. aeque iumenta *MS. Ax. Ed. Iens. Med. Arg. Par. Long. Mag.* — 19. ac si — conclusione. *Absunt ab Ed. Iens. Med. Par. Ald. Mag.* [*In ed. Lamb. et Patau. legitur* in campestribus et planis ea locis habuisset. Quotiescunque voluit etc. *Lambin. in notis alteram lectionem.* in h. concl. *(quam ille et Magius et Steph. in textu omiserunt,) adtulit et interpretatus est. Fischer. τὰ* et planis *haud dubie e glossemate orta esse iudicat.*] *Sed* cum complures menses — apparatum *etiam MS. Mendos. Ven. Ed. Long. Atque* in hac conclusione *etiam MS. Leid.* 1. 2. *Boecl. Voss.* 1. 2. *Ax.* [*Ed. Long. Bos. Heus. et seqq.*] *Sed* ea concluſ. *MS. Mendos. Ed.*

6 *Campestribus*] Addunt Lambinus et alii, *et planis.* Sed ea non agnoscunt libri meliores.

7 *In hac conclusione*] Ita MSS. Burg. Leid. Boecl. et qu. edd. vett. Aliae, *Ea conclusione:* quod etiam Schottus in suo cod. reperit. Quaedam plane omittunt, credo, quod non intellexere, quid esset *conclusio.* Lambinus interpretatur, in hoc concluso loco, vel interea dum in hoc loco clausus erat. inepte. *Conclusio* idem est ac obsidio. Sic Caes. B. C. 2, 2. *quod castrum subsidia hab. non pot. et ver approp.*] Mire variant libri, nec minus Interpretes. Quaedam edd. vett. legunt distinguuntque hoc modo: *quamdiu fuit hyems, quod castrum subsidia* (vel *castra subsidio*) *habere non poterat, donec ver appropinquabat. Simulata tunc deditione etc.* quam lectionem interpolatam esse manifestum est. Neque enim ita solet Nepos. nec MSS. concinunt. Vetustissima Argentoratensis: *quamd. f. hyems, quod castrum subsidia hab. n. poterat, ver appropinquabat. Simulata deditione etc.* quomodo et Ven. ac Flor. nisi quod ante *τὸ simulata* interpunctionem non habent. Gisanius Ind. Lucr. v. *subiungere* e suo cod. legit *q. f. hiems, quod castra subsidio hab. n. poterat.* atque sic et scriptus Schotti. Vnde Boeclerus olim tentabat: *q. d. f. hiems, q. castra subsidio habere non poterat, cum ver approp.* vt exciderit particula. quomodo et Freinshemius autumabat, *deinde* aut simile quid ante voces *quod castrum* fuisse scriptum. Gebhardus [et editor Patauin.] cum Sauarone legebat: *q. d. f. hiems, quod castra sub divo hab. n. poterat. Ver appropinquabat: simul. dedit. etc.* Non improbat tamen scripturam codicum Schotti et Gisanii. immo nec vulgatam, quae et in ed. Paris. et MS. Boecl. reperta, ac a Lambino reliquis omnibus praelata, et a recentioribus plerisque, atque a nobis etiam, (nisi quod copulam *et* inseruimus,) retenta est; modo sic

que [20] voluit, adparatum [21] et munitiones Antigoni alias incendit, alias disiecit. Tenuit autem se vno loco, quamdiu fuit hiems. Sed quod castrum subsidia habere non poterat, et ver ad-

Gebh. Keuch. — 20. quotienscunque *MS. Voss.* 1. 2. *Ax. Ed. Iens. Med. Arg. Long.* [*vid. supra ad XVII.* 3, 6.] *Statim* noluit *Ed. Iens. Med.* — 21. et apparatum *Ed. Iens. Med. Par. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh.*

dispungatur: *q. d. f. hiems. Quod castrum subsidia habere non poterat; ver appropinquabat.* hoc sensu: Hieme tota inclusus castro mansit: cur non vero quoque et diutius? quaerat aliquis tacite. Castrum, respondet Cornelius, nulla poterat habere subsidia. Lambinus varie coniectabat. modo: *quod castris*, (vel *castrum*, pro *castrorum*, suffragante Puteano,) *subsidia hab. n. p.* modo transponebat: *Ver* (vel *cum ver*) *appropinquabat; quod castrum subsidia habere non poterat, simul. ded.* MS. Leid. *quod castra subsidio vel sub dio habere non poterat, ver appropinquabat.* Ernstianus denique: *sed castrum subsidia habere non poterat et ver appropinquabat.* Longum esset, tot discrepantes lectiones sub examen vocare. Dicam breuiter, quid mihi videatur. *Castra* tum nulla habebat Eumenes. nam fusus ab Antigono, et amissis suorum octo millibus cunctisque impedimentis, vagabundus et fugitans et videns se fortunam obsidionis subiturum, maiorem militum partem dimiserat: qui, dum ille Noris obsidetur, partim in Cappadocia palabantur, partim ad Antigonum transierant. Secum autem solum equites Io, pedites CC, vt Plutarchus; seu, vt Diodorus ait, Ioc in vniuersum, retinuit. Quumque liberatus obsidione esset, pristinos amicos, et palantes per Cappadociam militiae suae socios recolligens, solum circiter duo millia contraxit: neque plures secum habuit, quum e prouincia discederet. Vide Plutarchum p. 589. 590. Diodorum 18. p. 649. 650. 656. Iustinum 14, 2. 3 et 6. Non igitur Eumenes neque tamdiu vno loco se tenuit, nec deditionem simulauit, *quod castra subsidio*, vel *castris*, aut *castrum subsidia habere non poterat.* nulla enim tum quidem castra habuit. At vtrumque facere potuit, quod *castrum* (Nora) *subsidia habere* (aliunde) *non poterat.* Sed magis tamen congruit, vt dicamus, eam ob caussam *simulasse deditionem.* Quare et verba ea ad sequentia potius referenda erunt. Quod si facias, manifestum erit copulam aliquam aut particulam desiderari. quod iam videre Lambinus, Freinshemius, et Boeclerus. Quum igitur copula diserte in codice Ernstiano fuerit, non dubito eam reponendam, legendumque vt nos edidimus. Possis etiam eiusdem codicis ductu legere: *sed quod castrum s. h. n. p, et v. a.* Potuit vero facile τὸ *et* ob vltimam syllabam vocis *poterat*; τὸ *quod* autem in eodem codice ob particulae *sed*; et in aliis haec ob illius similitudinem excidere. quamquam et pro *quod* facile *sed* reponi potuit, quod librarius ignoraret genus loquendi, quo

propinquabat: [22] ſimulata deditione, dum de conditionibus tractat, praefectis [23] Antigoni impoſuit, ſeque ac ſuos omnes [24] extraxit incolumes.

VI. Ad hunc Olympias, mater quae fuerat 1 Alexandri, quum litteras et nuntios miſiſſet in Aſiam, conſultum, vtrum repetitum Macedoniam

Keuch. Patau. [*Brem.*] — 22. quod caſtrum ſubſ. h. n. p. et ver approp. *Sic MS. Voſſ.* 2. *Ax. Boecl. Sed* ſed caſtrum ſubſidia hab. n. p. et v. *MS. Ernſt.* quod caſtra ſubſidio habere n. pot. et v. *MS. Mendos. Gif.* quod caſtrum ſubſidia hab. n. p., ver *MS. Boecl. Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Mag. Lamb. Steph. Boecl. Bos.* 1. [*Heus. Ith.*] quod caſtra ſubſidio vel ſub diuo h. n. pot., ver *MS. Leid.* 1. quod caſtra ſub diuo hab. n. poterat. Ver *MS. Sau. Ed. Gebh. Keuch. Patau.* [*quam lectionem veram eſſe iudicat, beneque explicat Kapp. in Opuſc. Harles. p.* 463. *ſq.*] *Etiam in MS. Leid.* 2. *Voſſ.* 1. *erat* ſub diuo. *et in priore quoque* ad ver. [*forſan debuit ſcribere* ac *vel* at.] *MS. Put.* quod caſtrum ſubſidium etc. [*Sed* hyems, quod caſtrum ſubſidia hab. non poterat, donec ver appropinquabat. Simulata tunc deditione *Ed. Long.* hiems. Quod caſtrum ſubſid. h. non pot., ver appropinquabat: ſim. ded. *Ed. Heus. Ith. Bipont. Tzſchuck.* 1. *Sic quoque Stau. in ed.* 3. *et Pauſt. niſi vt cum Boſio* τῷ ver *praeponerent* et. *Sed Schmied. dedit* hiems; quod caſtrum ſubſ. h. non poterat, cum ver approp. *Ego vero cum Tzſchuck. in ed.* 2. *Bremio et Wetz. recepi ex cod. Ernſt.* ſed, *quod facere etiam voluiſſe Boſium, ex eius nota colligo: (nam in textu editum erat:* hiems. quod caſtrum — et ver approp.) *atque interpunxi et dedi:* hiems. Sed quod — — et ver adprop.] — 23. praefectus *MS. Leid.* 2. — 24. omnis *Ed. Iens. Med. Arg. Par.* omneis *Ed. Ald. Statim* traxit *MS. Voſſ.* 1.

noſter etiam cap. 7, 1. vſus eſt: *quod vna erant Macedones etc.* Quae ignorantia effecit etiam, opinor, vt alii verba iſta ad praecedentia referrent. Ceterum non repugnabo, ſi quis cum Gebhardo Sauaronianam lectionem amplecti malit: quum ea et Leidenſi codice confirmetur. vt hic ſit ſenſus, Eumenem in caſtello ſe tenuiſſe, quod ob hiemem *non poſſet*, recollectis militibus ſuis per prouinciam diſpalantibus, *caſtra ſub diuo*, hoc eſt in campo, *habere*. Sed magis tamen placet altera. Iudicent, qui ingenio et iudicio in his litteris ſubacto valent. [vid. VV. LL.]

ſimulata deditione] Rurſus aliter Iuſtinus 14, 2. 4. Vide Vſſer. annal. V. T. p. 421.

1 *Ad hunc Olympias*] Vide Plutarch. c. 13. ac Diodorum 19, 5 ſqq.

repetitum Macedoniam veniret] *Repetitum in Maced. ven.* habuere libri Schotti et

veniret;[1] (nam tum in Epiro habitabat,) et eas[2] res occuparet: huic ille primum suasit, ne se moueret, et exspectaret, quoad Alexandri filius

1. vtrum rep. Maced. ven. *Sic MS. Voss.* 2. *Mendos. Ven. Ed. Lamb.* [*Bos. Heus. et seqq. recentt.*] *Sed* vtr. rep. in Macedoniam veniret *MS. Ax. Mendos. Voss.* 1. *Leid.* 2. *Sau.* vtrum rep. iret Macedoniam *Ed. Vltrai. Gebh. Keuch.* [*quod probat Heusing.*] vtr. repetū in Mac. ven. *MS. Boecl.* vtrum repetitam in Maced. ven. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag.* [*Stau. ad ed.* 2. *coniecit, et ad ed.* 3. *vberius ex historia exposuit,* repetita, *i. e. reuocata in Macedoniam. Olympias enim, quae Neoptolemi, Epirotarum regis, erat filia, et foemina magni animi, nec rei militaris imperita, a Polysperchonte ex Epiro, in quam propter inimicitias cum Antipatro, tutore Alexandri Aegi, confugerat, consentiente senatu amicorum, in Macedoniam reuocata erat, antequam has litteras ad Eumenem mitteret. conf. Diodor. Sic.* 18. *cap.* 49. 58 *et* 65. *Numquam autem forsan reuocata fuisset Olympias, nisi Macedones iam gemuissent sub tyrannide Eurydicae, vxoris Aridaei, sub nomine mariti omnia pro lubitu agentis. v. Iustin.* 14, 5. *et plura apud Stau.*] — 2. vt eas *MS. Leid.* 2. [eas res *interpretatur Heusing. illud imperium. Tzschuck.* eius *(scil. Macedoniae)* res *h. e. imperium.*]

Sauaronis et qu. edd. Longolius: *repetitam in Macedoniam ven.* MS. Boecl. *repetū in Maced. ven.* Videri possit fuisse, *repente in M. v.* praesertim cum mox suadeat Eumenes, *exspectaret, quoad Alexand. F. regnum adipiscereturr.* Sed, vt nos edidimus, etiam in Burgensi ac Veneto fuisse, Magius testis. Simile est illud c. 3, 2. *Aegyptum oppugnatum erat profectus.* Praepositionem addidere librarii, vt arbitror, quod verbum *venire* ad *Macedoniam* referrent: cum ad *rò repetitum* pertineat. Schottus mallet, *vtrum repetitum iret Macedoniam*, vt in ed. Vltrai. legitur, quod etiam nuperae quaedam edd. sequutae. Lambinus vero in not. *vtrum expetitam in lac. v.* h. e. cupitam, seu exoptatam, In quo Gebhardus eum delirasse censet. [v. varr. lectt.]

occuparet] Addunt alii: *in Epiro maneret.* quod a Lambino est. nam libri non agnoscunt. Et fatetur ipse, subintelligi posse.

2 [*Etexsp.*] h. e. sed vt exsp. nam *et, que* post negatiuam propositionem saepe ponitur, pro *sed:* dein ex antecedenti *ne* adfirmatiua *vt* adsumitur. Pariter in §. 3. *ne pateretur — ferretque*, h. e. *sed vt ferret.* v. Ruhnken. ad Rutil. p. 46. sq.]

Alexandri filius] E Roxane susceptum intelligi, facile adsentior Lambino. nam de Hercule, Barsines filio, qui, vt e Diodoro 20. constat, Pergami educabatur, ad regnum euehendo tum quidem nemo cogitabat: etsi postea Polysperchon id molitus est. Roxanes autem filius iam rex designatus erat. Ceterum nomen Roxanes filii quaerit Lambinus, et coniicit, *Philippi* nomen ei impositum fuisse; im-

regnum adipiſceretur: ſin aliqua cupiditate raperetur in Macedoniam, omnium iniuriarum oblivi-ſceretur,[3] et in neminem acerbiore vteretur imperio. Horum nihil ea fecit.[4] Nam et in 3
Macedoniam profecta eſt, et ibi crudeliſſime ſe geſſit. Petiit[5] autem ab Eumene abſente, ne pateretur, Philippi domus et familiae inimiciſſimos ſtirpem quoque interimere,[6] ferretque opem

3. obliuiſceretur omnium iniur. *MS. Voſſ.* 1. *Mox* imp. vter. *Ed. Lamb.* — 4. illa nihili fecit *MS. Ax.* — 5. petit *MS. Leid.* 2. *Ax. Voſſ.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald.* petiuit *Ed. Long. Mag. Patau. Paullo poſt* ac famil. *MS. Ax.* — 6. inimiciſſ. — interimere. *Sic MS. Mendos. Ven. Boecl. Voſſ.* 1. 2. *Leid.* 2. *Sed* amiciſſimos interire *MS. Ernſt. Ed. Long.* amiciſſimus interire *Ed. Mag.* inimiciſſimos interimere *Ed. Iens. Med. Arg. Par.*

mo ad Phocionem plane adfirmat: additque a Trogo *Herculem* nominari. Mihi poſterius incertum, prius falſum videtur. nam etſi apud Iuſtinum 14, 6. 2. legitur *Olympiada cum nuru Roxane, et nepote Hercule Pydnam conceſſiſſe:* vix tamen crediderim, Iuſtinum id ſcripſiſſe: quum non ignorarit, *Herculem* dictum fuiſſe alium Alexandri F. e Barſine natum, vt adparet e 13, 2. 7. Non autem ille, ſed Roxanes F. apud Olympiadem erat. quod non modo e Diodoro 19. ſed ex ipſo etiam Iuſtino fine capitis conſtat, vbi *filium Alexandri cum matre in arcem Amphipolitanam miſſos* ait. quod de Roxane filioque eius refert Diodorus. vt mirer, doctiſſ. Vſſerium annal. V. T. p. 427. ea de Barſine et eius filio, tamquam e Iuſtino ac Diodoro, narrare. Suſpicor itaque, *Herculis* nomen apud Iuſtinum poſteriore loco e priore irrepſiſſe. Porro *Philippum* nemo veterum, quod ſciam, Roxanes filium nominauit. Nepos enim 19, 3. 3. Philippum Aridaeum Alexandri M. fratrem deſignat, non, vt Lambinus cenſuit, Roxanes filium. Hunc autem *Alexandrum* vocatum, docuit e Pauſania, Dexippo et Porphyrio Freinshemius ad Curtii 10, 6. 9. Addere poterat Arrianum de rebus poſt Alex. ſub initium.

ſin aliqua cup. rap. in Macedoniam] Deſunt haec aliqua in MS. Boecl. [et Voſſ. 2.] ſtatim enim ſequitur, *profecta eſt etc.* Occaſionem praebuit vox *Macedoniam* repetita. Vide quae diximus ad 7, 3. 2.

3 *In Macedoniam profecta*] Vide Diodorum 19. p. 676. [c. 11.] Iuſtin. 14, 6 et 7.

inimiciſſimos ſtirpem quoque interimere] Vt expreſſimus, erat in MSS. Schotti, Boecler. Burgenſi, et quibusdam editis, ſuffragantibus Schotto, Gebhardo, Boecl. nec improbabant Magius et Lambinus, etſi aliter ipſi correxerant. Alii *inimiciſſimos interimere*. Ed. Colon. et MS. Ernſtii: *amiciſſimos interire*. Vnde Lambinus, ratus ſimilitudine vocum *amiciſſimos* et *inimiciſſimos* alterum membrum

liberis Alexandri. Quam veniam ſi ſibi [7] daret, quam primum exercitus pararet, quos ſibi ſubſidio adduceret. [8] id quo facilius faceret, ſe omnibus praefectis, qui in officio manebant, miſiſſe litteras, vt ei parerent, eiusque conſiliis vterentur. His rebus [9] Eumenes permotus ſatius duxit, [10] ſi ita tuliſſet fortuna, perire bene meritis [11] referentem gratiam, quam ingratum viuere.

VII. Itaque copias contraxit, bellum aduerſus [1] Antigonum comparauit. Quod vna erant Macedones complures nobiles, in his Peuceſtes, [2] qui corporis cuſtos fuerat Alexandri, tum autem

Ald. [*add. Boſii not.*] interire *etiam MS. Ax.* — 7. ſibi *abeſt a MS. Ax. Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Steph. Gebh. Keuch. Patau.* — 8. adducere *Ed. Iens. Med. Mox* manebat *MS. Voſſ.* 2. — 9. his rebus. *Sic MS. Mendos. Leid.* 1. 2. *Voſſ.* 1. 2. *Ax. Sed* his verbis *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Steph. Gebh. Keuch. Patau.* — 10. dixit *Ed. Hacq.* — 11. meritus *MS. Voſſ.* 2. meritum *MS. Ax.* benemeritis *Ed. Iens. Med. Par.*

1. aduerſum *Ed. Gebh. Keuch.* — 2. Peucreſtes *MS. Voſſ.* 1. Pencreſtis *MS. Voſſ.* 2. Peuceſtas fuit *Ed. Long.*

omiſſum, edidit [etiam Steph.]: *familiae inimiciſſimos regnare, amiciſſimos interire;* inuitis libris. Magius coniecerat, *amiciſſimus interire.* Lambinus poſteriore coniectura: *amiciſſimus ſtirpem eius interire.* ſed anteponit tamen priorem.

4 *Quam veniam*] h. e. ſi adnueret petitioni: [v. ſupra ad 11, 10, 1.] Quaedam edd. *quam veniam ſi daret.*

miſiſſe litteras] Vide Diodorum 18. p. 658. [Iuſtin. 13, 4.]

5 *His rebus*] Sic e MS. ſuo legit Schottus, ſuffragante Boeclero: concinitque et Leidenſis. Alii *His verbis.* vt infra 20, 1. 6.

1 *Quod vna erant Macedones etc.*] Qu. edd. etiam recentiſſimae, haec ad praecedenſia referunt, hoc modo: *comparavit: quod vna er. Mac. compl. nobiles. In his Peuceſtes etc. phalanx erat Macedonum. Inuidiam verens etc.* ſed nullo commodo ſenſu, et praeter morem Nepotis. Longolius rectius illa, *in his etc.* parentheſi incluſit: ſed male poſt *Peuceſtes* addit *fuit.* Ceterum particula *quod* ſic vti ſolet Nepos: nec, quod olim ſummo viro videbatur, aut ea omittenda, aut addendum eſt *autem.*

Peuceſtes] De quo v. Arrianus 6. extr. et in exc. Photii, Diodorus 19, 22. Plutarchus in Eumene, c. 13. ſqq. Polyaenus 4. Curtius 9, 5. Plinius 34, 8. alii. [v. Cellar.]

obtinebat Perſidem, et Antigenes,[3] cuius ſub imperio phalanx erat Macedonum: inuidiam verens, (quam tamen[4] effugere non potuit,) ſi potius ipſe alienigena[5] ſummi imperii potiretur, quam alii Macedonum, quorum[6] ibi erat multitudo: in principiis nomine Alexandri ſtatuit ta- 2
bernaculum,[7] in eoque ſellam auream[8] cum ſceptro ac diademate iuſſit poni, eoque[9] omnes quo-

Peuceſtes fuit *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Mox* optin. *Ed. Iens. Med. Arg.* — 3. Antigenes. *Ita MS. Mendos.* et Antigenes *Ed. Mag. Pat.* [*Tzſchuck. Brem. et ſic reſcripſi.*] τὸ et *omiſerunt Bos. et alii.*] *Sed* Antigonem *MS. Leid.* 2. Antigenus *MS. Voſſ.* 2. et Teutamus *Ed. Lamb.* et Antigonus *MS. Ax. Ed. Iens. Med. Arg. Par. Long. Steph. Gebh. Keuch.* — 4. Tamon *Ed. Iens.* Tamō *Ed. Med.* — 5. alienigenas *Ed. Iens. Med. Arg.* [*Fuit enim Cardianus.*] — 6. quorum. *Aberat a MS. Leid.* 2. — 7. tabern. ſtatuit *MS. Voſſ.* 1. Alexandri nomine tab. ſtatuit *MS. Ax.* — 8. aeream *Ed. Iens. Med. Ald. Mag. Mox* ſceptro vt diad. *Ed. Med.* — 9. atque omn. *Ed. Iens. Med. Par. Ald. Mag.*

Antigenes] Sic e Plutarcho correxit Magius, et e ſchedis ſuis Schottus. Plerique alii habebant *Antigonus.* ſed is hoſtis Eumenis erat. Antigenem autem fuiſſe phalangis Argyraſpidarum praefectum, e Diodoro, Polyaeno, Plutarcho et excerptis Arriani conſtat. Aldus eumque ſequuti alii *Teutamus* ediderunt. Sed is ſecundum imperii gradum tenuit. Antigenes autem princeps phalangis fuit. Diſerte Arrianus: Ἀντιγένει, τῷ τῶν ἀργυρασπίδων ἡγεμόνῳ. Qu. edd. copulam addunt: *et Antigenes.*

inuidiam verens] Vide Diodorum 18. p. 659.

effugere non potuit] Aliter Diodorus et Plutarchus. nam ille *inuidiam a ſe depuliſſe* ait: hic, *non acceptis pecuniis leuaſſe.* Sed noſter, vt videtur, de poſtremo vitae tempore loquitur; illi de eo, quod aduentum Eumenis proxime excepit.

2 *In principiis*] ſcil. caſtrorum. Polyaenus: ἐν μέσῳ στρατοπέδῳ. Diodorus *in aula regia.* Curtius *in regia.* Plutarchus locum non indicat. *Principia*, h. e. locus caſtrorum, vbi tendebant duces, tribuni cet. vbi ius dictum, ſigna adſeruata, altaria culta. v. Lipſ. milit. Romanor. 5, 4. add. Bernegg. ad Iuſtin. 11, 6. 6. et Gronou. Obſſ. 4, 10. vbi plura de hoc voc. [Gebh. ad h. l. Diod. Sic. 18, 60 et 61. ibique Weſſel.]

ſtatuit tabernaculum] Finxit ſcilicet, ſomnium ea de re ſibi obtigiſſe. Vide, praeter Plutarchum, Polyaenum in Eumene ſect. 2. Diodorum 18. p. 660.

eoque omnes qu. conuen.] Nam dedignabantur ad eum, tanquam inferiorem, accedere; et ipſe Eumenes erubeſcebat ante

tidie conuenire, vt ibi de ſummis rebus conſilia caperentur; credens minore ſe inuidia fore, ſi ſpecie imperii nominisque ſimulatione Alexandri
3 bellum videretur adminiſtrare. Quod et fecit. [10] Nam quum non ad Eumenis principia, ſed ad regia conueniretur, atque ibi de rebus deliberaretur, quodammodo latebat: quum tamen per eum vnum gererentur omnia.

1 VIII. Hic in Paraetacis [1] cum Antigono con-

10. [quod effecit *coniecit pluribusque bene explicuit Heuſing. probauitque Tzſchuck. et in textum recepit Schmied. h. e. finem adſequutus eſt, vt Macedones principes eius mandatis, tamquam ab Alexandro datis, parerent. Sed Stau. grauiter increpans Heuſingerum, τὸ* fecit *h. l. more Corneliano idem eſſe contendit ac* effecit. *add. Harl.*]

1. hic in Paraet. *Sic MS. Gif. Dan. Ed. Vltrai. Lamb.* [*Bos. et rell. recentt.*] *Sed* hic impar *MS. Ernſt.* hic in Paretaſtis *MS. Leid.* 2. hic impar aetatis *MS. Ax. Voſſ.* 1. 2. *Sau. Put. Mendos. Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald.*

ipſorum fores conſpici. Plutarchus.

3 *De rebus*] Lambinus coniicit leg. *de ſummis rebus*, vt verſu praeced. non opus.

1 *In Paraetacis*] Ernſtius in ſuo Cod. fuiſſe ait, *impar*: ac, vt videtur, probat. Reliqui plerique tam ſcripti, quam olim excuſi, *impar aetatis*. Verum *in Paraetacis* diſerte fuit in codice Gif. et ed. Vltrai. idque poſt Gifanium Ind. Lucret. v. *Sola Loca*, Lambinus, ſed tamquam a ſe excogitatum, et Savaro, pariter vt Lambinianum, amplectitur. ſequiturque et Schottus ad h. l. (quamquam in obſeruat. lib. 3, 2. *imparatus* legat, quod etiam Lambino in mentem venerat;) et quicunque poſt illos Nepotem edidere, aut hunc eius locum laudarunt. Erat autem *Paraetaca* vrbs et *Paraetacorum* ſiue *Paraetacena* regio in Media ſita, vt e Strabone 6 et 15. Plinio N. H. 6, 26. Arriano de reb. Alex. 4. Ptolemaeo 6, 4. et Stephano de vrbibus fuſe oſtendit Lambinus. Meminit *Paraetacenorum* et Herodotus 1, 101. Arrianus lib. 3. Παραιτάκας vocat. Iſidorus Characenus in σαθμοῖς Παρθικοῖς *Paraetacenem* dici ait Sacaſtenem Sacarum Scytharum. Porro *e Paraetacis in Gabienem moniſſe* Eumenem poſt hanc pugnam, ſcribit Diodorus 19, 34. [vbi v. Weſſel.] inque ea regione cum Antigono pugnatum, ſummaria Graeca eius libri diſerte indicant, quorum vnum ſic habet: παράταξις Ἀντιγόνου πρὸς Εὐμένην καὶ τὰς σατράπας ἐν Παραιτάκοις. Quare non eſt, quod de veritate huius lectionis dubitemus, praeſertim quum vulgatae ferri nequeant. Nam Eumenem Antigono *imparem aetate* non fuiſſe vel inde appareret, quod Eumenes, vt etiam

flixit, non acie inſtructa, ſed in itinere; eumque male acceptum in Mediam hiematum coëgit redire. Ipſe in finitima regione Perſidis hiematum copias diuiſit, non vt voluit, ſed vt militum cogebat voluntas.[2] Namque illa phalanx Alexandri Magni,[3] quae Aſiam peragrarat,[4] deuiceratque Perſas, inueterata cum gloria tum etiam[5] licentia, non parere ſe ducibus,[6] ſed imperare poſtulabat; vt nunc veterani faciunt noſtri.[7] Ita- 2

Long. Mag. — 2. ſed vt mil. cog. vol. *Ita MS. Voſſ.* 1. *Leid.* 2. *Ax.* [*Ed. Bos. et ſeqq.*] *Sed* ſed vt mil. cogebant vol. *MS. Voſſ.* 2. ſed mil. cog. vol. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Mag. Patau.* mil. id cog. vol. *Ed. Gebh. Keuch.* [ſed mil. it cog. vol. *Ed. Long. at τὸ* it *vitioſe editum eſſe videtur pro* vt: *atque* ſed mil. vt cog. vol. *Ed. Lamb.*] — 3. Al. magis *MS. Voſſ.* 2. — 4. peragrarat. *Sic MS. Voſſ.* 1. *Leid.* 2. [*Ed. Long. Lamb. Bos. et rell. recentt.*] *Sed* peragrauerat *Ed. Mag. Steph. Gebh. Keuch. Statim* deuigaretque *MS. Voſſ.* 2. [*add. Boſii not.*] — 5. tum glor. tum et *MS. Boecl. Voſſ.* 1. 2. *Ed. Mag.* — 6. omnibus ducibus *MS. Voſſ.* 2. — 7. noſtri [*ſcil. Romani*]. *Sic MS. Mendos. Ed. Vltrai. Abeſt ab Ed.*

Schottus adnotat, tum annos fere XL habuit. Praeterea loquutio inſolens eſt. Sed nec *impar* copiis fuit, quum in exercitu eius XXXV peditum, equitum ſex millia et centum, ac Elephanti CXIV fuerint: in Antigoni vero XXVIII millia peditum, equitum VIII et quingenti, Elephanti LXV. Teſtis Diodorus 19, 34. [Conf. Schlegel. l. c. p. 86. ſq.]

non acie inſtructa] MS. Boecler. [Voſſ. 2.] *acie ſtructa*, quomodo Virgilius alicubi loquitur. [v. Stau. ad ed. 3.]

male acceptum] Amiſerat enim pedites 3700, equites 54; vulnerati erant plures quam 4000. Vide Diodorum.

in finitima regione Perſ. hiem. cop. diuiſit] Polyaenus ſectioni Lamb. *dimiſit* ſauet: Ἐν τῇ Περσίδι τὴν δύναμιν ἀφῆκε κατὰ κώμας χειμάζουσαν, in Eumene, ſect. 4. Regionem illam Diodorus et Plutarchus *Gabenen*, Polyaenus *Gabienen* vocat. Ptolemaeo ſunt *Gabena*. [*Gabienem* praefert Weſſel. ad Diodor. Sic. 19, 26. Lambini ſuſpicionem *in finitimam regionem*, nec non aliorum coniecturam *dimiſit*, quam etiam Lambin. non damnat, oppugnat et repellit Gebhard.]

vt militum cog. vol.] Alii: *militum cogebat* (vel *id cog.*) *vol.* Lambinus: *mil. vt cog. vol.*

2 *Illa phalanx Alexandri*] Vide Diodorum 19.

deuiceratque Perſas] MS. Boecler. *deuigarat.* Vnde Cl. Schefferus ſuſpicabatur, *et deuaſtarat.* Mox idem MS. *tum gloria tum et licentia.* bene.

nunc veterani faciunt noſtri] Τὸ *noſtri*, quod antea aberat, reſtituit e MS. ſuo et

que periculum est, ne faciant, quod illi fecerunt sua intemperantia nimiaque licentia, vt omnia perdant, neque minus eos, cum quibus steterint, 3 quam aduersus quos fecerint. Quod si quis illorum veteranorum legat facta; paria horum cognoscat, neque rem vllam,[8] nisi tempus, interesse iudicet. Sed ad illos reuertar. Hiberna sumserant[9] non ad vsum belli, sed ad ipsorum 4 luxuriam, longeque inter se discesserant.[10] Hoc Antigonus quum comperisset, intelligeretque, se parem non esse paratis aduersariis: statuit aliquid sibi consilii noui[11] esse capiendum. Duae erant viae, qua ex Medis, vbi ille hiemabat, ad ad- 5 versariorum hibernacula[12] posset perueniri: quarum breuior per loca deserta, quae nemo incolebat propter aquae inopiam, ceterum dierum erat[13] fere decem: illa autem, qua omnes commeabant, altero tanto longiorem habebat anfractum; sed erat copiosa, omniumque rerum abun-

Iens. Med. Arg. Par. Long. Lamb. Patau. Sed Heusing. [*et Bipont.*] *incluserunt vncis;* [*at inuito Stau. ad ed.* 3.] — 8. nullam *MS. Voss.* 2. — 9. sumserat *Ed. Med. Arg.* sumpserat *Ed. Long. Mag.* — 10. discenserant *MS. Voss.* 1. 2. dissenserant *MS. Leid.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag.* — 11. noui consilii *Ed. Lamb.* consilii, *omisso τῷ* noui, *Ed. Ald.* — 12. ad hib. adu. *MS. Ernst.* [*nexu quidem molliore; sed exemplis similem syllabarum geminationem Heusing. et Stau. vindicant.*] — 13. erant *MS. Ax.*

ed. Vltrai. Schottus; adnotatque aetatem heic indicare scriptorem, Attici nimirum et Caesaris.

sua intemperantia] Lambinus mallet: *hoc est, sua intemp.* non opus.

5 [*Omn. rer. abundans*] Heusing. haec verba iudicabat, esse prioris *erat copiosa* interpretationem, fortasse a grammatico interscriptam: ad primum quod adtinet, eiusmodi interpretationes amplificandae aut explicandae orationis caussa subiectas, esse admodum frequentes, constat; sed a grammatico quodam illa verba h. l. esse addita, negandum erit. Contra *τὸ copiosa* opponitur *τῷ nemo incolebat*, quoniam *deserta* (ab hominibus) et *sola*, (quod idem est, v. Harl. not.) *loca* erant, et refertur ad copiam ac frequentiam hominum; *τὸ* autem *omnium rer. abundans* oppo-

dans. Hac si proficiscceretur,[14] intelligebat, prius 6
aduersarios rescituros de suo aduentu, quam ipse[15] tertiam partem confeciſſet itineris:[16] sin per loca sola contenderet, sperabat, se imprudentem hostem oppressurum. Ad hanc rem conficien- 7
dam, imperauit,[17] quam plurimos vtres[18] atque etiam culleos comparari; post haec[19] pabulum; praeterea cibaria cocta dierum decem,[20] vtque quam minime fieret ignis in castris. Iter, quod

14. hac si proficiscceretur. *Ita etiam MS. Ax.* [*vniceque probat Heusing.*] *Sed* hanc si proficiscerentur *MS. Boecl.* hac si proficiscerentur *MS. Voss.* 2. — 15. quam ille *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Keuch. Patau.* — 16. itineris. *Sic MS. Voss.* 1. 2. *Leid.* 2. [*Ed. Ald. Par. Lamb. Bos. et seqq.*] *Sed* itineris sui *Ed. Iens. Med. Arg. Long. Mag. Steph. Gebh. Keuch. Statim* quod si *pro* sin *Ed. Long.* si *Ed. Mag.* — 17. imperat *Ed. Long. Mag. Steph. Gebh.* — 18. vires *Ed. Iens. Med. Mox* culeos *Ed. Par. Ald. Long. Mag.* [*Heusingero verba*, atque etiam culleos comparari, *suspecta videbantur, quoniam satis esset* imperauit quam plur. vtres, *nec satis constet, quae culleorum et vtrium differentia fuerit. Enimuero quod* cullei *fuisse dicuntur vtribus capaciores; illa verba prudentiam Antigoni, ac maiorem eius curam et aquae abundantiam ad illius inopiam per loca deserta subleuandam declarant.*] — 19. post hoc *MS. Voss.* 2. *Ax. Mox* praeterea *aberat a MS. Boecl.* — 20. dierum decem. *Ita MS. Boecl. Ed. Long.* [*Bos.* 2. *Heus. et plur. seqq.*] *Sed* decem dierum *MS. Voss.* 2. *Ed. Ald. Lamb. Bos.* 1. [*Ith.*] *Statim* vt *MS. Boecl. Voss.* 1. 2. *Leid.* 2. *Ax.* [*Ed. Brem. qui* τὸ que *post* vt *in longa nota damnat: at* ignis *intelligi debet de ignibus nocturnis, qui in castris fieri solebant. Hinc imperauit, vt quam minime fieret ignis in castris. add. Stau. in min. ed. et Tzschuck.*]

nitur τῷ *propter aquae inopiam.*]

6 *Hac si proficiscceretur*] MS. Boecl. *hanc si proficiscerentur.* quod probabat Cl. Schefferus. Mox alii, *itineris sui. sin per l. f.* Longolius: *itin. sui. quod si per l. f.*

7 *Post haec-pabulum etc.*] MS. Boecler. *post haec pabulum cibaria cocta dierum d. vt quam m f. i. i. c.* Τὸ *praeterea* absorpsit vox proxime sequens terminatione simili. Numerum dierum etiam Colon. et aliae edd. postponunt.

vtque quam minime fieret ignis in castris] Polyaenus ait plane interdixisse, ne ignes accenderent: καίειν ὐκ ἐπιτρέπων.

habebat,[21] omnes celat. Sic paratus, qua conſtituerat, proficiſcitur.

1 IX. Dimidium fere ſpatium confecerat, quum ex fumo caſtrorum eius ſuſpicio adlata[1] eſt ad Eumenem, hoſtem adpropinquare. Conveniunt duces; quaeritur,[2] quid opus ſit facto. Intelligebant[3] omnes, tam celeriter copias ipſorum contrahi non poſſe, quam Antigonus adfu-
2 turus videbatur. Hic omnibus titubantibus, et de rebus ſummis deſperantibus, Eumenes ait, ſi celeritatem velint adhibere, et imperata facere, quod ante non fecerint, ſe rem expediturum. Nam, quod[4] diebus quinque hoſtis transiſſe[5] poſſet, ſe effecturum, vt non minus totidem dierum ſpatio retardaretur: quare circumirent, ſuas
3 quisque copias[6] contraheret. Ad Antigoni autem refrenandum[7] impetum, tale capit conſi-

21. *Pro* iter *erat* item *in MS. Voſſ.* 2. iterque *Ed. Par. Ald. Lamb.* [*Tum Tſchuck. ad ed.* 2. *coniicit* quod agebat; *quia* iter habere *inſolens ſit loquutio.*] *Mox* caelat *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag.*

1. alata *MS. Voſſ.* 2. — 2. quaerere *MS. Ax. Voſſ.* 1. *ſed in hoc ſupra notatum erat* quaeritur. — 3. intellegebant *MS. Voſſ.* 1. [*de qua ſcriptura v. Arntzen. ad Victoris epitom. c.* 47. *num.* 5. et *Stau. ad noſtrum loc. in ed. mai.*] — 4. quot diebus *MS. Voſſ.* 1. — 5. transiſſe. *Ita etiam MS. Leid.* 2. *Sed* transire *Ed. Mag. Steph. Gebh. Keuch. Patau.* — 6. ſuasque quisque *MS. Leid.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Patau. Statim* contrah. cop. *MS. Voſſ.* 2. *Ax. propius certe ad rationem Nepotis.* [*Secus ſentit Tſchuck.*] — 7.

1 *Ex fumo caſtrorum*] Cum noſtro facit Polyaenus: *τὴν φλόγα ἰδόντες οἱ πολέμιοι, συνῆκαν.* [Plutarch. in Eum. c. 15. p. 599. ed. Reisk. (vbi v. not.) tradit, montium incolas pyrarum miratos frequentiam (*τὸ πῶν πυρῶν πλῆθος*,) nuntios miſiſſe dromadibus vectos ad Peuceſtam.]

2 *Totidem dierum*] Plutarchus: *vt tribus diebus poſterius, quam exſpectentur, adſint.* Diodorus: *vt tribus aut quatuor diebus tardius adueniat.*

ſuas quisque] Longol. et alii: *ſuasque quisque.* Mox forſan Nepos ſcripſit *contraherent.*

lium. Certos [8] mittit homines ad infimos montes, qui obuii erant [9] itineri aduersariorum: hisque praecipit, [10] vt prima nocte, quam latissime possint, ignes [11] faciant quam maximos, atque hos secunda vigilia minuant, tertia perexiguos reddant: et adsimulata castrorum consuetudine suspicionem iniiciant hostibus, his [12] locis esse castra, ac de eorum aduentu praenuntiatum; [13] idemque postera nocte faciant. Quibus imperatum erat, [14] diligenter praeceptum curant. Antigonus, tene- 4 5

referendum *MS. Leid.* 2. *Ed. Iens. Med.* — 8. fidos certos *MS. Ax. e gloſſemate. Nam librarii gloſſis gloſſemata iunxere. v. ad Cic. orat. poſt red. ad Quirit.* 1. *extr. Mox* ad infirmos m. *Ed. Med.* — 9. eant *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Steph. Keuch. Patau.* — 10. praecipit *Ed. Lamb. Steph. Gebh.* [*Tzſch. Wetz. Brem. Schmied.*] *Bene: nam praecedit et ſequitur praeſens.* [*ideoque recepi pro*, praecepit, *quod eſt in aliis.*] — 11. iguis *MS. Voſſ.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Mox* reddant, vt *Ed. Patau.* — 12. in his *Ed. Lamb.* — 13. pernuntiatum *MS. Leid.* 2. esse praenuntiat. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Steph. Lamb. (ſic meum quidem virumque exemplum. Fiſcher. tamen ex Lamb. ed. notat* praenunt. esse,) *Gebh. Boecl. Keuch. Heus.* [*Ith. Bipont. Wetz. Schmied.*] *Statim* idem *ſine* que *MS. Ax. dein* faciêt *Ed. Arg.* Idemque — facient *Ed. Long.* — 14. erat. *Abeſt ab Ed. Iens. Med. Par. Ald. Mag.*

3 *Mittit*] Edd. Gebh. Keuch. *omittit.* An debuit excudi *emittit?* quo verbo Noster vsus hac ratione 17, 2. 1.

obuii erant] Sic recte Lambinus. nam ad montes, non ad homines, pertinet. Vulgati *eant.* quod Gebhardus tuetur. *Nam ex hibernaculis ſuis*, inquit, *iuſſit quosdam procedere obviam aduentantibus Antigoni militibus.* Atqui hoc istis indicat Nepos: *certos mittit homines etc.* Neque scio, an latis Latine dicatur *obuium ire itinere alicuius.* Certe exemplum desidero. Et cur non dixit potius *qui aduerſariis obuii eant?*

[*prima nocte*] h. e. quum nox incipit, et h. l. prima vigilia. Diod. Sic. 19, 38. κατὰ πρώτην φυλακήν.]

tertia perexiguos reddant] Quaerunt hoc loco Magius ac Gebhardus, cur nullos quarta vigilia ignes Eumenes fieri inſserit. At illo quidem respondet, *poſt tertiam vigiliam non conſueuiſſe ignes accendi:* hic, ſolitos accendi, inde colligit, quod Epaminondas Sparta pulsus iussit suos ἐωθινῆς φυλακῆς πυρὰς καίειν ἐν τῇ παρεμβολῇ, vt est apud Diodorum 15. nam de quarta id capit. Nugae. Alia fuit Graecarum, alia Romanarum vigiliarum ratio. Nam apud Graecos, secus quam apud Ro-

bris obortis, ignes [15] conſpicatur; credit de ſuo aduentu eſſe auditum, et aduerſarios illuc ſuas 6 contraxiſſe copias. Mutat conſilium, et, quoniam imprudentes [16] adoriri non poſſet, flectit iter ſuum, et illum anfractum longiorem copioſae viae capit, ibique diem vnum opperitur, ad laſſitudinem ſedandam militum, ac reficienda iumenta, quo integriore exercitu decerneret.

1 X. Hic [1] Eumenes callidum imperatorem vicit conſilio, [2] celeritatemque impediuit eius: 2 neque tamen multum profecit. Nam inuidia ducum, cum quibus erat, perfidiaque [militum] [3] Macedonum veteranorum, quum ſuperior proelio diſceſſiſſet, Antigono eſt deditus, quum exer-

— 15. ignis *MS. Voſſ.* 2. *Ed. Med. Long.* igneis *Ed. Par. Lamb.* — 16. imprudentem *MS. Boecl. Ax. Leid.* 2. *Voſſ.* 1. *Ed. Iens. Med. Arg. Long. Mag.* [imprudenteis *Ed. Lamb.*]

1. [Sic Eum. *coniiciebat Heuſing. neque tamen, quod Nepoti familiare eſt* hic, *n. aduerbium, textum mutare auſus eſt. Sed* ſic *in textum recepit et late defendit Brem.*] — 2. conſilio. *Aberat a MS. Mendos.* — 3. militum. *Aberat a MS. Mendos. Boecl. Leid.* 1. *Ax.* [*Ed. Heinr.*] *Erat in MS. Leid.* 2. *Voſſ.* 1. 2. *Vnci abſunt ab Ed.*

manos, nox in tres tantum vigilias ſiue partes diſtributa fuit: vt docet Delrius in notis et Comm. ad Senecae Troad. v. 437. agnouitque et Lipſius de Mil. Rom. 5, 9. et in analectis, ſequutusque eſt Farnabius in not. ad Senecae l. c. et Thyeſtis v. 798. vt mirer, doctiſſ. Schelium in notis ad Caſtra Polybii p. 197. eumdem Graecorum ac Romanorum fuiſſe morem, exiſtimaſſe.

5 *Ignes*] Ed. Colon. *ignis.* vt alibi ſolet Noſter.

contraxiſſe] Sic ſ. 1 et 2, loquutus. MS. Boecl. *traxiſſe.* Mox ſ. 6. idem MS. et ed. Longol. *quon. imprudentem ador.* quomodo loquutus c. 8, 6.

1 *Conſilio*] Aberat MS. Schotti. ſicuti mox ſ. 2. *militum* in eod. MS. et Codd. Boecler. ac Leid. Et poteſt abeſſe.

2 *Perfidiaque* [*militum*] *Macedonum*] Vide Polyaenum 4. c. 6, 15. in Antigono comm. 12. Diodorum 19. p. 694. [cap. 48. nr. 70. et 78. ibique Weſſeling. Plutarch. in Eum. cap. 16. ſq. ex quo etiam cognoſcimus, *Duces* inuidos praecipue fuiſſe Antigenem et Teutamum, Argyraſpidum praefectos.]

cum ſuperior proelio diſceſſ.] Paullo aliter Iuſtinus, Plutarchus, et qui prolixe proelium hoc deſcribit, Diodorus l. c. Cum noſtro tamen facit Polyaenus. Iis, quae ad h. l. adnota-

citus ei ter ante, ſeparatis temporibus, iuraſſet, ſe eum defenſurum, nec vmquam [4] deſerturum. Sed tanta fuit [5] nonnullorum virtutis obtrectatio, vt fidem amittere mallent, [6] quam eum non prodere. [7] Atque hunc Antigonus, quum ei fuiſſet 3
infeſtiſſimus, conſeruaſſet, ſi per ſuos eſſet licitum, quod ab nullo ſe plus adiuuari poſſe intelligebat [8] in his rebus, quas impendere iam adparebat omnibus. Imminebant [9] enim Seleucus, Lyſimachus, Ptolemaeus, opibus iam valentes, cum quibus ei de ſummis rebus erat dimicandum. Sed non paſſi ſunt hi, [10] qui circa erant: 4
quod videbant, Eumene recepto, omnes prae illo parui futuros. Ipſe autem Antigonus adeo

Long. Lamb. Mag. Bos. 1. *Steph. Gebh. Keuch. Stau.* 2. *Patau.* [*Harl. Ith. Wetz. Schmied.*] — 4. neque vnquam *MS. Ax.* — 5. fuit. *Aberat a MS. Ax. Voſſ.* 2. *Statim* non nullorum *Ed. Iens. Med. Arg. vbique.* — 6. nollent *MS. Leid.* 2. — 7. perdere *MS. Voſſ.* 1. 2. *Mendos. Boecl.* [*Ed. Bos. Wetz.*] *Sed* prodere, [*h. e. deſtituere, hoſtibus tradere, adeoque etiam* perdere, *v. Heuſing. et Stau.*] *Edd. noſtri omnes,* [*et recentt. quare repoſui* prodere.] — 8. intelleg. *MS. Voſſ.* 1. intelligat *Ed. Arg. Statim* in iis reb. *MS. Voſſ.* 1. — 9. imminebat *MS. Voſſ.* 1. *Ed. Iens. Med. Par. Ald. Mox* Ptolomaeus *MS. Leid.* 2. Ptholomaeus *MS. Voſſ.* 1. — 10. ii *MS. Voſſ.* 1. *Dein* omnis *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Long. Statim* pro illo *MS. Leid.* 2.

vit Ernſtius, adde Iuſtin. 14, 4. 13. et ibi not. Bernegger. [Bernegg. orae exempli mei Lambin. ad τὸ *ter* adſcripſit: *quater* habet Iuſtin. 14, 4, 3.]

non perdere] Sic MSS. Sch. et Boecl. Idque etiam Scheffe-rus longe praeſtantius iudicabat, quam, quod in omnibus antea vulgatis legitur, *non prodere. Nam ex obtrectatione virtutis*, inquit, *non eſt tam proditio, quam ſtudium perdendi atque ſubuertendi quacunque denique ratione.* Et quid aliud eſt *prodere*, quam *fidem amittere?* Niſi dicas, *prodere* perdendi ſignificatu heic accipi. quod interdum fieri, docet poſt alios Gronouius ὁ πάνυ obſeru. 3, 20. [add. Stau. ad ed. mai.]

3 *Opibus iam valentes*] Nam Seleucus Babyloniam; Lyſimachus Thraciam et finitimas regiones; Ptolemaeus Aegyptum tenebat. v. Diodor. 18, 3. et 39.

[*de ſummis rebus*] v. Gron. ad Liu. 38, 50, 9. *Fiſch.*]

erat incenſus, vt, niſi magna ſpe maximarum rerum, leniri non poſſet.

1 XI. Itaque, quum eum in cuſtodiam dediſſet, et praefectus [1] cuſtodum quaeſiſſet, quemadmodum ſeruari vellet? vt acerrimum, inquit, leonem; [2] aut ferociſſimum elephantum. Nondum [3]
2 enim ſtatuerat, conſeruaret [4] eum, nec ne. Veniebat autem ad Eumenem vtrumque genus hominum, et qui propter odium fructum oculis ex eius caſu capere vellent, et qui propter veterem amicitiam colloqui conſolarique cuperent; multi etiam, qui eius formam cognoſcere ſtudebant, qualis eſſet, quem tamdiu, tamque valde [5] timuiſſent, cuius in pernicie poſitam ſpem habuiſ-
3 ſent victoriae. At Eumenes, quum diutius in vinculis eſſet, ait Onomarcho, [6] penes quem ſumma imperii erat cuſtodiae, ſe mirari, quare iam tertium diem ſic teneretur: non enim hoc conuenire Antigoni prudentiae, vt ſic deuterctur [7]

1. dediſſet praefectus *Ed. Iens. Med.* [*tum* quemadm. eum ſeru. *ſuſpicabatur Schmied.*] — 2. leonem, inquit *MS. Voſſ.* 2. *Statim* aut vt ſer. *Ed. Patau.* — 3. nundum *MS. Leid.* 2. — 4. ſeru. *v. not. Sed* conſeruaret (*ſcil.* vtrum conſeru.) *MS. Leid.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Lamb. Steph. Heus.* [*Harl. Brem. Tzſchuck. et ego, quia* conſeruare *melius a* ſeruare *diſtinguitur, id reddidi.* conſeruare eum *minus latine Ed. Par. Ald. Long. Mag.*] eum conſeruaret *Ed. Gebh. Keuch. Deinde* vtriusque gen. *MS. Voſſ.* 2. — 5. tamdiu valdeque *MS. Leid.* 2. — 6. Honomarco *MS. Leid.* 2. onomarco *MS. Voſſ.* 1. — 7. ſic deuter. *Ita MS. Ax. Voſſ.* 1. *Leid.* 2. *Gif. Put. Sau. Ed. Iens. Ald. Long. Gebh. Keuch.* [*Bos.* 2. *Heus. et rell. recentt. v. not. Bos.*] ſic ſe vteretur *MS. Voſſ.* 2. *Ed. Lamb. Steph. Boecl. Bos.* 1. [vt ſic vteretur *malit Ernſt.*]

1 *Seruaret eum*] Sic nouiſſime edidit Boeclerus; credo, fide MS. codicis. nam antea vulgati: *conſeruaret eum.* vel *eum conſeruaret.* [v. varr. lect.]

2 *Qui propter odium*] In MS. Boecl. [Voſſ. 2. Ax.] fuit, *qui per odium etc.*

colloqui] Lambinus coniicit *adloqui.* nulla neceſſitate.

cuius in pernicie] Vide not. ad 15, 9. 1 et 2.

3 *Sic deuteretur victo*] Fidenter repoſui ſcripturam, quae in omnibus MSS. et ante Lambinum editis reperta eſt. nam et

victo: quin aut [8] interfici, aut missum fieri iuberet. Hic quum ferocius Onomarcho loqui videretur, quid? tu, inquit, animo si isto eras, cur non in proelio [9] cecidisti [10] potius, quam in potestatem inimici venires? Huic Eumenes, vtinam 5 quidem istud euenisset! inquit: [11] sed eo non accidit, quod numquam cum fortiore sum congressus. Non enim cum quoquam arma contuli, quin is [12] mihi succubuerit. Non enim virtute hostium, sed amicorum perfidia decidi. Neque id falsum. * Nam et [13] dignitate fuit honesta, et

8. quando aut *MS. Ax.* cum aut *Ed. Iens. Med. Arg. Long. Postea τὸ* inquit *aberat a MS. Voss.* 1. 2. *Leid.* 2. — 9. non praelio *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Steph. Gebh.* — 10. cecidisti. *Sic etiam MS. Leid.* 2. *Voss.* 1. *Sed* concidisti *MS. Voss.* 2. *Ax.* occidisti *Ed. Keuch.* — 11. inquit *inculcauit Lamb. Sed abest* [*a MS. Leid. Voss.* 1. 2. *et hanc ellipsin frequentem esse Phaedro aliisque auctoribus, docet Stau. ad ed. mai.*] *ab Ed. Iens. Med. Arg. Par. Long. Mag. Vncis incluserunt Heusinger.* [*Bipont. Tzschuck.*] — 12. his mihi *Ed. Iens. Med. Arg.* — 13. Nam et dign. —

codex Boecler. habet *denteretur.* quod ex altero corruptum esse, nemo non videt. Probant autem hanc lectionem Schottus, Sauaro, Schoppius Verisimil. 4, 18. dictumque volunt, vt *denasci, deamare, desaeuire, delitigare etc.* Schefferus quoque sine dubio sic scribendum in textu, raritatemque vocis correctoribus fraudi fuisse censebat. Primus mutauit Lambinus, quod Latinum non esse putaret.

4 *Quam in potestatem inimici venires*] Lambinus mallet, *quam commisisti, vt in pot. in. ven.* sed mox fatetur, alteram lectionem antiquitatem illam incorruptam et simplicem magis olere.

5 *Non enim virtute hostium*] Vir doctus ingratam censebat hanc vocum, *non enim*, repetitionem, et festinanti forte Nepoti excidisse. Atqui sic et cap. 13. *τὸ tamen*, et c. 3, 5. 6. *τὸ itaque* repetitur. Et sexcenta eiuscemodi apud Graecos Latinosque scriptores obseruare licet.

nam et dignitate] Haec non satis bene cohaerent praecedentibus. quomodo enim ex eo, quod Eumenes *dignitate honesta*, et *viribus ad laborem ferendum firmis*, et *figura* denique *venusta fuit*, sequitur, aut semper antea superiorem fuisse proelio, aut postremo non virtute hostium, sed amicorum perfidia decidisse? Quare adsentior Aug. Buchnero, quaedam hoc loco deesse putanti, eoque asteriscum adposui. Fuit, cur putarem haec subiicienda iis, quae cap. 12. de forma Eumenis dixit. Sed dubito, an et illis satis congruant.

dignitate honesta] Dubitabat

viribus ad laborem ferendum firmis, [14] neque tam magno corpore, quam figura venusta.

1 XII. De hoc Antigonus quum solus constituere non auderet, ad consilium retulit. [1] Hic, quum plerique omnes primo perturbati [2] admi-

figura venusta. *Asteriscus abest ab Edd. nostris omnibus. Addiderunt eum Bos. Stau.* [*Harl. Bipont. Heinr. Schmied. cuius not. conf.*] *Sed Heusinger. verba* neque id falsum — venusta *tamquam aliena nec satis latina vncis coercuit.* [*Brem. verba*: Nam et dignitate — venusta, *ex duobus glossematibus orta, opinatus vncis secluſit. Tzschuckio ad ed. 1. garruli ea esse librarii, et ad ed. 2. ea male adiecta varias ob rationes videntur, aut, si nihil excidit, melius locum sortiri §. 2. post* victoriae. *Audaciorem et amplissime ornatam coniecturam Claudii Ciuilis, h. e. Withofii, in Nouis obss. miscell. tom. I. pag. 154. sqq. proposítam, iam protulit Stau. ad ed. min. sed conferes ibid. not. atque leniorem interpretationem Harl. et Kapp. quorum posterior nihil mutandum, et τὸ* nam *h. l. non esse coniunctionem caussalem, sed inseruire transitioni censuit. Vonck in Specimine critico in varios auctores, Traiecti ad Rh. 1744. 8. p. 79.* dignitatem *notare, scribit, corporis staturam et formae pulcritudinem, et locum ipsum hac transpositione:* nam et viribus ad laborem firmis, et dignitate fuit honesta, neque tam [*aut cum Harl. si emendare velis,* neque tamen tam] magno corpore, *sanari posse, acute suspicatur. Sed Heinsii suspicionem ad Vell. Paterc. II. c. 29.* dignitate oris *vel* formae fuit honesta *iam reiecit Claud. Ciuilis l. c.*] — 14. ad labor. ferend. firmus *MS. Voss. 1. Leid. 2. Ax. Ed. Iens. Med. Arg. Par. Long.* [*Atque* honestus *et* firmus *V. quidam D. et alius* dignitate fuit constanti, *teste Wetzelio, maluerunt corrigere; ea tamen, quae sequuntur, haud concinne respondere tunc videntur.*]

1. rettulit *Ed. Iens. Med. Arg.* [*De formula* ad consilium retulit *v. not. ad* 19, 3. 4.] —. 2. hic cum pl. o. pr.

olim vir summus, an, vt *forma* et *facies*, sic et *dignitas, honesta* dici queat: et quoniam in libris est *viribus firmus*, coniiciebat legendum, *et dignitate honestus, et vir. ad lab. fer. firmus;* quomodo apud Terentium *honestus* pro pulcro ponitur. Sed deseruit ipse hanc coniecturam postea. neque ea opus. *Dignitas* enim hoc loco formam corporis eximiam notat, vt alibi. V. Ind. v. *dignitas,* et alia huc spectantia in v. *figura* et *venusta.* [In voc. *figura* sic explicatur: *figura venusta* de congruo totius corporis habitu; opponitur hic magno corpori. Faciunt ad mentem loci illa Taciti Agric. 44, 2. *si habitum eius posteri noscere velint, decentior, quam sublimior fuit.* De *venusta figura* in eod. ind. longior est obseruatio, quam vt h. l. commode repetatur.]

1 *Hic cum plerique o. pri-*

rarentur, non iam de eo ſumtum eſſe ſupplicium, a quo tot annos adeo eſſent male habiti, vt ſaepe ad deſperationem forent adducti, quique maximos duces interfeciſſet; denique in quo vno eſſet tantum, vt, quoad ille viueret, ipſi ſecuri eſſe non poſſent; interfecto, nihil habituri negotii eſſent: poſtremo, ſi illi redderet ſalutem, quaerebant, quibus amicis eſſet vſurus? ſeſe enim cum Eumene apud eum non futuros. Hic, [3] cognita conſilii voluntate, tamen vsque ad ſeptimum diem deliberandi ſibi ſpatium reliquit. Tum autem, quum iam vereretur, [4] ne qua ſeditio exercitus oriretur, vetuit ad eum quemquam [5] admitti, et quotidianum victum amoue- 2 3

pert. *Sic MS. Voſſ.* 2. [*Ed. Lamb. Bos. Stau. (qui ad ed.* 1. *tuetur hanc lect. ad ed. autem* 3. *dubitat, an ita ſcripſerit auctor,) Heus. (qui tamen in not. ſequet lectioni* hic quum primo perturbati adm. *et fidem Stauer. facit dubiam in adnotata Voſſ. cod. lectione; ſed Stau. ad ed.* 3. *ſe bene defendit; at ipſe dubitat, an integra iſta Nepotis narratio non ſit mutilata; nam ſuſpecta illi ſunt* primo, denique, poſtremo. *Sed occurrunt illi dubitationi Tzſchuck. Harl. atque Brem.) Ith. Brem. (niſi vt per errorem typothetae editum ſit* hi quum pler. omn.) *Wetz. Schmied.*] *Sed* hic cum omnes vel pr. pert. *Ed. Ald. Long. Mag. Patau.* hic cum omnes pr. perturb. *MS. Voſſ.* 1. *Leid.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par.* [*Sed* plerique omnes *ſunt non omnes, maxima pars. Eſt atticum loquendi genus, πλειονες πάντες: atque Bos. in ind. laudat A. Gellii noct. attic.* 8, 12. *Priſcian. lib.* 18. *Donat. ad Ter. Andr.* 1, 1, 28. *et Seru. ad Aen.* 1. *add. not.*] — 3. [hac cognita *ſuſpicatur Heuſing. ſed praeter neceſſitatem.*] — 4. quum iam ver. *Sic etiam MS. Voſſ.* 1. 2. *Leid.* 2. *Ax.* [*Ed. Bos. et ſeqq.*] *Sed* iam *abeſt ab Ed. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Keuch.* — 5. quenquam ad eum *MS. Leid.* 2.

mo pert. adm.] MS. Boecler. [Ax.] *Hoc cum primo perturbati adm.* Ed. Col. *Hic cum omnes vel primo p. a.* [Atqui conſeruatum cupiebant Nearchus Cretenſis et Demetrius, ipſius Antigoni filius. v. plura apud Plutarch. in Eum. c. 18.]

2 *Quibus amicis*] MS. Boecl. [Voſſ. 2.] *quibus amicitia.* An legendum *quibus amicis iam eſſet vſurus?*

3 *Deliberandi*] MS. Boecl. [Ax.] *deliberando.* Mox qu. edd. *cum vereretur*, omiſſo *iam.* Paullo poſt MS. Boecl. *victum remoueri.*

ri[6] iussit. Nam negabat, se ei vim adlaturum, qui aliquando fuisset amicus. Hic tamen non amplius, quam triduum, fame fatigatus, quum castra mouerentur, inscio Antigono, iugulatus est a custodibus.

1 XIII. Sic Eumenes annorum quinque et

6. remoueri *MS. Boecl. Voss.* 2. *Ax.* moueri *MS. Leid.* 2.

4 *Hic tamen*] MS. Boecler. [Ax.] *tamen* aberat. [conf. Iustin. 14, 4. Plut. in Eum. c. 19.]

1 *Ab anno vicesimo*] Vir doctus annum non vitae ac aetatis, sed officii apud Reges Philippum atque Alexandrum, indicari ait. Rationes adducit has. Primo, quod dicit, *vti supra ostendimus*. Id feciſſe κατὰ τὴν διάνοιαν cap. 1, 6. Deinde, quod sequitur, *septem annos Phil. appar. et tredecim apud Alex. etc.* Denique, quod, quum accederet ad amicitiam Philippi, annos non ad amplius XV, aut maxime XVII, natus fuerit. Nollem ista bono illi viro excidisse. Sunt enim, vt mollissime dicam, plane ἀπροσδιόνυσα, partim et falsa. Quomodo enim Eumenes *ab anno* officii XX septem annos Philippo adparere potuit? Initium enim et terminum a quo, (vt scholae loqui amant,) ministerii, verbis illis indicari, nemo non videt. Atqui *vicesimus* officii *annus*, vltimus erat Alexandri. *A quo*, (h. e. inde vsque, ab eo tempore,) Philippo adparuisse Eumenem, vt dicamus, consuetudo Latini sermonis haud permittit. quis enim sic loquitur? Si id voluisset Nepos, dixisset *ad annum vsque vicesimum*, vel *per annos XX*. Atqui supra id docuit, inquit; immo docuisse se ait? Nego vtrumque. Nam illa, *vt supra ostendimus*, genuina non esse, mox docebimus. Neque idem est *locum amicitiae apud Philippum annos VII, apud Alexandrum XIII, tenuisse*, ac *ab anno vicesimo adparuisse Philippo annos VII, XIII Alexandro*. Aliud enim est, *annos XX*, aliud *ab anno vicesimo* regibus inseruiisse. Quare neque supra c. 1, 6. nec in iis, quae heic subiiciuntur, docetur, quod vir doctus voluit, *hunc annum vicesimum de officio intelligendum esse*. nam vtrobique non initium ministerii, sed anni illius, indicantur. Eumenem vero, quum ad amicitiam Philippi accessit, maiorem annis XVII, immo XIX annos natum esse potuisse, iam supra ad c. 1, 4. docui, idque ita esse, sic ostendo. Secundum Vsserium, (qui accuratissime omnium res Alexandri M. et successorum eius digessit,) Eumenes obiit sub initium anni Periodi Iulianae 4399. siue hieme anni I. Olympiadis CXVI: Alexander anno P. I. 4391. siue I. Olympiadis CXIV. mense Daesio, h. e. secundum Vsserium, Maio Iuliano. Superuixerit igitur Alexandro annos VII cum mensibus circiter IX. Alexander autem regnauit annos XII, et, si Arrianum sequimur, menses VIII, si alios, qui eodem, quo Caligula die, h. e. XXIV Ianuarii, Philippum caesum volunt, solum IV. Qua-

quadraginta, quum ab anno vicesimo, [vti supra ostendimus,][1] septem annos Philippo adparuis-

1. vti — ostendimus. *Absunt vnci ab Ed. Arg. (in qua est ondimus,) Long. Lamb. Steph. Gebh. Bos. 1. Heus. (in quibus est* vt, *etiam in Mag. Keuch.)* [*Ith. Wetz. Tzsch. 1. 2. Schmied.*] vt supra *Ed. Iens. Med. Par. Ald.* [*Stau. in ed. 3. verba* quum ab anno — — partim interfeciſſet *vn-*

re e tredecim annis, quibus Eumenem Alexandro adparuisse ait Nepos, postremus solum de IV, aut VIII mensibus accipi debet. Pari modo dici potest, vltimum eorum septem, quibus Philippo adparuit, tantummodo inchoatum, aut certe nondum completum fuisse. Contra ea, quod annorum XLV fuisse, quum interficeretur, dicitur; id licet accipere de completis; ita vt tum sextum et XL. egerit, eiusque iam aliquot menses effluxerint. Notum enim est, saepe non solere in computandis vitae annis menses, etiamsi plures, adtendi. Potuit igitur annos XLV cum mensibus VI, aut etiam pluribus, exegisse. Ab his si subtrahas annos integros imperii militaris post Alexandrum VII, Alexandri XII, Philippi VI: et pro III nondum completis sesquiannum, (quod licere, e superioribus adparet,) remanebunt anni aetatis completi XIX, ac fortassis et vnus alterus mensis praeterea: incidetque adeo initium ministerii Eumenis in annum vitae XX inchoatum siue currentem. Adponam calculum, vt res eo manifestior sit.

Eumenes superuixit Alexandro	an. 7	mens. 8
adparuit Alexandro	12	4 vel 8
Philippo	6	6 vel 2
ante ministerium vixit	19	- -
Vixerit igitur vniuerse	45	6

Sic igitur plana omnia, nec opus erit de anno XX. officii Nepotem interpretari. Quod si maxime largiar, non excessisse Eumenem annos XLV, et Philippo adparuisse annos VII integros, aut maiori sui parte elapsos; tamen ne sic quidem necesse erit ad annos ministerii haec verba trahere. nam potuit Nepos, aliorum scriptorum exemplo, numero rotundo vsus, *annum vicesimum* dicere, qui reuera XIX. vel XVIII. erat.

vti supra ostendimus] Quidam libri solum, *vt supra*, c. 1, 6. omisso verbo. praeterea nusquam in superioribus de anno vicesimo aetatis (hunc enim intelligendum esse, iam docuimus) loquutus est. Itaque Lambinus, coniecturam Cl. Puteani sequutus, legebat *et supra*, hoc sensu: Eumenem ab anno XX. vel XXI. in amicitiam regum venire coepisse. Ego hoc omne ab aliquo in margine ad illa *septem annos Philippo etc.* adscriptum, postea in textum irrepsisse arbitror. quare vncis inclusi. [Sed iure dissentiunt Heusing. Harl. et Tzschuck. Atque Cornelium annos nonnumquam computare per interualla, monet Schlegel. l. c. pag. 102. De anno, quo mortuus est Alexander, v. Corsini Fastos attic. tom. IV. p. 50. sq.]

adparuisset] MS. Boecl. et qu. editi *paruisset*. quod recte

set,[2] et tredecim apud Alexandrum, eumdem locum obtinuisset, in his vnum[3] equitum alae prae-

cis inclusit.] — 2. paruisset *MS. Boecl. Ax. Voss.* 1. 2. *Ed. Arg. Long. Statim* tredecim *MS. Leid.* 2. *Voss.* 2. et tresdecim *MS. Voss.* 1. *tum* optin. *Ed. Iens. Med.* — 3. vnum *MS. Leid.* 1. 2. *Voss.* 2. [*idque post Bosium pro vulgari lectione* vni, *probauit Heus. in not. quia Eumenes nouissimo tempore praefuit equitatui, atque vnum tantum, vt videtur, annum: atque in textum id receperunt Ith. Brem. Tzschuck. in ed.* 2. *atque Heinr. quos sum sequutus.*] *Add. Reines. ep.* 79. *ad Bos. p.* 304.

Magius corruptum putat. Nempe cum ignoraret imperitus librarius hanc vocis acceptionem, *parendi* verbum, quod ministerio Eumenis congruentius putabat, suppositi. *Parere* quidem interdum idem esse quod *adparere*, dudum eruditi monuerunt. Videsis doctiss. viri Christiani Daumii, amici nostri, notas ad districha Catonis nomen praeferentia lib. 2, 8. Sed dubito, an ministrandi significatu vllibi reperiatur.

in his vni equitum alae praef.] Perelegans et ingeniosa est correctio eruditiss. Freinshemii in not. ad Curtii 7, 1. 4. *in his VIII* (sc. annos) legentis; quam et Boeclerus probat. [et V. D. in marg. ad ex. meum Lamb.] *Annos enim*, inquit, *putat, et nihil facilius fieri potuit, quam vt nota numeri transiret in vocem.* Sed, quod pace summorum virorum dixerim, dubito an tot annos patiantur illa extremo cap. 1. *Nouissimo tempore etiam alteri equitum alae praefuit.* nam cum cetera eodem vtrobique modo narrentur, et hoc in loco veluti recapitulentur, quae cap. 1. dicta fuerant; nec aut ibi *prioris*, aut heic *alterius* alae ac praefecturae fiat mentio; non dubito vtroque loco eandem alam, idemque munus designari. Quare et tempus illud, quod h. l. indicatur, cap. 1. *nouissimum tempus* vocari sequitur. Sic vero dici posse tot annos, siue maiorem partem annorum, qui recensentur, vix crediderim. Adde, quod Alexandro regnante, vsque ad obitum suum Hephaestio alae hetaericae chiliarchus fuit. Testis Arrianus 6 et 7. et in Indicis. Is vero demum proximo ante Alexandrum anno obiit. Videturque Eumenes ei successisse, non tamen pari cum dignitate. nam, vt est apud eundem Arrianum, Alexander neminem chiliarchum in Hephaestionis locum τῇ ἵππῳ τῇ ἑταιρικῇ praefecit, ne Hephaestionis nomen ex agmine interiret: sed Hephaestionis chiliarchiam vocari voluit etc. Certe Eumenem inter ductores equitum, Alexandro mortuo, etiam Arrianus in Excerptis Photianis sub initium recenset. Vtcunque fuerit, octo annos ei alae praefuisse, vix crediderim. Sed nec vulgata lectio placet, quippe nescio quomodo inconuenientius paullo videtur, dicere, *in his* (tredecim) *annis* vni alae praefuisse, qui solum *nouissimo tempore* praefuit. Addidisset Nepos, quot annis praefuerit, aut saltem dixisset, *aliquamdiu* praefuisse. Reinesius editam lectionem tuebatur ob φῆσιν cap. 1, 6. Cum enim Nepos alam, cui praefuis-

fuiſſet, poſt autem Alexandri Magni mortem, imperator exercitus duxiſſet, ſummosque duces partim repuliſſet, partim interfeciſſet, captus non Antigoni virtute, ſed Macedonum periurio, talem habuit exitum vitae. In quo[4] quanta fuerit 2
omnium opinio eorum, qui poſt Alexandrum Magnum reges ſunt adpellati,[5] ex hoc facillime[6] poteſt iudicari, quod nemo Eumene viuo rex adpellatus eſt, ſed praefectus; iidem poſt huius oc- 3

4. in quo [*h. e. quod ad hunc adtinet. v. Heus.*] *Sic MS. Boecl. Voſſ.* 1. 2. *Leid.* 2. [*Ed. Long. Bos. cutas not. adi, Stau. et rell. recc.*] *Sed* de quo *Ed. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Patau.* — 5. [ſunt appell. *omnes edd. etiam Bos.* 2. *praeter Stauer. et Harl. in quibus, neſcio quare? omiſſum eſt τὸ* ſunt.] — 6. facile *Ed. Mag. Steph. Gebh. Keuch.*

ſet Eumenes *nouiſſimo tempore* commilitii Alexandri, *alteram* appellet; manifeſte, inquit, inſinuat, iam ante iſtam, annis prioribus, rexiſſe alam, eoque hanc alam aliam eſſe ab illa. Adde quae diximus ad eum locum. Sed oſtendimus ibidem, *alterae* idem eſſe ac alterutri. Libens itaque amplector ſcripturam MS. codicis bibliothecae Leidenſis: *in his vnum eq. alae praef. Vnum*, ſc. annum. Quae vox compendio exarata, ab exſcriptoribus facile aliter inflecti, h. e. I ſiue nota vnitatis in *vni*, propter continens *alae*, mutari potuit. MS. Boecl. aberat vox *equitum*.

Macedonum periurio] Plutarcho nomen *Sibyrtius* reſtituit etiam Bongarſius ad Iuſtin. 13, 4. 22. Arriano, apud quem et lib. 5. incorruptum exſtabat, Nic. Blancardus.

2 *In quo quanta fu.*] Sic habent edd. ante Lambinum vulgatae. Etiam MS. Boecler. *i. quo quanto fu.* Sed Lambinus correxit: *De quo.* quem ſequuti ſunt reliqui. Ego veterem lectionem loco mouere nolui. Sic fere et c. 12, 2. loquutus: *in quo vno eſſet tantum.* Statim MS. Boecl. [et Ax.] *omnium hominum opinio eorum.* Sed *τὸ hominum* e varia lectione in textum irrepſit. Norunt, qui ſcriptos codices tractarunt, duas illas voces crebro inuicem permutari.

quod nemo Eumene viuo rex appell.] Ridiculum eſt idcirco id factum dicere, *quia ipſe Eumenes rex erat.* Numquam enim fuit. Suidas ita vocat, fateor: ſed eum confudiſſe hunc noſtrum cum Attali filio, rege Pergami, iam ad c. 1, 2. monuimus. Ceterum hunc locum expreſſit Ampelius, vbi de Eumene: *adeo terribilis, vt viuente eo nemo auſus ſit rex adpellari.* [Iuſtin. tamen libr. 15, 2, 14. ait, hoc eos non Eumenis, ſed potius verecundiae cauſſa feciſſe, quoad Alexandro iuſtus heres fuerit.]

3 *Iidem poſt h. o.*] MS. Leid. *Sed poſt h. o.* Mox MS. Boecl. et qu. edd. *praeſtare vol.* omiſſo *id.* In eod. MS. in

casum,[7] statim regium ornatum nomenque sumserunt: neque, quod initio praedicarunt,[8] se Alexandri liberis regnum seruare, id praestare[9] voluerunt; et, vno propugnatore sublato, quid sentirent, aperuerunt.[10] Huius sceleris[11] principes fuerunt Antigonus,[12] Ptolemaeus, Seleucus, 4 Lysimachus, Cassander.[13] Antigonus autem Eumenem mortuum propinquis eius sepeliendum tradidit. Hi militari honesto[14] funere, comitante toto exercitu, humauerunt: ossaque eius in

7. sed post h. o. *MS. Leid.* 1. eidem p. h. o. *MS. Voss.* 2. *Ax.* idem p. h. o. *Ed. Ald. Mox* regnum orn. *Ed. Iens. Med.* — 8. praedicarant *Ed. Lamb.* [*probatque Wetzel. in not.*] — 9. id praestare [*suauius, ad ingratum sonum,* seruare, praestare, *euitandum, in Ed. Lamb. Bos. et seqq.*] *Sed* id *abest a MS. Boecl. Ax. Leid.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag.* — 10. apperuerunt *MS. Voss.* 1. 2. — 11. caeleris *Ed. Arg. Statim* participes *MS. Mendos. Voss.* 1. *sed in marg.* al. principes. — 12. Antigonus. *Aberat a MS. Boecl. Axen.* — 13. Cassandrus *MS. Voss.* 2. *Ax.* Casander *Ed. Iens. Med. Arg. vbique.* — 14. Hi militari hon. *Sic etiam MS. Voss.* 2. [*Ed. Bos. Heus. Stau. Harl. Ith.*

principibus sceleris deest nomen *Antigoni.* Pro *principes* MS. Schotti *participes.* eius iudicio non male. Sed plures participes sceleris huius fuisse, adparet e superioribus.

[*Statim*] non *statim,* sed aliquot annis post, Alexandri matre, et duobus filiis a Cassandro interfectis, id factum est. v. Schlegel. l. c. p. 102. sq. — *reg. ornatum,* h. e. diadema, purpureum pallium.]

Ptolemaeus, Seleucus, Lysimachus] V. supra 8, 10. 3.

4 *Propinquis*] Plutarchus, c. 19. τὸ δὲ σῶμα τοῖς φίλοις παραδοὺς, ἐπέτρεψε καῦσαι. E quibus verbis Lambinus mallet legi, *amicis eius sep. trad.* invitis libris, et nulla necessitate.

hi militari hon. fun.] Lambinus et alii: *qui eum militari honestoque fun.* Ed. Colon. *hi militari honestoque fun.* Vt nos, edidit Boeclerus, fide, vt arbitror, sui codicis.

humauerunt] Quoniam Diodorus 19, 44. ac Plutarchus l. c. corpus Eumenis crematum fuisse scribunt, idcirco Lambinus legi vult *cremauerunt.* quod etiam Magius olim in mentem sibi venisse ait, auctoritate Plutarchi inducto, et quod absurdum ei videretur, humato Eumene, ossa fuisse in Cappadociam remissa. Sed is tamen reiicit hanc coniecturam, quod animaduerterat, Nepotem verbo *humare* improprie pro *sepelire* vsum. *Sepultos* autem dici quoquo modo conditos, etiam crematos, postquam cineres collecti essent, e Plinio N. H. 7, 54. Gellio 10, 8. auctore de viris illustr. cap. 45. et Valerio Max. 5, 1 ext. 6. ostendit,

Cappadociam ad matrem atque vxorem liberosque eius deportanda curarunt.

Heinr. Schmied. Pauſl. atque Heuſing. ac Stau. docuerunt, ſaepius duo adiectiua vni ſubſtantiuo ſine copula adponi.] *Sed* ei milit. honeſtoque *Ed. Iens. Med.* qui eum milit. honeſtoque *Ed. Ald. Lamb. Patau.* [*Wetz.*] hi milit. honeſtoque *Ed. Arg. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Keuch.* [*Tzſchuck. Brem.*]

idemque nuper nube exemplorum euicit Cisb. Cuperus, Obſeruationum lib. 3. cap. 7. Nulla igitur mutatione opus. [Bene Heinrich. et Tzſchuck. copioſius ad ed. 2. ita explicant locum: Propinqui corpus ſepelierunt, i. e. cremarunt; hi cineres ex more collectos humaverunt, i. e. humo obruerunt, terra condiderunt; oſſa ad matrem, vxorem, (n. *Barſinen*, ap. Plut. in Eum. c. 1. vbi v. Moſen Duſoul,) liberosque deportanda curarunt. Aliter narrat Arrian. exped. Alex. VII, 4. p. 484. ed. Raphel.]

in Cappadociam] MS. Boecl. *in Cappadocia*, corrupte.

ad matrem atque vxorem etc.] De more ad propinquos mittendi occiſorum cadauera, Kirchmannum adi appendice de funer. Rom. cap. 4.

XIX. PHOCION[1]

[ARGVMENTVM

Cap. I. Virtutibus ſuis clarior, quam re militari. II. Senex in odium ciuium peruenit. Eius culpa Nicanor Piraeeo potitur. III. Exſilio mulctatur. Cauſſam apud Macedones dicere cogitur, et Athenas deducitur. IV. Athenis damnatus, ad ſupplicium traditur.]

1 PHOCION ATHENIENSIS, etſi ſaepe exercitibus praefuit, ſummosque magiſtratus cepit; tamen multo eius notior integritas eſt vitae,[2] quam

1. Phocionis vita *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long.* — 2. integritas eſt vitae. *Sic Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. (qui antea habet* mag. coepit,*) Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch.* [*Bos.* 1. 2. *Heus. Ith. Heinr. Wetz. Schmied. Pauſ. Sed* eſt *aberat a MS. Voſſ.* 1. 2. *Ax. Leid.* 2. *Ed. Stau.* 1. 2. 3. *Harl. Tzſchuck.* 1. 2.]

1 *Phocion*] Lambino ſemper *Phocio* ſcribitur: ſed melius aliis *Phocion*, vt *Cimon*, *Conon*, *Timoleon*. Phoci filium, τὸν Φώκιωνα, vocant Aelianus Var. 2, 26. et Suidas. Cochlearii filium, idem Aelianus 12, 43. [Phocionis vitam latius perſequitur Plutarch. vit. parall. vol. IV. opp. ed. Reisk. p. 295—360. ſiue tom. V. ed. Hutten. p. 1—43. et comparat eum cum Catone minore. Phocion fuit quidem filius Phoci, ſed hunc fuiſſe cochlearium, negat Plutarch. c. 4. contra Idomeneum, quod Glaucippus, Hyperidis filius, qui omnia contra eum collegit conuicia, id haud praetermiſiſſet, neque mores adeo liberales et honeſtos, vel inſtitutionem, quum Platonis et poſt Xenocratis eſſet auditor, ſortitus fuiſſet; contra auguratur, Phocionem loci fuiſſe non omnino obſcuri et abiecti. add. Perizon. ad Ael. H. V. 12, 43. p. 796. ed. Abr. Gronou. et Weſſeling. ad Diod. Sic. 18, 64.]

etſi ſaepe] Niſi tamen mendum [MS. Boecl. *pſaepe*] eſt, inde natum, quod librarius, cum ob feſtinationem priore ſyllaba vocis *ſaepe* omiſſa, poſteriorem exarare coepiſſet, *p* litteram non deleuit.

integritas vitae] Qua *inſtructiſſimum* fuiſſe, ſcribit Valerius Max. 5, 3. ext. 3. [Ea, quae cap. 2. de Phocione narrantur, laudem vitae integritatis videntur valde imminuere. Quare Heuſing. ad conciliandas has, quae ſibi contrariae eſſe videntur, narrationes et ad Phocionis laudem non minus quam

rei militaris labor. Itaque huius memoria eſt nulla, illius autem magna fama: ex quo cognomine Bonus eſt adpellatus. Fuit enim perpetuo 2 pauper, quum diuitiſſimus [3] eſſe poſſet propter frequentes delatos honores, poteſtatesque ſummas, quae ei a populo dabantur. [4] Hic quum 3 a Rege Philippo munera magnae pecuniae repu-

5. diuitiſſimus. *Sic MS. Gif. Voſſ.* 1. [*Ed. Lamb. Bos. Heuſing. et plurr. recentt. add. Bos. not.*] *Sed* diuitiſſimus *MS. Ax.* ditiſſimus *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Steph. Boecl. Keuch. Patau.* [*Weiz.*] *vt apud Ciceri Lael.* 16. ditior *pro* diuitior. [*v. ſupra ad VII*, 3, 1.] — 4. dabantur. *Sic etiam MS. Mendos. Sau. Gif. Put. Ed. Iens. Ald. Long.* [*Bos. (v. not.) et ſeqq.*]

quodammodo Nepotis fidem vindicandam, poſt Lambinum, cui ea, quae de Phocionis perfidia adferuntur, a Timaeo et Theopompo, ſcriptoribus maledicentiſſimis, ſumta videntur, multa congeſſit ac diſputauit: inter alia *integritatem vitae* h. l. interpretatur abſtinentiam a muneribus, et conſtantem ac perpetuam recte agendi voluntatem, quae nec pretio nec gratia ab honeſto abducatur. Inprimis hoc valet, quod Phocion, ſenio confectus, adeoque vt corpore, ita animo infirmior, et quod homines ea aetate tardiores, timidiores et creduli fieri, faciliusque flecti ſolent, praeſertim adparente atque imminente periculo, a priſtina mentis firmitate conſtantiaque deſciſcere potuit. v. Harlelii not. Add. Heynii Opuſc. acad. vol. III. p. 348. not. et p. 356. egregie defenditur Phocion.]

Bonus eſt adpellatus] Miratur Plutarchus, c. 10. quo pacto vir tam aſpera triſtique natura cognomen χρηστοῦ, (ſic enim Graece vocatus fuit,) conſequutus ſit. Sed reſpondet mox ipſe ſibi. Adi Buchnerum in acceſſ. ad Theſ. Fabri v. *Bonus*. [Conf. Valer. Max. III, 8. ext. 2. Ael. V. H. 12, 49.]

2 *Diuitiſſimus*] Sic e ſuo Cod. legit Gifanius Ind. Lucr. v. *diuitior*; ſequutusque, vt videtur, Lambinus eſt. quomodo Cicero 1. de diuin. 30. *diuitiſſimum fore praedictum eſt.* Et 2 offic. 17. *Mamerco homini diuitiſſimo.* vti quidem eum locum e vet. cod. emendauit Car. Langius. Vius et Sidonius 4. epiſt. 3. Sic *diuitior* apud eundem, itemque Plautum, Lucretium, Terentium, Calpurnium, Martialem, Tacitum, occurrit. vt iam obſeruatum Voſſio de analogia 2, 25. Bangio p. 191. et Pareo in Lexico Critico.

dabantur] Sic MSS. et editi veteres. itaque loquutus eſt ſupra 16, 1. 3. *Mandabantur*, quod in aliis legitur, Lambini audaciae debetur.

3 *A rege Philippo*] Ab Alexandro C talenta argenti ad ſe miſſa accipere noluiſſe Phocionem, tradunt Plutarchus in vita c. 18. et in apophthegm. Imperatorum, Aelianus 11, 9. ſed quae de liberis heic adduntur, non memorant. Quare quae heic narrantur, fortaſſe diuerſa ſunt ab illis. Philippus autem for-

diaret, legatique hortarentur accipere, simulque [5] admonerent, si ipse his facile careret, [6] liberis tamen suis prospiceret, quibus difficile esset in summa paupertate tantam paternam tueri glo-
4 riam: his ille: [7] si mei similes erunt, idem hic, inquit, agellus illos alet, qui me ad hanc dignitatem perduxit; sin dissimiles sunt futuri, nolo meis impensis illorum ali augerique luxuriam.

1 II. Idem [1] quum prope ad annum octogesimum prospera perueniisset [2] fortuna, extremis temporibus magnum in odium peruenit suorum ci-
2 vium. Primo, quod [3] cum Demade de vrbe tradenda Antipatro contenserat; eiusque consilio

5. simul *Ed. Par. Ald.* — 6. curaret *MS. Voss.* 2. — 7. his ille. *Sic etiam MS. Ax. Sed* hic ille *Ed. Par. Ald. Lamb. Patau.*

1. idem *Ed. Heus. ex emendatione Scioppii in Suspect. lectt. IV.* 18. *p.* 166. [*Ith. Tzschuck.* 1. 2. *Stau.* 3. *Schmied. Heinr. et ego sic rescripsi: quamquam* eidem *h. l. antiquo more pro* idem *quoque scriptum fuerit. Bremi tamen* eidem *retinet, at in dativo ex anacoluthi ratione explicat.*] — 2. peruenisset. *Ita quoque MS. Mendos. Leid.* 2. *Voss.* 2. *Sau. Put. Gif. Ed. Iens. Ald. Long.* [*Bos. et seqq.*] *Sed* permansisset *Ed. Lamb. Steph.* mansisset *Ed. Keuch. Patau. Mox* peruenit in odium *MS. Ax. Voss.* 2. *certe numerosius et rotundius.* — 3. primo, quod. *Ita MS. Leid.* 1. *Sed abest τὸ* quod *ab Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.*

tassis ille fuit, de quo infra c. 3, 3. [add. Stau.]

4 *His ille*] v. varr. lectt. [Sed priora verba Menyllo, praefecto Macedon., a quo oblata sunt munera, tribuit et vnum Phocionis filium prodigum, Phocum, nominat Plut. c. 30.]

1 *Peruenisset*] Sic plerique omnes MSS. itemque edd. Ven. Col. Parisi. aliae. Lambinus cum aliis, *mansisset*. Rursus alii, *permansisset*. Schoppius Verisim. 4, 18. p. 241. legit: *Idem cum pr. ad a. o. pr. peruenisset fortuna.* quod genuinum esse vix dubito. Pro *idem* facile ob similitudinem irrepere potuit *eidem.* nam et infra s. 4. in Codice Boecl. legebatur *eidemque postularet*, pro *idemque.*

2 *Primo quod cum Dem.*] Restitui *τὸ quod* auctoritate codicis Leid. (nam editis omnibus aberat,) et fauent, quae mox subiicit. Mox Boecler. [Voss. 1. Ax.] *meriti existim.* non male. [De Demade et Demosthene vberrime disputauit Stauer. ad ed. mai. et min. atque ad hanc quoque v. Harles. Add. Cellar.]

cum Demade] Cum quo ad Antipatrum legatus fuerat mis-

Demoſthenes cum ceteris, [4] qui bene de republ. mereri exiſtimabantur, populiſcito [5] in exſilium erant expulſi. [6] Neque in eo ſolum offenderat, quod patriae male conſuluerat, ſed etiam, quod amicitiae fidem non praeſtiterat. Namque, au- 3
ctus adiutusque a Demoſthene, eum, quem tenebat, adſcenderat gradum, quum aduerſus Charetem eum ſubornaret: ab eodem in iudiciis, quum capitis cauſſam diceret, defenſus, aliquoties [7] liberatus diceſſerat. Hunc non ſolum in periculis non defendit, ſed etiam prodidit. Con- 4

1. *Patau.* [*Schmied.*] quod *vncis incluſit Heus.* — 4. tum cet. *Ed. Iens. Med. Arg.* — 5. populiſcito. *Sic MS. Mendos. Ed. Vltraiect.* [*Bos. et ſeqq.*] *Sed* ſcito populi *MS. Leid.* 1. ſcito *MS. Leid.* 2. plebeſcito *MS. Voſſ.* 2. plebiſcito *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Patau.* — 6. in ex. erant exp. *Sic etiam MS. Voſſ.* 1. *Leid.* 2. *Sed* in exilium erant miſſi et expulſi *MS. Leid.* 1. in exilio erant exp. *MS. Voſſ.* 2. [*Sed* in exſilium *propter conſenſum librorum alii rectius tuentur. Tum* Demoſth. — erant expulſi *idem eſt, ac* ceteri cum Demoſth. erant exp.] — 7. aliquotiens *MS. Voſſ.* 1. 2. *Leid.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg.*

ſus. Vide Diodor. 18, 18. et Plutarchum c. 30. prolixe iſta narrantes.

populiſcito in exſil. ar. expulſi] Sic diſerte MS. Schotti, et ed. Vltrai. Etiam Leidenſis: *ſcito populi.* Et Nepos alibi hac voce vſus. quare et h. l. pro *plebiſcito* reponendam cenſui. vide ad 3, 1. 5. Reliqua Leid. ſic exhibet: *in exſilium erant miſſi et expulſi.* quae faciunt vt ſuſpicer, illa *in exſilium* gloſſema eſſe, Nepotemque ſcripſiſſe: *populi ſcito erant expulſi.* quomodo loquutus 3, 1. 5. ac fere et 7, 9. 1. 15, 6. 3. *Eiiciendi* verbo ſimiliter vſus eſt 2, 8. 1 et 7, 4. 6. Scilicet adſcripſerat aliquis margini vocis *expulſi* interpretamentum, *in exſilium erant miſſi.* quod poſtea in textum irrepſit. Sed exſcriptores alii, quum viderent alterutrum verbum abundare, abiecto ſpurio, genuinum retinuerunt, ſimulque partem gloſſae.

3 [*auctus*] ſcil. honoribus, dignitate. v. Stau. et Harl.]

[*adu. Charetem*] De hoc vide ſupra XII, 3. fin. XIII, 3. *ſubornaret*, h. e. quum eum clam neceſſariis ad nocendum, ſiue quibus Charetem labefactaret atque deiiceret, praeſidiis inſtrueret. Aliter narrat rem Plutarch. c. 14. v. Lamb. (qui arbitratur, Nepotem ea, quae prodidit, ex Timaeo forſan aut Theopompo ſumſiſſe.) Heus. et Tzſchuck.]

[*periculis*] h. e. adcuſationibus, iudiciis capitis. (v. Ruhnken. ad Rutil. p. 27.) Mox *prodidit*, h. e. deſtituit, non defendit, nec ſeruauit. v. Harles. De *Dercyllo* v. Plutarch. c. 32.]

cidit autem maxime vno crimine,[8] quod, quum[9] apud eum summum esset imperium populi, et Nicanorem, Cassandri praefectum, insidiari Piraeeo[10] Athenienſium a Dercyllo[11] moneretur, idemque[12] postularet, vt prouideret, ne commeatibus ciuitas priuaretur: huic,[13] audiente populo, Phocion negauit esse periculum, seque eius rei obſidem fore pollicitus est.[14] Neque ita multo post Nicanor Piraeeo est potitus. Ad quem re-

Long. Mag. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. — 8. vno crimine. *Aberant a MS. Ax.* — 9. quia cum *MS. Voſſ.* 1. 2. *Ed. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Patau.* qui cum *Ed. Iens. Med. Arg. Par. add. not.* — 10. Pireo *MS. Leid.* 2. Piraeo *Ed. Long.* [*Brem. v. Heus. et ſupra ad VII*, 6, 1. *p.* 141.] — 11. Dercilo *MS. Leid.* 2. Darcylo *Ed. Iens. Med. Arg. Par.* Dercillo *Ed. Ald.* — 12. eidemque *MS. Boecl. Leid.* 2. *Voſſ.* 1. 2. *Ax. Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. vt ſect.* 1. — 13. huic *MS. Boecl. Ax. Leid.* 2. *Voſſ.* 1. 2. *Ed. Heus.* [*Stau.* 3. *Tzſchuck.* 1. 2. *Harl. Ith. Brem. et ego ſic edidi, pro vulgato* hic.] hinc *Ed. Iens. Arg. Ald. Patau.* hïc *Ed. Med. Lamb.* — 14. pollicitus est. *Sic etiam Ed. Long. Lamb. Keuch. Stau.* 3. [*et*

4 *Quod cum*] Sic MS. Boecl. [Leid. 2. Ax.] Reliqui: *quia cum.* Statim idem cod. *eidemque poſtul.* et *huic aud. pop.* Alii *hinc aud. pop.* quod esset, a Nicanore.

Piraeeo Athenienſium] Lambinus ait, videri legendum *Pir. Ath. portus*, vel delendum τὸ *Athenienſium*. nil tamen mutare se ausum. Rem ipsam prolixe refert Plutarchus, c. 31. sqq.

5 *Ad quem recuperandum etc.*] In MSS. fere legitur vt expressimus. Sed illa, *ſine quo Athenae etc.* iam olim traiecta nonnullis visa. Itaque Longolius et Magius, paucis immutatis, sic legebant: *ad quem recuperandum (quod ſine eo Ath. omn. esse non possent) cum populus etc.* Edd. Gebh. Steph. et Keuch. sic ordinant: *ad quem recuperandum (ſine quo Ath. o. e. n. possunt) cum pop. etc.* Vir summus olim tentabat: *Neq. i. m. p. N. P. est potitus, ſine quo Ath. omn. esse non possunt. ad quem recup.* Fateor, hoc minime omnium coactum esse. Fortasse tamen nihil loco suo mouendum est. Siue enim haec verba vsque ad illa, *ſine quo etc.* parenthesi cum Ernstio includas: siue omissa ea, illud *ſine quo* ad remotius nomen referri dicas, nihil insolens Latinis scriptoribus adfirmabis. Vide, quae diximus ad 16, 3. 2 et 17, 4. 8. quibus nunc addo locum Flori 3, 11. 10. 11. huic nostro plane geminum: *Filium ducis (Crassi) paene in conſpectu patris eisdem telis operuere. Reliquiae infelicis exercitus, quo quemque rapuit fuga distractae, vix nuntium cladis*

cuperandum quum populus armatus concurriſſet: ille non modo neminem ad arma vocauit, ſed ne armatis [15] quidem praeeſſe voluit; ſine quo Athenae omnino eſſe non poſſunt. [16]

III. Erant eo tempore Athenis duae factiones; quarum vna populi cauſſam agebat, altera optimatum. [1] In hac erat [2] Phocion et Demetrius Phalereus. Harum vtraque Macedonum patrociniis nitebatur. [3] Nam populares Polyſperchonti [4] fauebant; optimates cum Caſſandro ſen- 1

rell.] *Sed eſt abeſt ab Ed. Stau.* 1. 2. — 15. armatus *Ed. Iens. Med. Arg. Par.* — 16. ſine quo — poſſent. *Verba haec ſic leguntur etiam in MS. Leid.* 2. *et Voſſ.* 2. *et in antiquis noſtris omnibus Sed a MS. Voſſ.* 1. *aberant.* [*De lectione in aliis edd. v. notam Boſii.*] ſine quo — poſſ *incluſit vncis Heuſing.* [*item Tzſch. (qui in ed* 1. ſine quo, *ſcil. portu,* Ath. — poſſunt *parentheſi, in ed.* 2. *autem vncis incluſit, et gloſſatoris verba eſſe ſuſpicatur,) nec non Heinr. Brem. et Schmied. qui verba eſſe transponenda putat. Stau ad ed.* 3. *vncos quidem omiſit in textu, in nota tamen illa verba vel a ſciolo quodam adlita eſſe iudicat, vel transpoſita a librariis; culpam igitur occupati Pirael in Phocionem fuiſſe collatam: praeterea laudat Weſſeling. ad Diod. Sic.* 18, 64. *nr.* 69 *Ithe edidit:* Ad quem (ſine quo Ath. omn. eſſe non poſſunt) recuper. — — praeeſſe voluit.]

1. optimatium *Ed. Lamb.* — 2. erant *Ed. Mag. Steph. Gebh. Keuch.* [*Tzſchuck.* 1. 2. *Brem.*] *mox* ac Demetr. *MS. Leid.* 2. *tum* Phaleraeus *Ed. Arg Long. Mag. vbique.* — 3. vtebatur *MS. Mendos. Leid.* 1. 2. *Voſſ.* 1. 2. *Ed. Arg. Vltrai. Long.* [*Sed* nitebatur *eſt efficacius.*] — 4.

retulerunt. Caput EIVS *reciſum cum dextera manu, ad regem reportatum.*

1 *Nitebatur*] MSS. Schotti. Leid et edd. Vltrai. ac Colon. *vtebatur.*

Polyſperchonti] Sic ſcribendum. Eſt enim Πολυσπέρχων Graecis, Diodoro, Plutarcho, Arriano, Polyaeno. fortaſſis et apud Aelianum Var. 12, 13. pro Πολυσπέρχε legendum eſt Πολυσπέρχοντος. *Polyperchon,* quod hucusque in omnibus edd. Nepotis et Iuſtini, (ſicut et alicubi in MSS et edd. Graecis) legitur, nihili vox eſt: quemadmodum et *Polypercon* apud Curtium. Ceterum Polyſperchon filium Caſſandrum cum exercitu in Atticam miſerat; verbo, vt Nicanorem oppugnaret; re, vt vrbem occuparet. Vide Diodor. 18. et Plutarchum. [Stau. ad ed. 3. praeſertim de Demetrio Phal.]

cum Caſſandro] Antipatri filio.

2 tiebant. Interim a Polysperchonte Cassander Macedonia pulsus est. Quo facto populus superior factus, statim duces aduersariae factionis capitis damnatos patria pepulit;[5] in his Phocionem et Demetrium Phalereum: deque ea re legatos ad Polysperchontem misit, qui ab eo peterent, vt
3 sua decreta confirmaret. Huc[6] eodem profectus est Phocion. Quo vt venit, caussam apud Philippum regem verbo, reipsa quidem apud Poly-

Polyperchonti *Edd. nostri omnes vbique.* [Πολυπέρχων *Plutarch. c.* 31. *et saepius. v. Reisk. not. p.* 348. *Vol. IV. Opp. Plut.*] Polypherconte *Ed. Med. Mox* Polypercomo Cassandrus Macedonia populus est *MS. Voss.* 2. — 5. pepulit. *Ita Ed. Lamb.* [*Bos. et seqq.*] *Sed* propulit *MS. Ax. Mendos. Ed. Iens. Med. Arg. Long. Mag. Vltrai. Steph. Gebh. Keuch.* — 6. hic eodem *Ed. Mag. Steph. Gebh. Keuch.* [hinc eod. *Ed. Lamb.*] hoc eod. *MS. Voss.* 1. 2. *Leid.* 2. *Ax. Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Heus.*

2 *Populus superior factus*] Polysperchon enim legatis Graeciae ciuitatum promiserat, libertatem iis, sublata paucorum potentia ab Antipatro institutа, se redditurum: ratus hoc pacto Cassandri res se labefacturum, multorumque beneuolentiam sibi comparaturum. Refert Diodorus l. c.

duces aduers. factionis] Magistratus in oligarchia creatos: in quorum locum suffecti alii e maxime popularibus. Diodorus.

patria pepulit] *Propulit* edd. Col. et Vltrai. et e MS. suo Schottus, probantibus Gebhardo et Keuchenio. Sed alteram lectionem facile tuetur similis locus 3, 1. 3. Scriptum fuerat forsan, *ppulit.* Vnde alii fecere *propulit.*

in his Phocionem et Demetrium Phal.] De Demetrio silent Plutarchus ac Diodorus. adde notam Ernstianam.

deque ea re legatos ad Polysperch.] Diodorus 18, 66. ac Plutarchus c. 33. scribunt, Phocionem et reliquos confugisse ad Polysperchontem: postea demum Athenienses misisse legatos, qui illum accusarent. [add. Tzschuck.]

vt sua decreta confirm.] Diodorus: Μοναρχίαν αὐτοῖς δῶναι μετὰ τοῖς αὐτονομίας. Quaerit Lambinus, populine de Phocione et reliquis, an Polysperchontis de libertate ciuitatibus reddenda, *decreta* intelligi debeant; vultque de posterioribus accipi. Et fauere videtur Diodorus, quum ait, Polysperchontem puduisse ἐναντία πράττειν τῷ ὑφ' ἑαυτῶ γεγραμμένῳ διαγράμματι. Nil tamen prohibet, populi decreta de tollenda oligarchia et damnatis magistratibus oligarchicis intelligi. Plutarch. c. 33.

3 *Huc eodem*] Qu. edd. *Hic eodem.* non aeque eleganter. Mox Col. et aliae: *profectus est et Phocion.* quod probo.

apud Philippum reg. verbo, reipsa quidem ap. Polysperch.]

ſperchontem iuſſus eſt dicere. Namque is tum regis rebus praeerat. Hic ab Agnonide accuſatus,[7] quod Piraeeum Nicanori[8] prodidiſſet: ex conſilii ſententia[9] in cuſtodiam coniectus, Athe- 4

[*Ith. ſed hunc archaismum, ab Heuſing. illuſtratum, in Nepote agnoſcere non vult Stau. ad ed.* 3.] *Mox* eſt et Phocion *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long.* — 7. hic ab Agnone accuſatus *MS. Ax. Gif.* Agnone *erat etiam in MSS. ap. Mag.* hic ab Agnonide accuſ. *MS. Mendos. Ed. Heus.* [*Stau.* 3. *Harl. Tzſchuck.* 1. 2. *Ith. Wetz. Brem. Heinr. Schmied. quos ſum ſequutus.* Hic *reſpicit actae rei tempus.*] hic cum ab Agnonide acc. eſſet *fine vncis Ed. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Patau.* [τὸ cum *et τὸ* eſſet *vncis incluſerunt Bos. in ed.* 2. *et Stau.* 1. 2. *Non eſſe de nihilo, quod quidam codd. habeant* ab Agnone, *exiſtimat Hemſterhus. ad Luciani Timona, cap.* 44. *tom. I. Opp. Luc. p.* 157.] — 8. Nicanori. *A MS. Gif. aberat. Vnci abſunt ab Edd. noſtris omnibus,* [*etiam Ith. Brem. Tzſchuck.* 1, 2. *Wetz. Harl. et ego eos eieci.*] *In Stau.* 1. 2. *Heus.* [*Schmied.*] *id voc. vncis eſt incluſum.* — 9. ex conſilii (συνεδρίου *Plu-*

Lambinus Alexandri filium e Roxane vult intelligi. ſed vide, quae adnotauimus ſupra.

4 *Hic cum ab Agnonide accuſ. eſſet*] Gifanius Ind. Lucr. v. *ſententia* e ſuo cod. legit: *Hic ab Agnone accuſatus.* Etiam ſchedae Schotti: *Hic ab Agnonide accuſatus. Agnone* etiam in Boecl. et aliis codd. fuit. Apud Plutarchum tamen ſemper *Agnonides* vocatur. Mox τὸ *Nicanori* aberat cod. Gifanii. [De *Agnonide*, rhetore, qui ipſe poſtea capitis damnatus eſt et necatus, plura leges in Ruhnkenii hiſtoria critica orator. graecor. praemiſſa ed. Rutilii, pag. LXXXIX. ſq.]

ex conſilii ſententia] Sic primus, vt arbitror, emendauit e cod. ſuo Gifanius l. c. ſequutusque Lambinus et reliqui. Etiam Sluiskenii codicem ſic legere, teſtis Keuchenius. MS. Boecler. *et conſimili ſententia.* Ante Lambinum vulgatae, etiam Brixienſis, quemadmodum et nuperae quaedam edd. et MSS. Sauaronis, *ex conſimili ſententia*, habent. *quae lectio*, inquit Sauaro, *non reiictenda videtur, et hac mente accipi poteſt: conſimili ſententia, qua antea Phocion in carcerem coniectus et in exſilium erat expulſus, iterum reus proditionis actus in carcerem coniectus eſt.* Sed quis non videt, haec valde coacta eſſe? Et fatetur ipſe, Lambini lectionem, praeterquam quod iuuetur concepta decernendi formula, *de conſilii ſententia*, quae apud Magnonem in libro notarum et Ciceronem legitur, etiam more Athenienſium comprobari, quem innui vult 18, 12. 1 et 3. Sed iſta quidem loca Macedonum potius, quam Athenienſium, morem innuunt; ἔδοξεν tamen Noſtri firmant; magis vero tuentur loca Ciceronis a Lambino adducta. Adi Ind. v. *conſilium.* [Ex quo ea, quae ſequuntur, huc pertinent: „*conſilium* pro

nas deductus est, vt ibi de eo legibus fieret iudicium.

1 IV. Huc vbi [1] peruentum est, cum propter aetatem [2] pedibus iam non valeret, vehiculoque portaretur, magni concursus sunt facti; quum alii, reminiscentes veteris famae, aetatis miserarentur; plurimi vero ira exacuerentur, propter proditionis suspicionem Piraeei, maximeque, quod aduersus populi commoda in senectute steterat. 2 Qua de re ne perorandi quidem ei data est facultas et dicendi [3] cauſſam. Inde iudicio, legitimis quibusdam confectis damnatus, traditus est vndecim viris, quibus ad supplicium, more 3 Athenienſium, publice damnati tradi solent. Hic quum ad mortem duceretur, obuius ei fuit Emphyletus, [4] quo familiariter fuerat vsus. Is quum

tarch. Eum. c. 33. conſeſſus iudicum) ſententia. *Sic MS. Sluisq. Leid. 2. Voſſ. 1. Ed. Lamb. Bos.* [*Heus. Stau. et ſeqq.*] *Sed* et conſimili *MS. Boecl. Voſſ. 2.* ex conſimili *MS. Sau. Gif. Put. Ed. Iens Brix. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Steph. Gebh. Keuch. Patau. Mox* coniectus *aberat a MS. Ax.*

1. vbi *aberat a MS. Voſſ. 1.* — 2. per aetat. *MS. Ax. recte. Vulgata redolet gloſſema,* [*probantque Heuſing. ac Tzſchuck. Octoginta autem annos natus erat Phocion.*] — 3. ad dicendum *MS. Ernſt. Statim* cauſa *Ed. Arg. Long. Keuch. dein* vndecimuiris *haud diuiſim Ed. Iens. Med. Arg. Par.* — 4. Emphiletus *MS. Leid. 2. Ed. Long. Mag.* Eriphyletus *MS. Ax. Ed. Iens. Med. Arg.*

ipſis hominibus, in conſilium adhibitis. Ciceroni Verr. 3, 44. et ad Attic. est *de conſilii ſententia. Conſilii voluntate cognita*, ſupra 18, 12, 3. Sic *ad conſilium referre* de re aliqua dicuntur principes aut duces belli, cum amicis et legatis ac tribunis deliberantes, 18, 12. 1. v. Gronou. ad Liu. 44, 1. et Obſeruatt 3, 22. "]

2 *Vndecim viris*] Vide Sigon. de republ. Athen. 4, 3. Emm. tom. 3. Graeciae vet. p. 50. 51.

3 *Emphyletus*] Primus Longolius ſuſpicatus est Nepotem heic lapſum eſſe, quod minus curioſe Graecos codices inſpexiſſet vertiſſetque. nam ex Aristide patere, in Graecis auctoribus ſcriptum fuiſſe ἐμφυλός τις, h. e. *tribulis.* Hunc poſtea Magius aliique ſequuti ſunt. Schottus tentabat *Euippus.* hunc enim vna cum Phocione capitis damnatum fuiſſe, e Plutarcho in Phoc. et apophthegm. ac Aeliano 13, 42. conſtat. quamquam apud Aelianum non Εὔ-

lacrimans dixisset: O quam indigna[5] perpeteris Phocion! huic ille, at non inopinata, inquit: hunc enim exitum plerique clari viri habuerunt Athenienses. In hoc tantum fuit odium multi- 4
tudinis, vt nemo ausus sit eum liber sepelire.[6] Itaque a seruis sepultus est.

Par. Ald. Steph. Euphyletus *MS. Voss.* 1. — 5. digna *Ed. Ien. Med. Dein* plaerique *Ed. Par. Ald.* — 6. sepeliri *MS. Voss.* 2.

ιππος, sed Θεόδιππος legitur. Sed vtrumque longius abit a scriptura Nepotis, quam vt error ex adfinitate ortus videri queat. *Euphyleti* cuiusdam meminit Andocides or. de myster. [p. 18. ed. Reisk.] qui an huic locum reperire possit, viderint eruditi. Fortassis apud Aristidem nomen viri corruptum, et in adpellatiuum transiit, quum ipse scripsisset ἐμφύλετός τις; aut Nepos ex aliis auctoribus narrationem suam hausit: aut denique in corruptos codices incidit. Certe tam oscitanter eum Graecos scriptores tractasse, vix crediderim. [Nepotem h. l. lapsum esse, etiam iudicat Schlegel. l. c. p. 70. *Thudippum* quemdam nominat Plutarch. in Phoc. 35. inter eos, qui cum Phocione erant, et c. 36. de interitu illius et Phocionis plura memoriae prodidit. Add. Periz. Animadu. histor. c. 9. p. 404. sq. ed. Altenburg. Equidem cum Tzschuck. non video, cur nomen vere proprium esse nequeat, forte in partibus quibusdam corruptum.]

hunc enim exitum plerique] Quorum catalogum habes apud Dionem Prusaeum orat. 73. et Valerium Max. 5, 3. ext. 3. Quorumdam et Lucianus meminit libello περὶ τῦ μὴ ῥᾳδίως πιστεύειν διαβολῇ p. m. 581.

4 *Odium multitudinis*] Sic fere Plutarchus quoque. Tamen lege etiam prohibitum fuisse, ne proditionis rei sepelirentur palam, docet 2, 10. 5. et quos ibi laudauimus.

nemo ausus sit eum liber sepelire] Plutarchus c. 37. ait, decreuisse inimicos eius, vt corpus extra fines Atticae exterminaretur, et ne quis Athenensis rogum funeri incenderet. Iectum finibus Atticae, etiam Valerius Max. et Dio scribunt: Diodorus, 18, 67. cum reliquis insepultum proiectum. Breui tamen interiecto tempore, ossa eius publice sepulta, statuaque ei posita. Testis Plutarchus, [c. 38. add. Heusing. et Wessel. ad Diod. Sic. 18, 68. nr. 93.]

a seruis] A Conopione quodam, huiusmodi ministeriis adsueto, crematum; ossa vero a muliere Megarica clam apud focum suum defossa, refert Plutarchus, c. 37.

XX. TIMOLEON[1]

[ARGVMENTVM

Cap. I. Liberata patria, fratrem ſuum interfici iubet. II. Dionyſium Sicilia pellit. Hicetam ſuperat. Poenos fugat. III. Siculorum rempublicam reſtaurat. Priuatus Syracuſis viuit. IV. Oculis captus reipublicae inſeruit. V. Eius patientiae exempla. Moritur.]

1 TIMOLEON[2] CORINTHIVS. Sine dubio magnus omnium iudicio hic vir exſtitit. Namque huic vni contigit,[3] quod neſcio an nulli,[4] vt

1. Timoleontis vita *Ed. Iens. Med. Par. Ald.* Thymoleontis vita *Ed. Arg. vbique.* — 2. Thimoleon *MS. Voſſ.* 1. Thymoleon *MS. Ax. Mendos. Gif. Ed. Long. Mag. Steph.* — 3. contingit *MS. Voſſ.* 2. — 4. neſcio an vlli *MS. Voſſ.* 1. 2. *Mendos. Leid.* 2. [*Ed. Long. Bos. Stau.*

Timaeum de rebus Timoleontis laudant Cicero 5. ad famil. 12. et Polybius 12, 23. 4. ſqq. in excerptis Peireſcianis, qui et reprehendit, quod nimium laudauerit. Fecit autem, opinor, in Σικελικοῖς, de quibus Voſſius 1. de hiſt. Graec. 12. De Timoleonte quaedam et L. Ampelius narrat libro memoriali cap. 32. [Timoleontis vitam vberius enarrauit Plutarch. in vit. parall. tom. II. Opp. ed. Reisk. p. 170—240. f. ed. Hutten. tom. II. p. 116—167. eumque comparauit cum L. Aemilio Paullo. Add. Stauer. ad ed. 3.]

1 *Timoleon*] Ita nomen hoc ſcribitur non ſolum in recentioribus Nepotis editionibus, ſed etiam apud Ciceronem et Ampelium, itemque Polybium, Plutarchum, Polyaenum, Diodorum etc. eamque ſcripturam et Lambinus vt indubiam praefert. In plerisque tamen MSS. et vett. edd. Nepotis legitur *Thymoleon*. quod nominis haud ſcio an alibi legatur. Nam apud Ariſtophanem Ranis 4, 2. in illis verbis, πατρόκλων, τεύχρων, θυμολεόντων, (quem locum laudari video,) vox poſtrema adpellatiue accipi poteſt, vt apud Homerum Iliad. E, 639. et alibi. Nec vertendum, vt Friſchlinus fecit, *Thymoleontum:* ſed *leonino animo praeditorum.* Heſychius: Θυμολέοντα, γενναῖον, ἤτοι ἀνδρεῖον κατὰ τὸς λέοντας, ἢ λεοντόθυμον. Nec aliter Suidas, quem pariter laudari video: Θυμολέων, θυμώδης τὴν ψυχήν.

neſcio an vlli contig.] Lambinus et alii edidere, *an nulli.* nec auſi reiicere Schottus et Ernſtius. neque nego, *an* ali-

et patriam, in qua erat natus, oppreſſam a tyranno liberaret, et a Syracuſis, quibus auxilio erat miſſus,[6] inueteratam ſeruitutem depelleret, totamque Siciliam, multos annos bello vexatam, a barbarisque oppreſſam, ſuo aduentu in priſtinum[7] reſtitueret. Sed in his rebus non ſimplici for- 2
tuna conflictatus eſt, et, id quod difficilius putatur, multo ſapientius tulit ſecundam, quam adverſam, fortunam. Nam quum frater eius Ti- 3
mophanes, dux a Corinthiis delectus, tyrannidem per milites mercenarios occupaſſet, particeps-

Tzſchuck. 1. *Harl. Heuſing. Ith. Pauſt. Heinr. Schmied.*] *Sed* neſcio an nulli *Ed. Lamb. recte, opinor.* [*Ed. Tzſchuck.* 2. *Wetz. Brem. qui id copioſe defendit. Atque ſic reſcripſi; nam* neſcio an (*pro* annon) nulli *ſimpliciter, certe in comparatione, adfirmat. v. Erneſt. in clau. Ciceron. voc.* haud ſcio an, *Heuſing. Stauer. et alios ad h. l. qui* nulli *h. l. praeferunt probantque exemplis. Scheller. quidem in Obſeruatt. in priſcos ſcriptores p.* 172. *ſq. contra Erneſti praeceptum disputans, vel noſtro Nepotis loco abutitur. Fiſcher. ad marginem ſcripſerat: vid Cicer.* 13. *epiſt.* 1, 13. *et ad Cicer. Cat. M.* 16, 2. *Alius locus eſt Cicer. Lael. c.* 6. haud ſcio — an quidquam; *ſed MS. Manut. et Lambin.* nihil. *v. ibi Lambin. et Voſſ. ad Sulpic. Seu. ep.* 1, 7. *Sic Libr.* 5. *ep.* 9, 4. an vlli, *Lambin. coni.* an nulli, *vbi vid. nbt. et Manut. Cortius quidem ad Cicer.* 6. *ep.* 7, 6. *improbat, et ait, temerarios reſcribere in noſtro Nepotis loco,* neſcio an nulli.] — 5. vt et patr. *Sic MS. Leid.* 2. [*Ed. Bos. et ſeqq. recentt.*] *Sed* et *abeſt ab Ed. Iens. Med. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Keuch. Patau. Mox in Ed. Arg. eſt* oppreſſum. — 6. erat, *omiſſo τῷ* miſſus, *MS. Ax.* — 7. in priſtinum

quando idem eſſe ac *annon.* vt 8, 1. 1. Sed hoc in loco ita ſcripſiſſe Nepotem vix crediderim. Si in libris quibusdam ſic habetur, forſan id inde profectum, quod librarius inuenerat *a nulli;* quomodo et in Ernſtiano fuit. Sed meliores habent, *an vlli.* [v. VV. Lectt.] Mox qu. edd. ſine copula, *vt patriam.*

a tyranno] Timophane. Vide comma 3.

a Syracuſis] Infra c. 2, 1.

totamque Siciliam] Ibidem comm. 3. 4.

in priſtinum] Mox codex Schotti, [ſ. Mendos. et Voſſ. 3.] *conflictus.* quod ille dictum putat, vt *exercitus*, et ſimilia. Nugae. quis vnquam *conſligi* hoc ſenſu dixit?

2 *Difficilius putatur*] Vide dicta ad 9, 5. 1. In Boecler. [et Ax.] erat, *putabatur.* corrupte ſine dubio.

3 *Timophanes*] Homo nulla in re Timoleontis fratris ſimilis

que [8] regni posset esse: tantum abfuit [9] a societate sceleris, vt antetulerit suorum ciuium [10] libertatem fratris saluti, et patriae parere legibus
4 quam imperare,[10]* satius duxerit. Hac mente per

statum *Ed. Long. Mag. Steph. Gebh.* *Statim* restituerit *MS. Voss.* 3. *Ed. Iens. Med. Par.* — 8. participesque *MS. Voss.* 2. — 9. afuit *MS. Voss.* 2. *Ed. Lamb. Gebh. Keuch.* [*Forsan rectius.*] — 10. ciuium suorum *MS. Ax.* — 10.* et patr. par. leg. quam imp. *Sic MS. Gis. Ed. Vltrai.* [*Bos. Stau. Heus. Harl. Ith. Brem. Heinr. Tzschuck.* 1. 2. *in quibus omnibus etiam legitur* satius dux.] *Sed* et patriae legibus, quam imperare patriae *MS. Boecl. Ax.* et parere leg. quam imper. *MS. Leid.* 1. et patriae leg. obtemperare satius dux. quam imperare patriae *MS. Mendos. Ed. Boecl.* et patr. legibus obtemperare satius duxerit, quam imperare *Ed. Lamb. A MS. Voss.* 2. *aberat* τὸ obtemperare; *sed erat ibidem* duxit sanctius, *non* satius; *vt in MS. Voss.* 1. *et Leid.* 2. *Etiam in Ed. Long. Mag.* [*Schmied.*] *est* sanctius, [*nec hoc displicet Heusing. atque Harl. quos videbis, et Tzschuck. ad ed.* 1. *Cornelius enim tacite culpat Caesarem, Antonium et alios. Contra Tzsch.*

etc. Vide Plutarch. p. 337. C. D. [cap 3. et 4]

tantum abfuit] Lambin. et Gebh. *afuit.* Vide quae diximus ad 17, 5. 2.

et patriae parere legibus quam imperare satius dux.] Sic diserte opt. liber Gisanii, (vt is testatur in Ind. Lucret. voce *Vllae,*) et ed. Vltraiectina. Eiusque lectionis vestigia etiam in Boecl. et Leid. supersunt. nam ille: *et patriae legibus quam imperare patriae, satius dux.* hic vero: *et parere leg. quam imp. satius dux.* Ob similitudinem vocum *patriae* et *parere* in illo prior, in hoc posterior excidit: sed quod in ora libri postea adscripta erat, quae exciderat vox, inde factum, opinor, vt alieno loco post τὸ *imperare* insereretur postea. nam illic delendam, vt ab aliquo inculcatam, et repetendam ἀπὸ κοινοῦ e prioribus, facile adsentior Lambino: quamquam nec valde repugnauero, si quis etiam in posterioribus retineri velit. Simili fere modo loquutus Nepos 17, 4. 3. Vulgo ediderunt: *et patriae legibus obtemperare satius* (vel *sanctius*) *dux. quam imperare patriae.* Sed τὸ *sanctius* recte reiecit Lambinus, etsi dissentiente Gebhardo. nam τὸ *satius* satis firmant cum scripti codices iam laudati, tum alia Nostri loca. Illud *obtemperare* autem, vt recte obseruabat Schefferus, confictum a sciolis est, qui locum in suis codd. sicut in Boecleriano, mutilum explere voluerunt. Fortassis autem et totum illud, *quam imperare patriae,* ab aliena manu est. Lambino certe suspectum fuit.

4 [*Haruspicem*] τὸν μάντιν, *vatem,* apud Plutarch. c. 4. qui addit, eum a Theopompo *Satyrum,* ab Ephoro autem et Timaeo *Orthagoram* esse vocatum. Ibid. *adfinis* siue frater vxoris Timophanis dicitur *Aeschylus.*]

haruſpicem, [11] communemque adfinem, cui ſoror ex eisdem [12] parentibus nata nupta erat, fratrem tyrannum interficiendum curauit. Ipſe non modo manus [13] non adtulit, ſed ne adſpicere quidem [14] fraternum ſanguinem voluit. Nam, dum [15] res conficeretur, procul in praeſidio fuit, ne quis ſatelles poſſet ſuccurrere. Hoc praeclariſſimum 5 eius facinus [16] non pari modo probatum eſt ab omnibus. [17] Nonnulli enim laeſam ab eo pietatem putabant, et inuidia laudem virtutis obterebant. Mater vero, poſt id factum, neque domum ad ſe filium admiſit, neque adſpexit, quin

ad ed. 2. τὸ ſanctius *noluit in textum recipere, quia, vt ait, non tam de re vtraque iudicium iudicatur, ſed iudicio facto ex vtraque delectus.*] *Sed* p. legibus obtemperare ſanctius duxerit, quam imperare legibus *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Steph. Gebh. Keuch. Patau.* — 11. arulpicem *MS. Voſſ.* 1. *Leid.* 2. *Ed. Long. Mag. Steph. Gebh. Keuch.* [*Male: ortum enim habet ab* haruga. *v. Cellar. Orthogr. lat. ibique Harl. p.* 245.] *Statim* communemque fratri affinem *MS. Voſſ.* 1. — 12. iisdem *Ed. Steph Gebh. Keuch.* — 13. minus *MS. Ax.* manum *MS. Voſſ.* 1. 3. *Ed. Iens Med. Par. Ald. Statim* attulit *omiſſo* τῷ non *Ed. Iens. Med.* — 14. quid eſt *Ed. Ald.* — 15. nondum *MS. Voſſ.* 3. — 16. facinus. *Sic etiam MS. Leid.* 2. *Voſſ.* 1. 3. *Sed* factum *Ed. Boecl. Bos.* 1. — 17. ab omn. probatum eſt *MS. Voſſ.* 2. *Ax.*

Qui ſoror ex eisd. par. nata] Scil. quibus Timoleon et Timophanes.

frat. tyrannum interfic. cur.] Vide iudicium Clapmarii de Arcanis rerump. 4, 20.

manus non attulit etc.] Sic et Plutarchus in vita, l. cit. paulluium abceſſiſſe, et operta facie ſtetiſſe lacrimantem; Aeſchylum autem et Satyrum gladiis eum interfeciſſe, et in praeceptis politic. [p. 222. Opp. vol. 9.] adiuuiſſe interfectores, ait. At Diodorus 16, 65. ipſum, dum in foro deambulat, necaſſe Timophanem ſcribit.

5 *Praeclariſſimum facinus*] Sic edd. quas vidi omnes, excepta poſtrema Boecl. et quae hanc ſequutae: credo, quod ſcriptus liber maximi illius viri ſic haberet. Reliqui MSS. haud discrepant ab editis. Quare illos ſequi malui: quum veriſimile non ſit, tot librarios pro *factum* ſuppoſuiſſe *facinus*. Sic autem et alii veterum hac voce vſi.

et inuidia laud. virt. obter.] Aberant iſta membranis Schotti, [et Voſſ. 3.] haud dubie omiſſa ob ſimilem terminationem vocum *putabant, obterebant.*

domum ad ſe] *Vel haec duo*, inquit Lambinus, *pro*

cum fratricidam impiumque deteſtans[18] compel-
6 laret. Quibus rebus[19] ille adeo eſt commotus, vt nonnumquam vitae finem facere voluerit, atque ex ingratorum hominum conſpectu morte decedere.

1 II. Interim, Dione Syracuſis interfecto, Dionyſius rurſus Syracuſarum[1] potitus eſt: cuius aduerſarii opem a Corinthiis petierunt,[2] ducemque, quo in bello vterentur, poſtularunt. Huc Timoleon miſſus, incredibili felicitate Dionyſium
2 tota Sicilia depulit. Quum interficere[3] poſſet, noluit: tutoque vt Corinthum perueniret,[4] effecit, quod vtrorumque Dionyſiorum opibus Co-

18. deteſtatus *MS. Leid.* 2. — 19. quibus rebus. *Sic MS. Sau. Ax. Gif. Put.* [*Ed. Bos. et ſeqq.*] *Sed* quibus res *MS. Voſſ.* 3. quibus verbis adeo ille *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Patau.* quibus verbis adeo eſt comm. *Ed. Steph. Gebh. Keuch. Mox* non numquam *diuiſim Ed. Iens. Med. Arg. vbique.*

1. Syracuſanorum *MS. Leid.* 2. *Ed. Iens. Med. Par. Ald. Statim* eſt potitus *MS. Ax.* — 2. petierunt. *Ita etiam MS. Ax. Sed* petiuerunt *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Keuch.* — 3. quem interficere *MS. Voſſ.* 3. *Mox* iuteque *MS. Leid.* 2. *Statim* vt Corynthum *Ed. Iens. Med.* — 4. peruenerit

vno poſuit: vel AD SE, *id eſt, eo vbi eſſet.* De poſteriori, adſentior. Poterat enim et *domum* ſuam admittere filium, vt *ad ſe*, h. e. in conclaue aut cubulum ſuum, non admitteret: et *ad ſe*, ſed in alia domo. Non igitur pro vno haec poſuit Nepos; nec, vt idem Lambinus volebat, *ad ſe* idem eſt, ac domum ſuam, vt apud Terentium: *Eamus ad me.* Apud Plutarchum c. 5. eſt: προσιδεῖν οὐχ ὑπέμεινε τὴν ὄψιν, ἀλλὰ τὴν οἰκίαν ἀπέκλεισε.

deteſtans] Addit Plutarchus, eam diris deuouiſſe filium: καὶ καταράς ἐπ' αὐτὸν ἀχάσθαι φρενώδεις.

6 *Quib. rebus*] Sic e MSS. ſuis Sauaro edidit, et in poſtrema edit. Boeclerus. Nec aliter loquutus noſter 7, 10. 2. 14, 6. 6. 18, 6. 5.: vt iam Sauaro adnotauit.

vt nonnumq. vitae fin. f. v.] Plutarchus c. 5. addit, amicorum precibus prohibitum, conſtituiſſe vitam in ſolitudine agere, inque deſertiſſimis locis commoratum.

2 *Vtrorumque Dionyſiorum*] Adſcripſerat vni codicum ſuorum Barthius: *Nepos dixiſſet* VTRIVSQVE. Sed ita et alii veterum loquuti. [Adi Harl.]

rinthii saepe adiuti fuerant, cuius benignitatis memoriam volebat exstare, eamque praeclaram [5] victoriam ducebat, in qua [6] plus esset clementiae, quam crudelitatis; postremo, vt non solum auribus acciperetur, sed etiam oculis cerneretur, quem et ex quanto regno ad quam fortunam detrusisset. [7] Post Dionysii [8] decessum cum Hiceta [9] bellauit, qui aduersatus fuerat [10] Dionysio: 3

MS. Leid. 2. *Statim* qui vtr. *MS. Voss.* 3. — 5. eamq. praeclaram. *Sic MS. Mendos. Leid.* 1. 2. *Ax. Voss.* 1. 2. *Ed. Vltrai.* [*Long. Bos. et seqq.*] *Sed* et quod eam praecl. *Ed. Lamb.* — 6. in qua. *Sic etiam MS. Ax. Sed* ex qua *MS. Leid.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Mox* clementia *MS. Voss.* 2. claementiae *Ed. Iens. Med. Arg.* — 7. detulisset *MS. Leid. Voss.* 2. 3. detulisset *MS. Voss.* 1. *add. not.* — 8. Dionysium *MS. Leid.* 2. — 9. Hecata *MS Mendos. Ed. Iens. Med. Arg. Par.* Heccata *MS. Boecl. Ax. Voss.* 1. Hectata *MS. Voss.* 3. Hercita *MS. Leid.* 2. [Icete *Ed. Long.*] Iceta *Ed. Ald. Mag. Lamb. Steph. Geòh. Keuch. Bos.* 1. *Patau.* — 10. erat *MS. Leid.* 2. *Ax.*

cuius benignitatis etc.] Male vulgo distinxerant hunc locum: nos interpunximus prout res poscebat. Nam, vt etiam Lambinus adnotauit, tres ab auctore causae recensentur, cur Timoleon noluerit interficere Dionysium, effeceritque, vt Corinthum tuto perueniret.

eamque praeclaram] Sic MSS. Sch. Leid. et ed. Vltrai. ac, fide MS. Codicis, vt arbitror, nouissima Boecleri, eamque sequutae. Vulgo est: *et quod eam praecl.*

quem et ex quanto regno etc.] Vide Ind. voce *qui.*

ad quam fortunam detrusisset] Vide laudatos Ernstio. Pro *detrusisset* alii *detulisset.* Ed. Vltrai. *depulisset.* [Dionysius iunior propter inediam Corinthi et ludum aperuit, (Cic. ad diuers. 9, 18. 1.) et vilissimus ganeo agyrtaque euasit. v. Plutarch. c. 14. add. Perizon. ad Aeliani V. H. 4, 8. nr. 14. ac Wesseling. ad Diod. Sic. 16, 70. nr. 26. quos iam laudauit Stau. ad ed. 3.]

3 *Cum Hicetâ*] Sic scribendum, non *Iceta*, vt hususque ab omnibus editum. Est enim Graecis Ἱκέτης. Praeterea MS. Schotti *Hecata*: Boecl. *heccata* habuit, quae haud dubie ex *Hiceta* corrupta sunt. Qu. edd. vett. habent *Icete.* [*Hicetas*, aut, vti in ed. Plutarchi Reiskiana atque Hutten. semper scribitur, Ἱκέτης, *Icetès*, fuit Leontinorum dynasta; v. Plut. in vita Timol. cap. 1. Diodor. Sic. 16, 69. et ad hunc 16, 67. nr. 83. atque cap. 82. nr. 31. Wesseling. not. ac Stau. in min. ed. ad h. loc. Add. de eiusdem Hicetae rebus gestis vltimisque fatis Plutarch. c. 7. 9. 16. sq. inprimis c. 30. sqq. (vbi dicuntur Mamercus, Catanae princeps, et Hicetes, vel Timoleontis inuidia rerum gestarum, vel vt infidum et implacabilem ty-

quem non[11] odio tyrannidis disſenſiſſe, ſed cupiditate, indicio fuit, quod ipſe, expulſo Dionyſio,
4 imperium dimittere noluit. Hoc ſuperato, Timoleon maximas copias Karthaginienſium[12] apud Crimeſſum[13] flumen fugauit, ac ſatis habere[14] coëgit, ſi liceret Africam obtinere, qui iam complures annos poſſeſſionem Siciliae tenebant.[15] Cepit etiam Mamercum,[16] Italicum ducem; hominem bellicoſum et potentem, qui tyrannos adiutum in Siciliam venerat.

1 III. Quibus rebus confectis quum propter diuturnitatem belli non ſolum regiones, ſed et-

11. quoniam non *MS. Ax. in quo ipſo deinde erat* cupiditatis. 12. Carthaginenſ. *Ed Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag.* Karthaginenſ. *Ed. Bos.* 1. — 13. Crimeſium *Ed. Long. Mag. (v. not.)* Cymſſum *MS. Leid.* 2. Criniſſum *MS. Voſſ.* 1. 2. 3. *Long. Ed. Arg.* Crimiſſum *MS Ax. Ed. Stau.* 2. 3. *Heus.* [*Harl. Tzſchuck. Ith. Brem.* Crimeſſum *Ed. Bos. Wetz. Heinr. Schmied.*] Crimniſſum *Ed Iens. Med. Ald.* [*v. Stau. ad ed.* 3.] — 14. hinc *Ed. Iens. Med. Ald. Mox* Aphricam *Ed. Par. Steph.* et optin. *Ed. Iens. Med. vbique.* — 15. tenebat *Ed. Keuch.* [*Sed* tenebant *in noua Keuch. ed. Hafnienſi.*] — 16. Mamerchum *MS. Voſſ.* 1. Mamoren *MS. Voſſ.* 3. *In ed. Arg. eſt* coepit *pro* cepit.

rannis metuentes, ſocietatem iunxiſſe cum Poenis, etc.) et c. 32. ſq. de capto atque interfecto Hiceta cum eius filio, vxoribus ac filiabus: cap. 34. de triſti Mamerci interitu et in iisdem pluribusque capitibus Karthaginienſium bellum cum Timoleonte huiusque victoria latius enarrantur.] Mox idem Cod. Boecl. *quoniam non odio.* corrupte itidem.

expulſo Dionyſio, imperium dimittere noluit] Exemplum eius, quod apud Tacitum Coſſutianus ait 16 A. 22, 8 *Vt imperium euertant, libertatem praeferunt: ſi perneruerunt, libertatem ipſam aggredientur.* Adde elegans dictum Cerealis apud eundem 4 H. 73, 3.

4 *Crimeſſum*] Varie nomen hoc ſcribitur. In MSS. et vett. edd. *Criniſſum* legitur. *Crimiſus* verum nomen eſſe, et poëtice *Crimiſſus*, poſt Magium etiam Cluuerius cenſuit Siciliae antiq. 2. p. 266. Adde Bochartum de coloniis Phoenicum 1, 29. Lambinus e Plutarcho repoſuit *Crimeſſum*, quod alii retinuerunt. Ed. Col. cum Longolio *Crimeſium.* voluit, opinor, *Crimeſum.* Adde Ind. [Κρίμησός vocatur a Plutarch. c. 27. ſq. p. 218. 221. Add. Muncker. ad Hygini fab. CLXXIII. p. 382. ed. Stauer.]

iam vrbes desertas videret: conquisiuit, quos potuit, primum[1] Siculos; deinde Corintho arcessivit[2] colonos, quod ab his[3] initio Syracusae erant conditae. Ciuibus veteribus sua restituit,[4] 2
nouis bello vacuefactas possessiones diuisit, vrbium[5] moenia disiecta, fanaque [deserta][6] refecit, ciuitatibus leges libertatemque reddidit. Ex

1. primum quos potuit *Ed. Lamb. Statim* dein *MS. Voss.* 1. — 2. accersiuit *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Steph.* [*Male.*] — 3. ab iis *MS Voss.* 1. — 4. primum Sic. — — restituit. *Aberant a MS. Ax. Sed* ciuibus vet. sua restit. *aberant a MS. Voss.* 2. — 5. vrbiumque *MS. Voss.* 2. — 6. fanaque [deserta]. *Sic MS. Sau. Put. Gif. Leid.* 2. *Voss.* 1. 2. *Ed Par. Ald. Long. Mag* [*Brem. Schmied.*] *vncis tamen omissis.* [*quos addiderunt Bos. in ed.* 2. *Stau. Heus. Harl. Ith. Tzsch. Weiz.*] *Sed* phanaque diserta *Ed. Iens. Med.* phanaque deserta *Ed. Arg.* fanaque deleta *Ed. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Patau.* [*Heinr. At hoc verbum, iudice Tzschuck. nimis auget vastationem, nec a MSS. firmatur. add. Heus. Bremi tamen et Paulser tuentur* deserta, *sed explicat prior templa, quae in bello damni aliquid passa, (conf. Plut. c.* 1. *de Siciliae miseriis,) ad vsum sacrum non amplius apta fuerant, etiam forsan ex parte deleta: posterior autem* fana vetustate collapsa et ideo relicta. *Haec igitur Timoleon* refecit, *h. e. ad vsum cultumque sacrum reparauit. Contra Kappius et τὸ* deserta *esse glossema, nec τὸ* deleta *posse admitti, copiose docet.*] *A MS. Mendos. et τὸ* deserta, *et τὸ* deleta *aberat: et a MS. Voss.* 3. *praeterea verbum* fanaque *quoque.* [*De Syracusis, a Corinthiis conditis, v. Harl. ad cap.* 2. *init.*]

2 *Fanaque deserta*] Lambinus emendauit *deleta*, cum in MSS. et edd. vett. omnibus *deserta* legatur. Audiamus eum: *Quae deleta sunt*, inquit, *reficiuntur, cum redintegrantur: quae deserta sunt, non reficiuntur, sed coloniis arcessitis et conquisitis celebrantur, et frequentantur.* quod verum est. Sauaro tamen *deserta* aliis Nepotis locis tueri conatur, vt, quum *desertas vrbes* versu 1. et *desertam Carthaginem* 22, 2. 2. dixit. Sed huic non tam in disceptationem venit, an fana *deserta*, (nam et lucos *desertos* dixit Propertius 3. eleg. 3. [v. 47. aut in ed. Broukhus. el. 11.] quam an deserta *reficiuntur*, recte dicatur. Ne dicam, posteriore loco in edd. et MSS. plerisque *deletam* dici Carthaginem. Schedis Schotti vtrumque aberat. Gebhardi iudicio recte. cui plane adsentior. [vid. VV. LL.]

leges libertatemque] Vide Ind. [Ibi locus noster a Boeclero ita explicatur: „reddidit αὐτονομίαν· leges coniunguntur huic recte cum *libertate;* quae ademtis legibus tollitur; relictis remanere videtur. Quo sensu

maximo bello[7] tantum otium totae[8] insulae conciliauit, vt hic conditor[9] vrbium earum, non 3 illi, qui initio deduxerant, videretur. Arcem Syracusis, quam munierat[10] Dionysius ad vrbem obsidendam, a[11] fundamentis disiecit: cetera tyrannidis propugnacula demolitus est, deditque operam, vt quam minime multa vestigia seruitu- 4 tis manerent. Quum tantis esset opibus, vt etiam inuitis imperare posset; tantum autem haberet amorem[12] omnium Siculorum, vt nullo recusante regnum obtineret: maluit se diligi, quam metui. Itaque quum primum potuit, imperium deposuit, et priuatus[13] Syracusis, quod

7. ex maximo (*v. not.*) *Sed* et max. *MS. Leid.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Lamb. Statim* tm *Ed. Ald. vt f.* 4. — 8. totae. *Sic MS. Gif.* [*Ed. Bos.* 2. *Heus. Heinr.*] *Sed* toti *MS. Ax. Thott. Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Patau.* [*Stau. Harl. Tzschuck. Brem. Schmied. Wetz. probatque Schlegel. l. c. p.* 68.] — 9. condicio *MS. Voss.* 3. — 10. muniuerat *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Lamb. Patau.* — 11. a *aberat a MS. Voss.* 2. *Mox in Ed. Iens. Par. est coniunctim* quamminime. — 12. amorem hab. *MS. Ax.* heret amor. *Ed. Iens. Med.* — 13. ac priu. *MS. Voss.* 3. *Ed. Long.* et priuatim *Ed. Mag.*

Rhodii ap. Liu. 32. Karthago libera cum suis legibus." Fischer. ad marg. exempli sui citauit Schottum ad Senec. tom. 3. p. 583.]

ex max. bello] Sic e suo cod. legit Gisanius loco cit. et in nouiss. editione Boeclerus, suffragante Leidensi. Vulgo edunt *et max. b.* Mox idem cod. Gisanii et alius, Lambino fide Cl. Puteani laudatus: *totae insulae*, non *toti*. recte. V. notas ad 18, 1. 6.

3 *Arcem Syracusis etc.*] Vide Ind. in vocibus *arx munita, tyrannis*, et *propugnaculum*. [add. Stau. ad min. ed. Cic. Verr. lib. 4, 52 sqq. ibique not. Harles.]

a fundamentis disiecit] Vide Diodor. lib. cit. p. 547. et 553. [libr. 16, 71. Plut. c. 22. sq.]

4 *Regnum obtineret*] Malebat Freinshemius *obtinere*. Sed reuera obtinebat imperium Timoleon. nam, vt statim sequitur, *quum primum potuit, imperium deposuit.* nisi de imperio militari id accipere malis. [Etiam in marg. exempli mei Lambin. manu adscriptum est, *lege obtinere*. Verum *obtineret* est obtinere posset.]

maluit se diligi] Vide plura apud Bernegg. quaest. miscell.

reliquum vitae fuit,[14] vixit. Neque vero id[15] imperite fecit. Nam, quod ceteri reges imperio 5
potuerunt,[16] hic beneuolentia tenuit. Nullus honos huic defuit; neque poſtea res vlla Syracuſis[17] geſta eſt publice,[18] de qua prius ſit decretum,[19] quam Timoleontis ſententia cognita. Nul- 6
lius vmquam conſilium non modo antelatum, ſed ne comparatum[20] quidem eſt. Neque id magis beneuolentia factum eſt, quam prudentia.

IV. Hic quum aetate iam prouectus eſſet, 1
ſine vllo morbo lumina oculorum amiſit. Quam calamitatem ita moderate tulit, vt neque eum

14. fuit vitae *MS. Ax.* — 15. neque id *MS. Voſſ.* 2. *Ax.* neque vero, *omiſſo* τῷ id, *MS. Leid.* 2. — 16. reg. vix potuerunt *Ed. Gebh. Keuch.* [*Amſtel.*]. *Mox* beniuol. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. vbique.* — 17. res vlla Syrac. *Sic MS. Boecl. Ax. Sed* Syrac. res vlla *Bos.* 1. *et* Edd. *noſtri omnes praeter Bos.* 2. *Stau. Heus.* [*et recentt.*] — 18. publice [*h. l. in theatro. v. cap.* 4, 2.] *Sic MS. Boecl. Ax.* [*Ed. Bos. Heus. in textu, Stau. Tzſchuck. et ſeqq. recc.*] *Sed* publica *Edd. noſtri ante Bos.* [*Atque Heus. in not. et probauit hanc lectionem et docte illuſtrauit: at recte diſſentiunt Stau. ad ed.* 3. *Tzſchuck. et Harl ad ed.* 2. *praeſertim ob additum* τὸ vlla, *et ob ingratam eiusdem ſoni repetitionem.*] — 19. decretus *MS. Leid.* 2. — 20. cõpatũ *Ed. Iens. Par.*

107. et Forſtner. in not. ad Ann. 6. Taciti p. 426. 427.

5 *Imperio potuerunt*] Gebhardus et Keuchenius ſcripturam *imp. vix pot.* quae placuerat Schotto, in textum receperunt. Sed inuitis, opinor, libris. Et tamen vulgata ferri vix poteſt. An igitur τὰ *potuerunt* expungi debet, ſubaudiendumque *tenuerunt?*

res vlla Syrac. geſta eſt publice] Sic optimus liber Boecl. longe melius, etiam doctiſſ. Schefferi iudicio, quam quomodo hucusque editum, *Syr. res vlla geſta eſt publica.* Paraphraſeos loco poſſunt eſſe illa Plutarchi c. 35. de hac ipſa re: ὁ πολέμου τὴν λύσιν, ὁ νόμων θέσις ὁ χώρας κατοικιὰ, ὁς, ὁ πολιτείας διάταξις ἐδόκει καλῶς ἔχειν, ἧς ἐκεῖνος μὴ προσάψαιτο, μηδὲ κατακοσμήσειε κ. λ.

1 *Lumina oculorum amiſit etc.*] Vide Iac. Gutherii Tireſiam ſeu de coecitatis et ſapientiae cognatione diſſertationem ad Nicol. Brularium Galliae Cancellarium ſcriptam, et eiusdem erudito operi de Officiis domus Auguſtae ſubnexam. [Plutarch. c. 37. illum morbum fuiſſe adnotat hereditarium, et in familia eius plures referri emarceſcente ex ſenio lumine orbatos.]

querentem [1] quisquam audierit, neque eo minus
2 priuatis publicisque rebus interfuerit. Veniebat autem in theatrum, quum ibi concilium [2] populi haberetur, propter valetudinem vectus iumentis iunctis, [3] atque ita de vehiculo, quae videbantur, dicebat: neque hoc illi quisquam tribuebat superbiae. Nihil enim vmquam [4] neque insolens, neque glorioſum, ex ore eius exiit. Qui
3 quidem, quum ſuas laudes audiret praedicari, numquam aliud dixit, quam ſe in ea re [5] maximas diis gratias agere atque habere, quod, quum Siciliam recreare conſtituiſſent, [6] tum ſe
4 potiſſimum ducem eſſe voluiſſent. Nihil enim rerum humanarum ſine deorum numine [7] ge-

1. quaerentem *Ed. Ald.* — 2. conſilium *Ed. Arg. Long. Mox* valitud. *Ed. Iens. Med. Arg.* — 3. iunctis. *Aberat a MS. Voſſ.* 1. *Leid.* 2. — 4. nunquam *MS. Voſſ.* 3. — 5. in ea re. *Sic etiam MS. Voſſ.* 1. 2. 3. *Ax. Leid.* 2. *Sed* ea re *Ed. Bos.* 1. — 6. conſtituiſſet *Ed. Iens. Med. Arg. Ald. Long.* — 7. nomine

2 *In theatrum, quum ibi concilium populi haberetur*] Nam Graecis et Graecienſibus plerisque theatrum pro curia, foro, comitio fuit. Vide Lipſ. ad Taciti 7. Hiſt. nota 90. Bernegger. ad Iuſtin. 22, 2. 10. Io. Pricaeum notis ad Actor. 19, 29. et Buchnerum in acceſſion. ad theſ. Fabri. [Plut. c. 38.]

propter valetud. vectus iumentis iunctis] Vid. Plutarchus p. 254.

ex ore eius exiit] Adſcripſerat vni codicum ſuorum Barthius: *Phraſis biblica.* ſed ita et Cicero loquutus, vt iam Lambino obſeruatum. Vide Ind. v. *exire.*

3 *Se in ea re max. diis grat. ag.*] Sic lego in omnibus edd. excepta nouiſſima Boecleriana: quae *re in* omittit. fidene MS. codicis, an operarum incuria, dicere non poſſum. Quare nil mutare volui: praeſertim quum ſic et alibi noſter loquatur. Vt 25, 11. 6. *ne qua in re iure plecteretur.* Laudant ita hunc locum et Schoppius in Grammat. philoſ. ac Voſſius de analog. 4, 21. indeque colligunt, *quare* elliptice dici pro *in qua re.* Atque ſic *ea re* eſſet, ea propter, idcirco. quomodo 1, 4. 5. *eadem re* dixit. [conf. Plut. c. 36.]

4 *Geri putabat*] Sic MSS. Schotti, Boecl. et ed. Vltrai. idque et Schefferus non dubitabat in textum recipere. Neque aliter loquutus 4, 2. 4. 10, 8. 4. 14, 5. 1. 23, 12. 1. 25, 12. 3. Vulgo editur: *agi putabat.* quod Scheffero videbatur ex gloſſa natum.

ri [8] putabat. Itaque ſuae domi ſacellum *αὐτομα-τίας* [9] conſtituerat, idque ſanctiſſime colebat.

V. Ad hanc hominis excellentem bonita- 1
tem mirabiles acceſſerunt [1] caſus. Nam proelia maxima natali die ſuo fecit omnia; quo factum eſt, vt eiusdem natalem [2] feſtum haberet vniuer-

Ed. Iens. Med. — 8. geri. *Sic MS. Mendos. Boecl. Voſſ.* 1. 2. 3. *Ax. Ed. Vltrai.* [*Bos.* 2. *Stau. Heus. et ſeqq.*] *Sed* agi *MS. Leid.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Patau.* [*De vi vſuque vtriusque verbi disputant Heus. et Stau. ad ed.* 3. *illum docte refutans.*] — 9. Automathias *Ed. Iens. Med. Arg.* Automatias *Ed. Par.*

1. acceſſerant *MS. Ax.* — 2. eiusdem natalem. *Sic MS. Ax.* [*Ed. Keuch. Bos.* 2. *Stau. Heus. Tzſchuck.* 1. *et ſeqq. plur.*] *Sed* eiusdem natale *Ed. Arg. Long. Mag.* eius diem natalem *MS. Leid.* 2. *Voſſ.* 1. 2. 3. *Ed. Bos.* 1. [*Tzſch.* 2. *Pauſt. et Stau. in not. hanc lectionem praeferre malit.*]

αὐτοματίας] Indicem vide. [Ibi Boecler. ea, quae ſequuntur, adnotauit: „Αὐτοματίας ſacellum, deae. Plutarch. *περὶ εἱμαρμένης*, [in praec. reip. gerendae p. 251. vol. IX. et vol. VIII. p. 146. de ſui laude, ac vol. II. in vita Timol. c. 36. p. 234. ed. Reisk.] et Gyraldus in hiſtor. deor. ſyntag. 16. Non adſequuntur rem, qui per *caſum*, (vt fecit Cruſerius,) ſive, vt Lambin. per *caſum fortuitum* vertunt. Melius Xylander. *Fortem Fortunam.* Coluit haud dubio cum Siculis hoc numen Timoleon, eo reſpectu, quo fortuna omnium actionum laborumque humanorum domina et moderatrix credita eſt, vt ſit ipſa illa *ἀγαθὴ τύχη*, cui multa Graeci Romanique monumenta conſecrarunt, cuius vultum ex veteri aſtrologia deducendum autumat Selden. de diis Syr. ſyntagm. 1. c. 3. Retulit ad huius deae auſpicia ac numen, quicquid habuit Timoleon ſucceſſuum: vnde patet, ſcil. ex ipſa hiſtoria, qualis dea et quo fine culta.“ Alias interpretationes ſuppeditabunt Staver. ad ed. min. et Harles. ad illam.]

1 *Natali die ſuo fecit omnia*] Memorabile quoque eſt, quod Condaeus Princeps eodem menſis et hebdomadis die eademque hora, qua natus erat, iuſſu Regis et Reginae captus fuit, vt refert Continuator hiſtoriarum Thuani l. 9. p. 664. Fuit autem natalis Timoleontis XXVII. Thargelionis. nam eo Karthaginienſes vicit, teſte Plutarcho, c. 27.

eiusdem natalem] Sic plerique ediderunt. Boeclerus tamen, haud ſcio an fide ſui codicis: *eius diem natalem.* Vix crediderim intra vnam periodum has voces bis adhibuiſſe Nepotem. Ed. Colon. *eiusdem natale feſtum haberet min. Sic.* Non auſim reiicere. *Natale*, ſubaudi *tempus.*

2 ſa Sicilia. Huic quidam Lameſtius,[3] homo petulans et ingratus, vadimonium[4] quum vellet imponere, quod cum illo ſe lege agere diceret, et complures[5] concurriſſent, qui procacitatem hominis manibus coërcere conarentur: Timoleon orauit omnes, ne id facerent. Namque, id vt Lameſtio[6] ceterisque liceret, ſe maximos labores ſummaque adiiſſe pericula. Hanc enim ſpeciem[7] libertatis eſſe, ſi omnibus, quod quisque vellet,
3 legibus experiri liceret. Idem,[8] quum quidam Lameſtii ſimilis, nomine Demaenetus, in concione populi de rebus[9] geſtis eius detrahere coepiſſet ac nonnulla inueheretur[10] in Timoleonta: dixit, nunc demum ſe voti eſſe[11] damnatum:

3. Lamoeſtius *MS. Leid.* 2. Lamiſtius *MS. Ax.* Lamyſtius *MS. Dan.* Lamiſtias *MS. Voſſ.* 1. 2. Laphiſtius *Ed. Long.* [*et Mag. vt Fiſch. in marg. manu adſcripſit; ſed in libello varr. lectt.*] Laphyſtius *Ed. Mag. Steph. Gebh. Keuch. Patau. vbique.* — 4. badimonium *MS. Ernſt.* vadimodium *Ed. Iens. Med.* — 5. cum plures *Ed. Ald.* — 6. Lameſtrio *Ed. Bos.* 1. *add. not. Statim* et cuiuis lic. *MS. Boecl. Voſſ.* 2. 3. et quis *MS. Voſſ.* 1. et cuius *MS. Ax.* — 7. ſpem *MS. Voſſ.* 2. *Ax. Ed. Arg. Dein* experire *MS. Voſſ.* 3. — 8. Id *pro* idem *MS. Voſſ.* 1. *Ax. Ed. Iens. Med. Arg. Par. Long. Mox* Lamyſtii *MS. Gif. et* Demenatus *MS. Leid.* 2. Demaenatus *MS. Voſſ.* 3. Demenetus *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long.* — 9. de rebus. *Sic etiam MS. Ax. Sed* de *abeſt ab Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Steph. Gebh. Keuch.* — 10. inueherentur *MS. Voſſ.* 1. *tum* in Thymoleunta *Ed. Arg.* — 11. voti eſſe damna-

2 *Lameſtius*] Sic MSS. quidam et edd. laudante Magio; retinuitque Lambinus, ac multi editorum alii. Nec discrepant alii codices. MS. Boecl. mox *Lamiſtio* habet. et Gifanianus verſu 3. *Lamyſtii*. Longolio, Magio, Gebhardo, aliisque *Laphyſtius* placet, quoniam Plutarcho c. 37. Λαφύστιος audit. Atque hoc Graecum nomen eſſe ſcio: non item, an et reliqua ſint.

Lameſtio ceterisque lic.] MS. Boecl. *Lamiſtio et cuiuis lic.* Interpolauit forſan ſciolus, ob illa verſ. 3. *in qua cuiuis liceret etc.*

3 *Voti eſſe damnatum*] Sic e MSS. Gifanius et Lambinus, ſuffragante Schotto. Antea legebatur, etiam in membr. Schotti: *voti eſſe compotem:* quomodo Horatius in Arte: — *voti ſententia compos.* Sed hoc Gifanio gloſſam redolet. cui pla-

namque hoc [12] a diis immortalibus ſemper precatum, vt talem libertatem reſtitueret [13] Syracuſanis, in qua cuiuis liceret, [14] de quo vellet, impune dicere. Hic quum diem ſupremum [15] obiiſſet, publice a Syracuſanis in gymnaſio, quod Timoleonteum [16] adpellatur, tota celebrante Sicilia, ſepultus eſt. 4

tum. *Sic MS. Ax. Gif. Voſſ.* 2. *Ed. Lamb.* [*Bos. et ſeqq.*] *Sed* voti eſſe compotem *MS. Mendos. Leid.* 2. *Voſſ.* 1. 3. *Oxon. Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Steph. quod eſt gloſſema.* — 12. namque hoc *MS. Gif. Ax. Ed. Mag. Steph. Gebh. Keuch.* [*Heus. Harl. Ith. Tzſch.* 1. 2. *Wetz. Brem. (qui quidem in not. obſeruat, Romanos* haec *et Graecos ταῦτα ſaepe ponere pro ſingulari,) Schmied. Heinr. quos ſum ſequutus, quia Timoleon hoc vnum, non plura a diis erat precatus.*] Namque haec *Ed. Long. Lamb. Bos. Stau.* [*Pauſ.*] — 13. reſtitueret [*h. e. reſtituere poſſet*] *MS. Voſſ.* 2. 3. *Leid.* 2. *Ax. Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Heus. Stau.* 3. *Harl. Tzſchuck.* 1. 2. *Sed* reſtituerent [*ſcil. dii*] *Ed. Lamb.* [*Bos. Stau.* 1. 2. *Ith. Wetz. Brem. Schmied. Heinr. quoniam modeſtius magisque pium, ideoque melius conuenire videatur ingenio Timoleontis; qui nihil rerum humanarum ſine deorum numine geri putabat, (v. cap. praeced. in fine;) at, bene adnotante Tzſchuck. nec ab illo deorum auxilium excluditur, nec modeſtia et pietas euaneſcit. Quare codd. ſequutus reuocaui* reſtitueret.] — 14. liceret. *Aberat a MS. Voſſ.* 3. — 15. ſuppremum *Ed. Iens. Med.* — 16. Timoleontium *Ed. Ald. Lamb.* Thymoleonteum *Ed. Long. Mag.* [Τιμολεόντειον *Plut.* 39. *fin. qui narrat, Syracuſanos in foro ſepeliuiſſe eum et corpori eius monumentum ibi feciſſe,* (ἐποιήσαντο τὴν ταφὴν τοῦ σώματος ἐν ἀγορᾷ,) *idque porticibus poſtea cinxiſſe, ibique palaeſtris inaedificatis paraſſe iuuentuti gymnaſium, quod Timoleonteum adpellaſſent.*]

ne adſentior. Vide Ind. v. *damnare.* [vbi plura de hac formula adnotantur, quam vt ea huc transferantur commode. Add. Harl. ad h. l. vbi Sanctii Mineru. ibique Perizon. IV, 4. nr. 14. laudatur, et noſter locus explicatur: „propter votum, quia id impetrauit, cuius cauſſa votum feciſſet.“] Idem Gifanius e ſuo Cod. mox legit, *namque hoc a diis etc.* quomodo et edd. Gebh. et Keuch. habent.

in qua cuiuis lic. de quo vellet, impune dicere] Plura nos olim de hac re ad cap. 2. Agricolae Taciti. [Plut. c. 37. *de quo* h. e. de quocumque homine.]

4 *Tota celebrante Sicilia*] Vide Plutarchum extr. vita, et Diodorum 16, 91. [et varr. lectt.]

XXI. DE REGIBVS

[ARGVMENTVM

Cap. I. Spartani reges, nomine tales, non poteſtate. Excellentiſſimi Perſarum reges. II. Macedonum reges clariores. Vnus rex Siciliae vere illuſtris. III. Reges ex Alexandri amicis.]

1 Hi fere fuerunt Graeciae[1] gentis duces, qui memoria digni videbantur,[2] praeter REGES. Nam-

1. Graeciae g. [*vti Graeci* Ἑλλὰς γῆ *pro* Ἑλληνική. *aut Genitiu.* Graeciae *eſt in regimine poſitus.*] *Ita etiam MS. Voſſ.* 1. 2. 3. *Leid.* 2. *Sed* Graecae g. *MS. Boecl. Ax.* [*Thott. et vnice probat Schlegel. p.* 69. *Ed. Wetzel. Schmied. conf. Heus. et Tzſchuck.*] 2. videbantur. *Ita etiam MS. Voſſ.* 2. *Ax. Sed* viderentur *MS. Leid.* 2. videantur *Ed. Iens. Med. Ald. Lamb. Steph. Gebh. Boecl.*

DE REGIBVS] Adnotat Lambinus, nullis in libris, neque antiquioribus, neque recentioribus, hanc inſcriptionem ſe reperiſſe. In Boecler. certe iſta vitae Timoleontis continuantur. Giſanius quoque Ind. Lucret. v. *Veſtis* illa c. 3, 4. *Neque ita multo poſt Seleucus etc.* tamquam e vita Timoleontis, fide MS. Cod. ſui, laudat. [Fiſcher. in Libello varr. lectt. ita ſcripſit: „Haec in libris cum ſcriptis plerisque, vt Boecl. Giſ. Ax. Leid. 2. Voſſ. 1. 2. 3. Vffenbach. (v. Io. Heinr. Maii Bibl. Vffenbach. part. IV. p. 220 ſq.) [Thott. v. Schlegel. l. c. p. 26. ſqq. et 16.] tum editis, vt Iens. Med. Arg. Par. Ald. Mag. Gebh. adiuncta leguntur vitae Timoleontis. Sed in Ed. Long. Lamb. Steph. Boecl. Keuch. [Bos. et ſeqq.] ſeiuncta a ceteris reperiuntur, adiecto indice *de regibus:* in Steph. *de regibus breuis notatio.*“ At in meo exemplo edit. Long. Colon. 1543. 8. nullus index, *de regibus,* eſt praemiſſus; ſed ſtatim vitae Timoleontis ſubiunctus eſt libellus, et tantum a nouo verſu, ſ. noua linea incipit: *Hi fere fuerunt Graeciae gentis* etc.]

1 *Graeciae gentis*] Vide Voſſ. de conſtruct. c. 2. In MS. tamen Boecler. erat: *Graecae gentis.*

digni videbantur] Sic non modo qu. edd. vett. ſed etiam optimus liber Boecler. Nec video, cur mutarint alii in *videantur.*

que eos adtingere [3] noluimus, quod omnium res geſtae ſeparatim ſunt relatae: neque tamen hi admodum ſunt multi. Lacedaemonius autem 2
Ageſilaus, nomine, non poteſtate fuit rex; ſicuti [4] ceteri Spartani. Ex his vero, qui dominatum [5] imperio tenuerunt, excellentiſſimi [6] fuerunt, (vt nos iudicamus,) Perſarum Cyrus, et Darius, Hyſtaſpis [7] filius: quorum vterque priuatus virtute regnum eſt adeptus. Prior horum apud Maſſagetas in proelio cecidit. [8] Darius ſenectute diem

Keuch. Bos. 1. — 3. adiungere *MS. Mendos.* — 4. ſicut *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Patau.* [*Forſan ſuauiorem h. l. id reddit ſonum.*] — 5. dominatum. *Ita MS. Leid.* 2. *Ax. Voſſ.* 1. 2. 3. *Sed* orbem domitum *Ed. Ald. Statim* imperium *MS. Voſſ.* 3. *et* retinuerunt *Ex. Venet. apud Magium.* — 6. excellentiſſimum *MS. Leid.* 2. — 7. Vſtaſpi *MS. Leid.* 2. Hirtapſi *MS. Voſſ.* 1. irtapſi *MS. Voſſ.* 3. Hiſtaſpis *Ed. Ald. Boecl. Keuch. Bos.* 1. Hiſtaſpi *Ed. Iens. Med. Par.* Hyſtapſis *Ed. Arg.* Hyrptaſi *MS. Ax.* — 8. cecidit. *Ita etiam MS. Leid.* 2. *Sed* occidit *MS. Mendos. Voſſ.* 1. 2.

attingere] *Attingendi* verbo hoc ſenſu etiam 16, 1. 1. vtitur. quamquam et alterum [*adtingere*] adhibuit 15, 10. 4.

ſeparatim] Alio libro, qui regum vitas continebat. ita Lambinus. Nec aliter Voſſius accipit, de hiſtor. Lat. 1, 14. Malim aliorum ſcripta de ſingulorum rebus geſtis intelligi. nam ſi de ſuis loqueretur, *a ſe* relatas dixiſſet. quomodo 24, 3. 5. *in eo libro, quem ſeparatim de eo fecimus.*

2 *Lacedaemonius*] Ed. Vltr. Arg. *Lacedaemoniis.* Sed repugnat, quod ſtatim ſequitur, *ſicut ceteri Spartani.*

non poteſtate] Vide ad 4, 3. 5. et 17, 1. 2. dicta.

qui dominatum] Olim edebatur: *qui domitum orbem.* Sed iam obſeruauit Magius, nullum exemplar huic Aldi lectioni ſuffragari. Venetum, eodem teſte, habebat, *imperio retinuerunt.* Sed receptam lectionem facile tuentur loca alia 14, 4. 1. 1, 3. 5. 1, 1. 2. praeſertim 20, 3. 5.

Cyrus] Maior ſcilicet, Cambyſis filius, Aſtyagis e filia nepos: cuius res, praeter ſcriptores hiſtoriae vniuerſalis, (e quibus praecipui ſunt Herodotus, Diodorus Siculus et Iuſtinus,) perſequuti ſunt Xenophon in Cyropaedia, et Cteſias in Excerptis Photianis.

Darius Hyſt.] De quo conſulendi iidem ſcriptores, Xenophonte excepto. Quaedam et Noſter habet 1, 3. et deinceps, itemque 2, 2 et ſeqq.

in proelio cecidit] In proelio contra Scythas ſiue Maſſagetas eum cecidiſſe, etiam Herodotus 1, Polyaenus 8. Iuſtinus 1, 8. et Valerius Max. 1, 10. ſcribunt: ſed in acie captum et

3 obiit ſupremum. Tres ſunt praeterea eiusdem [9] generis; Xerxes, [10] et duo Artaxerxes, Macrochir et [11] Mnemon. Xerxi maxime eſt illuſtre, quod [12] maximis poſt hominum memoriam exercitibus, terra marique bellum intulit Graeciae. 4 At Macrochir praecipuam habet [13] laudem ampliſſimae pulcerrimaeque corporis formae, quam incredibili ornauit virtute belli. Namque illo Perſes nemo fuit manu fortior. [14] Mnemon au-

3. — 9. eius *MS. Ax.* — 10. Xerſes *MS. Leid.* 2, *Voſſ.* 1. 3. *Mox in iisdem libris erat* Artaxerſes. — 11. Macr. quoque et *MS. Voſſ.* 1. *Leid.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. In Voſſ.* 2. *pro* Macrochir *erat* Machrodne. *Statim* Memion *MS Leid.* 2. Memno *MS. Voſſ.* 2. Memnon *MS. Voſſ.* 3. *Ed. Ald. Long. vbique.* Mēnon *Ed. Iens Med. Arg. Par. vbique.* — 12. quod. *Aberat a MS. Ax.* — 13 haberet *MS. Voſſ.* 1. — 14. Perſes n. f m. fortior. *Sic MS. Mendos. Leid.* 2. *Voſſ.* 1. 2. 3. (*niſi quod in Voſſ.* 2 *pro* fortior *legitur* ferocior,) *Ed. Stau.* 1. 2. 3. *Heus. et ita ſcribendum docet*

ci adfixum, Diodorus 2, 44. Aliter item Xenophon 8, 7. et Cteſias in Perſicis, qui ex acie ſauciam elatum, et in caſtris ſuis mortuum aiunt, poſtquam filiis praecepta dediſſet. Rurſus aliter Iohannes Malela, et Lucianus libro de longaeuis. Vide Vſſerii Annal. V. T. p. 140. et 149. [conf. Weſſeling. ad Herodot. 1. cap. 214. lin. 78. et ad Diodor. Sic. 2, 44.] Pro *cecidit* V. C. Schotti *occidit* habuit. Non ita ſolet Noſter.

3 *Xerxes*] Cuius res praeter iam laudatos ſcriptores fuſius enarrat Petrus Bizarrus l. 2. rerum Perſicarum. Quaedam et noſter narrat 2, 2. et deinc. qui et alibi eius meminit.

Mnemon] Huius res, praeter Cteſiam, Diodorum, Iuſtinum, ſeparatim tradit Plutarchus in Vita illius, et magnam partem auctor librorum ſeptem de expeditione Cyri, fratris eius, ſiue is Xenophon eſt, ſiue Themiſtogenes Syracuſanus. [*Macrochir* vocabatur probabiliter propter ampliſſimam potentiam ſiue fortitudinem. Alii aliter explicant. v. Kapp. Tzſchuck. et Wetzel.]

Xerxi] Vide not. ad 2, 1. 1. et 17, 1. 2. Similiter loquutus eſt 3, 2. 2.

maximis — exercitibus — bellum intulit Graeciae] De hoc bello vide ſupra 2, 2. et deinceps, quaeque nos ad ea capita adnotauimus.

4 *Perſarum n. f. m. f.*] Pro *Perſarum* membranae Schotti *Perſes.* quomodo et alibi MSS. Codd. habent. vt 7, 9. 5. Quod autem in MS. Ernſt. fuit: *nemo fuit pulchrior, nemo fortior:* haud dubie a manu ſcioli cuiusdam eſt, qui quum videret, *pulcerrimae corporis formae* paullo ante mentionem factam, eam neque heic omittendam putauit.

tem iuſtitiae fama floruit. Nam quum matris ſuae ſcelere amiſiſſet vxorem, tantum indulſit[15] dolori, vt eum pietas vinceret. Ex his duo eo- 5
dem nomine, morbo naturae debitum reddiderunt: tertius ab Artabano[16] praefecto ferro interemtus[17] eſt.

II. Ex Macedonum autem genere[1] duo mul- 1
to ceteros anteceſſerunt rerum[2] geſtarum gloria: Philippus Amyntae filius, et Alexander Magnus.

Oudend. ad Frontin. in Add. p. 506. [*in ed.* 2. *Lugd. B.* 1779 8. *pag.* 195, *not.* 46. *Etiam Ed. Harl. Tzſchuck.* 1. 2. *Ith. Brem. Schmied. Pauſ. et ego ſic reſcripſi.*] *Sed* Perſarum ne. f. m. f. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. [*etiam* 2. *v. not.*] fortior fuit *MS. Ax.* — 15. indulxit *MS. Voſſ.* 2. — 16. Arthabano *MS. Voſſ.* 1. Arthebano *MS. Voſſ.* 2. — 17. interemtus. *Sic MS. Leid.* 1. *Boecl. Ax.* [*Bos. Stau. Tzſchuck. Harl. Brem. Heinr. Schmied.*] *Sed* interemptus *MS. Voſſ.* 2. interfectus *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Steph. Boecl. Keuch. Patau.* [*Ith. Wetz.*]
1. gente *MS. Mendos. Leid.* 2. *Voſſ.* 1. 2. *Ed. Vltrai.* — 2.

matris ſuae] Paryſatidis, quae Statiram vxorem eius veneno necauit. Vide Cteſiam et Plutarchum in Artax. c. 19. m.

tantum indulſit dolori etc.] Nempe matre Babylonem dimiſſa, ſolum ancillam eius Gingin, ſeu, vt Cteſias vocat, Gingen, miniſtram ſceleris, ſupplicio adfecit. *Pietas* igitur erga matrem intelligenda eſt, non erga defunctam vxorem, vt vir doctus videtur accepiſſe. Adde Ind. v. *dolor.*

5 *Morbo naturae debitum reddiderunt*] Similia paſſim apud Senecam et alios inuenias.

tertius ab Artabano] Vide Diodorum Sic. 11, 19.

interemtus eſt] Ita reſcripſi, ſequutus MSS. Boecl. et Leid. vtique vitarem κακοφωνίαν. nam vulgo edunt, *interfectus eſt.*

1 *Genere*] MS. Schott. et ed. Vltrai. *gente.* ſed *generis* voce hoc ſenſu et paullo ante cap. 1, 3. vſus eſt.

Alexander Magnus] Rerum ab Alexandro geſtarum ſcriptores recenſet Freinshemius prolegomen. in Curtium cap. 4. cuius indiculum ſupplet Reineſius epiſtola 38. ad Rupertum, quae et apud Rupertum in obſeruationib. ad Beſoldum cap. 8. legitur. Ex iis, qui ſuperſunt, praecipui, Curtius, Arrianus, et Plutarchus. E recentioribus diligenter eas digeſſit Vſſerius in annal. V. T. [Add. Fabr. B. Gr. vol. III. p. 32. ſqq. ed. Harl. inprimis St. Croix in Examen critique des Anciens Hiſtoriens d'Alexandre le Grand. Paris. 1775. 4. quod opus nuper auctius editum eſt, et antea a Richardo Clayton in linguam anglicam translatum,

Horum alter Babylone morbo consumtus;[3] Philippus Aegis a Pausania, quum spectatum ludos iret,[2] iuxta theatrum occisus est. Vnus Epirotes Pyrrhus, qui cum populo Rom.[4] bellauit. Is quum Argos oppidum oppugnaret in Peloponnesso,[5] lapide ictus interiit. Vnus item[6] Siculus, Dionysius prior. Nam et manu fortis, et belli peritus fuit, et, id quod in tyranno non facile reperitur, minime libidinosus, non luxuriosus, non auarus, nullius rei denique cupidus; nisi singularis perpetuique imperii, ob eamque rem crudelis. Nam dum id studuit munire, nullius pepercit vitae, quem eius insidiatorem putaret.

rex *Ed. Iens. Med.* — 3. consumtus; Phil. *MS. Boecl. Ax. Voss.* 2. *Ed. Heus.* [*Ith. Tzschuck.* 2. *Bipont. Paust. Brem. Wetz. Schmied. recte; ad vitandam repetitionis molestiam. In reliquis enim edd. exstat* consumtus est. Phil. *In Ed. Heinr. errore, credo, typothetae omissa sunt verba*, Amyntae fil. — — Philippus, *et editum est:* gloria: Philippus Aegis a Paus. — occisus est.] *Mox* Egys *MS. Leid.* 2. Aegys *MS. Voss.* 1. [*Aegae fuit oppidum Macedoniae.*] Thebis *MS. Ax. Voss.* 2. — 4. 10. *Ed. Iens. Med.* P. R. *Ed. Ald.* — 5. Peloponensо *MS. Leid.* 2. *Voss.* 1. 3. Peloponnesso *MS. Voss.* 2. *Statim* lapidis ictu *Ed. Ox.* — 6. item. *Abest ab Ed. Par. Ald.*

saepe auctum, emendatumque, Bath. et Lond. 1793. m. 4.]

morbo consumtus] Vide Verserium p. 398. A MS. Boecler. aberat τὸ *est*.

Philippus Aegis a Pausan.] Vide Cic. de fato c. 3. Aelian. Var. 3. extr. Valer. Max. 1, 8. Iust. 9, 6. Plutarch. Alexandro, Pausaniam Arcadicis, Iosephum 11, 8. Persarum insidiis interfectum, fingit Alexander apud Curtium 4, 1. 12. et Arrianum 2.

2 *Epirotes Pyrrhus*] Cuius res, praeter Iustinum, Florum, alios, separatim composuit Plutarchus [tom. III. p. 1. sqq. ed. Hutt.]

lapide ictus interiit] Tegulae ictu Pyrrhum occubuisse, etiam Pausanias Atticis, 1, 13. Strabo 8. et Ouidius in Ibin, 152. scribunt. [De Pyrrho eiusque morte et de Dionysio, quem tamen vino deditum ac sacrilegum fuisse et miseram egisse vitam, alii memoriae prodiderunt, reliquisque in cap. sequenti memoratis, Stau. ad min. edit. plura adnotauit. add. Wetzel. not. de Pyrrhi stemmate.]

Dionysius prior] De quo multa Noster 10, 1. et 2. [Cic. Tusc. quaest. 5, 20—22.]

nullius rei denique cup.] Vide Diodorum Sicul. 20. et Liuium 24, 22.

eius insidiatorem] *Imperii* scilicet, non *vitae*. adeoque et

Hic quum virtute tyrannidem ſibi peperiſſet, 3
magna retinuit felicitate: maiorque annos ſexa-
ginta [7] natus, deceſſit florente regno. Neque in
tam multis annis cuiusquam ex ſua ſtirpe funus

Sed Heuſing. vncis incluſit. — 7. annos ſexag. natus. *Ita etiam Ed. Long.* [*Bos. Heus. qui tuetur hanc lectionem, et plur. recentt.*] *Sed* enim annos ſex. n. *MS. Sau. Gif. Put. Leid. 2. Ax. v. not.* annus ſex *MS. Voſſ.* 3. annis ſex. natu *Ed. Lamb. Steph.* [*Tzſchuck.* 2. *Wetz. Atque Tzſchuck. iam in not. ad ed.* 1. *multus erat de h. l. et Lambin. correctionem, valde quidem probabilem, vnice veram eſſe iudicabat; quia ex linguae vſu dicatur* maior natu *et ab eod. comparatiuo* maior *dependeat ac regatur* annis.] annis ſex. natus *Ed. Bos.* 1. [*atque* natus *vindicat Garaton. ad notam a me laudatus, vbi multus eſt et de hac conſtructione et de loco noſtro. add. Harl. not.*]

heic pronomen relatiuum ad remotius nomen referendum. Vide ad 19, 2. 5. [et Stau. in ed. 3. de crudelitate Dionyſii.]

3 *Magna retinuit felicitate*] Vide Florum 2, 17. 18. Liuium 37, 35. et prolixe Camerar. hor. ſuccif. 2, 50. Gruter. ad Tacit. discurſ. 18. et 25.

maiorque annos ſexag. natus] Ita Col. et quibus Lambinus vſus. Aliae, et MSS. Savaronis: *maiorque enim annos ſexag. natus.* quomodo et Boecl. niſi quod *annis*, vt videtur, habet. Lambinus ſola, vt ait, coniectura ductus, damnata vulg. lectione vt Latinis auribus inaudita, correxit, *maiorque annis ſexag. natu.* quod retinuere alii, Lambinianas correctiones ſequi ſoliti, etiam Loccenius; etſi Boeclerus, quem alias fere ſequitur, nouiſſime emendarat, *maiorque annis ſex. natus.* Et ſane ſic Cicero loquitur 2. in Verrem c. 49. [vbi v. Garaton. p. 494. ſq.] et in quaeſtion. Academicis 4, 19. Neque tamen altera lectio ferri nequit, ſi ſubaudiantur particulae *ante*, et *quam*. Vt integre ſit, *maiorque quam ante annos LX natus.* nam et Noſter alibi dixit, *annos LXXX, LV, XXIII natus.* vide Ind. v. *natus.* Ne de aliis veterum nunc dicam. Sed quoniam in quibusdam libris legitur, *maiorque enim*: non dubito aliquid mendi ſubeſſe. Forſan Nepos ſcripſit: *maiorque duo et ſexag. annos natus.* vt nota binarii transierit in *n*, qua littera voculam *enim* a librariis compendio ſcripturae exprimi notum eſt. Sane LXIII. aetatis anno Dionyſium obiiſſe, colligas e Cicerone Tuſcul. quaeſt. 5, 20: vbi *duodequadraginta annos tyrannum Syracuſanorum fuiſſe* ſcribit, *cum V et XX natus annos dominatum occupauiſſet.* Copula, ſemel corrupto loco, facile potuit excidere. Quod ſi haec coniectura displiceat, legi poſſit: *maior enim quam ſexag. annos natus.* vel, omiſſo τῷ *quam*, *maior enim ſ. a. n.* Nam ea particula, ſiue in textu, ſiue in ora lecta fuit, facile in encliticam, quae nunc ibi legitur, corrumpi potuit. [add. VV. LL.]

vidit, quum ex tribus vxoribus liberos procreaſſet, multique ei nati eſſent nepotes.

1 III. Fuerunt praeterea magni[1] reges ex amicis[2] Alexandri Magni, qui poſt obitum eius imperia ceperunt. In his Antigonus, et huius filius Demetrius: Lyſimachus, Seleucus, Ptole-
2 maeus. Ex his Antigonus, cum aduerſus Seleu-

1. magni r. *Ita MS. Mendos. Boecl. Ax. Leid.* 1. *Voſſ.* 1. 3. *Ed. Vltrai.* [*Bos.* 2. *et plur. ſeqq.*] *Sed* multi *MS. Voſſ.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Patau.* [*Brem. qui id vnice probat. Contra tuentur τὸ* magni, *praeter Boſium, Stauer.* (*qui ad ed. mai. et min. Antigoni reliquorumque memoratorum vitam, res geſtas fataque vberius enarrat,*) *Tzſchuck. ad edit.* 2. *et Weizel.*] — 2. amici *MS. Voſſ.* 2. *a quo deinde non minus, quam ab*

ex tribus vxoribus] Vapulat heic Lambino aliisque Nepos; quoniam, vt volunt, Dionyſius duas tantum vxores habuerit. Et ſane duas ſolum memorant Cicero Tuſc. 5, 20. Valerius Max. 9, 13. ext. 5. Aelianus 13, 10. et Diodorus 14: ſed vno die ductas ac eodem tempore in matrimonio habitas, poſtquam denuo tyrannidem recepiſſet. Verum cumprimum eam occupaſſet, duxerat Hermocratis Syracuſani filiam, quae ob immanes Syracuſanorum contumelias ipſa ſibi mortem conſciuit. Sic diſerte Plutarchus princ. Dionis. quem ſi recte inſpexiſſent viri docti, nae illi erroris haud arguiſſent noſtrum, nec eorum vnus de *tertia concubinae vicem implente* cogitaſſet. [add. Stau. ad ed. 3.]

1 *Magni reges*] Sic MSS. Schotti, Leid. Boecl. et d. Vltrai. probante optimo Scneffero noſtro: cuius iudicio non ſatis conuenit *τὸ multi*, (quod hucvsque in edd. tantum non omnibus legitur) cum numerus non fuerit tantus. Et cap. 1, 1. vniuerſe negat *admodum multos* eſſe reges memoria dignos. Putabat idem emendationem factam a ſciolo, cui non placuerit vocem *magni* repeti, cum ſequatur ſtatim, *Alexandri Magni*. Fortaſſe Nepos ſcripſit, *multi magni reges;* atque ab altera abſorpta eſt, prior alibi, alibi poſterior vox.

imperia ceperunt] Vide Vſſer. annal. V. T. p. 403 et 404. et denuo p. 409. 413 et 414.

in his Antigonus] Cuius et reliquorum geſta accurate e ſuis ſcriptoribus diligenterque digeſſit Vſſerius in annalibus modo laudatis. adde Rupertum in animaduerſ. ad Beſoldum.

huius filius] MS. Boecl. [et Ax.] *eius filius.*

Demetrius] Cognomento *Poliorcetes.* [*v.* Stau. ad ed. 3.]

Seleucus] Cognom. *Nicator.* ea enim vera cognominis huius ſcriptura eſt, vt poſt alios docet Ezech. Spanhemius, diſſertat. 5. de praeſtantia et vſu numiſm. vet. p. 375. et deinceps. Aliis *Nicanor* eſt.

Ptolemaeus] Non Ceraunus, quod vir doctus [Magius] putabat, ſed Lagi filius, cognomi-

cum, Lyſimachumque [3] dimicaret, in proelio occiſus eſt. Parī leto [4] adfectus eſt Lyſimachus a Seleuco. Nam ſocietate diſſoluta, bellum inter ſe geſſerunt. At Demetrius, quum filiam ſuam Seleuco in matrimonium dediſſet, neque eo magis [5] fida inter eos amicitia manere potuiſſet: captus bello, in cuſtodia ſocer generi, periit morbo. [6] Neque ita multo poſt Seleucus [7] a Ptolemaeo Cerauno dolo interfectus eſt: [8] quem ille

Ax. aberat τὸ Magni: *quod Heuſinger. vncis incluſit.* [*Tzſchuck. ad ed. 2. ſuſpicatur, forte, ſi valeat traiectio, legi antea poſſe*, multi magnique reges, *quo vtrisque libris ſatisfiat.*] — 3. et Lyſimachum *MS. Voſſ.* 1. 3. *Ax. in quo verborum ordo erat hic:* ex his Antigonus in praelio, cum aduerſus Seleucum et Lyſimachum dimicaret, occiſus eſt. — 4. loeto *Ed. Med. Arg.* letho *Ed. Steph. Mox* ab Seleuco. namque ſoc. *MS. Voſſ.* 2. *Ax.* — 5. eos magis *MS. Voſſ.* 3. — 6. periit a morbo *MS. Voſſ.* 2. *Ax. Guelf.* [*et placet Heus. ac Stau. qui ad ed. 3. docet, praepoſitionem* a *verbis neutris ſaepius addi, et cauſſam ſignificare efficientem.*] — 7. Seleuchus *MS. Voſſ.* 2. — 8. eſt *aberat a MS. Leid.* 2. *et Voſſ.* 1.

ne *Soter*, vt iam monuit Lambinus.

2 *In proelio*] De quo prolixe Plutarchus Demetrio. A Leid. aberant haec verba. ſed ita et 22, 4. 2. loquitur.

3 *Captus bello*] Immo dedidit ſe Seleuco. Teſtes Plutarchus in vita, Iuſtinus 16, 2. 6.

In cuſtodia generi] Peninſulae Syriae incluſus, vt Plutarchus: ſeu, vt Diodorus 21. in excerptis Peireſcianis, Pellae cuſtoditus.

periit morbo] In quem ex otio, ſagina et vino delapſus erat. Plutarchus.

4 *A Ptolemaeo Cerauno*] Ptolemaei Lagidae ex Eurydice filio. Caedem hanc narrant Iuſtinus 17, 24. Appianus Syriacis, Pauſanias Atticis, Memnonis Excerpta apud Photium cap. 13. Plinius 6, 11.

Alexandrea] Sic legit e ſuo cod. Gifanius Ind. Lucr. v. *Veſtis.* firmatque Lambinus illo Horatii 4. od. 14. *Portus Alexandrea ſupplex.* Vetus inſcriptio Neapolitana apud Gruterum 376, 3. PRO CVR. LVDI. FAMIL. GLAD. CAESARIS. ALEXANDREAE. AD EGYPTVM. Alia apud eundem 525, 2. TR. MIL. ALEXANDREA. AD. AEGYPT. LEG. XXII. In nummo M. Lepidi apud Vrſinum in Familiis Rom. p. 7. capiti turrito ſubſcriptum legitur: ALEXANDREA, et in alio: ALEXANDREA. Sic *Antiochea.* Auſonius de claris vrbibus: *Tertia Phoebeae lauri domus Antiochea.* Priſcianus lib. 2. *Inueniuntur auctores*

a patre expulsum Alexandrea,[9] alienarum opum indigentem receperat. Ipse autem Ptolemaeus,[10] quum viuus filio regnum tradidisset, ab illo eodem vita priuatus dicitur. De quibus quoniam satis dictum putamus, non incommodum videtur, non praeterire Hamilcarem et Hannibalem:[11]

9. Alexandrea. *Sic MS. Gif. Voss.* 1. *Sed* Alexandria *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Steph. Lamb. Gebh. Boecl. Keuch. Patau.* — 10. Ptolomaeus *MS. Voss.* 1. 2. *Leid.* 2. Phtolmaeus *MS. Voss.* 3. — 11. Amilcarem et Anibalem *MS. Voss.* 1. *In Ed. Par. Ald. Mag. vbique est* Annibalem.

frequenter varie proferentes ALEXANDRIA, ALEXANDREA, NICIA *et* NICEA, ANTIOCHIA *et* ANTIOCHEA. et mox Horatii loco iam laudato id firmat. Quare obtemperandum Gisanio censui, monenti, *ne deleantur haec antiquitatis vestigia etiamnum in vet. lib. expressa.* nam hucusque omnes ediderant, *Alexandria.*

Ipse autem Ptolemaeus] Vide Iustinum 24. 5. 6. Memnonis excerpta Photiana cap. 15. Pausaniam Phocicis, aliosque.

quum viuus filio regnum trad.] Idem fecit Artaxerxes Mnemon, apud Iustinum 10, 1. 2: et apud alios alii: sed inconsulte magis, quam infeliciter. De Ptolemaeo vide eumdem Iustinum 16, 2. 7 et seqq. et Porphyrium, in Graecis Eusebianis Scaligeri p. 59: e iunioribus, Vsserium p. 469.

ab illo eodem vita priuatus dicitur] Nusquam alibi, quod sciam, hoc legitur, ne apud Iustinum quidem [quem vid. XVI, 2, 7. et XXIV, 5, 6.] et Porphyrium. Sed nec vllibi praeterea inuenio, quo mortis genere Ptolemaeus Lagi perierit. nam quod apud Syncellum p. 271. legitur, Πτολεμαίῳ τῷ Λάγου κεραυνῷ τεθνεῶτος, quodque Iac. Goar reddidit, *Ptolemaeo Lagi F. fulminis ictu mortem obeunte:* id non ad eum, sed ad Ceraunum, filium eius, (quem et alibi *Ptolemaeum Lagi F.* vocat) spectare, satis arguunt, quae de *pugna cum Gallis* (sic enim vertendum, non *Galatis*, vt Goar fecit) subiiciuntur, respiciuntque quae paullo ante p. 266. ea de re scripserat Syncellus. legendum autem Κεραυνῷ. quod et Scaliger vidit. Legit enim, τῷ Λάγου, τῷ καὶ Κεραυνῷ, in Graecis Eusebianis p. 66. quod miror non obseruasse Goarem, qui tanto studio loca a Scaligero mutata consignauit. Hoc autem vult, opinor, Syncellus, mortuo Cerauno, fratre natu maiore, regnum obtinuisse Philadelphum. Sed de his plura, deo dante, in notis ad Syncellum, cuius nouam editionem meditamur. Quae quum ita sint, paene suspicor, lapsum heic Nepotem, et ad Lagidem retulisse, quod de Euergeta legerat: quem a filio, idcirco *Philopatore* dicto, interfectum,

quos et animi magnitudine [12] et calliditate omnes in Africa [13] natos praestitisse constat.

12. *Pro* animi magnitudine *erat* cum magnit. *in MS. Voss.* 1. et ai *Ed. Iens.* — 13. Affrica *MS. Voss.* 1. Aphrica *Ed. Par.*

apud Iustinum 29, 1. 5. legimus. Sane diuersos Ptolemaeos etiam alii veterum confuderunt.

XXII. HAMILCAR[1]

[ARGVMENTVM

Cap. I. Erycem defendit. Pacem conſtantia ſua patriae conciliat. II. Remotis a Carthagine militibus mercenariis, otium toti Africae reſtituit. III. Filium ſuum ſecum in Hiſpaniam ducit. Hasdrubal eius gener, et in imperio ſucceſſor. IV. In Hiſpania proelio aduerſus Vettones cadit.]

[1]HAMILCAR [2] HANNIBALIS F. cognomine

1. Hamilcaris vita *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Statim* Anybalis *MS. Voſſ.* 1. 2. Annibalis *Ed. Par. Ald.* [*Male. vid ad Hamilc.* 1 *init.*] — 2. Amilcar *MS. Voſſ.* 1. 2. Hamilchar *Ed. Arg. vbique. Statim* Anybalis *MS. Voſſ.* 1. 2. Annibalis *Ed. Par. Ald.* [*Male. vid. Harl. not.*]

De HAMILCARE hoc (nam plures eo nomine Poenorum duces fuere, congeſti ab Henningio in Theatro genealog. tom. 2. p. 221 et ſeqq. ſed aliquando, etiam a veterum nonnullis, vt videtur, non ſatis diſtincti) videndi praeterea Polybius 1. c. 56. ſqq. et 2. Liuius 21, 1. Diodorus Sicul. in Eclogis lib. 24 et 25. et in Excerptis Peireſc. lib. 25 et 26. Valer. Max. 6, 6. 2 et 9, 3. ext. 2. Silius Ital. lib. 1. Iuſtinus 44, 5. 4. Appianus principio Ibericorum et Annibalicorum et Ecloga leget. 18. Porphyrius de abstin. 2, 57. Eutropius 2. Oroſius 4, 9 et 13. L. Ampelius cap. 36. Zonaras tomo 2. ac fortaſſis et Frontinus 3, 10. 9 et 3, 6. 2. non item 1, 1. 2. vt Sauaro voluit. nam ibi *Himilco* legendum eſſe, viri docti recte cenſent. Nec apud Liuium et Florum, quos idem laudat, vlla noſtri mentio. Sicuti nec apud Valer. Max. 4, 3. apud quem et qui 1, 7. ext. 8. memoratur Hamilcar, non hic, ſed Giſconis F. eſt. Eius caput, vt volunt, exhibetur in numo argenteo tetradrachmo inter Imagines illuſtrium Fulu. Vrſini, num. 9. ad quam vide Commentar. Ioh. Fabri p. 9. 10. Integra vero effigies in duabus gemmis eiusdem, de quibus dicemus ad 23, 2. 3. Neminem ex felicilſimis etiam regibus ei comparandum eſſe, cenſebat Cato apud Plutarchum in vita p. 340. *Martem alterum* a ſuis vocatum, apparet e Liuio 21, 10. Alia illius elogia habes apud Diodorum in exc. Peireſc. lib. 23, 24. Zonaram l. c. p. 55. aliosque.

1 *Hamilcar*] Ita non modo apud Noſtrum in editis et MSS. libris ſcribitur hoc nomen; ſed etiam apud Iuſtinum, Frontinum, Eutropium et Ampelium.

Barcas,[3] Carthaginienſis,[4] primo Poenico bello,

3. Barchas *MS. Voſſ.* 1. *Ed. Ald. Mag. Steph.* Bartha *MS. Voſſ.* 3. Barcha *MS. Oxon. Ax. Ed. Arg. Par. Long.* Barchos *Ed. Iens. Med.* Brachos *Ed. Gebh.* — 4. Karthaginienſis *MS. Leid.* 2. [*Ed. Lamb. in meo exemplo,*

Etiam in ſaxo vet. apud Reineſium claſſe 3. praeſtantiſſimi operis Inſcriptionum nondum editi, eſt: HANNIBAL HAMILCARIS F. Verum apud Liuium, Valerium, Silium, aliosque ſine adſpiratione legitur. quomodo Graecis plerisque Ἀμίλκας dicitur; Appiano autem Ἀμίλχας, ſeu, vt in Eclogis legationum legitur, Ἀμίλχας. quod origini ſuae propius eſt: quippe haud dubie a מלך vel מלכא, quod regem Tyriis Phoenicibusque deſignat, ortum. de quo vide Seldenum de diis Syr. 1, 6. Voſſium de idololatr. 2, 11. Bochartum de coloniis Phoenicum 2, 5.

Hannibalis F.] Nusquam alibi, quod ſciam, legitur, cuius filius Hamilcar hic fuerit. Polybius πατέρα κατὰ φύσιν Ἀννίβα vocat. Vnde factum, puto, quod nonnulli heic maluerunt legi, *Hannibalis parens:* quod etiam in prima Boecl. legitur. Verum non ita ſolet Nepos. Cogitandum, an fuerit filius eius, qui Valerio Max. 7, 3 ext. 7. *Superior Hannibal*, Oroſio 4, 7. *Superior*, aliis *Giſconis F.* a Duilio victus. [Quod auorum nomina frequenter non apud Graecos tantum, ſed etiam apud alias gentes nepotibus ſunt impoſita: ab Hannibale, Hamilcaris patre, poſterior Hannibal, Hamilcaris filius et prioris nepos, id nomen accepiſſe videtur.]

Barcas] Sic et apud Silium ac Frontinum cognomen hoc exaratum inuenio. nec aliter Graeci, Polybius B. Pun. 1, 56. Diodorus, Strabo, Plutarchus, Appianus, et, ex emendatione I. Valentini, ac Rob. Keuchenii in notis ad Frontinum, [ſtrateg. 3, 9. vbi vid. Oudend. in ed. 2. p. 409.] Porphyrius περὶ ἀποχῆς 2, 57. vbi vulgo eſt Βάλκας. Etiam Zonarae Βαρχίδης dicitur. credo, erat, vt ait Silius, [1, 72. vbi v. Rupert.] *ortus quod Sarrana priſci Barcae de gente.* Vnde et apud Liuium *Barcina familia* 23, 13. *Barcina factio* 21, 2 et 9. 30, 42. et *Barcini* 21, 2 et 28, 12. In ſcriptis aliquot noſtri Codd. et vulgatis edd. Frontini *Barca* eſt. Haec ſcriptura ſi vera eſt, *Barcas* idem fuerit ac *fulgur, fulmen*, aut *tonitru.* nam id Chald. et Syr. eſt ברקא, Ebr, ברק, Arab. برق. Sic Ptolemaeorum vnus κεραυνὸς dictus. In aliis Nepotis codd. *Barcha* ſcriptum. quomodo et ſcriptoribus aliis *Barchas* dicitur. Id eſſet ברחא. ſic Talmudici ac Syri *hoedum* vocant. quod cognomen Asdrubalis Poeni eſt apud Liuium 38, 42 et 44. Appianus ἔριφον vocat. Paullo aliter Ampelius: *Hamilcar, qui* BOCCOR *cognominatus eſt.* quod ſi genuinum eſſet, de quo tamen valde dubito, dixerim idem eſſe, ac *Armentarius*, quo cognomine Galer. Maximianum Imp. adpellatum eſſe, notum eſt. nam id Ebraeis eſt בוקר, Chald. et Syr. בקרא, Arab. بقّار *Baccar.* Ceterum *Bar-*

Stau. Harl. Tzschuck. Brem. Carthaginiensis *Ed. Bos.* 2. *Heus. Ith. Heinr. Schmied. Wetz.*] Carthaginensis *MS. Voss.* 1. 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Long. Mag. Steph. Gebh. vbique.* Karthaginensis *MS. Voss.* 3. *Ed. Ald. Lambin.* [*ap. Fischerum,*] *Boecl. Bos.* 1. *vbique.* [*vid. supra XIV,* 1, 1. *Oudendorp. ad Frontin. Strateg.* 1, 7. *nr.* 3. *supra ad X,* 1, 5. *in VV. LL.*] *Mox* Poenico *MS. Gif. Dan.* [*Ed. Bos.* 2. *Heus. et rell. fere omnes recentt.*] *Sed* Penico *MS. Voss.* 3. Povenico *MS. Voss.* 1. Punico *MS. Voss.* 2. [*Thott. v. Schlegel. l. c.* 68. *qui probat,*] *MS. Leid.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Long. Mag. Lamb. Steph. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Patau.* [*Schmied.*]

cas gentile nomen fuisse, modo laudata Silii verba docent. [add. Sil. It. 17, 460.] Apud Suidam, nisi is corruptus est, aliud Hamilcari cognomen tribuitur. Sic enim ille: Ἀμίλχας, ὁ καὶ Φαβίας. et alibi: Φαβίας, ὁ καὶ Ἀμίλχας. Verum vix dubito, apud scriptorem, vnde hausit, fuisse primitus, Βάρχας: sed vitiose postea descriptum, Φάρχας. Inde, ρ in β, et χ in σ, litteras in scriptis codd. haud valde dissimiles, mutatis, exiit Φαβίας. [Hinc Hannibal Barcae filius nominatur a Plutarch. de virtutib. mulier. pag. 20. vol. VII. Reisk. adnotante Tzschuckio.]

Carthaginiensis] Ita nomen hoc exaratum reperitur in optimis quibusque libris Ciceronis, Liuii, Plinii, aliorum; et in saxo Romano apud Gruterum p. 586, 9. Recteque literam I interseri, post Priscianum, Manutium, Lipsium, Dausquium in orthographicis, quosque hic laudat, docent contra Iul. Scaligerum Vossiumque duo summi atque harum rerum peritissimi viri, Aug. Buchnerus, et Ioh. Fred. Gronouius: ille in accessionibus ad Thesaurum Fabri; hic ad Liuii 28, 26. et Plinii 33, 11. Non repugnabo tamen, si quis malit cum Dausquio, *Cartaginiensis*, elisо H. nam sic plane in columna rostrata C. Duilii bis scriptum, numero plurali, CARTACINIENSIS, apud Gruterum p. 404, 1. Pighium in Fastis, aliosque: *C* pro *G* adhibito, ἀρχαϊκῶς. Sed et in aliis lapidibus occurrit *Cartaginensis* p. 174, 3. 349, 1. 580, 10. *Cartago*, in fragmento tabulae aeneae paullo post bellum Punicum II. scriptae p. 512. *Cartagine*, in saxo Vulsinienси p. 385. Immo ne quidem τὸ *Carthaginensis* fine *I*, quod in quibusdam MSS. ac edd. Nepotis habetur, plane improbare ausim, cum ob analogiam, tum ob lapides modo laudatos; quibus addi potest alius, in quo legitur *Carthaginenses conuentus*, apud Reinesium in Nouo opere inscriptionum, classe 3. K littera in hoc nomine exarando vsos veteres, e Grammaticis antiquis, Diomede, Prisciano, Victorino, Sergio, Cledonio, Velio Longo, Terentio Scauro, Consentio, Beda, discimus, idque sequuti plures e iunioribus, in his Lambinus, et qui post eum vulgarunt Nepotem. sed dubito, an scripti codices veterum auctorum, inscriptionesque ita exhibeant. In nummis quoque non aliter quam per C scriptum inuenio. vt in aereo Scipionis, qui penes me est, in cuius antica parte caput Scipionis cum epigraphe: P. SCIPIO AFRIC. in postica, CART. SVBAC. et homo quadrigis insistens. Et in simili, apud Gorlaeum in thesauro numism. Rom.

ſed temporibus extremis, admodum adoleſcentulus in Sicilia praeeſſe [5] coepit exercitui. Quum 2 ante eius aduentum [6] et mari et terra [7] male res gererentur Carthaginienſium, [8] ipſe, vbi adfuit, [9] numquam hoſti ceſſit, neque locum nocendi de-

5. poſt *pro* praeeſſe *MS. Leid.* 2. — 6. autem eius aduentu *MS. Ax.* eius aduentu *MS. Voſſ.* 2. *omiſſo* τῷ aut *add. not. Boſii.* — 7. et marique terra *MS. Voſſ.* 3. — 8. Karthaginenſ. *Ed. Lamb. Bos.* 1. *vbique.* — 9. ipſe tibi adfuit *MS. Voſſ.* 1. ipſe vbi fuit *MS. Voſſ.* 2. adfuit *etiam Ed. Long. Mag. Pat.* [*Heus. et plurr. recentt. Sed* affuit *MS. Thott. Ed. Lamb. Bos. Schmied. Pauſt.*] *Statim* numquam *Ed. Mag. Patau* [*Stau. Heus. cum aliis recentt. Sed* nunquam *Ed. Long. Bos. Ith. Schmied.*

tab. 45. n. 1. cui inſcriptum: CARTHAGO SVBAC.

primo Poenico bello] Cuius ſcriptores praeter Ernſtium ad h. l. recenſent Freinshemius ad Flori 2, 2. et Dausquius ad l. Silii. E iunioribus id egregie enarrauit tomo 2. Annalium Steph. Pighius. Res mari in eo geſtas accurate conſignauit Tho. Riuius lib. 3. hiſtoriae naualis antiquae a cap. 9. ad 27. vſque: breuius Claud. Moriſotus lib. 2. Orbis maritimi c. 13. Ceterum *Poenico* reſcripſimus pro *Punico*, fide Gifaniani Codicis, in quo et infra c. 4, 3 et 24, 3. 3. *Poenicum* legebatur, teſte Gifanio Ind. Lucr. vt *Poeniceus*. Atque ſic poſtremo loco etiam P. Daniel in ſuo ſcriptum reperit. Nimirum ita ſolebant non modo vetuſtiores; vnde in columna Duiliana CLASES POENICAE, et in fragmento iudiciario paullo ante laudato BELLVM POENICIVM PROXSVMVM; ac ap. Cn. Naeuium principio hiſtoriae ſuae (qui et ipſi *Belli Poenici* titulum fecerat, vt e Nonio v. *calumnia* cognoſcimus) *Poenica*, ſeu, vt Paullus Merula corrigit, (vide commentarium eius in Ennium) *fraudes Poenicae*: ſed etiam Auguſti ac Tiberii aetate. Hinc in Faſtis Capitolinis triumphalibus apud Gruter. 297. *claſſis Poenica*. et apud Valerium Max. *Poenicum vallum* 3, 2. 20. *Poenicae feminae* 1, 6. 15. *Poenici exercitus* 3, 6. 4. *Poenica victoria* 3, 18. 6. *Poenicus aſtus* 5, 1. ext. 6. [add. Stau. ad mai. edit.]

admod. adoleſc. praeeſſe coep. exercitui] Fuit autem Hamilcar ſucceſſor Carthaloni datus. vt adparet e Polybio 1, 54. et 56. idque exſerte tradit Zonaras.

2 *Cum ante eius aduentum*] MS. Boecl. *cum aut eius aduentu*. Vnde Schefferus legebat: *cum autem eius aduentu*. Fuiſſe ſcil. compendioſe ſcriptum, *cum autē eius*. poſt, illud *e* in *aute* viſum male agglutinatum ex voce *eius*. *Eius aduentu*, eſſe, illo tempore, ſtatim cum aduenifſet. Vereor vt hanc emendationem admittat, quod mox ſequitur: *ipſe vbi adfuit*.

et mari et terra male res gerer.] Vide notata ad h. l.

dit: saepeque e contrario, occasione data, lacessiuit,[10] semperque superior discessit. Quo facto, quum paene omnia in Sicilia Poeni amississent,[11] ille Erycem sic defendit, vt bellum eo loco ge-
3 stum non videretur. Interim Carthaginienses classe apud insulas Aegates[12] a C. Lutatio,[13]

Heinr. Paust.] *abest ab ed. Lamb.* — 10. lacess. *Sic MS. Mendos. Voss.* 1. 2. 3. *Leid.* 2. *Sed* hostem lacess. *Ed. Lamb. Statim* semper *sine* que *MS. Voss.* 2. — 11. amississent *Ed. Arg.* — 12. Aegatis *MS. Voss.* 3. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Long.* [*Atque ita scribendum esse censet Stau. ad ed. mai. citatque Arntzen. ad S. A. Victor. de vir. ill. cap.* 41. *nr.* 1.] — 13. C. Lutatio. *Sic et MS. Leid.* 2. *Voss.* 3. [*Ed. Lamb. Bos. Stau. et seqq.*] *Sed* G. Luctatio *MS. Voss.* 1. C. Luctatio *MS. Voss.* 2. *Ax. Ed. Iens. Med. Arg. Par. Long. Mag.*

Ernstio. qui et deinceps, quoniam ad hanc et seqq. vitas operosior est, saepius adeundus. neque enim opus est repetere, quae ille iam occupauit.

lacessiuit] Quomodo Romanos lacessiuerit, vide apud Polybium 1, 56 et seqq. Zonaram p. 63. Eius hoc bello singularem industriam et fortitudinem cum eximia prudentia coniunctam praedicat Diodorus 24. in Exc. Peirescianis.

ille Erycem sic defendit] Immo oppugnauit siue obsedit. nam tenebant Romani, a L. Iunio Bruto paullo ante captum, vt testatur Polybius lib. 1, 58. Ita quidem Lambinus. Verum Nepos, vt arbitror, non de monte Eryce, seu vertice montis, cui templum Veneris Erycinae inaedificatum erat, loquitur; quem, et radicem montis, Romani tenebant: sed de vrbe, inter fastigium et radices montis sita, quam Hamilcar occupauerat, ac aduersus Romanos vndique se prementes acerrime tuebatur. Vide Polybium 1, 58. et 2, 7. Diodorum 24. Eclog. 2. Vrbem autem ipsam fuisse *Erycem* dictam, e Thucydide 6. Diodoro 22. Stephano de vrbibus, Tzetze ad Lycophronem et Scholiaste Theocriti ad Idyllium 15. constat. quorum verba habes apud Cluuerium Siciliae antiqu. 2, 1.

3 *Apud insulas Aegates*] Miratur Cluuerius Sicil. antiq. 2, 15. nemini hactenus, ne quidem linguae Graecae ad miraculum peritis viris, animaduersum, vocabulum hoc apud omnes, quotquot has insulas memorarunt, auctores, corruptum esse, vti apud vnos duos, Nonium et Freculphum, integrum sanumque hodie legatur; *Aegades* scilicet. Sic enim in commune dictas tres insulas, Hieram, Phorbantiam, et Aegusam, eadem formatione, vti *Stoechades*, *Choerades*, *Echinades*, *Strophades*, *Sporades*, *Cyclades*. Quare non modo hoc loco, sed etiam apud Melam 2, 7. Florum 2, 2. 33. Liuium 21, 10. 41. et epit. 19. scriptorem de viris illustribus c. 41. [vbi v. Arntz. p. 182.] Silium Ital. 1. et 2. refert *Aegades*. Sed intercedit Is. Vossius in obseruat. ad Melam, contenditque, omnino Romanos *Aegatas* vo-

consule Romanorum, superati, statuerunt belli finem facere,[14] eamque rem arbitrio permiserunt Hamilcaris. Ille etsi flagrabat bellandi[15] cupidi-

Steph. Gebh. — 14. facere belli finem *MS. Ax.* [belli facere finem *MS. Thott.*] — 15. bellandi. *Sic MS.*

casse has insulas: et sic quoque habere libros manu exaratos Nonii Marcelli. Silium quoque passim producere mediam, quae tamen breuis foret, si *Aegades* verum nomen esset. Addo ego, quod hae insulae nusquam apud Graecos, quod sciam, Αἰγάδες vocantur. Certe, qui hanc pugnam memorant, solum ad Aegusam, vel ad Erycem, commissam scribunt: nam quod in Latina Polybii interpretatione c. 60. legitur, AEGATES *vocare alios Aegusam*, id a Casaubono est: quem idcirco recte reprehendit Cluuerius. Neque enim vnius insulae id nomen est. quare et apud Orosium 4, 10. legendum est, *apud Aegates insulas;* vt iam monuit Simsonius Parte 5. Chronici catholici p. 84. Αἰγάσας equidem apud Polybium 1, 44. inuenio: sed negat Cluuerius omnes tres insulas ita eum adpellasse. *Aegates* autem Liuius etiam 22, 54. 23, 13. et Ampelius c. 46. vocant. Atque sic et apud Nonium cap. de genere armorum edidit e MSS. Mercerus, eamdemque lectionem inter varias suas adnotauit Gothofredus. Non dissimulandum est tamen, in scriptis codd. libri Aur. Victor. de viris illustribus *Aegadas* vel *Aegades* [s. *Egadas* in ed. Arntz.] et apud Vrspergensem quoque, ac forsan et alios aeui posterioris, *Aegadis* legi.

a C. Lutatio] Ita nomen consulis huius exaratur in Fastis Capitolinis consularibus ac triumphalibus apud Gruterum p. 292. et 297. et in melioribus libris Flori, scriptoris de viris illustr. ac Liuii, locis modo laudatis, itemque apud Valerium Max. 1, 3. 1. et 2, 8. 2. et Ampelium, et in nummo veteri apud Pighium annal. tom. 2. p. 68. Etiam Zonarae Λυτάτιος est, sicuti Polybio, et Appiano Λυτάτιος. Nec aliter fratris eius Quinti, anno sequente Consulis, nomen scribitur in iisdem Fastis, in nummis vett. apud Fulu. Vrsinum et Gorlaeum, et apud Liuium 30, 44. Orosium 4, 1 etc. Sicut et aliorum illius familiae, in saxis veteribus apud Gruterum, apud Pighium in Annalibus, Plutarchum, Catone maiore, Liuium 42, 6 etc. Vt dubitari non debeat, hanc veram esse scripturam. Verum in qu. MSS. et edd. Nepotis, et apud Orosium, Eutropium, Calliodorum, aliosque recentiores, tum et in qu. edd. Liuii, et aliorum scriptorum, C inserto, *Luctatius* legitur. quod Pighius corruptum, et ad fidem antiquitatis corrigendum censet. Cui, dubito, an adsentiri possim: quum etiam in lapidibus vetustis apud Gruterum legatur c. LVCTATIVS p. 551, 6. et Q. LVCTATIVS Q. F. MENS. p. 63, 6. Vt vtrumque Romanis in vsu fuisse videatur.

superati] Memorant hanc victoriam, praeter laudatos Ernstio, Liuius epit. 19. Florus, auctor de viris illustr. Valerius Max. Eutropius, Ampelius, Zonaras locis citatis.

arbitrio permis. Hamilcaris] Sic et Polybius 1, 62.

tate: tamen paci ſeruiendum putauit, quod patriam, exhauſtam ſumtibus, [16] diutius calamitatem [17] belli ferre non poſſe intelligebat: ſed ita, vt ſtatim mente agitaret, ſi paullum modo [18] reſ eſſent refectae, bellum renouare, [19] Romanosque armis perſequi, donicum aut [20] certe viciſſent, [21]

Voſſ. 1. 2. 3. *Oxon. Leid.* 2. *Sed* belli *Ed. Steph. Gebh. Keuch. Mox* tamen *aberat a MS. Voſſ.* 3. — 16. ſumptibus *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag.* — 17. calamitates *MS. Leid.* 2. *Ax. Voſſ.* 1. 2. 3. *Ed. Keuch. Bos.* 1. [*Heus. Ith. add. not.*] — 18. paull. m. *Ita etiam MS. Leid. Sed* paullummodo *Ed. Med.* paullū mō *Ed Par.* paululum modo *Ed. Mag. Steph. Gebh. Keuch.* [*Brem.* paulum modo *Ed. Heinr. Schmied. Wetz.*] — 19. reuocare *MS. Oxon. Ax.* — 20. donicum aut. *Sic MS. Gif. Bau. Mendos. Boecl.* [*Ed. Bos. Heus. et ſeqq. in textu.*] *Sed* donec aut *MS. Bau.* 2. *Ax. Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. A MS. Leid.* 2. *aberat.* — 21. aut certe v. [*Ed. Long. Bos. Stau. et ſeqq.*] *Sed* vt certe viciſſent *MS. Voſſ.* 1. aut certe viciſſet *MS. Ax* aut vt certe viciſſent *MS. Bau. Mendos.* aut virtute viciſſent *Ed Lamb.* aut vi certe vic. *Ed. Gebh. Keuch. Patau.* [*Hic locus valde exercuit ingenium criticorum, et alii aliter tentarunt eum, aut interpretati ſunt. v. Heus., et Harles. Tzſchuckio in* certe *vitii labes haeſiſſe videtur, quae verum ſubiectum oppreſſerit. Brem. ſuſpicatur* donicum aut vitae certamine viciſſent. *Non male. Kappio tamen et Pauſtero, forſan rectius, locus ſanus eſſe videtur, et* certe vincere *eſſe*, veram et ſine exceptione

paci ſeruiendum putauit] Vide Liſium politic. 5, 20. 31. 32. et grauiſſimam diſſertationem Boecleri in Comm. ad Tacit. Annal. 1, 10. 6.

calamitatem belli] Sic inuenio in omnibus ante nouiſſimam Boecleri vulgatis, in qua eſt *calamitates.* Nec video, cur mutari debeat. nam ita paſſim Cicero et alii veterum loquuntur.

4 *Vt ſtatim mente agitaret etc.*] Sic et Polybius 3, 9. adde Liuium 21. princ.

donicum Ita libri meliores, Gif. Bauar. Schotti, et Boecler. eum in ali s ſit *donec.* Vide ndicem.

aut certe viciſſent] Sic praeter editos ante Lambinum, etiam MS. Boecl. (niſi quod compendium ſcripturae etiam accipi poteſt, *viciſſet*) et alter e Schoppianis. nam in altero, eoque antiquiore, itemque Schotti membranis, erat, *aut vt certe vic.* Vnde vterque legit, *aut vi certe vic.* quod etiam Gebhardus amplectitur. ac *certe vincere* exponit, victoriam indubitatam, etiam conceſſione hoſtium reportare. Atque ſic et Lugduni nuper editum video. *Certe* autem Schoppius dictum vult pro *certo*, vt apud Lucretium 3, 1092. et 4, 761. *Vi* autem *vincere*, vt apud Plautum

aut victi manus,[22] dediſſent. Hoc conſilio pacem conciliauit: in qua tanta fuit ferocia, vt, quum Catulus negaret, ſe[23] bellum compoſiturum, niſi ille cum ſuis, qui Erycem tenuerunt,[24] armis relictis, Sicilia decederent: ſuccumbente patria, ipſe periturum ſe potius dixerit, quam

victoriam reportare.] — 22. manum *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. [2. *Wetz.*] *Sed* manus *MS. Gif. Mendos. Ax. Sau. Boecl. Leid.* 2. *Voſſ.* 1. 3. *Ed. Stau.* 1. 2. 3. *Heus.* [*Harl. Ith. Brem. Tzſchuck.* 1. 2. *Heinr. Schmied. Pauſ. quos ſum ſequutus, tam ob codd. conſenſum, quam quia* manus *in hac loquutione, a gladiatoribus ſumta, eſt frequentius.*] *Paullo poſt* cum Catul. *omiſſo τῷ* vt *MS. Boecl. Voſſ.* 2. *Ax. Ed. Heus.* [*Schmied. Heinr.*] — 23. ſe *omiſſum eſt in MS. Leid.* 2. *Voſſ.* 1. 2. 3. *Ax. Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag.* — 24. tenuerant *Ed. Lamb. Steph. Gebh. Keuch. Patau.* [*Wetz.* tenerent, *vti Schmied. iam in ſuo, Lexicon über den Corn. Nep. p.* 59. *ſuaſerat, inuito Tzſchuck. ad ed.* 2. *Heuſing. (quem ſequuti ſunt Schmied. et Heinr.) ducibus MSS. Boecl. Ax. Voſſ.* 2. 3. *edidit*, ferocia, quum Catulus neg. — — Sicilia decederent; vt ſuccumbente patria: *non bene, ait Wetzel.*] et

Amphitr. 1, 1. 82. *Vicimus vi feroces.* Coniiciebat etiam Schottus: *aut vere viciſſent.* Giſanius Ind. Lucr. v. *Donicum* e ſuo cod. legit: *aut virtute viciſſet.* Lambinus, coniectura, vt ait, ductus: *aut virtute viciſſent.* Nam ſi *certe*, inquit, affirmationem ſignificat, non eſt heic ei voci locus: ſin pro *ſaltem* ponitur, poſteriore loco ſemper poni ſolet. *Vincere* autem *virtute*, eleganter dictum vult, vt *vincere eloquentia, ingenio, dolo etc.* Sic autem et Leid. habuiſſe videtur. Plana eſt lectio, fateor: ſed quis credat pro notiſſima voce librarios ſcripſiſſe *certe*, aut *vt certe?* Tentabam olim: *aut hi certo vic.* ſc. Romani. Sed non ſatis placebat. Vix dubito, latere *re* grauius vlcus, haud temere ſanandum ſine ope melioris codicis.

aut victi manum dediſſent] *Manus* praeferebat Lambinus, et e ſuis codd. Giſanius ac Savaro: reperitque in ſuo etiam Boeclerus. Atque ſic et Plautus Perſa 5, 2. 72. *fateor, manus vobis do.* Vide et Eraſmus Chil. 1, 9. 79. ac Sauaronem ad epiſtolam Sidonii carmini 14. praefixam. Neque tamen vulgata lectio, *manum dediſſent*, exemplo caret, vt iam obſeruatum Lambino.

5 *Pacem conciliauit*] Quibus ea conditionibus conuenerit, habes apud Polybium 1, 62. 63. ſcriptorem ſ. Aur. Vict. de viris ill. c. 41. Appianum eclog. legation. 18. Eutropium fine 2. Oroſium 4, 11. Zonaram p. 65. Facta autem eſt Q. Lutatio, A. Manlio Conſulibus, teſte Liuio 30, 44.

in qua] Quomodo *in pace* tanta fuit ferocia, quae nondum facta erat? An legendum, *in quo*, vel *in qua re?* [*in qua*,

cum tanto flagitio domum rediret: [25] non enim ſuae eſſe [26] virtutis, arma a patria accepta adverſus hoſtes [27], aduerſariis tradere.

II. Huius pertinaciae [1] ceſſit Catulus. At ille, vt Carthaginem venit, multo aliter, ac ſperabat, [2] Rempublicam ſe habentem [3] cognouit. Namque diuturnitate [4] externi mali tantum exarſit [5] inteſtinum bellum, vt numquam pari periculo [6]

ſuccumb. *MS. Leid.* 2. — 25. rediret [*ſubint.* vt, *et nihil mutandum eſt. v. etiam Tzſch. ad ed.* 2. *pro* rediturum eſſe *interpretatur Heuſing. et* redire *aut* eſſe redituram *rectius ſcriptum fuiſſe, putat Schmied.*] *ſed* redierit *MS. Voſſ.* 1. redierat *MS. Leid.* 2. — 26. eſſet *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long.* — 27. hoſtis *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Long.* hoſteis *Ed. Ald.*

1. pertinacia *MS. Ax.* [*Verba tamen:* Huius pertin. ceſſ. Catulus *rectius ſuperiori capiti adiecerunt Heus. Stau. in ed.* 3. *et alii.*] — 2. ac ſperabat. *Abſunt ab Ed. Par. Ald.* [ſperarat *Ed. Schmied. ex coniectura.*] — 3. hēntem *Ed. Iens.* — 4. diuturnitatem *Ed. Iens. Med. Arg. Long. Statim* extremi *Ed. Ald.* — 5. exarxit *Ed. Iens. Med.* [exarſerat *malint Schmied. et Tzſchuck. ad ed.* 2.] — 6. in pari per. *MS. Ernſt.* pari in per. *Ed. Lamb.* [*Brem. Tzſchuck.* 1. *ſed in ed.* 2. *et edita eſt, et in not. vindicata lectio vulg.* pari per.] tali per. *MS.*

ſcil. *concilianda* pace, bene explicant Heuſing. Stau. in ſec. mai. ed. (qui etiam laudat Struchtmeyeri Animadu. critic. I. cap. 10. p. 54.) et Brem. ſed *in quo* (vti Corn. in ſubiecta adiunctae rei notione ſoleat,) legendum putat Tzſchuck. et in textum admiſit Heinr.]

vt, cum Catulus etc.] MS. Boecl. transpoſito τῷ *vt*, habet: *cum Catulus etc. vt ſuccumb. patr.* Mox Colon. *negaret bellum compoſ.* omiſſo prouocabulo. Et pro *tenuerunt* Lambinus et alii *tenuerant.* non ita congrue: nam adhuc tenebant, quum iſta agerentur.

6 *Cum tanto flagitio*] Vide Gebh. et notas Berneggeri ad Iuſtin. 33, 2. 3. et 44, 2. 5. Ceterum de tergiuerſatione Hamilcaris paullo aliter Zonaras: μόνην τὴν τῶ ζυγῶ ἀτιμίαν ὁ Ἀμίλκας παρητήσατο.

aduerſariis tradere] Schotti ſ. Mend. cod. [et MS. Voſſ. 1. 3.] *aduerſariis reddere*, quod tamen ille non ſequitur.

1 *Huius pertinaciae ceſſit Catulus*] Vide Forſtn. ad annal. 2. Taciti p. 221. 222. Ceterum MS. Boecl. [Voſſ. 2. Ax.] vox *Catulus* aberat.

aliter rempubl. ſe habentem cognouit] Pro *ſe habere.* Dictum graeca ratione, vt apud Liuium 2. *iuuentutis proceres ſecum partem periculi ſuſtinentes vidit.* Et apud Perſium ſat. 3. *helleborum Poſcentes videas.*

pari periculo] Sic libri omnes Lambino inſpecti, et membra-

fuerit Carthago, nisi quum deleta [7] est. Primo mercenarii milites, qui aduersus Romanos fuerant, [8] desciuerunt: quorum numerus erat viginti millium. Hi totam abalienarunt Africam, ipsam Carthaginem oppugnarunt. Quibus malis adeo sunt Poeni perterriti, [9] vt etiam auxilia [10] a

Leid. 2. — 7. deleta. [*a Scipione Africano iuniore.*] *Sic etiam MS. Ax.* [*recte. v. Flor.* 2, 15. 4. *et Stau. in ed. mai.*] *Sed* deserta *MS. Leid.* 2. *Voss.* 2. 3. *Ed. Iens. Med. Ald. Similis confusio erat supra*, 20, 3. 2. — 8. fuerant. *Sic etiam MS. Leid.* 2. *Voss.* 1. 2. 3. — 9. perteriti *Ed. Iens. Med.* — 10. etiam auxilia. *Sic MS. Boecl. Voss.* 2. *Ax. Sed* auxilia etiam *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Lamb. Steph. Mag. Gebh. Boecl.*

nae Bauaricae vetustiores. Similiter alibi loquutus Nepos. Tamen MS. Ernstii, et quidam editi, *pari in periculo*. Mox pro *deleta* alii libri *deserta*. quod Gebhardus probius censet, nec Lambinus omnino improbat.

2 *Mercenarii milites desciuerunt*] De seditione hac, et inde orto aliquot annorum bello, quod Liuius 22, 1. *Africanum*, Graeci *Libycum*, vocant, eiusque caussis, prolixe Polybius 1, 66. et deinceps. Brevius id narrant Diodorus 25. Ecloga 1. et in excerptis Peiresc. Appianus Libycis p. 3. Ibericis p. 257. Annibalicis p. 313. et in fragmento Σικελικῶν, quod habetur Ecloga legationum 8. [Bellum, cuius caussa ex negato stipendio mota est, secundum Liuium quinque annos, sed sec. Polybium I, 28. tres annos et quatuor menses durauit. De Carthaginiensium militibus mercenariis Stau. ad ed. 3. consulere iubet Arntzen. ad Victor. de vir. ill. c. 40. nr. 3.]

aduersus Rom. fuerant] Adnotat Lambinus, quosdam legi velle, *fuerant*. Et sane infra 23, 4. 2. dixit *Scipionem aduersus Hannibalem venisse*. Atque sic plane Plautus, quamquam in re alia, Amphitr. 3, 3. 43. *huic eam aduersum*. Et Terentius Adelphis 1, 1. *qui aduersum ierant*. *Aduersum tendere* dixit Virgilius Aen. 6. Nil tamen muto. nam sic fere eodem Hannibale c. 12, 3. *quod aduersus ius hospitii est*. Alibi dixit *aduersus aliquem facere, stare, arma ferre*. Vide Indicem. [Polybius I, 67. tradit, 120 stadia ab vrbe abfuisse.]

3 *Vt etiam auxil. a Rom. petiuerint, eaque impetrarint*] Sic MS. Boecl. Alii transponunt: *vt auxil. etiam a R. p. eaque impetr.* Ceterum absunt ab ed. Vltraiect. duae postremae voces, adnotante Schotto: qui addit, *Et certe Polybius nihil horum commemorat, subsidia Romanos Poenis misisse*. quam Schotti adnotationem si inspexisset Kirchmaierus, haud vocasset, opinor, errorem, quod ea in priori editione nostra sub eo nomine laudata est. Sed et ante Schottum negauerat Lambinus, vllum hac de re verbum apud Polybium reperiri, nisi forte sit illud, quod lib. 1, 83. narrat, *Romanos nihil promtitudinis*

Romanis petiuerint, eaque impetrarint.[11] Sed extremo, quum prope iam ad desperationem peruenissent,[12] Hamilcarem imperatorem fecerunt. 4 Is non solum hostes[13] a muris Carthaginis remouit, quum amplius centum millia[14] facta essent armatorum: sed etiam eo compulit, vt locorum angustiis clausi, plures fame, quam ferro,

Keuch. Bos. 1. *Statim* ab Romanis *MS. Voss.* 1. 3. — 11. ea impetr. *MS. Voss.* 3. *Absunt ab Ed. Vltrai.* eaque impetrauerint *Ed. Steph. Mag. Gebh. Keuch. v. not.* — 12. peruenissent *MS. Ax.* [*sed vid. Heusing.*] — 13. hostis *MS. Voss.* 2. *Leid.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par.* — 14. centum millibus *MS. Voss.* 2. *Ax.*

erga Carthaginienses, opem sociorum implorantes, omisisse: et *ab eo tempore*, quo controuersia inter eos orta, composita fuerat, *in omnibus, quae postularant, promte comiterque iis adnuisse.* Addere poterat, quod mox adiicit Polybius, *permisisse eos mercatoribus, vt ad illos necessaria exportarent, non item, vt ad eorum hostes: nec recepisse, qui ab eis defecerant*; denique, quod statim subiicit, *Carthaginienses a iam dictis amicis* (Hierone scil. ac Romanis) *accepto auxilio*, (τυγχάνοντες ἐπικουρίας) *obsidionem toleraſſe.* Verum haec postea demum facta esse, quam Hamilcar imperator creatus esset, e serie narrationis Polybianae intelligitur. Ac dubito, an de his Nepos accipi queat. Etiam Appianus in historia Sicula [Punicor. c. 5.] diserte ait, *Romanos auxilium rogantibus Carthaginiensibus milites quidem haud submisisse; sed permisisse, vt merces ex Italia Siciliaque exportarent, et ad hoc solum bellum milites in Italia conducerent: misisse etiam legatos, qui bellum sopire conarentur, sed frustra.* Quae posteriora etiam principio belli Punici habentur, itemque apud Zonaram: qui tamen addit, Romanos frumentum misisse Carthaginiensibus: καὶ σῖτον ἐπεμψαν. Quare haud valde repugnauerim, si quis, quae de *impetratis auxiliis* hic adduntur, vt spuria eiicienda putet. Expungere tamen non sum ausus, quod in optimis libris MSS. inueniuntur. [Neque expungenda sunt. Nam, quod Polybius dixit, haec postea demum facta esse, quam Hamilcar imperator creatus esset, ea temporis seriem tantum spectant, certe rem ipsam non tollunt. v. Tzschuck. ad ed. 2. et Kapp. Bremii autem coniectura, *eaque* (h. e. sed ea) *non impetrarint*, num probabilior videatur, alii iudicent.]

4 *Plures fame, quam ferro interirent.*] Adeo vt occisos in proelio, captos, et seruos, ac denique se inuicem deuorarent. Testes Polybius 1, 84. 85. Porphyrius de abstinentia 2, 57. Addit tamen Polybius, postea plures XL. millibus trucidatos ab exercitu Hamilcaris et elephantis.

interirent. Omnia oppida abalienata,[15] in his Vticam atque Hipponem, valentiſſima totius Africae, reſtituit patriae. Neque eo fuit contentus, ſed etiam fines[16] imperii propagauit,[17] tota Africa tantum otium reddidit, vt nullum in ea bellum videretur multis annis fuiſſe.

III. Rebus his[1] ex ſententia[2] peractis, fidenti animo atque infeſto Romanis, quo facilius cauſſam bellandi[3] reperiret, effecit, vt imperator cum exercitu in Hiſpaniam[4] mitteretur, eoque

15. abalienata. *Sic MS. Sau. Gif. Put. Boecl. Ax. Voſſ.* 1. 2. [*Ed. Long. Bos. et ſeqq.*] *Sed* alienata *MS. Leid.* 2. *Voſſ.* 3. *Ed. Iens. Med. Ald. Lamb. Bos.* 1. [*Parum intereſt.*] *Statim* in iis *MS. Voſſ.* 1. — 16. finis *MS. Voſſ.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par.* — 17. propagauit. *Sic etiam MS. Ax.* prograuit *Ed. Iens. Med. Par. add. not.*

1. rebus iis *MS. Voſſ.* 1. — 2. ſnia *Ed. Par. Mox* aio *in Ed. Iens. Par.* — 3. belli *MS. Leid.* 2. *Voſſ.* 1. 2. 3. [*vid. ſupra, in cap.* 1, 3.] cauſa belli reperiretur *Ed. Long. Steph. Mag. Gebh. Keuch. et* cauſa *Ed. Iens. Med. Arg. Similis error ſupra* 19, 4. 2. — 4. in Hiſpaniam. *Sic MS. Sau. Gif. Put. Boecl. Voſſ.* 2. 3. *Leid.* 2. *Sed*

oppida abalienata] Sic MSS. Sauar. Boecl. et quidam Lambino viſi. quomodo paulo ante v. 1. *totam abalienarunt Africam.* Vulgo editur *alienata.* Sic *inſulae alienatae* 5, 2. 4. Statim Leid. 1. *validiſſima totius Afr.* Lambinus autem coniiciebat, *opulentiſſima.* Mihi *valentiſſima* rectum eſt. nam et alibi ea voce vſus.

5 *Fines imperii propagauit*] Edd. Ven. Ald. et Flor. *prorogauit.* Lambini iudicio, mendoſe.

tota Africa tantum otium reddidit] Fuit cum legendum putarem, *totae Africae.* quomodo fere loquitur 20, 3. 2. *tantum otium toti inſulae conciliauit.* Nunc nihil muto. *tota Africa*, pro *in t. Afr.* dictum, vt praefat. verſ. 5. *tota Graecia.*

1 *Quo facilius cauſſam bell. reperiret*] Sic fere et Polybius 1, 10. ἐποιεῖτο τὴν ὁρμὴν ἐπὶ τὰ κατὰ τὴν Ἰβηρίαν πράγματα σπεδάζων ταύτῃ χρήσασθαι παρασκευῇ πρὸς τὸν κατὰ Ῥωμαίων πόλεμον. Et Oroſius 4, 13. *Amilcar ab Hiſpanis in bello, cum aliud bellum aduerſus Romanos clam pararet, occiſus eſt.* adde Liuium 21, 2. Aliter Appianus Iberico: ἀφορμὴν αὐτῷ ποιήσεως ἀποδημίας τε καὶ ἔργων, καὶ δημοκοπίας. adde eundem Annibalico p. 314. Ceterum edd. Colon. Gebh. et aliae habent: *cauſſa bell. reperiretur.* non aeque apte.

in Hiſpaniam] Addunt praepoſitionem etiam MSS. Sauar. et Boecl. Ab ed. Lambin. aliisque abeſt.

mitteretur] Ita quidem et Polybius 2, 11. et Iuſtinus 44, 5.

ſecum duxit filium Hannibalem,[1] annorum no-
2 vem. Erat praeterea cum eo adoleſcens illuſtris, formoſus,[5] Hasdrubal: quem nonnulli[6] diligi turpius, quam par erat, ab Hamilcare, loquebantur.[7] Non enim maledici tanto viro deeſſe poterant. Quo factum eſt, vt a praefecto morum Hasdrubal cum eo vetaretur eſſe. Huic ille filiam ſuam in matrimonium dedit, quod moribus
3 eorum non poterat interdici[8] ſocero gener. De hoc ideo mentionem fecimus,[9] quod, Hamilcare occiſo, ille exercitui praefuit, resque magnas

Hiſpaniam, *omiſſa praepoſitione*, *MS. Voſſ.* 1. *Ed. Lamb.* — 5. formoſus. *Ita etiam MS. Ax. Sed* et formoſus *Ed. Par. Ald. Lamb. Steph. Gebh. Keuch. Patau.* [*Wetz.*] — 6. nonnulla *MS. Voſſ.* 3. *Mox* Amilcare *Ed. Iens. Med. vbique.* — 7. loquebatur *MS. Voſſ.* 3. — 8. interdici non poterat *Ed. Steph. Mag. Gebh. Keuch. Statim* ſocer a genero *MS. Voſſ.* 2. *Ax.* ſocer genero *MS. Leid.* 1. [*probatque Tzſchuck. ad ed.* 2.] — 9. faci-

4. ſed Zonaras ait, contra voluntatem magiſtratuum, (παρὰ γνώμην τῶν οἴκοι τελῶν) in Hiſpaniam abiiſſe. Diodorus et Appianus neque negant miſſum, neque adfirmant: ſed ſolummodo ad columnas Herculis Gadesque transiiſſe, bellumque adverſus Hiſpanos geſſiſſe tradunt. Hanc, opinor, expeditionem Strabo deſignat lib. 3. quum Carthaginienſes μετὰ τὸ Βάρκα στρατεύσαντας ἐν τῇ Τυρδιτανίᾳ memorat. Ceterum e Diodoro 25. in exc. Peireſc. adparet, Hamilcarem, confecto Libyco bello, effeciſſe, vt populus ei στρατηγίαν ὅλης τῆς Λιβύης ad breviſſimum tempus demandaret: quod an huc pertineat, cogitandum eſt.

ſecum duxit Hannibalem] Vide ad 23, 2. 3.

2 *Erat cum eo Hasdrubal*] Sic et Appianus Iber. p. 257. Polybius l. c. quum interficeretur Hamilcar in Hiſpania, illic gubernatorem ac trierarchum fuiſſe ſcribit.

formoſus] *Et formoſus* edidere Lambinus et alii. haud ſcio, an fide ſcriptorum codicum.

diligi turpius, quam par erat] Liuius 21, 2. *Hasdrubal, flore aetatis, vti ferunt, primo Hamilcari conciliatus.*

quod moribus eorum non poterat interdici ſocero gener.] Cur Hamilcar Hasdrubali filiam ſuam in matrimonium dederit, aliam adfert cauſam Liuius [21, 2. 2 ſq. vbi v. interpret. in ed. Drakenb. tom. 3. p. 345. ſq.] *gener ob altam indolem prouecto annis adſcitus.* vti quidem eum locum emendauit, praeeunte Lipſio, in poſtrema editione incomparabilis Gronouius: quum antea obſeruat. 3, 8. aliter cenſuiſſet.

3 *Hamilcare occiſo, exerc. praefuit etc.*] De Hasdrubalis imperio militari, rebus in Hi-

gessit: et princeps largitione[10] vetustos peruertit mores Carthaginiensium: eiusdemque post mortem Hannibal[11] ab exercitu accepit imperium.

IV. At Hamilcar,[1] posteaquam mare transiit, in Hispaniamque venit, magnas res secunda gessit fortuna: maximas bellicosissimasque gentes subegit: equis, armis, viris, pecunia, totam locupletauit Africam. Hic quum in Italiam bellum inferre meditaretur, nono anno post quam in Hispaniam venerat, in proelio pugnans aduersus Vettones[2] occisus est. Huius perpetuum 1 2 3

mus *MS. Voss.* 1. — *Voss.* 2. *add. not. Iens. Med. Arg. Long.*

1. Hamilcare *MS. Leid.* 2. *Statim* postquam *MS. Ax.* postea quam *Ed. Iens. Med. Voss.* 1. 2. *Ax.* Vetrones *MS. Leid.* 2. Vectones *Ed.*

10. princeps largitiones *MS.*

11. mortem. nam Hannibal *Ed.*

spania gestis, ac caede videndi praeterea Polybius 2, 1. et 13. et lib. 3, 13. Diodorus 25, 2. Ecloga 2. Liuius 21, 2. 4. Iustinus 44, 5. 5. Silius 1. Valerius Max. 3, 3. Appianus Iberic. p. 258. et Annibalic. p. 313. Zonaras p. 67.

princeps largitione vetustos peruertit mores Carthaginiensium] MS. Boecl. habebat, *principes largitiones.* et mox Schotti cod. [f. Mendos. it. Leid. 2. Voss. 1. 2. 3.] *praeuertit.* vtrumque corrupte.

1 *Magnas res sec. gessit fortuna etc.*] De his vide Polyb. 2, 1. Diodorum, Appianum, Zonaram locis modo laudatis. Breviter Ampelius: *Punico bello magnam partem Hispaniae sub imperium Carthaginiensium redegit.* Sed falsum hoc. nam, vt paullo post refert, bellum Punicum primum *Duilius apud Liparas insulas, Lutatius apud Aegates, mersis hostium classibus, consummauerunt.* Non igitur ita scripsisse Ampelium putem. Forsan excidit vox, legendumque, *confecto Punico bello.*

2 *In Ital. bellum inferre*] Adnotat Lambinus, alios legere, *Italiae bellum inferre*, et sic potius loqui bonos scriptores alios. Sed non video quemquam in scriptis libris id reperisse.

in proelio] Sic praeter Appianum [lib. VI. de rebus hisp. cap. 5. et libr. VII. de bello Hannibal. cap. 2. in ed. Tollii tom. I. p. 426 sqq. et 540 sqq.] Iberico et Annibalico, et Iustinum 44, 5. etiam Orosius 4, 13. et Calliodorus Chronico. Immo ipse Polybius hist. 2. ait, cum hoste dimicantem, fortiter obiisse. Ab equo, quum flumen in fugam actus transiret, excussum, non Polybius, quod vir doctus adnotat, sed Diodorus scribit. Zonaras ait, ab Hispanis victum occubuisse, *πρὸς Ἰβήρων νικηθεὶς ἔθανεν.*

Vettones] Sic et apud Caesarem de bello ciu. 1, 38. in recentioribus edd. et MS. cod.

odium erga Romanos maxime concitasse videtur secundum bellum Poenicum.[3] Namque Hannibal, filius eius, adsiduis patris obtestationibus eo est perductus, vt interire, quam Romanos non[4] experiri, mallet.

Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. — 3. Poenicum. *Sic MS. Dan. Gif. Sed* Punicum *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Steph. Mag. Gebh. Boecl. Keuch. Patau. vbique.* [*Schmieu.*] — 4. quam non Rom. *Ed. Par. Ald. Long. Lamb.*

Ciacconii nomen hoc exaratum: sicut apud Ptolemaeum 2, 5. Οὐέττωνες. Appianus Ibericis Οὐέττωνας vocat: quomodo et Dausquius ad l. Silii rectius hoc loco censet *Vetones*. Vulgati *Vectones* praeferunt, quomodo ea vox et apud Liuium 35, 7. et 22. Lucanum 4, 9. et in quibusd. edd. Caesaris legitur. quod improbare non ausim. In Boecl. erat *Veteones*. ex alterutro corrupta voce. [v. Heins. et Drakenb. ad Sil. Ital. III, 378. et ibid. Rupert. in varr. lectt. *Vettones* autem populus Lusitaniae circa Tagum inter Durium et Anam.]

3 *Hulus perpet. odium erga Rom.*] De quo praeter nostrum, heic et 23, 1. 3. testantur Polybius 3, 9. et 12. Liuius 21, 1. Valerius Max. 9, 3. ext. 2.

concitasse secundum bellum Poenicum] Copiose haec Polybius 3, 9. ad 13. vsque. adde Liuium l. c. *Poenicum* autem, pro *Punicum*, vt hucusque omnes edidere, rescripsi fide librorum Gif. ac Dan. Vide, quae dixi ad cap. 1, 1.

patris obtestationibus] Vide ad 23, 2. 3.

XXIII. HANNIBAL [1]

[ARGVMENTVM

Cap. I. Omnibus ducibus maior, inuidia debilitatur. II. Capitalis Romanorum hostis. III. Imperator Hispaniam subigit. Saguntum expugnat. Per Alpes in Italiam transit. IV. Saepius feliciter pugnat in Italia. V. Reliquae res ab eo in Italia gestae. VI. Reuocatus patriam defensum, a Scipione vincitur. VII. Domo ad Antiochum profugit. VIII. Suos ciues frustra ad bellum inducere tentat. Rhodiorum victor. IX. Cretensium auaritiam deludit. X. Regem Ponti armat aduersus Romanos; XI. Dolo pugnat aduersus Eumenem. XII. Ne tradatur Romanis, veneno hausto mori mauult. XIII. Eius litterarum amor.]

HANNIBAL [2]) HAMILCARIS F. CARTHAGI- 1

1. Hannibalis vita *Ed. Iens. Med. Arg.* Annibalis vita *Ed. Par. Ald.* — 2. Annibal *Ed. Par. Ald. vbique. Statim* Amilcar. *Ed. Iens. Med. vbique* [*v. ad Hamilc. 1, 1.*]

De Hannibale vide Silium Italicum toto opere de bello Punico, Eutropium 3. Orosium 4, 14. et deinceps, Zonaram tomo 2. Quaedam illius et Valerius Max. et Frontinus in Strategematis, passim: Plutarchus Fabio, T. Flaminino, M. Marcello, et alibi: Diodorus libro 26. in Excerptis Peiresc. et in iisdem Dio Cassius lib. 1. narrant. Effigies eius exstat in nummo, qui penes me est, cum inscriptione: ΑΝΝΙΒΑΛ ΠΟΙΝΟΣ. In aduersa parte conspicitur Iuppiter seminudus sedens, dextra fulmen, sinistra sceptrum tenens, et: ΔΟΞΑ ΔΙΟΣ. Sed vix dubito, recentiorem ac suppositicium esse. Ac vidi eumdem typum in aereo Henrici Meieri, Ecclesiastae Lipsiensis, amici, dum viueret, coniunctissimi; sed in altera parte erat caput Aristotelis cum his circum litteris: ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΤΣ ΤΟΤ ΝΙΚΟΜΑΧΟΤ: plane quale est in argenteo meo, cuius aduersa facies exhibet Naturam multimammiam, vtraque manu fructus gerentem, cum inscriptione: ΦΥΣΙΣ ΠΑΝΑΙΟΛΟΣ. Habebat idem Meiertis et argenteum, in quo caput Hannibalis cum hac inscriptione: — ILLE HANNIBAL, detrita priore illius parte. Eiusdem caput e nummo argenteo tetradrachmo exhibent Imagines Vrsini num. 63.

NIENSIS.[3] Si verum eſt, quod nemo[4] dubitat, vt populus Romanus omnes gentes virtute ſu-

3. Carthagin. *Aberat a MS. Leid. 2. add. not.* — 4. ſi verum et quod nemo *MS. Boecl.* ſi verum, quod nemo *MS. Voſſ. 2.*

vna cum litteris Punicis, nomen eius, (vt aiebat, cuius is nummus fuit, Petrus Contarenus,) exprimentibus. Duas quoque gemmas, in quibus Hannibalis pueri effigies exſtet, laudat Faber in commentario. Vide ad cap. 2, 4.

1 *Hannibal, Hamilcaris F.*] Sic plane vetus Inſcriptio, quam laudauimus ad 22, 1. 1. Et cum adſpiratione nomen Hannibalis etiam ſcriptum reperitur in duobus lapidibus apud Gruterum p. 114, 10. et p. 406, 7. et apud Frontinum, eamque ſcripturam probat et Eutychus Grammaticus, Dausquio ad 1. Silii p. 23. laudatus. Ceteri Latinorum fere omittunt adſpirationem: niſi quod ea in MSS. codd. aliquando reperitur, vt apud Iuſtinum 19, 2. 2. in viſis Bongarſio. Graecis quoque Ἀννίβας eſt cum ſpiritu leui. Adſpirationi tamen fauet origo vocis; eſt enim haud dubie a חָן et בַּעַל quaſi tu dicas *gratiam domini*, ea forma, qua a חָן et אֵל eſt חַנִּיאֵל *Hanniel*, Numer. 34, 23. quod exponunt *gratiam dei.* Dausquius *Hannibalem* interpretatur *gratioſum apud Belum*, et leuat nihilominus; aitque *ſecum eſſe infinitatem prope veterum nummorum atque inſcriptionum.* Vellem adduxiſſet aliqua ex illis monumentis, aut ſaltem indicaſſet: nam mihi quidem nulla hucusque obſeruata, praeter vnam inſcriptionem Africanam, Bocharto de colon. Phoenic. 1, 24. laudatam, in qua legitur *Azrubal Suffes, Annibalis filius.*

Carthaginienſis] Addebat Ernſtianus, *ſequitur.* quod gloſſema puto inepti librarii, qui verbum deſiderari exiſtimabat, quum tamen pari modo et alibi noſter loquutus ſit. Vide ad 2, 1. 1.

quod nemo dubitat, vt populus Rom. etc.] *Mirum*, inquit Lambinus, *loquendi genus. Cur non ita dixit potius*, Si verum eſt, quod n. d. populum R. o. g. virtute ſuperaſſe? *Verum tamen nihil mutandum. Sic enim veteres interdum loquebantur.* quod verum eſt. Nam ſic plane Varro de re ruſtiaa 1, 2. *Verum dicit, vt ille hoc ſcripſerit.* Cicero pro Sext. Roſcio c. 40. *Non eſt veriſimile, vt Chryſogonus horum litteras adamarit.* Plinius Panegyr. c. 8, 6. *An dubium eſt, vt dare non poſſet imperium imperator?* Quae loca, et his ſimilia alia iam adnotarunt Mariangelus a Fano Benedicti in Auctario ad Grammaticam philoſoph. epiſtola 6. et Vorſtius libro de Latinitate falſo ſuſpecta c. 24. Ceterum in MS. Boecl. erat, *ſi verum et quod n. d.* [add. Stauer. ad mai. edit. — Schmieder. in Lexico etc. p. 61. ſq. hanc primam Nepotis periodum valde culpat.]

vt pop. Rom. omnes gentes virtute ſuperarit] *Virtutem* intellige bellicam, h. e. fortitudinem, vt paſſim apud veteres. quod ſi animaduertiſſet vir doctus, non obieciſſet, opinor, Nepoti Ciceronem, tanquam in dubium vocantem, quae hoc loco de Romanis adfirmantur.

perarit, non eſt inficiandum, Hannibalem [tanto][5] praeſtitiſſe ceteros imperatores prudentia, quanto populus Romanus antecedat[6] fortitudine cunctas nationes. Nam quotiescumque[7] cum eo congreſ- 2
ſus[8] eſt in Italia, ſemper diſceſſit ſuperior. Quod niſi domi ciuium ſuorum inuidia debilitatus eſſet: Romanos videretur[9] ſuperare potuiſſe. Sed mul-

5. tanto *aberat a MS. Boecl. Voſſ.* 2. *Ed. Par. Ald. Sed erat in MS. Leid.* 2. *Voſſ.* 1. 3. *Vnci* [*adduntur in Ed. Bos.* 2. *Stau. Sed*] *abſunt ab Ed. Iens. Med. Arg. Long. Mag. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Heus. Patau.* [*et rell. recentt.*] — 6. antecedat. *Sic etiam MS. Leid.* 2. *Voſſ.* 1. 2. 3. *Sed* antecedebat *Ed. Long. Steph. Gebh. Keuch.* [*Tzſchuck.* 1. *(ſed correctum in ed.* 2. *vbi v. not.) Brem.*] — 7. quotienscunque *MS. Ax. Voſſ.* 1. 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Long.* — 8. aggreſſus *MS. Voſſ.* 3. *In Voſſ.* 1. 2. *et Ax. aberat τὸ* eſt. — 9. videretur. *Sic MS. Ax. Boecl. Voſſ.* 1. 2. 3. *Leid.* 2. [*Ed. Bos.* 2. *Heus. et plures recentt. atque id aptius eſt praecedentibus, et magis conuenit Romanorum ſuperbiae. v. Brem. ac Tzſchuck.*] *Sed* videtur *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Patau.* [*Wetz. atque Wetz. in nota negat, τὸ* videretur, *vtpote incertum, conuenire orationi Noſtri, qui virum ſuum omnium fortiſſimum certiſſimumque Romanorum victorem pronuntiare non dubitet. At tamen, re incerta, Hannibalem certiſſimum victorem pronuntiare non potuit Cornelius. Atqui victus erat Hannibal ad Nolam a Marcello, teſte Liuio* 23, 16 *ſq. add. Cicer. Brut.* 3, 8.]

Hannib. tanto praeſtit. ceteros imperatores] Ipſe Hannibal *maximum imperatorem Alexandrum Magnum, Pyrrhum ſecundum, tertium ſeipſum eſſe* dixit apud Liuium 35, 14. et Appianum Syriacis p. 91. Vide et Lucianum in dialogis mortuorum p. 246 et ſeqq. edit. Salmur. vbi de praeſtantia bellica Alexander, Hannibal et Scipio inter ſe contendunt. Laudem Hannibalis habes apud Liuium 28, 12. (qui et ingenium eius 21, 4. eleganter depinxit,) itemque apud Diodorum ac Dionem locis modo laudatis. Ceterum a MS. Boecl. *tanto aberat*. non male. nam ſic et alii loquuti. quare vncis incluſi. In qu. edd. eſt *antecedebat*. credo, quod Probus harum vitarum auctor habebatur.

2 *Quod niſi*] V. Ind. *quod*. [In illo Boecler, „ſic *quod*, ait, etiam praefigitur *τῷ niſi* in loco, (qui noſter eſt, legit tamen *videtur*;) nam et heic aliquo ſulcro veluti indigebat *τὸ niſi*, qualia alias ſunt: *ſane niſi debilitatus, equidem niſi debil.*" et Boſius addit locum Taciti Agric. 16, 2. *quod niſi Paullinus propere ſubueniſſet, amiſſa Britannia foret.* Fiſcher. in nota mſta laudat Munker. ad Hygin. p. 60. Stauer.]

videretur] Sic opt. liber Boe-

3 torum obtrectatio deuicit vnius virtutem.[10] Hic autem velut hereditate relictum odium paternum erga Romanos sic confirmauit,[11] vt prius animam, quam id, deposuerit: qui quidem quum patria[12] pulsus esset, et alienarum opum indigeret, numquam destiterit animo bellare cum Romanis.

1 II. Nam vt omittam[1] Philippum, quem absens hostem reddidit Romanis:[2] omnium his temporibus potentissimus rex Antiochus fuit. Hunc tanta cupiditate incendit bellandi, vt vs-

10. vnius deu. virt. *MS. Ax. Statim* hinc autem *MS. Leid.* 2. — 11. conseruauit *MS. Ax. Voss.* 1. 2. 3. [*Ed. Mag. Heus. Sed* confirmauit *recte tuentur Tzschuck. ad ed.* 2. *et Schmied. qui praeterea in Lexico etc. p.* 62. *monet, rectius positum fuisse* vt deponeret, *antecedente τῷ* confirmauit. *at* deposuerit *ex analogia vsuque linguae graecae vindicandum videtur.*] — 12. cum primo patria *MS. Voss.* 2.

1. obmittmitam *MS. Voss.* 3. — 2. absens *et dein* Romanis *aberant a MS. Ax. Statim* omnibus *MS. Voss.* 3.

cler. nec video, cur mutari debeat. Vt in aliis lectum hucvsque fuerit *videtur*, fecit compendium scripturae, *vid'etur*. sic enim in MSS. exarari vox isthaec solet.

3 *Hereditate relictum odium paternum*] Nicander apud Liuium 35, 12. *natum aduersus Romanos hostem* vocat. De Hamilcaris erga Romanos odio vide 22, 4. 3.

1 *Quem absens hostem reddidit Romanis*] Obseruat Magius, aliter haec narrare Iustinum 29, 4. 2. quod verum est. Ait enim, Philippum, Macedoniae regem, *legatum ad Annibalem iungendae societatis gratia misisse*. idque et Liuius tradit 23, 33. Neque tamen idcirco non adstipulatur Nostro. nam potuit nihilominus Philippus ab Hannibale instigari ante, quam ad eum mitteret. Nec magis aduersatur Florus 2, 7. 4. Cum nostro autem plane facit, quod apud Liuium 38, 49. Legati Romani in senatu Carthaginiensi exponunt, *compertum patribus Rom. esse, Philippum regem ante ab Hannibale accensum maxime, bellum populo Rom. fecisse*. Formulam foederis cum Philippo sanciti habes apud Polyb. 7, 2. et Liu. 23, 33. 4.

hunc tanta incendit cupiditate bellandi] Nempe, postquam domo profugus ad eum peruenisset. nam quod iam ante cum Antiocho societatem iniisse dicebatur, id ab aemulis illius confictum fuisse, Iustinus 31, 9. 1. clare significat. nec dissimulant, qui Antiochi cum eo colloquia narrant, reliqui. vide Liuium 34, 60. et 36, 7. Appianum Syriac. p. 89. 90. Plutarchum Flaminino p. 380. Florum 2, 8. 5. Iustinum 31, 3.

que a rubro mari arma conatus sit inferre Italiae. Ad quem quum legati veniſſent Romani, 2
qui de [3] eius voluntate explorarent, darentque operam conſiliis clandeſtinis, vt Hannibalem in ſuſpicionem regi adducerent, tamquam ab ipſis corruptum, alia atque antea ſentire; neque [4] id fruſtra feciſſent, idque Hannibal [5] comperiſſet, ſe-

3. de *aberat a MS. Boecl. Voſſ.* 2. — 4. cum neque id fr. fec. *Ed. Long.* — 5. niſi id cum Hann.

5. Zonaram tomo 2. p. 102. Legati Romani, quum, apud Liuium, *compertum ſibi*, aiunt, *ab eo litteras nuntiosque ad Antiochum profectos*, cauſſae inſeruiunt, finguntque fortean, quod numquam factum erat. Fuiſſe tamen, qui acie victum a Scipione, exemplo ad Antiochum profectum traderent, Liuius refert 30, 37. [De Philippo, Macedoniae rege, Demetrii filio et Perſei patre, atque de Antiocho M. rege Syriae plura ſcripſit Stauer, ad ed. min. et alteram maiorem.]

2 *Legati Rom. veniſſent etc.*] De hac legatione, eiusque cauſſa ac geſtis, videndi Polybius 3, 11. Liuius 35, 13. et deinceps, Appianus Syriac. p. 91. 92. Iuſtinus 31, 4. Frontinus 1, 8. 7. Zonaras p. 102: qui tamen non parum a ſe inuicem discrepant.

qui de eius voluntate explorarent] Vide adnotata Caſaubono ad Fl. Vopiſc. Bonoſ. Zonaras ait, miſſum Scipionem, vt Antiochum ac Hannibalem terreret.

de eius voluntate] MS. Boecler. *eius voluntate*, omiſſa praepoſitione. An fuit, *eius voluntatem?* Lambinus certe quaerit, cur non ita dixerit Nepos. Sed nulla mutatione opus.

in ſuſpicionem regi adduc. tanquam corr. ab illis alia atque antea ſentire] Mirum loquendi genus, nec alibi mihi obſeruatum. et tamen nemo interpretum id tetigit. Si locus integer eſt, *τὸ ſentire* ad *ſuſpicionem* referendum eſt: *in ſuſpicionem, ſentire* (eum) *alia, tamquam corr. ab illis.* Sed duriusculum id mihi videtur. An igitur Nepos ſcripſit: *tanquam corruptus ab illis, alia a. a. ſentiret?* Sic certe loquuntur optimi ſcriptores. [Heuſinger in longa adnotatione, et breuius Harl. Tzſchuck. ac Wetzel. hunc locum a ſuſpicione Boſii bene defenderunt: *darent operam, vt conſiliis clandeſtinis*, (h. e. ſecretis congreſſibus et colloquiis cum Hannibale,) *hunc in ſuſpicionem regi adducerent, etc.* (h. e. facerent, vt rex ſuſpicaretur, eum, vtpote a Romanis ipſis corruptum, alia, atque antea, ſentire.) *Τὸ tamquam* igitur, (quod Brem. interpolatum eſſe cenſet, et abeſſe poterat,) cohaeret cum *corruptum.*]

alia atque antea ſentire] *Reconciliatam eius cum Romanis gratiam*, dixit Iuſtinus explicatius.

feciſſent, idque Hannib. comper.] Mihi olim leui mutatione vnius litterulae figura haud valde diſſimilis legendum videbatur: *feciſſent, niſi id tum H.*

que ab interioribus[6] conſiliis ſegregari vidiſſet: 3 tempore dato adiit ad regem,[7] eique quum multa de fide ſua et odio[8] in Romanos commemoraſſet, hoc adiunxit: pater, inquit, meus Hamilcar puerulo me,[9] vtpote non amplius nouem

MS. Boecl. Ax. — 6. inferioribus *MS. Voſſ.* 1. — 7. adiit ad regem. *Sic MS. Boecl. Sau. Gif. Put. Voſſ.* 1. 2. 3. [*Ed. Bos. Heus. et ſeqq.*] *Sed* adiit regem *MS. Leid.* 2. *Ed. Ienſ. Med. Arg. Par. Ald. Long. Lamb. Steph. Boecl.* — 8. odium *MS. Mendos. Voſſ.* 3. — 9. me *abeſt ab Ed. Ienſ. Med. Arg. Par. Ald. Long.*

c. Notum eſt, ſaepiſſime in MSS. *c* et *t* permutari. *Non id fruſtra feciſſent*, i. e. non excidiſſent ſpe ſua. Iam enim ſuſpectum regi reddiderant Hannibalem: vt è Polybio ceteriſque manifeſtum eſt. In qu. edd. eſt, *cum neque i. fr. fec.* [Haud quidem improbabilis eſt Boſii coniectura. Sed ſi *τὰ neque id fr. feciſſ.* ſignis parentheſeos ſeparares a reliquis verbis, et poſt *idque* repetas ex ſuperioribus *τὸ quum:* nihil mutandum et ipſa periodus implicita quidem, at ſana tamen integraque videtur.]

3 *Adiit ad regem*] Sic e MSS. ſuis legunt Sauaro, Boeclerus, et in Ind. Lucret. v. *reviſere* Gifanius. quomodo 2, 7. 1 et 4. et alibi locutus eſt. Mox MS. Boecl. *de vita ſua.* ſed in marg. adſc. *fid.* Pro *odio* V. cod. Schotti *odium.* Statim in illo *puerulo me*, provocabulum vulgo omittitur. erat tamen in MS. Leidenſi *pume.* niſi forteah in excerptis eius ſcribi excudiue debuit *pu.me*, abbreuiate.

pater meus Hamilcar etc.] Narrant hanc rem etiam Polybius 3, 11. Liuius 21, 1. et 35, 19. Valerius Max. 9, 3. ext. 3. tanguntque et ſcriptor de viris ill. c. 42. Appianus Iber. et Annibal. Martialis 9, 44. Florus 2, 6. 2. Oroſius 4, 14. et ex his alii: copioſe vero, more poetarum, deſcribit Silius lib. 1. ad quem videndus Dausquius. Corniolam Vrſini, repertam in agro Perufino prope lacum Traſimenum, vbi Hannibal tetendiſſe legitur, in qua a dextris Hamilcar ſacra faciens ſculptus erat, ipſo Hannibale puero ad aram ſtante, a ſiniſtris Asdrubal galeatus, patruus eius, memorat Ioh. Faber commentario in imagines illuſtrium Vrſinianas p. 41. coniicitque Afro alicui, ſtudioſo Hannibalis, pro petra annulari fuiſſe. Addit et de alia gemma, vtriusque capita, ſed Hannibalis, vt pueri, vt exiſtimat, exhibente, coniicitque annularem ipſius Hannibalis fuiſſe. De quibus iudicent, quibus inſpiciendi copia eſt. Exſtat enim fortaſſis etiamnunc inter theſauros Farneſianos.

nouem annos] Sic et Polybius l. c. et lib. 2, 1. Liuius ll. cc. et 30, 37. Valerius Max. Oroſius, et ex emendatione doctorum virorum Scriptor de viris illuſtribus, [c. 42. vbi v. Arntzen.] Silius quoque lib. 14. *Decimum modo coeperat annum Exceſſiſſe puer, noſtro cum bella Latinis Concepit iuſſu.* Quibus neutiquam, vti quidem Dausquius putabat, aduerſatur, quod idem lib. 1. ait, factum

annos nato, in Hiſpaniam imperator proficiſcens Carthagine, Ioui optimo maximo [10] hoſtias immolauit. Quae diuina res [11] dum conficiebatur, 4 quaeſiuit a me, VELLEMNE SECVM IN CASTRA PROFICISCI? id quum libenter accepiſſem, atque ab eo petere coepiſſem, ne dubitaret ducere: tum ille: FACIAM, inquit, SI FIDEM MIHI QVAM POSTVLO DEDERIS. Simul me ad [12] aram adduxit, apud quam ſacrificare inſtituerat; [13] eamque, ceteris remotis, tenentem iurare iuſſit, NVMQVAM ME IN AMICITIA CVM RO-

Lamb. — 10. optimo et maximo *MS. Voſſ.* 2. optimo nax. *Ed. Iens. Statim* hoſtiam *MS. Leid.* 1. — 11. qui, diuina re, *MS. Leid.* 2. que diurna *Ed. Iens.* quae diurna *Ed. Med. Statim* dum *abeſt ab ed. Gebh. et mox* vellem ne, *diuiſim Ed. Iens. Med. Arg. Par.* — 12. Simul me ad. *Ita MS. Boecl. Voſſ.* 2. *Leid.* 1. *Ed. Long.* [*Bos.* 2. *et ſeqq.*] *Sed* ſimul ad *MS. Ax. Leid.* 2. ſimulque ad *MS. Voſſ.* 3. *Ed. Par. Ald. Lamb. Mag. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Patau.* — 13. inſtituerat.

hoc, *Vt fari primamque datum diſtinguere lingua Annibali vocem;* neque quod apud eumdem lib. 2. Boſtar dicit, *iam bella iuraſſe* eum, *cum primum tenero vocem proferret ab aevo.* Significat enim, vix infantiam fuiſſe ingreſſum: ea vero cum anno aetatis ſeptimo finitur.

proficiſcens Carthagine] Vbi iuraſſe Hannibalem in Eliſſae templo media vrbe ſito, copioſe Silius [1, 81. vbi v. Drakenb.] narrat: quod ſine cauſſa in dubium vocat Dausquius, coniicitque apud Garamantas in Iouis templo factum. nam quod ait, Polybium refragari lib. 3, 12. qui tum Hamilcarem ſcribat Herculis columnas adiiſſe: id ſecus eſt. Potius fauet Silio. ſcribit enim, *accepto exercitu,* (qui vtique in Africa erat et prope Carthaginem,) *et filio Hannibale; iuxta Herculis columnas traieciſſe.* At *Valerius Max.* 9, 3. ext. ex. 3. *ſcripſit, Hamilcarem exercitum in Hiſpaniam traieciſſe.* Immo diſerte ait, *exercitum in Hiſpaniam* TRAIECTVRVM, *ob id ſacrificaſſe.* Nec aliter Liuius 21, 1. Polyb. 3, 11. Silio et illud fauet, quod Hannibal petiit, vt duceretur in Hiſpaniam. Sic enim praeter noſtrum iidem duo ſcriptores. Vnde malim cum ed. Col. f. Longol. ſic diſtinguere: *In Hiſp. imp. proficiſcens, Carthagine Ioui o. m. h. immolauit.* Pro *hoſtias* MS. Leid. *hoſtiam* habet. quomodo Silius: *tum nigra triformi Hoſtia maciatur Diuae.*

4 *Simul me*] Melius ita Boecler. Leid. et ed. Col. quam reliqui *ſimulque.* [*Simul* h. e. ſtatim, eodem tempore.]

nunquam me in amicitia cum Romanis fore] Valerius: *ſe cum primum per aetatem*

5 MANIS FORE. Id ego iusiurandum patri datum vsque ad hanc aetatem [14] ita conseruaui, [15] vt nemini dubium esse debeat, quin reliquo tempo-
6 re eadem mente sim futurus. [16] Quare si quid amice de Romanis cogitabis: non imprudenter feceris, si me celaris. [17] Quum [18] quidem bellum parabis, te ipsum frustraberis, si non me in eo principem posueris.

1 III. Hac igitur, [qua diximus,] aetate [1] cum patre [2] in Hispaniam profectus est: cuius post obitum, Hasdrubale imperatore suffecto, equita-

MS. Voss. 3. — 14. ad hanc aetatem, [*quod aptius respondet* puerulo.] *Ita MS. Leid.* 1. *v. Voss.* 2. [*Ed. Bos. Stau. Heus. et seqq.*] *Sed* ad hanc diem *MS. Voss.* 1. 3. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Lamb. Mag. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Patau. quod verum puto.* — 15. seruaui *Ed. Boecl. Sed* conseruaui *MSS. (v. not.) Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Lamb. Steph. Gebh. Keuch. Bos.* 1. 2. [*et seqq.*] — 16. sum fut. *MS. Voss.* 2. — 17. caelaris *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag.* — 18. quam quidem *MS. Voss.* 3.

1. Hac igitur, [qua diximus,] aet. *Sic MS. Boecl. Ax. Voss.* 1. 3. [*Ed. Heus. Ith. Brem. Heinr. Schmied. Tzschuck.* 1. 2.] *vncis tamen omissis.* [*Vnci additi sunt in Ed. Bos. Stau. Harl.*] *Sed* hac ergo, qua diximus, aet. *MS. Leid.* 1. hac igitur aetate *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Patau.* — 2.

potuisset, acerrimum hostem populi Rom. futurum. Scriptor de viris illustribus: *odium in Romanos perenne iurauit.*

5 *Ad hanc aetatem*] Sic rescripsi fide codicis Leid. nec dubito verum esse: etsi omnes alii habent: *ad hanc diem.* Τὸ *aetatem* abbreuiate scriptum absorpserat ob similitudinem vox proxima *ita.* Cum igitur aliquid deesse viderent librarii, *diem* de suo addiderunt. Mox *conseruaui* erat in MSS. Boecl. Leid. 1. 2. Voss. 1. 2. 3. et edd. Col. Lamb. Gebh. aliisque. quod nescio cur in *seruaui* mutarint. nam et alibi legas apud Nostrum *conseruare fidem, inducias, leges, religionem.*

6 *Non imprudenter*] Omittit negationem MS. Boecl. [Ax. Voss. 2.]

1 *Hac igitur, qua diximus, aetate*] Sic MS. Boecl. Etiam Leidensis: *Hac ergo, qua diximus, aet.* Vulgo absunt illa, *qua diximus.*

Hasdrubale suffecto] Supra 22, 3. 3.

equitatui omni praefuit] Τὸ προεστάναι ab Hasdrubale creatum, ait Appianus Iberic. p. 268. *Vixdum puberem ab eodem accitum, triennio sub eo meruisse, nulla re, quae agen-*

tui omni[3] praefuit. Hoc quoque interfecto, exercitus ſummam imperii ad eum detulit. Id Carthaginem delatum, publice comprobatum eſt.[4] Sic Hannibal minor quinque et viginti annis na- 2

pre *Ed. Iens. Med.* — 3. equitatui omnium *MS. Leid.* 2. *A MS. Voſſ.* 3. *verba* ſuff. equit. o. praef. hoc quoque *aberant*, *et pro* interfecto *legebatur* interfectus. — 4. id Cartaginem delatum nemine contradicente publice comprob. eſt *MS. Ernſt. in margine ex alio MSto.*

da videndaque magno futuro duci eſſet, praetermiſſa, Livius 21, 3 et 4.

hoc quoque interfecto] Vide, praeter Ernſtio adducta, quos laudamus ad 22, 3. 3.

[*comprobatum*] Hanno quidem, alterius factionis princeps, cum optimatibus nonnullis diſſenſit; at fruſtra. v. Liuius 21, 3 et 4. vbi vid. interprr. in ed. Drakenb. et vbi etiam de aetate, qua Hannibal imperator factus eſt, noſtroque Cornelii loco, tom. III. p. 348. et 350. agitur.]

2 *Minor V et XX annis natus*] Etiam hoc loco Lambinus repoſuit *natu*. Cl. Puteanus plane delebat τὸ *natus*. Vir clariſſimus in additionib. ad Indicem, heic et ſupra 21, 2. 3. ipſum poſitum vocabulorum ait indicio eſſe, emendationem Lambini recte habere. non enim dici *natus maior LX annis*, ſed *maior annis LX natus*. In procliui igitur eſſe coniicere, quod legendum ſit *natu*, quomodo alibi *maior natu, minor natu*. Vellem explicatius dixiſſet, quomodo id e poſitu vocabulorum adpareat. nam ego quidem id perſpicere me non poſſe, lubens profiteor. Sane Cicero Verr. 2, 49. *triginta*, et quaeſt. Acad. 2, 19. *aliquot annis minorem natu* dixit: ſed qui *aliquot annis maiorem, minoremue natum* dixerit, neminem alium noui. Scripti tamen et ante Lambinum editi conſtanter ſeruant τὸ *natus*. Quid igitur? An legendum, *minor XXV annos natus*, quomodo loquutus eſt 21, 2. 3? vbi vide, quae nos diximus; vel ἐλλειπτικῶς dictum, *minor XXV annis natus*, pro minor, quam eſt abhinc XXV annis natus? *Anno* certe pro *abhinc anno*, dixiſſe videtur Plautus Menaechm. 1, 3. 22. Trucul. 2, 4. 39. et Amphitr. prolog. v. 91. Neque enim poſtremo loco *anno* adverbium, idemque ac *olim* eſt, vt nonnulli volunt. vide Gronou. ad eum locum. Videtur Plautus adludere ad Comoediam aliquam ſuperiore anno Romae actam. Ampelius, noſtrum, vt videtur, ſequutus, dixit: *minor annorum XXV*. ſic enim lego pro *quindecim*, quomodo Salmaſius edidit. Ceterum Schottus ad ſcript. de viris ill. et vir doctus in chronologia Hannibalis, XXVI annos natum fuiſſe volunt Hannibalem, quum imperium acciperet: nonnulli et plures: quam recte, nunc non vacat diſpicere. [Anno aetatis XXVI. imperatorem eum factum, putant quidam. Nempe IX annos natus iurauit, (cap. 2, 3.) IX annos ſub Hamilcare in Hiſpania militauit, VIII ſub Hasdrubale.]

tus,[5] imperator factus proximo triennio omnes gentes Hispaniae bello subegit. Saguntum, foederatam[6] ciuitatem, vi[7] expugnauit: tres exercitus maximos comparauit. Ex his vnum in Africam misit, alterum cum Hasdrubale fratre in Hispania[8] reliquit, tertium in Italiam secum duxit.

5. natus. *Sic etiam MS. Voss.* 1. 2. *Leid.* 2. [*Ed. vett. Long. Bos. Stau. Heus. (qui tamen in notis comprobat Bosii coniecturam,* annos natus,) *Ith. (cui quidem non omnia ad amussim regulamque Grammatices exigenda videntur. Is tamen, minus forte, inquit, offensionis ista structura habitura fuerat. si, mutato verborum positu, ita scripsisset Cornelius:* sic natus Hannibal minor 25 annis etc.) *et alii editores. Stau. ad ed.* 3. *suspicatur, locum ita distinguendum esse:* Hannibal minor quinque et vig. annos natus, *quasi h. l. distinguatur ab Hannibale, qui* senior *vocatur ab Orosio* 4, 7, 8. *ita vt post* minor *comma ponatur.*] *Sed* natu *Ed. Lamb.* [*Tzschuck.* 2. *Wetz. quos equidem lubenter sequutus essem, nisi Cornelius alibi quoque aberrasset, aut aberrasse aliis videatur, a communi suetaque ratione scribendi.*] — 6. foeder. *Ed. Med. Arg. Par. Long. Mag.* [*Lamb. Heus. et seqq. Recte! et ego reddidi pro Bos. scriptura* feder. *v. Cellar. Orthogr. latin. p.* 237 *sq. ed. Harles.*] — 7. vt exp. *MS. Voss.* 1. 2. 3. *Leid.* 2. *Ax.* — 8. in Hispaniam *MS. Voss.* 3.

omnes gentes Hispaniae subegit] Sic Iustinus 44, 5. 6. *Vniuersam Hispaniam domuit*, nempe, capta excisaque Sagunto, et quum ad bellum Romanis inferendum profectus fuisset. Liuium vide 21, 23. et Polybium 3, 35. Vnde idem Polybius 3, 38. ait, Poenos, quum Hannibal bellum Italiae inferret, totam Hispaniam tenuisse vsque ad Pyrenaeos montes: ἐπεκράτησαν καὶ τῆς Ἰβηρίας πάσης ἕως τῆς Ῥαχίας· ὃ πέρας ἐστὶ πρὸς τῇ καθ' ἡμᾶς θαλάττῃ τῶν Πυρηναίων ὀρῶν. Antea vero fere intra Iberum imperium eorum constitebat. Vide eumdem Polybium 3, 14. Liuium 21, 5. [cap. 23, 1. Flor. 6, 38.]

Saguntum vi expugnauit] Copiose hanc expugnationem, et quae ad eam spectant, describit Liuius 21. a cap. 6 ad 16. vsque: breuius Polybius 3, 17. (qui et c. 29 et 30. docet, iniuste expugnatam fuisse,) Appianus Iberic. p. 260. 261. Diodorus 25. Ecloga 5. Zonaras p. 71 etc. [add. Stauer. ad ed. min. et ad ed. 3. vbi contra Heusingerum, negantem, *ciuitatem* notare vrbem, acriter dimicans, obseruat, et vrbem et incolas vnico vocabulo *ciuitatem*, et quidem *foederatam*, vocari, h. tamen loco τὸ *ciuitas* seruare vrbis significationem; sic Alcibiadem a Nepote cap. 1. §. 2. dici *natum in amplissima ciuitate* h. e. Athenis etc. add. Tzschuck. ad ed. 2.]

tres exerc. max. comparauit] Vide Polyb. 3, 33. Liuium 21, 23 et seqq.

Saltum [9] Pyrenaeum transiit. Quacumque iter fecit, cum omnibus incolis conflixit: neminem, nisi victum, [10] dimisit. Ad Alpes posteaquam [11] 4 venit, quae Italiam ab Gallia [12] seiungunt, quas nemo vmquam cum exercitu ante eum, praeter Herculem Graium, transierat: (quo facto is hodie saltus Graius [13] adpellatur:) Alpicos, conantes prohibere transitu, [14] concidit, loca patefecit, itinera muniuit, [15] effecit [que], vt ea [16] elephan-

Statim relinquit *Ed. Arg.* — 9. saltum. *Aberat a MS. Voss.* 3. *Statim* Pyreneum *Ed. Iens. Med. Arg.* — 10. nem. non vict. *MS. Leid.* 1. — 11. postea quam *diuisim Ed. Iens. Med. vbique.* — 12. ab Gallia. *Sic MS. Boecl. Voss.* 1. 2. 3. *Ax. et Edd. nostri omnes.* [a Gallia *Ed. Ith.*] — 13. Graium *MS. Leid.* 2. — 14. transitu. *Sic MS. Mendos. Ax. Leid.* 2. *Voss.* 1. 2. 3. [*Ed. Bos. Heus. et seqq.*] *Sed* transitum *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Keuch.* [*et* transitum *haud damnat Heusing. cuius notam consules.* transitum condidit *Ed. Long.*] — 15. muniit *Ed. Long. Mag. Lamb. Patau.* [*Stau. Heusinger. et seqq.*]

3 *Saltum Pyren. transiit*] Polyb. 3, 35. Liuius 21, 23 et sq. Appianus Annibal. p. 315.

neminem nisi victum] Leid. *nem. non victum.* non male.

4 *Ab Gallia*] Sic MS. Boecl. et qu. edd. pro quo perperam alii, *a Gallia.* Vide Ind. v. *ab.*

quas nemo cum exerc. ante eum transierat] Falsum hoc esse, docet Polybius 3, 48.

praeter Herculem Graium] Hunc Alpes transgressum, etiam alii scribunt, in his Diodorus 4, 19. Dionysius Halicarn. 1. Silius 2, 3. 4, 4. et 15. Iustinus 24, 4. Plinius N. H. 3, 17. Ammianus 15. Sed Liuius 5, 34. 6. pro fabula habet: quemadmodum in vniuersum expeditionem Herculis Graii in Galliam et Italiam doctiss. Bochartus de coloniis Phoenic. 1, 41: etsi non audet negare, Herculem Phoenicium illa loca adiisse. [Apollodor. 2, 5. 10. ibique Heyne.]

quo facto] An legendum, *a quo facto?* [Haud opus est.]

Alpicos] Mallet Lambinus legi, *Alpinos*, suffragante adnotatore nupero. *Allobroges* vocat Polybius 3, 50. 51. Liuius *montanos* 21, 32. et deinc. qui et certamina illa prolixe narrant.

prohibere transitu] Sic vetus cod. Schotto inspectus, et vtraque ed. Boecl. Alii *transitum.* quod fortasse mutari non debuit. nam cum accusandi casu hoc verbo et Plautus aliique vti. Adi Ind.

loca patefecit etc.] Quo pacto id fecerit, docent Polybius 3, 54 et 55. Liuius 21, 37 sq. Appianus Annibal. p. 315. [add. Stau.]

effecitque] Aberat copula MS. Boecl. potestque abesse.

elephantus ornatus] Confir-

tus ornatus [17] ire posset, qua antea vnus homo inermis vix poterat repere. Hac copias traduxit, in Italiamque peruenit.

1 IV. Conflixerat apud Rhodanum cum P. Cornelio Scipione Cos.[1] eumque pepulerat. Cum

Statim effecit *sine* que *MS. Boecl. Ax. Voss.* 1. 2. 3. *Sed* effecitque *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch.* [*Ith. Heinr. Wetz. Hinc Bos. et alii τὸ* que *vncis incluserunt.*] — 16. eo *Ed. Arg. Statim* elefantus *Ed. Lamb.* — 17. ornatus. [*h. e. armatus, instructus ad pugnam. v. Heins. ad Ouid. Heroid. epist.* 9, 103. *et Stau. ad nostr. loc.* Exercitus ornatus *ap. Tacit. Hist.* 3, 63. 2] *Sic MS. Gif. Dan. Boecl.* [*Ed. Lamb. Bos. Heus. Stau. et seqq.*] *Sed* oneratus *MS. Mendos. Voss.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Steph. Patau.* honeratus *MS. Voss.* 1. 3. [*v. not.*] *Tum ab* hac cop. trad. *incipit cap. IV. in ed. Patau.*

1. consule *Ed. Iens. Med. Ald.* cõsule *Ed. Par.*

mat hanc lectionem MS. Boecl. et quod opponitur homo *inermis* elephanto *ornato* apte, *onerato* non item. Abest quidem *τὸ inermis* MS. Boecl. [Voss. 2. Ax.] et videri possit glossema scioli cuiusdam: sed non est. Fere similiter Liuius: *ita rectis saxis, vt aegre expeditus miles tentabundus demittere se posset. Expeditus*, id est, non impeditus armis et sarcinis; aut saltim, leuiter armatus.

hac copias traduxit] Qua parte Alpes transierit, prolixe disquirit Cluuerius Ital. antiq. 1, 33. p. 363. et deinceps. [in primis Wetzel. ad nostrum loc. et Ith.]

1 *Apud Rhodanum*] Locus Polybii est lib. 3, 49. Ita et Liuius 21, 32. Quare Ernstius mallet, *ad Ticinum*. Sed huic emendationi repugnat, quod Cornelius ait, *conflixerat*, non *conflixit*: hoc enim videtur innuere, id proelium ante transitum Alpium commissum esse. Praeterea pugnam ad Ticinum Padumque pugnatam demum in sequentibus significare videtur, quum ait: *Cum hoc eodem Clastidio apud Padum decernit*. nam de illa omnino haec verba accipienda sunt, quum inter eam ad Ticinum amnem, in qua Scipio vulnus accepit, et alteram ad Trebiam, nulla alia intercesserit. An igitur Nepos intelligit proelium, quod inter Numidas et Romanos equites, a Scipione emissos, pugnatum est? de quo Polybius 3, 45 ac 64. Liuius 21, 29. Zonaras p. 73. Sed tum victoria penes Romanos fuit, qui, vt Polybius ait, Numidas fere vsque ad castra Hannibalis insequuti sunt. At noster h. l. Hannibalem *pepulisse*, et infra c. 6, 1. *fugasse* Scipionem apud Rhodanum, ait. Quid igitur? An eam pugnam significat, qua Gallos a fronte iuxta et tergo adortus Hannibal castris exuit: de qua idem Polybius 3, 43. et Liuius 21, 28. exponunt. Id magis crediderim: quamquam enim ei proelio Scipio ipse cum suis non interfuit: tamen quia Galli pro

hoc eodem Claſtidio[2] apud Padum decernit:[3]

2. Claſtidio. *Sic etiam MS. Leid.* 2. *Voſſ.* 2. [*Ed. Long. Bos. (v. not.) Stau.* 1. 2. *Harl. Brem. Wetz. Heinr. Pauſl.*] *Sed* Claſtidia *MS. Voſſ.* 1. Cladiſtia *MS. Voſſ.* 3. de Claſtidio *Ed. Lamb. Gebh. Boecl. Keuch. Patau.* [*Tzſchuck.* 2. Claſtidio *vncis incl. Ed. Stau.* 3. *Tzſchuck.* 1. *at* [de] Claſtidio *Ed. Heus. Schmied.* cum hoc eod. Corn. Scipione *ingenioſe coniecit Kapp. atque laudauit quidem Tzſchuck. ad ed.* 2. *nec tamen adprobauit, quia, vt quoque Brem. latius explicuit, nomen* Corn. Scipionis, *librariis notum, et antea ac poſt redditum, vix potuerit adeo deformari, et Cornel. ex fonte nobis ignoto hauſerit. Tum verba* hoc eodem *ſatis declarant* Scipionem. *Imperioſe autem illam ſuſpicionem reiecit et τὸ* Claſtidio *delevit Ithe.*] — 3. decreuit *MS. Voſſ.* 3.

Romanis, quibus tum Scipio praeerat, depugnantes, in fugam acti, ipſeque Scipio in Italiam regredi coactus eſt, fortaſſe non omnino inepte Noſter dicere potuit, *cum eo conflixiſſe Hannibalem, eumque pepuliſſe.* Cogitabam aliquando, Nepotem ſequutum aliquem, qui ſcripſerit, Hannibalem cum Scipione primum *apud Eridanum* conflixiſſe, (quomodo Appianus: ἐπὶ τὸν Ἠριδανὸν ἐστρατοπέδευσεν,) ſed in codice illius mendoſe ſcriptum fuiſſe *Rhodanum* pro *Eridano.* Verum nec id ſatis placet.

Claſtidio apud Padum] Sic ſcripti omnes et ante Lambinum vulgati. Is enim, praeeunte Cl. Puteano, edidit *de Claſtidio.* quod retinuere reliqui, ac tuetur et nuperus editor; quum tamen Lambinus ipſe fateatur, ex Polybio et Liuio conſtare, Scipionem cum Hannibale de Claſtidio non decertaſſe. quod verum eſt. nil amplius enim, quam illud ſiue oppidum, ſiue vicum, ab Hannibale proditione captum ſcribunt, idque quum iam fugato ad Padum Ticinumque Scipione, traiectoque Pado, Scipionem inſequutus, conſediſſet inter Padum et Trebiam, in ſiniſtra huius ripa. vid. Polyb. 3, 66. 68. 69. Liuius 21, 47 et 48. Idem vero Lambinus negat *Claſtidio* heic locum eſſe. Nam, quid eſt, inquit, *apud Padum Claſtidio decernit?* nonne ſatis eſt dixiſſe *apud Padum,* vt, *apud Rhodanum, apud Trebiam.* Quare aut delendum id cenſet, tamquam aliunde inculcatum, aut legendum, *non longe a Claſtidio.* non male iſta; niſi quod poſterior coniectura haud placet. Nam proelium, de quo heic ſermo eſt, vltra Padum, quem Scipio Placentiam mouens transierat, ad Ticinum, in agro Inſubrium, et circiter V millia paſſuum a Victumuiis, commiſſum eſt, vt adparet e Polybio 3, 64 et 65. Liuio 21, 39 et 45. Iam *Claſtidium* Geographi in Gallia Cispadana collocant haud procul eo loco, vbi Ticinus Pado iungitur. vide Merulam parte 2. Cosmograph. lib. 4. cap. 34. Cluuer. Ital. antiq. l. 10. *Victumuias* autem medio fere inter Placentiam et Cremonam ſitas fuiſſe volunt. Cur igitur Nepos *Claſtidio*, aut *non longe a Claſtidio* pugnatum diceret, cum propiora haberet loca, Victumuias, ipſamque Placentiam? Vereor itaque, ne gloſſema ſit, ab aliquo profectum, qui Claſtidium ſub id

2 ſaucium inde ac fugatum [4] dimittit. Tertio idem Scipio cum collega [5] Tiberio Longo apud Trebiam [6] aduerſus eum venit. Cum his manum conſeruit: vtrosque [7] profligauit. Inde per Li-

4. ſaucium inde fugatum *MS. Voſſ.* 2. ſauciumque inde ac fugatum *MS. Voſſ.* 1. ſauciumque inde fugatum *MS. Ax.* — 5. collegio *MS. Voſſ.* 3. *Statim* Tito *Ed. Ald.* T. *Ed. Mag.* [Ti. *Ed. Lamb.*] *Sed* Tiberio *MS. Mag. Ed. Iens. Med. Arg. Par. Long.* [*Bos. et ſeqq. vid. interpretes ad Liu.* 2, 44. *p.* 436. *et libr.* 22, 57. *p.* 680. *ed. Drakenb. de ſcriptura huius praenominis.*] — 6. ap. Trebiam. *Sic etiam MS. Boecl. Leid.* 2. *Sau. Gif. Put. Ax. Voſſ.* 1. 2. 3. *Edd. noſtri veteres. Sed* ad Trebiam *Ed. Lamb. Steph. Boecl.* [*Atque Arntzen. ad S. Aur. Victor. de vir. ill. cap.* 62. *nr.* 2. *praeferre videtur* ad Trebiam, *et eiusmodi loquutionis quam plurima congeſſit exempla. vid. Stau. ad ed.* 3. *qui tamen codd. et Bos. ſequutus, h. l. nil mutat.*] — 7. vtrumque *Ed. Lamb. Sed* vtrosque *etiam MS. Leid.* 1. 2. *Voſſ.* 1. 2. 3. *Mox* inde Ligures *Ed. Par. Ald. et* Apeninum *Ed. Iens. Med. Arg. Par.* [Apoeninum *Ed. Long.*] *Statim* transiit *etiam Ed. Iens. Med. Arg. Long. Steph. Gebh. Keuch.* [*Bos. Ith. Wetz. Schmied.*] *Sed* transit *al.* [*Lamb. Heus. Stan. Harl. Tzſchuck.* 1. 2.

tempus captum fuiſſe legerat. etſi id pro certo adfirmare non auſim. [v. varr. lectt.]

apud Padum decernit etc.] Vide Silium lib. 4.

2 *Tiberio Longo*] Hoc viro praenomen eſt et apud Polybium, Appianum, Ampelium, Eutropium, Caſſiodorum. Male igitur Aldus et Magius reponunt, *Tito.* Liuius, ad quem prouocant, hoc loco etiam in optimis edd. mendoſus eſt, vt iam Lambino ac Schotto monitum. et apud eumdem 23, 37 ac 30, 44. *Tiberius* vocatur. Fuitque hoc praenomen et aliis e gente Sempronia, vt paſſim e nummis, lapidibus et ſcriptoribus antiquis videre eſt. Ceterum apud Ampelium, vbi *Tiberius Claudius* dicitur, haud dubie poſterior vox a gloſſa eſt. Ampelius ſolum *Tiberium* dixit, vt *Scipionem, Flaminium, Paullum, Varronem, Gracchum, Marcellum.* Hunc *Longum* nonnulli *Sempronium Gracchum* vocant: neſcio, quam bene.

ad Trebiam] [Hodie *Treui.*] Sic Liuius quoque loquitur 21, 48. 49. et eiusdem libri epitome. At *apud Trebiam* eſt etiam apud Ampelium, qui ſua e Noſtro, vt videtur, deſumſit.

vtrosque profligauit] Sic et Oroſius 4, 14. Ac iam fugientibus Romanis ſuperueniſſe Scipionem, Appianus, (qui et ſauciatum ait,) et Silius referunt. Sed Polybius 3, 70. ac Liuius 21, 53. negant proelio interfuiſſe, quippe adhuc aegrum ex vulnere. Vtcunque ſit, *vtrosque profligatos* dici poteſt, quoniam vtriusque exercitus fuſi. Quamquam et Florus, Scriptor de viris illuſtribus, Eutropius, Ampelius, alii, ſolummodo Sempronium ad Trebiam victum, ſcribunt. Ceterum pro

gures Apenninum transiit, petens Etruriam. [8] Hoc itinere adeo graui morbo adficitur oculo- 5
rum, vt postea numquam dextero [9] aeque bene vsus sit. Qua valetudine [10] quum etiam nunc [11] premeretur lecticaque ferretur: C. Flaminium Cos. [12] apud Trasimenum [13] cum exercitu insidiis

Brem.] — 8. hetruriam *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Long. Mag. Steph. Gebh. Keuch.* — 9. dextero. *Aberat a MS. Leid.* 2. *Sed* dextro *Ed. Iens. Med. Par. Ald. Lamb. Patau.* [*Tzschuck. Wetz. Brem.*] — 10. valitud. *Ed. Iens. Med. Par. Ald. vbique.* — 11. cum etiam nunc. *Sic quoque MS. Ax.* [*Ed. Bos. Stau. Tzschuck. Harl. Wetz. Heinr.* quum etiamnunc, *coniunctim, h. e. etiamnum, adhuc. Brem. contra Tzschuck.* nunc *interpretatur, eo tempore, quo sequentia contigerunt, et Wetz. explicat, hoc ipso tempore.*] *Sed* tum etiam nunc *MS. Boecl.* quum etiam tum *MS. Voss.* 1. *Leid.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Long. Mag. Boecl. Heus* [*Ith.*] quam etiam tunc *MS. Voss.* 3. *(in quo fere semper vel* quam, *vel* quem *pro* quum *scribi solet:)* cum etiam, *omisso τῷ* nunc, *Ed. Par. Ald. Lamb. Steph. Gebh. Keuch. Patau.* — 12. consulem *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald.* — 13. Transimenum *MS. Leid.* 2. *Ax. Voss.* 2. 3. Thrasimenum

vtrosque edunt alii *vtrumque*, sed editam lectionem confirmat etiam MS. Leid. et similis loquutio supra 20, 2. 2.

Apenninum transiit] Ita fere et Silius sub finem libri 4. Orosius 4, 14. Sed Liuius 21, 58. 59. et 22, 1. scribit, conatum quidem transcendere Apenninum, sed vento et imbribus prohibitum, degressum Apennino, retro ad Placentiam castra mouisse, ibique cum Sempronio denuo conflixisse. Polybius 3, 77 sqq. et reliqui de transitu Apennini plane nihil.

3 *Graui morbo adficitur oculorum*] De Sertorio habes apud Gellium 2, 27. De Hannibale adde Silium fine 4. Eum vero alii non in transitu Apennini, sed dum per paludes in Etruriam ducit, morbum oculorum contraxisse scribunt. [conf. Polyb. 3, 79. Liu. 22, 2. Harl. not. ad nostrum locum, et Stau. ad ed. 3. qui Ducker. dum Nepotem alios sequutum esse auctores ad loc. Liuii autumat, docte refutat.]

cum etiam nunc premer.] Sic rescripsi, praeeunte MS. Boecl. in quo erat, *tum etiam nunc prem.* notum est *t* et *c* passim in MSS. permutari. Vulgo erat, *cum etiam tum* (vel *cum etiam*) *prem.*

insidiis circumuentum] Plane sic Epitome Liuii 22. *insidiis ab Annibale circumuentus, ad Thrasimenum lacum cum exercitu caesus est.* Eas vero describunt Polybius 3, 83. et seq. Liuius 22, 4. Appianus p. 319. Silius 5. princ. Florus 2, 6. 13. Vt mirer, id in nupera Lugdunensi editione, verbis Salmasii, in dubium vocari. Immo ne Florum quidem recte notari a Salmasio, Liuii narratio docet.

circumuentum occidit. Neque multo post C. Centenium propraetorem,[14] cum delecta manu saltus occupantem. Hinc in Apuliam peruenit. 4 Ibi obuiam ei venerant duo Consules: C. Terentius,[15] et L. Paullus Aemilius. Vtriusque exercitus vno proelio fugauit: Paullum[16] Consulem occidit, et aliquot praeterea Consulares: in his[17]

Ed. Ald. Thrasymenum *Ed. Mag. Steph.* [*Conf. Liu.* 22, 7.] — 14. propraetorem. *Sic MS. Ernst.* [*Ed. Bos. Wetz.*] *Sed* praetorem *MS. Leid.* 2. *Voss.* 1. 2. 3. *Edd. nostri omnes.* [*etiam nostri fere omnes: idque rectius. Nam consules et praetores saepe ponuntur pro proconsulibus et propraetoribus; dicuntur quoque de magistratibus prouincialibus. v. Perizon. Animadu. hist. c.* 4. *p.* 317 *sq. ed. Altenburg. et Stau. ad ed. mai. et min.*] — 15. Terentius. *Ita etiam MS. Leid.* 2. *Voss.* 3. *Sed* Terentius Varro *Ed. Lamb. Keuch. Mox* Paullus *aberat a MS. Leid.* 2. *Voss.* 3. *Ed. Ien. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Steph. Gebh. Statim* Aemylius *Ed. Ald. Long. Mag.* — 16. Paullum. *Sic quoque MS. Leid.* 2. *Voss.* 1. 2. 3. *Sed* L. Paullum *Ed. Lamb. Patau.* Paulum *Ed. Long. et al.* [*De rectiore scriptura τῦ* Paullus, *cum gemino* l, *v. Ducker. ad Flor.* 2, 6, 17. *et Tzschuck. ad Eutrop.* 3, 10, 1. *init.*] — 17. in iis *MS. Voss.* 1. in is *MS. Leid.* 2.

occidit] A Gallis occisum, ait Polybius: ab Insubre equite, Ducario, Liuius 21, 6. [v. etiam 22, 7. 5.] Silius fine lib. 5. [add. Stau. ad ed. 3.]

C. Centenium] Sic et Polybius, Liuius, Appianus, Zonaras vocant. Estque et *M. Centenius Paenula* apud Liuium 25, 19. et *P. Centenius Vrsio* apud Gruter. 768, 11. Male igitur Polybii 3, 86. interpres *Centronium* reddidit.

propraetorem] Fidenter ita rescripsi, auctoritate codicis Ernstiani, ac Liuii 22, 8. Praetorem non fuisse, etiam Appianus iudicio est: Κεντήνιον αὐτοῖς τινὰ τῶν ἐπιφανῶν ἰδιωτῶν, οὐδεμιᾶς ἀρχῆς παρούσης, ἐπέστησαν. Zonaras στρατηγὸν vocat. quod male interpres vertit *praetorem.*

cum delecta manu] *Cum octo millibus.* Sic enim Appianus de B. Hannib. c. 10. 11. Κεντηνίῳ ἤδη τοῖς ὀκτακισχιλίοις τὰ στενὰ προειληφότος. Ac totidem millibus et paullo ante, Centenium praefectum, ait. [cum quatuor millibus secundum Polyb. 3, 86. et Liu. 22, 8. neuter vero de saltibus aliquid memorat.]

4 *C. Terentius*] *Varro* addit ed. Lamb. et aliae. sed abest antiquioribus. quemadmodum et τὸ *Paullus.* Apud Eutropium [3, 10. vbi v. Tzschuck. p. 146.] male *Publii* praenomen ei tribuitur.

vtriusque] MS. Boecler. *et vtriusque.* Mox Col. et aliae, *exercitum.* quomodo cap. 11, 1, *classis ab vtrisque in proelium deducitur.* [Intelligitur nobilissimum illud proelium apud Cannas, Apuliae vicum, vbi perierunt plus 50,000 Romano-

Cn. Seruilium Geminum,[18] qui anno superiore[19] fuerat Consul.

V. Hac pugna pugnata, Romam profectus,[1] nullo resistente, in propinquis vrbis[2] montibus moratus est. Quum aliquot ibi dies castra habuisset, et reuerteretur Capuam: Q.[3] Fabius Maximus dictator Rom. in agro Falerno se ei[4] obiecit. Hic[5] clausus locorum angustiis, noctu si- 2

18. Cn. Seru. Geminum. *Ita etiam MS. Mendos.* [*Ed. Bos. et seqq.*] *Sed* P. Seruilium Geminium *MS. Leid.* 2. *Voss.* 2. 3. *Ax. Ed. Iens. Med.* (*in quo vitiose est* Germinium,) *Arg. Par. Ald. Long. Mag. Steph. Etiam in Gebh. est* Geminium. — 19. superiore anno *MS. Ax. Voss.* 1. 2. 3. *Leid.* 2.

1. profectus est *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Heus. Patau.* [*Stau.* 3. *Tzschuck.* 1. 2. *Ith. Brem. in quibus igitur edd. interpungitur:* profectus est, nullo resistente. In prop. *etc.*] — 2. vrbis. *Abest ab Ed. Keuch.* [*sed additum est in ed. Keuchen. Hafnienst.* vrbi *malit Kapp. sed* vrbis *haud improbant Stau. ad ed.* 3. *et Heusing.*] — 3. Quintus *Ed. Iens. Med. Par. Ald. Long.* Quint. *Ed. Arg. Mox* 10. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Long.* [*quae varietas notatu vix digna est.*] *Dein* in agro Salerno *Ed. Par.* — 4. ei se *Ed. Iens. Med. Par. Ald. Mag.* — 5. hinc *Ed. Lamb. Keuch. Patau.* [*v. not.*] *et* clausis *Ed. Ieus. Med.*

rum. v. Polyb. 3, 110—119. Liuium 22, 43 [qq.]

Cn. Seruil. Geminum] Sic et in membranis Schotti fuit.

1 *Hac pugna pugnata, Romam prof.*] Semel monendum est, in hac tota narratione saepius a Polybio, Liuio, aliisque Nepotem dissentire, praesertim quod ordinem rerum gestarum attinet. E. g. quae de Fabio heic refert, plerique, antequam et duo consules ad Cannas vincerentur, et ipse Romam proficiscereturr, contigisse scribunt. Ceterum qu. edd. habent *profectus est.* Dicerem legendum esse, *profectus, et nullo resistente in pr. v. m. m. est:* nisi huiusmodi ἀσύνδετα passim Nepos amaret.

in propinquis vrbis montibus] Ad Anienem fl. Vide Liuium 26, 10. 11.

Q. Fabius Max. dictator] Ipse Liuius *dictatorem iterum* 22, 9. et passim in sequentibus *dictatorem* vocat. [v. Drakenb. et reliquos interpret. ad Liu. 22, 9. 7. Ab eodem Liu. (qui ex ordine temporis res curatius enarrat,) 22, 8. 6. Q. Fabius Maximus dicitur *prodictator* tum creatus esse a populo. Sed ordinem rerum gestarum confundit Nepos. Nam hoc ante pugnam Cannensem factum esse, ex Liuio 22, 16 et 17. perspicitur. v. Stau. ad ed. min. et Tzschuck. ad ed. 1 et 2.]

2 *Hic clausus*] Sic quoque cod. Leid. 1. alii *Hinc clausus.*

ne vllo detrimento exercitus se expediuit. Fabio, callidissimo imperatori, verba dedit.[6] Namque, obducta nocte,[7] sarmenta in cornibus iuvencorum deligata incendit, eiusque[8] generis multitudinem magnam dispalatam immisit.[9] Quo repentino obiectu viso, tantum terrorem[10] iniecit exercitui Romanorum, vt egredi extra vallum
3 nemo sit ausus. Hanc post rem gestam non ita multis diebus, M. Minucium[11] Rufum magistrum equitum, pari ac dictatorem imperio, dolo pro-

Arg. Par. Ald. Long. Stau. 1. 2. [*Harl.*] — 6. dedit verba *Ed. Iens. Med. Arg. Long. Mag. Steph. Gebh. Keuch. Patau.* — 7. obducta [*scil. coelo*] nocte. *Sic MS. Ax. Voss.* 1. 2. 3. *Leid.* 2. *Ed. Mag. Lamb. Sau.* [*Bos. Stau. Heus. et seqq. recte et proprie de noctis progressu. Atque tertia noctis vigilia id factum esse tradit Polybius* 3, 93. *nec dissentire videtur Liuius* 22, 16. *fin. (vbi v. Drakenb.) qui* primis tenebris noctis *id armentum accensis cornibus ad montes actum esse narrat. Nam primum de initio et molimine adparatus intelligi potest: dein in illa regione serius nox s. tenebrae obducuntur coelo.*] *Sed* adducta nocte *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Vltrai. Mox* iuuencorum *etiam MS. Ax. Voss.* 1. 3. *Sed* iumentorum *MS. Leid.* 2. *Voss.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Keuch. Patau. Statim* diligata *Ed. Med. Arg. Long.* — 8. eiusque. *Sic etiam MS. Voss.* 1. — 9. [emisit *pro* immisit *coniecit Heusing. quem videbis. Sed haud necessarium est, atque contra codd.*] — 10. terorem *Ed. Iens. Med.* — 11. inimicum *MS. Voss.* 1. Numitium, *omisso praenomine, MS. Ax.* Minutium *Ed. Iens.*

6 *sarmenta in cornib. iuuencorum delig. incendit etc.*] Silius lib. 7, 314 sqq. *sarmenti maniplos* vocat. adde Polyb. 3, 93. et Appian. Annibal. p. 321 et seq. [Liu. 22, 16. fin. v. varr. lectt.] qui omnes *boum* cornibus haec adligata aiunt. Itaque non dubitaui fide MS. Boecl. *iuuencorum* reſcribere, pro *iumentorum:* praesertim quum eadem voce et Silius vtatur: *Vt passim exsultent stimulante dolore iuuenci.* [conf. tamen Stau. ad ed. 3. at quoque Harles. not.]

7 *Pari ac dictatorem imperio*] Quod numquam antea factum erat. Vide Polyb. 3, 103. Liuium 22, 25. Plutarchum l. c. Appian. p. 154. Dionem Cass. lib. 1. in exc. Peiresc. p. 595.

productum] Sic reſcripsi fide MSS. Schotti et Boecl. etsi repugnante Gebhardo, pro *perductum*, quod antea omnes editiones occupauerat. Nam sic alii quoque, iique optimi, scriptores loquuti, vt docebit Index. Rem ipsam latius narrant Polybius 3, 103. 124. Liuius 22, 28. Silius lib. 7, 311 sqq.

ductum[12] in proclium, fugauit. Ti. Sempronium[13] Gracchum, iterum Conſulem, in Lucanis abſens in inſidias inductum ſuſtulit.[14] M. Claudium Marcellum quinquies[15] Conſulem, apud

Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Patau. Statim Ruffum *Ed. Med. Arg. Long.* [*v. Drakenb. ad Liu. 22, 8, 6. p. 541. tom. III.*] — 12. productum. *Sic MS. Mendos. Ax. Boecl. Voſſ. 2.* [*Ed. Bos. 2. (vid. not.) Stau. (qui de poteſtate τῶ* producere *et conſuſione τῶν* per *et* pro *in codd. multus eſt,) et ſeqq.*] *Sed* perductum *MS. Voſſ. 1. 3. Leid. 2. Ed. Iens. Med. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos. 1. Patau.* pductum *Ed. Arg. Par. Ald.* — 13. F. Sempr. *MS. Leid. 2.* Sempr. *MS. Voſſ. 3.* T. Sempr. *Ed. Iens. Med. Par. Ald. Long. Mag. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Patau. Statim* Grachum *Ed. Arg.* Graccum *Ed. Par. Ald.* — 14. ſubſtulit *Ed. Med.* — 15. quin-

Ti. Sempron. Gracchum] *Tiberii* praenomen reſtitui Graccho huic e Liuio 23, 24. 25. Valerio Max. 5, 1. et Chronico Caſſiodori: quum vulgo omnes ſcripti typisque vulgati *Titum* vocent.

iterum Conſulem] Ἀνθύπατον vocat Appianus, *proconſulem* Oroſius 4, 16. Recte. nam periit anno V. C. IↃXLI, Flacco et Ap. Claudio Coſſ. Lucaniam prouinciam nactus; vt e Liuio manifeſtum eſt. conſul autem iterum fuit cum Q. Fabio Maximo filio, anno IↃXL: non autem IↃXCI, Olympiad. CLIV tertio, cum M. Iuuentio, vt, immani anachroniſmo, adnotat Keuchenius. nam is alius a noſtro fuit. Non male tamen Nepos *conſulem iterum* dicere potuit, qui bis conſulatum geſſerat. quomodo *ter conſulem* Vitellium dixit Tacitus 14, 56. 1.

in inſidias inductum ſuſtulit] Fraude Flauii, Lucani hoſpitis. Vide Liuium 25, 16. 17. Appianum p. 333. Silium 12. Oroſium l. c. Lambinus mallet *inlectum*. ſine cauſſa. Vide infra ad c. 9. 3.

quinquies Conſulem] *Quintum* reponi vult Schottus auctoritate Varronis et Ciceronis apud Gellium 10, 1. putatque librarium imperitum ex compendii nota *V* exſcripſiſſe *quinquies*. Sed Gellius ſolum negat; recte dici *conſul tertio*, non item *ter*. Neque potuit negare: nam ſic omnino loquuti veteres. Plinius N. H. 16, 40. *Mucianus ter conſul.* Tacitus 24, 56. 1. *Niſi forte te Vitellio ter conſuli praeponis.* Idem Agric. 44, 2. *Natus erat Agricola Caio Caeſare ter conſ.* Sic enim habent vetuſtiſſ. editiones, Romana, Veneta, Rhenani. etſi poſtea, neſcio quo auctore, reſcriptum eſt *tertium*. Equidem vir ſummus, Aug. Buchnerus, non dubitabat eo loco legendum *Caio Caeſ. primum conſule.* Sed nec ita ſolet Tacitus; et primum conſulatum Caius non Kalendis Ianuariis, ſed Iuliis; nec ſolus, ſed cum patruo Claudio, iniit; Suetonio cap. 19. et Dione 59. teſtibus. Solum tertium, vt ex eodem Suetonio cognoſcimus, ſolus iniit. Non autem

4 Venusiam pari modo interfecit. Longum est enumerare proelia. Quare hoc vnum satis erit dictum, ex quo intelligi possit,[16] quantus ille fuerit. Quamdiu in Italia fuit, nemo ei in acie restitit, nemo aduersus eum post Cannensem pugnam in campo castra[17] posuit.

1 VI. Hic inuictus patriam defensum reuocatus, bellum gessit aduersus P. Scipionem, filium

quies. *Sic etiam MS. Leid.* 2. *Voss.* 1. 2. 3. — 16. posset *MS. Leid.* 2. *Voss.* 1. *Ed. Iens. Med. Arg. Ald. Long. Deinde* Canesem *Ed. Iens.* Canensem *Ed. Med. Arg.* — 17. castro *MS. Voss.* 3.

nomen accipiebat annus, nisi ab iis Coss. qui Kal. Ian. magistratum inierant. Quare neque *Cato primum consule* natus Agricola dici potuit, praesertim quum natus fuerit Idibus Iuniis: nec alii, quam *tertio*, illius consulatui heic locus est. Sed de his plura, deo dante, ad ipsum Agricolam Taciti. Porro quum Latine dicatur *ter consul*, quis dubitet etiam *quinquies consulem* dici posse?

interfecit] De quo Liuius 27, 27. Appianus p. 342. Silius 15. Plutarchus Marcello etc.

4 *Quare h. v. sat. er. dictum*] *Postrema vox*, ait Schottus, *de mendo suspecta est, et a glossa irrepsisse apparet: nisi quid doctis fecus videtur.* Immo caret omni mendi suspicione. Vide not. ad 15, 4. 6.

nemo ei in acie restitit etc.] Plane sic Diodorus 26. in exc. Peiresc. p. 301. ὥστε διὰ τὸ πλῆθος τῶν κατακοπτομένων ὑπ' αὐτῶν, μηδένα ποτὲ τολμᾶν ἔτι κατὰ στόμα μάχεσθαι πρὸς αὐτόν. [add. Stau. et Harles.]

1 *Hic inuictus*] Diodorus loco iam laudato: ἀήττητος ἐν πάσαις ταῖς μάχαις ἐγένετο. Et paucis interiectis: τὸν γὰρ ἀήττητον Ἀννίβαν ἠνάγκασεν (Scipio scil.) ἄνευ μάχης καὶ κινδύνων ἐκ τῆς Ἰταλίας ἐκχωρῆσαι. [v. Stau. ad ed. min.]

reuocatus] Vide Liuium 30, 9 et 19. Appianum Libyc. p. 12. Annibalic. p. 346. Orosium 4, 19.

aduersus P. Scipionis filium] Ἀνεσορησία est manifesta, inquit Schottus. Scipionis enim Africani maioris filius ob inualetudinem bello abstinuit, etsi praetorius fuit, hinc et *valetudinarius* dictus. Scipionem Aemilianum adoptauit. Sequor igitur libenter codicis mei auctoritatem, *aduersus P. Scipionem, quem ipse primum etc.* Haec ille. quae nollem doctiss. viro excidisset. Is enim Scipio, cuius cum filio Hannibalem in Africa bellum gessisse Nepos ait, non Africanus maior, sed eius pater intelligendus est, qui primus in Italiam transgresso Hannibali apud Ticinum occurrit, ab eoque fugatus est. Cuius filius postquam in Hispania res maximas aduersus Poenos gesserat, in Africam profectus, pluribus proeliis vicit Carthaginienses. Igitur ab his Hannibal reuocatur, et cum Scipione primo in colloquium venit, mox acie congressus succumbit. In re manifesta non alium testem, quam ipsum Hannibalem, ad-

eius,[1] quem ipse primum apud Rhodanum, iterum apud Padum, tertio apud Trebiam fugauerat.[2] Cum hoc, exhaustis iam patriae facultatibus, cupiuit in praesentiarum[3] bellum compone- 2

1. P. Scipionem *MS. Voss.* 3. *Mendos. Ax. Boecl. Ed. Med. Par.* [P. Scipionem filium *Ed. Long. Mag.* P. Scipionis filium *Ed. Lamb. Bos. Stau. Wetz. Stau. tamen ad ed.* 3. *legendum esse putat*, P. Scipionem, P. Scipionis filium, *et Heusingeri lectionem, quam nos quoque adoptauimus, reiicit: at frustra. Nam*] P. Scipionem filium eius *MS. Leid.* 2. *Voss.* 1. *Ed. Heus.* [*Harl. Ith. Brem. Schmied. Heinr. Pausl. in textu: Pausler. tamen in notis opinatur, a Nepote tantum scriptum fuisse*, bellum gessit aduersus Publium Scipionem. Cum hoc *etc. reliqua autem a quodam inserta siue interprete siue alio, hinc enatam esse insignem illam lectionis varietatem.*] — 2. quem ipse apud primo Trebiam fugauerat *MS. Boecl. A MS. Voss.* 2. *aberant verba*, quem ipse primum. *Pro* fugauerat *erat in MS. Voss.* 1. 3. fugauit: *in Voss.* 2. fugat. *MS Ax.* quem ipse primo apud Trebiam fugarat. — 3. in praesentiarum. *Sic etiam MS. Ax. Sed* in praesensiarum *MS. Voss.* 2. 1 praesentiarum *Ed. Iens. Med.* impraesent. *Ed. Arg. Par. Ald. v. Graeuius ad auct. ad Heren.* 2, 11. *p.* 75. [*et Cellar. ac Stau. in ed.* 3. *ad nostr. loc.* in praesentia [rerum] *Ed. Wetz. Kapp. explicat* in praelentia tum *pro* nunc quidem. *sed adiectum* tum *languere iudicat Tzschuck. atque voc. contractum coaluisse putat ex* praesentia rerum; *et iam Vossius voc. id esse contractum et corruptum suspicabatur*

vocabo; qui in colloquio cum Scipione Africano apud Liuium 30, 30. *Hoc quoque ludibrium*, inquit, *casus ediderit fortuna, vt cum patre tuo consule ceperim arma; cum eodem primum Romano imperatore signa contulerim; ad filium eius inermis ad pacem petendam veniam.* E quibus adparet, non solum nihil incommodi editam lectionem habere; sed etiam alteram Schottiani codicis, quam et in suo Boeclerus reperit, ferri nullo modo posse. Is enim Scipio, quem Hannibal apud Padum et Trebiam fugauerat, diu ante in Hispania cum Cneio fratre occubuerat, quam in patriam Hannibal rediret. Ceterum cum in duobus MSS. vt diximus, legatur *aduersus P. Scipionem, quem;* in aliis autem, vt expressimus: credam Nepotem scripsisse: *adu. P. Scipionem, P. Scipionis* (vel, *eius*) *filium, quem etc.* Certe *filii* vox abesse non potest, nisi, quae sequuntur, spuria esse dicamus. Ea vero in MS. Boecl. sic habent: *quem ipse apud primo Trebiam fugarat. cum hoc etc.*

apud Rhodanum] Vide quae diximus ad c. 4, 1.

2 *Cupiu. bellum componere*] Prolixe haec Polybius 15, 5. et deinc. Liuius 30, 29 et seqq. breuius Appianus Libyc. p. 21.

re, quo valentior poſtea [4] congrederetur. In colloquium conuenit, conditiones [5] non conuene-
3 runt. Poſt id factum [6] paucis diebus apud Zamam cum eodem conflixit: pulſus, (incredibile [7] dictu,) biduo et duabus noctibus Hadrumetum [8] peruenit, quod abeſt a Zama [9] circiter millia
4 paſſuum trecenta. In hac fuga Numidae, qui

ex in, praeſentia, rerum.] — 4. poſtea *aberat a MS. Voſſ.* 3. — 5. condictiones *MS. Voſſ.* 2. — 6. quod id factum *MS. Voſſ.* 3. — 7. (incredibile dictu). *Abſunt vnci ab Ed. Iens. Med. Arg.* [*Tzſchuck. Harl. Brem. parum refert.*] *In Med. eſt* ductu. *Statim* biduo *Ed. Iens.* — 8. hasdrūmtum *MS. Boecl.* Hasdrumentum *MS. Ax.* Adrumentum *MS. Leid. 2. Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. vbique.* Hadrumentum *MS. Voſſ.* 1. 3. Hasdrumentum *MS. Voſſ.* 2. Hadrumetum *Ed. Heus. vbique.* [*Harl. Tzſchuck.* 1. 2. *Brem. quam ſcripturam equidem praetuli. v. Harl. ad Cellar. orthogr. lat. p.* 108. *et* 161. Adrumetum *Ed. Lamb. Bos. et al.*] — 9. qui *pro* quod *Ed. Med. Arg. Par. tum* ab Zama

3 *Apud Zamam cum eod. conflixit*] Deſcribunt hanc pugnam Polybius 15, 9 et ſeqq. Liuius 30, 32. et deinc. Appianus Libycis, Oroſius 4, 19. [Hodie Zamora in regione Conſtantia.]

Adrumetum] Phoenicum, in Byzacio, coloniam, quae Graecis Ἀδρύμη, Ἀδρύμης, Ἀδρύμητος, et Ἀδρύμητον· Hieronymo, Aethico, aliisque *Hadrumetus*, et in ſaxo veteri apud Gruter. p. 362, 2. *Colonia Concordia Vlpia Traiana Auguſta Frugifera Hadrumetina.* [Hodie Mahometta, in regno Tunis. conf. Liu. 30, 35. Polyb. 15, 15.] Quum in MS. Boecl. ſit *hasdrū mt'u*, et mox *hasdrumenti*; auctor videri poſſit ſcripſiſſe *Hasdrumetum*, e Punico חצרומאתן. ſic enim Poenos vocaſſe vult Bochartus de coloniis Phoenic. 1, 24. Etſi Reineſius de lingua Punica 8, 15. dictam putat חצר מות, vel חצר א חצרימות vel חצרי, et מות, quaſi Plutonis regiam et domicilium mortis. Sic ex עזרובעל *Hasdrubal*; ex עזרא *Eſdra* etc. Nil tamen mutare auſim, niſi conſenſus aliorum codd. accedat. *Adrumetum* etiam Liuius, Plinius, Tacitus, alii vocant.

millia paſſuum trecenta] MSS. Boecl. et Leid. [Voſſ. 1. 2. 3.] *millia paſſus trec.* [Sunt 75 miliaria germanica. Sed ſecundum Appian. de reb. Pun. c. 47. (ad quem locum v. Schweighäuſer. p. 413. vol. III. et Harles. ad noſtrum locum,) Hannibal intra biduum duasque noctes ad tria ſtadiorum millia, h. e. 375 M. P. vel 94 miliaria germanica, emenſus Hadrumetum peruenit.] Mox qu. edd. *cum eo acie exceſſerant.* non male. Statim Lambinus legendum cenſet *nouis dilectibus*, nec dubitat, quin libri MSS. ſic habeant, niſi et ipſi mendoſi ſint. Atqui nec libri ſic ha-

ſimul cum eo ex acie [10] exceſſerant, inſidiati ſunt ei: quos non ſolum effugit, ſed etiam ipſos oppreſſit. Hadrumeti reliquos ex fuga [11] collegit: nouis delectibus [12] paucis diebus multos contraxit.

VII. Quum in adparando acerrime eſſet occupatus: Carthaginienſes bellum cum Romanis compoſuerunt. Ille nihilo ſecius exercitui poſtea praefuit, resque in Africa geſſit, [1] itemque Mago frater eius, vsque ad P. Sulpicium [2] et C. Aure- 1

MS. Voſſ. 2. *et* millia paſſus *Ed. Mag. v. not.* — 10. ex acie. *Sic MS. Leid.* 2. *Voſſ.* 1. 2. 3. *Sed* acie, *omiſſa praepoſitione, Ed. Long. Steph. Gebh. Keuch.* — 11. e fuga *MS. Voſſ.* 2. *Ax.* fuga *MS. Leid.* 2. — 12. delectibus. *Sic MS. Leid.* 2. *Voſſ.* 1. 2. 3. [*Ipſe Lamb. in textu, et omnes mei editi: v. not. Boſii, et conf. Cellarii Orthogr. lat. ed. Harl. p.* 219. *ſq.*]

1. itemque Ma. fr. eius. *Abſunt vnci ab Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Keuch. Bos.* 1. *Patau.* [*Tzſchuck.* 2. *Brem. Wetz. (qui contra Bos. (v. not.) pluribus docent, illa verba non eſſe eiicienda, nec in Nepote, alium ſequuto auctorem, omnia debere curioſius exigi, et vero ex cap.* 8. *et* 9, 3. *intelligi, Nepotem in hac narrationis parte ſibi conſtare,) et Schmied. Quare vncos, quibus Bos. in Ed.* 2. *Stau. Heus. Harl. (vbi v. not.) aliique verba illa incluſerunt, ego remoui. Pauſler. vero illa,* itemque — eius, *e contextu exſulare iuſſit.*] — 2. vsque P. Sulpic. *MS. Voſſ.* 3. *Statim* Caium Aurelium, *omiſſa copula* et, *MS. Leid.* 2. *Ed. Iens. Med. Par. Ald. Lamb. Steph. Gebh. Keuch. Bos.* 1. *Sed* et C. Au-

bent, nec vlla mutatione opus eſt.

1 [*compoſuerunt*] ipſo ſuadente et hortante Hannibale. Polyb. 15, 19. Liu. 30, 35. ſq. Appian. cit. loc. cap. 55. nempe propter exhauſtas ciuium vires, adnotante Tzſchuck. ad ed. 1. et 2.]

itemque Mago frater eius] Superfuiſſe tum Hannonem, Nepotis ſententia, manifeſtum eſt e cap. 8, 1 et 2. Etſi Liuius 30, 18 et 19. vt etiam Ernſtius obſeruat, ex Italia in Africam traiicientem, vixdum ſuperata Sardinia, ex vulnere mortuum ſcribit. Et quamuis nemo veterum vllius rei poſt reditum ex Italia ab eo geſtae, quod ſciam, meminit, (niſi quod Zonaras p. 96. in Italiam remiſſum ait, quod ſine dubio falſum eſt,) habuit tamen haud dubie Nepos auctores ſuos, quos ſequutus eſt. Sed vt haec verba ab eo profecta credam, induci vix potero. Non ita ſolet Nepos. dixiſſet potius, *vna cum fratre Magone.* Igitur e fine commatis 3. repetita et inculcata cenſeo. [conf. varr. lectt.]

2 lium Consules. His enim magistratibus legati Carthaginienses Romam venerunt, qui [3] senatui populoque Romano gratias agerent, quod cum his [4] pacem fecissent, ob eamque rem corona aurea eos donarent, simulque peterent, vt obsides eorum Fregellis [5] essent, captiuique reddе-
3 rentur. His ex Senatus consulto responsum [6] est: munus eorum gratum acceptumque esse: obsides, quo loco rogarent, futuros: captiuos non remissuros, quod Hannibalem, cuius opera susceptum bellum foret, inimicissimum nomini Romano, et nunc [7] cum imperio apud exercitum haberent, [8]
4 itemque fratrem eius Magonem. Hoc responso Carthaginienses cognito, Hannibalem domum

rel. *etiam MS. Ax.* — 3. qui *erat a MS. Voss.* 2. — 4. cum iis *MS. Voss.* 1. 2. 3. [cum his, *scil.* Carthaginiensibus. *Monente autem Heinrichio, tum rectius praeposuisset Nepos*: legati Carthaginiensium.] — 5. Flagellis *MS. Voss.* 1 — 6. nsum *Ed. Ald.* — 7. etiam nunc *MS. Leid.* 2. *Ed. Heus.* [*Ith. Schmied. Heinr. idque melius esse putem.*] — 8. hērent *Ed. Iens.*

2 *Pacem fecissent*] Vide Zonaram p. 97.

cum his] Inepte quaerit Lambinus: *cur non dixit* SECVM? Neque enim cum legatis, sed cum republica Carthaginiensium, pacem Romani fecerant. At *cur non supra*, pergit, LEGATI CARTHAGINIENSIVM? Respondeo, quia perinde erat, vtro modo loqueretur.

vt obsides eorum Fregellis essent] T. Liuius lib. 32. Annal. aliter, inquit Lambinus. Atqui, quae ille 32, 2. memorat, proximo demum anno gesta fuerant, Lentulo et Villio Coss. vt adparet ex initio libri. Quae vero heic comm. 2 et 3. tanguntur, nusquam alibi lego; vt facile adpareat, aliis Nepotem auctoribus, quam Liuium, Appianum, et ceteros, qui exstant, fuisse vsum.

3 *Itemque fratrem eius Magonem*] Quum Nepos Magonem finito bello Punico II. superstitem fuisse putarit, non aussim haec expungere.

4 *Hannibalem domum Magonemque reuocarunt*] Illud *Magonemque*, seu, vt in Boecl. est, *et Magonem*, nec positus vocis, nec, quod mox subiicitur, *vt rediit*, admittit. Nepos dixisset: *vtrumque* (vel *ambos) domum reuocarunt. Huc vt rediit Hannibal etc.* Vir doctus tamen *non deserendum heic Nepotem* existimabat, *ex scriptoribus antiquis rem vnam toties narrantem. Ipsum Liuium profecto post recensitum Magonis obitum libr.* 30, 21. *capite profectos simul Magonem Annibalemque, et vocatos domum scribere.* Atqui non deserimus Nepotem, sed

Magonemque [9] reuocarunt. [10] Hic, vt rediit, [11] praetor factus est, postquam rex [12] fuerat, anno

vbique. — 9. et Magonem *MS. Boecl. Ax.* [*Vncis inclusserunt* Magonemque *Bos. Ed.* 2. *Stau. Heus. Harl. Tzschuck. contra Paussler illa vocc. plane deleuit.*] *Sed vnci absunt ab Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. [*Ith. Wetz. Heinr. Schmied. Atque ego remoui vncos. Secundum enim Liuium* 30, 18. *eadem aestate, qua haec (vid. c.* 17.*) decreta Romae, et in Africa gesta sunt, P. Quinctil. Varus praetor, et M. Cornelius proconsul in agro Insubrium Gallorum cum Magone Poeno, signis collatis, pugnarunt. Mago semine transfixo cadit et ex proelio prope exsanguis ausertur, inferior discedit, et peruenit ad mare in Ligures Ingaunos. Ibi legati ab Carthagine eum adeunt, et primo quoque tempore in Africam traiicere iubent: obsequitur, sed vixdum superata Sardinia, ex vulnere moritur. (cap.* 19.*) Ad Hannibalem, in acie Crotonienssi pugnantem, legati quoque ab Carthagine, vocantes in Africam, iis forte diebus, quibus ad Magonem, venerunt. Romam per eosdem dies, et Magonem et Hannibalem profectos, adlatum est. (cap.* 21.*) Cornelius vero omnia nimis breuiter enarrat, Magonis fata silentio praetermittit, et pergit de Hannibale domum reuocato et praetore, h. e. Suffete, facto tantum verba facere.*] — 10. et reuocarunt *MS. Voss.* 2. — 11. hic cum rediit *MS. Boecl. Voss.* 2. huc vt rediit *MS. Leid.* 1. 2. *Voss.* 1. 3. *Ax. Ed. Keuch.* [*Stau.* 3. *Tzschuck.* 1. 2. *Brem.*] — 12. factus *loco τῦ* rex *MS. Voss.* 3. *statim* fuerit *Ed.*

sciolum, qui hanc vocem inferst textui. Liuius autem neque profectos vna ait, sed nuntium ea de re *Romam adlatum per eosdem dies*, quibus profecti fuerant: neque de ista reuocatione Hannibalis, quae finito bello, sed de ea, quae antea facta est, loquitur. Quare is locus huc plane non spectat. [sed v. VV. LL.]

hic, vt rediit] In MS. Boecl. fuit: *Hic cum rediit.* in Leidensi: *Huc, vt rediit.* quomodo et ed. Gebh. quod verum puto. *Huc* domum puta. Quod si vulgata lectio placet, *hic* pronomen erit, non, vt Ernstius volebat, aduerbium: distinguendumque, vt nos fecimus, commate interposito.

praet- factus est] Sic et Liuius 3. 46, 3. *Praetor factus Hannibal.* Iustinus 31, 2. 6. *consulem tum fuisse* ait. Errat vero vir doctus, qui lib. de repub. Carthagin. sect. 1. cap. 15. haec verba de Magone accipit: seductus, opinor, illo glossemate, *Magonemque:* quum tamen e commate 5. adparcat, de magistratu, quem Hannibal gessit, sermonem Nostro esse. Idem ex h. l. colligit, *Suffetes, deposito magistratu, praetores factos.* nescio, quam bene. Hannibal sane post XXII demum annos praetor factus est, quam rex, h. e. vt ille vult, Suffes, fuerat. *Praetorem* autem, vt arbitror, dixit, quem Aristoteles politic. 2, 9. (aliis 11) στρατη-

ſecundo et viceſimo. Vt enim Romae Conſules, ſic Carthagine quotannis annui bini reges crea-
5 bantur. In eo magiſtratu pari diligentia ſe Hannibal praebuit, ac fuerat in bello. Namque effecit, ex nouis vectigalibus non ſolum vt eſſet pecunia, quae Romanis ex foedere penderetur, [13] ſed etiam ſupereſſet, quae in aerario reponere-
6 tur. [14] Deinde, anno poſt praeturam, Marco Claudio, Lucio Furio Coſſ. [15] Romani legati Car-

Med. — 13. ponderetur *Ed. Med.* [*Inter pacis conditiones (apud Liu. 30, 37.) hoc erat conſtitutum, vt Carthaginienſes* decem millia talentûm argenti, deſcripta penſionibus aequis in annos 50 ſoluerent.] — 14. reponeretur *MS. Leid. 1. Ax. Voſſ. 2. 3. Ed. Heus.* [*Ith. Brem. Heinr. atque ego reſcripſi pro vulgato* poneretur.] — 15. conſulibus *Ed. Iens. Med. Par. vbique. Statim*

γὸν vocat, et inter maximos magiſtratus recenſet. Zonaras certe *maximum Carthaginienſium magiſtratum* vocat, quem Hannibal tunc adeptus eſt. τὴν μεγίστην τῶν Καρχηδονίων ἀρχὴν ἐς εἰς μακρὰν ἐπετράπη p. 97. Et rurſus p. 102. Ἀννίβας δὲ τὴν μεγίστην τῶν παρὰ Καρχηδονίοις ἀρχῶν εἰληφώς. vide Indicem. Annuum fuiſſe, adparet e commate 6. [Magiſtratum vero ciuilem intelligendum eſſe, nec cum Boſio de στρατηγὸς cogitandum, Tzſchuck. ad ed. 1. et 2. praeter alios interpretes monet, idemque, nota, inquit, praepoſterum ordinem, quem aperte ſubnexa arguunt, niſi ita Nepotem ſcripſiſſe velis: *rex factus eſt, poſtquam praetor* (h. e. στρατηγὸς, Liu. 21, 3, 4.) *fuerat.* At Nepos, qui ipſe §. 6. *poſt praeturam* iterum ſcripſit, minus adcurate rem narraſſe videtur. Idem Tzſchuck. de vi et ſenſu vocc. *anno ſec. et vic.* late docteque diſputans, ſenſum hunc elicit: quum 22 annos exercitui praefuiſſet Hannibal, domum reuertens, rex factus eſt ſeu Sufes. Add. Stau. Wetzel. et Harles. not. de h. l. et de Sufetibus.]

vt enim Romae conſules, ſic Carthagine etc.] Liuius 30, 7. *Suffetes, quod velut conſulare imperium penes eos erat,* de Carthaginienſibus loquitur. Feſtus, ſeu potius abbreuiator eius Paullus: *Suffes, conſul lingua Poenorum.*

annui bini reges] Miratur Ernſtius, Nepotem *reges* vocaſſe Suffetes: (idque impropriefactum, etiam Salmaſius cenſebat;) ſuſpicaturque, eum ſcripſiſſe, aut ſcribere voluiſſe, *praetores.* Atqui hunc maximum Carthaginienſium magiſtratum etiam Graeci βασιλέας vocant, Ariſtoteles Politic. 2, 11. Polybius 3, 33. et 6, 49. alii. *Reges* etiam alii Latinorum. Iuſtinus 22, 7. 7. *Bomilcar rex Poenorum.* Oroſius 4, 6. *Imilco rex Poenorum.*

5 *Poneretur*] Pro *poneretur* Leid. elegantius *reponeretur.* Proprium id hac in re verbum.

6 *Legati Carthaginem venerunt*] Vide Liuium 33, 47. et

thaginem venerunt. Hos Hannibal ſui expoſcendi gratia miſſos ratus,[16] priusquam his ſenatus daretur, nauem conſcendit clam, atque[17] in Syriam ad Antiochum profugit. Hac re palam facta, Poeni naues duas, quae eum comprehenderent, ſi poſſent conſequi, miſerunt: bona eius publicarunt: domum a fundamentis[18] disiecerunt: ipſum exſulem iudicarunt.[19] 7

VIII. At Hannibal anno tertio, poſtquam[1] domo profugerat, L. Cornelio, Quinto Minucio[2] Coſſ. cum quinque nauibus Africam acceſſit, in finibus Cyrenaeorum,[3] ſi forte Carthaginienſes ad bellum, Antiochi ſpe fiduciaque, inducere poſſet:[4] cui iam perſuaſerat, vt cum ex- 1

Roma *MS. Leid.* 2. *Voſſ.* 1. 3. *Ed. Patau.* Romanis *MS. Voſſ.* 2. *Sed* Romani *etiam MS. Ax.* — 16. ratus ſui expoſc. gr. miſſos *MS. Ax. Mox* aſcendit *MS. Leid.* 1. 2. *Voſſ.* 1. 2. 3. *Ax.* — 17. clamatque *Ed. Iens. Med.* — 18. fundatis *Ed. Ald.* — 19. dicarunt *MS. Mendos. Voſſ.* 1. *Ax. Leid.* 2. *Ed. Vltrai.* ditarunt *MS. Voſſ.* 3.

1. poſteaquam *MS. Voſſ.* 3. *Statim* domum *Ed. Lamb.* [*Sed vir doctus ad oram exempli mei Lambin. recte ſcripſit*, imo, domo.] — 2. quod inimico *MS. Voſſ.* 3. *In Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Patau. ſcribitur* Minutio. — 3. Cyreneorum *Ed. Iens. Med. Arg. Long. Mag.* — 4. inducere poſſet. *Aberat a MS. Ax. Voſſ.* 2. *et* poſſent *loco τῦ* poſſet *Ed. Arg. Long.*

48. Iuſtinum 31, 1. 7. et 8. Appianum Syriac. p. 88.

nauem conſcendit] Sic et Liuius non ſemel, aliique loquuti. In Leid. tamen erat *aſcendit*. quomodo Terentius Adelphis 4, 5, 69. *Abiit, navem aſcendit, perlit.* vti quidem Guyetus ea verba ordinabat. Variae lectioni haud dubie occaſionem praebuit ſimilitudo inter *a* litteram, et abbreviationem ſyllabae *con:* quod et alibi factum noui.

7 *Domum a fundam. diſtec.*] Tamquam proditoris, et maieſtatis rei. [Sic quoque Romani ſolebant. vid. Liu. 4, 16. Valer. Maxim. 6, 3. Piccart. Obſeruatt. dec. 3, 1. Haec in indice Bos. notata ſunt, et Stau. ad ed. mai. ſimilia Lacedaemoniorum exempla ex Herodoto 6, 72. et Thucydide 5, 63. adfert.]

1 *Domo profugerat*] Sic legunt ed. Col. Vltrai. et quaedam aliae. Male autem Lambiniana: *domum prof.*

Africam acceſſit] *Atqui non modo ipſe eo non acceſſit, ſed ne litteras quidem mittere auſus eſt*, inquit Lambinus, Liuium 34, 60. et Appianum Syriacis c. 8. init. adlegans. Sed

ercitibus in Italiam proficiſceretur.[5] Huc Ma-
2 gonem fratrem exciuit. Id vbi Poeni reſciue-
runt, Magonem eadem, qua fratrem, abſentem[6]
poena adfecerunt. Illi, deſperatis[7] rebus, quum
ſoluiſſent naues, ac vela ventis dediſſent, Han-
nibal ad Antiochum peruenit. De Magonis in-
teritu duplex memoria prodita[8] eſt. Namque
alii naufragio, alii a ſeruis[9] ipſius interfectum
3 eum, ſcriptum reliquerunt. Antiochus autem, ſi
tam in agendo bello parere voluiſſet conſiliis eius,

— 5. proficiſcerentur *MS. Boecl. Voſſ.* 2. *Ed. Arg. Long.* — 6. fratrem abſentem *MS. Mendos. Leid.* 2. *Voſſ.* 1. 2. 3. *Ed. Arg. Long. Boecl. Heus.* [*Stau.* 3. *Tzſchuck.* 1. 2. *Ith. Heinr. atque ego* abſentem, (*quod voc. in reliquis libris editis omiſſum eſt,*) *reuocaui.*] — 7. illis deſperatis *Ed. Iens. Med. Mox* ſoluiſſet *MS. Voſſ.* 3. — 8. prodita *aberat a MS. Boecl. Voſſ.* 2. *Ax.* [*quoniam fortaſſe rarior ea forma viſa fuerit librariis. Sed* memoria prodita *bene dici, interpretes ad Caeſ. B. G.* 1, 13. *fin. et Cortius ad Cic. libr.* 8. *epiſtolar. ad diuerſos, epiſt.* 3, 7. *docuerunt.*] — 9. ſeruolis, *ſine praepoſitione, MS. Boecl. Voſſ.* 2. *Ax.* [a ſeruulis, *quod frequens eſt, probat Heuſinger. Tum* naufragio interfectum *inſolens quidem eſt loquutio; ſed per zeugma vnum verbum cum duobus, diuerſis etiam ſubſtantiuis, de quorum altero proprie, de*

iam ſupra monuimus, Nepotem in hac vita non ſemel alios, quam quos nunc habemus, auctores ſequi.

proficiſceretur] MS. Boecler. et ed. Col. *proficiſcerentur.* ipſe ſcilicet, et Antiochus. Nil tamen muto.

Magonem fratrem exciuit] Vide, quae diximus ad c. 7, 1.

2 *Qua fratrem*] De qua ſupra cap. 7, 7. MS. Schotti et ed. Vltrai. addebant, *abſentem.* [v. varr. lectt.]

duplex memoria prodita eſt] Mox MS. Boecl. *alii ſeruolis ipſius int. eum.* ſcripſit Nepos *alii a ſeruolis.*

3 *In agendo bello*] Lambino videtur inſolens ſermo, *agere bellum:* putatque fortaſſe legendum *gerendo.* Et videri poſſit, abbreuiate ſcriptum fuiſſe *g'endo:* quumque oblitterata fuiſſet notula, quae *er* litteras denotare ſolet, et legeretur *gendo*, ſciolum aliquem inde feciſſe *agendo.* Sed nulla mutatione opus. *Agere bellum*, pro gerere, dixere etiam Caeſar, Liuius, Ouidius, Mela, Curtius, ſicut alii *pacem agere*, et Graeci ἄγειν πόλεμον, εἰρήνην, φιλίαν. de quo videndi duo ſummi viri, Gronouius obſeruat. 2, 3. et Heinſius ad Ouidii Triſtium 2, 230. Et ſaepe ab optimae notae ſcriptoribus haec duo verba confundi, idem Gronouius docet obſeru. 4, 14. [add. Stau. ad ed. 3. et Tzſch.]

parere voluiſſet conſiliis eius] Vide Appianum p. 90. et 94. Iuſtinum 31, 5. Cur autem Han-

quam in ſuſcipiendo inſtituerat, propius Tiberi, quam Thermopylis,[10] de ſumma imperii dimicaſſet. Quem etſi multa ſtulte[11] conari videbat, tamen nulla deſeruit in re. Praefuit paucis na- 4
vibus, quas ex Syria iuſſus erat in Aſiam ducere, hisque[12] aduerſus Rhodiorum claſſem in Pamphylio[13] mari conflixit. Quo quum[14] multitudine aduerſariorum ſui ſuperarentur: ipſe, quo cornu rem[15] geſſit, fuit ſuperior.

altero vero improprie intelligendum eſt, et aliud proprium h. l. periiſſe, *quaſi ſupplendum, ab auctoribus vtriusque linguae ſaepius iungi ſolet. v. ſupra VIII,* 4, 1.] — 10. [*v. not. Atque* propius *cum datiuo rarius ſtrui ſolet.*] *In MS. Leid. 2. et Voſſ. 3. erat* Tiberis. *In Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. eſt* Tyberi. — 11. ſtulta *MS. Leid. 2. Voſſ. 3. Ed. Iens. Med. Par.* — 12. isque *MS. Boecl. Ax.* — 13. Pamphilio *Ed. Iens. Med. Arg. Gebh.* — 14. quo cornu *MS. Mendos.* in quo cum *Ed. Lamb.* — 15. qua rem *pro* quo cornu rem *Ed. Lamb.* quo rem *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long.*

nibalis conſilio non paruerit Antiochus, cauſſam aperit Iuſtinus 31, 6. 1. et deinceps, et Appianus p. 94. Liuius 34, 60. Flor. 2, 8, 6 ſqq.

propius Tiberi, quam Thermopylis] Lambinus et alii edidere *Tiberim* et *Thermopylas*; ſed inuitis, opinor, libris. Reſpicit autem proelium, in quo Antiochus cum Aetolis a Manio Acilio Glabrione conſule victus fuit. de quo Liuius 36, 18. 19. Plutarchus Catone, Appianus Syriacis p. 97, 98. Frontinus 2, 4. 4.

4 *Quas ex Syria iuſſus erat in Aſiam ducere*] Vide Liuium 37, 8. Appianum [de reb. Syr. c. 22. ſq.] p. 100.

adu. Rhodiorum claſſem conflixit] Deſcribit hanc pugnam Liuius 37, 23 et ſeqq. Meminit et Appianus loco modo laudato: itemque Iuſtinus 32, 6. 9. et Oroſius 4, 20. qui duo tamen videntur duo diuerſa proelia confudiſſe.

quo cum] Alii, *in quo cum*. Statim Lambinus edidit, *qua rem geſſit*, offenſus, vt Schottus coniicit, Longoliana lectione, *quo rem geſſit*. Sed in MSS. et aliis edd. legitur, *quo cornu*, vt poſt Lambinum editum. Praeerat autem Hannibal, vt Liuius narrat, ſiniſtro cornu.

fuit ſuperior] Paullo aliter Liuius, qui *multitudine nauium maxime vrſiſſe quidem Hannibalem Eudamum, et circumventurum fuiſſe* ait, *ni, quae in dextro cornu vicerant naues, ad opem ferendam ſuis concurriſſent.* addit tamen ea re factum, *vt ipſe quaequo circum eum erant naues, fugam capeſſerent.* Appianus quoque *redeuntem* e Syria *Rhodos concluſiſſe in Pamphylia, nauesque aliquot illius cepiſſe* ſcribit. ἐπανιόντα Ῥόδιοι κατέκλεισ-

1 IX. Antiocho fugato, verens, ne dederetur, quod ſine dubio accidiſſet, ſi ſui feciſſet poteſtatem, Cretam ad Gortynios [1] venit, vt ibi, [2] quo 2 ſe conferret, conſideraret. Vidit autem vir omnium callidiſſimus, [3] magno ſe fore periculo, [4] niſi quid prouidiſſet, [5] propter auaritiam Cretenſium. Magnam enim ſecum pecuniam portabat,

1. Corthinios *MS. Leid.* 2. Cortymos *MS. Voſſ.* 1. 2. 3. Corthynios *Ed. Iens. Med. Arg. Par.* Cortynios *Ed. Long. Mag.* Cortinios peruenit *MS. Ax.* [Gortyna *vrbs fuit Cretae.*] — 2. vt n. ibi *MS. Boecl.* vt enim ibi *MS. Voſſ.* 2. vt vbi *Ed. Iens. Med.* — 3. callidiſſimus. *Sic MS. San. Put. Gif.* *Sed* clariſſimus *Ed. Par. Ald.* — 4. in periculo *Ed. Lamb.* — 5. niſi id praeuid. *MS. Ax.* niſi id prouid. *MS. Boecl.* *Etiam in Voſſ.* 1. 3. *et Leid.* 2. *erat* prouidiſſet. *Sed* praeuidiſſet *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl.*

σαν εἰς Παμφυλίαν, καὶ τινὰς αὐτῶ τῶν νεῶν εἶλον. Quare et heic alios ſequutus eſt Nepos. [Liuium 37, 24. 4. ſq. turbandis confundendisque cornibus peccaſſe, vberius demonſtrare ſuſtinuit Perizon. in Animadu. hiſtoric. cap. 8. p. 345—347. quod etiam veriſimilius eſſe videtur Drakenb. ad Liuii locum, p. 53. tom. V. Neque is, quamquam, ad Liuium a culpa negligentiae liberandum, quasdam protulit mutationes, vulgato inhaerendum non cenſet.]

1 *Verens, ne dederetur etc.*] Refert hoc et Iuſtinus 32, 4. 3. aitque *admonitum a rege*, quum *ab Antiocho Romani deditionem eius depoſcerent.* Et popoſciſſe eam, etiam e Liuio 37, 54 ſq. cognoſcere eſt.

accidiſſet] [Sic quoque MS. Ax. Sed] MS. Boecl. *decidiſſet.* quod dictum videri poſſit, vt illud 18, 11. 5. *amicorum perfidia decidi.* ſed notum eſt, in MSS. ſaepe *a* et *d*, *c* et *e* permutari. Statim idem codex, *vt n. ibi quo ſe c. d.* An fuit, *vt inibi q. ſ. c. d.?*

2 *Magno ſe fore periculo*] Male alii praepoſitionem addunt, *in periculo*, quam fide MSS. expunxere Schoppius 4, 11. Veriſimilium, aliique, heic et alibi apud noſtrum. Vide Ind. v. *eſſe.*

niſi quid prouidiſſet] Sic reſcripſi, quod in Boecl. erat, *niſi id prouidiſſet.* vulgo enim edunt, *niſi quid praeuidiſſet.* Nempe *prouidere* cauere eſt. Terentius Andr. 1, 3. 3. et Phorm. 1, 4. 5. *Quae ſi non aſtu prouidentur.* Cicero: *Actum eſt de te, niſi prouides.* Fortaſſis autem Nepos absque prouocabulo ſcripſit eadem ratione, *niſi prouidiſſet.* Pro quo cum exaratum eſſet, *niſi praeuidiſſet*, alii, deeſſe aliquid rati, ſupplerunt *id* vel *quid.* quod vt credamus, ipſa varietas lectionis ſuadet. [Bremius arbitratur, *quid* elliptice et more Graecorum κατά τι, *quocumque modo* eſſe interpretandum. Heuſing. *id* quoque retinendum cenſet, quum *prouidere* nihil aliud ſit, quam *praeuidere.*]

de qua sciebat exisse famam. Itaque capit tale 3
consilium. Amphoras complures [6] complet plumbo; summas operit auro et argento. Has, praesentibus principibus, [7] deponit in templo Dianae; [8] simulans, se suas fortunas illorum fidei credere. His in errorem inductis, [9] statuas aeneas, quas secum portabat, omnes sua pecunia complet, easque in propatulo domi abiicit. [10] Gortynii [11] templum magna cura custodiunt, non 4
tam a ceteris, quam ab Hannibale, ne quid ille, [12] inscientibus his, [13] tolleret, secumque duceret. [14]

Keuch. Patau. — 6. quam plures *MS. Voss.* 3. *Statim* implet *MS. Ax.* — 7. has praes. princ. *Sic MS. Leid. Ax. Voss.* 3. [*Ed. Bos.* 2. *Stau. Heus. et seqq.*] *Sed* his praes. princ. *MS. Boecl.* has praes. *MS. Leid.* 2. *Voss.* 1. Corthyniis praesentibus *Ed. Iens. Med. Par.* Corthiniis praesentibus *Ed. Arg.* Gortyniis pntibus *Ed. Ald.* has Gortyniis praesentibus *Ed. Long. Mag. (nisi vt in his editum sit* Cortyniis,) *Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Patau.* — 8. Dyanae *Ed. Iens. Med. Arg. Long. Mag.* — 9. inductis. *Sic MS. Boecl. Ax. Voss.* 1. 2. 3. *Leid.* 2. [*Ed. Bos.* 2. *Stau. Heus. et seqq.*] *Sed* ductis *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Patau.* — 10. abicit *MS. Voss.* 3. — 11. Corinthii *MS. Voss.* 2. Corthynii *Ed. Iens. Med. Arg. Par.* Cortynii *Ed. Long. Mag.* — 12. ne ille *MS. Mendos. Boecl. Ax. Voss.* 1. 2. 3. *Leid.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Long.* [*Stau.* 3.] quid *vncis incluf. Heus.* [*Harl.*] — 13. illis *Ed. Iens. Med. Par. Ald. Lamb.* — 14. secumque duceret. [*h.*

3 *Has, praesentibus principibus*] Sic MSS. Boecl. et Leid. nisi quod ille pro *has* corrupte *his* habet. *Principibus*, intellige ciuitatis Gortynae. Ei voci adscripserat aliquis in margine, *Gortyniis*, quod postea in textum irrepsit, eiecta genuina voce. Vnde nata vulgata lectio, *has Gortyniis praesentibus*. nisi malis, absorpta a τῷ *praesentibus* ob similitudinem voce *principibus*, quod vtraque abbreuiate scripta esset, suppleuisse sciolos *Gortyniis*, quod deesse quid animaduerterent. [Cf. Iustin. 32, 4, 4.]

his in errorem inductis] Sic optimus liber Boecleri: nec aliter legit Gebhardus, vt e notis illius adparet. Proprium id hac in re verbum: quo et alibi hoc significatu decipiendi vsus est, cap. 5, 3. et 9. 3. 1. Vulgo editur *ductis*. Nimirum absorpsit primam syllabam finalis littera vocis praecedentis.

4 *Secumque duceret*] *Asportaret* MS. Schotti et ed. Gebh. *portaret* in plerisque aliis legi-

X. Sic, conseruatis suis rebus, Poenus, illusis Cretensibus omnibus, ad Prusiam in Pontum peruenit: apud quem eodem animo [1] fuit erga Italiam, neque aliud quicquam egit, [2] quam regem armauit [3] et exercuit aduersus Romanos.

e. auferret.] *Sic MS. Boecl. Ax. Voss.* 2. *Ed. Vltrai.* [*Bos.* 2. *Stau. Heus. et seqq.*] *Sed* secumque portaret *MS. Leid.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Boecl. Bos.* 1. *Patau.* secumque asportaret *MS. Mendos. Ed. Gebh. Keuch.*

1. anno *Ed. Iens. Med.* — 2. egit. *Heusing. vncis inclusit, vt suspectum:* [*et in longa doctaque nota suam sententiam explicare atque corroborare studuit.*] *Recte, opinor. vt* 17, 2. 4 nihil aliud, quam bellum comparauit. [*Adsentitur Schmieder; atque Stau. ad ed.* 3. *probabilem esse fatetur hanc coniecturam. Neque tamen contra codd. fidem id verbum exterminare audet; nec Tzschucke vulgatam formam, quippe quae etiam exemplis sustineatur, simpliciter reiiciendam esse censet.*] — 3. armauit et exercuit. *Ita MS. Leid.* 1. *Ax. Voss.* 2. *Ed. Vltraiect.* [*Bos. Stau. Heus. Harl. Tzschuck.* 2. *et seqq.*] *Sed* arm. et exercitu *MS. Boecl.* armarit et excitarit *MS. Voss.* 1. *Leid.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Steph.* [*Tum maiore iure vindicari, et post τὸ* quam *suppleri poterit* vt.] arm. et exercitauit *Ed. Lamb.* armauit et excitauit *Ed. Gebh. Boecl. Keuch.* [*Tzschuck.* 1. *sed inuito ipso, vt in not. ad ed.* 2. *fatetur. Haud inepta est Heinrichii coniectura*, exacuit; *isque laudat Nepot.* 19, 4. quum plurimi ira exacuerentur, *ac Brouckhus. ad Tibull.* 2, 6,

tur. Retinuerunt deinde inepti, tamquam melius, quia vsitatius. Haec Schefferus. Praesertim quum viderent, paullo ante bis ita loquutum Nepotem: quod fortassis et effecit, vt heic quoque id verbi reponeretur.

1 *Prusiam*] Bithyniae regem, de quo passim Polybius, Liuius, Appianus, Iustinus, alii; etiam Cicero de diuinat. 2, 24. et Suidas. Exstat effigies eius in nummis vett. (vnde exhibent Vrsini imagines illustrium, et Patinus in thesauro Numismatum cap. 2.) itemque in nonnullis gemmis annularibus, teste Ioh. Fabro num. 120.

armauit et exercuit] Sic differte legitur in MS. Leid, et ed. Vltraiectina. nec discrepat MS. Boecl. nisi quod corrupte habet *exercitu*. hancque lectionem verissimam, vulgatam vero *et excitauit* a glossa esse, censebat nobiliss. Schefferus. Et iam adnotauit Gebhardus, male sequi illud *excitauit*, natura prius: eoque considerandam lectionem Vltraiectini codicis. *Quia viderat*, inquit, *regem longa pace desidem et insuetum bello, exercitio firmare constituit. Coniungit quoque armationem et exercitationem militum* Diodorus l. 16. de Philippo: Τὰς δὲ στρατιωτικὰς τάξεις ἐπὶ τὸ κρεῖττον διορθωσάμενος, καὶ τοὺς ἄνδρας τοῖς πολεμικοῖς ὅπλοις δεόντως κοσμήσας, συνεχεῖς ἐξοπλισίας

Quem quum videret domeſticis rebus[3]* minus eſ- 2
ſe robuſtum, conciliabat[4] ceteros reges, adiun-
gebatque bellicoſas nationes. Diſſidebat ab eo
Pergamenus[5] rex, Eumenes, Romanis amiciſſi-
mus, bellumque inter eos gerebatur et mari et
terra:[6] quo magis cupiebat eum Hannibal op-
primi; ſed vtrobique Eumenes plus valebat pro- 3
pter Romanorum ſocietatem: quem ſi remouiſſet,
faciliora ſibi cetera fore arbitrabatur. Ad hunc
interficiendum talem iniit rationem. Claſſe pau- 4
cis diebus erant decreturi.[7] Superabatur nauium
multitudine: dolo erat pugnandum, quum par

19.] — 3.* dom. rebus. *Sic etiam MS. Ax. Sed* dom. opibus *MS. Boecl. Voſſ. 2. Ed. Vltraiect. e gloſſemate. Statim* minus *aberat a MS. Voſſ. 2. Ax.* — 4. concil. *aberat a MS. Boecl. Voſſ. 2. Ax. Mox* adiungebat *ſine* que *MS. Boecl. Voſſ. 2. Ax. et* nactiones *MS. Voſſ. 2.* — 5. Pergameus *MS. Leid. 2.* — 6. mari terra *Ed. Iens. Med.* — 7. decreturi. *Sic MS. Mendos. Voſſ. 1. 3. Gif. Leid. 2. Sau. Ed. Vltrai.* [*Bos. 2. Stau. Heus. et ſeqq. recte: nam* decernere, *ſcil.* acie, *eſt cernere, experiri, cui fortuna adiudicet plenam victoriam. v. Stau. ad ed. 3. et Harles.*] *Sed* decertaturi *MS. Ax. Ed. Iens. Med.*

μὲν καὶ γυμνασίας ἐναγωνίας ἐποιεῖτο. Haec ille. Non dubitaui igitur hanc lectionem in textum admittere. Schottus accipiebat eo ſenſu, quo dicitur *laboribus exercitus*, et apud Terentium Adelph. 4, 2. 38. *Ego te exercebo hodie, vt dignus es*: et apud Plautum Mercat. 2, 1. 4. *fui homo exercitus.*

2 *Domeſticis rebus*] *Domeſticis opibus* erat in ed. Vltrai. et MS. Boecleri, iudicio illius bene. Neque dubitabat Schefferus, τὸ *rebus* a gloſſa eſſe. Nil tamen mutare auſim: nam et *res* aliquando facultates denotant. Mox Lambinus ait, quosdam malle, *non nimis eſſe rob.* nulla neceſſitate.

conciliabat ceteros reges etc.] Τὸ *et* ab vltima ſyllaba vocis *adiungebat* facile abſorberi potuit. Poſſis et legere, *cet. r. adiungebat bellicoſae nationis.* Non tamen auſim quicquam in textu mutare.

Romanis amiciſſimus] Sicuti Valerius Max. 2, 2. 1. *amantiſſimum* Romanae *vrbis.* Florus 2, 20. 2. *ſocium et commilitonem populi Rom.*

bellumque inter eos gerebatur] De quo videndus Iuſtinus 32, 4. [Liu. 39, 46 ſq.]

4 *Decreturi*] Sic e ſuo et Gif. codd. ac ed. Vltraiect. legit Schottus, Gebhardo et Scheffero ſuffragantibus: ſicut e ſuo item Sauaro ad 1, 4. 4. Et loquutus hunc in modum et alibi eſt. Indicem adi, [et V. Lectt.] Vulgo eſt *decertaturi.*

[*dolo*] conf. Frontin. 4, 7, 10. et Iuſtin. 32, 4.]

non esset armis. Imperauit quam plurimas venenatas serpentes vivas colligi, easque in vasa fictilia coniici. Harum quum [8] confeciſſet magnam multitudinem, die ipso, quo facturus erat nauale proelium, classiarios conuocat, hisque [9] praecipit, [10] omnes vt in vnam Eumenis regis concurrant nauem, a ceteris tantum satis habeant [11] se defendere; id facile illos [12] serpentium multitudine consequuturos. Rex autem in qua [13] naue veheretur, vt scirent, se facturum; quem si aut cepissent, aut interfecissent, magno his pollicetur praemio [14] fore.

1 XI. Tali [1] cohortatione militum facta, classis ab vtrisque in proelium deducitur. Quarum [2] acie constituta, priusquam signum pugnae daretur, Hannibal, vt palam faceret suis, quo loco [3]

Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Boecl. Bos. 1. — 8. quomodo *MS. Voſſ.* 1. que *MS. Voſſ.* 3. *Statim* feciſſet *MS. Boecl. Voſſ.* 2. 3. *Ax.* effeciſſet *MS. Voſſ.* 1. [Conficere *h. l. eſt colligere, conquirere.*] — 9. in hisque *MS. Ax.* — 10. praecepit *MS. Voſſ.* 1. *Ax. Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag.* [*Sed praeſens tempus antecedens* conuocat, *et ſequens* concurrant, *h. l. requirunt.*] — 11. habebant *MS. Voſſ.* 1. 3. — 12. illos facile *MS. Ax. rotundius. Statim* serpentum *MS. Ax. Ed. Iens. Med. Arg. Long. Mag. Steph. Gebh. Keuch. Patau.* [*Brem.*] — 13. in qua naue. *Sic MS. Boecl. Voſſ.* 2. *Ax.* [*Ed. Bos.* 2. *Stau. Heus. et plur. recentt.*] *Sed* qua naue *MS. Voſſ.* 1. 3. *Leid.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. [*Wetz.* in qua naui *Ed. Brem.*] — 14. id praemio *Ed. Lamb.* premio *Ed. Iens. Med.*

1. Tale *MS. Voſſ.* 2. — 2. quorum *MS. Leid.* 2. *Voſſ.* 1. — 3. loco quo *MS. Voſſ.* 3.

5 *Confeciſſet magnam multitud.*] Sic loquuntur optimi scriptores. vide Indicem. In Boecl. tamen fuit *feciſſet.* quomodo supra 15, 3. 6. *ſummam,* et 22, 2. 4. *centum millia* armatorum *facere* dixit. Sed vereor, ne primam syllabam absorpserit praecedens *cum.*

6 *In qua naue*] Sic MS. Boecl. recte. nam sic et supra 12, 4. 3. loquitur. Cicero quoque dixit *in equo, in mari vehi.* Vulgo abest praepositio, quam praecedens *autem* facile absorbere potuit.

1 *Signum pugnae*] Vide Lipſ. milit. rom. 4, 12.

Eumenes esset, tabellarium in scapha cum caduceo mittit: qui vbi [4] ad naues aduersariorum pervenit, epistolam ostendens, [5] se regem professus est quaerere. Statim ad Eumenem deductus est, 2
quod nemo dubitabat aliquid de pace esse scriptum. [6] Tabellarius, ducis naue declarata suis, eodem, vnde ierat, [7] se recepit. At Eumenes, 3
soluta epistola, nihil in ea reperit, nisi quod ad irridendum eum pertineret; cuius etsi caussam mirabatur, neque reperiebatur, [8] tamen proelium statim committere non [9] dubitauit. Horum in 4
concursu [10] Bithyni, Hannibalis praecepto, vniuersi nauem Eumenis adoriuntur: quorum vim quum rex [11] sustinere non posset, fuga salutem

4. vbi *aberat a MS. Voss.* 3. — 5. epistolamque ostendens *MS. Voss.* 1. ep. hostendens *MS Voss.* 3. 6. quin aliquid de pace esset scr. *MS. Boecl. Ax.* aliquid de pace esset scriptum *MS. Voss.* 3. — 7. vnde erat regressus *MS. Boecl.* vnde erat *MS. Voss.* 3. vnde erat egressus *MS. Ax. Statim* se recipit *MS. Voss.* 1. — 8. neque reperiebatur [*scil. cauſſa.*] *parentheseos signis inclusit Heusing.* [*item Harl. Heinr.* neque reperiebat *maluit Lambin. et in textum receperunt Wetzel. ac Schmied. at codd. repugnantibus.*] *Struchtmeier. libr.* 1. *cap.* 10. *p.* 53. *sq. coniecit*, neque reperiebat, vi tamen pr. *At saepe verba duplicis constructionis coniunguntur: tum* vi *alienum est*, et tamen *sic non suum locum habet.* [*Recte! Atque Stauer. quoque fatetur, Heusingeri explicationem sibi magis adridere, quam Struchtmeieri lectionem.*] — 9. non *omissum est in Ed. Iens. Med.* — 10. in cursu *MS. Voss.* 2. *Ax. Statim* Bithynii *MS. Leid.* 2. *Voss.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag.* — 11. rex

cum caduceo] Qui legationis insigne, inprimis in pace facienda, fuit. Solebat autem in prora nauis defigi, de quo Scheffer. addendis ad eruditum opus de Militia Nauali veterum, cuius nouam auctioremque editionem auide exspectamus.

2 *Aliquid de pace esse scr.*] MS. Boecl. *quin aliquid de pace esset scr.* Interpolauit aliquis, opinor, gnarus Ciceronem ita solere. Altera ratione fere vbique Nepos vsus est. Mox idem codex: *eodem vnde erat regressus.* An fuit, *vnde erat egressus?*

3 *Nihil in ea*] Praepositio aberat MS. Boecler. [et Voss. 2.] Et potest abesse.

neque reperiebatur] Mallet Lambinus legi *reperiebat.* et certe vix aliter potest. Vulgatae occasionem dedit praecedens *mirabatur.*

4 *Fuga sal. petiit*] Glossema est, quod in suo reperit Ernstius, *sal. quaerit.*

petiit:[12] quam conſequutus non eſſet, niſi intra ſua praeſidia ſe recepiſſet, quae in proximo lit-
5 tore erant collocata. Reliquae Pergamenae[13] naves quum aduerſarios premerent acrius: repente in eas vaſa fictilia, de quibus ſupra mentionem fecimus, coniici coepta ſunt. Quae iacta[14] initio riſum pugnantibus concitarunt, nec,[15] quare id
6 fieret, poterat intelligi. Poſtquam autem naues completas conſpexerunt ſerpentibus, noua re perterriti, quum, quid potiſſimum vitarent, non viderent, puppes auerterunt, ſeque ad ſua caſtra
7 nautica retulerunt.[16] Sic Hannibal conſilio arma Pergamenorum[17] ſuperauit: neque tum ſolum,[18] ſed ſaepe alias pedeſtribus copiis pari prudentia pepulit aduerſarios.

cum *MS. Ax.* — 12. petit *MS. Voſſ.* 2. *Ax.* quaerit *MS. Ernſt.* — 13. Pergameae *MS. Voſſ.* 3. *Leid.* 2. — 14. qua iacta *MS. Voſſ.* 2. — 15. concitarunt, nec. *Sic MS. Ax.* [*Ed. Bos.* 2. *Stau.* 1. 2. *Wetz. add. not.*] concitarunt, neque *Ed. Ald.* excitarunt, nec *MS. Leid.* 2. *Voſſ.* 1. 2. 3. *Ed. Bos.* 1. *Heus.* [*Stau.* 3. *Tzſchuck.* 1. 2. *Harl. Brem. Schmied. Heinr.*] excitarunt, neque *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Patau.* [*Ith.*] — 16. rettulerunt *Ed. Iens. Med. Arg.* — 17. Pergameorum *MS. Voſſ.* 3. — 18. tamen ſolum *MS. Voſſ.* 2. [tunc ſolum *Ed. Tzſch.* 2.]

5 *Riſum concitarunt, nec quare id fieret*] Sic lego praeeunte MS. Boecl. in quo erat, *concitarunt, inoc. quare.* nam vulgo legitur: *excitarunt, neque quare id f. Concitare riſum* etiam Cicero dixit. [Ego tamen praeferrem *excitarunt*, primum quoniam id *pugnantibus* adiectum habet, deinde ob plurium ſcriptorum editorumque librorum auctoritatem, et quod *riſum excitare* aeque Ciceronianum eſt. v. Cic. III. ad diverſos ep. 11, 6.]

6 *Puppes auerterunt*] Sic quoque cod. Boecleri. Lambino videbatur legendum *puppes aduerterunt.* vel *proras auert. nam qui proelium*, inquit, *navale committunt, proras habent aduerſas; qui fugiunt, auertunt proras, et puppes adverſariis aduertunt.* Buchnerus malebat *conuerterunt.* Sed receptam lectionem tuetur eruditiſſ. Gronouius 4. obſeruat. cap. 26. [p. 827. ed. Lipſ. Gronou. comparat cum graeco, *πρύμναν ἐκρώσαντο*, *remos ſeu navem inhibuerunt*, quod facere dicuntur paullum recedentes. Senſus igitur erit: quum antea acrius inſtarent, iam ſerpentibus territi, naues retro egerunt, et ad caſtra ſe receperunt, vt ait Tzſchuck. qui tamen ad ed. 2. cum Lambino malit *aduerterunt.* Add. Harles. not.]

[7. *Pedeſtribus*] h. e. ter-

XII. Quae dum in Asia geruntur, accidit casu, vt legati Prusiae Romae apud L. Quintium [1] Flamininum, consularem, [2] coenarent, atque, ibi de Hannibale mentione facta, ex his vnus diceret, eum in Prusiae regno esse. Id postero die Flamininus senatui detulit. Patres conscripti, qui Hannibale viuo numquam se fine insidiis futuros existimabant, [3] legatos in Bithyniam miserunt, in his Flamininum, [4] qui a rege

1. Quintum *Ed. Iens. Med. Arg. Long.* Quinctium *Ed. Mag. Patau. Statim* Flaminium *MS. Leid.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Steph. Boecl. Keuch. vbique.* Flamineum *MS. Voss.* 1. 3. [*conf. Drakenb. ad Liu.* 39, 51. 1. *p.* 412. *tom. V. Verheyk et Tzschuck. ad Eutrop. IV,* 2. *init. et c.* 5.] — 2. consularem. *Sic MS. Boecl. Voss.* 3. *Ax. Sed* consulem *Ed. Par. Ald. Lamb.* [*Enimvero hoc anno consules fuerunt M. Claudius Marcellus et Q. Fabius Labeo. Liu.* 39, 45. *in. add. Weizel.*] — 3. existimarent *MS. Voss.* 2. *Ax. Recte, credo: nam τὸ* qui *reddit caussam.* [*Atque sic iudicabat Harl.*] — 4. in his Flaminius *MS. Leid.* 2. *tum* ab rege *MS. Leid.* 2.

restribus. conf. supra XVII, 2, 1. p. 336.]

1 *L. Quintium Flamininum*] Sic legendum, non *Flaminium*, vt iam monuit Lambinus. nam id cognomen Quintiorum, vt e Fastis Capitolinis, Liuio et MSS. codicibus Plutarchi cognoscimus; non *Flaminius*, plebeiae gentis nomen. Quamquam et apud alios, Graecos pariter ac Latinos, scriptores passim *Flaminius* pro *Flaminino* legitur. Ceterum Magius legi vult *T. Quintium*, quod is a Liuio 39, 51. et scriptore de viris illustr. c. 51. legatus ad Prusiam veniisse dicitur. de quo mox plura. Lucius tamen circa eadem tempora Romae fuit, et a Catone anno V. C. IↃLXXIX senatu motus est, vt e Liuio 39, 42, 5. aliisque constat. Recte vero MS. Boecl. et quidam editi, quibus et Lambinus adsentitur, *consularem* habent. neuter enim Quintius hoc tempore consul fuit, sed Titus anno V. C. IↃLV, Lucius IↃLXI: vt Fasti Capitolini docent. Haec autem circa annum IↃLXX gesta sunt. quo tempore etiam Liuius l. c. Lucium *consularem* vocat. Et consulatu iam defunctum fuisse, quum senatu moueretur, idque ante annos VII, e Cicerone de senect. cap. 12. Valerio Max. 2, 9. 1 et 4, 5. 1. ac Plutarcho in Catone mai. cognoscimus.

2 *Senatui detulit*] h. e. declarauit, exposuit. Tacitus 13. A. 43, 1. *Nec deerant, qui haec Senecae deferrent.*

in his Flamininum] Titum, si credimus Liuio, scriptori de viris illustr. c. 42. Plutarcho in Flaminino p. 380. et Eutropio 4, 5. quem et Lambinus heic designari opinatur: quamquam noster Lucium intellexisse videtur. De caussa legationis paullo aliter Liuius, Appianus, et

peterent, ne inimicissimum suum secum haberet, 3 sibique dederet. [5] His Prusias [6] negare ausus non est: illud recusauit, ne id a se fieri postularent, quod aduersus ius hospitii esset: ipsi si possent, comprehenderent; locum, vbi esset, facile inuenturos. Hannibal enim vno loco se tenebat in castello, quod ei [7] ab rege datum erat muneri;

Voss. 1. 2. 3. *Ax. Ed. Heusing.* — 5. sibique dederet. *Sic MS. Boecl. Voss.* 1. 2. *(in quo tamen pro* dederet *erat* deberet,) 3. *Leid.* 2. *Ed. Long.* [*Bos.* 2. *Heus. et plur. seqq. Atque ex antecedenti* ne *repetendum ac subaudiendum est* vt; *copula vero* que *post negatiuam propositionem habet vim aduersatiuae* sed. *v. supra XVIII,* 6, 3. *et XIV,* 6, 4. *ibique varr. lectt. p.* 273 *sq. nr.* 16.] *Sed* sibique vt dederet *Ed. Lamb. Boecl. Keuch. Bos.* 1. [*Schmied.*] — 6. Prusia *MS. Voss.* 2. 3. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag.* — 7. ei *abest ab*

Plutarchus, qui diserte scribunt, aliis de caussis fuisse missum. Ad mentem nostri scriptor de viris illustribus c. 51. *Legatus ad Prusiam, vt Hannibalem repeteret, missus.* Itemque Iustinus 32, 4. 8. *Missi a Senatu legati sunt, qui vtrumque regem in pacem cogerent, Annibalemque deposcerent.* Et Zonaras: πρέσβεων πρὸς τὸν Πρυσίαν πεμφθέντων ἐκ Ῥώμης δι' ἄλλα τέ τινα, καὶ ὅπως καὶ τὸν Ἀννίβαν ἐκδοίη παρ' αὐτῷ ὄντα. adde Orosium 4, 20. Eutropium sub initium libri 4. Huius Quinctii effigiem e gemma veteri exhibent Imagines Vrsini num. 126. cum his litteris ΤΦΘ. quas Ioh. Faber in notis exponit Τῖτος Φλαμινῖνος Θεός. Memoria vero lapsus est doctiss. Rutgersius 1, Var. 1. quum Vrsinum oscitantiae incusat, ac *pro Quinctii effigie* ait *publicasse gemmam cum his litteris:* T. K. Θ. *atque* Τῖτος Κοΐντιος Θεὸς *interpretatum esse: quum tamen eadem gemma, sibi inter cimelia Christianissimi Galliarum regis visa, insculptas habeat litteras* I. X. Θ. quas ille exponit: Ἰησῦς Χριστὸς Θεός, coque Saluatoris nostri effigiem esse contendit. Memoria, inquam, lapsus est. nam neque Fuluius ita exhibuit ac interpretatus est eam effigiem; neque eadem gemma fuit, quam Rutgersius vidit; quum credibile sit, illam Fuluii, vt cetera cimelia, e quibus Imagines istae desumtae sunt, hodieque in Farnesianis thesauris Parmae superesse.

sibique dederet] Aberat MS. Boecl. et ed. Col. τὸ *vt*, quod vulgo interponitur. eoque expunxi. Sic 25, 10. 4. *ne timeret, statimque ad se veniret.* Et ita passim alii.

3 *Illud recusauit*] Paullo aliter Liuius. Cum Nostro tamen facit Plutarchus, [in Flaminino c. 20. vol. II. p. 705. Reisk.] qui deprecatum pro supplice et familiari, sed frustra, scribit. πολλὰ τῦ Πρυσίᾳ δεομένῳ καὶ λιπαροῦντος ὑπὲρ ἀνδρὸς ἱκέτυ καὶ συνήθυς, ὁ παρεῖχεν. [Appian. de reb. Syr. c. 11.]

ipsi si possent, comprehenderent] Poterat tamen Admetum imitari, de quo supra 2, 8. 5.

in castello] *Libyssam* locum hunc vocant Appianus, Plutar-

idque sic aedificarat,[8] vt in[9] omnibus partibus aedificii exitum sibi[10] haberet, semper verens, ne vsu eueniret,[11] quod accidit. Huc quum legati 4
Romanorum venissent,[12] ac multitudine[13] domum eius circumdedissent: puer, ab ianua prospiciens, Hannibali dixit, plures praeter consuetudinem armatos adparere. Qui imperauit ei, vt omnes fores aedificii circumiret, ac propere sibi renuntiaret,[14] num eodem modo vndique obsideretur. Puer quum celeriter, quid[15] esset, re- 5
nuntiasset, omnesque exitus occupatos ostendisset:

Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Vncis inclusit Heusing. quod ei agere datum erat *MS. Voss.* 2. — 8. aedificaret *MS. Voss.* 3. — 9. in *abest ab Ed. Lamb.* — 10. exitum sibi. *Sic MS. Boecl. Ax. Voss.* 2. [*Ed. Bos. Stau. et seqq.*] *Sed* exitus hab. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Patau.* — 11. vsu eueniret. *Sic MS. Leid.* 2. *Voss.* 1. 3. [*Ed. Long. Lamb. Bos. Heus. in textu, Stau. et seqq.*] *Sed* vsu veniret *MS. Boecl. Ax. Ed. Mag. Steph. Gebh. Keuch. Bos.* 1. *Latine. v. Cic. Tusc. quaest.* 1, 30. *ibique Dauis. p.* 62. [*probatque Heusing. in notis. v. supra, VII,* 4, 5. *infra XXV,* 16, 4.] — 12. Hunc — venisset *Ed. Mag.* [euenissent *Ed. Tzschuck.* 2. *an operarum peccato?*] — 13. multitudinem *MS. Voss.* 1. — 14. nuntiaret *MS. Ax.* renunciaret *Ed. Long. Mag. vbique.* — 15. quod *Ed. Mag.*

chus, [in Flaminino cap. 20. vbi de Libyssa et interitu Hannibalis mortisque genere pluribus agitur, ac variorum narrationes referuntur.] scriptor de viris illustribus, Eutropius, Zonaras.

idque sic aedificarat] Sic fere et Liuius loco cit. rem narrat.

exitum sibi haberet] Sic rescripsi e MS. Boecl. iubente Scheffero. Vulgata lectio, *exitus haberet*, ex abbreuiatione nata est. Scribit Liuius, 39, 51. 5. *septem exitus feciſſe* Hannibalem.

semper verens, ne vsu eueniret] Liuius l. c. *Semper talem exitum vitae sunae Hannibal prospexerat animo.* cauillas ipsum vide. MS. Boecl. et quae edd. *vsu veniret.* An fuit, *vsui ei veniret?*

4 *Puer ab ian. prospiciens*] Vide Ind. v. *ianua.* [In illo indice haec, quae sequuntur, sunt notata: „Pignorius de seruis c. 21. p. 214. existimat, seruulum significari, qui claustris ianuae praeesset, qualem Liuius ap. Gellium 12, 10. *clausritumum* dixit. Alii *τὸ ianua* ad verbum *prospexit* referunt.“ Posterior interpretatio rectius, opinor, placuit Tzschuckio ad ed. 2. Staver. ad ed. 3. et Harles. quos consules: et ego *puer, ab ian. prosp.*, commatibus seiunxi.]

5 *Renuntiasset*] MS. Boecl. [Voss. 2. 3. Ax.] *nuntiasset.*

ſenſit, id non fortuito factum, ſed ſe peti, neque ſibi diutius vitam eſſe retinendam. Quam ne alieno arbitrio dimitteret, memor priſtinarum virtutum, venenum, quod ſemper ſecum habere conſueuerat, ſumſit. [16]

1 XIII. Sic vir fortiſſimus, multis variisque perfunctus laboribus, anno acquieuit ſeptuageſimo. Quibus conſulibus interierit, non conuenit. Nam Atticus, [1] Marco Claudio Marcello,

16. ſumpſit *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag.*
1. Nam Atticus. *Sic MS. Sau. Put. Gif.* [*Ed. Bos. Stau. Tzſchuck. Wetz. Brem.*] *Sed* namque Attic. *MS. Ax. Ed. Arg. Par. Long. Lamb. Steph. Gebh. Keuch.* [*Heus. Harl. Ith. Heinr. Schmied.*] nanque Att. *Ed. Iens. Med. Ald.*

venenum ſumſit] Vide laudatos Ernſtio. [v. Liuium et Plutarch. ll. paullo ante citatis, Valer. Max. 9, 2. ext. 2. Silium Ital. 13, 892. Aurel. Vict. de vir. ill. c. 42. fin. ibique Schott. et Arntzen. Stau. ad ed. 3. Nepotis ſententiam ſuam, ab ipſo ad ed. 2. prolatam, et a Tzſchuck. ad ed. 2. adoptatam, cauſſam diſſidii de morte Hannibalis hanc fuiſſe, quia plures fuerunt Hannibales, retractauit ea de cauſſa, quod ſcriptores, inter ſe discordantes, agant ſinguli de hoc noſtro Hannibale.]

ſecum habere conſueu.] Sub annuli gemma. ſcriptor de viris ill. c. 42.

1 *Anno acquieuit ſeptuageſimo*] Si, quod in ἀναγραφῇ Ὀλυμπιάδων legitur, Hannibal natus fuit Olymp. CXXXIII anno I; ſi, vt Noſter cum aliis ſcribit, nouem annos natus cum patre in Hiſpaniam profectus; ſi minor annis XXV, vt Noſter et Ampelius, imperator factus: ſi denique, vt Liuius 30, 35. et apud eumdem ipſe 30, 37. ſexto ac triceſimo poſt anno, quam puer inde profectus, ac, vt Polybius 15, 19. maior annis XLV, Carthaginem rediit; quomodocunque ſubducas calculos, haud plures, quam LXV ad ſummum anni exibunt, etiamſi demum P. Cethego et M. Tamphilo Coſſ. hoc eſt, anno V. C. IↃLXXII mortuum adfirmes. Vide igitur, annon ſcripſerit Nepos: *anno LXV*: quod librarii mutarint in LXX. Neque enim nouum, *V* et *X* in libris permutari. nam rotundo numero heic vſum, quod vir doctus ſuſpicatur, vix crediderim. Certe in iam laudata ἀναγραφῇ, Olymp. CXLVIII anno IV obiiſſe dicitur; hoc eſt anno aetatis LXIII vel LXIV. [Hanc propoſitionem a verbo *Sic — ſeptuageſimo* ed. Bos. Amſtel. atque Heuſing. initium ſequentis capitis faciunt. Sed, bene adnotante Stauer. ad ed. 3. illud *ſic* docet, haec verba ad praecedens pertinere caput, quo egit de eius morte Nepos; ſed ſequenti capite transit ad tempus, quo rebus humanis eſt exemtus. Idem Stau. de euphemiſmo τῷ *acquieſcere* pro *mori* conſulere iubet Munker. ad Hygin. fab. 254. in fine et Vorſtium ad Valer. Max. 9, 12. num. 15.]

nam Atticus] Sic recte MSS. et edd. vett. nam *annalem Attici* etiam Cicero adlegat ad ipſum Atticum ſcribens 12, 23.

Q. Fabio Labeone [2] Coſſ. mortuum in annali ſuo ſcriptum reliquit; at Polybius [3] L. Aemilio Paullo et Cn. Baebio Tamphilo: [4] Sulpicius autem, [5] P. Cornelio Cethego, M. Baebio Tamphilo. [6] Atque hic [7] tantus vir tantisque bellis di- 2

nam Azicus *MS. Leid.* 2. — 2. et Q. Fabio Lacone *MS. Voſſ.* 1. et Fabio Labeone *MS. Voſſ.* 3. et Quinto Fabio Labeone *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Long. Mag.* et Q. Fabio Lab. *Ed. Ald. Lamb. Steph. Gebh. Keuch. Patau. Statim* conſulibus *Ed. Iens. Med. Par.* — 3. ac Polybius *MS. Voſſ.* 1. at Polybuis *Ed. Iens. Med.* — 4. L. Aem. P. et Cn. B. Tamph. *Sic MS. Gif. Voſſ.* 3. Tamphilo *legebatur etiam in MS. Mag. Ven. Sed* Aemilio Paullo et C. Baebio Tamphilo *MS. Leid.* 2. *Ed. Iens. Med.* Aem. P. et C. Baebio Pamph. *Ed. Mag. Steph.* Aemilio Paullo et C. B. T. *MS. Voſſ.* 1. *Ed. Gebh.* Aemilio Paullo et Cn. Baebio Pamphilo *MS. Voſſ.* 2. *Ed. Par. Ald.* Aem. Paulo, M. Bebio Pamphilo *MS. Ax.* Aemylio Paulo et Caio Bebio Pamphilo *MSS. ap. Mag. Ed. Ald.* Aemylio Paulo et M. Bebio Pamphilo *Ed. Arg. Long.* — 5. Sulpitius autem Blito *MS. Boecl. Voſſ.* 2. *Ax. Ed. Steph.* — 6. P. Corn. Cethego, M. B. T. *Ita MS. Boecl.* [*Ed. Bos. Stau. et plurr. ſeqq.* P. Corn. Ceth. et M. B. T. *Ed. Brem. Schmied.*] *Sed* P. Corn. Cethego et M. Bebio Pamphilo *Ed. Arg. Long. Mag. Patau.* P. Corn. Ceth. et Bebio Pamphilo *Ed. Iens. Med. Steph.* P. Corn. Ceth. Baebio Tamphilo *MS. Leid.* 2. *In MS. Voſſ.* 2. *Ax. erat* M. Bebio Pamphilio, *et ab Voſſ.* 3. *aberat τὸ* M. *ante* Baebio. *Ed. Lamb.* P. Corn. Cethego et L. et M. Baebio Tamphilo. *Ed. Gebh.* P. C. C. et M. Baeb. Tamph. — 7.

Adi ſis Voſſium de Hiſt. Lat. 1, 11. Male igitur Lambinus cum Cl. Puteano *Attium* reponi voluit. In qu. edd. eſt: *namque Atticus.* [Conf. Polybii fragm. p. 275. tom. 3. ed. Lipſ. *Fiſcher.* Add. Perizon. animadverſſ. hiſtor. p. 378. ſq. ed. Altenb. et Schlegel. Obſeruatt. in Cornel. Nep. p. 103. nr. 5.]

M. Claud. Marcello, Q. Fab. Labeone] Anno ab V. C. ɔLXX. Qu. edd. addunt copulam, *et Q. Fab. Lab.*

L. Aemilio Paullo et Cn. Baebio Tamphilo] Sic legendum e Faſtis Capitolinis, Liuio 39, 23. 56. Iul. Obſequente, Caſſiodoro, ac MS. cod. Giſanii. In Veneto quoque, Magio viſo, fuit: *Bebio Tamphilo.* Ceteri MSS. editique *Pamphilum* vel *Pamphilium* vocant alterum, et *M.* vel *C.* praenomen addunt: *Aemilium* absque pronomine exhibent. Vtrumque nomen corruptum in Faſtis Siculis: Παμφίλῳ καὶ Πάλλ. Lege: Ταμφίλῳ καὶ Παύλῳ. Fuere autem conſules anno V. C. ɔLXXI.

Sulpitius autem] Voſſius de Hiſt. Lat. 1, 18. auum Imperatoris Galbae ſignari putat, Suetonio Galba c. 3. memoratum. MS. Boecl. et quidam editi *Sulpitius a. Blito*: quod Gebhardus negat ſe capere. Ego vix dubito, ſi non verum, ſaltem corruptum viri cognomen eſſe.

P. Corn. Cethego, M. Baebio Tamph.] Sic rurſus Faſt

ſtrictus, nonnihil temporis [8] tribuit litteris. Namque aliquot eius libri ſunt, Graeco ſermone confecti; in his ad Rhodios de Cn. Manlii Vulſonis [9] in Aſia rebus geſtis. Huius bella [10] geſta multi memoriae prodiderunt; ſed ex his duo, qui cum eo in caſtris fuerunt ſimulque vixerunt, quamdiu fortuna paſſa eſt, Silenus, [11] et Soſilus [12]

hic *abeſt ab Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag.* — 8. temporibus *MS. Voſſ.* 2. — 9. C. Manlii Volonis *MS. Leid.* 2. Cn. Manilii Vulſonis *MS. Voſſ.* 1. 3. [*Ed. Tzſchuck.* 2.] Ennii Manilii Volonis *MS. Ax. Voſſ.* 2. C. Manlii Valonis *Ed. Med. Arg. Par. Ald. Long.* C. Manlii Valois *Ed. Iens.* Cn. Manlii Volſonis *Ed. Mag. Steph. Gebh.* — 10. bella. *Sic MS. Leid.* 2. *Voſſ.* 1. 3. *Sed* belli *MS. Voſſ.* 2. *Boecl.* — 11. Silenus. *Ita MS Leid.* 2. *Voſſ.* 1. 3. [*Ed. Bos.* 2. *Stau. et ſeqq.*] *Sed* Syllenus *MS. Voſſ.* 2. *Boecl. Ax.* Philaenius *Ed. Lamb. Steph. Boecl. Bos.* 1. Philenius *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag.* Philenus *Ed. Gebh. Keuch.* — 12.

Capitolini, Liuius 40, 18. et cod. Gif. Quare non eſt, quod cum Magio *P. Corn. Lentulo* reponamus. In reliquis MSS. et plerisque edd. vett. *Tamphili* cognomen pariter, vt paullo ante, corruptum eſt: ſicut et in Faſtis Siculis.

2 *Nonnihil temp. litteris*] Paullo ante in illis, *Atque hic tantus vir*, pronomen abeſt ab ed. Colon.

Cn. Manlii Vulſonis] Sic recte Magius emendauit. Ita enim Faſti Capitolini, Liuius, aliique vocant. In MSS. corrupte: *Ennii Manilii Volonis.* Sicut apud Appianum Syriacis aliquoties Μάνιος legitur pro Μάνλιος, etiam in editione Amſtelodamenſi. Fuit autem cum M. Fulvio Nobiliore conſul A. V. C. IↃLXIV, ac prouinciam Aſiam ſortitus, Gallos eam incolentes deuicit. Liu. 38, 12 et 20 ſq.

3 *Huius bella geſta*] Pro *bella* MS. Boecl. *belli*, quod non admittunt illa *cum eo*: niſi *belli geſta* idem ſit ac res bello geſtae. Buchnerus ὁ πάντα τὸ *bella* ſuperuacuum exiſtimabat, ac Nepotem ſcripſiſſe *Huius geſta*, quomodo ſupra 14, 1. 2. loquutus eſt, et alii paſſim. An fuit, *Huius bello geſta?*

Silenus] Omnes hucusque edidere, *Philonius*, vel *Philaenius*. Ignotum nomen, nec vlli veterum, quod ſciam, memoratum. Itaque Voſſius in de hiſt. Gr. 1, 17. legit *Philinus*, auctoritate Polybii 1 et 3, ac Diodori Siculi 23 et 24. in Eclogis. Sed is primi belli Punici hiſtoriam ſcripſit. Boeclerus e MS. ſuo legit *Syllenus.* Verum viri nomen eſt *Silenus.* Id docet locus Ciceronis de diuin. 1, 24. ab eodem ſummo viro laudatus: *Hoc idem in Sileni graeca hiſtoria eſt: is autem diligentiſſime res Hannibalis perſecutus eſt.* De Noua Carthagine a Scipione Africano capta eumdem Liuius laudat 26, 49. Plura de eo Voſſius de hiſt. Gr. 3. p. 413.

Soſilus] Diodorus Siculus Ecloga 3. libri 26: Σώσιλος ὁ Ἴλιος (ſeu Ἰλιεὺς) τὰ περὶ Ἀννίβαν ἔγραψεν ἐν βιβλίοις ς'.

Lacedaemonius. Atque hoc Sofilo Hannibal litterarum Graecarum vſus eſt doctore. Sed nos tempus [13] eſt huius libri facere finem, et Romanorum explicare imperatores; quo facilius, collatis vtrorumque factis, qui viri praeferendi ſint, poſſit iudicari. 4

Sofillus *MS. Voſſ.* 2. *Ax.* — 13. Sed nos temp. *MS. Boecl. Voſſ.* 1. 2. 3. *Ax. Leid.* 2. *Ed. Iens. Med. Arg. Par. Ald. Long. Mag. Lamb. Steph. Gebh. Keuch. Heus.* [*Stau.* 3. *Harl. Bip. Ith. Heinr. Tzſch. Schmied. et ego* nos *pro* nunc *in Ed. Bos. Stau.* 1. 2. *Brem. (qui τὸ* nos *a librario quodam profectum eſſe putat,) et al. reuocaui. Nam, Stau. ad ed.* 3. *et Tzſchuck. bene animaduertentibus, ſi* nunc *ſeruatur, praeſtaret* fieri finem *et* explicari.] — *Ceterum extrema hac vita legitur in Ed. Iens. litteris maiuſculis:* Probi Aemilii de virorum excellentium vita per M. Nicolaum Ienſon Venetiis opus foeliciter impreſſum eſt anno a Chriſti incarnatione MCCCCLXXI. VIII. Idus Martias. *Ed. Ald.* Finis.

Meminit illius et Polybius 3, 20: ſed pro fabulis potius, quam hiſtoriis, ſcripta eius habenda cenſet: quae loca iam indicauit Voſſius de hiſt. Graec. 1, 17. Sed pro *βιβλίοις ζ'*, vti legitur apud Diodorum, habet *ξ'*, vertitque: *libris ſexaginta;* errore haud dubie ex ſimilitudine litterarum nato. Ac dubito, an tot libros de vnius Hannibalis rebus Sofilus ſcripſerit. Perperam igitur Lambinus corrigit: *Soſybius*, vel *Sofilus*. Ceterum Hannibalis res geſtas etiam recentioribus Afris innotuiſſe, illud indicio eſt, quod Vincentius Albus *(le Blanc)* Maſſilienſis in Itinerario ſuo, parte 2. c. 17. ſcribit, Temeſnae in regno Maroccae, ſibi Maurum quemdam anno Chriſti clo IↃLXXVIII inter alios libros, quibus vtebatur, nominaſſe quemdam *Albuzer* dictum, plenum rerum curioſarum de geſtis celeberrimorum Africae virorum, Hannibalis, Maſiniſſae, Septimii Severi, vt multorum aliorum Regum, principum et epiſcoporum, vt Auguſtini etc. Etſi hodie in illis oris, ſi Lancellotto Addiſono, nuperrimo Mauritaniae deſcriptori, credimus, vix vllos libros reperire eſt.

4 *Nunc tempus*] MS. Boecl. *nos tempus.* [v. varr. lectt.]

qui viri] Barthius coniiciebat legendum: *cui vtri.* vel *qui vtris.* aut *quis viri praeferendi ſint.* Ego nihil mutandum cenſeo. nam ſic plane Plinius N. H. 18, 3. e Catone: *Quem virum bonum colonum dixiſſent, ampliſſime laudaſſe exiſtimabantur.*

XXIV. M. PORCIVS CATO

EX LIBRO POSTERIORE CORNELII NEPOTIS [1]

[ARGVMENTVM

Cap. I. Eius ortus. Adolescentia et officia. II. Consul Hispaniam citeriorem sortitus est. Censor grauissimus. III. Eius elogium, studia, scripta.]

I. *In MS. Voss.* 1. *Vita Catonis sequitur Vitam Attici, et Vitam Miltiadis in Voss.* 3. *In Voss.* 2. *videtur a recentiori manu addita. Abest ab Ed. Iens. Par. Ald.* — M. P. C. ex libro post. Corn. Nep. Corn. Nep. M. Porc. Cato *Ed. Arg.* Fragmentum quod ex Probi libro posteriore supereſt. M. Portii Catonis vita. *Ed. Mag.* Ex libro secundo Aemilii Probi seu Corn. Nep. *Ed. Lamb.* M. Porcii Catonis vita *Schott.* M. Porcius Cato [ex libro poster. Corn. Nep.] *Ed. Heus.* [*Harl. Tzschuck. Schmied. signa vncorum omittunt Stau. Wetz. Ith. Heinr. Patau. ed. vbi tamen exstat* ex libro secundo. Cato *Ed. Brem. v. not.*]

De Catone vide [Plutarch. tom. II. p. 384—428. ed. Tubing.] scriptorem de viris illustr. c. 47. Ampelium c. 19: et e iunioribus Vossium de hist. Gr. 1, 5. Characterem animi habes apud Liuium 39, 40. [Cic. de senectute, Cic. Brut. 15. 16. 17. de Orat. 3, 33. De familia Catonis v. A. Gell. 13, 19. *Fischer.* add. not. Harles.] effigiem e gemma annulari inter Imagines Illustrium Vrsini: isque simílem in carniola habuit, teste Ioh. Fabro num. 116. qui et Hermae illi dicati meminit, sed capite truncati, cum inscriptione: M. PORCIVS M. F. CATO CENSORIVS: coniicitque, eum ipsum esse, quem Plutarchus scribit ei in templo Sanitatis dedicatum fuisse. Est et apud me nummus mediae magnitudinis pulcerrimus, sed recentioris, vt arbitror, aeui, in quo caput conspicitur Catonis barbatum, his circum litteris: M. PORCIVS CATO. CENS. In auersa parte ROMA, spoliis insidens, et dextra bilancem, sinistra cornu copiae tenens.

M. Porcius] Ita passim exaratum hoc gentilitium Catonis nomen reperitur non modo in libris vett. sed etiam in saxis et nummis plerisque, apud Gruterum, Vrsinum et Pet. Seruium in Miscellaneis cap. 8. In Romano tamen saxo, quod in aedibus Farnesiorum vidit Seruius, legitur: M. PORCIVS M. F. CATO. CENSORIVS. Vix dubito, quin sit Hermes capite truncatus, Ioh. Fabro, vt modo diximus, laudatus: qui proinde hinc emendandus fuerit: quemadmodum et ex altero iuxta Capitolium, eidem Seruio memorato, in inscriptione Gruteriana 4. p. 358. (eadem enim haud

CATO[1] ortus municipio Tusculo, adolescentu- 1
lus, priusquam honoribus operam daret, versatus est in Sabinis, quod ibi heredium a patre reli-

1. Catho *MS. Voss.* 3.

dubie est,) pro CENSORINVS legi debet CENSORIVS. Sic enim Catonem nostrum cognominatum fuisse, etiam aliunde constat. *Porcii* autem nomen etiam in aliis lapidibus sic scriptum est apud Gruterum. Vide Indicem Scaligeri 24. vt variasse in eo veteres videantur. Sic in iisdem lapidibus *Fabricius* et *Fabritius*, *Sulpicius* et *Sulpitius*, promiscue exaratum est.

Cato] Noster antea *Priscus* cognominatus, teste Plutarcho, post a solertia *Cato* dictus est.

ex libro posteriore Corn. Nepotis] Vnde haec desumta sint, et an in aliquo MS. codice inuenta, dicere non possum: neque enim alibi, quam in edit. Gebh. et postrema Boecleriana, et quae hanc expressere, ea inuenio. Lambinus tamen, et qui eum sequuti sunt, similia praefixere: *ex libro secundo Aemilii Probi, seu Cornelii Nepotis.* Longolius nil aliud, quam, *Catonis vita*; Schottus, *M. Porcii Catonis vita.* Pighius, qui hanc vitam a Carolo Langio acceptam libro IX Annalium Rom. sed pluribus locis ab aliis editionibus discrepantem, inseruit, alicubi et coniecturas suas adscripsit, hunc ei titulum praescripsit, *Vita Marci Catonis, ex Cornelio Nepote de viris illustribus.* Vtcunque sit, verisimilius est, eam ex altero Nepotis libro esse, cuius 23. 13. 4. meminit, quam, quod Schotto aliisque visum, fragmentum esse vel ἀναπεφαλαίωσιν libri, quem cap. 3. 5. de Catone *separatim fecisse* se ait. nam id ne credamus, ea ipsa verba faciunt. Quis enim in fragmento aut ἀναπεφαλαίωσει operis alicuius vmquam opus ipsum, tamquam diuersum, laudauit? Non repugnabo tamen, si quis cum Vossio τῷ πάνυ verisimile censeat fragmentum esse ex opere *de historicis Latinis*: quum de historiis Catonis tam explicate agat, Orationum autem et rerum pace belloque gestarum solum velut obiter mentionem faciat.

1 *Cato*] Pighius edidit, *M. Cato.* quomodo principio Attici: *Titus Pomponius Atticus.*

ortus municip. Tusculo] *Porcios Tusculo in senatum accitos*, ait Claudius Caesar apud Tacit. 11, 24. 3. *M. Porcium Catonem nomen suum Tusculi ignobile Romae nobilissimum reddidisse*, Valer. Max. 3. 4. 6. [Hod. *Frascati.* vid. 1th.]

honorib. operam daret] Vide Ind. v. *honor.*

in Sabinis] Sic et Plutarchus.

heredium] MS. Venetus Magio laudatus, *praedium.* Sed rectum est *heredium.* vide notas Ernstii et ind. [In indice Bos. - Heusinger. haec adnotata sunt. „*hered.* i. e. praedium paruulum, teste Festo. Varro lib. I. de R. R. cap. 10. *Bina iugera, quod* [lego *quot*] *a Romulo primum diuisa dicebantur viritim, quae heredem sequerentur, heredium appellarunt.* [Ita enim hic locus in Gesnerianis exemplaribus restitutus est, quem Bosius ab aliis deprauatum adscripserat. Haec adscripserat Heusinger. Sed in Schneiderianis exemplaribus ita legitur locus Varron. *bina*

ctum habebat. Hortatu L. Valerii Flacci, quem in conſulatu cenſuraque habuit collegam, vt M. Perperna [2] Cenſorius [3] narrare ſolitus eſt, Romam

2. Perpenna *MS. Voſſ.* 1. 2. 3. *Leid.* 2. *Ed. Med. Arg. Long. Mag. Boecl. Keuch. Bos.* 1. — 3. conſobrinus *MS. Mendos. Voſſ.* 1. 3. *Ed. Gebh.* Cenſorinus *Ed. Med. Arg. Long. Lamb. Steph. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Patau.*

iugera, quod a Rom. — diuiſa [*dicebantur*] *viritim, quae* [*quod*] *haeredem ſequerentur, haer. appell.* add. Schneiderī not. ad iſtum locum p. 283. tom. I. part. 2. Scriptor. R. R. etc.] adde Beroald. in Plin. l. 19. Grapaldus pro horto olim vſurpatum ait, ipſumque hortum pro villa, Apuleius in Floridis *heredіolum* vſurpat στημάτιον.]

hortatu] MS. Schotti [et Voſſ. 1.] *Inde hortatu.* quomodo et Pighius edidit. Addidit *inde* aliquis, qui non cohaerere haec cum praecedd. putabat, ignorans, Nepotem ita ſolere.

M. Perperna] Sic legendum eſſe, iam monuere Lambinus, Pighius ad an. V. C. 608. alii. nam ita apud ſcriptores Graecos, et in lapidibus, ac nummo veteri apud Pighium, hoc ſiue gentilitium nomen, vt plerique, ſiue cognomen gentis obſcurae Sabelliae, vt Pighius exiſtimat, exaratum reperitur. In vulgatis libris heic et alibi mendoſe *Perpenna* legitur. Equidem et in vett. lapidibus inuenio *Perpennam* quendam inter magiſtros vicorum vrbis Romae, apud Gruterum p. 251. et ſeptem alios cum cognominibus *Argyri, Charitonis, Eutychi, Favoris, Firmii, Lurconis, Philonis*, apud eundem p. 814, 8. 241. 988, 1. 820, 9: ac *Petronium Perpennam Magnum Quadratianum*, Praef. Vrbi p. 177, 7: itemque in nummo Liciniani apud Occonem, *Imp. Caeſ. M. Auf. Perpennam Licinianum*; et apud Victorem iuniorem, (niſi locus mutilus eſt, quod valde vereor,) *Hoſtilianum Perpennam.* Verum id aut alterius familiae nomen cognomenve, aut e *Perperna* ſiue poſterioris aeui conſuetudine, ſeu ſcribentium culpa, (qui et alibi eas litteras permutarunt,) corruptum cenſeo.

Cenſorius] Pighius edidit *conſobrinus*, idque et in ſuo cod. reperit Schottus, veriusque cenſet, quam quod in aliis edd. legitur, *Cenſorinus.* Mihi neutrum quadrare videtur. Cuius enim Perperna *conſobrinus*, et cur id non addidit Nepos? Nec vllos alibi Perpernas *Cenſorinos* inuenio: Marciorum id cognomen eſt. Ergo rectum eſt *Cenſorius*, h. e. qui cenſuram geſſerat. Ac vix dubito, quin deſignetur M. Perperna, qui anno V. C. IↃCLXI conſul, et anno IↃCLXVII cum L. Marcio cenſor fuit, vixitque annos XCVIII, defunctus anno V. C. IↃCCIV: eoque vel Nepoti, vel alicui familiarium eius, ea, quae heic referuntur, *narrare* potuit. Sciolus aliquis, cum cognomen *Perpernae* putaret eſſe, mutauit in *Cenſorinus*; pro quo librariorum aliquis ſcripſit *Conſobrinus.*

Romam demigrauit etc.] Prolixe haec Plutarchus narrat p. 337 et ex eo Lambinus. Mox in illis *foroque* a qu. edd. abeſt copula. Pighius transponit, *inque foro.* Vix dubito a gloſſa eſſe.

demigrauit, in foroque[4] esse coepit. Primum 2
stipendium meruit annorum decem septemque,

4. in foroque. *Copula* que *erat in MS. Voss.* 1. 2. 3. *Leid.* 2. *Ed. Med. Sed* in foro *Ed. Arg. Long. Mag. Lamb. Schott. Steph. Gebh. Keuch.* [*Vncis inclusum est* τὸ que *in Ed. Bos.* 2. *Stau.* 1. 2.] *Vnci absunt ab Ed.*

2 *Annorum decem septemque*] Pighius edidit: *annorum XVII.* Sic et Plutarchus: φησὶ γὰρ αὐτὸς, ἐπταικαίδεκα γεγονὼς ἔτη τὴν πρώτην στρατεύσασθαι στρατείαν. Sed Lambino *videtur ex Fastis natus tum fuisse annos circiter XIX, siquidem natus est anno, postquam primum consul fuerat Q. Fabius Verrucosus Maximus.* Carolus quoque Langius notis in Catonem maiorem Ciceronis ait, *militare coepisse an. V. C. 539. natum annos plus minus XIX; quanquam in Nepote et Plutarcho legatur anno aetatis XVIII militasse sub Fabio; id quod*, ipsius iudicio, *ratio annorum, qui inter Fabii I et IV. consulatum sunt, non patiatur.* Nempe pro diuersa loci Ciceronis lib. de senect. cap. 4. lectione diuersos natali Catonis annos adsignant. Lambinus enim, vulgata lectione nixus, *anno postquam Fabius primum consul fuerat*, i. e. V. C. 521, *natum* censet: quae et Schotti ac Pighii sententia est. Langius autem scriptura MSS. codicum multis rationibus a Vincentio Contareno var. lect. cap. 24. confirmata, *Fabium anno post primum consulem fuisse, quam Cato natus est*, fretus anno 519. natum vult. Vt autem Nepotem falsi arguerent, illud, opinor, eos induxit, quod Nepos ait, Catonem *Fabio et Marcello Coss.* (nam haec ad praecedentia referunt,) primum stipendium meruisse. Eorum enim consulatus quum in an. V. C. 539. inciderit; inde sequi videtur, Catonem, qui illorum sententia tum *primum stipendium meruit*, si anno ante primum Fabii consulatum natus est, annum XVIII vel XIX; si anno post, XIX vel XX egisse. Verum id non necessario inde sequitur. nam si dicamus, Catonem toto *anno, postquam Fabius primum consul fuerat*, i. e. sub finem anni 521, *natum*: Fabio et Marcello Coss. annos XVII natus fuerit, ingressus vero annum aetatis XVIII. Praeterea illa, *Fabio et Marcello Coss.* aeque ad sequentia seu ad *tribunatum* Catonis, quam ad praecedentia seu *primum* eiusdem *stipendium* referri possunt: quod et ab editoribus quibusdam factum video, qui ea verba interposita σιγμῇ a praecedentibus diuellunt. Quamquam ob rationes a Contareno adlatas, et tot codicum MSS. consensum verosimilius puto, Catonem ante primum Fabii consulatum fuisse natum. quemadmodum et *Fabio ac Marcello Coss.* Catonem *primum stipendium meruisse*, quam, *tribunum militum fuisse*, probabilius censeo. nam quum anno 544. cum Fabio *adolescentulus miles ad Tarentum profectus*, teste Cicerone, fuerit; *tribunus* tum nondum, multoque minus quinquennio ante, esse potuit. nisi dicas, *militem* illic non opponi *tribuno*, sed, de quo Cicero mox subiicit, *magistratui*. Sed neque ratio annorum, quae inter annum V. C. 521. et consulatum Fabii ac Marcelli interiecti sunt, patitur, vt his Coss. hoc est anno 539. tribunus fuerit. neque enim plures sunt

Q. [5] Fabio Maximo, M. Claudio Marcello [6] Coſſ. Tribunus militum in Sicilia fuit. Inde vt rediit, caſtra ſequutus eſt C. Claudii [7] Neronis, magni-

Boecl. Bos. 1. *Heus.* [*Harl. Ith. Stau.* 3. *Tzſchuck. Brem. Heinr. Schmied. et ego eos expunxi.*] — 5. Q. Qu. *Ed. Med. vbique. Mox* Maximo *aberat a MS. Leid.* 1. — 6. Marcello. *Aberat a MS. Leid.* 2. *Ed. Med. Arg. Schot. Long. Mag. In Voſſ.* 3. *erat ſimpliciter* Claudio, *omiſſo etiam praenomine* M. *Statim* conſulibus *Ed. Med.* — 7. C. Cl. P. Claudii *MS. Boecl. Voſſ.* 1. 2. 3. *Leid.* 2.

quam XX. Iam annorum XVII primum ſtipendium, vt praeter Noſtrum ipſe apud Plutarchum teſtatur, meruit. Neque citius, per aetatem, merere potuit. Ergo poſt tria ſtipendia ſtatim factus fuiſſet tribunus: quod illis temporibus, quibus ante, quam quinque ſtipendia feciſſet, ad tribuni munus nemo euehebatur, neutiquam congruit. Ergo aut Fabio et Marcello Coſſ. tribunus non fuit: aut diu ante primum Fabii conſulatum natus fuit. Sane mirum non eſt, Nepotem in putandis Catonis annis a Cicerone diſſentire: quum et alii ſcriptores cum ab eodem Cicerone, tum inter ſe valde hac in re diſcrepent. Certe Nepos, ſi modo ſanus eſt locus, *per annos octaginta, ab adoleſcentia, reip. cauſſa inimicitias ſuſcepiſſe* eum ſcribit. Id vero prius, quam in militiam profectus eſſet, (quod factum eſſe ante, quam Romam migraret, e Plutarcho adparet,) facere non potuit. Liuius autem lib. 39. cap. 49. et Plutarchus nonagelimo aetatis anno Seruium Galbam ab eo accuſatum tradunt, quod, (vt narrant Liuius epitoma 48. Valerius Max. 5. 6. 2. Suetonius Galba cap. 3. Oroſius 4, 21.) Luſitanos diripuiſſet, ac eorum aliquot millia dolo circumuenta trucidaſſet: cuius accuſationis et Cicero in Bruto cap. 20 ac 1 de oratore cap. 53. itemque Valerius 8, 1. 2 et 8, 7. 1, meminere, aiuntque, orationem illam in *Originibus* ſuis expoſuiſſe eum: ſed Cicero in Bruto c. 20. fin. tradit, *annos quinque et octoginta* tum *natum fuiſſe*, eodemque anno excelliſſe e vita. Eam vero Luſitanorum cladem accidiſſe anno V. C. IↃCII, e Liuio manifeſtum eſt. Accuſauerit igitur Galbam Cato anno IↃCIII. Qui ſi nonagelimus ei vitae fuit, natus fuerit circiter anno V. C. IↃXIII.

Q. Fabio Maximo, M. Claudio Marcello] Omiſit vtrumque cognomen Pighius: qui et haec verba ad praecedentia refert, in Annal. Rom. 2. ad ann. V. C. 549. hisque conſulibus Catonem tribunum in Sicilia fuiſſe ait: quod etiam alii ex editoribus Nepotis fecere.

tribunus militum in Sicilia fuit] Anno aetatis XXIV, M. Claudio Marcello V, T. Quintio Criſpino Coſſ. Ita Lambinus: quem et Schottus in chronologia ſequitur.

C. Claudii Neronis] Conſulis, anno V. C. IↃXLVI. MS. Boecler. et qu. edd. *P. Claudii Ner.* Sed *Caii* praenomen etiam Faſti Capitolini, Liuius, Caſſiodorus, et Marianus ei tribuunt.

que eius opera [8] exiſtimata eſt [9] in proelio apud Senam, quo cecidit [10] Hasdrubal frater Hannibalis. Quaeſtor [11] obtigit P. Cornelio Scipioni [12] Africa- 3
no, conſuli: cum quo non pro ſortis neceſſitu-

Ed. Med. Arg. Schot. — 8. opera eius *Ed. Med. Arg. Long. Mag. Steph. Gebh. Keuch.* [*Wetz.*] — 9. exiſtimata eſt. *Sic MS. Boecl. Voſſ.* 1. 2. 3. *Leid.* 2. *Ed. Long. Mag. Schot.* [*Bos.* 2. *Stau. Heus. et ſeqq.*] *Sed* aeſtimata eſt *Ed. Lamb. Keuch. Bos.* 1. *Patau. Recte, opinor.* [*quam lectionem probat quoque Cortius ad Salluſt. B. Cat. c.* 2. *n.* 8. *Atque duo illa verba in codd. ſaepe ſolere inter ſe commutari, docent Arntzen. ad Aurel. Vict. Caeſ. c.* 28, 5. *p.* 391. *ſq. idemque et Schwarz. ad Plin. Panegyr. c.* 38, 4.] — 10. decidi *MS. Voſſ.* 3. *Statim* Asdrub. — Annib. *Ed. Schot. vbique, Mag.* — 11. queſtor *Ed. Med. Arg. In Med. vbique pro* ae *eſt* e. — 12. Corn. Scipioni. *Aberant a MS. Boecl. Voſſ.* 2. *Leid.* 2. *Ed. Med. Arg. Long. Mag. Schot. Steph. Gebh.*

exiſtimata eſt] Sic et Longolius ac Schottus, fortaſſis et alii, edidere. Mox ipſe Nepos: *quod non minoris exiſtimamus.* Lambinus repoſuit *aeſtimata* eſt, nulla ratione addita. quod perperam hucusque retinuere editores reliqui.

in proelio apud Senam] De quo Liuius 27, 48. et deinceps.

3 *Quaeſtor obtigit P. Corn. Scipioni Africano conſuli*] Catonem Scipioni quaeſtorem fuiſſe, praeter Noſtrum ac Plutarchum, tradit etiam Liuius 29, 25; (vt iam obſeruatum Lambino,) vbi Scipione in Africam traiecturo, M. Porcium Catonem *quaeſtorem tum fuiſſe* ait. Sed ea traiectio facta M. Cornelio Cethego et P. Sempronio Tuditano Coſſ. quo anno Catonem quaeſtorem fuiſſe etiam Cicero in Bruto cap. 15, et, ex emendatione Pighii ac Langii, in dialogo de ſenectute cap. 4. teſtatur. Non igitur *conſuli* Scipioni, ſed *proconſuli* quaeſtor obtigit. Lambinus putabat *reſponderi poſſe, Catonem factum eſſe iterum quaeſtorem Romae Cethego et Tuditano Coſſ. poſteaquam quaeſtor Scipioni imperatori obtigiſſet.* Ego malim legi *proconſuli*, quomodo ſupra 23, 4. 3. pro *praetore* reſcripſimus *propraetorem.* niſi Nepos *conſuli* dicat *obtigiſſe praetorem*, qui eo conſule praetor electus, ſequenti demum anno Quaeſturam ſub eodem proconſule adminiſtrauit. cui ſententiae fauet, quod apud Ciceronem Cato ait, ſe *quadriennio poſt*, quam cum Fabio ad Tarentum profectus eſſet, i. e. anno V. C. 548 *quaeſtorem factum*, (ſic enim legit Pighius,) *eum magiſtratum geſſiſſe conſulibus Tuditano et Cethego*, h. e. anno 549. Sed repugnat, quod cap. 2, 1. dicitur Scipionis *in priore conſulatu quaeſtor fuiſſe.* niſi forſan illic legendum eſt *in proconſulatu.* Ceterum a MS. Boecler. et edd. Colon. Schotti ac Pighii abſunt illa *Cornelio Scipioni*, idque conſuetudini Nepotis congruentius eſt. [*Conſulem* pro *proconſule* ſaepe poni, docuerunt Drakenb. et alii interpretes ad Liu. 26, 32, 4. p. 1123. tom. III. et ad libr. 31, 49, 2. p.

dine[13] vixit. Namque[14] ab eo perpetua[15] dissensit vita. Aedilis plebis[16] factus est cum C. 4 Heluio. Praetor prouinciam obtinuit Sardiniam, ex qua quaestor superiore tempore ex Africa[17] decedens, Q. Ennium[18] poetam deduxerat: quod non minoris existimamus,[19] quam quemlibet amplissimum Sardiniensem triumphum.

1 II. Consulatum gessit cum L. Valerio Flacco, sorte prouinciam nactus Hispaniam citeriorem, 2 exque ea[1] triumphum deportauit.[2] Ibi quum

13. necessitudinem *MS. Voss.* 3. — 14. nanque *Ed. Schot.* — 15. perpetuo *Ed. Schot.* — 16. aedis plebi *MS. Voss.* 3. Edilis pl. *Ed. Med. Arg. Mox* Heliuo *caedem Edd.* — 17. affrica *Ed. Med. vbique.* — 18. omnium *MS. Voss.* 3. — 19. aestimamus *Ed. Mag. Lamb. Schot. Steph. Gebh. Keuch. Patau. recte, credo.* [*Tzschuck.* 1. 2. *Brem.*]

1. ex qua *Ed. Schot. Steph. Gebh.* [*Wetz.*] — 2. deportauit. *Sic MS. Voss.* 1. 2. 3. *Leid.* 2. *Sed* reportauit

587. tom. IV. vti *praetorem* pro *propraetore.* v. Duker. ad Liu. 23, 40, 1. p. 797. tom. III. Add. Perizon. animaduersf. histor. cap. 7. p. 316. sqq. ed. Altenburg. Stau. (quem etiam vide ad 23, 4, 3.) *consuli* retinendum censet.]

non pro sortis necessitudine] Nam Consul aut Praetor quaestori pro patre, hic illi pro filio erat. Cuius necessitudinis et Cicero meminit diuinat. in Caecil. c. 14 et 19, actione 1 in Verrem c. 15. Orat. post redit. in Sen. c. 14, et pro Cn. Plancio c. 11. *Sortis necessitudinem* eundem morem vocat in Verr. 1. c. 14.

namque ab eo perpetua dissensit vita] Vide Plutarchum p. 342 C. et 338 A, Liuium 38, 54. Gell. 4, 18. Porro Schottus edidit, *perpetuo dissf. vita:* sicuti Pighius: *nam ab eo.*

Aedilis pl. f. e. cum C. Heluio] Commemorat hos in aedilitate pariter ac praetura collegas et Liuius 32, 7: Heluium etiam lib. 38, 14 et 21; etsi libro 32, [26, 2. vbi v. Drakenborch.] in qu. edd. legitur *Aelius.* quod nomen et heic reponebat Magius. Est autem *Helvius*, vt ferunt, cognomen gentis Ebutiae. [At enim Drakenb. ad Liu. 32, 7, 14. p. 609. tom. IV. notat, Bosium confudisse gentem *Heluiam*, et cognomen gentis *Aebutiae Helua* vel *Elua.*]

4 *Ex Africa*] Absunt haec ab edit. Pighii, sed abesse non possunt. neque enim in Sardinia, sed in Africa Quaestor fuit. Statim Lambinus, Pighius et Schottus edidere *aestimamus.* sed vide not. ad s. 2. Pighius coniiciebat, *aestimauit:* nulla necessitate.

1 *Hispaniam citeriorem*] Quae in ea gesserit, praeter laudatos Ernstio, narrant Appianus Ibe-

diutius moraretur, P. Scipio [3] Africanus consul iterum, cuius in priore [4] consulatu quaestor fuerat, voluit [5] eum de prouincia depellere [6] et ipse ei succedere. Neque hoc per senatum efficere potuit, quum quidem Scipio in ciuitate principatum obtineret: quod tum non potentia, sed iure respubl. [7] administrabatur. Qua ex re iratus senatui, consulatu peracto, [8] priuatus in vrbe

Ed. Schot. — 3. quod P. Scipio *Ed. Med. Long. Mag.* quod Scipio *MS. Voss.* 2. *Leid.* 2. *Ed. Arg. Schot.* — 4. priori *Ed. Med. Arg. Long. Schot. Steph. Gebh.* — 5. noluit *MS. Voss.* 2. — 6. pellere *MS. Voss.* 3. [*Paullo post*, quod tunc *(h. e. illo tempore)* non pot. *edidit Tzschuck.*] — 7. res p. *Ed. Med. Arg vbique. Statim* ministrabatur *MS. Voss.* 3. — 8. [iratus, senatu peracto *Edd. ante Heusing. et Ed. Stau.* 1. 2. *We-*

ricis, et scriptor de viris illustr. cap. 47. Mox Pighius, *ex eaque.* et statim Schottus, *reportauit.*

2 *P. Scipio Afric. cons. iter.*] Longolius ac Schottus vna voce auctius: *quod P. Scip. Afr. c. it.* sub qua nescio, annon aliquid lateat. Viderint alii. [Sed nihil aliud, ait Heusinger latet, quam sollemnis librariorum error, qui pro *P.* scripserunt *Q.* hoc deinde mutarunt in *quod*, vt multis locis aliis.] Deinde Pighius edidit, *et ipse ei iure succedere:* coniicitque, *et ipse ei in ea succ.* Sed glossema puto *τὸ iure*, e sequentibus natum.

neque hoc per senatum effic. pot.] Paullo aliter Plutarchus in Cat. c. 11., qui successisse quidem Catoni Scipionem magnum, et quod ille etiam post aduentum suum Lacetanos subegisset, indignatum fuisse scribit: Senatum autem censuisse, ne quid actorum a Catone mutaretur. At nihil de successione Africani Liuius habet: sed, quoniam in Hispania debellatum esset, solummodo praetores illuc missos, in vlteriorem quidem P. Cornelium Cn. F. Scipionem; in citeriorem, Sex. Digitium: ex his Scipionem praeturae tempore trans Iberum multa secunda proelia fecisse: post pro praetore Lusitanos prope Ilipulam cecidisse. vide eum lib. 34, 43. et lib. 35, 1. Perperam Lambinus de Africano accepit verba Liuii, quae de patruele illius Nasica debebat. Aut igitur Nepos per errorem Africano consuli tribuit, quae Nasica praetor egerat; aut alios auctores, quam Liuius, sequutus est. Idem de Plutarcho dixerim, si quidem Africanum intellexit.

cum quidem Scipio] h. e. etiamsi tum, aut et quidem quum.

non potentia, sed iure] Rursus tempora sua notat Nepos, quibus, vt Velleius 2, 3. 3. ait, *ius vi obrutum, potentiorque habitus prior.* Quod praesertim Caesaris et Pompeii dissidiis factum est.

senatu peracto] Pighius vult referibi *consulatu peracto*; quia nullam post secundum consula-

manſit. At Cato, cenſor cum eodem Flacco factus, ſeuere praefuit ei poteſtati. Nam et in complures nobiles animaduertit, et multas res nouas in edictum addidit, qua re luxuria reprimeretur, quae iam tum incipiebat pullulare.

tzel. Paufl. (qui ſenatu peracto *interpretatur, poſtquam Scipio omnes ſenatus conſeſſus moderatus eſſet ſ. illis praefuiſſet, h. e. finito ſuo Proconſulatu.) Nec codd. diſſentiunt. Sed haec deprauata eſſe, negat nemo. Heuſing. igitur recepit in textum Boſii coniecturam, (vid. not.)* iratus ſenatui, conſulatu peracto, *eumque ſequuti ſunt Stau. in ed. 3. Harl. (cuius not. conſules,) Tzſchuck. 1. 2. atque ego ita reſcripſi. At Ithe (qui contra Harl. de nota* P. C. *h. e.* poſt conſulatum *quaedam monuit,) Cell. et Brem. Pighii coniecturam adoptantes, electo τῷ* ſenatui, *ediderunt* iratus, conſulatu peracto. *Heuſing. etiam coniecit,* iratus ſenatui, poſt conſulatum priuatus in vrbe manſit; *ſuſpicatus, librarios in priſcis membranis notam* P. C. *forte reperiſſe et pro* peracto *ſcriptam credidiſſe, atque hoc nobis ſubſtituiſſe. Mihi vero adridet Pighii ſuſpicio,* iratus, conſulatu *(quod voc. in codd. forſan exaratum fuit* cſatu, *quod, neglecto vel eraſo* c, *transiit in τὸ* ſenatu,) peracto. *Valde ingenioſa eruditeque explicita eſt emendatio Kappii:* iratus ſenatu *(pro* ſenatui) anno peracto priuatus in vrbe manſit, *nempe non perpetuo, ſed aliquamdiu.*] — 9. pululare *MS. Voſſ. 2. Ed. Med.* pullare

tum Scipio prorogationem imperii habuit. An Nepos ſcripſit, *iratus ſenatui, conſulatu (vel magiſtratu) peracto pr. in v. m.?* An potius vitium latet in voce *peracto?* Non nego, Latine dici *ſenatu peracto.* ſed quomodo Scipio *ſenatu peracto priuatus manſerit,* non capio.

priuatus in vrbe manſit] Nemo veterum, quod ſciam, vllius magiſtratus ab eo poſt alterum conſulatum geſti meminit. Legatus tamen ad Carthaginienſes, et poſtea fratris conſulis aduerſus Antiochum profecti fuit. vid. Liu. 34 extr. et 37, 1. et paſſim. [At, Liuio, qui omnem hiſtoriam late expoſuit libr. 38, 60. ſqq. teſte, Scipio, a Q. Petillio et tribunis plebis reus factus, ſummoque concionis plauſu liberatus, Liternum conceſſit, ibique vitam egit ſine deſiderio vrbis. Idem Liuius ib. c. 53, 8. *morientem,* n. Scipionem, ait, *rure eo ipſo loco ſepeliri ſe iuſſiſſe ferunt, monumentumque ibi aedificari, ne funus ſibi in ingrata patria fieret.* Add. Valer. Max. 5, 3. ex. 2. ibique interprett. et Stau. ad noſtrum locum in ed. 3.] Pro *manſit* Pighius edidit *permanſit.*

3 *At Cato*] Pighius, *M. Cato.*

ſeuere praefuit] Vide eumdem Pighium ad an. V. C. 569. et quos ille laudat. [Sic L. Quinctium Flamininum conſularem cum ſex aliis ſenatu mouit. Conf. Liu. 39, 42—44. Valer. Max. 2, 9. 3.]

Circiter annos octoginta [10] vsque ad extremam 4
aetatem ab adolescentia, reip. causſa ſuſcipere
inimicitias [11] non deſtitit. A multis tentatus, non
modo nullum detrimentum exiſtimationis fecit,
ſed, quoad [12] vixit, virtutum laude creuit.

III. In omnibus rebus ſingulari fuit pruden- 1
tia [1] et induſtria. Nam et agricola ſolers, et rei-

MS. Leid. 2. — 10. octuaginta *MS. Voſſ.* 2. *Ed. Med. Arg. Long. Mag. Steph. Gebh.* τὰ circiter annos octoginta *ſuſpecta ſunt Bos. v. not. et vncis incluſa in Ed. Heus.* [*Stau.* 3. *Heinr. Wetz. Tzſchuck.* 2. *Schmied. Haud inepta eſt Bremii coniectura* circiter annos ſeptuaginta, *quod in cod. quodam per notam expreſſus numerus* LXX. *facile corrumpi et mutari potuerit in* LXXX.] — 11. inimicicias *Ed. Med. Mox* tẽptatus. *Ed. Med.* — 12. quo ad *Ed. Arg.*

1. prudentia *aberat a MS. Voſſ.* 3. *vnde Heuſinger. verba* prud. et *incluſit vncis.* [*Num recte id fecerit, et num haud bene collocata videantur verba illa, vt etiam Stau. opinabatur, pro* induſtria et prudentia, *paene dubito. Sed Cic.*

4 *Circiter annos octog.*] Lambinus exponit: *per annos* 80. Pighius, *locus*, inquit, *mutilus, et incorrectus apparet. Malim itaque ſic ſe haberet, vixit* circiter annos LXXX, et vsque. Haec ille. Vix dubito, numerum annorum corruptum eſſe. nam etiam ſi nonagenarium obiiſſe dicas, per *LXXX* tamen *annos reipubl. cauſſa inimicitias ſuſcipere* non potuit. Immo vereor, ne illa, *circiter annos LXXX*, adſcripſerit aliquis, qui, Catonemo ctuagenarium accuſaſſe Galbam, legerat alibi.

reipubl. cauſſa ſuſcipere inimicitias non deſtitit] Inimicorum Catonis non vno loco Cicero meminit. adde Liu. 39, 40.

a multis tentatus] Ampelius cap. 19. *Cato Cenſorius, qui totiens accuſatus eſt, et quoad vixit, nocentes accuſare non deſtitit.* ſic lego. vulgo enim editur: *acc. eſt, quod vixit etc.* [Plutarch. in vita Cat. c. 15. tradit, Catonem eſſe paullo minus quinquagies *tentatum*, h. e. adcuſatum, in iudicium vocatum. Aurel. autem Victor. de V. ill. cap. 47. (vbi vitam Catonis breuiter perſequitur, et Schottus ſubiecit Catonis chronologiam,) narrat, eum adcuſatorem fuiſſe aſſiduum malorum, ipſum quadragies quater adcuſatum, glorioſe abſolutum.]

1 *In omnibus rebus ſingulari fuit prud. et induſtria etc.*] Similia habes apud Liuium 39, 40. Breuius Ampelius: *Hic eſt omnium rerum peritiſſimus, et, vt Salluſtio Criſpo videtur, Romani generis diſertiſſimus Cato.* Porro Pighius edidit: *ſingulari fuit induſtria.* omiſſo *prudentiae* nomine.

nam et agricola ſolers] Apud Pighium additur: *frugalis paterfamilias.* Statim idem et Longolius edidere: *et reip. peritus Iuriſconſultus.* Pighius tamen mallet *in republ.* Fauet

publ. peritus, et iurisconsultus,[2] et magnus imperator, et probabilis orator, et cupidissimus[3] 2 litterarum fuit. Quarum studium etsi[4] senior arripuerat, tamen tantum [in eis][5] progressum fecit, vt non facile reperire possis,[6] neque de Graecis, neque de Italicis rebus, quod ei fuerit

quoque in Brut. cap. 85. *Catonem probat* vt virum cum prudentia et diligentia. *add. Harl. not.*] — 2. peritus iurisc. *MS. Voss.* 1. *Leid.* 2. *Ed. Med. Arg. Long. Mag. Schot. bene. cur?* [*et ego quaererem, cur? Nam* reipubl. peritus, *hoc est, vt Lambin. interpretatur,* πολιτικὸς, *quod declarant eius in republ. administranda consilia et facta, atque* iurisc. *differunt; nec semper in vno homine illae virtutes coniunctae sunt.*] peritus [et] iurisc. *Ed. Heus.* — 3. concupidissimus *MS. Voss.* 3. — 4. et *MS. Boecl. Leid.* 2. — 5. in eis *aberant a MS. Boecl. Voss.* 1. 3. *Ed. Med. Arg. Long. Mag. Schot. Steph. Gebh. Vnct absunt,* [*et abesse possunt,*] *ab Ed. Lamb. Boecl. Keuch. Bos.* 1. [*Tzschuck.* 2. *Ith. Wetz. Schmied. Heinr. Additi sunt in Ed. Bos.* 2. *Heus. Stau. Harl. Tzschuck.* 1. *Brem.*] — 6. reperiri possit *MS. Voss.* 1. 3.

Liuius: *Idem in pace, si ius consuleres, peritissimus.* Ceterum Catonem *iuris ciuilis peritissimum* etiam Cicero 1. de orat. 37. et Valerius Max. 8, 7. 1. vocant.

magnus imperator] Etiam Liuio *summus imperator* est.

probabilis orator] MS. Ernstii: *probatissimus orator.* Verum nihil muto. [*Probabil.* h. e. proprie, qui probari potest, haud contemnendus, suis quidem temporibus. v. Cicer. in Bruto, c. 17. (collato eius iudicio ibid. c. 85.) Plut. in Cat. vita c. 4. add. Liu. 39, 40. sq. de Catonis eloquentia ceterisque virtutibus ac vitiis, ibique interpretes, praecipue Drakenb. tom. V. p. 385. sq. de annis, quot vixerit Cato, quando mortuus sit, et de dissensu, qui videtur, inter Ciceronem, Cat. c. 4. 10. atque Liuium, qui diversos probabiliter sequuti sunt annales.]

cupidiss. litterarum] Vide Cicer. de finib. 3, 2. [*litterarum* h. e. disciplinarum, inprimis philosophiae et historiarum, praecipue graecarum. v. Stau. ad ed. 3. et Harl. Ciceronis autem locus, a Bosio citatus, non pertinet ad Catonem maiorem, sed ad Catonem iuniorem, Bruti auunculum. Atque Valer. Max. 8, 7, 1. et 2. (vbi v. nr. 8. Torren.) vtriusque Catonis studium diligentiamque diserte distinguit.]

2 *Quarum studium etsi senior*] De Graecis fatetur ipse apud Ciceronem de Senect. c. 8. In MS. Boecl. erat, *Quar. studium et senior arrip. tamen tantum progr. sec.* Pighius edidit: *Quare stud. etsi sen. arripuerat, attamen tantum in eo progr. f.* Illa *in eis* etiam absunt ed. Col. Itaque fortean legendum est, *quarum st. etsi sen. arr. attamen tantum progr. f.* Statim idem Pighius, *reperiri possit.*

incognitum. Ab adoleſcentia confecit orationes. 3
Senex ſcribere hiſtorias [7] inſtituit; quarum ſunt
libri ſeptem. Primus continet res geſtas regum
pop. Rom. Secundus et tertius, vnde quaeque
ciuitas orta ſit Italica: (ob quam rem omnes *Ori-*
gines videtur [8] adpellaſſe.) In quarto autem bel-
lum Poenicum [9] primum; in quinto ſecundum:
(atque haec omnia capitulatim ſunt dicta:) reli- 4
quaque [10] bella pari modo perſequutus [11] eſt, vs-
que ad praeturam Ser. Galbae, qui diripuit [12]
Luſitanos. Atque horum bellorum duces non
nominauit, ſed ſine nominibus res notauit. In
iisdem [13] expoſuit, quae in Italia, Hiſpaniisque
viderentur admiranda. In quibus multa [14] indu-

7. hiſtor. ſcribere *Ed. Med. Arg. Long. Mag. Lamb. Schot. Steph. Gebh. Keuch. Patau.* [*Tzſchuck. 1. 2. Brem.*] *Alter verborum ordo* [hiſt. ſcrib. *crediderim,*] *eſt auribus et ori aptior.* [*Paullo poſt Heinr. et Pauſ. (neſcio, ex quo fonte,) dederunt* ciuit. orta ſit Italia, *et expoſuerunt* in Italia.] — 8. videretur *Ed. Long.* — 9. Poenicum (*v. not.*) *Sed* Punicum [*MS. Thott. probatque Schlegel. l. c. p.* 68.] *Ed. Long. Mag. Lamb. Patau.* — 10. reliqua *Ed. Schot. Mag. Steph. Gebh. Keuch. Patau.* — 11. proſecutus *Ed. Mag. Schot. ſic mox ſect.* 5. proſecuti. *etiam Ed. Med. Arg. Long. Deinde* Sergii Galbae *Ed. Med. Arg. Long. Mag.* — 12. deripuit *MS. Boecl. Voſſ.* 2. *Ed. Med. Arg. Long.* — 13. eisdem *Ed. Schot. Mag.* hisdem *MS. Leid.* 2. *Ed. Med. Arg. Long.* — 14.

3 *Confecit orationes*] Quarum, vt et reliquorum operum, fragmenta collegit Auſonius Popma, et notis illuſtrauit. Pighius: *fecit orationes.* et mox, *earum ſunt* ', *ſ.* [Cic. Brut. 17. *Fiſcher.*]

res geſtas regum P. R.] Deeſt apud Pighium vox *Regum.* Et certe vix credibile eſt, omiſſas a Catone res geſtas populi R. vsque ad bellum Punicum.

omnes Origines vid. appellaſſe] Non ſatis apte, iudicio Feſti in *originum.* Vide de iis Voſſium de hiſt. Gr. 1, 5. Ed. Col. *videretur.* Pigh. *videntur.* [Cic. Cat. M. 11. *Fiſch.*]

bell. Poenicum pr.] Sic reſcripſi auctoritate codd. Gif. et Dan. pro *Punicum.* vide ad 23. 1. 1. Apud Pighium editum, [et in MS. Voſſ. 1. 3.] *in quarto autem eſt bellum P. pr.*

4 *perſecutus*] Pigh. *proſecutus.* Starim MS. Boecl. et ed. Col. *deripuit.* et, *in iisdem expoſ.* Schottus, *in eisd.* Mox Pighius, *multaque doctrina.* et paullo ante, *duces non nominat.*

in quibus multa induſtria etc.] Magius putabat probabilius

5 ſtria et diligentia comparet, multa doctrina. Huius de vita et moribus plura in eo libro perſecuti ſumus, quem ſeparatim de eo fecimus rogatu Titi Pomponii Attici. Quare ſtudioſos Catonis ad illud volumen delegamus. 15

nulla *MS. Voſſ.* 1. 3. — 15. delegamus. *Sic MS. Sau. Put. Gif. Voſſ.* 2. 3. *Leid.* 2. [*Ed. Long. Lamb. Bos. Stau. Tzſchuck. Harl. Ith. Pauſt. Brem. Wetz.*] *Sed* relegamus *MS. Voſſ.* 1. *Ed. Mog. Schot. Steph. Boecl. Keuch.* [*Heuſing. Bipont. Heinr. Schmied. et al. apud Heuſing.*] — *Extrema hac vita in Ed. Arg. leguntur verba litteris maiuscutis haec:* Finis Aemilii Probi de vitis excellentium imperatorum.

ſic legi: *In quib. multa induſtria et diligentia, comparat multam doctrinam*, inuito Nepote.

delegamus] Receptam lectionem tuetur et Buchnerus in acceſſion. ad Theſaur. Fabri. Quae vir doctus in addit. ad Indicem Nepotis pro Lambiniana lectione [*relegamus*] adducit, tanti non ſunt, vt idcirco a recepta omnium librorum lectione diſcedendum cenſeamus. Diuerſa ſunt, fateor, *delegare debitorem creditori*, et *delegare aliquem ad volumen*; ſed ſolummodo ſtructura ſermonis, non ſignificatione. nam vtrobique *delegare* idem eſt, ac *remittere*.

XXV. VITA T. POMPONII ATTICI EX CORNELIO NEPOTE[1]

[ARGVMENTVM

Cap. I. Natus patre generoso, nactus est praeclaras dotes. II. Athenas se confert. Athenienses pecunia subleuat. III. Athenis ante alios carissimus. IV. Sullae acceptus, Romam remigrat. V. Q. Caecilii heres ex dodrante. Eius cum Cicerone et Hortensio rara amicitiae copula. VI. Honoribus, litibus, praefecturis abstinens, soli dignitati seruit. VII. In ciuili bello neque Pompeium, neque Caesarem offendit. VIII. Occiso Caesare, Brutum pecunia adiuuat. IX. Ne Antonio quidem infestus est; sed eius uxori et liberis opitulatur. X. Antonius officiorum Attici memor. XI. Proscriptis plurimis auxilio est. XII. Vipsanio et Antonio tantum vtitur in deprecandis amicorum periculis. XIII. De vita Attici priuata. Bonus paterfamilias et ciuis. XIV. Eius coena, semper lectione condita; prudens pecuniae vsus. XV. Mendacii osor et laboris amans. XVI. Senibus adolescens et adolescentibus senex pariter iucundus. XVII. Eius pietas in matrem. XVIII. Antiquitatis amor. XIX. Morum elegantia peruenit in adfinitatem diui Iulii. XX. Caesaris et Antonii cum Attico familiaritas. XXI. Extremus eius morbus. XXII. Eius mors et sepultura.]

1. Vita — Nepote. *Ita etiam Ed. Arg. Lamb. Sed* Vita T. Attici Pomponii ex Cornelio Nepote *Ed. Med.* [*Stau. Harl.* Titi Pomponii Attici vita per Cornelium Nepotem *Ed. Long.*] Historiarum Latinarum Cornelii Nepotis vita

Ex Corn. Nepote] Atque haec posterior inscriptio [*ex libro Cornelii Nepotis de Latinis historicis*] placebat et summo viro, Aug. Buchnero, quod inter Attici opera, de quibus cap. 18, 2 sq. videatur historiarum et antiquitatis cura praeminuisse, eoque non incommode hic libellus ad illam partem Corneliani operis, in qua de historicis egit, referri posse. Vide integrum illius locum inter testimonia in fronte operis huius congesta. Possis tamen et legere, *de historiis Latinis*. Nec prorsus inepte ad praegressam Catonis vitam retuleris. vide quae diximus ad 24, 1. 1.

Attici *MS. Mendos.* Ex libro Cornelii Nepotis de Latinis historicis *MS. Gif.* [*Ita quoque cod. Guelpherbyt. in quo statim subiectum legitur:* incipit vita Attici. *v. Iac. Fr. Heusing. dissert. de Cornelii Nepotis fragmm. adiectam eius edit. Fl. Mallii Theodori de metris lib. p.* 109. *isque p.* 123. *adnotat in Corneri exemplaribus Attici vitae haec verba praemitti:* Vita T. Attici Pomponii ex Cornelio Nepote, *Cod. Guelpherb. lectionem probat Schlegel. in Add. ad diss. cit. quia scripta Attici historica satis ample a Cornelio exponantur, atque retractat opinionem, ab ipso in diss. p.* 13. *med. prolatam, vitam Attici esse non nisi partem operis Corneliani de viribus illustribus. Paufler etiam praemisit inscriptionem:* Vita Titi Pomponii Attici ex libro Cornelii Nepotis de Latinis Historicis.] *Chartac. MS. Paris.* 1863. *fol. saec.* 15. *in catal. codd. MSS. gr. bibl. Paris. reg. tom. II. p.* 412. *inscriptionem:* Vita Pomponii Attici ex Corn. Nepote, *prae se fert.* Pomponii Attici viri illustris vita per Cornelium Nepotem composita *Ed. Brix.* T. Pomponii Attici vita *Ed. Schol. Ab Mag. abest* vita Attici. *In Ed. Patau.* Titus Pomponius Atticus. *In MS. Mendos. sequebatur vitam Attici vita Catonis, et in MS. Voss.* 3. *erat omnium prima. A MS Voss.* 2. *aberat.* T. Pomponii Attici vita ex Cornelio Nepote *Ed. Heus.* [*Ith. Wetz. Heinr. Tzschuck. Bipont. Schmied.* Atticus *ed. Brem. Ex tanta inscriptionis in scriptis editisque libris varietate facile perspicitur, illam pro lubitu librariorum aut editorum vitae esse praefixam. Praeter edd memoratas in manibus habeo vetusta duo exemplaria, formulis typographicis descripta, in quibus quoque incst vita T. Pomp. Attici, et quorum varias lectiones inserui. Alterum sine nota loci, anni et typographi vlloque signo typographico in forma maxima continet vitas Plutarchi parallelas, a variis in linguam latinam translatas. His sub finem inserta est T. Pomp. Attici vita, praefixa inscriptione:* Incipit vita Pompony Athici Clarissimi viri E greco sermone in latinū Per Cornelium Nepotem Translata. *(Hoc exemplar diuersum esse videtur ab iis, quae pariter habent collectiones vitar. Plut. latine a variis factarum, et a Schlegel. in lib. mem. p.* 28. *sqq. late sunt descripta, et ex quibus varius vitae Attici lectiones idem notauit. Quaedam tamen vitae in illo etiam exemplari* traductae *dicuntur* in latinum linguauium. *Incipit a vita Niciae et Crassi. Forsan ductum fuit ex vetust. Schlegelii exemplari.) Alterum ab initio inscriptum est:* Hoc in volumine haec continentur Epistola ad Augustinum Mapheum per Bartholomeum salicetū Bononiensem: et Ludouicū Regiū Cornelienſem. M. T. C. epistolarū et brutū liber unus. *(Sequuntur in volumine, in titulo haud memorati,* M. T. C. ad Quint. fratrem tres libri.) M. T. C. ad Octauium epistola. M. T. C. epistolarū ad T. Pō. Atticum libri XVI. T. P. Attici vita per Cornelium nepotem etc. *In calce:* Venetiis MCCCCXCIX. die XII. Iun. *in fol. Inscriptio ipsa vitae Attici praemissa, eadem est, quae legitur in fronte voluminis. Prius opus citabo* Ed. ant. *posterius autem* Ed. Ven. *Add. Harles. not. ad nostrum locum.*]

T. POMPONIVS[2] ATTICVS, ab origine vltima[1] ſtirpis Romanae[3] generatus, perpetuo a maiori-

2. *vid. not. Sed* Pomp. *omiſſo praenomine Ed.* [*ant.*] *Brix.* [*Ven.*] *Long. Lamb. Schot. Gebh. Boecl. Bos.* 1. — 3. Romano *MS. Leid.* 2. [*Rutgers. in varr. lectt. libr.* 2. *c.* 8. *coniecit* ab origine vltima ſtirpis Romae generatus, *vel* Romano genere natus, *quae poſterior emendatio placuit Ernſtio. Atque ſtatim*] τὸ generatus *incluſit vncis Heuſing.* [*eumque ſequutus eſt Ith. Heuſing. tamen ſententiam, copioſe explicitam, docte lateque refutauit Stauer. ad ed.* 3. *qui quidem locum eſſe*

1 *T. Pompon. Atticus*] Vitam Attici commentatione politica, paucis abhinc annis heic lenae recuſa, illuſtrauit Ioh. Iacobus Beurerus. Exſtat et commentarius Aug. Buchneri; cuius editio cum ab heredibus illius exſpectetur, nos non niſi pauciſſima ex iis, quae in manus noſtras peruenerunt, (neque enim integrum vidimus,) huc transferemus. *Titi* praenomen repoſuimus auctoritate MSS. Giſan. et Medicaei. Idque ei Noſter et *extrema Catonis vita* tribuit. Varro de re ruſtica 2, 2. *Atticus, qui tunc T. Pomponius, nunc Q. Caecilius, cognomine*] *eodem.* [Rutgerſius in variis lectt. 2, 8. emendat vitam hanc Attici. *Fiſch.*]

Atticus] Ait Martialis, eum *facundae nomina gentis renouare.* Quod interpretes ita accipiunt, ac ſi velit, eum doctiſſimi ac diſertiſſimi viri T. Pomponii mores et doctrinam exprimere. Raderus etiam e ſtirpe noſtri natum, idque Poëtam oſtendere cenſet. Fors tamen haud male *facundam gentem* de Athenienſibus, eloquentiae ſtudio claris, interpreteris. Plures alios hoc cognomine viros habes apud Senecam ſuaſor. 2. Suetonium Nerone, Columellam, Plinium in epiſtolis, Dionem Caſſium ad ann. V. 821. Galenum 8. de compoſit. medic. f. l. cap. 5. Philoſtratum in Sophiſtis, Euſebium 14. praepar. Euang. Suidam, Symmachum 7. epiſtolarum, Auſonium in Profeſſorib. Burdegalenſ. Lege 7 C. de adopt. et l. 2 C. de diuerſ. prud. vrb. et paſſim in lapidibus antiquis: quos accurate digeſſit in Onomaſtico nondum edito Tho. Reineſius ὁ πάνυ. Memorat et Tacitus Quinctium Atticum hiſt. 3, 73 et ſeqq. Curtium Atticum 4, 58 et 6, 10. Iulium Atticum h. 1, 35. A. Atticum, Agr. 37.

[*vltima*] h. e. vetuſtiſſima ſ. prima. *Ab vltimo principio* Cic. de Inuent. 2, 2. Cic. de Offic. 1, 17. (vbi vid. Lang. et Manut.) *quod Pythagoras vltimum in amicitia putauit.* Catull. 4, 16. *vltima ex origine.* ibi v. Vulp. (et Doering.) *Fiſcher.*]

ſtirpis Romanae generatus] Credebatur gens Pomponia originem ducere a Pompone Numae regis filio, vt e Plutarcho extremo Numa c. 21. obſeruatum Guid. Pancirollo var. lection. 2, 158. [vel, ſi cui melius videatur, a Pompone, Numae patre. v. Aurel. ictor. de vir. ill. c. 3. init. ibique Arntzen. et rell. interpretes, p. 62.] Non tamen magnam Attici nobilitatem fuiſſe, colligas ex illo Taciti annal. 2, 37. 9. *Druſo proauus eques Rom. Pomponius Atticus dedecere Claudiorum imagines videbatur.*

bus acceptam [4] equeſtrem obtinuit dignitatem. 2 Patre vſus eſt diligente, [5] indulgente, et vt tum erant tempora, diti, in primisque ſtudioſo litterarum. Hic prout ipſe amabat litteras, omnibus doctrinis, quibus puerilis aetas impertiri [6] debet, 3 filium erudiuit. Erat autem in puero, praeter docilitatem ingenii, ſumma ſuauitas oris ac vocis, [7] vt non ſolum celeriter [8] acciperet, quae

indicans mutilatum, τὸ gener. ſignis parentheſeos incluſit. Attamen Kappius in Opuſcul. Herles. p. 466. bene tuitus τὸ generatus, *locum ſic interpretatus eſt: „T. Pomp. Atticus, qui generatus eſt ab antiquiſſima familia gentis Romanae, per omnem vitam retinuit equeſtrem dignitatem a maioribus acceptam, neque ad ſenatoriam adſpirauit dignitatem.“ Adferunt quoque Nepoti illud vocab. Bremi et Schmied. cumprimis Pauſler. In Nouis Miſcell. Lipſienſ. tom. III. p. 669 ſqq. I. C. S. voce. ſingula ſic ordinat et copioſe illuſtrat:* T. P. A. generatus ſtirpis ab vltima origine Romanae, *atque ſubintelligit* homo. *Num id multis perſuaſerit, equidem neſcio et fere dubito. Boſium olim in prima quidem edit. legiſſe diuiſim* genere natus, *notat culpatque Gebhard. Sed in altera edit. Boſius neque in contextu neque in ſua adnotatione ad h. l. illius meminit lectionis. Lambinus iam delendum putabat τὸ* generat. *Add. Barth. Aduerſ.* 42, 29.] — 4. accaeptam *Ed. Brix. Statim* aequeſtrem *Ed. Med.* [*Tum* optinuit *Ed. Ven.*] — 5. vſus diligente, et vt tum erant tempora diti *MS. Medic.* vſus eſt indulgente et vt t. e. t. d. *Ed. Brix.* [vſus eſt indulgente, *omiſſo τῷ* diligente, *Ed. vetuſt. Schleg. (qui haud improbat,) et antiq. Sed* diligente *Ed. Ienſ. cum epp. Cic. ap. Schleg. Atque* indulgente *haud male omitti, opinatur Tzſchuck. Vncis id includendum tamquam gloſſema, arbitrabatur cenſor in Neu. Leipz. L. Z. a.* 1804. *p.* 1742 *ſqq. at v. not.* — vt cum er. t. *Ed. aut.* vt tunc er. t. *Ed. Tzſchuck.*] — 6. impartiri *MS. Voſſ.* 1. *Leid.* 2. *Ed.* [*antiq.*] *Arg. Heus.* — 7. ac vocis. *Sic etiam MS. Mendos. Sed* atque vocis *Ed. qu.* [*Wetz.* et vocis *Ed. Long.*] — 8. celeriter *aberat a*

2 *Diligente et indulgente*] Iniuria poſterius vocabulum ſuſpectum habebat Ernſtius. In Medicaeo autem codice, haud dubie ob ſimilitudinem praecedentis, omiſſum eſt. Mox qu. eld. *impartirt*, et verſu proximo, *oris atque vocis.*

3 *Celeriter acciperet quae tradebantur*] MS. Schotti aberat *celeriter*. Itaque cum Manutio malebat *arripere* reponi. quod in textum recepit Lambinus, et poſt eum plerique ceteri. quomodo Noſter ſupra 24, 3, 2. Cicero Cat. mai. aliique loquuti ſunt. Sed recte Gebhardus nil mutandum exiſtima-

tradebantur, sed etiam excellenter pronuntiaret.[9] Qua ex re in pueritia nobilis[10] inter aequales ferebatur, clariusque exsplendescebat, quam generosi[11] condiscipuli animo aequo[12] ferre possent. Itaque incitabat omnes studio suo:[13] quo 4
in numero fuerunt L. Torquatus, C. Marius filius,[14] M. Cicero: quos consuetudine sua[15] sic

MS. Mend. [*Ed. vet. Schleg. et ant.*] *Statim* acciperet *MS. Voss.* 1. 3. *Leid.* 2. *Ed. Brix.* [*vet. Schlegel. et ant. Long. Bos.* 2. *Stau. et plurr. seqq.*] *Sed* arriperet *Ed. Lamb. Schot. Boecl. Bos.* 1. [*Schmied. at v. not.*] — 9. pronunciaret *Ed. Brix. Med. Arg. Long. Lamb. Schot. Keuch. Bos.* 1. — 10. qua ex re in puer. nob. *Ita MS. Gif. Mendos.* [*Ed. ant. Lamb. Stau. et plurr. seqq.*] *Sed* qua ex re pueritia nobilis vitae *MSS. Medicc.* qua re in p. n. *MS. Leid.* 2. [qua ex re pueritiâ nobis *Ed. Ven.* qua ex re pueritia nobilis *Ed. Long.* Qua ex re, puer ita, nobilis *tentabat Ernst. et Ith. in textum recepit.*] *Mox* aequalis *MS. Leid.* 2. aequaleis *Ed. Long. Lamb. Schot.* — 11. quod gen. *MS. Voss.* 3. [*Ed. vet. Schleg. et ant.*] *vt Cat.* 1, 3. — 12. animo aequo. *Sic etiam MS. Mendos.* [*et edd. meae omnes.*] — 13. studio suo. *Sic etiam MS. Mendos.* [*Ed. ant. et rell. fere omnes.*] *Sed* suo studio *Ed. Gebh.* — 14. C. Marius fil. *Sic etiam MS. Mendos. Sed* C. Silus *MS. Leid.* 2. C. Marii filius *MS. Voss.* 1. [C. mari. F. *Ed. ant.* C. Mari filius *Ed. Ven.*] C. Marii F. *Ed. Med. Arg. Long.* C. Marius, C. filius R. *MS. Voss.* 3. C. Marius C. filius *Ed. Lamb. Schot. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. — 15. [sua *abest ab ed. vet. Schleg. et ed. ant. in quibus quoque legi-*

bat, firmabatque receptam lectionem illo Ciceronis eodem Cat. mai. *Pueri res eas tum primum accipere videntur.* Non admodum dissimile est illud 23, 2. 4. *Id quum libenter accepissem.* [*accipere* de discipulo, et *tradere* de magistro, bene sibi opponuntur. Quinctil. 1, 3, 3. *Hic meus, quae tradentur, non difficulter accipiet.* conf. Heusing. et Stau. ad ed. 3.]

sed etiam excellenter pronuntiaret] Vide Cresollium Vacation. auctumnal. lib. 2. p. 213.

in pueritia nobilis] Sic MSS. Gisan. et Schotti, probante Manutio. Nam vulgo deest praepositio, etiam in MSS. Mediceis. Fulu. Vrsinus e MS. legebat, *Qua ex re nobilis.* Alius coniiciebat, *Qua ex re puer etiam nobilis.* Ernstius, *puer ita nobilis.* Mihi Gisaniana optima videtur. [*τὸ nobilis* et dein *τὸ generosi* non ad natalium splendorem, sed ad animi virtutes, genere dignas, cum Tzschuck. refero.]

animo aequo] Apage illud *aeque*, quod in quibusd. edd. habetur, omnino alienum a genio Nepotis, quidquid viro docto [n. Ernstio] videatur.

C. Marius F.] Sic pariter

fibi deuinxit, vt nemo iis [16] perpetuo fuerit carior.

1 II. Pater mature deceſſit. Ipſe adoleſcentulus [1] propter adfinitatem P. Sulpicii, qui Tribunus [2] pleb. interfectus eſt, non expers fuit illius periculi. Namque Anicia, [3] Pomponii conſobrina, nupſerat M. Seruio, [4] fratri P. Sulpicii.

tur dejunxit *loco* deuinxit.] *Mox* ſibi *aberat a MS. Gif.* — 16. his *Ed. Brix. Mad. Arg.* [hiis *Ed. ant.*] *Statim* perpetua *MS. Voſſ.* 1. 3.

1. adul. *Ed. Med. Arg. vbique.* — 2. Tribu. *Ed. Arg.* [Tr. Pl. *Ed. Long.*] — 3. Antia *MSS. Medicc. Ed. Brix.* [*ant. et vet. Schleg.*] Antea *MS. Voſſ.* 3. Anitia *Ed.* [*Ven.*] *Med. Arg.* — 4. M. Seruio. *Ita MSS. Medicc. Voſſ.* 1. 3. *Leid.* 2. [*Ed. antiq. et Ven. Long. Bos.* 2. *Stau. et ſeqq.*] *Sed* M. Seruilio *MS. Leid.* 1. M. Seruio Sulpicio *Ed. Lamb. Schot.* Seruio *Ed. Bos.* 1. *conf. Reineſ. Epp. ad Rupert. p.* 584. *Statim* fratri Sulpicii *MS. Voſſ.* 1. 3. *Leid.* 1. 2. *Ed. Brix.* [*vet. Schleg. in qua tamen ſcribitur* Sulpitii, *Ed. antiq. in qua autem ſcribitur modo* Suplitius, *modo* Supplicius;] *Med. Arg. Long. Keuch. Heus. Patan.* [*Ith. Stau.* 3. *Schmied. Heinr.* fratri ſulpici *Ed. Ven.*] *In Ed. Med. Arg.* [*Ith.*] *ſcribitur* Sulpitius

MSS. meliores, agnoſcitque antiquum loquendi modum Schottus. Ipſe tamen legit, *C. Marius Caii F.* nulla neceſſitate. Vulgo erat, *C. Marii*, vel *C. Mart.* quod non dubito ab ignoratione antiquitatis profectum. Mox prouocabulum *ſibi aberat* MS. Gif. credo abſorptum a praecedente *ſic.* [Torquatum, qui in bello ciuili periit, laudat Cicero in Bruto c. 68.]

vt nemo iis perpetuo fuerit carior] Vide infra ad c. 5, 1.

1 *Tribunus pl. interf. eſt*] Vid. Ernſtium ad h. l.

nupſerat M. Seruio fratri P. Sulpicii] Tuentur hanc omnium ſcriptorum et ante Lambinum vulgatorum lectionem praeter Vrſinum ac Schottum, ac praenomen *Seruii*, quod nimis multi eo vterentur, ſuperinducto ei alio, pro gentilicio vſurpatum denique, contendunt etiam Sauilius ad 1 hiſtor. Taciti et Rupertus ad Pomponium de O. l. cap. 3. qui poſterior idem et in praenominibus *Coſſi* ac *Paulli* obtinuiſſe docet. Lambino tamen adſentiendum, et *M. Seruium* ac *L. Seruium* Sulpicios rem monſtri ſimilem, omninoque contra morem Romanum eſſe, vt vir idem duplex praenomen haberet, cenſebat vir ſummus in not. ad Liuii 9, 36. editione priori. nam in poſteriori hanc diſputationem in alium locum coniicit, diffiſus, vt videtur, iis, quae olim adverſus Schottum adduxerat. Mihi indubium eſt, *Seruios* poſterioribus Reip. Rom. temporibus, quibusdam pro familiae nomine fuiſſe. Id enim euincunt, ὁ Σεϱουΐιος οἶκος, apud Plutarchum in vita Galbae; ac *Seruiorum* familia apud Tacitum hiſt. 2,

Itaque interfecto P. Sulpicio,[5] posteaquam vidit, 2
Cinnano tumultu ciuitatem esse[6] perturbatam, neque sibi dari facultatem pro dignitate viuendi, quin[7] alterutram partem offenderet, disociatis animis ciuium, quum alii Sullanis, alii Cinnanis[8] fauerent partibus: idoneum tempus ratus studiis obsequendi suis, Athenas se contulit. Neque eo secius[9] adolescentem Marium, hostem

vbique. — 5. interf. Sulp. *Ed. Brix. Med. Arg. Long. Bos.* 1. *Keuch. Heus.* [*Ven. Stau.* 3. *Tzschuck.* 1. 2. *Ith. Brem. Heinr. Schmied.* interf. Suplitio *Ed. antiq. in qua statim excusum legitur* posteaquam.] — 6. esse *aberat a MS. Voss.* 3. *idemque mox* sibi claram fac. — 7. cum alt. *MS. Leid.* 2. *tum* disotiatis *Ed. Med.* [*In Ed. antiq. interpungitur et legitur:* offenderet. Disoc. an. ciuium: quorum alii Sillanis. *In Ed. vet. Schleg. exstat quoque* quorum alii Sillanis. *Atque*] Sillanis *etiam MSS. Medicc.* Sullanis [*Ed. Ven. Long.*] *Gebh. Heus. Stau.* 2. 3. *Patau.* [*Harl. Tzschuck. et rell. Atque ego hanc scripturam pro altera* Syllanis, *in Ed. Lamb. Bos. aliisque exhibita, recepi. v. Cellar. Orthogr. lat. ed. Harles.*] — 8. cynanis *Ed. Med.* — 9. secus *Ed. Arg. Statim*

48. pro Sulpicia, ex qua ille oriundus. Quumque in nummis vett. cum cognomine *Rufi*, quod Sulpiciorum est, legatur *L. Seruius*; potius est, vt eos ad Sulpiciam, quam, (vt Schottus in Electis fecit,) ad nescio quam *Seruiam* aut *Seruiam* gentem, nusquam praeterea, vt arbitror, commemoratam, referamus. Habemus igitur *Seruium* Sulpicium cum praenomine alio, quod ad tuendum *M. Seruium* nostrum sufficit. Sed et credibile est, Seruios fratres fuisse praenominibus aliis distinctos. Verum de eo fortassis amplius disputabimus in libro de numismatis familiarum Rom. in quem congeremus, deo dante, quidquid nummorum consularium in notitiam nostram pervenit, siue iam publicati sint, siue adhuc lateant, notisque brevibus illustrabimus. In MS. Leid. erat, *M. Seruilio, fratri Sulpicii.* Videri possit, enm adoptione in nomen et familiam Seruiliam transisse. Sed novum non est, haec duo nomina a librariis permutari; vt apud Appianum 2 Ciuilium, vbi inter eos, qui in necem Caesaris conspirarunt, editiones nominant Σερουίλιον Γάλβαν. Debebant Σερούιον. Fuit enim nepos Ser. Galbae consularis, vt adparet e Suetonio Galba cap. 2. Et apud Liuium extr. 25. pro *P. Sulpicio Ser. F. Galba*, quomodo nunc eo loco et in Fastis Capitolinis ad annum V. C. 553. legitur, olim legebatur *P. Sulpicius Seruilius Q. F. Galba.*

hostem iudicatum iunit opibus suis] Vtrumque [*opibus iunit*] eleganter. Medicaeus 2. habebat, *opibus subleuauit.* quod sine dubio glossema est.

iudicatum, iuuit opibus suis;[10] cuius fugam pe-
3 cunia subleuauit.[11] Ac, ne[12] illa peregrinatio detrimentum aliquod adferret rei familiari,[13] eodem magnam partem fortunarum traiecit suarum. Hic ita vixit,[14] vt vniuersis Athenienſibus meri-
4 to esset carissimus. Nam, praeter[15] gratiam, quae iam in adolescentulo[16] magna erat, saepe[17] suis opibus inopiam eorum publicam leuauit. Quum enim versuram[18] facere publice necesse esset, ne-

adul. *Ed. Med. Arg. vbique.* — 10. opibus iuuit suis *MS. Mendos.* iuuit operibus suis Athenas. *MS. Voss.* 3. uiuit op. suis *Ed. Med.* — 11. [ciuis fug. pecuniis subleu. *Ed. antiq. Atque* pecuniis subl. *etiam Ed. vet. Schleg. item*] *MS. Mendos. Voss.* 1. 3. *Ed. Brix. add. not.* — 12. [at ne *Ed. Bos.* 2. *Stau. Harl. Tzsch.* 1. *Wetz.*] *Sed* ac ne *Ed.* [*vet. Schleg. item ant. et Ven.*] *Med. Arg. Long. Lamb. Schot. Gebh. Boecl. Keuch. Heusing.* [*Tzschuck.* 2. *Ith. Heinr. Schmied. quos sum sequutus.* Atque ne *Ed. Brem.*] — 13. ferret rei familiari *MS. Voss.* 3. afferr. rei familiaris *MS. Med.* 1. — 14. Sic itaque vixit *MS. Medic.* 2. — 15. propter *MS. Voss.* 3. — 16. adol. *omissa praepositione Ed. Gebh. Keuch.* [in adulesc. *Ed. ant.*] — 17. saepe *Ed.* [*antiq. et vet. ap. Schlegel. tt. Venet.*] *Med. Arg. Long. Lamb. Schot. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Heus.* [*Ith. Brem. Wetz. Tzschuck.* 1. 2. *Harl. Heinr. Schmied. Paust. et id seruo.* saepius *Ed. Bos.* 2. *Stau.*] — 18. versuram. *Ita MS. Gif. Sau. Put.* [*Ed. vet. Schleg. qui notat lect.* quoniam en. vers. *Lamb. Bos.* 2. *et seqq.*] *Sed* vsuram *MS. Leid.* 1. *Voss.* 1. 3. *Mendos. Ed.* [*ant. in qua exstat* quoniam enim vsuram; *Ven.*] *Brix. Med. Arg. Long.*

4 *Saepe suis opibus*] Haud spreuerim, quod in Medic. 1. fuit, *saepius suis op.* [Conf. Schlegel. l. c. p. 96.]

versuram facere] Gifanius in obseruat. in Lat. L. laudat e suo codice: *versuram fac. publ. esset necesse.* [In indice formula *versuram facere* a Boeclero sic explicatur. „Inter omnes expositiones forte optime rem expediunt Festi verba: *versuram facere, mutuam pecuniam sumere, ex eo ductum est, quod initio, qui mutuabantur ab aliis, non vt domum ferrent; sed vt aliis soluerent, veluti verterent debitorem.* Atque haec explicatio conuenit Nepotis loco. Add. Simeon. Bosii animaduerss. in ep. Cic. ad Attic. 5, 21. (v. etiam not. Ernstii et reliquor.) Donatus, *aes alienum ex aere alieno soluere.* Illud ambigi interim vix debet, saepe nihil aliud esse, quam *mutuum sumere.* Consulendus etiam Salmasii de vsuris commentar. cap. 7. p. 100. sqq." Hactenus Boecl. Sed Salmas. l. c. I. F. Gronou. de Sestertiis p. 535. sect. 41. de Cen-

que eius conditionem aequam [19] haberent: semper se interposuit, atque ita, [20] vt neque vsuram vnquam [21] ab iis acceperit, [22] neque longius, quam dictum esset, eos debere [23] passus sit.

19. aeque *MS. Mendos. Medic.* 2. *Voss.* 1. 3. *Ed. Brix.* [*vet. Schleg. et ant. in qua excusum est* eque.] aeque ante *MS. Leid.* 2. — 20. ita, *omisso τῷ* atque, *Ed. Brix.* [*vetus ap. Schlegel. qui probat omissionem, et antiq. at ed.* 1470. *ap. Schleg. exhibet* atque.] — 21. vnquam *aberat a MS. Mendos. Medic.* 2. *Ed. Brix.* [*antiq. item vet. ap. Schleg. cui id placet: sed Ed.* 1470. *ap. eumdem praebet τὸ* vnquam, *it. Ven. Atque quoniam postea scripsit Nepos* multiplicandis vsuris, *mihi suspicio orta est* vsuram iniquam, *quam, vidi, coniecturam etiam feciſſe atque ornasse Io. Gottschalch, Conrect. Aalburgens. in prolus. aliqua scholastica, Aalburgi in Iutlandia* 1770. *edita, atque probatam esse Tzschuck. ad ed.* 1. *et* 2. *eiusque censori, atque Bremio. Tzschuck. tamen, si vulgata lectio seruetur, eam ita posse explicari censet: „Athenienses mutuati erant pecuniam, sed iniquo foenore; quod ne augeretur, Atticus sine vsura pecuniam obtulit, vt ad soluendum promtiores fierent sine damno, immo cum compendio et fructu. Tum vero* multiplicandis *pertinet non ad Atticum, sed ad priſtinos creditores.“ Add. Pauſler.*] — 22. accaepit *Ed. Brix.* [accaeperit *Ed. Ven.*] — 23. aes debere *MS. Mendos.* debitum debere *MS. Medic.* 1. debere, *omisso τῷ* eos, *Ed. Brix.* [*vetust. probante Schlegel. antiq. et*

tesimis etc. illos notant, qui non distinguebant inter *τὸ versuram facere*, h. e. argentum accipere foenori, mutuum sub vsuris sumere, et *τὸ versuram soluere*, h. e. mutuo alicunde accepto soluere debitum, siue illud sortis, siue vsurarum, siue factis nominibus siue ex emtione praesenti, siue ex promisso, siue vndecumque sit. Pariter iudicat Ernesti in Opusc. philolog. et critic. p. 12. idemque culpat Cellarium, ad nostrum Nepotis locum cum aliis *versuram facere* interpretantem, debitum, pecuniis aliunde foenore sumtis, soluere, quod sit *versura soluere*, quum contra *versuram facere* sit pecuniam mutuam sub vsuris sumere. Add. eumdem in clauo Ciceron. s. v. *versura*. Ita quoque Heusing. ad nostr. loc. distinguit illustratque duas illas formulas loquendi. Et tamen Itho acerbe notat illam Heusingeri atque Harles. interpretationem, et Donati explicationem laudat: immo vero, (quo autem auctore, equidem nescio,) contendit, *τὸ versuram facere* ab altera loquutione *versura soluere* coepisse non nisi sequioribus temporibus distingui, et Salmasium ac Gronouium, qui tamen secus sentiunt, tamquam patronos sui commenti adpellat.]

aequam hab.] MSS. Schotti et Medic. 2. *aeque.* Mox *vnquam* aberat iisdem. omissum, vt arbitror, ob praecedens *vsuram*. [v. varr. lectt.]

eos debere] Sic rescripsere

5 Quod vtrumque erat iis ſalutare. Nam neque indulgendo inueteraſcere eorum aes alienum patiebatur, neque multiplicandis vſuris creſcere. 6 Auxit hoc officium alia quoque liberalitate. Nam vniuerſos frumento donauit, ita vt ſingulis ſeptem [24] modii tritici darentur: qui modus menſurae, medimnus Atheniis adpellatur.

Ven.] *Med. Arg. Long.* [*Heinr. Pauſt.*] eos *vncis incluſit Heuſing.* [*it. Stau. 3. et Schmied.*] — 24. ſeptem. *ſic etiam MS. Medic. 2. Gif. Mendos. Leid. 1. Voſſ. 1.* [*Ed. antiq. ac Ven. Long. Bos. 2. et ſeqq.*] *Forte* ſepteni? *Sed* ſex *Ed. Lamb. Boecl Patau. vt Matius coniec. Annott. cap. 35. p. 136. in Triga opuſcul. crit. rar.* [*Periz. ad Aelian. V. H. 6. cap. 12. videtur praetuliſſe* ſex modii.] VI. *Ed. Gebh. Keuch Bos. 1. Mox* Modius *MS. Medic. 2. Ed.* [*Ven.*] *Arg. Lamb. dein* medamnus *MS. Leid. 2. Conf. Hemſterh. ad Ariſtoph. Plutum p. 345. ſq.*

Schottus ac Rutgerſius, quod in MSS. inueniſſent, *aes debere*. nam vulgo *eos* abeſt. fortaſſe non male. Suppleuit aliquis *aes;* alius, vt in Medic. 1. legitur, *debitum*. male vterque. *multiplicandis vſuris*] Fruſtra heic negligentiae Nepotem arguit vir doctus. Nam *multiplicandis vſuris* idem eſt ac *ſi vſurae multiplicarentur:* vt paullo ante *indulgendo*, i. e. ſi indulgeret. Neutrum enim Atticus fecit. Sic cap. 9, 2. *in eo laedendo*, h. e. ſi eum laederent. Et ſupra 1, 3. 2. *ſe oppreſſo*. vbi vide notata Cl. Rauio.

6 *Septem modii*] Sic edd. vett. et MSS. Manutii, Gifan. Schotti, Leid. et Medic. 2. Sed quoniam e Cicerone Verrin. 3, 45. 46 et 49. Fannio, Auſonio, Suida, aliisque veterum conſtat, medimnum continuiſſe ſex modios, idcirco totidem et heic reſcripſere cum Geor. Agricola lib. 2. de menſur. et ponder. Graec. ac Rom. Manutius, Faërnus, Vrſinus; eamque lectionem pro vera recepero Lambinus, et quotquot poſt eum Nepotem edidere, ceteri. Verum non idem medimnorum omnium modus, ſicuti nec modiorum, fuit. Auctori veteri de menſuris inter auctores finium regundorum a Rigaltio edito p. 335. *modia quinque medimnum facium.* Iſidoro quoque Orig. 16, 25. *medimna eſt menſura modiorum quinque.* Quae lac. Capellus lib. de menſuris cubicis, definit. 58. de medimno et modiis Hebraeorum; Salmaſius epiſtola 67. de Paphio ſiue Cyprio accipit. Erant et Siculi, maiores Atticis. De illis haud dubie Cicero loquitur. Quos ceteri deſignent, non aeque in aperto eſt. At Noſter ſine dubio de Atticis loquitur. Quibus plerique quidem recentiorum ſex modios dant, etiam Salmaſius, teſtem aduocans Africanum, qui hoc accuratiſſime perſecutus ſit: ſed intelligunt Italicos ſiue Romanos; Noſter autem fortaſſis Atticos. At medimnum Atticum diſerte ſeptem modiorum facit Varinus Phauorinus in commentario Graecae

III. Hic autem sic se gerebat, vt communis infimis, par principibus videretur. Quo factum est, vt huic omnes honores, quos possent, publice haberent, ciuemque facere studerent. Quo beneficio [1] ille vti noluit. Quod nonnulli ita [2] interpretantur, amitti ciuitatem Romanam, alia adscita. [3] Quamdiu adfuit, ne qua sibi statua poneretur, restitit: absens prohibere non po- 1 2

1. eo benef. *Ed. Oxon.* [*Mox* vti voluit *Ed. vet. Schleg. et antiq.*] — 2. ita *abest ab Ed. Boecl.* — 3. ascita *Ed.* [*antiq. et Ven.*] *Med. Arg. Lamb. Schot.* [ascita *Wetz.*] *Ceterum Heusinger. praeeunte I. M. Gesnero in praef. ad Enchiridion, Gottingae* 1745. 8. *verba*, quod non — adscita, *vt glossam, incluſit vncis.* [*Idem seuserunt atque fecerunt Brem. ac Schmied. conf. Cic. pro Cornel.*

linguae: Μέδιμνον, τὸ μόδιον ἢ μέτρον Ἀττικὸν, γινόμενον μόδιοι ἑπτὰ, ἤτοι τεσσαράκοντα ὀκτὼ χοίνικες. Vbi Capellus *modios* de Romanis accipit; addit tamen, *id praecise verum non esse.* Waterus de mensur. Hebr. 2, 7. 3 scribit, *medimnum Atticum praeter sex modios completos capere libras* 13 *cum triente.* Atqui modius Rom. pendebat, vt volunt, libras (tritici sc.) XX. Non male ergo medimno septem modii tribuentur. Sed omnis istarum mensurarum ratio nondum satis expedita est. Quae quum ita sint, reuocandam censui priscam lectionem, praesertim in tanto librorum consensu. Possis et *modum mensurae* de singulis modiis accipere, non de septenis. nam aliquando ἰσοδυναμοῦσι *modius* et *medimnus.* etsi id hoc ipso loco fretus negat Gonsalius ad Petronium p. 148 et Salmasius l. c. Diserte Hesychius: μεδιμναῖον, μέτρον μοδίου. Μέδιμνον, μέτρον ὅμοιον. non opus cum Guyeto addere μοδίῳ) Et alibi: Διμέδιμνον, μέτρον χωρῶν δύο μοδίους. Idem e Cicerone conatur elicere Capellus l. c. defin. 41. qui et defin. 68 vexatissimum Iosephi locum fine lib. 3 Antiquit. sic accipit, vt μεδίμνου vox pro modio sumatur. De quo nos plura ad eum locum. Adde Ind. v. *modius.* [et Harl. ac Tzschuck. ad h. l.]

1 *Sic se gerebat*] Placet scriptura Med. 2 *sic sese gerebat.*

communis infimis] Vide, quae prolixe diximus ad 1, 8. 4.

haberent] Quid. libri, Schotto teste, *mandarent.*

ciuemque facere studerent] Qui singularis honor fuit, et solum iis, qui de rep. praeclare meriti essent, exhibitus. Vide Meursium Fortun. Att. c. 5.

quo beneficio vti noluit] Recusarunt hoc beneficium et Zeno ac Cleanthes, ne patriae suae iniuriam facere viderentur. Auctor Plutarchus de Stoicorum repugnantiis p. 1034, a.

amitti ciuitatem Romanam] Sub Imperatoribus etiam Romano ciui licebat alterius ciuitatis ciuitatem adsciscere. vide Salmas. obseru. ad ius Att. et Rom. c. 26.

tuit. Itaque aliquot ipsi, et Phidiae,[4] locis sanctissimis, posuerunt. Hunc enim[5] in omni procuratione reipubl. actorem auctoremque[6] habe-

Balbo cap. 11.] — 4. Phidiae. *Sic MS. Mendos. Sau. Put. Gif. Voss.* 1. 3. *Ed. Brix.* [*Long. Bos. et seqq.* phidie *Ed. antiq. et Ven.*] *Sed* Phydiae *MS. Leid.* 2. Pilio *MS. Ernst.* Piliae *(quae fuit Attici vxor, sed multo post ab Attico domum ducta. v. Manut. ad Quint. fratr.* 2, 3.*) Ed. Lamb. Schot. Keuch.* aliquot Pnyce et Poecile locis *Ed. Gebh. quae fuit coniectura Rutgersii in Lectt. varr.* 5, 1. *p.* 449. *sqq.* Fidiae *MS. Schopp. v. eius Verisimilia* 3, 8. *p.* 109. ipsi et Fidei *coniecit Taylor ad Demosth. tom. II. p.* 596. *f. tom. I. Aesch. p.* 363. *ed. Reisk.* [Ipsi et Philiae, *h. e.* τῇ Φιλίᾳ, *Amicitiae, quasi diuae, coniecit et in textum admisit Gesner. quam emendationem quasi optimam ac verissimam probat Heusing. sed Stau. ad ed.* 3. *in Nepote ferendam negat, et copiose de lectione disputat, defendit quoque* Phidiae, *et intelligit familiarem Attici quemdam, ad eumque refert* Hunc in o. proc. — habebant. *Idem reiicit coniecturam Iusti Lipsii,* ipsi et Fidei, *ante Taylorum in Electt.* 1, 14. *excogitatam. Add. longas Harles. et Kapp. (qui* Hunc *referre malit ad Atticum,) adnotationes.*] — 5. Nunc est *MS. Voss.* 3. [Nunc enim *Ed. ant. et Ven.*] — 6. act. auctoremque. *Sic etiam Ed.* [*Ven. Long. Lamb.*] *Gebh. Boecler.* [*Stau.* 1. 3. *Ith. Wetz. Tzschuck. Heinr.*] *Sed* auctorem actoremque *MS. Mendos. Ed. Brix. Stau.* 2. [*antiq. Harl. Schmied.*] publicum actorem auctoremque *Ed.*

2 *Ipsi et Phidiae*] Plura vide in notis Ernstianis. *Pilia* placuit etiam Salmasio in epistola, quae inter Sarrauianas habetur p. 93: sicuti *pnyx* et *poecile* Scriuerio ac Gebhardo, qui et in textum recepit. de quibus locis, praeter Rutgersium [Var. 5, 1], videndus Meursius Athen. Att. 2, 9 et 1, 5: de posteriore etiam Attic. lect. 6, 18: sicuti de priore Petitus ad Leges Atticas 3, 2 ac Petauius ad Themistium p. 701. Sed viri nomen clare contextus postulat: *Piliae*, nec tempus, nec mos Athenienſium admittit. Interim recte quaerit Rutgersius: *Quis Phidias ille, cui aliquot ab Athenienſibus ſtatuae poſitae ſint?* nam tyrannicidam heic locum non habere, facile ei largior. Cur enim nunc demum positae, aut, si iam olim, cur heic commemorantur? Verum quis dubitet, tam celebre et auspicatum nomen frequens Athenis fuisse, etiam Attici aevo? Et quis ille fuerit, Nepos statim exponit. Non plane displicet, quod Ernstius e suo codice produxit, *Pilio*, Attici necessario, praesertim si *Pilia* Lambini ex antiquis libris, vt Rutgersius opinatur, repositа sit. de quo tamen mihi non constat.

actorem auctoremque] MS. Schotti inuerso ordine *auctorem actoremque.* Atque sic et Buchnerus legi volebat. Mox qu. edd. *habebat.* quod de Attico capiendum esset. sed recte id reiicit Ernstius.

bant. Igitur primum illud munus fortunae, quod 3 in ea potiſſimum vrbe natus eſt, in qua domicilium orbis terrarum eſſet imperii, vt eamdem et patriam haberet et domum. [7] Hoc ſpecimen prudentiae, quod, quum in eam ciuitatem ſe [8]

Med. Arg. auctorem [actoremque] *Ed. Heus.* [*Stau. ad ed. min. legere iubet* auctorem actoremque, *h. e. inceptorem ſ. ſuaſorem et perfectorem, laudatque Drakenb. ad Liu.* 2, 41, 10. *Sed ad ed.* 3. *nihil mutandum cenſet et ſequens* Hunc *ad Phidiam refert, non ad Atticum, vti Heuſing. fecerat, ideoque negarat, Atticum, quum non eſſet Athenienſ ciuis, Athenis dici potuiſſe* actorem *in adminiſtratione ciuitatis, quum* actores *ii tantum eſſe poſſent, quos leges publica negotia agere ſinebant. Sed haec nimis eſſe ſubtilia, et* Hunc *etiam ad Phidiam referendum eſſe iudicat Tzſchucke, cuius notam conſules.*] — 7. dominam *Ed. Lamb. Schot. Bos.* 1. [*Amſtel. Brem. at repugnat Tzſchuck. quod non ſolum langueat haec repetitio, ſed et disiiciat connexorum rationem:* domus, *ait, eſt domicilium, ſedes, tribus; et ciuitatis ius innuit.*] domum voluit *MS. Mendos. Medic.* 1. 2. *Leid.* 2. *Voſſ.* 1. 3. *Ed. Med. Arg.* [domum voluerit *Ed. antiq. et vet. apud Schleg. qui hanc lectionem probat. Stau. ad ed. min. optime emendatum eſſe iudicabat a Gronou. ad Liu.* 39, 36, 15. eamdem et patriam habuit et domum. *Sed in ed.* 3. *Boſianam lectionem ſequutus, edidit* quod in ea potiſſ. vrbe natus, in qua domicilium o. terr. eſſet imperii, vt eamdem et patriam haberet et domum, voluiſ. *Idem Stau. in Nouis Miſc. Obſeruatt. tom. VI. p.* 519. *ſq. iure reiecit audacem Withofii emendationem, in Encaeniis critic. p.* 211. *propoſitam*, educatricem *pro* domum voluit. *Kappius tentat:* eſſet imperii — et eamdem et patriam habere et domum voluit. *Cenſor edit. Tzſchuck. poſt* domum *poſuit colon, (quod tamen iam fecerat Heuſinger.) quia* illud munus fort. *et* hoc ſpecimen prud. *ſibi opponantur. Heuſing. vero, qui in not. verba,* vt eamdem — domum, *reſecanda arbitrabatur, in adpendicula retractauit ſententiam, ſed audacius emendare ſuſtinuit:* Igitur primum illud munus fortunae, vt in ea potiſſimum vrbe natus, in qua domic. orbis terr. eſſet imperii, eamdem et patriam haberet et domum.] — 8. ſe ciuitatem *Ed.* [*antiq. et Ven.*

3 *Et domum*] To *voluit* etiam in vtroque Medicaeo legitur. eoque temere expungendum non eſt. Legam igitur, iugulata vnica voce: *quod in ea vrbe natus, in qua d. o. t. e. imperii, vt eandem et patriam haberet et domum, voluit.* Vt hic ſit ordo: Voluit (fortuna), vt natus in ea vrbe etc. eamdem non ſolum patriam haberet, tamquam illic natus: ſed etiam domum, tamquam ciuis Rom. quod ius adſcita alia ci-

contuliſſet, quae antiquitate, humanitate, doctrina[9] praeſtaret omnes, vnus ei ante alios fuerit cariſſimus.

1 IV. Huc[1] ex Aſia Sulla decedens quum veniſſet, quamdiu ibi fuit, ſecum habuit Pomponium, captus adoleſcentis et humanitate,[2] et doctrina. Sic enim Graece[3] loquebatur, vt Athenis natus videretur. Tanta autem[4] ſuauitas erat ſermonis Latini, vt adpareret, in eo nativum quemdam leporem eſſe, non adſcitum. Idem poëmata pronuntiabat et graece et latine,[5] ſic,

Long.] *Gebh. Patau.* — 9. doctrina. *Sic etiam MS. Mendos.* [*ſed* doctrinaque *Ed. Ven. Long.*] *Mox* ei vnus *Ed.* [*Ven.*] *Arg. Long. Lamb. Schot. Gebh. Keuch. Sed* vnus ei *MS. Mendos. Gif. Ed.* [*antiq.*] *Brix.* [*Bos. 2. et ſeqq.*] *Ab Ed. Boecl. Bos. 1. abeſt τὸ* ei.

1. hunc *MS. Voſſ. 1. Mox* Sylla *Ed. Brix. Lamb. Schot. Boecl. Bos. 1. vbique.* [Silla *Ed. ant. dein* quoniam ibi fuit *Ed. vet. Schleg.* quoniam diu ibi fuit *Ed. ant.*] *Mox* decedens conueniſſet *MS. Leid. 2.* — 2. adol. hum. *Ed. Keuch.* — 3. Graecae *Ed. Med. Arg.* — 4. enim *MS. Leid. 2. Statim* erat ſuau. [*Ed. Ven. Long.*] *Gebh. Keuch. Patau. ſed* ſuauitas erat *MS. Mendos. Gif. Ed.* [*antiq.*] *Brix. Med. Arg.* [*Bos. et ſeqq.*] — 5.

vitate amittere noluit. Sic plana, niſi plane fallor, omnia. Illud *eſt* autem intruſum ab aliquo, qui non animaduerterat, *τὸ natus* ſuſtineri a verbo *voluit*; eoque aliud ſubſtituendum cenſuit.

antiquit. humanit. doctrina praeſtaret] Vide Meurſ. Fortun. Att. cap. 2 et 8. Alii edidere *doctrinaque.* et mox, *vnus fu. cariſſ.* Sed copula aberat etiam MS. Schotti. idemque et Gif. inſertum habebant *ei.* Gebhardina editio, *et vnus fu. cariſſ.* mendoſe, pro *ei vnus*, vt arbitror.

1 *Vt Athenis natus videretur*] *Natus* abeſt ab ed. Gothofredi. Et poſſis ſubaudire *loqui.* Sed incuria librarii potius omiſſum puto. [Inde cognomen tulit Atticus. v. Cic. de Senect. init. et de Fin. 5, 2.]

ſuauitas erat] Sic MSS. Schotti et Gif. Vulgo transponunt.

poëmata pronuntiabat] Suane, an aliorum? Hoc potius cum optimo doctore meo, Aug. Buchnero, exiſtimauerim; quod infra cap. 18, 5 diſerte indicat, ſolum leuiter eum *poëticen adtigiſſe.* Non igitur ita calluit, *vt ſupra nihil poſſet addi*, quomodo mox ſubiicit Noſter. Fuiſſe autem aliam pronuntiationem carminum a recitatione orationum, ne dubitari quidem debet.

ſic vt ſupra nihil poſſet addi] Erat *τὸ addi* etiam in

vt ſupra nihil poſſet addi.[6] Quibus rebus fa- 2
ctum eſt, vt Sulla nusquam[7] [eum] ab ſe di-
mitteret, cuperetque ſecum deducere.[8] Qui
quum[9] perſuadere[10] tentaret: noli, oro te, in-
quit Pomponius,[11] aduerſum eos me velle duce-
re,[12] cum quibus ne contra te arma ferrem, Ita-

et Graecque Latine *MS. Voſſ.* 3. — 6. addi. *Erat in MS. Gif. Med.* 1. 2. *Leid.* 2. *Voſſ.* 1. *Mendos.* [*Ed. antiq. et Ven. Long. Bos.* 2. *Stau.* 1. 2. *et plurr. ſeqq.*] *Aberat a MS. Voſſ.* 3. *Ed. Lamb. Schot. Boecl. Keuch. Bos.* 1. [*Amſtel.*] *Vncis incluſit Heuſingerus*, [*item Stau. in ed.* 3. *nec improbat Wetz.; ſed bene tuetur Tzſchuck.*] — 7. nusquam. *Sic MS. Leid.* 2. *Gif. Schot. Ed.* [*antiq. et Ven.*] *Brix. Med. Arg.* [*Long. Lamb. Bos. et ſeqq.*] *Sed* nunquam *Ed. Gebh. Keuch. Statim* eum *aberat a MS. Leid.* 2. *Voſſ.* 3. *Ed.* [*ant. et Ven.*] *Brix. Med. Arg.* [*Long. Heinr. vncis incluſerunt Bos. in ed.* 2. *Stau. Heus. Harl. Tzſchuck.*] *vnci abſunt ab Ed. Lamb. Schot. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. [*Ith. Brem. Wetz. Schmied.*] *Tum* a ſe *Ed. Long. Gebh. Sed* ab ſe *MS. Mendos. Voſſ.* 1. 3. *Leid.* 2. *Ed.* [*antiq. et Ven.*] *Brix. Med. Arg.* [*Lamb. Bos. et ſeqq.*] — 8. cuperet, quia ſecum deduceret *MS. Voſſ.* 3. — 9. qui cum *MS. Voſſ.* 1. 3. *Leid.* 2. [*Ed. Ven. Long. Keuch. Amſtel.* qui quum *Ed. Heus. Stau.* 3. *Harl. Tzſchuck. quos ſum ſequutus.*] quem cum *Ed. Brix.* [q' quin perſuad. tẽptaret *Ed. ant.* qui quin *Ed. vet. Schleg.* cui cum *Ed. Lamb. Bos. Ith. Stau.* 1. 2. *Wetz. Schmied.*] — 10. diſſuaderet *pro* perſu. tent. *MS. Ernſt.* — 11. inquit Pompon. *Vncis incluſa ſunt in Ed. Arg.* — 12. ducere. *Sic etiam MS. Mendos.*

MSS. Gif. et vtroque Medicaeo. et ſic Cicero ad Atticum: *vt nihil poſſit vltra cogitari.* Et obuerſatur animo, neſcio cuius, eiusmodi locus: *nihil addi vt hisce poſſit.* Ἐλλειπτικῶς tamen idem Cicero ad Atticum 13, 19. *Ita accurate, vt nihil poſſet ſupra.* et 15, 1, 13. *oratio ſcripta elegantiſſime ſententiis, verbis, vt nihil poſſit vltra.*

2 *Nusquam eum ab ſe*] Τὸ *eum* non agnoſcunt libri: a Manutio eſt. *Nusquam* autem ex MSS. Gif. et Schotti, ex hoc etiam *ab ſe*, repoſuere. nam vulgo edebatur, *nunquam a ſe.*

cui cum perſuad. tentaret] Edd. vett. et Gothofr. ac Grut. *Qui cum.* quod neſcio, cur mutarint. Sic enim ſolet Nepos. Cod. Ernſtii: *cui cum diſſuaderet.* A manu ſcioli eſt, opinor: qui haec ad Atticum referebat, cum ad Sullam deberet. Niſi malis, *Qui cum id ſuaderet.* ſed magis placet recepta.

cum quibus ne arma contra te] Aliter hunc locum diſtinguit Ernſtius, et illa, *cum quibus*, ad poſtrema *Italiam reliqui*, refert: nec videt alias, quo haec reſpiciant. Atqui nec neceſſe eſt, vt aliquo reſpiciant: ſola ſenſum abſoluunt. *Cum quibus ne arma contra te fer-*

liam reliqui. At Sulla, adoleſcentis officio collaudato, omnia munera ei, quae Athenis [13] acce-
3 perat, proficiſcens iuſſit deferri. Hic complures annos moratus, quum et rei familiari [14] tantum operae daret, quantum non indiligens deberet paterfamilias, et omnia reliqua tempora aut litteris [15] aut Athenienſium reipubl. tribueret, ni-
4 hilominus amicis vrbana officia praeſtitit. Nam et ad [16] comitia eorum ventitauit, et, ſi qua res maior acta eſt, non defuit; ſicut Ciceroni in omnibus eius periculis [17] ſingularem fidem praebuit: cui ex patria fugienti LLS. ducenta et
5 quinquaginta millia [18] donauit. Tranquillatis au-

[*Nulla eſt in libris varietas lectionis. Sed Schottus adnotarat*, ducere *melius quoque in ſuo cod. ſcripto (Mendos.) quam* deducere: *quod praecedenti verſu poſitum, rectius ibi quadret.*] — 13. qui Athenis *Ed. Schot. Eadem* [*vti quoque Long.*] *paullo poſt* complureis. — 14. [quum rei fam. *ed. vet. ap. Schleg. qui probat. it. antiq.* quum et rei fam. *Ed. Ven. a.* 1470. *et altera Ven. ac rell.*] — 15. aut bonis artibus *Ed. Brix.* [*vet. ap. Schlegel. et ant.*] — 16. ad *aberat a MS. Voſſ.* 1. 3. — 17. omnibus ſuis periculis *MS. Mendos. Leid.* 2. *Ed. Med.* [eius *vncis incluſum eſt in Ed. Bos.* 2. *Stau. Harl. Tzſchuck.* 1. 2. *Brem.*] *Sed abſunt vnci a MS. Gif. Ed.* [*antiq. et Ven.*] *Brix. Long. Lamb. Schot. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Heus.* [*et reliquis meis recentt. Atque ego deleui vncos.*] *Abeſt τὸ* eius *ab Ed. Arg.* — 18.

rem, dictum, vt *cum Aegyptiis bellum gerere aduerſus regem*, 12, 3. 1. vide Ind. v. *bellum*. Et quinam illi ſunt, *cum quibus* Italiam reliquit?

deferri] Suſpectum hoc Buchnero erat. ſine cauſſa. Dictum, vt *delati honores, poteſtates, praefecturae:* et *delatum accipere*.

3 *Vrbana officia*] Vid. not. ad 1, 2. 3. *vrbana* ſunt ſollemnibus negotiis in vrbe [n. in foro, comitiis, ceteris rebus gravioribus,] praeſtari ſolita, quo ſenſu ap. Sueton. Aug. 53. dicitur: *officia cum multis mutuo exercuit, nec prius diei cuiusque ſollemnes frequentare deſiit.* Martial. I. ep. 56. *Viuat et vrbanis albus in officiis.*

4 *Ad comitia eorum*] ſcil. in quibus agitur de amicorum dignitatibus. Ad haec ventitare, ibique petitionem amici auctoritate et ſuffragio iuuare, officii erat. *Boecl.* [Atticus vero probabiliter tempore comitiorum Romam proficiſcebatur.]

ſicut Ciceroni in omn. eius periculis] Pro *eius periculis* V. C. Schotti, *ſuis per.* Vulgo vtrumque abeſt. Quare a gloſſa eſſe vix dubito.

tem rebus Romanis, remigrauit Romam,[19] vt opinor, L. Cotta[20] et L. Torquato Coss. quem diem[21] sic vniuersa ciuitas Athenienſium proſequuta eſt, vt lacrimis deſiderii futuri dolorem indicaret.

Pro LLS. — millia [*quae ſunt circiter* 10,000 *thaleri, aut ſecundum aliorum rationes* 12,500 *thal.*] *legitur* ſeſtertia ducenta et quadraginta millia *in MS. Mendos. Leid.* 2. *Voſſ.* 1. 3. *Ed. Brix.* [*antiq.* H. S. CC et quinquaginta milia *Ed. Ven. Long. Gebh. et* milia *in Ed. Brix. et ant. ac Tzſchuck. quoque, ſed* millia *in Ed. Long. aliisque ſcriptum eſt.*] *Sed* ſextertia ducenta et quadraginta milia *Ed. Med.* H. S. duc. et quinquag. milia *Ed. Arg.* — 19. [rem. Romani *Ed. ant. et vet. ap. Schleg. Statim, num* vt opinor *additum ſit a Nepote, dubitat Tzſchuck. ſed id tuentur Brem. ac Büchling.*] — 20. L. Cocta *Ed.* [*antiq.*] *Brix. Med.* L. Cota *Ed. Rom. Arg.* [*Ven.*] *Mox* conſulibus *Ed. Brix.* [*et antiq.*] — 21. quem quidem *MS. Ernſt.* quem diem quolibet *MS. Medic.* quem, *omiſſo τῷ* diem, *Ed. Gebh.* [*probantque Kapp. et cenſor ed. Tzſchuck. add. not.*] *Mox* proſequuta *etiam MS. Voſſ.* 1. *pro vulgato* proſecuta.

5 *Quem diem*] Cum Auguſtino, [delendum cenſente *τὸ diem*,] faciebat et Gebhardus. Manutio videbatur ſententiam poſcere, *quem diſcedentem*. atque ſic et Rutgerſius legebat Var. lect. 2, 8, mendumque ex ignorata compendii ratione ortum putabat, cum *diſcem* pro *diſcedentem* ſcriptum foret. Schoppius Veriſimil. 3, 8. mallet *quem quidem:* quam coniecturam ſuo codice confirmari ait Ernſtius, qui tamen tentabat, *quem diem quo abiit.* quod in Medicaeo inueniſſet, *quem diem quolibet.* Ac ita quidem primitus ſcriptum fuiſſe, haud negauerim: ſed ab alio, non a Nepote. Apud quem nihil mutandum eſt. *Diem* dixit pro re, die illo facta, (quomodo et alii loquuti, vt docent Gronouius obſ. 1, 2 et Buchnerus in Theſauro Fabri,) id eſt pro diſceſſu Attici. [Boſii ſententiae atque interpretationi ſubſcribunt Bremius, Heinrich. ac Schmieder. Contra Heuſinger. prae reliquis commendat Manut. emendationem *quem diſcedentem.* Alii *ἐπέχουσι.* Boecl. in ind. voc. *proſequi aliquem* h. l. explicat comitari, deducere, ſi lectio Rutgerſ. *proſequi diſcedentem* recipiatur; ſed addit: „ſin *diem proſequi* retinemus, nihil videtur abſurdi habere loquutio: iſto adfectu ſcil. diem proſequi, de quo mox ſequitur.“ Add. Harl. et Paulleri not.]

lacrimis] Vt in eiusmodi ſeparationibus fieri amat. Vid. Pricaeum ad Act. 20, 37 et 38.

1 V. Habebat auunculum Q. Caecilium, equitem Rom. familiarem L. Luculli, diuitem, difficillima natura: cuius sic asperitatem veritus est, vt, quem nemo ferre posset, huius [1] fine offensione ad summam senectutem retinuerit beneuolen-
2 tiam. Quo facto, tulit pietatis fructum. Caecilius enim moriens, testamento adoptauit eum, heredemque fecit ex dodrante; ex qua hereditate
3 accepit circiter centies LLS. [2] Erat nupta soror Attici Q. Tullio [3] Ciceroni; easque nuptias M. Cicero conciliarat; cum quo a condiscipulatu [4] viuebat coniunctissime, multo etiam familiarius, quam cum Quinto, [5] vt iudicari possit, plus in amicitia valere similitudinem morum, quam adfi-
4 nitatem. Vtebatur autem intime Q. Hortensio, qui iis [6] temporibus principatum eloquentiae te-

1. hic *MS. Voss.* 3. *Dein* beniuolentiam *Ed. Med. Arg.* [*Ven. et antiq.*] — 2. centies sestertium *MS. Mendos. Leid.* 2. *Ed. Brix.* [*antiq.*] centies H. S. *Ed. Arg. Gebh. vbique.* [*Ed. Ven. Long.* centies sestertiorum *Ed. Brem.*] cent. sextertium *MS. Voss.* 1. 3. cent. sextercium *Ed. Med.* — 3. Tullio *simpliciter MS. Voss.* 3. *Ed. Brix.* — 4. discipulatu *MS. Medic.* 2. [*Ed. ant. et vet. ap. Schlegel.*] condiscipulina *MS. Ernst. Schop. h. e. Bauar.* 1. *V. Schop. Verisim.* 3, 8. *p.* 107. — 5. Quincto *Ed. Gebh.* [cum Q. *Ed. ant.*] — 6. his temp. *Ed.*

[1. *Luculli*] qui ex Asiatico bello contra Mithridatem et magnas diuitias reportauit Romam, et suos comites locupletauit praedaque graues domum reduxit. v. Plutarch. in eius vita, tom. 3. ed. Hutten.]

[2. *dodrante*] h. e. hered. ex nouem vnciis s. tribus partibus bonorum, s. assis, h. e. totius hereditatis. In asse enim erant vnciae duodecim, et vncia est duodecima pars assis. comp. Suet. Caes. c. 83. Valer. tamen Max. 7, 8, 5. tradit, omnium bonorum heredem relictum esse Atticum, qui postea, adsumto, vi adoptationis, Caecilii nomine, adpellabatur *Q. Caecilius Q. F. Pomponianus Atticus.* Conf. Cicer. ad Attic. 3, 20.]

centies LLS.] H. e. CCL millia Philippeorum. [seu, ex aliorum computatione, circiter 400,000 Thaler.] sed de hac formula vide Ind. v. *Sestertium.*

4 *Principatum eloquentiae tenebat*] De eodem Quintilianus Inst. Or. 11, 3 *diu princeps oratorum, aliquando aemulus Ciceronis existimatus est; nouissime, quoad vixit, secundus.* Gellius 1, 7 *Hortensius, omnibus ferme oratoribus aetatis suae, nisi M. Tullio, clarior.*

nebat, vt intelligi non posset, vter eum [7] plus diligeret, Cicero an Hortensius: et id, quod erat difficillimum, efficiebat, vt, inter quos tantae [8] laudis esset aemulatio, nulla intercederet obtrectatio, esseturque talium virorum copula.

VI. In repub. ita versatus est, [1] vt semper optimarum partium et esset et existimaretur, neque tamen se ciuilibus fluctibus [2] committeret, quod non magis eos in sua potestate existimabat esse, qui se iis [3] dedissent, quam qui maritimis iactarentur. Honores non petiit, quum ei paterent, propter vel gratiam vel dignitatem: quod neque peti more maiorum, neque capi possent, conseruatis legibus, in tam effusis [4] ambitus largitionibus, neque * geri e republ. [5] sine pericu-

Med. Arg. [*antiq. Ven. Long.*] — 7. vter tum *MS. Mendos.* vter eorum *MS. Voss.* 3. *Mox* diligeretur *MS. Mendos.* — 8. tanta *MS. Leid.* 2.

1. est versatus *Ed.* [*antiq. et Ven. Long.*] *Gebh. Keuch. Heus. Patau.* [*Ith. Heinr. Schmied. Paullo post Vrsin. et Schott. corrigunt* optimatum partium; *sed Heus. h. l. probat* optimarum.] — 2. ciuibus fructibus *MS. Voss.* 1. — 3. his *Ed. Heus.* [*ant. et Ven. Long. vti rell. ante Lambin.*] — 4. effusi *MS. Gif.* — 5. neque e rep. (*omisso τῷ* geri) *MS. Mendos. Voss.* 3. *Medic.* 2. *Ed. Brix. Med.* [*antiq. et vet. ap. Schlegel. qui illam comprobat lectionem.* neque Reip. sine piculo *Ed. Ven. ita etiam Ed. Long.*] neque res geri *MS. Medic.* 1. neque ere. p. *MS. Voss.* 1. neque rep. *MS. Gifan. Leid.* 2. neque geri e rep. *Ed. Lamb. Schot. Bos.* 1. [*Heus. Harl. Tzschuc' Ith. Brem. Wetz. Schmied. nam* e republ. *est*

quos tantae laudis esset aemulatio] Senarium versum esse, obseruabat Buchnerus.

talium virorum copula] Ciceronis et Hortensii. Vide Ind. v. *copula.*

1 *Quam qui maritimis iactarentur*] Vide Ernstium ad h. l. Quod Medic. addit, *fluctibus*, haud dubie glossema est. [*iactari* autem est in hac re proprium verbum. v. Stau. ad ed. 3.]

2 *More maiorum*] V. Ind. *mos.* Statim MS. Gif. *in tam effusi ambitus*, [h. e. prauae honorum petitionis.] Denuo Ind. vide in *ambitus* et *largitiones.* De hac corruptela istorum temporum Cicero 4 ad Att. 6. [add. Stau. ad ed. minor.

neque geri e rep.] Rutgersius Var. lect. 2, 8 legit: *neque retineri sine periculo*, quae coniectura non displicet

lo, corruptis ciuitatis moribus. Ad haſtam publicam numquam acceſſit. Nullius rei neque praes, [6] neque manceps factus eſt. Neminem neque ſuo [7] nomine, neque ſubſcribens, accuſavit. In ius de ſua re numquam iit; iudicium

ad commodum reipubl. At cenſor ed. Tzſchuck. opinatur, geri ſine periculo, *deletis verbis* e republ. *requirere concinnitatem.*] neque retineri ſine per. *Ed. Gebh. Keuch.* — 6. praes *aberat a MS. Leid.* 2. *mox* mancipes *in eodem. Statim* factus fuit *MS. Mendos. Ed.* [*antiq.*] *Med. Arg.* factus *Ed. Brix.* — 7. ſuo, *omiſſo τῷ* neque, *MS. Voſſ.* 3. *Ed.* [*ant. it. Venet. et vet. apud Schlegel. qui id probat,*] *Brix. Long. Gebh. Keuch.* [neque *vncis incluſerunt Bos. in ed.* 2. *et Stau. in ed.* 1. 2.] *Sed vnci abſunt ab Ed. Med. Arg. Lamb. Schol. Boecl. Bos. H. Heus.* [*Stau.* 3. *Harl. et rell. meis: quare, quod* neque *exſtat, teſtibus Stau. atque Heuſing. in codd. Gif. Voſſ.* 1. 2. *Leid. vncos cieci. Paullo poſt* in ius de ſua re numquam iudicium habuit *Ed. vet. ap. Schleg. et ant.* iudic. null. hab. *Heuſing. ab interprete quodam explicandi cauſſa adpoſita eſſe ſuſpicatur. Alii explicant, iudex numquam fuit; alii, numquam reus factus eſt. v. Tzſchuck. et*

Gebhardo; immo in textum editionis eius recepta eſt. adde not. Ernſtii. Mihi planiſſima videtur ſcriptura Medicaei codicis: *neque res geri ſine periculo.* niſi quis malit *neque geri resp. ſ. p.* Pro Lambino tamen facit, quod in Gifan. fuit, *neque rep.* Facile enim excidere potuere illa *geri*, ob ſimilitudinem vocum *e rep.*

[3. *Haſtam — factus eſt*] *Haſta* fuit ſectionis ſ. auctionis publicae ſignum, in foro poſitum, ad quam illo quidem tempore ciuium bonorum bona iniuſte publicabantur. — *Praes*, qui in re et lite numaria aut ſuo aut alterius nomine cauet: *manceps*, qui aliquid redimit, conducit a populo. v. notas Harl. et Stau. qui iam laudauit Burmannum de vectigal. populi rom. cap. 9. et ex eo adnotauit, Atticum noſtrum fuiſſe ex iſto genere Equitum romanorum, qui neque conducebant, neque fideiubebant; ſed ſimpliciter ſocietatem cum mancipibus inibant, et ſolum opes atque pecuniam ſuppeditabant. Non ſuo igitur nomine vectigalia conduxit Atticus: et hoc factum negat Nepos. v. Heuſing.]

neque ſuo nomine] Sic et Lambinus. Aliis *neque* abeſt. [*ſubſcribens* eſt adcuſatoris adiutor, qui, dum adcuſator nomen rei defert, nomen ſuum *ſubſcribit*, eoque primarii adcuſatoris delationem probat et confirmat. Ceterum Atticus, cum prudentia ſapientiaque motus, tum inprimis, quia ſectae Epicuri, qui in voluptate animi (non corporis, vti impurus Epicureorum grex fecerat,) adeoque in quiete et tranquillitate animi ſummum poſuit bonum, addictus erat, ab omni reipubl. procuratione omnibusque rebus, quae illam ſinceram puramque turbarent voluptatem, caute abſtinuiſſe videtur.]

nullum habuit. Multorum conſulum praetorum- 4
que praefecturas delatas ſic accepit, vt [8] nemi-
nem in prouinciam ſit ſequutus: honore ſuerit
contentus, rei familiaris deſpexerit fructum. Qui
ne cum Q. quidem Cicerone voluerit [9] ire in
Aſiam, quum apud [10] eum legati locum obtinere
poſſet. Non enim decere ſe arbitrabatur, quum
praeturam gerere noluiſſet, adſeclam [11] eſſe prae-
toris. Qua in re non ſolum dignitati ſeruiebat, 5
ſed etiam tranquillitati, quum ſuſpiciones quo-
que vitaret criminum. Quo fiebat, vt eius ob-
ſeruantia omnibus [12] eſſet carior; quum eam offi-
cio, non timori neque ſpei, tribui viderent.

Harl.] — 8. vt *aberat MS. Voſſ.* 3. *in eodem vero paullo poſt* fuit, *et, vti quoque in MS. Leid* 2. [*atque Ed. ant. ac vet. ap. Schlegel.*] deſpexit, *pro* fuerit *ac* deſpexerit. — 9. voluerit. *Ita MS. Mendos.* [*Ed. ant. et Ven. Long. Lamb. Bos. et ſqq. recte! quia explicatio adnexa ſubeſt. Quidam tamen, ait Heuſing.* voluit.] — 10. quem apud *et mox* poſſit obtinere *MS. Voſſ.* 3. — 11. aſſecla *Ed. Med.* — 12. [hominibus *Ed. vet. apud Schlegel. et ant.*]

4 *Praefecturas delatas*] Nihil mutandum. *Delatas praefecturas* dixit, vt alibi *delatos honores*, ac *poteſtates*, et *deferre ſummam rerum* et *Imperii*, ac ſimilia: quae Index exhibebit. Medicaei codicis *deditas*, et Ernſtiani *oblatas* ſine dubio a librariis ſunt.

aſſeclam eſſe Praetoris] Vide, quae de conſulari Praetorum poteſtate obſeruant Torrentius ad Sueton. Aug. c. 3. et Salmaſius ad Spartiani Hadrianum cap. 22. Quamquam memoria lapſum Suetonium, etiam Turnebus cenſet; Aduerſ. 24, 15.

5 *Eius obſeruantia omnibus eſſet carior*] Eſt, qui pro more, conſuetudine, ſollenni accipit, vt ſit fere idem atque obſeruatum, aut obſeruandi ſtudium: illuſtratque loco Suetonii Aug. 76. vbi *obſeruantiam* eadem notione vult accipi. Ac apud Suetonium quidem rectius Beroaldus, Vrſinus, Gifanius, Torrentius, e MSS. ſuis legunt *inobſeruantia*, reperitque ſic et in Turonenſi Caſaubonus, nec repudiare auſus eſt: haud negauerim tamen, et ſimplex ſignificatu conſuetudinis aliquando adhiberi. immo vel ex hoc ipſo Suetonii loco colligam. Sed apud Nepotem ſic accipi vix ſinit contextus. Dixiſſet potius, *haec eius obſeruantia*. Ἐνεργητικῶς autem ea voce et alibi Cicero vſus eſt, vt docent Gifanius in obſeruat. Lat. L. p. 156. et Pareus in Lexico Critico. Quocirca non dubito, quin et Noſter hoc ſenſu ea heic ſit vſus. [Actiue eſt intelligendum.]

1 VII. Incidit Caesarianum ciuile bellum, quum haberet annos circiter sexaginta. [1] Vsus est aetatis vacatione, neque [se] quoquam mo-
2 vit [2] ex vrbe. Quae amicis suis opus fuerant ad Pompeium proficiscentibus, omnia ex sua re fa-
a miliari dedit. Ipsum Pompeium coniunctum [3]

1. circiter annos sexaginta *MS. Mendos.* et cum haberet circiter annos septuaginta *MS. Medic.* 1. — 2. neque quoquam mouit *MS. Schop. vid. Schop. Verisimm.* 3, 8. *p.* 108. [*et not. Bosii*] neque quidquam mouit *MS. Medic.* 1. [se *vncis incluserunt Bos. in Ed.* 2. *Heusing. qui adnotat, mouere saepe absolute hoc ipsum, quod* se mouere, *significare, laudatque Vechneri Hellenolex. I,* 1, 6. *p.* 62. *Ed. Stau. Tzschuck. Harl. Bipont.*] *sed* se, *omissis vncis, MS. Mendos. Leid.* 2. *Voss.* 1. *Ed.* [*antiq.*] *Brix. Med. Arg. Long. Lamb. Schot. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Pat.* [*Ith. Weiz. Schmied. Heinr. Pausl.* neque quoque se mou. *Ed. Ven.*] — 3. Ipsum Pompei. coniunctum. *Ita MS. Mendos. Leid.* 2. *Voss.* 1. 3. *Ed. Brix.* [*antiq. et Ven. Long. Lamb. Bos. Heus. et seqq.*] *Sed* ipf. Pomp. conuinctum *Ed. Rom. Med.* ipsum Pomp. coniunctus *Ed. Gebh.* ipsum coniunctum *MS. Medic.* 1. ipsum Pompeium sibi iunctum *MS. Medic.* 2. ipf. Pompeium non iunctus

1 *Annos circiter sexaginta*] Medicaeus antiquissimus: *septuaginta.* quod non admittit aetas Attici, infra c. 21, 1, Itaque recte reiecit Ernstius.

neque se quoquam mouit] Placet, quod e V. C. producit Schoppius, *neque quoquam mouit:* praesertim quum in qu. edd. legatur, transposito prouocabulo, *neque quoquam se mouit.* quod indubium mihi indicium est, id ab aliena manu esse. Fauetque et Medic. 1. in quo erat: *neque quidquam mouit.* quod miror probare se potuisse Ernstio; quum manifeste repugnent, quae proxime subiiciuntur: nec de bonis Attici heic, sed de ipso, sermo sit. profectum igitur censeo ab aliquo, qui elegantem loquendi modum ignorabat.

2 *Ipsum Pompeium coniunctum*] Schottus obseruat 3, 8. p. 108. coniicit leg. *iam victum.* vel, *seipsum Pompeio coniunctum non ostendit.* Alii: *non iunctum.* Quam expressimus in textu lectionem, post Rutgersium etiam Cl. Bernegerus probat not. ad Iustin. 8, 3. 6. Nec video, cur mutari debeat: vide Ernstium. Et sic alibi quoque noster *coniungendi* verbo vsus: quemadmodum et Cicero, aliique. de quo v. Indicem. [*coniunctus* absolute pro necessario, propinquo, etiam apud Curtium 6, 11, 20. occurrit: plene scribitur a Nepote in praef. §. 7. *cognatione coniunctus.* Gens enim Caecilia, e qua maternum genus ducebat Atticus, erat Corneliae, e qua vxorem habebat Pompeius, adfinitate iuncta. v. Rutgers. varr. lectt. 2, 8. p. 120. sq. qui quidem τὸ *coniunctus,* h. e. cognatus, retinendum censet; addit tamen: „quodsi illud durius videatur, nullo ne-

non offendit, (nullum [4] ab eo habebat ornamentum,) vt ceteri, [5] qui per eum aut honores, aut diuitias ceperant: [6] quorum partim inuitissimi castra sunt sequuti, partim summa cum eius offensione domi remanserunt. Attici autem quies [7] tantopere Caesari fuit grata, vt victor, quum priuatis pecunias per epistolas imperaret, [8] huic non solum molestus non fuerit, sed etiam fororis

offendit *MS. Ernst.* — 4. [nullum enim *a Lambin. profectum venit in Ed. Bos. Stau.* 1. 2. *Ith. Wetz. Brem. Heinr. Paust. Sed*] enim *aberat a MS. Leid.* 2. *Voss.* 3. *Ed.* [*vet. ap. Schlegel. it. antiq. in qua vitiose excusum legitur:* Nullum ab eo abebat hornamentum.] *Med. Arg. Long. Heus. in qua etiam verba,* null. ab eo h. orn. *inclusa sunt vncinis.* [*Pariter in Ed. Stau.* 3. *Harl. Tzschuck.* 1. 2. *Schmied. Atque ego τὸ* enim, *quod nexum turbaret magis, quam iuuaret, expunxi, idemque illa verba,* null. — orn. *parentheseos signis a reliqua secluси oratione.* — offendit. Nul q̃ ab eo hebat ornamentum: vt *Ed. Ven.*] — 5. exteri *MS. Voss.* 3. — 6. ceperunt *MS. Leid.* 2. coeperant *Ed. Arg.* caep. *Ed. Med.* [*Ven.*] — 7. quos *MS. Voss.* 3. — 8. impetraret *MS. Voss.* 3. [*Ed. antiq.* et *vet. ap. Schlegel.*] *Statim* huic n. a solam non

gotio potes hoc modo, *Ipsum Pomp. cogn. iunctum* (h. e. cognatione iunctum) *non offendit.*" add. Tzschuck. et Harl.; alii aliter in not. ad Stau. ed. 3.] Non repugnabo tamen, si quis, quoniam in Med. 1. erat, *sibi iunctum*, legi malit *sibi coniunctum.* quomodo Cicero pro Plancio c. 20. *hominem sibi maxime coniunctum.* Potest et ipsum *Pompeii* nomen, quod in Med. 1. deerat, omitti, et e proximo subaudiri. *τὸ non iunctus* Sim. Bosii ac Schoppii, quod et Grutero, Gebhardo ac Barthio placebat, mihi durius videtur, quam vt a Nepote possit esse. *Non offendit* autem, quod scil. in vrbe maneret.

ornamentum] Mallet cum Rittershusio Schoppius Verisimil. 3, 8. *auctoramentum.* eamque coniecturam mirifice confirmare librum suum vetustissimum, ait Ernstius. Non repugnem, si diserte in eo sic scriptum sit. Et potuere primae litterae *aut* absorberi ab vltimis vocis proximae *habebat.* Alias nulla mutatione opus. Nam *ornamentum* idem, ac honor, ac magistratus, quo tamquam beneficio ab aliis ornamur. Cicero in Verr. 5, 68. *Quod te liberatum iam existimationis metu, defunctum honoribus, designatum COS. cogites: mihi crede,* ORNAMENTA *ista, et beneficia populi Rom. non minore negotio retinentur, quam comparantur.* Iustinus 6, 9. 8. de Epaminonda: *Honores ita gessit, vt* ORNAMENTVM *non accipere, sed dari ipsi dignitati videretur.* Vetus inscriptio Ferrariae in aedibus Fr. Guicciardini: ORNAMENTIS DECVRIONATVS ILLVSTRATVS.

filium et Q. Ciceronem [9] ex Pompeii castris concesserit. Sic vetere instituto vitae, effugit [10] nova pericula.

VIII. Sequutum est illud, occiso [1] Caesare, quum respubl. penes Brutos videretur esse et

MS. Leid. 2. — 9. [*vid. not. sic quoque Ed. ant. et Ven. Long. Bos.* 2. *Heus. et seqq.*] *Sed* fororis filium Q. que Ciceronem *MS. Leid.* 2. fororis Q. et filium Ciceronem *MS. Voss.* 3. fororis et Q. Ciceronis fil. *Ed. Lamb. Schot. Bos.* 1. for. fil. et Q. Ciceronis *Ed. Med. Arg.* [*Wetz. tamen malit cum aliis legere, vel* fororis et Q. Ciceronis filium, *vel* fororis filium, Q. Ciceronem.] — 10. regit *pro* vitae effugit *MS. Leid.* 2.

1. illud, occ. *sic MS. Leid.* 2. *Voss.* 1. 3. [*Ed. Iens.* 1470. *ap. Schleg. Ven. Long. Lamb. Bos. Stau.* 3. *(quem sequutus est Harl.) Heus. quorum quidem prior, suadente partim Bos. (v. not.) interpunxit atque edidit:* illud. Occiso — conuertisse; sic M. etc. *posterior, n. Heusing. pariter quidem, nisi vt daret,* conuertisse [videretur; sic M. etc.] *Sed* illud tempus occ. *MS. Schop. Ernst. Ed. Brix.* [*vet. apud Schlegel. et ant.*] *Tum* quando resp. *Ed. Med. et* Brutum *MS. Mendos. Ed. Brix.* [Bruto *Ed. ant. et vet. Schleg. at*

3 *Sororis filium et Q. Ciceronem*] Sic MSS. Manutii, Gif. Schott. Leid. 1. et antiquiss. ed. Rom. Vnde Schottus legi volebat, *et Q. Ciceronem*, (quomodo et Vrsinus coniecerat;) vel de vtroque *Quincto*, filio et patre, intelligi. Ego prius malim. Quidam libri, [vt Gryph.] *sororis et Q. Ciceronis filium.* Alii, omissa copula, ediderunt, *sororis filium, Q. Ciceronem.* [Sec. lectionem receptam intelligendi sunt pater et filius, quos Caesar *e castris Pomp.* h. e. Pompeii castra sequutos, indeque, Pompeio a. 705. in campis Pharsalicis deuicto et Alexandriae interfecto, a Caesare victore hostes patriae iudicatos, Attico *concessit*, h. e. quibus Attici gratia veniam dedit.]

1 *Sequutum est illud*] *Tempus* adsunt e libris suis Schoppius Verisim. 3, 8. p. 108. et Ernstius. Fauet illud Velleii. 2, 62. 6 *Hoc est illud tempus, quo Cicero Pompeium laudandum et tollendum censebat.* Sed vix dubito, quin glossema sit. Ceterum totum hunc locum ita distinguendum censeo: *Sequutum est illud. Occiso Caesare, cum respubl. p. B. v. e. et C. ac t. c. se ad eos conuertisset, sic M. Bruto vsus est, vt nullo etc.* Sic infra cap. 13, 6 *Nec hoc praeteribo, quamuis nonnullis leue visum iri putem. Cum inprimis lautus esset etc.* Varro 2, 3 de re rustica: *De quibus* (capris) *admirandum illud, quod etiam Archelaus scribit. Non vt reliqua animalia naribus, sed auribus spiritum ducere solere, pastores curiosiores aliquot dicunt.* ita distinguo hunc locum, qui vulgo falsa interpretatione laborat in omnibus, quas vidi, editionibus.

penes Brutos] Placet haec lectio: vt de M. et D. Brutis sermo sit.

Cassium, ac tota ciuitas se ad eos [2] conuertisset. Sic M. Bruto vsus est, vt nullo ille adolescens 2
aequali familiarius, quam hoc sene, neque solum eum principem consilii haberet, [3] sed etiam
in conuictu. [4] Excogitatum est a quibusdam, vt 3
priuatum [5] aerarium Caesaris interfectoribus ab
equitibus [6] Rom. constitueretur. Id facile effici
posse arbitrati sunt, si et principes illius ordi-
nis [7] pecunias contulissent. Itaque adpellatus est
a C. Flauio, [8] Bruti familiari, Atticus, vt eius
rei princeps esse vellet. At ille, qui officia ami- 4
cis [9] praestanda sine factione existimaret, semper-
que a talibus se consiliis remouisset, respondit:
si quid Brutus de suis facultatibus vti voluisset,

M. et Dec. Brutus sunt intelligendi.] — 2. ad eos conuertisset. *Ita MS. Gif. Leid.* 1. [*Ed. Bos.* 2. *Stau.* 1. 2. *Brem. Wetz. Heinr.* conuertisse *Ed. Stau.* 3. *Tzschuck. Harl. quod equidem malim.*] *Sed* ad eum conuertisse videretur *MS. Leid.* 2. *Voss.* 1. 3. *Ed.* [*antiq. et Ven.*] *Brix. Med. Arg. Long. Lamb. Schot. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Patau.* [*Ith. Schmied.* ad eum (*n. Brutum*) conuertisset *Ed. Rickless.* ad eum *etiam Ed. vet. ap. Schlegel.*] conuertisse [videretur] *Ed. Heus.* [*conf. Tzschuck. ad ed.* 2.] — 3. habebat *MS. Leid.* 2. — 4. in coniunctis *MS. Medic.* 1. — 5. priuatim *Ed. Gebh.* — 6. equitibus, *omisso τῷ* ab, *MS. Mendos. Voss.* 3. [*Ed. ant. et vet. Schleg.*] — 7. eius ordinis *MS. Mendos. Leid.* 2. *Voss.* 3. *Ed. Med.* [*vet. Schleg. et ant.*] — 8. C. Flauio, *omisso τῷ* a, *MS. Voss.* 3. a G. Flauio *MS. Voss.* 1. *Ed. Med. Arg.* a Q. Flauio *Ed.* [*vet. et ant.*] *Brix. (add. not.)* — 9. qui amicis officia *Ed.* [*an-*

tota ciuitas se ad eos conuertisset] Sic MSS. Gif. et Leid. Melius quam alii, *ad eum se conuertisse videretur*, voce vltima e proximo repetita.

[3 *Principes*] Wesseling in Obseruatt. libr. I. cap. 8. vbi late disputat de principibus ciuitatis et de principibus ordinis equestris, ex Cicerone pro Plancio c. 17. et nostro Nepotis loco, docet, *principes equestris ordinis* simpliciter adpellatos esse omnes, qui inter equites gratia et auctoritate excellebant, plane vti principes ciuitatis, qui inter reliquos ciues senatoresque eminebant.]

a C. Flauio, Bruti familiari] Qu. edd. habent *C. Flauo.* Non nouum est, nomen istud cum cognomine hoc permutari. quomodo apud Senecam contou. 10, 14 *Alphius Flauius* est pro *Flauo.* sicut et apud Plinium indice libri 9.

vſurum, quantum eae paterentur;[10] ſe neque cum quoquam[11] de ea re colloquuturum,[12] neque coiturum. Sic ille conſenſionis globus, huius vnius diſſenſione diſiectus eſt.[13] Neque multo poſt ſuperior eſſe coepit Antonius, ita vt Brutus[14] et Caſſius, prouinciarum, quae iis necis

tiq.] *Brix. Med.* — 10. ſe haec pater. *MS. Voſſ.* 3. hae pater. *Ed.* [*vet. Schleg.*] *Med. Arg.* [*Long.* he pat. *Ed. ant. et Ven.*] — 11. ſe neque c. q. *Ed.* [*vet. ap. Schleg. qui probat, et ant.*] *Gebh. Keuch. Heus.* [*Harl. Ith. Wetz. Tzſchuck.* 1. 2. *Ricklefs. Heinr. Schmied. et ego* ſe *reſcripſi pro* ſed *in MS. Mendos. Ed. Ven. Long. Bos. Brem. etiam Lamb. in meo exempl. Fiſcher tamen exſtare ſcripſit* ſe *in Ed. Lamb.*] ſe neque eum quoquam *MS. Leid.* 2. ſed neque eum quoquam *Ed. Med. Arg.* — 12. colloquuturum *etiam MS. Voſſ.* 3. *pro vulgato* collocutur. — 13. eſt *aberat a MS. Voſſ.* 3. [*Ed. vet. ap. Schlegel. ant.*] — 14. Bruti *MS. Ernſt.*

5 *Prouinciarum*] Auguſtini lectio [*in prouincias*] non displicet Gebhardo. Inepte ad τὸ *prouinciarum* vir doctus ſupplet *praefides*. Quis ita loquitur? Manutiana interpretatio planiſſima eſt.

quae iis necis cauſſa] τὸ *necis* malit et Buchnerus ſervare; cenſebatque Gebhardus id adiuuare Velleium Paterculum 2, 62. Sed is de Macedonia ac Syria loquitur, Bruto Caſſioque, victo iam ad Mutinam M. Antonio, et quum iam *ipſi ſine vllo SCto eas occupaſſent*, decretis. At Noſter, *datas*, ait, *a conſulibus*, antequam *in exſilium proficiſcerentur*, et ante *bellum ad Mutinam geſtum*. Non igitur Macedoniam ac Syriam intelligit, quippe non *a conſulibus*, ſed a Iulio Caeſare, paullo ante mortem, quum magiſtratus in quinquennium deſignaret; a Senatu autem demum, Antonio hoſte iudicato, illis decretas; ſed quas, ademta ipſis et Dolabellae atque Antonio Coſſ. data Syria ac Macedonia, earum loco Senatus iis a conſulibus illis impetrauerat: Bruto ſcilicet, vt Plutarchus habet, Cretam, Caſſio Libyam; ſiue, vt Appianus, Bruto Cretam, Caſſio Cyrenen; vel, vt alii, has ambas Caſſio, Bruto autem Bithyniam. Quas tamen illi, vt parum ſibi tutas vtilesque, contemſerunt, Macedoniam et Syriam vi occupantes. Videndi Appianus Ciuil. 3. p. 527. 530. 531. 533. 536. 538. 541. 550. 567. Dio Caſſius lib. 47. Plutarchus Bruto, Cicero Philippic. 2, 3 et 11, 12. Eae an *dicis cauſſa* datae dici queant, viderint, qui eam lectionem tuentur. *Necis cauſſa* datas, non dubito recte dici. Nam ſic et Octauius id interpretatur apud Appianum p. 536 Τὸ μὲν ἀμνηςίαν δῶναι, τὴν σωτηρίαν ἣν ἐκείνοις χαριζομένων μόνον· τὸ δὲ ἡγεμονίας αὖθις ψηφίζεσθαι, (loquitur de Creta et Cyrene, Bruto Caſſioque datis,) καὶ ΓΕΡΑ, ὑβριζόντων Καίσαρα. Neque negat haec obiectanti reſpondens Antonius p. 538 datas poſcentibus repenſum pro meritis, εἰς ἀντίδοσιν τῶνδε, ὧν ἔχρηζον. Et

cauſſa [15] datae eraut a conſulibus, [16] deſperatis rebus, in exſilium [17] proficiſcerentur. Atticus, qui pecuniam ſimul cum ceteris conferre noluerat florenti illi parti, abiecto Bruto Italiaque cedenti, LLS. [18] centum millia muneri [19] miſit. Eidem in Epiro abſens trecenta iuſſit [20] dari; neque eo magis potenti adulatus eſt Antonio, neque deſperatos reliquit.

IX. Sequutum [1] eſt bellum geſtum apud Mutinam. [2] In quo ſi tantum eum prudentem di- 1

15. quae iis necis cauſſa. *Ita MS. Sau. Put. Gif. Medic.* 1. 2. *Ernſt. Leid.* 2. *Voſſ.* 1. 3. *Ed. Brix.* [*antiq. et Ven.*] *et ceteri cum Heus.* [*qui tamen in adpendicula, multis grauibusque prolatis argumentis, oppugnat illam lectionem.* necis, *et, acute quidem, emendat* neceſſitatis.] *Sed* quae iis dicis cauſſa [*h. e per ſimulationem, non ex animo, de coniectura Cuiacii in Obſeruatt.* 10, 37.] *Ed. Lamb. Boecl. Keuch. Bos.* 1. [*Amſtel. Schmied.*] *v. Victor. varr.* 8, 24. — . 16. a conſule *MS. Mendos. Medic.* 1. 2. *Leid.* 2. *Voſſ.* 1. *Ed. Brix. Med.* [*vet. Schlegel. ant. et Ven.*] — 17. exſulium *Ed. Schot.* [*Statim* proficiſcantur *Ed. vet. Schleg. et antiq.*] — 18. ſeſtertia *Ed. Brix.* [*ant. vbi etiam* milia *legitur.* H. S. C. M. *Ed. Ven. Long.* Seſtertiorum cent. mill. *Ed. Brem.* Seſtertium centum milia *Ed. Tſchuck.* 2.] ſextercia *Ed Med.* — 19. numerari *MS. Medic.* 1. *Mox* Epyreo *MS. Leid.* 2. Epyro *Ed.* [*vet. et Ven.*] *Med. Arg. vbique.* [Epeiro *Ed. Long.*] — 20. iuſſit *aberat a MS. Voſſ.* 1.

1. [ſecutus *Ed. vet. ap. Schleg. et antiq.*] — 2. Mundinam *MS. Voſſ.* 3. Numidiam *MS. Medic.* 1. 2. *Voſſ.* 1.

in reſponſo ad tribunos militum p. 548 diſerte ait, Senatum interfectoribus Caeſaris, vt tyrannicidis, praemia decreuiſſe. Ἡ βουλὴ γέρα τοῖς ἀνελοῦσιν ὡς τυραννοκτόνοις ἐψηφίζετο Denique Cicero. Phil. 2, 3. 11, 12. ex ipſius Antonii verbis oſtendit, datas prouincias *vt liberatoribus*. Haec quum ita ſint, in ſummo librorum omnium conſenſu non auſim recedere a lectione ſcripta.

a conſulibus M. Antonio, et Dolabella: quibus et Octauius id obiicit apud Appianum p. 436. In MSS. tamen Schotti, et vtroque Medicaeo fuit, *a conſule*, quod eſſet, ab Antonio. Et ſane *ab Antonio ſenatum petiiſſe alias prouincias* τοῖς ἀμφὶ Καίσιον, idem Appianus ſcribit p. 531. Magis tamen placet vulgata. Si a ſolo Antonio datas dicere Nepos voluiſſet, nomen illius addidiſſet. Varietas lectionis ex abbreuiatione nata eſt.

1 *Bellum geſtum apud Mutinam*] [hod. Modena.] Quod in qu. MSS. fuit, *Numidiam*, haud dubie corruptum eſt. [Ortum eſt bellum inter Antonium, Brutum et Octauium, (v. Flor.

cam, minus, quam debeam, praedicem, quum ille[3] potius diuinus fuerit; ſi diuinatio[4] adpellanda eſt perpetua naturalis bonitas, quae nullis ca-
2 fibus neque agitur,[5] neque minuitur. Hoſtis Antonius iudicatus Italia ceſſerat: ſpes reſtituendi[6] nulla erat. Non ſolum eius[7] inimici, qui tum[8]

— 3. quamquam ille *MS. Voſſ.* 3. — 4. [diuinitas (*h. e.* diuina natura,) *corrigendum putabat Buchner, quod etiam Schotto in mentem venerat. Atque Boſius in indice ſub voc.* diuinare *ſcribit, coniecturae iſti fauere, quae toto iſthoc capite ſubiiciantur, niſi tamen malis* diuina *legere. Quae coniectura in ind. ſub voc.* diuinus *etiam proponitur. Primum quidem* diuinus *h. l. de Attico a Boeclero explicatur, qui ea parte prudentiae, quae* diuinatio *ſ.* prudentia *dicitur, valet, n. rectitudine, conſtantiaque conſilii ac propoſiti. Huic Boecleri interpretationi ibid. ſubiiciuntur ea, quae ſequuntur: „videri poſſit potius idem eſſe, ac diuinandi peritus, ſiquidem* diuinatio *in ſeqq. retineri deberet. Sed ea merito ſuſpecta eſt legendumque forſan* diuina, *vt ita vocetur* bonitas naturalis.“ *Sed infra in cap.* 16, 4. *Nepos* prudentiam quodammodo eſſe divinationem, poſſe exiſtimari *ſcripſit. Nihil igitur h. l. mutandum eſt.* Diuinus *enim dicitur diuinandi ſiue futurorum peritus, vates; hinc* diuinatio *nihil aliud eſt, ac ſumma, ſolito maior prudentia, qua viri acutiſſimi e longinquo futura, et quae ſibi aduerſa eſſe poſſint, proſpiciunt.* Bonitas *autem h. l. eſt inſita a natura vſuque confirmata animi bona indoles. v. interpretes et Schlegel. l. c. p.* 74. *Fiſcher. adſcripſit haec: „Struchtmeier lib.* 1. *animadverſion. crit. cap.* 10. *p.* 54. *coniicit* appellanda ea eſt, *omiſſo τῷ* diuinatio. *Pater eius coniecit* diuina appell. eſt.“] — 5. neque agitatur *MS. Ernſt.* augetur, *omiſſo τῷ* neque, *MS. Voſſ.* 1. augetur *Ed. Gebh. Keuch. Patau.* agitur [*recte, h. e. huc illuc impellitur, praeſertim caſibus, v. Stau. ad ed.* 3. *et Harl.*] *MS. Leid.* 2. *Voſſ.* 3. *Ed. Rom. Brix. Med.* [*et omiſſo τῷ* neque *Ed. vet. ap. Schlegel. qui probat; ant. et Ven. Long.* neque agitur *Ed. Lamb. Bos. Stau. Heus. et ſeqq.*] — 6. reſtituenda *MS. Leid.* 2. — 7. eius *aberat a MS. Leid.* 2, *Voſſ.* 1. 3. *Ed. Rom. Med. Arg.* [*vet. probatque Schleg. p.* 43. *ant. Long. Gryph. Heinrich.*] *Incluſit vncinis Heuſing.* [*item Harl. Stau.* 3. *Bipont. Tzſchuck.*] — 8. qui tamen *Ed. Rom. Long.*

4, 4. ibique Freinshem.) propter Iul. Caeſaris teſtamentum, in quo Octauianus praelatus erat Antonio, ſecundo heredi, qui id aegre tulit, arma mouit, et D. Brutum reſiſtentem Mutinae obſedit.]

nullis caſibus neque agitur A quibusd. edd. *neque* abeſt. etiam a vetuſtiſſ. Romana.

2 *Non ſolum eius inimici*] Ab ed. Rom. *eius* abeſt.

qui tum erant potentiſſ.] Ed. Rom. et Grut. *qui tamen erant.*

erant potentiſſimi et plurimi, ſed etiam qui [9] aduerſariis eius ſe dabant, [10] et in eo laedendo ſe [11] aliquam conſequuturos ſperabant commendationem, [12] Antonii [13] familiares inſequebantur; vxorem Fuluiam omnibus rebus ſpoliare cupiebant; liberos etiam exſtinguere parabant. Atti- 5

Schot. [qui tñ *Ed. Ven.*] qui dum *MS. Voſſ.* 3. — 9. etiam amici aduerſ. *Ed. Rom. Long. Lamb. Schot. Gebh. Boecl. Keuch. Amſtel. Bos.* 1. *Patau.* [*Sed* etiam qui adu. *Ed. ant. et Ven. Bos.* 2. *Stau. et rell. v. Geſner et Tzſch.*] — 10. eius dabant *MS. Voſſ.* 1. *Statim* in eo, *omiſſo τῷ* et, *MS. Mendos. Voſſ.* 3. *Ed. Brix.* [*antiq. ac vet. Schlegel.*] — 11. ſe *hoc loco aberat a MS. Leid.* 2. *Voſſ.* 1. 3. *Ed.* [*vet. ap. Schleg. ant. et Ven.*] *Med. Arg. Long. ſed* ſe ſperabant *Ed. Med. Arg. al.* — 12. commendationem. *Sic MS. Gif.* [*Ed. Bos.* 2. *Stau. Heus. et rell.*] *Sed* commendationem vel commoditatem *MS. Leid.* 1. commoditatem *MS. Leid.* 2. *Voſſ.* 1. 3. *Ed.* [*vet. et al. ant. ap. Schleg. qui probat p.* 43. *et* 48. *Ed. mea antiq. et Ven.*] *Brix Med. Arg. Long. Lamb. Schot. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Patau.* [„*Poſſit, ait Tzſchuck ad ed.* 2. *alterum, n.* commoditat. *retineri, quod propius ſpectare poſſe videatur ad* laedendo *et* conſequuturos. *Poſſit et vtrumque adhiberi, ſi ſequentia cogites. Spoliatio enim* commoditatem, *occiſio* commendationem *parabat.*“] — 13. Antonii. [*Sic Ed. ant. et Ven. Long. Bos.* 2. *Heus.*

Et ſic apud Schottum quoque editum. nec male

ſed etiam qui aduerſaritis eius ſe dabant] h. e. adplicabant ſe aduerſariis, in eorum partes concedebant. Sic *dare ſe legionibus* ap. Tacit. Annal. 1, 31, 1. [add. Heuſing. et Harl. notas.] *Qui* pro *amici* etiam in edd. Rom. et Colon. Alterum ſcioli alicuius eſt, qui *inimicis* putabat opponendos *amicos*. Mox in illis *ſe aliquam etc.* a qu. libris *ſe* abeſt: a MS. Schotti etiam *et*.

commendationem] Sic diſerte opt. liber Gif. Etiam Leidenſis: *commendationem vel commoditatem*. varia lectione textui intruſa. Quare non dubitaui ſic reſcribere. Vſus et ſupra 7, 1. 2 *tanta erat commendatio oris atque orationis*. Seneca excerpt. controu. praefat. lib. 3 *omnibus fere maiori commendationi eſt audiri, quam legi*. Vulgo eſt, *commoditatem*. [v. varr. lectt.]

Antonii familiares inſequebantur] Nihil deeſt. Dicam amplius. Obteſt vtrumque abeſſe, tam nomen *Antonii*, quam illud *eius*, quod, teſte Gothofredo, a Faërno eſt. Certe Gruterus, aliique neutrum exhibent. Miror autem, cur Schottus alibi (obſeruat. hum. 3, 2.) totum hoc gloſſema putet, aut malit, *familiam inſequeb.* Nam de *familiaribus* Antonii heic ſermonem eſſe, vel ex comm. 3. adparet.

cus quum Ciceronis intima familiaritate vteretur, amiciſſimus eſſet [14] Bruto: non modo nihil iis indulſit ad Antonium violandum; ſed e contrario familiares eius ex vrbe profugientes, quantum potuit, texit: quibus rebus indiguerunt, adiuuit. 4 P. vero Volumnio [15] ea tribuit, vt plura a parente proficiſci non potuerint. Ipſi autem Fuluiae, quum litibus distineretur, [16] magnisque terroribus vexaretur, [17] tanta diligentia officium ſuum praeſtitit, vt nullum illa ſtiterit [18] vadimonium ſine

Stau. et rell.] *Sed* eius *Ed. Lamb. Boecl. Bos.* 1. *abeſt ab Ed. Gebh. Keuch. Patau.* — 14. eſſet *abeſt ab Ed. Brix.* — 15. [Volumnium *Ed. vet. Schlegel.* Volunio *Ed. ant.* Volõnio *Ed. Ven. conf. infra cap.* 12, 4. *et* 10, 2. *Ad eum ſcriptae ſunt epiſtolae Ciceron.* 7, 32. 33.] — 16. deſtinaretur *MS. Medic.* 2. *Ed. Med. Arg.* [deſtineretur *Ed. Ven.*] detineretur *MS. Ernſt. Leid.* 2. — 17. verſaretur *Ed. Brix. An fuit in MS.* veſaretur? *Vulgata certe longe exquiſitior.* [*Heus.* verſar. *non plane damnat.*] — 18. ſtiterit. *Ita MS. Gif. Ernſt.* [*Ed. Lamb. Bos. Stau. et ſeqq.*] *Recte. v. Otho ad A. Gell.* 2, 14. *Sed* ſteterit *MS. Sau.* praeſtiterit *MS. Mendos. Long. Petau. Voſſ.* 1. 3. *Leid.* 2. *Ed. Brix. Med. Arg.* [*Ven. Long. vet. et antiq. ap. Schlegel. qui lectioni* praeſtit. *fa-*

[3 *Cicer.*] v. c. 16, 2. Cic. Lael. 1. *Fiſch.*]

4 *Stiterit vadimonium*] Sic et MSS. Gifan. Ernſt. et Savar. Nam quod apud Sauaronem legitur, *ſteterit*, erratum puto typographi, aeque ac τὸ *ſiſterit* in notis Lambini. Vett. edd. et MSS. Schotti ac Petauii, *praeſtiterit*. quod Latinum non putat Gifanius in obſeruat. Lat. L. p. 243. [ſ. pag. 487. ed. Otho.] Ego natum puto ex proxime praegreſſo *praeſtitit*. Adde Indicem in *vadimonium*. [in quo indic. primum explicatur *vadimonium*, et definitur „ſponſio, ad certum diem ſiſtendi ſe in iudicio, vel per ſe vel per procuratorem, quam qui implebant, *obire vadimonium* dicebantur, etiam *ſiſtere*:" tum paullo poſt, „*ſiſtere* igitur *vadimonium* eſt, ſe in iudicio ſiſtere, quod ſcil. is, cui vadimonium erat impoſitum, datis vadibus promiſerat, qui obito vadimonio liberantur. Adi Car. Sigon. de iudic. 1, 20. Briſſon. formular. libr. 5. princip. et Ernſt. ad noſtrum loc. etc." — Atticus igitur fidem interpoſuerat, ſuo periculo Fuluiam eſſe in iudicio adparituram. Atque A. Gell. 2, 14. dum in loco Catonis, *quid ſi vadimonium capite obuoluto ſtitiſſes?* lectionem *ſtitiſſes* contra alios falſos et audaces, quos vocat, emendatores, qui *ſtetiſſes* fecerunt, ita defendit, vt eos ignorare ſcriberet, *ſtitiſſes* dictum a Catone, quoniam *ſiſteretur vadimonium*, non *ſtaretur*, etiam lectionis veritatem in noſtro loco ſtabilire poteſt.]

Attico, hic [19] ſponſor omnium rerum fuerit. Quin etiam [20] quum illa fundum [21] ſecunda for- 5
tuna emiſſet in diem, neque poſt calamitatem verſuram [22] facere potuiſſet: ille ſe interpoſuit, pecuniamque ſine foenore, ſineque [23] vlla ſtipulatione ei [24] credidit: maximum exiſtimans quaeſtum, memorem gratumque cognoſci; ſimulque aperire, ſe non fortunae, ſed hominibus ſolere eſſe amicum. Quae quum faciebat: nemo eum 6
temporis [25] cauſſa facere poterat exiſtimare. Nemini enim in opinionem [26] veniebat, Antonium

vet. ſed v. not.] — 19. vt ſponſor *Ed. Brix.* [*ant. et vet. ap. Schleg.*] qui ſponſ. *Ed. Med. Arg.* ſponſor *ſimpliciter Ed.* [*Ven. Long.*] *Gebh. Keuch. Patau.* — 20. quod etiam *MS. Voſſ.* 1. [*Ed. vet. Schleg. et antiq.*] — 21. fundum *aberat a MS. Leid.* 1. *Statim* ſecunda fortuna *aberant a MS. Mendos. Voſſ.* 1. *Ed. Med.* [*Vncis incluſa ſunt duo illa vocc. in Ed. Bos.* 2. *Stau. Heus. Tzſch.* 1. *Harl.*] *Sed vnci abſunt ab Ed.* [*antiq. et Ven.*] *Brix. Arg. Long. Lamb. Schot. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Patau.* [*Ith. Brem. Tzſchuck.* 2. *Wetz. Schmied. Heinr. Riclefs. Recte, opinor: opponuntur enim τοῖς* poſt calamitatem. *Quare vncos ſuſtuli.*] — 22. vſuram *MS. Mendos. Medic.* 1. 2. *Leid.* 2. *Voſſ.* 1. 3. *Ed. Brix.* [*vet. ap. Schleg. et ant. ſed* verſuram *Ed. Ven. et rell. v. ad cap.* 2, 4.] — 23. ſine, *omiſſo τῷ* que, *Ed. Brix.* [*ant.*] — 24. ei *abeſt ab Ed.* [*ant. et vet. Schlegel.*] *Brix. Med. Arg. Long. Bos.* 1. *Gebh. Keuch. Incluſit illud vncinis Heuſing.* [*Stau. in ed.* 3. *Statim* credit *Ed. Ven.*] — 25. eum in opinionem temp. *MS. Leid.* 2. — 26. nemini enim in op. [*Sic Ed. Ven. Rom. Long. Lamb. Bos.*

hic ſponſor] Abeſt vett. edd. pronomen. Scripſit, opinor, Nepos: *ſine Attico: Atticus ſponſor o. r. f.* Abſorptum poſteriore loco poſitum *Attici* nomen ab eo, quod priore, et ſolum nunc legitur.

5 *Fundum ſec. fortuna emiſſ. in diem*] Illud *ſecunda fortuna* afuiſſe a ſcripto cod. ait Schottus; et Leidenſi MS. vox *fundum* aberat. Quare vtrumque gloſſema putabam, ac Nepotem ſcripſiſſe: *quum illa emiſſet in diem*; [. vt ſolueret certo die.] Potuit tamen *τὸ fundum* a voce *ſecunda* ob ſimilitudinem abſorberi. Vt Nepos ſcripſerit, *fundum emiſſet in diem:* reliqua adiecerit aliquis propter illa, *poſt calamitatem.* Mox a qu. libris abeſt *ei* ante *τὸ credidit.* [v. varr. lectt.]

6 *Nemini enim in opinionem veniebat*] Non auſim reiicere ſcripturam Schottiani codicis. [*neminis e. opinioni v.*] Etſi alterum Ciceronianum eſt.

7 rerum potiturum. Sed ſenſim is [27] a nonnullis optimatibus reprehendebatur, [28] quod parum odiſſe malos ciues videretur.

1 X. Ille autem ſui iudicii, potius, quid ſe [1] facere par eſſet, [2] intuebatur, quam quid alii 2 laudaturi forent. [3] Conuerſa ſubito fortuna eſt. [4]

Heus. Stau. et rell.] *Sed* neminis enim opinioni *MS. Mendos.* [*Ed. ant.*] nemini enim opinioni *MS. Leid.* 2. *Voſſ.* 1. [*Ed. vet. op. Schlegel.*] Hominis enim opinioni *Ed. Brix.* nemini enim in opinione *Ed. Med. Certe variaſſe olim lectionem, verba* in opinionem *in MS. Leid.* 2. *alieno loco poſita ſatis opinor, arguunt.* — 27. ſed ſenſim is. *Ita etiam MS. Mendos.* [*Ed. ant. et Ven. Long. Lamb. Bos. Stau. Heus. et rell.*] *Sed* is *aberat a MS. Medic.* 2. ſed ſenſum is *MS. Voſſ.* 3. ſed ſenſus eius *Ed. Gebh. Keuch.* [*probatque Geſner. At* ſenſim *bene tuetur et explicat Kapp.* nach und nach, *reiicitque Heuſingeri interpretationem*, clam, tacite, non multis audientibus. *add. Harles*] — 28. opt. eius rei repr. *MS. Medic.* 1. 2. opt. eius repr. *MS. Mendos. Voſſ.* 1. 3. *Ed. Rom.* [*Ven. Long.*] eius repraeh. *Ed. Med. Arg.*

1. quod ſe *Ed. Brix.* [*antiq.*] — 2. eſſent *Ed. Med.* — 3. quid illi laud. for. *Ed. Gebh. Keuch.* quid alieni foret *Ed. Brix.* [*vet. Schleg. qui probat. it. ant.*] *Bos.* 1. — 4. conu. ſub. fort. eſt. *Ita MS. Gif. Mendos. Leid.* 2. *Voſſ.* 1. 3. [*Ed. antiq. Lamb. Bos. Stau. Ith. Tzſchuck.*

Vt Philipp. 2. 16. *Qui iſtuc venit tibi in mentem?*

7 *Sed ſenſim is a nonn. opt. repreh.*] Auctiores vna voce MS. Schotti et ed. Rom. *a nonn. opt. eius repreh.* duabus Medicaei, *eius rei repreh.* ſed alteri eorum prouocabulum *is* aberat. Sim. Boſius, Gruterus et alii edidere: *Sed ſenſus eius a nonn. o. r.* quod etiam Schottus praefert obſeruat. 3, 2. vt *ſenſus* idem ſit, quod propoſitum, conſilium, iudicium. quomodo paſſim ea voce, cum alii veterum, tum Noſter etiam, vſi. vide Indicem. Atque ſic et Barthius laudat, explicatque, in notis ad Phoebadium. Omnes, vt arbitror, reclamantibus libris. Coniiciebam igitur legendum: *ſed ſenſim is a nonn. opt. eius rei repreh. Eius rei*, ſubaudi *cauſſa*: ſcilicet quod vxorem Antonii iuuiſſet. Tò *rei* abſorptum in Medd. codd. a prima ſequentis vocis ſyllaba. Eo expuncto, mox alii et prouocabulum *eius*, quippe cui nihil reſpondebat, iugularunt.

1 *Ille autem ſui iudicii*] Schotto l. c. illa duo vocabula, *ſui iudicii*, [h. e. qui ſuum iudicium, non aliorum incertas opiniones, ſequebatur,] gloſſema videntur, ex ora adſutum. Vellem rationem addidiſſet. nam ego quidem nullam video.

2 *Conuerſa ſubito fortuna eſt*] Sic MSS. Manutii, Gifan. Schotti. Vulgo abeſt *ſubito*. etiam a Leidenſi.

Vt Antonius rediit in Italiam, nemo non magno [in] periculo [5] Atticum [futurum] [6] putarat propter intimam familiaritatem Ciceronis et Bruti. Itaque ad aduentum imperatorum de foro decesserat, timens proscriptionem, latebatque apud P. Volumnium, cui, vt ostendimus, paullo ante opem tulerat: (tanta varietas iis temporibus [7] fuit fortunae, vt modo hi, [8] modo illi in summo essent aut fastigio, aut periculo,) habebatque [9] secum Q. Gellium Canum, [10] aequalem, similli-

Harl. Wetz. Heinr.] *Sed* conuersa fortuna est *MS. Leid. 2. Ed.* [*Ven. Long.*] *Gebh.* Conuersa subito fortuna *Ed. Brix.* [*Schmied. quidem videtur melius, in ablatiu. consequent. Sed nil est mutandum. v. Tzschuck. et Harl. not.*] conuersa sub. fortuna [est] *Ed. Heus. Hinc incipit cap. X. in edit. Patau.* — 5. in periculo *MS. Leid. 2. Voss. 2. Ed. Brix.* [*Ven.*] *Med. Arg. Long. Lamb. Schot. Gebh. Boecl.* [*Ith. Wetz. Schmied. sed τὸ* in *vncis incluserunt Bos. 2. Heus. Stau. Tzschuck. Harl. Brem. Bipont.*] periculo, *omisso τῷ* in, *MS. Mendos. Voss. 3.* [*Ed. antiq. Heinr. Pausler. Ricklefs.*] *Statim* acticum *Ed. Med.* — 6. futurum *aberat MS. Voss. 3. Ed.* [*ant. et Ven. ac vet. Schleg.*] *Brix. Med. Arg. Long. Gebh.* [*Pausl.*] *Sed erat in MS. Voss. 1. Leid. 2. Ed. Lamb. Schot. Boecl. Keuch. Bos. 1.* [*Ith. Wetz. Heinr. Schmied.*] *vncis tamen omissis,* [*qui additi sunt in Ed. Bos. 2. Heus. Stau. Harl. Bip. Tzschuck. Ricklefs. Brem.*] — 7. his temp. *MS. Mendos. Ed. Brix.* [*ant. et Ven. Long.*] in his temp. *Ed. Gebh. Keuch.* — 8. modo ii *MS. Voss. 1.* — 9. habebat *Ed. Brix. Gebh. Keuch.* — 10. Q. Gellium Canum. *Sic MS. Gif. (a quo tamen* [*vti ab Ed.*

in periculo Atticum putarat] Vide Ind. v. *esse.* Statim *futurum* a Lambino est. MSS. et vett. edd. ignorant. sic et alibi. Denuo adi Ind. v. *Ellipsis.*

[*vt ostendimus, paullo ante opem*] Sic interpunxi cum Gesnero, Heusing. Harl. Ithe, Heinr. et Bremio, vti etiam est in ed. Parisiensi, et *paullo ante* refero ad *opem tulerat*, vt subita fortunae conuersio magis indicaretur. Vulgata interpunctio est *vt ostendimus paullo ante, opem tulerat.*]

iis temporibus] Vulgo erat, *his temp.*

Q. Gellium Canum] Sic recte MSS. Gif. Manutii, et Schotti. Male alii, *Canium.* Nam *Canius* gentis nomen est; *Canus* cognomen Gelliorum. Nemo autem, isto quidem aeuo, duo nomina gentilicia habuit. Idem cognomen e libris vett. Senecae de tranquill. animi cap. 14. vbi vulgo legebatur *Canius Iulius*, restituit Lipsius. A Gif. et qq. edd. vett. aberat praenomen *Quinti.* sed erat in Man. et Sch. ac ed. Rom.

3 mumque sui. Hoc quoque sit Attici bonitatis exemplum, quod cum eo, quem puerum [11] in ludo cognouerat, adeo coniuncte vixit, vt ad ex-
4 tremam aetatem amicitia eorum creuerit. Antonius autem, etsi tanto odio ferebatur in Ciceronem, vt non solum ei, [12] sed omnibus etiam eius amicis [13] esset inimicus, eosque vellet proscribere: multis hortantibus tamen, Attici memor fuit officii, et ei, quum requisisset, vbinam esset, sua manu scripsit, ne timeret, statimque ad se veniret: se eum, et illius caussa [Gellium] Canum [14] de proscriptorum numero exemisse. Ac, [15]

ant.] *praenomen* Q. *aberat,*) *Mendos.* (*in quo tamen* Quinctum *erat,*) *Ed. Brix.* [*Bos Stau. Heus. Bipont. et seqq.* Quintum Gellium Canium *Ed. Long.*] *Sed* Gelum Canium *MS. Voss.* 1. *Leid.* 2. Q. Sellium Canium *MS. Voss.* 3. Q. Gellium Canium *Ed. Med.* [*Ven.*] *Lamb. Schot. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Patau. In Arg. est* Cannium. *Ed. Gebh.* Gellium Canium. — 11. puer *MS. Voss.* 3. — 12. solum eis *MS. Voss.* 3. *Mox* etiam omnib. *MS. Medic. vterque, Ed. Brix.* [*antiq. Ven. Long.*] *Keuch.* sed omnibus suis am. *Ed. Patau.* — 13. eius am. *Sic MS. Gif. Medic. vterque, Voss.* 1, 3. *Ed. Brix.* [*antiq. Lamb. Bos. et seqq.*] *Sed* suis amic. *MS. Leid.* 2. *Ed.* [*Ven.*] *Arg. Long. Gebh. Keuch. Amstel.* [*Nec damnant Ernst. Stau. ad ed.* 3. *et Heusing. quos vide,*] eius *praefert Gronou. Pecun. vet. de Centes. et vnc. vsur. p.* 647. [*ac Tzschuck. propter praecedens* ei.] 14. et eius caussa Gellium Canium *MS. Schop.* (*Verisim.* 3, 8. *p.* 109.) *Ernst.* et illius Canum *MS. Gif.* [se eum Gellium Canum

3 *Cognouerat*] Qu. edd. *cognorat.*

4 *Eius amicis*] Sic MSS. Gif. et vterque Medic. Sed alii et pleraeque edd. vett. *suis amicis.* quo fit, vt neutrum a Nepote esse suspicer.

et illius caussa Gellium Canum] MSS. Schoppii et Ernstii, *et eius caussa Gellium Canium.* Gifanianus: *se eum et illius Canum.* Nempe τὸ *caussa* abbreuiate scriptum h. m. *cā*, absorpsit prima nominis *Canum.* Nepos scripsit, vt arbitror, *et illius caussa Canum.* Addidit aliquis e superioribus, *Gellium;* cumque τὸ *caussa* excidisset, omissum et pronouabulum est. Nam vulgo erat, *et Gellium Canium.* Mox libri et edd. vett. habent, *ne quod periculum incideret.* Praepositionem Lambinus addidit. Deinde Medic. 2. *praesidium eis misit.* Verum repugnat, quod sequitur, *sed etiam ei, quem carissimum habebat.* Commate proximo Gif. *praesidium fuit.* sed supra scriptum, *vel praesidio.* Adparet, prius illud esse ab haesitante librario.

ne quod in periculum[16] incideret, quod noctu fiebat, praesidium ei misit.[17] Sic Atticus in 5
summo timore non solum sibi, sed etiam[18] ei, quem carissimum habebat, praesidio fuit. Neque enim[19] suae solum a quoquam auxilium petiit salutis, sed coniunctim: vt adpareret, nullam seiunctam sibi ab eo velle fortunam.[20] Quod si 6
gubernator praecipua laude fertur, qui nauem ex hieme marique scopulosо seruat: cur non singularis eius existimetur prudentia, qui ex tot, tamque grauibus procellis ciuilibus ad incolumitatem peruenit?

Ed. vet. Schleg. et antiq. seiũ (*pro* se eum) et gel. Canium *Ed. Ven.*] et Gellium Canum *Ed. Brix.* et Gellium Canium *Ed. Med. Long. Lamb. Schot. Gebh. Keuch. Bos.* 1. *Patau.* et Gellium Canium *Ed. Arg.* et il. c. Galium Can. *MS. Voss.* 3. et [illius causſa] Gellium Canum *Ed. Heus.* [*Ith. Tzschuck.* 1. 2. *vncos omiserunt Patau. edit. Wetz. Heinr. Schmied. Bipont. Paust. Ricklefs.* illius causſa [Gellium] Canum *Ed. Bos.* 2. *Stau. Harl. Brem.*] — 15. exemisset at *MS. Leid.* 2. — 16. quod in per. *MS. Voss.* 3. *Ed. Lamb. Schot. Boecl. Bos.* 1. *Patau.* [*Stau.* 3. *Harl. Tzschuck. Ith. Brem. Wetz. Schmied. Ricklefs.*] *Sed* quod peric. *omissa praepositione, MS. Leid.* 2. *Voss.* 1. *Ed. Brix.* [*vet. Schleg. et ant. ac Ven.*] *Med. Arg. Long. Gebh. Keuch.* [*in vncis incluſ. Bos.* 2. *Stau.* 1. 2. *Heus. (quem vid.) Bipont. At, quoniam, deleto τῷ* in, *verbum* incidere *significaret accidere, praestat retinere praepositionem* in, *quia de periculo potius, in quod Atticus, inter proscriptos (de quorum calamitate v. Stau. ad ed.* 3.*) relatus, decidere ac venire poterat, sermo est. Quare vncos expunxi.*] — 17. praes. eis misit *MS. Medic.* 2. praesid. et misit *MS. Voss.* 3. — 18. sed et *Ed. Brix.* [*antiq.*] — 19. enim *aberat a MS. Leid.* — 20. velle fort. *MS. Voss.* 1. *Ed.* [*vet. ap. Schlegel. qui probat, item antiq. et Ven.*] *Brix. Med. Arg. Long. Gebh. Keuch. Heus.* [*Stau.* 3. *Harl. Ith. Heinr. Schmied. Ricklefs. melius! et ego deleui τὸ* esse. *Nam*] velle esse fort. *Ed. Lamb. Schot. Boecl. Bos.* 1. [*Tzschuck. Wetz. τὸ* esse *vncis cinxerunt Bos. in ed.* 2. *Stau. Brem.*]

5 *Sed coniunctim*] [*Coniunsti*, generandi casu, pro, amici, MS. Mendos. et Manut. Ed. Ven. Sed cum Schotto nihil muto. Peius *conuicti* in ed. antiq.] Mox ante Lambinum editi, et Grut. *ab eo velle fortunam.* omisso *τῷ esse.* quod verum puto.

1 XI. Quibus ex [1] malis vt se emerserat, [2] nihil aliud egit, quam vt plurimis, quibus rebus posset, esset auxilio. Quum proscriptos praemiis imperatorum [3] vulgus conquireret, nemo in Epirum venit, cui res vlla [4] defuerit. Nemini 2 non ibi perpetuo manendi potestas facta est. Qui etiam [5] post proelium Philippense, interitumque C. Cassii et M. Bruti, L. Iulium [6] Mocillam praetorium, [7] et eius filium, Aulumque Torquatum,

1. qui ex *MS. Mendos.* — 2. vt se emerserat. *Sic MS. Ernst.* [*Ed. Ven. Long. Bos. 2. Stau. Heus. et seqq.*] *sed* vt se emerserit *MS. Gif. Leid. 2. Voss. 3. Ed. Med. Arg.* vt saepe emerserit *Ed. Brix.* [*vet. ap. Schleg. et antiq. at* se emergere *bene ac frequenter dici, docent illustrantque Schott. atque Ernst. ad h. l. et Westerhou. ad Terent. Andr. 3, 3, 30.*] vt se emersit *Ed. Lamb. Schot. Boecl. Keuch. Bos. 1.* — 3. imperatoris [*n. Antonii forsan,*] *MS. Mendos. Medic. 2. Voss. 1. 3. Ed. Brix.* [*antiq. et vet. Schlegel. Heusing. opinatum, id fortasse pro* imperatorIs *i. e.* imperatoriis *positum esse, refutauit Stau. ad ed. 3.*] — 4. res nulla *MS. Voss. 3.* re vlla *Ed. Brix.* [*vet. Schleg. qui praefert, et antiq.*] *Gebh. Boecl. Keuch. Bos. 1. A verbis:* Quum proscr. praem. etc. *incipit cap. XI. in Ed. Patau.* — 5. quin etiam *MS. Mendos. Ed.* [*vet. Schleg. et ant. ac Ven.*] *Brix. Med. Long. Lamb. Schot.* [*Ricklefs. probatque Tzschuck., sed ita, vt postea legi debeat* instituit — iussit, *et sic edidit Ricklefs.*] — 6. uilium *Ed. Med.* — 7. praetorium. *Ita MS. Leid. 2. Voss. 1. 3. Ed. Rom. Brix.* [*ant. et Ven.*] *Par. Long.* [*Gryph. Bos. 2. Heus. et seqq.*] *Sed* praetorem *Ed. Lamb. Schot. Boecl. Bos. 1. Statim* et filium eius *Ed.*

1 *Quibus malis vt se emerserat*] Vide Ernstium ad h. l. Statim Barthius Aduersar. 49, 13. legi volebat, *quam vt quam plurimis.* nulla necessitate.

proemiis imperatorum] Edd. vett. habent *imperatoris.* Praetuli tamen alteram cum Gutero: quoniam sequentibus congruentior est.

[2 *Philippense*] in quo Cassius et Brutus ab Octauiano et Antonio deuicti occubuerunt. Flor. 4, 2. *Philippi*, vnde nomen, vrbs Macedoniae, hodie *Filibah*, vicus in regione *Rumili. Tzschuck.*]

L. Iul. Mocillam] *Mocilla* cognomen an alibi reperiatur, haud scio. *Motacillas* inter cognomina Iuliorum recenset Schottus in Electis, et Indice Annalium Pighii. Quod fortasse et heic reponi debet. Est autem proprie nomen auiculae, quae Graecis σεισοπυγὶς dicitur.

praetorium] Sic ed. Rom. Col. aliae melius, quam recentiores, quae *praetorem* faciunt.

ceterosque pari fortuna perculsos,[8] instituerit tueri,[9] atque ex Epiro[10] his omnia[11] Samothraciam supportari iusserit. Difficile est[12] omnia 3
persequi, et non necessaria.[13] Illud vnum intelligi volumus, illius liberalitatem, neque temporariam,[14] neque callidam fuisse. Id ex ipsis 4
rebus ac temporibus iudicari potest, quod non

[*Ven. Long.*] *Gebh. Keuch.* — 8. percussos *MS. Voss.* 3. — 9. instituerit tueri. *Ita MS. Leid.* 2. *Mendos. Gif. Ed. Brix.* [*ant. et Ven. Long. Bos.* 2. *Stau. et seqq.*] *Sed* instituit tueri *MS. Voss.* 1. *Ed. Lamb. Schot. Boecl. Bos.* 1. instituerunt tueri *MS. Voss.* 3. institerit tueri *Ed. Gebh. Keuch.* — 10. atque Epiro *Ed. Brix.* [atque ex Epyro *Ed. antiq.*] — 11. his omnibus *MS. Leid.* 2. *Voss.* 1. *Ed. Boecl. Keuch.* iis omnia *Ed.* [*Ven. Long.*] *Gebh. Statim* Samotrac. *Ed.* [*antiq.*] *Med. Arg. Dein* iusserit etiam *MS. Leid.* 2. *Ed. Brix.* [*antiq. Ven. Long. Bos.* 2. *Stau. et seqq.*] *Sed* iussit *Ed. Lamb. Schot. Boecl. Keuch. Bos.* 1. — 12. difficile est, *omisso τῷ* enim, *MS. Mendos. Gif. Leid.* 2. *Voss.* 1. 3. *Ed. Brix.* [*vet. ap. Schleg. cui placet id, et antiq.*] *Med. Heus. Patau.* [*Stau.* 3. *Harl. Bipont. Tzschuck.* 2. *Ith. Heinr. Schmied. Paust. et id, quia haud valet ad nexum, expunxi.*] *Contra* difficile enim est *Ed. Arg.* [*Ven. Long.*] *Lamb. Schot. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. [*Tzschuck.* 1. *Ricklefs. Brem. Wetz. qui explicat* autem. *At τὸ* enim *vncis inclusum est in Ed. Bos.* 2. *Stau.* 1. 2.] *Statim* prosequi *MS. Voss.* 1. *Ed. Rom. Arg.* — 13. necessaria. *Ita etiam MS. Mendos. Sed* necessarium *Ed. Long.* [*Schmied. Bellermann. et sic coniecit quoque Lamb. ac Brem. omnino comprobat. At Freinsh. et manus viri docti ad marginem exempl. mei Lambin. faciliori ratione emendarunt* etiam necessaria. *Tamen vulgata lectio potest, iudicibus Ricklefs et Tzschuckio, retineri, et commode explicari, dummodo* necessaria *referas ad* omnia.] — 14. neque temporar. [*h. e. quae temporis caussa largitur, tempori et fortunae adcommodat benignitatem, quamdiu sperat, fore eumdem rerum secundarum cursum: v. Gebhard. et Harl. male*] *absunt ab Ed. Brix.* [*vet. ap. Schleg. et ant. Dein pro* callidam, *h. e. insidiosam, ad suum commodum et suam vtilitatem omnia referentem,* calidam *haud callide legere iubent atque temerariam interpretantur Long. et Manut.*

instituerit tueri] Pro *et non necessaria*, Freinshemius coniiciebat leg. *etiam necessaria*. Lambino praeiuit ed. Col. quae legit, *et non necessarium*. et paullo ante, *prosequi*. quod etiam in Rom. inuenio. Quidam libri, *institerit tueri*. quomodo Liuius 34, 59. *Menippus deprecari et Quinctium et patres institit*. [add. Harles.]

florentibus se venditauit;[15] sed adflictis semper succurrit: qui quidem Seruiliam, Bruti matrem, non minus post mortem eius, quam[16] florente, coluerit. Sic liberalitate[17] vtens, nullas inimicitias gessit; quod neque laedebat[18] quemquam, neque, si quam iniuriam acceperat,[19] non malebat[20] vlcisci, quam obliuisci.[21] Idem immortali memoria percepta[22] retinebat beneficia; quae

ad Cic. de Offic. 1, 24. *ac Schott. ad nostrum locum.*] — 15. vendicauit *MS. Leid.* 2. *Ed. Brix. Arg.* [*vet. ap. Schleg. et antiq. ac Ven.*] vendicarat *MS. Mendos.* vindicauit *Ed. Med.* — 16. qua *Ed. Arg.* q̃ *Ed. Med. Statim* florente [*n. eo, h. e. Bruto*] *etiam MS. Mendos. Leid.* 2, *Voss.* 3. *Ed. Rom.* [*antiq. et Ven. Lamb. Bos.* 2. *Heus. et plurr. seqq.*] *Sed* eo florente *MS. Ernst.* florentem *Ed. Brix. Long. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Patau.* [*Schmied. et Wetz. probauit in not. at praestat* florente, *vi oppositionis et concinne comparato Bruto mortuo cum eodem florente.*] — 17. libertate *MS. Leid.* 2. liberalitatem *Ed. Rom.* [*Ven.*] — 18. ledebat *Ed. Brix.* [*antiq*] — 19. accaeperat *Ed. Brix. vbique.* — 20. non mal. *Ita MS. Leid.* 1. 2. *Mendos. (in quo tantum scriptum erat* mallebat,) *Voss.* 1. 3. *Ed. Rom.* [*Ven. Long. Bos.* 2. *Stau. per graecismum tunc duae negationes fortius negant; id vero in vocc.* neque non *posse euinci, dubitat Tzschucke et ego τὸ* non *lubentius delerem. Atque*] non *omissum est in Ed. Brix.* [*vet. ap. Schleg. in qua, vti in antiq. et Paris. ap. Heusing. editum est*, acceperat: malebat vlcisci, *omissis vocc.* quam obliuisci,] *Ed. Lamb. Schot. Gebh. Bos.* 1. *Heus.* [*Harl. Ith. Wetz. Tzschuck.* 1. 2. *Bipont. Ricklefs, Pauss. (quem vid.) Schmied. Heinr. τὸ* non *vncis incluxit Brem. multus de hoc loco.*] — 21. obliuisci quam vlcisci *Ed. Long. Gebh. Keuch. Patau.* [*atque sic, si* non *retineretur, legendum censuit Lambin. τὰ* quam obliuisci *omissa esse in Edd. antiq. iam significaui.*] *Heus. quem conferes, τὰ* quam obliuisci *vncis incluxit.* — 22. percepta. *Sic MS. Mendos. Ed. Brix.* [*Venet. sic* p̃cepta,] *Med. Arg. Par. Long. Gryph. Keuch. Heus.* [*Stau.* 3. *Harl. Ith. et seqq.*] *Sed* praecepta, *h. e. ante capta,*

4 *Quam florente*] Sic etiam ed. Rom. habet. MS. Ernstii, *eo florente.* Male autem vulgati, *florentem.* Statim ed. Rom. *sic liberalitatem vtens.* quomodo supra cap. 8, 4. *si quid Brutus de suis facult. vti voluisset.* Nil tamen muto. [et v. Heusing.]

5 *Non malebat vlcisci, quam obliuisci*] Negatio erat etiam in Leid. et ed. Rom. Grut. aliisque. [v. varr. lectt.]

percepta retinebat beneficia] Praefero lectionem hanc librorum et edd. veterum.

autem ipse tribuerat,[23] tamdiu meminerat, quoad ille gratus erat, qui acceperat.[24] Itaque hic 6
fecit, vt vere dictum videatur: *Sui cuique mores fingunt fortunam.* Neque tamen prius ille[25] fortunam, quam se ipse, finxit; qui cauit, ne qua in re iure[26] plecteretur.

XII. His igitur rebus effecit,[1] vt M. Vi- 1
psanius[2] Agrippa, intima familiaritate coniunctus[3] adolescenti Caesari, quum propter suam gratiam, et Caesaris potentiam, nullius conditionis non haberet potestatem, potissimum eius deligeret[4] adfinitatem, praeoptaretque[5] equitis Romani filiam generosarum[6] nuptiis. Atque ha- 2

MS. Voss. 3. *Ed.* [*antiq.*] *Gebh. Stau.* 1. 2. — 23. tribueret *Ed. Brix.* [*vet. ap. Schleg. et antiq.*] *Statim* tamdiu ipse mem. *MS. Leid.* 2. — 24. receperat *Ed. Keuch.* — 25. ille prius *MS. Gif. Ed. Brix.* [*antiq. Dein* quam se ipsum, *propter oppositum* fortunam, *Tzsch. dare voluisse, colligi potest ex nota ad ed.* 2. *et* ipsum *in textum haud male admisit Ricklefs.*] — 26. iure. *Ita MS. Mendos. Leid.* 2. *Voss.* 1. 3. [*Ed. antiq. Lamb. Bos. Paris. Stau. et rell.*] *Abest ab Ed. Rom.* [*Ven.*] *Long. Gebh.*

1. fecit *MS. Leid.* 2. — 2. Iuspanius *Ed. Brix.* Iupsanius [*Ed. ant.*] *et Med. Aberat a MS. Leid.* 2. — 3. coniunctus *Ed. Med.* [*Statim* adulescenti *Ed. ant.*] — 4. diligeret *MS. Mendos.* [*Ed. ant. et Ven.*] *Patau. Bos.* 1. [*Heus. Ith.*] dilegeret *Ed. Med. Arg. Gebh. Boecl. Keuch.* [*Amst.*] — 5. praeoptaretque. *Sic etiam MS. Mendos.* [peroptaretque *Ed. Ven. Long. Sed perperam, iudice Bosio.*] — 6. generosam *Ed. Brix.* [*vet. ap. Schleg.*

quoad ille gratus erat] Seneca de benef. 1, 2. *Nunquam beneficia vir bonus cogitat, nisi admonitus a reddente: alioquin in formam crediti transeunt.* Vide ibi plura in hanc rem.

6 *Sui cuique mores fingunt fortunam*] In Gif. erat vna voce auctius: *Sui cuique mores fingunt fortunam hominibus.* Vt sit versus senarius. Vix putem a librario esse. Sane Poetae alicuius dictum esse, vel e Cicerone Parad. 5, 1. liquet.

ne qua in re iure plecteretur] Abest illud *iure* ab ed. Rom. Col. aliisque. sed inuenit in suo codice Schottus. dubitat tamen, ex praecedenti *in re* cusa vox sit, an ab aliis τὸ *iure* non iure omissum sit. Mihi posterius vero propius videtur. In qu. edd. eodem Schotto referente, afuit et praepositio *in*.

rum nuptiarum conciliator fuit, (non eſt enim celandum,) M. Antonius triumuir reipubl. conſtituendae: [7] cuius gratia quum augere poſſeſſiones poſſet ſuas, tantum abfuit [8] a cupiditate pecuniae, vt nulla [9] in re vſus ſit ea, niſi in deprecandis [10] amicorum aut periculis, aut incommo-
3 dis. Quod quidem ſub ipſa proſcriptione [11] perilluſtre fuit. Nam quum L. Saufeii [12] equitis

et ant. ac Ven.] *Med. Rom. Arg. Long. Lamb.* [*in meo tamen exempl. V. D. manu adſcripſit:* forte generoſarum,] *Par. Gryph. Schot. Boecl. Keuch.* generoſum *Ed. Gebh. operarum errore.* [*Male* generoſam: *nam Atticus non erat proprie et ſenſu romano generoſus, quippe quum nec ille nec eius maiores ad ordinem ſenatorium et magiſtratus curules progreſſi eſſent. v. Heus. Quare rectius in MS. Voſſ.* 1. 3. *Ed. Bos.* 2. *Stau. et rell.* generoſarum *legitur.*] *Paullo poſt* non eſt enim *etiam in MS. Mendos. Ed. Brix.* [*ant.*] *Sed* non enim eſt *Ed.* [*Ven. Long.*] *Lamb. Schot. Keuch.* — 7. conſtituendae *aberat a MS. Leid.* 2. *Voſſ.* 1. 3. *Ed.* [*vet. ap. Schleg. et ant. ac Ven.*] *Brix. Med. Arg. Long.* [*Sed, ſuadentibus Manutio ac Puteano, atque vſu loquendi exigente, id recepit Lamb. (quem reliqui ſunt ſequuti,) acuteque ſuſpicatus eſt, illius verbi omiſſionem ortam eſſe ex antiqua ſcriptura* M. Antonius III. vir R. P. C. cuius, *indeque* C. *prius potuiſſe facile abſorberi.*] — 8. tantum afuit *MS. Mendos. Leid.* 1. *Voſſ.* 1. *Ed. Keuch. Schot. Stau.* 2. [*Harl. V. Bos. et VV. LL. ad* 17, 5, 2. *p.* 346. *ſq. at Stau. ad ed.* 3. adfuit *praetulit.*] tam abfuit *MS. Medic.* 2. tamen abfuit *Ed. Brix.* [*vet. Schleg. et antiq.*] — 9. nulli *Ed. Brix.* — 10. precandis *MS. Leid.* 2. [*Sed rectius eſt* deprecandis, *h. e. depellendis, propulſandis. v. Stau. ad ed.* 3. *et Harles.*] — 11. ſub ipſa proſcr. *Ita MS. Voſſ.* 1. 3. *Ed. Rom.* [*ant. ac Ven*] *Brix. Long.* [*Bos.* 2. *et ſqq.*] *Sed* ſub illa proſcriptione *MS. Leid.* 2. ſub ipſam proſcriptionem *Ed. Lamb. Schot. Bos.* 1. — 12. Saufei *Ed. Brix.* [*antiq. et Ven. Long.*] *Med. Arg. Gebh.* Saufrio

2 *Non eſt e. c.*] Sic liber Schotti. Alii *non enim eſt cel.*

3 *Sub ipſa proſcriptione*] Sic ed. Rom. Col. Grut. aliaeque. Pro quo Lambinus, opinor, repoſuit, *ſub ipſam proſcriptionem.* quod alii retinuere. Atqui vtuntur altera ratione etiam optimi ſcriptores. vide Ind. [in quo explicatur, ipſo tempore proſcriptionis et additur: „Sic quoque Sueton. Claudii, 43. *ſub exitu vitae.* Flor. 2, 11. *ſub aduentu hoſtis,* aliique.“ add. Heuſing. qui bene diſtinguit *ſub proſcriptionem,* quum illa inſtat quidem, ſed nondum coepit, et *ſub proſcriptione,* quando eadem iam exercetur. At, hoc discrimen, etiam in-

Romani, aequalis ſui, qui cum eo complures [13] annos, ſtudio ductus philoſophiae, [14] habitabat, [15] habebatque in Italia [16] pretioſas poſſeſſiones, triumuiri bona vendidiſſent, conſuetudine ea, qua tum res gerebantur: [17] Attici labore atque induſtria factum eſt, [18] vt eodem nuntio Saufeius [19]

MS. Leid. 2. — 13. qui cum eo complures. [*Ita Ed. Bos. Stau. Harl. Ith. Brem. Wetz. Heinr. Pauſt. Rickleſs.*] *ſed* cum eo *abſunt ab Ed. Brix.* [*vet. ap. Schleg. et antiq.*] *Med. Arg. Lamb. Schot. Boecl. Keuch. Bos.* 1. qui cum plures *Ed. Rom.* [*Ven. Long. vbi tamen editum eſt* plureis,] *Gebh. Vncis vocc.* cum eo *incluſit Heus. Patau.* [*it. Tzſchuck. et Schmied. Sed ii abſunt quoque a MS. Guelferb. et exempl. Corner.*] — 14. philoſophiae *aberat a MS. Voſſ.* 1. — 15. Athenis habit. *Ed. Med. Arg. Lamb. Schot. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Amſtel. Patau.* [*item liber Corner. in quo legitur:* qui complures annos ſtud. ductus philoſ. Athenis habitabat, *quam lectionem ſequutus eſt Graſius in interpretatione gallica, et vnice veram eſſe contendit Iac. Fr. Heuſing. in proluſ. de Corn. Nep. rec. cum Flau. Mall. Theodori libro de metris, p.* 124. *ſq. et Schleg. l. c. pag.* 72 *ſq. Kapp. conlecit* qui complur. annos aſtu ſtudio — habitabat. *Tzſchuck. vero in longa not. ad ed.* 1. *et* 2. *vulgatam lect.* qui cum eo *retinet et tantum mutat poſt Schottum* habitarat. *Heuſing. copioſus de varietate lectionis, tandem conlicit*, qui complures — philoſophiae aberat *vel* afuerat.] — 16. Italiam *MS. Voſſ.* 3. *Statim* precioſas *Ed. Brix.* [*ant.* ꝑcioſas *Ed. Ven.*] praecioſas *Ed. Arg.* — 17. tum gerebantur *MS. Leid.* 2. — 18. factum eſt, vt *Ed. Brix. Rom.* [*antiq. et Ven.*] *Med. Arg. Long. Lamb. Schot. Gebh. Boecler. Keuch. Pat.* [*Tzſchuck.* 1. 2. *Rickleſs, probante Boſio in not. et ego reddidi.*] *Sed* factum, vt *MS. Voſſ.* 1. 3. *Leid.* 2. [*Bos. Heus. Harl. Bipont. Ith. Brem. Heinr. Pauſt. Schmied.*] *Mox* nuncio *Ed. Brix. vbique*, [*Ven. Long.*] — 19. Saufeus *MS. Mendos. Ed. Med. Arg.* Saufrius *MS. Leid.* 2. *Statim* fieret clarior *MS. Mendos. Medic.* 2. *Leid.* 2.

quit, minus conſtanter ſeruare ſcriptores, ad Liu. 2, 55. pr. monuit Drakenb.]

qui cum eo complures annos ſt. d. phil. habitabat] Ed. Rom. *qui cum pl. a. ſt. d. ph. habitabat.* Vt nos edidimus, emendauit Vrſinus: ſequutique Gothofredus et Gruterus. Neque melius quid nunc occurrit. Illa *cum eo* facile excidere potuere ob ſequens *complures.* Vulgatae nullus ineſt ſenſus. Schotto et ed. Rom. aduerſatur, quod ſtatim ſequitur, *habebatque.*

conſuetudine Vide Ind. [in quo Boecler, *ενφημιστικῶς*, ait, hic mitigatur ea voce, quod ad vim dominationis clarius referendum erat.] Mox ed. Rom. et pleraeque aliae, *factum eſt.* atque ſic reſcribendum.

Saufeius ſieret certior] Diſcipulum Epicureorum fuiſſe At-

fieret certior, se patrimonium amisisse et recu-
4 peraſſe. Idem L. Iulium Calidum,[20] quem, post Lucretii Catullique[21] mortem, multo elegantissimum poetam nostram tulisse aetatem vere videor posse contendere, neque minus virum bonum, optimisque artibus eruditum, post proscriptionem[22] Equitum, propter magnas eius Africanas[23] possessiones, in proscriptorum numerum a[24] P. Volumnio, praefecto fabrûm Antonii, ab-

Voss. 1. *(in huius margine notatum erat* al. certior,) 3. *Ed. Brix. Med.* [*vet. Schleg. et ant.*] — 20. Calidium *MS. Gif. Mendos. Leid.* 2. *Voss.* 1. 3. *Ed.* [*vet. Schleg. ant. et Ven.*] *Brix. Med. Arg. Long. Lamb. Schot. Keuch. Bos.* 1. *Patau.* [Calidum *Ed. Gebh. Bos* 2. *et seqq. et firmauit Periz. in epist* 23. *ad Heins. sub finem. in Burm. sylloge epistolar. tom. IV. p.* 764.] *Statim* quem Lucr. *Ed. Med.* — 21. Catulique *MS Leid.* 2. *Ed. Med.* Catulli *Ed. Brix.* — 22. quem post proscr. *MS. Gif. Leid.* 2. *Voss.* 3. *Ed. Med.* [quem proscriptionem *Ed. vet. Schleg. et ant.*] perscriptionem *MS. Voss.* 3. proscriptiones *MS. Leid.* 2. — 23. aphricanas *Ed. Brix.* [*Ven.*] affricanas *Ed. Med.* [*antiq.*] — 24. a

ticum, etiam ex lib. 1 de fin. cap. 5 et 1 de legib. 7 adparet. Negat tamen Epicureum fuisse Ernstius. Vide, et iudica, qui potes. [add. Harl.]

4 *L. Iulium Calidum*] Sic edidere Gruterus ac Gebhardus recte. Vulgo, etiam in MSS. Gif. et Schotti, *Calidium* legitur. melius, iudicio Schotti: qui et in Electis idcirco *Calidius* cognomen Iuliae gentis fecit. Atque sic et Vossius hunc nostrum vocat lib. de Poëtis Latinis cap. 2. Rectius Barthius, qui Aduersar. 37, 8 *Calidum* dixit. Nempe *Calidius* gentis Romanae nomen est, aeque ac *Iulius*. Atqui vt vnus homo duo haberet nomina gentilicia, non est ex more aeui Pomponiani. *Calidus* autem, etsi non memini legere, potuit Iuliorum cognomen esse, vt *Thermus*, quod idem significat, Minuciorum fuit. Nisi quis malit legi *Calidianum;* aut *Calticum*. quod posterius *Q. Iulii* cuiusdam cognomen est in veteri saxo Rom. apud Gruterum p. 731, 6: apud quem et *L. Iulium Karicum* inuenio p. 1069, 5. Sed id cognomen longius a *Calidio* abit.

Catullique mortem] Aliud *chronicon Nepotis*, et plane diuersum ab Attici vita opusculum fuit. [Bosius disputat contra Schottum, suspicatum, hunc fortasse locum esse, quo celebratum se Catullus carm. 1. a Nepote in *Chronicis* existimabat: *Namque tu solebas Meas esse aliquid putare nugas, Iam tum cum ausus es vnus Italorum Omne aeuum tribus explicare chartis.*]

post proscript. equitum] MS. Gif. *quem post p. e.* Repetitum videtur e superioribus.

ſentem relatum, expediuit. Quod in praeſenti 5
vtrum [25] ei laborioſius, an glorioſius fuerit, difficile fuit iudicare: quod in eorum periculis, non ſecus abſentes, quam praeſentes, amicos Attico eſſe curae, cognitum eſt.

XIII. Neque vero minus ille [1] vir, bonus 1
paterfamilias habitus eſt, quam [2] ciuis. Nam quum eſſet pecunioſus, nemo illo [3] minus fuit emax, minus aedificator. Neque tamen non in primis [4] bene habitauit, omnibusque optimis rebus vſus eſt. Nam domum habuit 2
in colle [5] Quirinali Tamphilianam, [6] ab auun-

aberat a MS. Leid. 2. Ed. Med. — 25. Quod, impetratum ei, labor. *Ed. Brix.* [*vet. ap. Schleg. (cui id placet) et antiq.*] *atque Heuſing.* [*qui ex Par. exempl. ſic reſcripſit*, vtrum *ſupplendum duxit*, ei *retulit ad Caltdum, et vulgatam lectionem*, quod in praeſenti vtrum ei labor. *grauiter oppugnauit. Heuſingero adſentitur Weizel. in not. et Haus.* impetratum *in contextum quoque recepit. At vulgatum bene lateque tuentur Kapp. Tzſchuck. Stau. ad ed. 3. Brem. et Schmied. qui cum Tzſchuck. in ed. 1. poſt* quod *comma poſuit.*] Ei *aberat a MS. Leid. 2.* [*Paullo ante* abſentem expediu. *omiſſo τῷ* relatum *Ed. vet. Schleg. et ant.*]

1. neque vero ille, *omiſſo τῷ* minus, *MS. Mendos. Gif. Leid. 2. Voſſ. 1.* [*nec displicuit Schotto; atque ad hoc Schottl iudicium reſpicit Bos. in nota.*] neque minus ille *Ed. Brix.* [*et antiq. ac vet. Schleg.*] — 2. habitus quam *MS. Leid. 2.* — 3. ille *MS. Voſſ. 1.* — 4. imprimis *Ed. Med. Arg. vbique.* — 5. in valle *MS. Mendos. Medic. 1. 2. Voſſ. 1. (in huius tamen margine ſcriptum erat* al. colle,) 3. *Ed. Brix. Med.* [*vet. Schleg. et ant.*] — 6. Tamphilianam *MS. Leid. 2. Voſſ. 1. Ed. Brix.* [*an-*

1 *Neque vero minus ille vir*] Neſcio, an alibi huiuscemodi ellipſeos exemplum reperiatur. Potius, ſi expungendum eſt *τὸ minus*, legerim, *Aeque vero ille vir etc.* Adfines figura A et N facile permutari potuere. [Rurſus disputat contra Schott. qui, omiſſo *τῷ minus*, conciſe dictum eſſe, opinabatur, vt *ſolum, tantum*, vel id genus aliud exaudiatur; vel ea forma, qua *non modo*, pro *non modo non*.]

2 *Domum habuit in colle Quirinali*] *In valle* erat etiam in vtroque Medicaeo. De quo amplius cogitent, quibus loca ipſa inſpiciendi facultas eſt. [Recte *colle:* nam domus Attici fuit in illo colle Quirinali ſtatim poſt Quirini templum, in regione ſexta, teſte Sexto Rufo de regionibus vrbis Romae.]

Tamphilanam] Nuper etiam auctor libri Italici, qui *Ritratto di Roma antica* inſcribitur, p. 90. vbi et effigiem domus illius

culo hereditate relictam; cuius [7] amoenitas non aedificio, sed silua constabat. Ipsum enim tectum, antiquitus [8] constitutum, plus salis, quam sumtus habebat: in quo nihil commutauit, nisi 3 si quid [9] vetustate coactus est. Vsus est familia, si vtilitate iudicandum est, optima: si forma, vix mediocri. Namque in ea erant pueri litteratissimi, anagnostae optimi, et plurimi librarii, vt

tiq.] *Gebh.* Tamphilarem *MS. Voss.* 3. Caecilianam *MS. Ernst.* Pamphilianam *Ed. Med. Long.* Pamphilanam *Ed. Arg.* [Paphilianū *Ed. Ven.*] *Q. Baebius Tamphilus ap. Cic. Phil.* 5. 10. *Mox* haered. *Ed. Brix. Arg. Long. et al.* — 7. amaen. *Ed. Med.* [amenit. *Ed. antiq.*] — 8. antiquitatis *MS. Medic.* 1. antiquis *MS. Voss.* 3. — 9. si quid. *Sic MS. Leid.* 2. *Voss.* 1. 3. *Ed.* [*antiq.*] *Brix. Lamb.* [*Bos.* 2. *Stau.* (*qui de formula* nisi si *laudat Duker. ad Flor.* 4, 7, 15. *plura congessit Drakenb. ad Liu.*

exhibet, *Pamphiliam* vocatam fuisse scribit. Pudenda in Antiquario ignorantia! Ernstius praeferebat *Caecilianam.* quod in MS. suo sic scriptum reperisset. Verum id haud dubie a mala manu est alicuius, qui quoniam Caecilii fuisset, *Caecilianam* dicendam putauit. Potior nobis reliquorum librorum consensus est, qui etsi corrupti, et inter se discrepantes, (legunt enim *Tamphilianam*, *Tamphiliam*, *Pamphiliam*) tamen omnes fauent *Tamphilanae*, aduersantur *Caecilianae.* Suspicabar aliquando, Nepotem scripsisse *Caecilii Tamphilanam;* indeque natam varietatem. Sed nunc haud placet.

[*plus salis*] Boecler in indice, „plerique, ait, hic salem pro gratia, venustate, arte (elegantia etiam, vt Schottus, qui salem, scribit, esse condimentum omnium,) accipiunt: satis noui translationem vocabuli, nec libenter tamen credo, Nepotem ita scripsisse. Videtur enim mihi, nescio quo modo, inconcinne hic vsurpari." Atque mire et insolite *salem* h. l. transferri censet Tzschuck. quoniam nulla inter tectum et salem intercedat aut exquiri possit similitudo.]

nisi si quid vet. coact. est] Sic edidere Lambinus, Gruterus, alii. Ab aliis *si* abest. Ed. Rom. et Col. *nisi si quidem.*

3 *Pueri litteratissimi*] Librarios non designari, recte monuit Ernstius. Pignorius comment. de seruis p. 116 videndum, ait, an respexerit Nepos Grammaticos, quos ipse alibi, et Messala Coruinus, apud Sueton. de illustr. Grammaticis, adpellent *litteratos* et *litteratores*, quo et Ernstius videtur inclinare. Sed melius est, vt litteris imbutos, [et linguarum peritos] simpliciter intelligamus: quales erant, de quibus Cicero pro Sex. Roscio cap. 41. quorum litteris et vrbanitate Chrysogonus videri poterat duci. Eodem sensu de Zosimo liberto suo Plinius 5 epist. 19 *Est homo probus, officiosus, litteratus: et ars quidem eius, et quasi inscriptio, comoedus.* [conf. Cic. Verr. 1, 36. et 5,

ne pediſequus [10] quidem quisquam eſſet, qui non vtrumque [11] horum pulcre facere poſſet. Pari 4
modo artifices ceteri, [12] quos cultus domeſticus deſiderat, adprime [13] boni. Neque tamen horum quemquam, niſi domi natum domique factum habuit: quod eſt ſignum non ſolum continentiae, ſed etiam diligentiae. Nam et non intemperanter [14] concupiſcere quod a plurimis [15] videas, continentis debet duci; et potius [16] diligentia, quam pretio, [17] parare, non mediocris eſt induſtriae. Elegans, non magnificus; ſplendidus, 5
non ſumtuoſus; [18] omni diligentia munditiem, [19]

6, 26, 5. *tom. II. p.* 376.) *Heus. et ſeqq.*] *Sed* ſi quidem *Ed. Rom.* [*Ven.*] *Long.* niſi quid *Ed. Bos.* 1. — 10. pediſſequus *Ed. Brix.* [*antiq. Ven.*] *Arg. Long. Patau.* pediſſecus *Ed. Med.* — 11. vtrum hor *MS. Mendos. Voſſ.* 3. [*Ed. antiq.*] vtrunque h. *Ed. Med. Arg. Long.* — 12. caeteri *Ed. Brix. et al. vbique. Dein* deſyderat *MS. Mend. Ed. Arg.* deſiderabat *MS. Medic.* 2. — 13. adprime *etiam MS. Mendos. pro vulgato* apprime. — 14. imperanter *MS. Mendos. Voſſ.* 3. *Medic.* 1. 2. *(add. not.)* — 15. pluribus *Ed. Long. Gebh. Keuch.* [*Ven.*] — 16. potius. *Aberat a MS. Mendos. Ed.* [*vet. Schlegel. et antiq.*] *Brix. Gebh.* [*vncis incluſ. in Ed. Bos.* 2. *(v. not. ad* 14, 8, 1.) *Stau.* 1. 2. *Brem.*] *Vnci abſunt ab Ed. Med.* [*Ven.*] *Arg. Long. Lamb. Gryph. Schot. Boecl. Keuch. Patau. Heus.* [*Stau.* 3 *Harl. Ith. Bip. Wetz. Heinr. Pauſl. Atque ego ſemoui vncos.*] — 17. praetio *Ed. Med. vbique.* praecio *Ed. Arg. vbique.* [precio *Ed. ant. et Ven. ac Long.*] — 18. ſumptuoſus *Ed. Brix.* [*antiq. et Ven.*] *ſtatim* omnique *MS. Gif.* — 19. munditiem *MS. Schopp. Ernſt. Medic.* 1. 2. *Ed. Brix.* [*vet. Schleg. ant. et Ven. in quibus ſcriptum eſt* mundiciam,] *Med.*

25, 28. *Fiſcher.* Paullo ante *familia* h. l. famuli, ſerui.]

4 *Intemperanter*] Vterque Medicaeus habuit *imperanter*. Ernſtianus *imperatiue*. quod aeque corruptum puto; etſi domino illius placuiſſe video.

5 [*Elegans*] v. Io. Bapt. Pius annotatt. poſter. c. 8. p. 401. tom. I. Theſ. Gruter. *Fiſcher.* Proprie, qui eligere ſcit, qui omnia, adhibito iudicio, faci: *magnificus* vero, qui ſine iudicio, et ſupra modum indulget luxui. conf. Cic. orat. c. 25. f. ſect. 83. ac v. Stau. et Harleſ. Schmieder vertit: *geſchmackvoll, ohne Pracht*]

omni diligentia] Gifan. *omnique.* An fuit, *omni quidem diligentia?*

non adfluentiam [20] adfectabat. Supellex modica, [21] non multa, vt in neutram partem conſpi-

Arg. Long. Lamb. Schot. Gebh. Keuch. Patau. [munditiem *Ed. Bos. Stau. et rell.*] — 20. adfluentiam *ſ.* affluent. *MS. Mendos. Schop. Ernſt. Med.* 1. 2. *Voſſ.* 3. *Ed. Brix.* [*vet. Schleg. qui probat, et antiq.*] *Heus. Patau. recte, credo.* [*Bipont. Harl. Ith. Tzſchuck.* 1. 2. *Heinr. et ego id recepi in textum propter meliorem concinnitatem et vt oppoſitionis.*] *Sed* affluentem *Ed. Rom.* [*Ven.*] *Long. Gryph.* [*Lamb. Bos. Stau. (qui* adfluentem *interpretatur non abundantem, vel non nimiam, muliere quippe luxurioſa, quam viro graui digniorem: qui tamen ſenſus ex altera quoque lectione fluit,) Wetz. (qui vero in nota praefert alteram lectionem,) et Pauſl.*] affluentes *MS. Leid.* 2. affluebā *Ed. Med.* — 21. ſuppell. mod. *MS. Mendos. Ed. Rom.* [*Ven. Lamb. Bos. Heus. Stau. Harl. Ith. Brem. Bipont. Wetz. Heinr. Schmied. Pauſl. ſed ita, vt ſit τὸ* ſupellex *vno* p *ſcriptum in edd. Brix. Lamb. Long. Stau.* 3. *Heus. Harl. aliisque: rectius, opinor. v. Stau. ad ed.* 3. *et Cellar. orthogr. lat. p.* 367. *ibique Harles.* Suppell. *Ed. ant. Bos. et al.*] *Sed* ſupellex non modica *Ed. Brix.* [*vet. Schleg. et antiq.*] *Long. Gebh.*

non affluentem] *Munditiam, non adfluentiam*, etiam e ſuis codd. legunt Schoppius Verisimil. 3, 8. p. 109. et Ernſtius. nec aliter laudat Gronouius ad Liuium 4, 13. eamque lectionem adferere conatus eſt Barthius Aduerſar. 145, 41. Et ſane videri poſſit vt *eleganti magnificus, ſplendido ſumtuoſus*; ſic *munditiei*, ſeu *munditiae*, *adfluentia* opponi. Verum quum in aliis codicibus, et ed. Rom. Col. aliisque legatur *affluentem*, nil mutandum cenſeo. neque enim id a librariis profectum poſſum credere. Alterum autem illud haud dubie gemina, quae in praecedentibus eſt, oppoſitio peperit. [Sed v. varr. lectt.]

affectabat] Ernſtius e libro ſuo producit *allectabat*, additque *eadem ſignificatione vti hac voce Columellam* 2, 3. Columellae quidem haec ſunt de bouibus: *Cibum cum abſumſerint, ad aquam duci oportet, ſibiloque adlecturi, quo libentius bibant.* Quae quomodo huic loco congruant, perſpicere nequeo. Quomodo enim *allectauit munditiem* Atticus? Quare nihil muto. [v. Cort. ad Sall. B. I. 66. nr. 1.]

vt in neutram partem conſp.] Longolius, Gothofredus, Gruterus, alii edidere, *ſupellex non modica, non multa.* quae lectio plana eſt, ſed vereor, ne reclament libri veteres. Sane Rom. vetuſtiſſima priore loco copulam non agnoſcit. quamquam et facile potuit expungi, quod videretur, vt in ſuperioribus, ſic et hoc loco e duobus oppoſitis, (vt Dialectici vocant,) remoueri prius, admitti ſiue poni poſterius. Quae res et elegantiſſimum Gronouium induxit, vt, ſicut olim ad Liuii 22, 24, ita poſtremo ad 4, 13, 3. eam, quam nos retinuimus, lectionem tueretur. Omnes enim antitheſes ita eſſe conceptas, vt, quid fuerit, adfirmet, quid non fuerit, neget. *Elegans, non magnificus; ſplendidus, non*

ci posset.[22] Nec hoc[23] praeteribo, quam- 6

Patau. — 22. vt in n. p. c. posset. *Sic etiam MS. Gif.* [*Ed. ant. et Ven. in quo tamen exemplo omissum est* vt, *Long. Bos. et seqq.*] *Sed* vt in n. partem * conspici posset *Ed. Lamb.* [*Namque Lambinus et cum eo Boecl. putabant, hunc locum non esse sincerum. vid. not. et ex additamentis nostris nota Bosii erit magis perspicua.*] — 23. hoc *aberat a MS. Leid. 2. Voss. 3. Ed. Rom. Brix.*

sumtuosus; adfectans munditiem, non adfluentiam: sic etiam *supellex* ei *modica, non multa*, h. e. modo, non copia, aestimanda; instrumentum modice, non abundanter, sufficiens, vt in neutram partem notari posset, neque sordium, quia aderat modus, neque luxus, quia aberat superfluum. Huic sensui verba satis esse exprimendo; neque aut τὸ *multa* ad defectum referendum, aut aliam negationem adiiciendam. *Multum* enim interdum esse *nimium;* vt apud Petronium, *Multa loquor;* apud Plautum Menaechm. 2, 2 *homo multus*, pro satageo; apud Afranium, Nonio laudante, *multa et molesta* mulier. Denique *conspici* tam egestatem, quam opes, dici. Vt apud Ouidium Tristium 2, 113. 114 domus *neque diuitiis, nec paupertate notanda; Vnde sit in neutrum conspiciendus eques:* (cum quo loco hunc Nepotis etiam Heinsius comparabat,) et apud Sueton. Claudio c. 4 *quod conspici et derideri possit.* denique apud Liuium 34, 4 *quod vnaquaeque* matronarum *vereretur, aequato omnium cultu, ne in se conspiciatur.* Haec ille pro recepta lectione. quam et locus Taciti, ab Loccenio laudatus, egregie tuetur. Pari fere ratione Horatius 2 Sat. 2, 66. *in neutram partem cultus miserum* dixit, qui inter luxuriae pompam atque auaritiae sordes media incedit via; vt recte Torrentius interpretatur. [Ad notam hanc Bosii recte intelligendam, sciendum est, Lambinum putasse, nostrum Nepotis locum in mendo cubare. Namque, „vel deest, inquit, hic aliquid, vt integra sit scriptura, si ita scriptum sit, *vt in neutram partem propensus consp. posset;* aut, *vt in neutram partem propensus consp. posset;* aut aliquo alio tali modo: vel verbum, *conspici* mendosum est; et pro eo, *propendere*, seu aliquid aliud tale reponendum, vel hoc totum, *vt in n. part. consp. posset*, aliunde profectum et alienum est, non a Nepote scriptum." Sed nihil mutandum est, dummodo cum Bosio *multa* interpreteris *nimia*, aut cum vtroque Heusingero ad Cicer. de Offic. 1, 6, 4. *nimis multa*, aut cum Heinrichio locum explices: vt neque sumtu neque multitudine *conspici posset*, h. e. conspicua vel insignis esset: *modica*, non magnifica vel sumtuosa; *non multa*, non copiosa, vel abundans. Add. Ernest. ad Suet. Claud. cap. 4 et Harl. ad nostrum loc. Tzschuck. tamen, qui ad vtramque edit. copiose de h. l. disputat, propter verba: *vt in n. p. c. posset*, quae denotent, incertam inter duas res fluctuari sententiam, vt, in vtra consistat, ignoret aut dubitet, existimat, *non* ante *modica* a librariis fuisse omissum, et sensum esse, „satis iusta erat supellex, in qua nec modum, nec copiam desiderares." *In*

quam [24] nonnullis leue viſum iri putem. Quum in primis lautus eſſet Eques Rom. et non parum liberaliter domum [25] ſuam omnium ordinum homines inuitaret; ſcimus non amplius, quam terna millia [26] aeris, peraeque in ſingulos menſes, ex ephemeride eum expenſum ſumtui [27] ferre ſoli-
7 tum. Atque hoc non auditum, ſed cognitum praedicamus. Saepe enim, [28] propter familiaritatem, domeſticis rebus interfuimus.

[*vet. ap. Schleg. qui probat omiſſionem, et ant. ac Ven.*] *Med. Arg. Long. Vncis incluſit Heuſing.* [*At melius id ad-ſt, more Latinorum, quando ad ſeq. aliam progrediuntur commemorationem.*] — 24. quęq. *Ed. Brix.* — 25. domum. *Ita MS. Mendos. Leid. 2. Voſſ. 1. 3. Ed. Brix* [*ant. et Ven. Lamb. Stau. et ſeqq. Sed* in domum *Ed. Long. Gryph.*] *Mox* omnium *abeſt ab Ed. Francof. operarum, credo, peccato.* — 26. tria milia aer. *Ed. Brix.* [tria milia eris *Ed. antiq.*] *Mox* peraequae *Ed Brix* [pereque *Ed antiq.*] 27. ſumptui *Ed. Brix.* [*ant. et Ven. Long.*] *Statim* fore ſol. *MS. Voſſ.* 3. — 28. enim *abeſt ab Ed. Med.* [*ant. Ven.*]

neutram partem Wetzel. ſic interpretatur: „neque ſordium, quia aderat modus, neque luxus, quia aberat adfluentia.“]

6 *Nec hoc praeteribo*] Abeſt τὸ *hoc* ab ed. Rom. Grut. aliisque: abſorptum, opinor, a voce proxime praegreſſa.

domum ſuam] Sic MS. Schotti, venuſtius, illo iudice, et rectius, quam alii *in domum ſuam*, cui libens adſentior. Sed et τὸ *ſcimus*, quod paullo poſt ſequitur, ſuſpectum mihi: vereorque, ne ſit ab aliquo, qui ſenſum putabat imperfectum, niſi id inſereretur: nempe, quia poſt τὸ *putem* τελεία σιγμὴ poſita erat. quam tolli malim. Et ſubiicit Nepos, paucis interiectis: *Atque hoc non auditum, ſed cognitum praedicamus.* Cur itaque heic diceret, le id *ſcire?* Non audeo tamen expungere, nullo praeeunte libro. [*ſcimus* non eſſe expungendum, ſed cum, *ex ephemeride*, h. e. diario, coniungendum, contra Boſium atque Heuſinger. bene monet Kappius. Sed vncis id incluſit Stau. in Ed. 3.]

terna millia aeris] Parum hoc viſum viris doctis. nec immerito. Lipſius triginta Philippicis aequiparat; alii aliter. Accuratiſſimo veteris pecuniae interpreti, Gronouio, de ſeſtertiis 3, 9, ſunt ſeſtertii IↃCCL, denarii CLXXXVIII cum dimidio, noſtri coronati XVIII cum didrachmo et hemidrachmo. Quare Fr. Hotomannus tract. de re nummaria p. 87. 88 mallet, *tricena*, h. e. 300 Thal. qui in annum efficerent 3,600 Thal. et probant Wetzel ac Tzſchuck. Add. Kapp.] Manutius volebat deleri τὸ *aeris*, ſubaudirique *nummum*. quod eſſet, LXXV ſcutatos. Mihi non liquet. attamen XVIII coronatos Attico ad

XIV. Nemo in conuiuio eius[1] aliud[2] acroa- 1
ma audiuit quam anagnoſten:[3] quod nos quidem
iucundiſſimum[4] arbitramur. Neque vmquam[5]
ſine aliqua lectione apud eum coenatum[6] eſt:
vt non minus animo, quam ventre, conuiuae de-
lectarentur. Namque[7] eos vocabat, quorum 2
mores a ſuis non abhorrerent. Quum[8] tanta
pecuniae facta eſſet acceſſio, nihil de quotidiano[9]
cultu mutauit, nihil de vitae[10] conſuetudine: tan-
taque vſus eſt moderatione, vt neque in ſeſter-
tio[11] vicies, quod a patre acceperat, parum ſe

1. eius *aberat a MS. Voſſ.* 3. — 2. aliquid *MS. Leid.* 2. *Statim* acroma *Ed. Rom.* [*ant. et Ven.*] *Arg.* ἀκρόαμα *Ed. Long. Gebh.* [*Manat. Gryph. Gothofr. et al. ap. Heuſing.*] — 3. agonaſten *MS. Mendos. Voſſ.* 3. Anagoſten *Ed. Brix.* [Anagoſtem *Ed. ant.*] — 4. iocund. *MS. Leid.* 2. *Voſſ.* 1. *Ed. Brix. Med.* [*antiq. ſic infr. c.* 16, 1.] — 5. nunquam *MS. Voſſ.* 3. — 6. caenatum *Ed. Med. Arg.* cenat. [*Ed. ant.*] *Boecl.* — 7. nanque *Ed. Brix.* [*antiq.*] — 8. quom *Ed. Brix. Mox* pecunia *MS. Voſſ.* 3. — 9. quotidiano *Ed. Brix.* — 10. vicae *Ed. Arg.* — 11. ſeſtertio. *Sic MS. Mendos. bis* [*Ed. antiq. Par. Lamb. Bos. Stau. et plur. ſqq.* in ſeſtertia *Ed. Wetz. bis.* HS. *Ed. Ven. Long.*] ſextertio

expenſas menſtruas ſuffeciſſe, credere non poſſum

1 *Nemo in conuiuio eius aliud acroama audiuit, quam anagnoſten etc.*] Sic olim clerici et religioſi inter edendum ſacra lectione paſcebant animum, de quo Sauaro ad Sidon. 9 epiſt. 4. [*Acroamata* apud Latinos non res ſunt, ſed homines, qui in conuiuiis, vti h. l. ſiue in theatro voluptatis cauſſa audiuntur. v. inprimis Erneſt. in Excurſu VIII. ad Sueton. Auguſt. c. 74. vbi tamen conf. Fr. Aug. Wolfii additament. ad Ern. adnotat. tom. I. p. 320. Fiſcher. ad margin. ſui exemplar. ſcripſit: *Anagn.* nominat *lectorem* Plin. 1. ep. 15. vbi etiam *comoedus, lyriſtes.*]

2 *In ſeſtertio vicies etc. neque in ſeſtertio centies*] Sic vtrobique integre ſcriptus Schotti codex, illius ſententia forte pro *ſeſtertiorum.* Quomodo Hotomannus, aliique in huiusmodi loquutionibus ſemper *ſeſtertium* gignendi caſu legendum cenſuerunt. Sed verum eſſe *in ſeſtertio centies*, iam Budaeus vidit, pluribusque docuere Scaliger, et Gronouius, lib. 1. de pecun. vett. c. 1. 2. 4. 5. lib. 2. c. 1. et ſeqq. et in addend. p. 899. 900. 901. [*ſeſtert. vicies*, h. e. vicies centena millia ſeſtertium ſ. ſeſtertiorum, ſunt circiter 60 millia imperialium, ſiue ſec. Eiſenſchmid. de ponderibus et menſuris veterum etc. p. 190. ed. 2. ſunt 100,000 flor. aut 66666 thal. et 60 cruciati: Wetzel computat 80,000 thal. et *centies etc.*

ſplendide geſſerit,[12] neque in ſeſtertio centies adfluentius vixerit, quam inſtituerat;[13] parique faſtigio ſteterit in vtraque fortuna. Nullos habuit[14] hortos, nullam ſuburbanam, aut maritimam ſumtuoſam[15] villam, neque in Italia, praeter Ardeatinum[16] et Nomentanum,[17] ruſticum

Ed. Med. Arg. bis. Statim vities *Ed. Med. Arg.* — 12. gellit *MS. Voſſ.* 3. — 13. quae inſt. *Ed. Med.* — 14. habuerit *Ed.* [*Ven.*] *Rom. Long. Gebh. Statim* ortos *MS. Leid.* 1. *Ed.* [*antiq.*] *Med. Arg.* — 15. ſumptuoſam *Ed. Brix. vbique.* [*ant. et Ven. Long.*] — 16. Arretinum *MS. Voſſ.* 1. *Mendos.* [*Ed. vet. Schleg. et antiq. v. not.*] Aretinum *MS. Medic.* 1. 2. *Ed. Brix.* Arrentinum *MS. Gif.* Arietinum *MS. Voſſ.* 3. Ardatinum

h. e. centies centena etc. ſunt circ. 300 millia imperialium, ſive ſecund. eumdem Eiſenſchm. p. 191. ſunt 500,000 flor. aut 333,333 thal. et 60 cruciati.]

parique faſtigio] *Parique veſtigio* legi volebat Barthius Aduerſar. 145, 41. de quo amplius cogitandum. [Sed nihil eſt mutandum. Nam *parique faſtigio ſteterit* eſt, vt ſe nunquam extulerit altius, neque demiſſius geſſerit, *in vtraque fortuna*, h. e. quum diuitias haberet cum minores, tum auctas. *Faſtigium* autem ſignificare et altitudinem et profunditatem, docent Oudendorp. ad Caeſar. de B. G. 7, 73, 5. p. 423. ac Morus ad eumd. Caeſ. loc.]

3 *Nullos habuit hortos*] Ed. Rom. Col. aliae, *habuerit*. quod ex praua interpunctione natum puto, nec admittunt, quae ſequuntur, *omnisque eius p. r. conſtabat etc.*

nullam ſuburbanam, aut marit. ſumtuoſam villam] Parum credibile hoc nupero editori, miraturque adlatam a Nepote fidem, quippe qui ſaepe domeſticis Attici rebus interfuerit. Cur, quaeſo, o bone? *Habuit*, inquit, *villam Pomponius, et in illa Gymnaſium Amaltheum, vt paſſim a Cicerone traditum. Vnde euidentiſſime conſtat, ſumtuoſam etiam fuiſſe illam villam, in qua plenum omnis eruditionis Gymnaſium. In agro etiam Buthrotio praedia habuit.* Scio habuiſſe. ſed vnde tu, ſumtuoſa fuiſſe. Sed fac fuiſſe, ſuburbana certo non fuere: quippe in Magna Graecia ſita. Quam lubricum autem illud, *ſumtuoſam fuiſſe villam*, in qua Ἀμαλθεῖον, quia *illic omnis eruditionis* fuit gymnaſium? vnde enim noſti, *gymnaſium* illic, et quidem *omnis eruditionis* fuiſſe? Bibliothecae nomen eſſe, haud male docti exiſtimant. Si gymnaſium adiunctum habuit, palaeſtrae, non eruditionis, id fuit. Iam vnde fidem nobis facies, in ſuburbana fuiſſe villa? Ego ad Epiroticas poſſeſſiones pertinuiſſe puto. Illuc enim profectus erat Atticus, quum iſta de Amaltheo Cicero ad eum ſcriberet; vt e proxima epiſtola 17 colligo. Conſtat igitur hactenus fides narrationi Nepotis.

Ardeatinum] Etiam Medic. vterque, *Aretinum*. Gifanianus,

praedium; omnisque[18] eius pecuniae reditus constabat[19] in Epiroticis et vrbanis[20] possessionibus. Ex quo cognosci potest, eum vsum[21] pecuniae non magnitudine, sed ratione metiri[22] solitum.

XV. Mendacium neque dicebat, neque pati potérat. Itaque eius comitas non sine seueritate erat, neque grauitas sine facilitate: vt difficile esset intellectu, vtrum eum amici magis vererentur, an amarent.[1] Quidquid[2] rogabatur, religiose promittebat: quod non liberalis, sed leuis, arbitrabatur, polliceri,[3] quod praestare non posset. Idem in nitendo, quod semel adnuisset,[4] 2

Ed. Med. [Ardeatinum, *(ab Ardea, oppido Rutulorum, haud longe ab Vrbe situm,) Ed. Rom. Ven. Par. Long. Lamb. Bos. et seqq.*] — 17. Momentanum *Ed.* [*antiq.*] *Arg.* Numentanum *Ed. Boecl. Bos.* 1. — 18. omnesque, *Ed. Brix.* [*antiq.*] — 19. redditus constabant *Ed. Brix.* redditus *erat etiam in MS. Mendos.* [*Ed. ant. et Ven. ac Long.*] — 20. Epir. vrb. *MS. Leid.* 2. *In Ed. Med. Arg. est* Epyroticis. [*Sed* Epyrotheis et *in Ed. ant. et vet. ap. Schleg.*] — 21. vsum eum *MS. Mendos. Leid.* 2. *Voss.* 1. 3. *Ed.* [*ant.*] *Brix. Med. Arg. Heus.* [*Stau.* 3. *Ith. Schmied. Heinr.*] — 22. meriti *MS. Voss.* 3. *Statim* solum *MS. Leid.* 2.

1. an amarent. *Sic Ed. Rom.* [*Ven.*] *Long. Gebh. Boecl.* [*Bos.* 1. 2. *Stau.* 1. 2. 3. *Heus. et plerr. recc.*] *Sed* an vero am. *MS. Ernst.* quam amarent *MS. Voss.* 1. 3. *Ed.* [*vet. ap. Schleg. et ant.*] *Med. Arg. Lamb.* — 2. quicquid *Ed. Brix.* [*ant. et Ven.*] *Med. Arg.* [*Lamb. Bos. Brem. Sed* quidquid *Ed. Long. Stau. et rell.*] — 3. pollicetur *MS. Voss.* 3. — 4. annuisset *MS. Gif. Leid.*

Arrentinum. Vnde vix dubito, quin Nepos scripserit *Arretinum.* Ita vero dictum ab vrbe Etruriae, Arretio, (sic enim a Graecis et in vett. inscriptionibus scribitur id nomen) cuius ἐθνικὸν, teste Stephano, est Ἀρρητῖνος. Vid. Cluuer. Ital. Antiq. 2, 3.

[*Epiroticis*] v. Cic. ad diuers. 13. epist. 18, 7. ibique Cellar. *Fischer.*]

1 *An amarent*] Lambinus aliique ediderunt *quam amarent.* Sed *an* erat etiam in Rom. Col. Grut. Gothofr. Gebhard. meliusque quadrat: etiam MS. Ernstii, *an vero amarent.*

2 *In nitendo, q. s. annuisset*] Barthius coniiciebat *in tenendo.* Nulla emendatione opus. Potest enim ἐλλειπτικῶς accipi, vt subaudiatur cum praepositione prouocabulum relatiuum. [h. e. dum nitebatur, id facere s. praestare, *quod* (quasi, *ad quod*) *semel*, (h. e. primum,

tanta erat cura, vt non mandatam,[5] ſed ſuam rem videretur agere. Numquam[6] ſuſcepti negotii eum pertaeſum[7] eſt. Suam enim exiſtimationem in ea re agi putabat; quia nihil habebat 3 carius. Quo fiebat, vt omnia Ciceronum,[8] Catonis,[9] Marii, Q. Hortenſii,[10] Auli Torquati, multorum praeterea equitum Rom. negotia[11] pro-

1. *Voſſ.* 1. 3. *Ed. Brix. Par.* [*antiq. Bos. Stau.* 1. *Wetz. Schmied.* adnuiſſet *Ed. Stau.* 2. 3. *Harl. Tzſchuck. Pauſſ.*] *Sed* admiſiſſet *MS. Leid.* 2. *Ed. Med.* [*Ven.*] *Arg. Long. Gebh. Boecl. Keuch. Heus.* [*qui tamen in not.* adnuiſſet *probaſſe videtur, Ith. Heinr.*] — 5. mandatum *MS. Medic.* 1. mandata *Ed. Brix.* [*antiq. et vet. ap. Schlegel.*] — 6. nunquam *MS. Mendos. Ed. Brix.* [*antiq. Bos. Stau.* 1. *Ith. Schmied. Wetz. Heinr.* numquam *Ed. Lamb. Stau.* 2. 3. *Harl. Tzſchuck. Sed* nusquam *Ed. Ven. Long.*] — 7. negocii eum pertes. *Ed. Brix. Med. Arg.* [*Ven.* negocii *etiam Ed. Long. ac* perteſum *Ed. quoque antiq.*] — 8. vt omnia Ciceronum. *Sic MS. Voſſ.* 3. [*Ed. antiq. Ven. Long. Bos. Heus. et rell. recenſ.*] *Sed* vt non Ciceronem *MS. Mendos.* vt omnia Ciceronis *Ed. Brix. Med. Arg.* vt omnia M. et Q. Ciceronum *Ed. Lamb. Gebh. (in quâ tamen eſt* Quinctii) *Keuch. Boecl. Patau.* — 9. M. que Catonis *Ed. Arg.* — 10. M. que Hortenſii *MS. Mendos. Voſſ.* 3. *Ed. Med.* Marci Q. Hortenſii *MS. Gif.* Marcique Hortenſii *Ed. Brix.* [*vet. ap. Schleg. ant. Long.*] Marcique Horteſi *Ed. Rom.* [*Ven.*] Hortenſii *omiſſis* Marii, Q. *Ed. Arg. Lamb. Boecl.* [Marii, Q.] Hort. *Ed. Heus.* [*Stau.* 3. *Tzſchuck. Wetz. quos conſules.*] — 11. negocia *Ed. Brix. vbique.* [*Ven. Long.*]

einmal) *adnuiſſet* (h. e. promiſiſſet.) v. Harl. et Periz. ad Sanctii Mineru. III. 8, 2. p. 446. ed. Amſtel. 1754. 8. qui tamen *admiſiſſet* legit, at *nitendo* tuetur.]

quod ſemel annuiſſet] Sic et Leid. habuit. Virgilius Aen. 12, 187 *Si noſtrum annuerit nobis victoria Martem.* Similiter Horatius 4 od. 6 *muros:* Valer. Flaccus 1, 40 *militiam annuere* dixit. Vide Buchnerum in acceſſion. ad Theſaur. Fabri. Vulgo edunt, *admiſiſſet.*

nunquam ſuſcepti] Vulgo erat, *nusquam.* non ita apte.

3 *Vt omnia Ciceronum etc.*] Ed. Rom. *Ciceronum, Catonis Marcique Horteſi.* Ad quam ſcriptorumque codd. lectionem proxime accedit, reique veritati magis congruit, quam nos repoſuimus, praeeuntibus Rutgerſio Var. lect. 2, 8. Grutero ac Nath. Chytraeo. *C. Martum* filium inter intimos Attici fuiſſe, adparet e cap. 1, 4. Gebhardus et Keuchenius cum Lambino *M.* et *Q.* praenomina *Ciceronibus* praefigunt h. m. *Vt omnia Marci et Quinti Ciceronum, Catonis, Marii, Q. Hortenſii.* ſed inuitis libris.

curaret. Ex quo iudicari poterat, non inertia, sed iudicio fugisse reipubl.[12] procurationem.

XVI. Humanitatis vero nullum adferre ma- 1
ius testimonium possum, quam quod adolescens idem seni Sullae fuerit iucundissimus,[1] senex adolescenti M. Bruto; cum aequalibus autem suis, Q.[2] Hortensio et M. Cicerone, sic vixerit,[3] vt iudicare difficile[4] sit, cui aetati fuerit aptissimus: quamquam eum praecipue dilexit Cicero, 2
vt ne frater quidem ei Quintus carior fuerit aut familiarior.[5] Ei rei sunt iudicio, praeter eos 3
libros,[6] in quibus de eo facit mentionem, qui in vulgus [iam][7] sunt editi, sexdecim[8] volumina epistolarum, ab consulatu[9] eius vsque ad ex-

12. R. P. *Ed. Brix.* [r. p. *Ed. ant.*]
1. iocund. *MS. Voss.* 1. 3. *Ed. Brix.* [*vt supra* 4, 1. Sille fuer. iocund *ant. et al.*] — 2. Qu. Hort. *Ed. Brix.* — 3. vixit *Ed. Brix.* — 4. iudicare dif. *MS. Leid.* 2. *Voss.* 1. *Ed. Brix.* [*Ven. Long.*] *Gebh. Keuch.* [*Stau.* 3. *Heus. Harl. Ith. Bipont. Tzschuck.* 2. *Wetz. Ricklefs. Heinr. Schmied. et sic reddidi, (vti supra legitur cap.* 12, 5.) *pro* iudicari *in Ed. Lamb. Bos. Tzschuck.* 1. vt iudicare facile sit *Ed. vet. Schleg. et antiq.*] — 5. familior *Ed. Arg.* [*paullo ante* quantus *pro* Quintus *in Ed. vet. Schleg. et ant.*] — 6. [inditio preter *Ed. ant.* Idictio ꝑter *Ed. Ven.*] *tum* liberos *Ed. Med.* — 7. iam *abest ab Ed. Rom.* [*Ven. Long.*] *Gebh. Keuch. Vncis id includ. in Ed. Bos.* 2. *Heus. Stau.* [*Tzschuck. Harl. Brem.*] *Vnci vero absunt ab Ed.* [*antiq.*] *Brix. Med. Par. Arg. Lamb. Boecl. Bos.* 1. *Statim* aediti *Ed. Med. Arg.* — 8. vndecim *MS. Mendos. Medic.* 2. *Leid.* 2. *Voss.* 1. 3. *Ed.* [*vet. Schleg.* (*qui cur id probarit, nescio, nisi ea de caussa verum putarit, quod vndecim priores epistolarum libri scripti sunt ante consulatum s. ante a. v. c.* 690. *et tamen addit Nepos* ad extrem. temp. *s. an.* 709. *circ. d.* 5. *Dec. anno ante, quam Cicero interfectus est,*) *et ant. ac Ven.*] *Brix. Med. Arg. Rom. Par.* — 9. con-

sed iudicio] Schoppius Verisim. 3, 8. p. 109. in MS. reperit, *iudicio fugisse diuino*. Sed displicet id Ioh. Isaac. Pontano Analect. 3, 18, cum in talibus euentuum potius variorum assidua et multiplex ruminatio, quam diuinitas, iudicium stabiliat. Mihi glossema videtur, ex illo c. 9, 1 natum: *cum illo potius diuinus fuerit.*

3 *Sedecim volumina*] *Vndecim* Medic. 2. Non miror. Facile enim *VIdecim* mutari potuit in *vndecim*.

tremum tempus ad Atticum missarum: quae qui legat, non multum desideret [10] historiam contextam illorum temporum. [11] Sic enim omnia de studiis principum, vitiis ducum, mutationibus [12] reipubl. perscripta [13] sunt, vt nihil in iis [14] non adpareat, et facile existimari possit, prudentiam quodammodo [15] esse diuinationem. Non enim Cicero ea solum, quae viuo se acciderunt, futura praedixit: sed etiam, quae nunc vsu veniunt, cecinit [16] vt vates.

1 XVII. De pietate autem Attici quid plura commemorem? quum hoc ipsum vere [1] glorian-

solatu *Ed. Brix.* [*ant.*] — 10. desiderat *MS. Mendos. Leid.* 2. *Voss.* 1. 3. *Ed. Brix.* [*antiq. et Ven.*] *Statim* hystoriam *Ed. Med. Arg.* — 11. illorum temp. *Sic MS. Mendos. Leid.* 2. *Voss.* 1. 3. *Ed. Brix.* [*antiq. Lamb. Bos. Heus. Stau. et seqq.*] *Sed* eorum temp. *Ed. Rom.* [*Ven. Long.*] *Gebh. Keuch.* — 12. mutationib. *Sic MS. Gif. Mendos. Leid.* 2. *Voss.* 1. 3. *Ed. Brix.* [*ant. Lamb. Par. Bos. Stau. Heus. et seqq.*] *Sed* aemulationibus *Ed. Rom.* [*Ven.*] *Long. Gryph.* ac mutationibus *Ed. Gebh. Keuch. Amstel. de coniectura Rutgers. varr. lectt. libr.* 2. *c.* 8. *p.* 121. — 13. scripta *MS. Voss.* 3. *Ed. Brix. Par.* [*vet. Schlegel. et antiq. ac Ven. Sed* perscripta *Ed. Long. Lamb. Bos. Stau. Heus. et seqq.* scripta per sunt *Ed. Rom. notante Heusingero.*] — 14. nih. in iis. *Ita etiam Ed. Brix. Med. Arg.* [*antiq. Lamb. Bos. Stau. et plurr. seqq.*] *Sed* nihil in his *Ed. Rom. Keuch.* [*Ven. Long. Wetz.*] — 15. quomodo *MS. Mendos.* — 16. recinit *MS. Leid.* 2. [*Conf. Cicer. ad diuers.* 6, 6. *et* 7, 5, 12.]

1. vero *MS. Mendos. Mox* audiuerim *Ed. Brix.* [*ant.*]

quae qui legat etc.] Vide iudicium de Ciceronis epistolis magni cuiusdam viri, apud Boecler. dissert. de Politicis Lipsian. cap. 4.

illorum temporum] Sic liber Schotti. Ed. Rom. aliaeque, *eorum temp.* Et paullo superius, *qui in vulgus sunt editi*, omisso τῷ *iam.*

4 *Mutationibus reipublicae*] Sic et MSS. Gif. ac Schotti. Alterum etiam in ed. Rom. Col. aliisque deprehendas. Rutgersius corrigebat 2, 8. *ac mutationibus.* quod recepit Keuchenius in textum. nec plane reiecerim. Mox Rom. Grut. Keuch. *nihil in his n. a.*

1 *Hoc ipsum vere*] *vero* in cod. Schotti; ab eodem abfuit *cum esset*: sed abesse certe nequit. Illud *vero* autem dictum fuerit, vt *falso, merito*, et similia. Sed magis est, vt mendum librarii putemus.

tem audierim in funere matris suae, quam extulit annorum nonaginta, quum esset septem et sexaginta, [2] se numquam cum matre [3] in gratiam rediisse, [4] numquam cum sorore fuisse in simultate, quam prope aequalem [5] habebat. Quod est 2
signum, [6] aut nullam vmquam [7] inter eos querimoniam interceſſiſſe, aut hunc [8] ea fuisse in suos indulgentia, vt, quos amare deberet, irasci eis nefas duceret. Neque id fecit natura solum, 3
quamquam omnes ei paremus; sed etiam doctrina. Nam et principum philosophorum ita percepta habuit praecepta, [9] vt iis [10] ad vitam agendam, non ad ostentationem, vteretur.

XVIII. Moris etiam maiorum summus imi- 1
tator fuit, antiquitatisque amator: quam adeo diligenter habuit cognitam, vt eam totam in eo volumine [1] exposuerit, quo magistratus ornauit.

2. nonaginta septem: et sexaginta *MS. Mendos. Voss.* 3. *Ed. Brix.* [*vet. Schleg. et ant.*] non cum esset VII. et letata *Ed. Med.* — 3. cui ma. *Ed. Brix.* — 4. rediisse *Ed.* [*ant.*] *Brix. Med. Arg.* [*Long. Lamb.*] *Schot. Gebh. Keuch.* — 5. aequalem. *Ita MS. Gif. Mendos. Sau. Leid.* 2. *Voss.* 1. 3. *Ed. Brix.* [*antiq. Lamb. Stau. Heus. et seqq.*] *Sed* aetate aequalem *Ed. qu.* [*Ven. Long.*] *Statim* habat *Ed. Med.* — 6. [quod est in signum *Ed. vet. Schleg. et ant.*] — 7. munquam *MS. Voss.* 3. *Mox* interceſſiſſe *Ed. Med.* — 8. hunc *abest ab Ed. Brix.* [*vet. ap. Schlegel. et ant.*] — 9. percaepta — praecaepta *Ed. Brix.* [percepta — precepta *Ed. ant.*] *atque* habuerat *Ed.* [*Ven.*] *Gebh. Sed* habuit etiam *MS. Mend.* [*Ed. ant. Long. Lamb. Stau. et rell.*] — 10. iis. *Ita etiam MS. Mendos. Voss.* 1. 3. *Sed* his *Ed.* [*Ven. Long.*] *Gebh. Mox* ostentatonem *Ed. Arg.*

1. voluminum *MS. Voss.* 3.

aequalem] Sic MSS. Gif. Schotti, Sauar. Alii edidere, *aetate aequalem.*

3 *Vt iis ad vitam agendam, non ad ostentationem vteretur*] Vide nos etiam ad Taciti Agric. 4, 5.

non ad ostentationem] Vide Erpstium ad h. l.

1 *Quo magistratus ornauit*] Malim *ordinauit.* quomodo Vossium legisse video 1 de hist. Lat. 11: rescribique et Barthius volebat cap. 1 lectionum Nepotinarum. *Ordinauit*, i. e. disposuit, et, vt mox loquitur, *suo* quemque *tempore notauit, ordine enumerauit.* Sic apud

2 Nulla enim lex, neque pax, neque bellum, neque res illustris est populi Romani,[2] quae non in eo suo tempore sit notata; et, quod difficillimum fuit, sic familiarum[3] originem subtexuit, vt ex eo clarorum virorum propagines possimus cognoscere.[4] 5 Fecit hoc idem separatim in aliis libris; vt[5] M. Bruti rogatu Iuniam familiam a stirpe ad hanc aetatem ordine enumerauit,[6] notans, qui, a quo[7] ortus, quos honores quibusque

2. populi romani *MS. Gif.* [*Ed. Lamb. Bos. et seqq.*] *Sed* [p. r. *Ed. ant.*] P. R. *Ed. Brix.* [*Ven.* Pop. Rom. *Ed. Long.* populo romano *Ed. Gebh.*] — 3. familiarium *Ed. Brix.* — 4. cogere *Ed. Med.* — 5. vt *abest ab Ed. Brix.* — 6. enumerauerit *MS. Voss.* 1. 3. *Leid.* 2. *Ed.* [*vet. apud Schlegel., id probantem, et ant. ac Ven.*] *Med. Arg. Long. Lamb. Gebh. Boecl. Patau.* — 7. a quoque *MS. Voss.* 3. *Ed. Brix.* [*vet. ap. Schleg. qui hanc commendat lectionem, et ant. ac Ven. Rom. Paris. Gryph. ap. Heus. Long.*] *Gebh. Statim* ortus est *MS. Leid.* 2.

ICtos *ordinare libellos* et *testamenta*. At *magistratus ornare* est in prouincias aut bellum euntes rebus necessariis instruere. Liuius 42, 1 *magistratus mulis tabernaculisque, et omni alio instrumento ornabantur*. Non nouum est, haec duo verba confundi a librariis: vt apud Suetonium Iulio cap. 18, 1. vbi vide doctiss. Interpretes Casaubonum, Torrentium et Berneggerum. Possis tamen *ornare* interpretari, elogiis honorare: quod quaternis quinisque versibus eum fecisse, infra comm. 6 dicitur. [*Ordinauit* Tzschuck. quoque copiosius exposuit et praeferre maluit τῷ *ornauit;* ad ed. tamen 2. hoc tollere non ausus est, quum forte respexerit huc verbo *declarare* §. 6. Atque Brem. *ordinauit* in textum recepit. At *ornauit*, h. e. singulorum res gestas exposuit, easque meritis laudibus prosequutus est, bene explicuit et defendit Heusing. item Schmied. et alii.] [conf. Cicer. in Brut. 3. et in Orat. c. 34. *Fisch.*]

2 *Familiarum originem*] Ex hoc opere Vossius c. 18. de Philologia fuisse existimat illa de gente Papiria, quae signat Cicero lib. 9. epist. ad Papirium Paetum.

[*Subtexuit*, h. e. admiscuit, inseruit res genealogicas. v. Schleg. l. c. p. 74.]

3 *Fecit hoc idem*] *Quidem* in vulgatis, errore scil. a pronunciatione orto.

Iuniam familiam] Medic. 1. *summarum familiarum*. An fuit, *Iuniorum familiam*, vt mox *Marcellorum, Fabiorum, Aemiliorum?* Statim edd. vett. *enumerauerit*. Nempe quia librarii τὸ *vt* pro coniunctione caussali acceperunt. Deinde *qui a quoque ortus:* nolim contemni.

temporibus cepiſſet.[8] Pari modo Marcelli Clau- 4
dii, Marcellorum;[9] Scipionis Cornelii, et Fabii Maximi,[10] Fabiorum, et Aemiliorum quoque:[11] quibus libris[12] nihil poteſt eſſe dulcius iis,[13] qui aliquam cupiditatem[14] habent notitiae[15] clarorum

— 8. caepiſſet *Ed. Brix.* — 9. Marc. Cl., Marc. *Ita MS. Medic.* 2. [*Ed. Bos.* 2. *Heus. Stau. et ſeqq. v. not.*] *Sed* Marcelli: Claudii: et Marcellorum *Ed. Brix.* Marc. Cl. de Marcellorum *Ed. Med. Arg.* [*antiq. et Ven. ac Long.*] *Lamb. Schot. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Patau.* — 10. Maximii *MS. Voſſ.* 1. — 11. Fabiorum et Aemil. quoque. *Sic MS. Mendos. Ed. Med. Arg.* [*acc. Ed. ant. ſic mutata tantum ſcriptura atque interpunctione:* Fabii maximi fabiorum: et Emiliorum quoque.] *Sed* Fabiorum Aemiliorum *MS. Voſſ.* 1. Fab. et Aemyliorum *Ed Brix.* [*Long.*] Fab. et Aemeliorum *Ed. Ven.* de Corneliorum et Fabiorum et Aemiliorum quoque *Ed. Lamb. Schot. Boecl. Keuch. Patau.* de Fab. et Aem. *Ed. Gebh.* [Corneliorum et] Fab. et Aem. quoque *Ed. Heus.* [*add. Kapp. in Harles. opuſc. p.* 469.] — 12. qui libris *Ed. Keuch. operarum peccato.* — 13. his *MS. Leid.* 2. — 14. aliquam auiditatem *MS. Medic.* 2. [*et grauius videtur Wetzel. in not.*] aliam cupiditatem *MS. Voſſ.* 3. *Ed. Brix.* [*vet. ap. Schlegel: et ant.*] — 15. noticiae *Ed. Med. Arg.*

4 *Marcelli Claudii, Marcellorum etc.*] Sic reſtitui hunc locum fide Medicaei 2. quum hucusque omnes ediderint, *de Marcellorum*, nullo ſenſu. Nam etiamſi cum Schotto velis, *ſtirpe, origine*, vel quid ſimile exaudiri; verbum tamen deeſt, ad quod praepoſitio referatur. qua expuncta, repetes ἀπὸ κοινοῦ illa, *familiam ordine enumerauit:* et ad *Marcelli Claudii*, τὸ *rogatu.* [Ita quoque interpreteris *Scipion. Corn. et Fab. Max.* ſcil. *rogatu, Fabiorum et Aemil.* ſcil. *familiam ord. enumerauit.*] Sic plane omnia. Quare nec in ſequentibus recte a quibusdam editum, *de Fabiorum:* vbi praepoſitionem etiam MSS. Gifan. ac Schotti, et ed. Rom. atque Colon. non agnoſcunt. Manutius pro *Aemiliorum* mallet *Corneliorum:* quod Aemilii ad Scipionem nihil pertineant, cuius rogatu eam familiam Atticus enumeraſſe dicitur. Eamdem ob cauſſam, opinor, Lambinus idem nomen inſeruit, hunc in modum: *Et Fabii Maximi, de Corneliorum, et Fabiorum, et Aemiliorum quoque.* inuitis libris. Verum Aemiliorum familiam Scipio haud dubie ob Africanum minorem enumerari voluit, quippe ex Aemiliis ortum, eoque *Aemilianum* vocatum. A qu. ed. abeſt τὸ *quoque.* ſed habuere ſcripti, quos diximus.

qui aliquam cupiditatem] Non eſt inſuper habendum, quod e Med. 2. laudat Ernſtius, *aliquam auiditatem.* nam ſic et Cicero in Catone *inexhauſtam auiditatem legendi* laudat, 3. de finib. 2. Vtitur etiam et a *cupiditate* diſtinguit Plautus Mercat. prolog. v. 29. Sed al-

virorum. Adtigit[16] quoque poeticen; credimus, ne eius[17] expers esset suauitatis. Namque[18] versibus, qui honore rerumque[19] gestarum amplitudine ceteros Romani populi praestiterunt, exposuit; ita, vt sub singulorum imaginibus facta magistratusque eorum non amplius quaternis quinisue[20] versibus descripserit. Quod vix credendum sit, tantas res tam breuiter potuisse declarari. Est etiam liber,[21] Graece confectus, de

[*Ven. Long.* noticie *Ed. ant.*] — 16. attingit *Ed. Arg. Mox* poeticam *MS. Mendos. Leid.* 2. *Voss.* 1. *Ed. Brix.* [*antiq. Paris. sed Heus. probat lectionem* poeticen, *quae est in ed. Rom. Ven. Long. Lamb. Gryph. Bos. et seqq.*] peticam *MS. Voss.* 3. *Ed. Med.* — 17. eius *aberat a MS. Mendos.* — 18. nanque *Ed. Brix.* [*antiq. et Ven.*] — 19. rerumque. *Sic MS. Mendos. Ed. Rom. Brix.* [*antiq. et Ven. Long. Lamb. Bos. Heus. et plurr. seqq.*] *Sed* rerum *omissa coniunctione* que *Ed. Gebh.* [*Brem.*] — 20. quinisue *Ed.* [*Rom. Gryph. Amstel.*] *Gebh. Keuch. Heus. bene. Pat.* [*it. Harl. Tzschuck.* 2. *Ith. Heinr. Bipont. Wetz. et ego rescripsi pro vulgato* quinisque. *Conf. Bentlei. ad Horat. IV. od.* 2, 13. *et alibi: et a manu docta ad meum exempl. Lamb. correctum est* quinisue *in margine.* quaternis cum isque versibus descripserit *Ed. vet. Schlegel. et ant.*] — 21. etiam vnus

terum frequenter Nepos adhibet. vide Indicem.

5 *Attigit quoque poeticen*] [v. V. L.] Mox qu. edd. *rerum gestarum.* Sed copulam habebat etiam MS. Schotti et ed. Rom. Quae si deleatur, legerim, *honore et rerum g. a.*

sub singulorum imaginibus] Vir incomparabilis Var. lect. 3, 3 hoc opus *Amaltheion* dictum censet, ac de eo accipit loca Ciceronis ad Attic. 1, 11 et 14. et lib. 9, 18. vbi legi vult: *Inde exspecto* Ἀμαλθείαν *illam tuam.* Nollem haec tanto viro excidisse. nam Ἀμαλθεῖον illud, siue *Amaltheam*, non libri, sed loci, nomen fuisse, ex epistola 14 lib. 1 et 20 lib. 3 colligere est: facileque adsentior viris doctis, qui bibliothecam Attici sic dictam censent. Quare neque libro 9 c. 18 ei voci locus erit. [conf. Plin. H. N. 35, 2. Schott. ad nostr. loc. et Gronou. ad Cic. lib. 1. ad Attic. epist. 16. in fin.]

quinisque] Ed. Grut. *quinisve.* Parum interest, vtrum praeferas: a MSS. tamen et edd. vett. non putem recedendum.

[6 *Credendum sit*] h. e. credibile sit. Hunc gerundii vsum illa aetate rariorem fuisse, adnotarunt Brem. ac Tzschuck. Cicero autem consulatum gessit a. v. 690. et ipse ad Attic. 2, 1. meminit illius operis: *Puer tuus mihi litteras abs te et* commentarium consulatus mei, *graece scriptum, reddidit.*]

consulatu [22] Ciceronis. Hactenus Attico [23] viuo edita haec a nobis [24] sunt.

XIX. Nunc, quoniam fortuna nos superstites ei esse voluit, reliqua persequemur: et, quantum poterimus, [1] rerum exemplis lectores docebimus, sicut supra significauimus, suos cuique mores plerumque [2] conciliare fortunam. Namque hic contentus ordine equestri, [3] quo erat ortus, in adfinitatem peruenit imperatoris diui [Iulii] filii: [4] quum iam ante familiaritatem eius es- 1 2

liber *Ed. Brix.* [*antiq. ac Ven. Long.*] *Gebh. Keuch. Patau.* et vnus liber *MS. Voss.* 3. — 22. consulatu, *omissa praepositione* de, *MS. Voss.* 3. — 23. actico *Ed. Med. Mox in eadem et Arg.* aedita. — 24. ed. haec a nob. *Sic etiam MS. Voss.* 1. *Leid.* 2. [*Ed. Lamb. Bos. Stau. et fere omn. rell.*] *Sed* edita a nobis *Ed. Brix.* [*vet. ap. Schleg. qui probat, et antiq. ac Ven. Long.*] *Gebh. Keuch. Patau.* haec *vncis inclusit Heus. qui a verb.* Hactenus Attico *etc. cap. XIX. incipit. quod etiam fecerunt edit. Patau.* [*Tzschuck. Ith. Heinr.*]

1. poterimus. *Sic etiam MS. Mendos.* [*Ed. Bos. et seqq.*] *Sed* potuerimus *MS. Leid.* 2. *Voss.* 1. 3. *Ed.* [*vet. Schlegel. et ant. ac Ven.*] *Brix. Med. Arg. Long. Lamb. Schot. Boecl. Bos.* 1. *Patau.* — 2. plaerumque *et postea* nanque *Ed. Brix.* [nanque *etiam Ed. antiq. et Ven.*] — 3. aequestri *Ed. Med.* — 4. diui filii *MS. Mendos. Gif. Leid.* 2. *Voss.* 3. *Ed. Med. Gebh. Heus.* [*Ith. Heinr.*] duci [*l. diui*] filii *Ed. Brix.* [duci filii *Ed. vet. Schleg. et antiq.* Iulii *vncis incluf. in Ed. Bos.* 2. *Stau. Harl. Brem. Tzschuck. Ricklefs.*] *Vnci absunt ab Ed.* [*Ven.*] *Arg. Long. Lamb. Schot. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Patau.* [*Wetz.*

edita haec a nobis sunt] Sic Lambinus. A MSS. et edd. vett. *haec* abest.

1 *Rerum exemplis*] *Exemplis rerum docere lectores*, notatur, vt ait Boecler in indice, adplicatio παραδειγμάτων καὶ νοημάτων ad χρήσεις γνωμικὰς καὶ πραακτικὰς, in quo praecipua historiae philosophia constitit; vt ostendantur, inquam, officiorum fontes commemoratione actuum ex officio profectorum, i. e. exemplorum moralium.

contentus ordine equestri] Quomodo et Maecenas augusto clavo paene contentus, maiora non concupiuit: teste Velleio 2, 58. 2. vbi videndus Boeclerus.

2 *Diui* [*Iulii*] *filii*] Schottiani Gifaniaique codicum lectionem [*Diui filii*] magis etiam, quam quos ille laudauit, quibusque similes plurimos cum nummos, tum lapides vett. apud Antiquarios habes, confirmant nummi, in quibus Augustus pariter IMP. DIVI F. omisso *Caesaris*, et *Augusti* nomine, cognomineque, adpellatur, vt in aereo meo mediae magnitudinis, (cui similes et Erizzus ac

set consequutus[5] nulla alia[6] re, quam elegantia vitae, qua[7] ceteros ceperat principes ciuitatis, dignitate pari, fortuna humiliore.[8] Tanta enim

Schmied.] — 5. consequutus *etiam Brix. vbique* [*et ant. pro vulgata scriptura* consecutus.] — 6. vlla alia *Ed. Keuch. operarum errore*, [*qui sublatus est et editum* nulla alia *in iterata edit. Hafnienſi a.* 1776.] — 7. quae *MS. Voſſ.* 3. *et mox* ceperat *abeſt ab Ed. Brix.* [*et ant. ac vet. Schleg.* caeperat *Ed. Ven.*] — 8. humiliores *MS. Mendos.* [*Leid. Voſſ.* 1. 3. *Ed. Ven. Long. Iens. epp. Cic. ap. Schlegel.*] humiliores anteibat *Ed. Brix.* [*vet. Schleg. qui probat, et antiq. nec Schmied. illam lectionem in nota et in Lexic. Corn. p.* 81. *ſqq. omnino reiicit, atque verba* qua — anteibat *referendo ad Auguſtum, quem omnes illius aetatis laudare ſolebant, ita intelligit, Atticum conſequutum eſſe Auguſti familiaritatem elegantia vitae, qua Auguſtus omnes ſuperabat ſuperiores imperatores dignitate pares, at fortuna humiliores, h. e. haud aeque felices; atque Nepotem, quum ſcripſiſſet* humiliores fortuna, *transiiſſe ad laudem et diuinam felicitatem Auguſti, omnia, quae nullus adhuc Romanus nactus eſſet, conſequuti. At Wetzel, (vti iam Boſius ſenſit,)* humiliores, *ſi etiam ante eſſet* pares, *ſe probaturum eſſe,*

Angelonus exhibent,) in cuius aduerſa facie duo capita, (Auguſti et Agrippae, vt volunt) cum inſcriptione, quam diximus; in auerſa, COL. NEM. et crocodilus palmae arbori adligatus, ac duobus ramis inſiſtens. Et in alio apud Occonem p. 73. in quo eadem inſcriptio, et caput Auguſti, in auerſa vero parte: Q. MAXIMO ITER. etc. Nempe cum eousque nemo alius inter Diuos relatus eſſet, (nam Cn. Pompeii Magni nummus, in quo templum cum hac ſubſcriptione: CONSECRATIO, legitur, non vna cauſſa mihi ſuſpectus eſt, vt alibi docebo,) addito *Iulii* nomine, quo is ab aliis diuis discerneretur, opus non erat. Auguſtus autem ſola *Imperatoris* adpellatione, quae illi aeque ac patri Iulio loco praenominis decreta fuerat, aliquando deſignabatur. Quare vix dubito, *Iulii* nomen heic expungendum eſſe. Quamquam interim non deſunt exempla cum nummorum, vt apud Occonem p. 37. 42. 44. 46. 50; tum ſaxorum, apud Gruterum p. 58, 1. p. 177, 1. p. 226, 5. p. 228, 6. p. 1084, 2: in quibus idem Auguſtus *Diui Iulii F.* vocatur. Sed in iis vbique *Caeſaris* nomen praemittitur. Adparet autem ex hoc loco, ſcriptum hunc librum ante, quam *Auguſti* cognomen ei decerneretur.

elegantia vitae] Mox MS. libri Schotti et vulgati *humiliores*. Sed alterum poſcunt, quae proxime praecedunt, *dignitate pari.*

ceteros principes ciuitatis] Pompeium, opinor, M. Antonium, Ciceronem etc.

tanta proſperitas Caeſarem] Miror, non animaduertiſſe interpretes, haec non ad Atticum, ſed Auguſtum, referenda eſſe. Quod vel ex eo, quod nomen illius ſtatim ſubiicit, intelligere poterant. Quid enim eo opus,

prosperitas Caesarem [9] eum est consequuta, vt nihil ei nou tribuerit [10] fortuna, quod cuiquam ante detulerit; [11] et conciliarit, quod nemo adhuc

profitetur.] — 9. Caesarem eum. *Ita MS. Leid.* 2. [*Ed. Bos. Brem. Harl. Ricklefs.* Caesarem est consecuta *Ed. Ven. omisso pronomine* eum. *Atque*] eum *abest ab Ed. Arg. Long. Lamb. Gebh. Boecl. Keuch. Heus. Patau.* [*Ith. Wetz. Tzschuck. Heinr. Bipont. Schmied. Pauss.*] Caesarum eum *MS. Mendos. Gif. Ed. Brix.* [*vet. Schlegel. et antiq.*] Caesarum causa est sequutus *MS. Voss.* 3. Caesarum est eum cons. *Ed. Med.* Caesarem *vncis includerunt Heusing.* [*Stau. Tzschuck.* 1. *v. Tzschuck. ad ed.* 2. *et Harl.*] — 10. tribuere *Ed. Gebh.* [tribueret *Ed. Ven. Long.*] — 11. tulerit *Ed. Brix.* [*antiq. et vet. Schle-*

si de eodem heic quoque loquitur. Satis erat, si dixisset: *Nata est ei neptis.* Nunc *Attico* natam ait, ne quis de eo loqui se putet, cuius *prosperitatem* modo praedicarat. At *quorsum de Caesaris felicitate in vita Attici?* Vt explicatius traderet, quod dixerat, ceteros ciuitatis principes *dignitate pari, fortuna humiliore* fuisse. Ait igitur, nemini non parem dignitate fuisse, fortuna cunctis superiorem. Parem, quia *nihil ei non tributi fortuna, quod cuiquam ante detulerit.* Superiorem, quod *conciliarit ei, quod nemo adhuc ciuis Rom. quiuerit consequi.* Sic enim posteriora haec e MSS. suppleri debent; ne bis idem dicat Nepos, verbis diuersis. Nam quod Schottus e suo cod. producit, *quam ciuis R. p. c.* et ad *prosperitatem* Attici refert, nauci non est. Lego igitur, *Caesarem eum est consequuta:* nempe Diui filium. Quoniam librarii de Attico haec acceperunt, pro *Caesarem* reseripsere *Caesarum:* inde tam mira et contorta ῥῆσις nata est. Addidit autem Nepos prouocabulum, siue famae laudisque adspectu et ἐμφατικῶς, quomodo 8, 4. 2 est *Pittacus ille;* et mox 5. 4 *idem ille populus:* siue, vt eo Augustum a Iulio Caesare discerneret. Quamquam et ab alio adiici potuit, qui τῷ *Caesarem* iam in *Caesarum* corrupto, adcusatiuum deesse ratus, de suo supplerit. Sicuti contra ea, si a Nepote est, ab aliis tamquam superflua omitti, aut ab vltima vocis *Caesarem* absorberi potuit. Vtcunque sit, *Caesarem* legendum, ac de eo hanc periodum accipiendam, non dubito.

quod nemo adhuc ciuis R. quiuit conf.] Non potui contemnere hanc optimorum libb. Gif. et Leid. lectionem: praesertim quum valde frigidum et Nepote indignum sit, quod adhuc omnes editiones occupauerat, *quod ciuis R. p. c.* Schotti liber, *quam ciuis R. p. c.* vt ad eamdem, inquit ille, *prosperitatem* referatur. Ego nullum inde sensum exsculpere possum, nisi addas in praecedentibus, *et plus conciliarit;* aut pro *quam,* legas *quantam.* Sed vtrumque aeque ineptum fuerit.

3 ciuis Romanus quiuit consequi.[12] Nata est autem[13] Attico neptis ex Agrippa, cui virginem filiam collocarat.[14] Hanc Caesar, vix annicu-lam,[15] Tiberio Claudio Neroni, Drusilla[16] nato, priuigno suo, despondit: quae coniunctio[17] necessitudinem eorum sanxit, familiaritatem[18] reddidit frequentiorem.

gel.] — 12. quod nemo — consequi. *Sic MS. Leid.* 1. [*Ed. Iens. cum epp. Cic. Venet.* 1470. *ap. Schlegel. Bos. Stau. Harl. Tzschuck. Brem. Wetz. (qui tamen locum interpolatum esse suspicatur,) Ricklefs. Heinr. qui comprobat Bosii iudicium atque interpretationem.*] *Sed* quam ciuis R. quin. conseq. *MS. Gif. Leid.* 2. *Ed. Med.* [quod Ciuis romanq; quii cõseq. *Ed. Ven.*] *Ab Ed.* [*vet. Schleg. et antiq.*] *Brix. abjunt ista verba omnino.* quod ciuis Rom. quiuit consequi *Ed. Med. Arg. Long. Lamb. Schot. Gebh. Boecl. Keuch. Heus.* [*Bipont. Ith. Schmied. Pausl. Hevsing. ad Atticum omnia refert, et plura mutat, aut aliter explicat, repugnante tamen Stauer. ad ed.* 3. *cui vero totus locus est suspectus.*] — 13. nata est autem *Mc. Mendos. Ed.* [*antiq.*] *Brix. Med. Arg. Par. Lamb. Schot. Boecl. Keuch. Bos.* 2. *Heus.* [*Stau.* 3. *Ith. Wetz. Schmied. Heinr. Bipont. Pausl. Sed* nata autem est *Ed. Ven. Long. Bos.* 1. *Stau.* 1. 2. *Harl. Tzschuck.* 1. 2. *Wetz. Ricklefs.*] — 14. collocarat. *Ita MS. Leid.* 2. *Voss.* 1. 3. *Mendos. Gif. Ed. Brix. Par. Keuch.* [*antiq. Lamb. Bos. Stau. Heus. et seqq.*] *Sed* collocauit *Ed.* [*Ven. Long.*] *Gebh.* — 15. amiclam *MS. Voss.* 3. *Statim* Tiberio *aberat a MS. Voss.* 3. [*Ed. antiq. et vet. Schleg. Brix. Paris.* T. Claud. *Ed. Ven. Long. et Gryph.*] — 16. Drusilia *MS. Voss.* 1. 3. Drusila *Ed. Med. Arg.* — 17. coniunctio *Ed. Med.* — 18. sanxit, sam. *MS. Voss.* 1. sic auxit, vt fam. *MS. Medic.* [sanxit: familiaritudinem *Ed. antiq. et vet. ap. Schleg. add. not.*]

3 *Nata est autem Attico*] Antea editi, *Nata autem est, et, collocauit.* [Nepotis Attici vocatur a Sueton. in Tiber. c. 7. *Agrippina;* a Tacito autem Annal. 1, 12. et lib. 3, 19. *Vipsania.* Tulit igitur, (vt ait Tzschuck.) quod notandum est, non patris tantum nomen, sed et cognomen.]

sanxit] Lambinus leg. putabat, *auxit.* Ernstius e Medic. codice, *sic auxit, vt familiarit. eor. reddidit clariorem.* Verum nihil mutandum est. Sensus Neptis ille: adfinitate ista veluti lege et iure, ac religione quadam inter eos contractam necessitudinem, et veluti sanctam effectam: quum antea libere, et fere sine vlla copula amicitiam colerent. Plus autem est *necessitudo*, quam *amicitia* aut *familiaritas.* Scriptura Medic. codicis ex ignorantia nata est elegantissimi loquendi modi. Fors tamen Nepos scripsit, *et familiar. r. sr.*

XX. Quamuis ante haec ſponſalia non ſo- 1
lum, quum [1] ab vrbe abeſſet, [2] numquam ad ſuo-
rum quemquam litteras [3] miſit, quin Attico mit-
teret, quid ageret, inprimis [4] quid legeret; qui-
busque [5] in locis, et quamdiu eſſet moraturus;
ſed etiam [6] quum eſſet in vrbe, et propter ſuas 2
infinitas occupationes minus ſaepe, quam vellet,
Attico frueretur, nullus dies tamen temere in-
terceſſit, [7] quo non ad eum ſcriberet: quum mo-

1. quia *MS. Voſſ.* 3. — 2. eſſet *MS. Mendos. Voſſ.* 3. *Ed. Brix.* [*vet. ap. Schleg. et antiq.*] — 3. litteris *MS. Voſſ.* 3. *Statim* miſit cum *MS. Leid.* 2. — 4. ageret inprimis: quid *MS. Mendos. Ed. Rom. Brix.* [*Ven. Par. Long. Gryph.*] — 5. quibus *Ed. Heus.* [*Ith. Bipont. Heinr. Schmied. Pauſt.* quibusue *Ed. Wetz.*] — 6. ſed etiam *Ita quoque MS. Voſſ.* 1. 3. *Leid.* 2. *Mendos.* [*Ed. antiq. Lamb. Bos. Stau. Heus. et ſeqq.*] *At* ſed et *Ed.* [*Ven. Long.*] *Gebh. Keuch. Patau.* — 7. nulla dies tamen interc. *MS. Mendos.* nullus dies temere interc. *MS. Rom. Ed. Gebh. Keuch. Patau.* [nullus dies temere interceſſerit *Ed. Ven. Long.*] nullus dies tamen temere interceſſerit *MS. Voſſ.* 1. *Ed. Med. Arg.* nullus dies tamen interceſſerit *MS. Voſſ.* 3. *Ed. Brix.* [*antiq. et vet. ap. Schlegel. Atque ita modo* temere *modo* tamen *vel omiſſum eſt vel ſeruatum. Ita quoque multi libri exhibent* interceſſerit, *quod quidem, tamquam modeſte et dubitanter adfirmantis foret indicium, cum Heuſing. quem conſules, Tzſchuckius et al. haud adſpernantur, neque tamen in textum recipere audent. Hi enim, vt Lamb. Bos.*

1 *Ab vrbe abeſſet*] MS. Schotti: *ab vrbe eſſet.* Reciperem, ſi meliores codd. concinerent. nam ſic fere 12, 3. 4 *tantum ſe ab inuidia futuros.* Tacitus 2, 16. 3 *a contumelia, quam a laude, propius fuerit.* Nunc nihil muto.

quid ageret, inpr. quid leg.] Sic et ed. Rom. Sed *rò inprimis* magis congruit ad ſequentia. Mox alii, *ſed et cum v. e.* Mutauit fide ſui codicis Schottus. Deinde MS. Gif. *propter infin. ſuas occup.* Quae varietas facit, vt *rò ſuas* intruſum ſuſpicer.

2 *Nullus dies tamen teme e*] Ed. Rom. et Grut. *nullus dies tem. int.* Nempe ob ſimilitudinem nunc vox poſterior a priore, nunc haec ab illa abſorpta eſt.

quum modo aliquid] *Quo non aliquid*, eſt etiam in Rom. Mihi optima viſa ſcriptura codicis Leid. eoque in textum recepi. Scilicet nunc incipit ſpeciatim exponere, de quibus rebus Caeſar ad Atticum ſcripſerit. Neque veriſimile eſt, quotidie aliquid de antiquitate ab eo requiſiuiſſe. Scriptum fuit, *quīi mō*, indeque natum illud *quo non;* vel e praecedd. repetitum eſt.

do aliquid [8] de antiquitate ab eo requireret; modo aliquam ei quaestionem poëticam [9] proponeret; interdum iocans eius verbosiores eliceret [10]
3 epistolas. Ex quo accidit, quum aedes [11] Iouis Feretrii, in Capitolio ab Romulo [12] constituta, vetustate atque incuria detecta prolaberetur, [13] vt, Attici admonitu, [14] Caesar eam reficiendam
4 curaret. Neque vero ab M. Antonio [15] minus absens litteris colebatur: adeo, vt adcurate ille

Stau. et seqq. ediderunt null. dies tam. temere intercessit.] — 8. quo non aliquid *MS. Mendos. Ed. Rom. Brix.* [*antiq. et vet. Schlegel. qui id probat,*] *Med. Arg. Lamb. Schot. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Patau.* quo aliquid *Ed.* [*Ven.*] *Long. Sed* cum (*aut* quum) *MS. Leid.* 1. *Ed. Bos.* 2. [*Stau. et seqq. recentt.*] — 9. petitam (*l.* peticam, *vt cap.* 18, 5.) *MS. Voss.* 3. aliq. quaest. poet. ei prop. *Ed.* [*Ven. Long.*] *Gebh. Keuch. Patau.* — 10. ediceret *Ed. Brix.* — 11. aedis *MS. Mendos. Ed. Brix. Med. Arg. recte.* [edis *Ed, ant.*] — 12. ab Rom. *Sic etiam MS. Mendos. Sed* a Romulo *Ed. Brix.* [*antiq.*] *Statim* constitutae *MS. Mendos. Ed. Brix.* — 13. tecta prolaberentur *MS. Mendos. Ed. Brix.* [*vet. Schleg. et ant. in qua etiam* in curia *diuisim est excusum.*] tecta probarentur *MS. Voss.* 3. — 14. admonitu *Ed. Rom. Paris.* [*Ven. Long.*] *Patau. Heus. Stau.* [*Harl. et al.*] *Sed* ammonitu *MS. Voss.* 1. *Ed.* [*antiq.*] *Med. Arg. Lamb. Schot. Boecl. Keuch. Bos.* monitu *MS. Voss.* 3. — 15. ab M. *Sic etiam MS. Leid.* 2. *Mendos. Ed. Brix.* [*ant. Lamb. Bos. Stau. Heus. et seqq.*] a M. Ant. *Ed.* [*Ven. Long.*] *Gebh. In MS. Voss.* 3. *erat* vôbat M. Antonus.

de antiquitate] Id est, vel ex antiquitate, vt saepe haec praepositio ponitur; vel de antiquitate rei cuiusdam vel moris Romani. Sed prius malim, atque putarim, hoc fecisse Augustum consilii auxiliique causa, si quae res dubia incidisset. Multa enim tribuit antiquitati Augustus, et citius faciliusque probari existimabat, quae vetustatis exemplo probarentur, quod clarum ex Suetonio cap. 89. Similiter Severus Imperator litteratos, et maxime historiarum peritos, si quae res incidisset dubia, consuluit, vt similibus exemplis ex antiquitate institueretur. de quo Lampridius in eius vita.

3 *Cum aedes Iouis Feretrii*] Mihi recepta verior videtur: etsi altera [*aedis — ab Rom. — tecta prol.*] meretur amplius expendi. Adi Ind. v. *detegi.* [Ibi explicatur, tecto vetustate corrupto prolapsoque; et additur: „*detectam aedem* etiam Liuius dixit de ablato, sed data opera, tecto, libr. 42, 2 et 7. et metaphorice apud Plautum, hominem cum aedificio comparantem, Mostell. 2, 60 et sc. 3, 6." De Ioue *Feretrio*, qui a feretro sic dictus est, eiusque

ex vltimis terris,[16] quid ageret, quid curae[17] ſibi haberet, certiorem faceret[18] Atticum. Hoc 5
quale ſit, facilius exiſtimabit is, qui iudicare poterit, quantae ſit ſapientiae, eorum retinere vſum benevolentiamque,[19] inter quos maximarum rerum non ſolum aemulatio, ſed obtrectatio tanta intercedebat, quantam[20] fuit incidere[21] neceſſe

Mox colebantur *MS. Leid.* 2. colebant *Ed. Keuch. vitioſe.* — 16. exul eum litteris *MS. Leid.* 2. *Voſſ.* 1. *Ed. Rom. Med. Arg.* [*Ven.*] exul tum iis terris *MS. Mendos. Ed. Brix.* exul tum his terris *MS. Voſſ.* 3. *Ed. Paris. Long. Lamb. Schot. Gryph. Boecl. Bos.* 1. *Keuch. Patau. Amſtel.* [exultum iis terris, quid ageret curae ſibi haberet, certiorem facere Atticum *Ed. vet. Schleg. et ant. in qua tamen editum eſt* — cure — cerciorem. *add. Stauer. ad ed.* 3.] — 17. ageret, curae *MS. Mendos. Voſſ.* 3. *Ed.* [*vet. et ant.*] *Brix. Heus.* [*Bipont. Ith. Heinr. Wetz. Schmied. ſed* ageret, quid curae *Ed. Ven. Long. Lamb. Bos. Stau. Harl. Rickleſs. Pauſt. Brem. Tzſchuck. qui contra Heuſing. bene tuetur* quid curae, *quia, vt ait, ſtudium et cura vocabulo* adcurate *declaratur, amicitia et coniunctio ex argumentis epiſtolarum probatur.*] — 18. facere *MS. Mendos. Ed. Brix.* [*ant. et vet.*] *Heus.* [*et qui eum ſupra ſunt ſequuti, ſed* faceret *Ed. Ven. Long. Lamb. Bos. Stau. et alii, hunc ſequuti et antea nominati.*] — 19. beniuol. *Ed. Brix.* [*antiq. et Ven.*] *Med. Arg. Lamb. Schot. Gebh. vbique. Statim* intra quos *Ed. Brix.* [*antiq. et vet. Schlegel.*] in quos *Ed. Med.* — 20. quantū *Ed. Arg.* [quanta *Ed. vet. Schleg. et ant.*] — 21. incidere. *Sic MS. Mendos. Leid.* 2. *Voſſ.* 1. 3. *Ed. Rom.*

templo v. Liu. 1, 10, 12. Flor. 1, 11. et 13. ac Perizon. in Animaduerſſ. hiſtor. p. 255. ſqq. ed. Altenburg.]

4 *Ex vltimis terris*] [h. e. ex Aegypto.] Ed. Rom. *exul eum literis.* Colon. Lamb. et complures aliae, *exul tum his terris.* quod non ſatis elegans mihi videtur, ac vix ita ſcripſerit Nepos. Vt nos, edidere Gothofr. Gruterus, alii: reperitque ſic et Ernſtius in MSS. codicibus: qui et Salluſtii loco firmat. Cicero in Verrem 5, 57 *Illa vox,* CIVIS ROMANVS SVM, *ſaepe multis, in vltimis terris, opem inter barbaros, et ſalutem tulit.* Cap. 60 *qui vsque ex vltima Syria atque Aegypto nauigarent.*

5 *Incidere*] Sic ed. Rom. Col. Lamb. et quae hanc ſequuntur. At Grut. et alii, *intercedere.* Fortaſſe neutrum ab auctore noſtro eſt. Poteſt certe poſterius e proximo ſubaudiri. vti c. 8, 2 *vteretur.* et c. 13, 2 *commutare.* Statim Lambinus et Schottus mallent, *vrbis Romae.* quomodo et Gruterus edidit. Non opus. Sic et alii loquuntur. Iuſtin. 6, 6, 5. et 43, 3, 1. In MS. Schotti, ac forſan et aliis, τὸ *Romae* a compendio ſcripturae oriri potuit.

inter Caesarem atque Antonium, quum se vterque principem non solum vrbis Romae,[22] sed orbis terrarum esse cuperet.

1 XXI. Tali modo quum septem et septuaginta[1] annos complesset, atque ad extremam senectutem non minus dignitate, quam gratia fortunaque, creuisset, (multas enim hereditates[2] nulla alia re, quam bonitate est[3] consequutus,) tantaque[4] prosperitate vsus esset valetudinis,[5] vt 2 annos triginta medicina non indiguisset: nactus

Brix. [*ant. et Ven.*] *Long. Lamb.* [*Bos. Stau. Heus. et seqq. Atque Heusing. hanc lectionem contra Graeuium, dubitantem, an latine dicatur* incidit obtrect. inter Caesarem et Anton. *vindicat simili loco Quinctil. I. O. libr.* III. *c.* 1, 70. *p.* 977. Vt inter eos non forensem contentionem, sed studiosam disputationem crederes incidisse.] *Sed* intercedere *Ed. Gebh. Gryph. et al. ap. Heusing.* — 22. Romae *MS. Mendos. Leid.* 2. *Voss.* 1. 3. *Ed. Med. Gebh.* [*Bos. Sed* Romanae *Ed. ant. et Ven. Long. Lamb. Stau. Heus. et seqq. Vtrumque potest recte dici.*]

1. sexaginta *MS. Mendos. Leid.* 2. *Voss.* 1. 3. *Ed.* [*vet. Schleg. et ant.*] *Brix.* VII. et LXX. *Ed. Med. Arg. Lambin.* — 2. haered. *Ed. Brix. Arg. vbique* [*Ven.*] — 3. est *abest a MS. Leid. Voss.* 1. 3. *Ed. Brix. Med.* [*antiq. et Ven.*] *Arg. Long. Gebh.* — 4. nunquam *MS. Leid.* 2. — 5. est valet. *MS. Mendos. Voss.* 1. 3. [*Ed. Long.*] est valitudin. *Ed. Brix.* [*ant. et Ven.*] vali-

1 *Bonitate est consec.*] Abest verbum substantiuum ab edd. vett. moxque habent, *vsus est.* Nempe putarunt haec omnia vna parenthesi concludi: quod secus est. Eaedem edd. et Grut. Gebh. Keuch. *annis triginta.* quod nescio cur mutarint alii.

medicina non indiguisset] Atqui semel atque iterum de imbecillitate Attici queritur Tullius in epistolis ad eum, praesertim lib. 6, annis ante obitum illius XIIII scripto; ac serius adhuc lib. 7, 2 et lib. 10, 12. 13. Coniiciebat igitur, in Analysi vitae Attici, ante hos annos XVIIII in ill. Lipsiensi proposita, thesi 34, Ioh. Schulterus, hodie Serenissimo Duci Bernhardo a consiliis aulicis, et ICtus ac Philologus ὁ τῶν τυχόντων, nobis non magis sanguine, quam adfectu et amicitia coniunctus, Nepotem ita intelligi se velle, Atticum intra XXX annos numquam tam acuto decubuisse morbo, vt singulari Medicorum opera eum vti oportuerit. Cui coniecturae plane acquiesco. Solebant enim prisci Romani saepe sola abstinentia, aut medicina domestica, mederi morbis. Qua de re quaedam habes apud Medicorum huius aetatis principem, Guern. Rolfinckium, lib. 14 Me-

eſt morbum, quem initio et ipſe et medici contemſerunt. Nam putarunt[6] eſſe teneſmon:[7] cui remedia celeria faciliaque proponebantur. In 3 hoc quum tres menſes ſine vllis doloribus, praeterquam quos ex curatione capiebat, conſumſiſſet:[8] ſubito tanta vis morbi in vnum[9] inteſtinum prorupit, vt extremo tempore per lumbos

tudin. *Ed. Med. Statim* vt annes XXX. *MS. Mendos.* vt annis trig. *MS. Voſſ.* 1. 3. *Ed. Brix.* [*ant. et Ven. in qua, vt in Ed. Long. excuſum eſt* annis XXX.] *Med. Arg. Gebh. Keuch. Heus.* [*Ith. Heinr. Pauſt. Schmied.* annos (*ſupple* per) *vell.*] *Mox* contempſerunt *Ed. Brix.* [*ant. et Ven. Long. Stau.* 2.] — 6. putaī *Ed. Med.* putare *Ed. Arg.* — 7. teneſmon *MS. Gif.* [*Lamb. Bos. Gryph. Stau.* 1. 2. *Wetz. Schmied. Tzſchuck.* 2. *Heinr. Pauſt.*] *Sed* tenaſmon *MS. Leid.* 2. *Voſſ.* 1. 3. *Ed.* [*vet. Schleg. et ant. ac Ven.*] *Rom. Brix. Med. Arg. Long.* [*Ith. Heus. Stau.* 3. *Tzſchuck.* 1. *Harl. Ricklefs.*] τενα-σμὸν *MS. Mendos.* τενεσμὸν *Ed. Gebh. immo* τεινεσμὸν [*vt Manut. ap. Heuſing. et Celſus* 1, 18. *diſerte ſcribit*, quod τεινεσμὸν Graeci vocant.] — 8. conſumpſiſſet *Ed. Brix. et al.* — 9. [in imum, *vti Barth. coniiciebat, dederunt Heuſing. Ith. Ricklefs. Schmied. Heinr. et antea, notante Heuſingero, Ed. Paris. ſed v. not. et* vnum *tuetur quoque Tzſchuck. qui praeterea* prorsit *coniicit pro* prorupit.]

dicinae ſpecialis commentar. ὡς ἐν γένει, ſect. 1 cap. 6. Sane Tiberius Caeſar *eludebat eos, qui poſt triceſimum aetatis annum ad internoſcenda corpori ſuo vtilia vel noxia alieni conſilii indigerent.* vt eſt apud Tacitum 6, 46. 6. vbi Lipſium vide.

[2 *Nactus eſt morb.*] rarius τὸ *nancifci* de re mala. Sed v. Gronou. ad Aul. Gellium I. c. 24. *Fiſcher.* Tzſchuck. notat etiam locum Sueton. in Tito c. 10. *febrim nactus.*]

remedia celeria faciliaque] Cuiusmodi fere ſunt, quae recenſent Celſus 4, 18 et Scribonius c. 142: Plinius lib. 20, 6. 9. 12, 17. 21. lib. 27, 8. lib. 26, 9. 14. lib. 30, 7. 32, 6. 9. 33, 6. 34, 18: Paullus Aegineta 3, 41: Alexander Trallianus 8, 6: Plinius Valerianus 2, 24: Coelius Aurelianus tard. 4, 6. qui et morbi naturam cauſſasque exponunt. [Eſt nobis *Stuhlzwang.* add. Foeſii Oecon. Hippocrat. p. 613.]

3 *In vnum inteſtinum*] Corrigebat Barthius: *in imum inteſtinum.* credo, quod eam tenesmi ſedem eſſe norat. Et ſane inſolitum non eſt, has voces permutari inuicem a librariis. Sic apud Macrobium in Somn. Scip. 1, 20 tribus locis *vna* vulgo legebatur, pro *ima*, vti recte Pontanus emendauit. Sed heic nulla mutatione opus, *Vnum inteſtinum* idem eſt, ac ſolum. vt ſaepe apud Noſtrum.

4 fistula putris eruperit. [10] Atque hoc priusquam [11]

10. fistulae puris eruperit *MS. Gif.* [fistule puris erumperent *Ed. ant. et vet. Schlegel.*] fistulae puris erumperet *MS. Mendos. (in quo adscripta haec erant:* fistulae poris erumperent, al. fistulae pus erumperet. al. fistulae putres eruperint,) *Voss.* 1. *Brix.* fistula puris *(sic etiam Schoppii MSS. tres legunt)* erumperet *MS. Voss.* 3. fistule puris eruperit *MS. Leid.* 2. pus erumperet *MS. Medic.* [*quod probauit Bos. v. notam, et Schmied. in textum admisit* pus eruperit. *Heusing. quoque in nota lect. cod. Medic. et coniecturam Bosii praefert vulgatae. At vnde habuerit, cod. Medic. exhibere* eruperit, *et id probasse Bosium, equidem nescio. Nam in Ed. 2. Bosii (vti repetitum est in ed. Stau. et Fischer.) clare legitur* erumperet.] fistulae putris eruperit *Ed. Rom.* [*Ven.*] *Long.* fistule putris erumperent *Ed. Med.* fistulae putris eruperent *Ed. Arg.* fistula pus se eruperit *coniecit Oudendorp. ad Caes. B. C.* 1, 8. — *Obss. misc.* 10. *p.* 103. — 11. atque hoc priusquam. *Ita etiam MS. Mendos. Ed. Rom. Brix.* [*ant. et Ven.*] *Long.* [*Lamb. (vbi tantum, vti in Ed. Ith.*, prius, quam *commate distinctum legitur,) Bos. (cuius not. confer,) Stau. et seqq. Brem. autem verba* atque hoc — accideret, *tamquam adulterina vncis inclusit. Sed Ricklefs, lacunam hic cum aliis suspicatus, post* accideret *stellulas, lacunae signa, posuit. Mox* accederet *Ed. Ven. pro* accideret. *vid. not.*]

fistula putris eruperit. Atque antea etc.] Ed. Rom. Col. *fistulae putris eruperit.* Gifanius et Sauaro, et, e tribus, vt ait, optimae notae manuscriptis, Schoppius de arte Critica p. 63, *fistula puris.* Barthio et Loccenio probantibus. Rigaltius ad Artemidorum p. 21 laudat: *fistulae puris erumperent.* Simplicissima, eoque mihi verissima est scriptura Medicaei codicis, *pus erumperet.* Quomodo Celsus 6, 18. 2 *si pus ex iis* (vlceribus scil.) *profluit.* Et paullo post: *si pus coepit profluere.* Et lib. 5, 28. 8 *vbi adapertus est* (furunculus) *et exiit pus.* Ac dubito, an fistula ipsa, quae vlceris species est, recte dicatur *erumpere. Nasci* potius et *oriri*, et *aperiri* dicitur. Adscripserat autem, vt videtur, aliquis in ora, *fistulae* vocem: quae textui intrusa, tot discrepantibus lectionibus occasionem praebuit, quum alii aliter *puris* vocabulum, vt ei respondere, transformarent.

4 *Atque hoc priusq. et accideret*] Sic MSS. et edd. Rom. Col. ac reliquae pleraeque. Sed Grut. et quaedam aliae nonnulla inserunt, hoc modo: *Atque antea quidem morbi diuturnitatem molestе ferebat, priusquam hoc ei accideret:* (vel *accederet:*) *postquam vero in dies etc.* Quae vnde desumta sint, dicere non possum. Schottus suspicabatur intrusa a glossa, quod repugnent praecedentibus. Hoc voluit, opinor: non potuisse Atticum *morbi diuturnitatem molestе ferre*, quia *sine vllis doloribus* fuerat. Verum agnoscit ipse Nepos *dolores*, etsi non alios, quam *quos ex curatione capiebat.* Et potuere alii supervenire, cum iam *vis morbi in vnum intestinum proruperat*, ante tamen quam *per lumbos pus erumperet:* quod *extremo* demum *tempore* factum Nepos ait. Iam consilium de vita inedia finienda *quinto* ante obitum *die*, vt e cap. 22, 3 ad-

ei accideret, postquam in dies dolores accrescere, febremque [12] accessisse sensit, Agrippam generum ad se arcessiri [13] iussit et cum eo L. Cornelium Balbum, Sextumque Peducaeum. [14] Hos vt venisse vidit, in cubitum innixus: [15] quantam, in-

12. febresque *MS. Leid.* 2. *Ed. Rom. Brix. Med. Arg.* [*antiq. et Ven. Long.*] *Gebh. Gryph. Keuch.* — 13. arcessi *MS. Voss.* 1. [*Bos.* 1. 2.] *Sed* accersi *MS. Mendos. Gif. Voss.* 3. *Ed. Brix.* [*antiq.*] *Schot.* accessiri *Ed. Med. Arg.* accersiri *Ed. Rom.* [*Ven.*] *Long.* arcessiri *MS. Leid.* 2. *Ed. Gebh. Keuch. Stau. Patau.* [*Heus. Ith. Wetz. Bipont. Harl. Ricklefs. Schmied. Heinr. et sic rescripsi. v. supra ad X,* 2, 2. *inter varr. lectt. p.* 202.] arcersi *Ed. Lamb. Similis permutatio in libris scriptis et editis apud Iustin.* 18, 2, 4. — 14. [Sex q3 peduceū *Ed. ant.* Sextūq3 peduceū *Ed. Ven.* peduceum *etiam Ed. Long.*] Sex. q. peduceum *Ed. Brix. Med. Arg.* — 15. innixus. *Sic MS. Gif. Mendos. Medic.* 2. *Leid.* 2. *Voss.* 1. 3. *Ed. Rom. Paris. Brix. Med.* [*antiq. Bos.* 2. *Stau. Heus. et seqq.*] *Sed* nixus *Ed. Arg.* [*Ven. Long.*] *Lamb. Schot.*

paret, iniit. Vix igitur *prius, quam* id *ei accideret*, vt per lumbos pus erumperet. nam ab eo tempore dies aliquot superuixisse credibile est. Neque enim statim atque pus erupit, mortem adfert. Immo ob hanc ipsam rem videntur *accreuisse dolores, febresque accessisse.* Non igitur *priusquam ei accideret.* Proinde videtur omnino aliquid desiderari, ad quod ea verba referantur, quum ad sequentia vix possint. Ac facile fieri potuit, vt integer versus excideret, aut ob illud *prius τὸ antea*, tamquam idem significans, cum iis, quae proxime sequebantur, omitteretur. Quoniam tamen mihi non constat, num ea in aliquo MS. codice reperta fuerint, nil definire ausim. Praesertim quum et adiici potuerint ab aliquo, qui illa, *hoc priusquam ei accideret*, de vniuersis, quae antecedunt, acceperit, quum fortasse de *extremo* tantum *tempore* deberet. Ceterum, quod in ed. Rom. et postrema Boecleri legitur, *accederet*, mendum puto siue typographi, siue librarii. nam idem verbum paullo post sequitur.

febremque] Ed. Rom. et Grut. *febresque.* quomodo Ouidius 1 de Ponto 11, 5 *Nec dolor vllus adest, nec febribus vror anhelis.* Et passim Cyprianus, Tertullianus, Lactantius, eius aeui alii.

arcessi] Vide Pareum Lexico Critico, et Buchnerum ad Fabrum, in v. *cieo.* Ed. Rom. et Col. habent, *accersiri.* quod ex *accersi*, (sic enim Nepotem puto scripsisse,) corruptum videtur. Grutero, Gebhardo, Keuchenio placuit *τὸ arcessiri.*

Balbum] Pro quo exstat oratio Ciceronis.

5 *In cubitum innixus*] Non dubitaui, veram esse hanc librorum Gif. Schotti, ac Medic. 2 et ed. Rom. lectionem, etiam Gebhardo et Keuchenio probatam. Absorpsit in aliis praepositionem vltima proximae vocis littera; inde vulgatum illud *nixus.* Sic autem et Cicero loquitur. vide Indicem.

quit, curam diligentiamque [15] in valetudine mea tuenda hoc tempore adhibuerim, quum vos teſtes [17] habeam, nihil neceſſe eſt [18] pluribus verbis commemorare. Quibus quoniam, vt ſpero, ſatisfeci, me nihil reliqui feciſſe, [19] quod ad ſanandum me pertineret, reliquum eſt, vt egomet [20] mihi conſulam. Id vos ignorare nolui. [21] Nam
6 mihi ſtat, alere morbum definere. Namque [22] his diebus quidquid cibi potionisque ſumſi, ita

Boecl. Bos. 1. — 16. et diligent. *Ed. Brix.* [*ant.*] *Mox* valitudin. *Ed. Brix.* [*antiq. et Ven.*] — 17. nos teſtes *MS. Voſſ.* 1. 3. — 18. nihil nec. eſt. *Ita MS. Sau. Medic.* 1. 2. *Voſſ.* 1. 2. *Ed. Brix. Med.* [*ant. Bos.* 2. *Paris. Stau. Heus. et ſeqq. add. not.*] *Sed* nihil opus eſt *Ed. Arg.* [*Ven. Long.*] *Lamb. Boecl. Bos.* 1. *Pat.* nihil neceſſe *MS. Leid.* 2. *Mendos. Gif. Ed. Gebh. Keuch.* — 19. me nih. rel. feciſſe. *Sic MS. Leid.* 1. 2. *Voſſ.* 1. 3. *Ed. Rom.* [*ant. et Ven.*] *Brix. Med. Arg. Long. Gebh.* [*Bos.* 2. *Stau. (cui tamen totus locus eſt ſuſpectus,) Heus. et ſeqq.*] *Sed* nihil reliqui feci *Ed. Lamb. Schot.* nihilque reliqui feci *Ed. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Patau.* — 20. et egomet *pro* vt egomet *MS. Leid.* 2. — 21. vos — uolui *Ed. Med.* — 22. nãque *Ed. Brix.* [*Ven.*] *Tum* quicquid *Ed. Brix. et al. Statim* cibi potionisque ſumpſi *MS. Mendos. Voſſ.* 1. 3. *Ed. Brix.* [*vet. ap. Schleg. et ant. (vbi tantum ſcriptum eſt* pocionisque,) *Paris. (ap. Heuſing.)* cibi potionisque ſumſi *Ed. Tzſch. Harl.*

nihil neceſſe eſt] Sic MSS. Gif. Schotti, et vterque Medicaeus. nec aliter edidere Gebhardus et Keuchenius. Reliqui, *nihil opus eſt.* Forſan neutrum a Nepote eſt. [Sed dubitat Tzſchuck. probatque editum.] Sane Plautus ad hunc modum Captiu. 2, 2. 94 *Nihil eſt, ignotum ad eum mittere: Operam luſeris. Nihil eſt*, id eſt, nil attinet, non eſt operae pretium, non eſt opus.

me nihil reliqui feciſſe] Haec lectio eſt MS. Leid. et edd. Rom. Gothofred. Grut. Gebh. Keuch. ſed Col. Lamb. Schotti, et nuperae pleraeque, *nihil reliqui feci;* an librorum vett. auctoritate, Schottus neſcire ſe ait: qui haud dubie in ſcriptis ſuis alteram reperit. quae mutari non debet. *Satisfacere*, eſt excuſare, pacare. quo ſenſu Itali dicunt: *Io ſon ſodisfatto*, i. e. acquieſco, contentus ſum. Niſi totum illud, vna cum illis *nihil quod ad ſanandum me pertineret*, a mala manu eſt. quod valde vereor. Praeceſſit enim proxime *ſatisfeci.* ſequiturque ſtatim, *reliquum eſt.* Et iam dixerat, *magnam ſe diligentiam in valetudine ſua tuenda adhibuiſſe.* [conf. Harl. et Kappii not. Heuſing. ita explicat: *quibus* (teſtibus) *quoniam ſatisfeci* (ſcientibus,) *me nihil reliqui feciſſe.*]

6 *Quicquid cibi*] Statim MSS. Leid. et qu. edd. addita vna voce, *dehortando impedire conemini.* Non dubito, aeque ac rõ *potionisque*, a gloſſa eſſe.

produxi vitam, vt auxerim dolores ſine ſpe ſalutis. Quare a vobis peto primum, vt conſilium probetis meum: deinde, ne fruſtra dehortando conemini.[23]

XXII. Hac oratione habita, tanta conſtan- 1
tia[1] vocis atque vultus,[2] vt non ex vita, ſed ex domo in domum videretur migrare, quum quidem Agrippa eum flens, atque oſculans,[3] oraret atque obſecraret, ne ad id,[4] quod natura cogeret,[5] ipſe quoque adcelleraret:[6] et quoniam tum 2

et ego cibi potionisque ſumſi *reſcripſi. In reliquis libris deeſt* potionisque.] — 23. dehortando impedire conemini *MS. Leid.* 2.

1. conſtancia *Ed. Med.* — 2. vultus fuit *Ed. Brix. Par.* — 3. obſecrans *MS. Schopp. qui mox omittit verba:* atque obſecraret. — 4. ne ad id. *Ita MS. Leid.* 1. 2. *Voſſ.* 3. *Ed. Rom.* [*antiq. et Ven.*] *Brix. Med. Arg. Long.* [*Bos.* 2. *Stau Heus. Welz. Harl. Tzſch. Bipont. Ricklefs. Pauſl.*] *Sed* ne id *Ed. Lamb. Schot. Boecl. Bos.* 1. [*Schmied. Ante ſequens voc.* quod *ſupple* ad.] — 5. coegerat *Ed. Brix.* [*vet. apud Schlegel. qui probat, et ant. Sed* cogeret *Ed. epiſt. Cicer. Ienſon.* 1470. *Ven et rell.*] — 6. ſibi acceleraret *Ed. Brix.* [*vet. ap. Schleg. qui huic lectioni fauet; it. Ed. ar cum epp. Cic. ad Attic. et ant. cum Plutarchi vitis latine verſis, ac Ven.*] *Arg. Long. Lamb. Schot. Gebh. Boecl. Keuch. Bos.* 1. *Patau. Heus.* [*qui in longa nota vindicat probatque* ſibi, *quem datiu. caſum h. l. eſſe incommodi iudicat, prouocatque ad Sanctii Mineru. II. c.* 4. *et ad Perizon. ad illum loc. nr.* 5. *p.* 182. *denique* ſibi accelerare ad aliquid *interpretatur, cum maximo malo exitioque ſuo accelerare: Ed. Bipont. Ith. Wetz. et in ind. Bos. citatur* accelerare ſibi aliquid.] ſibi accelleraret *Ed. Med.* [*ſed* ſibi *omittunt codd., vti videtur, Stauerіani, Ed. Bos.* 2. *Stau.* [*qui contra Heuſing. disputans dubitat, num dici poſſit* ad aliquid ſibi accelerare; *nec Schmied. in Lexic. Corn. p.* 83. *ſq. illam formulam concoquere poterat, aut legendum putarat, et in ed. ſua reſcripſit,* ne id, — ipſe

1 *Oſculans*] Vt ſolebant moribundos Romani: de quo videndus Kirchmannus 1. de funer. Rom. cap. 5. Non igitur eſt, cur cum Schoppio Veriſim. 3, 8. p. 109. legamus, *obſecrans*, vt iam monuit Ernſtius. *ne ad id, quod nat. cog.*] Lambinum, qui delevit *τὸ ad*, ſequuti alii. Nos diutius exſulare paſſi non ſumus, cum etiam in excerptis MS. Leid. et Ed Rom. Col. Grut. aliisque inueniremus. Fortaſſe tamen legi debet, *id ad quod n. c.* Mox Lambinus, et poſt eum alii, *obſtinatione compreſſit.* quomodo Plautus ludent. 5, 3. 46. *Non tacebo vnquam alio pacto, niſi talento comprimor.* et Merc. 2, 3. 6. *Mihi mala res obiicitur aliqua, Bonum quae meum comprimit conſilium.* Verum reliquae, quas dixi, edd. conſtanter exhibent, *depreſſit.* An fuit, *repreſſit?* quo verbo et alibi non ſemel vſus eſt.

quoque posset temporibus supersse, se sibi suisque reseruaret: preces eius taciturna sua obsti-
3 natione depressit. [7] Sic cum biduum [8] cibo se abstinuisset, subito febris [9] decessit, leuiorque [10] morbus [11] esse coepit. Tamen propositum nihilo secius peregit. Itaque die quinto post, quam id consilium inierat, pridie Kalend. Aprilis, [12] Cn.
4 Domitio, [13] C. Sosio Coss. decessit. Elatus est in lecticula, vt ipse praescripserat, [14] sine vlla pompa funeris, comitantibus omnibus bonis, maxima vulgi frequentia. Sepultus est iuxta viam Appiam, ad quintum lapidem, in monumento Q. Caecilii, [15] auunculi sui.

quoque sibi acceleraret,) *Harl. Brem. Ricklefs. Heinr. Pauſl. et Tzſchuck. qui bene animaduertit, ſi τὸ* sibi *addatur, durius iſtud* ad *ante* id *debere abeſſe.*] — 7. depressit. *Ita etiam MS. Leid.* 2. *Voſſ.* 1. 3. *Ed. Brix.* [*antiq. et Ven.*] *Med. Arg. Long.* [*Bos.* 2. *Stau. Heus. et ſeqq.*] *Sed* compressit *Ed. Lamb. Schot. Boecl. Keuch. Bos.* 1. — 8. biduo *Ed. Keuch. Mox* abstinuisset *omiſſo τῷ* se *MS. Ernſt.* — 9. febri *Ed. Brix.* [*vet. ap. Schlegel. et ant. ac Ven.*] — 10. leuiorque — — decessit. *Aberant a MS. Mendos. Ed. Brix.* [*vetuſta ap. Schleg. et antiq.*] *Aberant etiam ab MS. Voſſ.* 3. *inde a τῷ* leuiorque *ad verba* C. Sosio. [*Sed totus locus ſeruatus eſt in Ed. Iens.* 1470. *cum epiſt. Cicer. ac Ven. et rell.*] — 11. moribus *MS. Voſſ.* 1. *Idem dein* secus *loco* secius. — 12. Aprileis *Ed. Schot.* — 13. in Domitio *MS. Voſſ.* 1. Gn. Domicio *Ed. Med. Arg. Mox* Sisio *Ed. Boecl.* — 14. prescripser. *Ed. Arg.* [*antiq.* p̄scripser. *Ed. Ven.*] *Poſt* ad quinctum *Ed. Gebh.* [apiam ad Aquintum *Ed. ant.* ppm ad Aquint. *Ed. vet. Schleg.*] — 15. Cecilii *Ed. Brix. Med. Arg.* [*ant. et Ven.*] — *In Ed. Arg. extrema hac vita additur:* TELOS. [*In Ed. Ven.* FINIS.]

[2 *Temporibus ſupereſſe*] Heusing. interpretatur, esse supra tempora, pericula, mala, neque ab iis opprimi, nec ei placet Manutii explicatio de vitae spatio. Tzschuck. id ad vitae terminos, a natura constitutos, quos egredi vel contrahere inedia tentabat Atticus, malit referre.]

3 *Leuiorque morbus*] Vide Ernstium ad cap. 21, 6.

4 *In lecticula*] Adi Kirchmann. de funer. 2, 9. *Lecticula*, scil. funebri, nobiliores et ditiores; ceteri *ſandapila* efferebantur. Add. Pignorium de servis p. 273.

vt ipſe praeſcripſerat] Ita solebant Romani. vide Kirchmannum de funer. Rom. 1, 4.

ſepultus eſt iuxta viam Appiam] De illustribus aliquot sepulcris in via Appia vide Severanum Romae subterraneae lib. 3, 11. [v. Gronou. de pec. vet. p. 16. *Fiſcher.*]

CORNELII NEPOTIS
FRAGMENTA

QVAE REPERIRI POTVERVNT

OMNIA OLIM SVMMO

ANDREAE SCHOTTI

STVDIO COLLECTA SCHOLIISQVE
ILLVSTRATA NVNC RECENSITA EMEN-
DATA ALICVBI AVCTA NOTISQVE
ILLVSTRATA

A

IOH. ANDREA BOSIO

CORNELII NEPOTIS FRAGMENTA

QVAE REPERIRI POTVERVNT

OMNIA

ANDREAE SCHOTTI

STVDIO COLLECTA NVNC PASSIM EMENDATA ET ALICVBI AVCTA

CHRONICORVM LIB. I

I. De Homero et Hesiodo inter omnes fere scriptores constitit, vtrumque ante Romam conditam vixisse, vt Cornelius Nepos in primo Chronicorum de Homero dixit, annis circiter centum et sexaginta. *A. Gell. N. A.* 17, 21, 3.

[Fragmenta multo aliter, qua verba, in Edit. Patau. laudantur. Sed non placuit eam varietatem enotare. *Fisch.*]

1 *De Homero*] Schottus edidit: *Vixit Homerus ante R. C. etc.* Verum ea non sunt ipsa Gellii, nedum Nepotis verba, sed a Schotto paullum immutata. Quomodo et in sequentibus subinde veterum scriptorum ῥήσεις aliter inflexit, aut ex iis, quae praecesserant, supplevit, alicubi et de suo addidit, quae nusquam apud illos reperire est. Quae omnia nos deinceps suo quodque loco indicabimus; ne quis pro Nepotinis accipiat, quae a Schotto inserta aut interpolata sunt. Et pleraque in ipso textu ita restituimus, vt ipsa scriptorum, vnde desumta sunt, verba, eaque ex optimis editionibus scriptisue codicibus correcta, repraesentauerimus: vt hoc loco factum est.

de Homero] De Homeri aetate plura habes in Synagoge historiarum Scaligerana, sub rege Ioas, et in animaduersion. Eusebianis ad num. 908. 965. 996 et 1003: ap. Petauium de doctrina temp. 9, 30: Vossium de Poëtis Graec. cap. 2: ac praesertim Salmasium in Plinianis, et Allatium libro de patria Homeri.

annis cir. centum et sexaginta] Sic fere omnes Latini, Apollodorum sequuti. Graeci valde inter se discrepant. de quo post Eusebium et Syncellum in chronicis, ac Synagogen Scaligeranam, Salmasius in Solinum p. 866 prolixe. Vossius multo iuniorem, et Romulo, aut Numae, aequalem facit. [Wetzel.

2 Nepoti, et Lutatio Romam placet conditam Olympiadis ſeptimae anno ſecundo. *Solin. Polyh. c. 1. ed. Salm.*

5 Archilochum Nepos Cornelius tradit Tullo Hoſtilio Romae regnante iam tunc poematis clarum et nobilem. *A. Gell. N. A. 17, 21, 8.*

4 M. Manlius Romae, qui Gallos in obſidione Capitolii obrepentes per ardua depulerat, conuictus eſt conſilium de regno occupando iniiſſe: damnatusque capitis, e ſaxo Tarpeio, vt M. Varro ait, praeceps datus eſt: vt Cornelius autem Nepos ſcriptum reliquit, verberando necatus eſt. *Gell. ibid.*

ſequentem notam adſcripſit: „Noſter varios forſan ſcriptores ſequutus variis locis varias ſententias propoſuit. Nam Freculphi Chron. tom. 1. libr. 3. c. 7. *Homerus*, inquit, *poeta in Graecia claruit, vt ait Cornelius Nepos, ante Olympiadem primam; ante vrbem conditam anno centeſimo vicesimo quarto.*"]

2 *Nepoti et Lutatio*] Etiam heic Schottus ediderat: *Roma condita Olymp. ſept. etc.* Nos ipſa Solini verba repoſuimus.

Romam conditam] Vide Panuinium in Commentar. ad 1 Faſtorum, et de tempore Romae conditae plura apud principes Chronologorum, Scaligerum lib. 5 de emend. temp. Petauium de doctrina tempor. 9, 47 et deinceps, ac parte 2 Rationarii 3, 2: itemque Caluiſium Iſagog. chronol. cap. 10: Iac. Capellum in hiſtor. ſacr. et exot. V. T. anno M. 3246: Wilh. Langium de annis Chriſti 2, 11: Reinhold. Franckenbergerum Compend. chronol. lib. 2 ſect. 2 c. 4: Aegid. Strauchium Breviar. chronolog. 4, 17: et, qui nouiſſime id argumentum diligenter perſequutus eſt, Riccioſum Chronolog. reform. lib. 4 cap. 2.

Olympiadis ſept. anno ſecundo] Sic et Polybius, antiquiſſimam Anchiſenſium tabulam ſequutus, exiſtimauit; vt e Dionyſio Halicarn. cognoſcimus. Atque hoc anno ineunte, Periodi vero Iul. 3663 vrbem conditam, cenſet quoque, pluribusque docere conatur Langius loco modo laudato. Eſi plerique Olymp. ſextae tertio quartone conditam cenſent. Verum res tota adhuc incerta eſt.

5 *Archilochum*] Clemens Alex. 1 Stromat. Simonidi coaeuum facit, aitque *iam cognitum fuiſſe poſt Olympiadem XX.* Euſebius Chronico, vtriusque meminit ad Olympiad. XXVIIII ann. 2. Alii Olympiade XXIII floruiſſe ſcribunt. Vide Voſſ. de poët. Graec. cap. 3.

4 *Manlius*] *Marci* praenomen huic *Manlio* Liuius quoque tribuit. ſed Diodorus *Aulum*, Dionyſ. Halicarn. *Titum* vocat. [conf. Liu. 5, 47, 4 et 6, 20, 12.]

Alexander Magnus Pellae oritur, vt Nepos 5
edidit, M. Fabio Ambusto, Tito Quinctio Capitolino Coss. post Romam conditam anno trecentesimo octogesimo quincto. *Solin. Polyh.* c. 40. (43.)

P. Terentius maxime familiariter vixit cum 6
Scipione Africano, et C. Laelio etc. quamuis

5 *Alexander Magnus*] Repoluimus et heic ipsa Solini verba, nam Schottus ediderat, *Alex. M. Pellae ortus M. Fabio etc.*

anno trecent. octogesimo quinto] Hunc numerum, si Salmasio credimus, omnes libri MSS. typis excusi praeferunt: antiquissimi quique plenis planisque omnibus litteris, alii numeralibus notis expressum. Delrius tamen et Grasserus ediderunt *trecent. nonagesimo nono*: vterque MSS. codd. instructus: quamquam in iis ita scriptum hoc loco se reperisse Grasserus non ait: Delrius in suis totum hunc locum non haberi testatur. Camers corrigebat *anno quadringentesimo*. quem recte refellit Delrius. Ceterum vt vulgo legitur, haud dubie in duobus illis Toletanis reperit Schottus. Alias enim varietatem scripturae adnotasset. Et tamen certum est, eo V. C. anno non modo hos, sed nullos omnino consules fuisse: rexisse vero vrbem tribunos militares consulari potestate. Quare Delrius opinabatur, negligenti librario errandi causssam fuisse, quod, cum anni 384 vltimum tribunum, M. Fabium Ambustum, sequentis anni primo, L. Quintio Capitolino coniunxisset, nouo quodam emendandi genere, anni 385 eos consules effecisset: deinde animaduerso, Ambusti Cos. collegam praenomen *Titi* habuisse, *L.* in *T.* commutatum. Salmasius, etsi coniecerat leg. anno CCCLXXXXV, Nepotemque sequutum aeram Pictoris; mauult tamen hallucinationem Solini esse, qui et alibi pro libito finxerit paria consulum, quae numquam fuere. Aliam enim lectionem vix admittere constantem hanc in omnibus libris scripturam. De tempore, quo ortus Alexander, plura Chronologi paullo ante laudati, et in Chronico suo Iac. Vsserius.

6 *P. Terentius*] Schottus edidit: *P. Terentius Scipionis Africani et C. Laelii aequalis.* Malui ego ipsa Donati, seu potius Suetonii, verba repraesentare. Integer locus sic habet: *Cum multis nobilibus familiariter vixit, sed maxime cum Scipione Africano; et C. Laelio: quibus etiam corporis gratia conciliatus existimatur. quod et ipsum Fenestella arguit, contendens vtroque maiorem natu fuisse: quamuis et Cornelius Nepos aequales omnes fuisse tradat.* Ceterum nescio cur haec Schottus e Chronicis desumta putet, cum ea, quae Donatus sequenti pagina de C. Laelio, vt opinor, ex eodem libro narrat, infra cap. 6, 1 inter *incerta* retulerit. neque credo, Nepotem tam multa de Terentio in Chronicis, exiguo libello, sed potius in *Viris illustribus*, aut alio quodam opere, dixisse. [Conf. cel. G. Sainte-Croix Examen critique des anciens Historiens d'Alexandre le Grand. ed. 2. Paris. 1804. 4. p. 693. sq. qui

Cornelius Nepos omnes aequales fuiſſe tradat. *Donatus ſ. Suet. in Vita Terentii.* [*ſed. v. Wetzel.*]

Minucius Felix c. 22. ſcit hoc Nepos et Caſſius in hiſtoria. *Fiſch.*]

[*Nepotis liber de hiſtoricis. v. Dion.* 3, 2. *Fiſch.*]

[*Conf. Tertull. Apolog.* 10. *p.* 111. *Hauerc. ſ. p.* 31. *vol.* 5. *Semler. Fiſcher.*]

[*Catulli verſicc. ap. V. D. ad A. Gellium*, 7, 18. *Fiſcher.*]

[*Hieronym. Euſeb. Chron. Can. p.* 106. *Scal.* et, vt ait, Cornelius Nepos etc. *Fiſch.*]

[*Lactant.* 1, 13, 8. Latini Nepos. *Fiſcher. Ad Lactantii loc. Nepotem citari in Chronicorum libris, in nota obſeruat Cellar.*]

CORNELII NEPOTIS EXEMPLORVM

LIB. II

1 II. A virgine Veſtale. *Fl. Chariſius lib.* 1. *Grammat.* [*p.* 119. *ed. Putſch.*]

LIB. V

2 Cornelius autem Nepos, et in libro exemplorum quinto id quoque litteris mandauit, mul-

A. Gellium nominat *un copiſte inexact de la chronique de Cornélius Népos*, et praefert Solini teſtimonium. add. eumdem p. 633. ſq.]

1 *A virgine Veſtale*] Lege, *quia non rem, ſed perſonam* (vel *quia perſonam, non rem*) *ſignificat.* Hoc enim diſcrimen paſſim eo libro inculcat; Ablatiuos ſcil. huiusmodi, ſi homo ſic vocetur, in E; ſi res, in I finire. In v. *Aedile* p. 96 edit. Putſchii: *Nomina quaecunque genitiuo ſingulari* IS *finiuntur, oportet ablatiuo ſingulari E litera terminari. A prudente, ab homine. quod ſi aditicias aliquid, per I debet dici, A prudenti conſilio.* Et paullo poſt: *Agile, ab agili, ſi de perſona dicitur, dici debet. quod ſi rem ſignificabis, ab hoc agili dici debet.* P. 97 *Cereale, ablatiuo E terminabitur, ſi homo ſit: Cereali, ſi res ſit et fructus.* Adde p. 102. 106. 108. 111. 115. 119. Quam recte autem iſta ſe habeant, docebit Voſſius de analogia 2, 11. [*Veſtali* edidit Wetzel.]

2 *Corn. Nepos*] Ipſa ſunt Gellii verba, omiſſa a Schotto, qui ſic repraeſentauit hunc locum: *Multis in Senatu placuit, vt qui captiuorum Romanorum ab Annibale redire nollent, d. c. ad An. ded. ſed ea ſententia n. pl. q. id n. v. ſuperata: il t. q. ad A. n. r. v. adeo deteſtabiles inuiſique fuerunt, vt t. v. c. n. ſ. c.*

tis in Senatu placuiſſe, vt ii, qui redire nollent, datis cuſtodibus ad Hannibalem deducerentur, ſed eam ſententiam numero plurium, quibus id non videretur, ſuperatam; eos tamen, qui ad Hannibalem non rediſſent, vsque adeo inteſtabiles inuiſosque fuiſſe, vt taedium vitae ceperint, necemque ſibi conſciuerint. *A. Gellius N. A.* 7, 18, 11.

CORNELII NEPOTIS ILLVSTRIVM VIRORVM

LIB. II

III. Subinde. *Soſipater Chariſ. l.* 2. *p.* 195. *ed. Putſchii.*

LIB. XV

Harum partum. *Ibid. p.* 114.

LIB. XVI

A fratre patruele. *Ibid. p.* 113.

inſertis alicubi, quae Gellii non erant: contra ea omiſſis, quae erant.

multis in Senatu] Habes eandem hiſtoriam et lib. 3, 32. Vide.

inteſtabiles] Sic habent edd. quas vidi. quomodo Lex XII Tabularum, tab. 7 *improbus inteſtabilisque eſto.* Et Horatius 2 Sat. 3, 181 *inteſtabilis et ſacer eſto.* Et credibile eſt, *inteſtabiles* habitos, qui fidem deſeruerant, hoſti datam. Schottus tamen edidit, *deteſtabiles.* vide, quae apud Gellium praemittuntur.

1 *Harum partum*] Vide de his et ſimilibus Voſſium de analog. 2, 14. Sed Chariſii locus aliter interpungendus eſt, quam vulgo legitur. Putſchius edidit: PARTVM. *Caeſar de analogicis.* HARVM PARTVM. *Cornelius Nepos in illuſtrium decimo quinto. Et Ennius,* IAMQVE FERE QVATVOR PARTVM. Diſtingue: PARTVM, *Caeſar de analogicis.* HARVM PARTVM, *Corn. Nepos e.* [illegible]

a fratre patruele] Verba Chariſii haec ſunt, lib. 1 Inſtit. Grammaticarum: PATRVELE. AB HOC PATRVELE. *Cornelius Nepos illuſtrium virorum libr. XVI:* A FRATRE PATRVELE, *inquit, rem neceſſitudinis, ſed perſonam oſtendat.* Quae corrupta eſſe, manifeſtum eſt. et videtur aliquid excidiſſe. Tentabam igitur: *cum non rem neceſſitudinis, ſed perſ. oſtendat.* Repetenda huc, quae modo diximus ad illa: *A Virgine Veſtale.*

INCERTA QVO LIBRO VIRORVM ILLVSTRIVM POSITA

2 Karthago antea ſpeciem habuit duplicis oppidi, quaſi aliud alterum amplecteretur. cuius interior pars Byrſa dicebatur, exterior Magalia. Huius rei teſtis eſt C. Nepos in eo libro, qui Vita Illuſtrium inſcribitur. *Seru. ad Aen.* 1, 372.

3 Propius Grammatico acceſſi. *Diomedes l.* 1. *Gram. p.* 405.

2 *Quaſi aliud alterum*] Subintell. *oppidum, als wann eine Stadt in der andern ſtünde. Aliud* pro *alterum*, ne eadem vox repetenda eſſet. Sic ſaepe Plautus et Apuleius, vt dudum eruditis obſeruatum. Florus 2, 15. 11 *Byrſa, quaſi altera civitas.*

interior pars Byrſa] *Byrſa* idem eſt, ac arx, ἀκρόπολις, quomodo Strabo vocat: et Appianus τὸ ὀχυρώτατον τῆς πόλεως. Ebr. בצרא *Boſra*, a בצר, quod *munire* eſt. Id Graeci ſuo more mutarunt in Βύρσα, nam quod de taurino corio Liuius 34, 61, Appianus Punicis, Iuſtinus 18, 5. 9 et 10 aliique narrant, dudum a cordatioribus exploſum eſt. Vide Scaligerum ad Euſebii num. 804: et πολυμαθέστατον Bochartum de coloniis Phoenicum 1, 24.

exterior Magalia] *Magalia* pro *Magaria*, quod verum nomen eſſe, Seruius et Iſidorus Orig. 15, 12 monent, dictumque a *Magar*, quod Poenorum lingua *villam* ſignificet. Nempe ab Ebr. גור vel גר eſt מגור *magûr*, habitatio, et ea nominum forma, quae Arabibus vſitatiſſima eſt, מגאר *magâr*. vide Bochart. l. c. et incomparabilis Reineſii noſtri *ἰσορύμενα* linguae Punicae cap. 8, 7. Hoc nomine vulgo quascunque caſas Afrorum adpellatas Grammatici veteres docent. Chariſii verba e lib. 1 Grammat. Inſtit. adduxit Schottus. Diomedes lib. 1 *Magalia, caſae Afrorum.* Appiano ea pars Carthaginis dicitur *μέγαρα*, qui et deſcribit. *Magaria* Plautus dixit vero nomine, Poenul. prooem. v. 86. vbi de duabus puellis Carthaginienſibus: *Cum nutrice vna periere a Magaribus.* Sic enim MSS. Palatini, Grutero teſte. Veteres edd. *Megaribus* habent, quod de loco Carthagine arboribus conſito, moenibusque munito, (quem Appianus *μέγαρα* vocari ait,) interpretatur Peritus miſcellan. 2, 1. [conf. Heyne ad Virg. Aen. I, 421 et 367.]

3 *Propius Grammatico*] Si vulgatam lectionem Diomedis ſequimur, haec Ciceronis, non Nepotis, verba fuerint. Sic enim ed. Putſchii verba Grammatici habent: PROPE, *prope me eſt, vt dicit Cicero in Piſonem,* PROXIMVS POMPEIVM SEDEBAM. *Sed et Datiuo caſu idem Cicero dixit ad Atticum,* PROPIVS GRAMMATICO ACCESSI. *Nepos in illuſtri. Salluſt.* PROXIMA CARTHAGINI LOCA. Sed locus haud dubie corruptus eſt. nam illa *Propius Gramm. acc.* nusquam hodie in *epiſtolis ad Atticum*, quod ſciam, adparent. Iſta vero lib. 1 ep. 14, cuius initium

A. Albinus, qui cum L. Lucullo conſul fuit, 4 res Romanas oratione Graeca ſcriptitauit. In eius Hiſtoriae principio ſcriptum eſt ad hanc ſententiam: *neminem ſuccenſere ſibi conuenire, ſi quid in his libris parum compoſite aut minus eleganter ſcriptum foret. Nam ſum*, inquit, *homo Romanus, natus in Latio: Graeca oratio a nobis alieniſſima eſt.* Ideoque veniam gratiamque malae exiſtimationis, ſi quid eſſet erratum, poſtulauit. Ea quum legiſſet M. Cato: *Nae tu*, inquit, *Aule, nimium nugator es, quum maluiſti culpam deprecari, quam culpa vacare. Nam petere veniam ſolemus, aut quum imprudentes errauimus, aut quum expulſi peccauimus. Tibi*, inquit, *oro te, quis perpulit, vt id committeres, quod priusquam faceres, peteres, vt ignoſceretur.* Scriptum hoc eſt in libro Cornelii Nepotis de illuſtribus

Vereor, ne putidum ſit, legimus: *Proximus Pompeio ſedebam. intellexi hominem moueri.* quamquam ibi Lambinus, Simeo Boſius et I. Gruterus emendent *proxime Pompeium.* ſed perperam, vt e Diomede colligitur. Sic igitur hunc locum diſtinguendum cenſeo: *Sed et Datiuo caſu idem Cic. dixit ad Atticum.* (ſubintellige: *Proximus Pompeio ſedebam.*) PROPIVS GRAMMATICO ACCESSI, *Nepos in illuſtribus. Salluſt.* PROXIMA etc. Atque ſic et Schottus videtur interpunxiſſe.

4 *Res Rom. orat. Graeca ſcriptitauit*] Catonis reprehenſioni reſpondet, Albinique inſtitutum tuetur Voſſius de hiſt. Graec. 1, 20: qui et tres illius ex hoc opere verſus, Priſciano laudatos, refert.

principio] Macrobius *primo.* et ſtatim: *ſi quid in illis libris.* Verum Macrobius non verba, ſed ſenſum verborum Albini retulit. Vnde mox pro illis: *Graeca oratio nobis alieniſſima eſt*, poſuit: *et eloquium Graecum a nobis alieniſſimum eſt.* forte, vt melius Graeca exprimeret.

ſum, inquit, homo Rom.] Neſcio, cur Schottus verbum *inquit* omiſerit, quod apud Gellium Macrobiumque lego.

5 *Eam cum leg.*] Macrob. *Ea cum leg.* et paullo poſt: *cum imprud. errauimus, aut cum noxam imperio compellentis admiſimus. Te, inquit, oro, quis perpulit etc. peteres, vti ignoſceretur.* Cetera quae Gellius ſubiicit, eodem Macrobio abſunt: qui non commemorat, vnde haec hauſerit. Schottus et Sauaro e libro *de Catone* deſumta putant, cuius ſupra 24, 3. 5 Nepos meminit.

[*expulſi*] leg. *impulſi. Fiſcher.*]

de illuſtribus viris] Cod. Tornaeſii addebat: *XIII.* quod non puto ſpernendum.

viris. *A. Gell. N. A.* 11, 8. *et Macrob. praef. Saturn.*

[*Fiſcher. margini h. l. adſcripſit: Hieronym. epp. f.* 116. *tom. I. Eraſmi; de ſcriptorr. eccleſ. f.* 76. 4. *tom. III.*]

CORNELII NEPOTIS

LIB. I. DE VITA CICERONIS

1 IV. Cornelius Nepos, et rerum memoriae non indiligens, et M. Ciceronis, vt qui maxime, amicus familiaris fuit: atque is tamen in primo librorum, quos de vita illius compoſuit, erraſſe videtur, quum eum ſcripſit tres et viginti annos natum primam cauſſam iudicii publici egiſſe: Sextumque Roſcium parricidii reum defendiſſe. *A. Gell. N. A.* 15, 28.

2 Fruſtra Tullium ſuſpicimus. Refert enim Cornelius Nepos, ſe praeſente, iisdem paene verbis, quibus edita eſt, eam pro Cornelio ſeditioſo Tribuno defenſionem peroratam. *Hieron. ep.* 71. [61. *Wetz. quem vid.*] *ad Pammachium, cap.* 4.

CORNELII NEPOTIS

LIB. I. EPISTOLARVM AD CICERONEM

[*Cornelius Nepos epiſtolam Alexandri ad Ariſtotelem latinam fecit. v. Durantius varr.* 2, 15. *p.* 249. *b. tom.* 3. *Theſaur. Gruter. Fiſcher.*]

1 *Amicus familiaris*] Sic edd. Gellii, quibus vtor. Schottus copulam addit, *familiarisque.*

2 *Tullius me praeſente*] Repoſui et heic verba Hieronymi. nam Schottus aliter inflexerat: *Tullius me praeſente etc. perorauit.*

Lib. I Epiſtolarum] In editione Lactantii Plantiniana, a Mich. Thomaſio, et nupera Lugdunenſi a Seruatio Gallaeo adornata, quibus in praeſenti vtor, non inuenio, quo libro epiſtolarum haec Cicero ſcripſerit. Sic enim Lactantius: *Neposque* (vel, vt alii melius, *Nepos quoque*) *Cornelius ad eun-*

V. Tantum abeſt, vt ego magiſtram eſſe putem 1
vitae Philoſophiam, beataeque vitae perfectri-
cem; vt nullis magis exiſtimem opus eſſe magi-
ſtros viuendi, quam plerisque, qui in ea disputanda verſantur. Video enim magnam partem eorum, qui in ſchola de pudore et continentia praecipiant argutiſſime, eosdem in omnium libidinum cupiditatibus viuere. *Lactant. lib.* 3. *cap.* 15, 10. *Inſtitutt. diu.*

M. TVLLII CICERONIS AD CORN. NEPOTEM

EPISTOLARVM LIB. II

Itaque noſtri, quum omnia, quae dixiſſe- 2
mus, dicta eſſent: quae facete et breuiter, et acute loquuti eſſemus, ea proprio nomine adpellari *dicta* voluerunt. *Macrob.* 2, 1. *Sat.*

AD EVMDEM EX LIBRO INCERTO

Hoc reſtiterat etiam, vt a te fictis adgrede- 3
rer donis. *Priſcian. l.* 8. *Gram. p.* 792.

dem Ciceronem ita ſcribit: Tantum abeſt etc. Nec aliter in MSS. ſuis Thomaſius legit. Sed neque Gallaeus, praeter iam laudatam, vllam hoc loco ſcripturae discrepantiam in Variis ſuis commemorat.

1 *Tantum abeſt vt magiſtram vitae*] Quae Ciceronis prolixe exagitat Lactantius lib. 3, 14 et deinceps.

vt nullis magis] De ea re plura Lactantius loco laudato. adde not. ad 25, 17. 3. [Dein *magiſtros* edidi cum Heuſing. ad h. l. atque Cellar. Heum. ac Bünemann. ad Lactant. *magiſtris* Ed. Boſ. et al.]

in ea disputanda verſantur] Sic habent edd. quas modo dixi. Quomodo Plautus prol. Menaechm. v. 50 *Vt hanc rem vobis examuſſim disputem.* Et Cicero, cum alibi, tum 1 Tuſcul. 4 *Ponere iubebam, de quo quis audire vellet: et id aut ſedens, aut ambulans disputabam.* quamquam aliter ibi legit Gebhardus in Crepundiis 1, 13 et in notis ad hunc locum Ciceronis, quae Gruterianae editioni inſertae ſunt. Schottus tamen: *in ea disputando verſantur.* haud ſcio, an praeeuntibus libris.

2 *Dicta*] Schottus, *dicteria.* quod neſcio quibus in libris invenerit. nam in optimis edd. heic et toto iſthoc capite *dicta* excuſum video. idque recte. Vno tamen loco Pontanus MS. cod. *dicteria* reponi voluit.

3 *Aggrederer donis*] *Paſſiue dixit,* ἐνεδρευθῶ, inquit Priſcia-

4 Qui habet, vltro adpetitur: qui eſt pauper, aſpernatur. *Ibid.*

5 Quid? oratorum quem huic (*ſcil. Caeſari*) antepones eorum qui nihil aliud egerunt? quis ſententiis aut acutior aut crebrior? quis verbis aut ornatior aut elegantior? *Suet. Caeſ. c.* 55.

6 Vt Tullius docet, crudelitatis increpans Caeſarem in quadam ad Nepotem epiſtola. Neque enim quidquam aliud eſt felicitas, inquit, niſi honeſtarum rerum proſperitas. Vel, vt alio modo definiam, Felicitas eſt fortuna adiutrix conſiliorum bonorum: quibus qui non vtitur, felix 7 nullo pacto eſſe poteſt. Ergo in perditis impiisque conſiliis, quibus Caeſar vſus erat, nulla potuit eſſe felicitas, feliciorque meo iudicio Camillus exſulans, quam temporibus iisdem Manlius, etiamſi, id quod cupierat, regnare potuiſſet. *Am. Marc. lib.* 21. *extr.*

8 Haec quidam veterum formidantes, cognitiones actuum variorum, ſtylis vberibus explicatas, non edidere ſuperſtites, vt in quadam ad Cornelium Nepotem epiſtola Tullius quoque teſtis reuerendus adfirmat. *Idem lib.* 26 *initio.*

nus lib. 8 Gramm. de ſignificationibus, vel generibus Verborum.

4 *Aſpernatur*] Paſſiue, ἐξουθενεῖται. Idem Cicero ex Oeconomico Xenophontis: *Homo ex eo numero hominum, qui apud nos hoc homine dignantur.* paſſiue, ἀξιοῦνται. Et Ennius: *Aſſectari ſe omnes cupiunt.* ἀκολουθεῖσθαι. Vide id genus innumera lib. 8 Priſciani: apud quem et Cicero in Antonium, lib. 11 (lege *libro* 3) *quem ipſe mentitis auſpiciis vitioſum fecerat. Mentitis,* ψευσθείσιν.

5 *Quid? oratorum*] Pro *huic* Schottus edidit *Caeſari.* quod de eo ſermo ſit. Nos verbum Nepoti vſurpatum retinendum putauimus.

6 *Vt Tullius docet etc.*] Etiam hoc in loco malui reponi ipſas Ammiani ῥήσεις, quum Schottus recidiſſet, quae illius ſunt propriae, quae tamen vel idcirco retineri debent, quod non ſatis liquet, eiusdem Nepotis an Ammiani ſint illa, *vel vt alio modo definiam,* et quae ſequuntur.

8 *Haec quidam veterum*] Schottus edidit: *Quidam vet. formidantes ea, quae ſcriptoribus hiſtoriae ſuorum temporum ſolent ſaepe fraudi eſſe, atque inuidiae, cognitiones actuum variorum ſtylis iam*

Sententiae illius Tullianae ignarus, docentis, 9
infelices esse eos, qui omnia sibi licere existimarunt. *Idem lib.* 26. *extr.*

IDEM AD ATTICVM DE NEPOTE

Nepotis epistolam expecto. Cupidus ille meo- 10
rum, qui ea quibus maxime γαυριῶ, legenda non putet? et ais μετ' ἀμύμονα: tu vero ἀμύμων, ille quidem ἄμβροτος. *Lib.* 16. *ep.* 5.

Male narras de Nepotis filio. Valde me- 11
hercule moueor, et molestе fero. Nescieram omnino, esse istum puerum. *Ep.* 14.

Hic Schottus inseruit Catonis et Attici vitas.

vberibus expl. non ed. superstites. Iugens viri alias non mali audacia! quippe non solum pro Ciceronianis venditat, quae Ciceronis non esse facile omnes perspiciunt, qui purissimi scriptoris aurum ab Ammiani luto norunt discernere: sed etiam pluscula de suo inseruit. Ammianus enim postquam dixerat, sibi *adusque confinia propioris memoriae* progresso *conuenire iam referre a notioribus pedem, vt et pericula veritati saepe contigua, et intempestiui censores declinarentur;* solum ista subiicit, quae nos heic repraesentauimus.

10 *Nepotis epistolam*] De Nepote nostro et Schoppius hunc locum accepit in paradoxum litterariis epist. 5, aitque, vnum trium millium instar esse posse. Adponemus verba eius, quoniam lucis aliquid Ciceronianis adferre queunt, et liber in paucorum manibus versatur. *Attico*, inquit, *scripserat Nepos, maximi se Ciceronis epistolas facere, vehementerque adeo cupere, vt earum epistolarum volumen edatur. Huius rei Ciceronem Atticus certiorem faciens, ei gratulandum duxit, quum tanti a Nepote fieret, qui praesertim vnus omnium elegantissime scriberet, et ab ipso Cicerone alter esset, velut ab Achille Aiax, qui Homero describi solet fortissimus.* Τῶν ἄλλων Δαναῶν μετ' ἀμύμονα Πηλείωνα. *Ex Graecorum aliis post inculpabilem Achillem. Respondet ergo Cicero, permirum sibi videri, suas a Nepote expeti, quem tam elegantis ac fastidiosi iudicii esse comperisset, vt etiam illa, de quibus ipse maxime sibi placeret, aspernaretur. Ceterum non se, sed Atticum esse illum, qui cum Achille comparari debeat, omnique reprehensione vacet. Nepotem vero prorsus in Latine scribendo diuinum esse, eoque incomparabilem.* [conf. Turnebi aduerss. 9, 22. *Fischer.*]

11 *Male narras*] Vix dubito, haec ad eumdem Nepotem pertinere, ad quem praecedens locus: non autem ad Caecilium aliquem, vt Schotto in mentem venit.

CORNELII NEPOTIS FRAGMENTA

INCERTA PARTIM QVO LIBRO POSITA PARTIM QVIBVS VERBIS CONCEPTA

1 VI. Nepos auctore certo comperiſſe ſe ait, C. Laelium quondam in Putcolano Kalend. Martiis admonitum ab vxore, temporius vt discumberet, petiiſſe ab ea ne interpellaretur: ſerius tandem ingreſſum triclinium dixiſſe, non ſaepe in ſcribendo magis ſucceſſiſſe ſibi: deinde rogatum, ſcripta illa proferret, pronuntiaſſe verſus qui ſunt in ἑαυτοντιμωρουμένῳ: [IV, 4, 1.] *Satis pol proterue me Syri promiſſa huc induxerunt.* Donat. vel Sueton. in Vita Terent. c. 3.

2 L. Otacilius Pilitus Rhetoricam profeſſus, Cn. Pompeium Magnum docuit; patris eius res geſtas, nec minus ipſius, compluribus libris expoſuit: primus omnium libertinorum, vt Cornelius Nepos opinatur, ſcribere hiſtoriam orſus, non niſi ab honeſtiſſimo quoque ſcribi ſolitam. *Sueton. de claris rhet. c.* 3.

3 Cornelius Nepos in libello, quo diſtinguit

1 *Temperius vt discumberet*] Editi omnes, *temporius.* quo quum Ouidius et Columella quoque vtantur, id retinendum cenſeo. Nepotis aeuo ſicuti non dicebant *tempere*, ſed *tempore*; ita nec *temperius*, ſed *temporius* extuliſſe credi par eſt. [v. Schott. ad Senec. p. 643. tom. 3. Manut. ad Cicer. 9. epiſt. 16, 20. *Fiſcher.* — *temperius* dedit Heuſing. ac laudavit Heinſ. et Burmann. ad Ouid. IIII. metamorph. 198.]

2 *L. Otacilius Pilitus*] Ediderat hunc locum Schottus mutilate: *L. Otac. Pil. primus o. l. ſcribere hiſt. orſus, n. n. ab h. q. ſcr. ſolitam. Cn. enim Pompeii M. quem docuit, patrisque eius res geſtas compl. exp.* Vides, nonnulla immutata, quaedam et transpoſita ab eo eſſe, quae nos e Suetonio reſtituimus.

3 *Corn. Nepos*] Etiam hoc loco integra Suetonii verba repoſui; cum Schottus, omiſſis prioribus, tantummodo exhibuiſſet poſteriora, h. m. *Corn. Nepos litteratos quidem vulgo appellari ait etc.* [Wetzel. cum Caſaubono ex Bongarſii cod. locum emendante, edidit: *Cornelius Nepos libello quodam diſtinguit litteratum ab erudito: litteratos quidem vulgo appellari* etc. et in fin. poſt τὸ *nominentur* addit: *eosdem litteratos vocitatos.* — Compara Cicer. diuin. 1, 18 et de

litteratum ab erudito, litteratos vulgo quidem adpellari ait eos, qui aliquid diligenter et acute scienterque possint aut dicere aut scribere: ceterum proprie sic adpellandos poetarum interpretes, qui a Graecis γραμματικοὶ nominentur. *Suet. de illustr. Gram. cap.* 4.

VII. Praeter Physicos, Homerumque, qui vniversum orbem mari circumfusum esse dixerunt, Cornelius Nepos, vt recentior, ita auctoritate certior [tradit]: testem autem rei Q. Metellum Celerem adiicit, eumque ita retulisse commemorat. Quum Galliis proconsul praeesset, Indos 1 2

Orat. 1, 42, 1. ab eod. Wetzelio laudatum.]

litteratos quidem] De posterioribus Suetonii verbis facile adsentior, legendum *litteratores vocitatos;* neque Nepotis ea esse, sed ad Messalam pertinere. Id enim docent, quae proxime subiiciuntur. Quamquam et legi potest: *Eosdem litteratores vocitat Messala* (vel *M. Messala*) *Coruinus.* Sed ἐπιγραφὴν libelli Suetoniani nollem in dubium vocatam. Nam plane eodem modo Plutarchus suorum vni titulum fecit, πῶς ἄν τις διακρίνειε τὸν κόλακα τοῦ φίλου. Vt similes aliorum inscriptiones nunc taceam.

γραμματικοὶ] Sic reiecipsi editiones Suetonii recentiores sequutus. et poscere videbatur additum *Graecorum* nomen. nam Schottus Latinis litteris nomen id expressit.

1 *Vt recentior, ita auctoritate certior; tradit*] Sic in scriptis libris reperit Vossius. Vulgo editur: *vt rec. auctoritate, sic certior tradit.* Vossius vtrumque aeque ineptum existimat, legitque *vt recentior auctor, ita certior.* Atque sic fere Plinius 6, 27 *Dionysium terrarum orbis situs recentissimum auctorem.* Tacitus Agric. 10, 3 *Liuius veterum, Fabius Rusticus recentium eloquentissimi auctores.* τὸ *tradit* forsan e Plinio huc intrusum est. quomodo et plurale *tradunt* infra comm. 8 insertum. Sic autem eopse loco Plinius: *Nepos Cornelius auctor est, Eudoxum quendam etc.* Vide s. 4.

Indos quosdam] De veris siue Asiaticis plerique accipiunt eorum, qui iam olim totum terrarum orbem circumnauigatum volunt. Quibus facile largior, non modo Melam Pliniumque, sed etiam Nepotem, ipsumque fortasse Metellum, eos pro veris habuisse. Sed vt ex orientali India, siue per Aethiopicum, siue, quod plerisque placere video, per Septentrionalem Oceanum ad Germaniae littora nauigasse credam, nondum adduci possum: qui sciam, etiam hodie, aut impossibile, aut saltem difficillimum esse, per Septentrionem in Indiam enauigare; in Africa vero exteriori ne vnius quidem littoris, aut promontorii, aut montis, nedum vrbis prouinciaeue apud Strabonem aliosque veterum men-

quosdam a rege Baetorum dono sibi datos: vnde in eas terras deuenissent, requirendo, cognouisse, vi tempestatum ex Indicis aequoribus abreptos, emensosque, quae intererant, tandem in Germaniae littora exiisse. *Mela lib.* 3. *c.* 5. *fin. et Plin. N. H.* 2, 67.

3 Largitudo. *Charis. l.* 1. *c.* 78.

4 Eudoxus quidam, auorum nostrorum temporibus, quum Lathurum, regem Alexandriae, pro-

tionem fieri: immo adhuc Ptolemaei aetate creditum, Asiam vltra mare Indicum Africae cohaerere. Sed de ea re plura nos alibi. Cornelius Wietsliet-tus constanter tenebat, *Indos hosce non ex vltimis Orientis aut Occidentis partibus, sed ex Laboratoris, Estotilandiae, aut vicinis terris venisse;* ea quidem fiducia, vt confideret *fecum sensurum, quicunque climatis rationem*, et, quae de illis terris narrantur, *expenderit*. Sed ei obiicit Pontanus in descriptione chorograph. Daniae p. 764, totam illam borealem plagam olim late peruiam creditam, et has terras, aeque ac reliquam Americam, veteribus plane incognitas fuisse. Verum etsi terrae aut nullae illic esse crederentur, aut ignotae essent: non tamen eo efficitur, nullos inde incolas ad littora Germaniae tempestatibus abripi potuisse. Potius illud obiecerim, non videri tum eas regiones habitatas. Vossius Indis similes intelligi vult, arbitraturque, veros fuisse Britannos, glasto fucatis corporibus Aethiopum colorem imitantes: quis nondum noto isthoc Britannorum more, Metello pro Indis obtrusi sint.

a rege Baetorum] *Baetorum* nomen ex optimis aliquot codicibus Melae restituit Vossius; quum in aliis legeretur *Boiorum, Botorum, Lydorum*, et in editis plerisque, vt est apud Plinium, *Sueuorum. Baetos* autem interpretatur Batauos, ab agro *Betua* vel *Battua* nomen adeptos, quos et Strabo Βάτους vocet: atque sic eos adpellari, ait, etiam in lapide in Batauia inuento, vbi *cohortis Baetorum* sub Imp. Antonino fit mentio. Fortassis et apud Strabonem Βαίτοι rescribi debent. *Boiis*, vt recte Vossius monet, nullus heic locus, quum toti sint mediterranei: *Sueuos* libri respuunt; Plinius autem lib. 2, 67, vt solet, pro *Bactis*, ignoto sibi, vt videtur, nomine, eos suppossuit. [Sed Harduino ad l. Plin. displicet litura Vossiana.]

3 *Largitudo*] Verba Charisii: LARGITVDO *nusquam inuenitur, nisi apud Nepotem.*

4 *Eudoxus quidam*] Apud Martianum malebam olim, *Idem Corn. posuit, captos Indos per Germ. nauigantes.* Quod neque nunc displicet. Keuchenio tamen durissimum videbatur. Vellem caussam adiecisset. Forsan τὸ *posuit* ei non placebat. Atqui sic etiam alii illius aeui loquuti. Priscianus lib. 6. INCVS *etiam* INCVDES] *quod ponit Nonius Marcellus de doct. indagine.* lib. 10. *Nonius Marcellus sic ponit:* SAPIVI pro SAPVI. Et quid dico, illius aeui? Purissimi ab hoc loquendi modo non abhorrent. Noster 16, 3. 1. *seiunctum ab*

fugeret, Arabico sinu egressus, per hoc pelagus, vt Nepos adfirmat, Gades vsque peruectus est. *Mela* 3, 9. *et Plin.* 3, 67. *et Capella l.* 6.

Paphlagonia insignis loco Heneto, a quo, vt 5
Cornelius Nepos perhibet, Paphlagones in Italiam transuecti, mox Veneti sunt nominati. *Solin. c.* 44. *et Plin.* 6, 2. [*conf. Heyn. ad Virg. Aen. I. excurs. VII.*]

Fauces Oceani T. Liuius, ac Nepos Cornelius latitudinis tradiderunt, vbi minimum, VII M. pass. vbi vero plurimum X M. *Plin. lib.* 3. *prooem.* 6

Melpum opulentia praecipuum, quod ab Insubribus, et Boiis, et Senonibus deletum esse eo die, quo Camillus Veios ceperit, Cornelius Nepos tradidit. *Plin.* 3, 17. 7

Vltra Aquileiam VI M. pass. Formio amnis, 8
ab Rauenna CLXXXIX pass. antiquus Italiae auctus terminus, nunc vero Istriae: quam cogno-

re posita. vbi vid. not. Seneca Suasor. 6. extrema: *Solent Scholastici declamatores ponere, Deliberat Cicero etc.* idem suas. 1. *Eleganter in C. Cassii epistola positum.* Controu. 1. *Durum sensum videbatur non pure posuisse in narratione.* Controu. 12. *Haec subinde refero, quod aeque vitandarum rerum exempla ponenda sunt, quam sequendarum.* Quinctilianus 2, 17. *Ponuntur hae quoque in* 2 *Ciceronis libro de oratore contradictiones.* Plinius 32, 11. *His additimus apud Ouidium posita nomina.* Neque refugit priscis puritate atque elegantia dictionis aequiparandus, Aug. Buchnerus, cuius ista sunt in commentario nondum edito ad Agricolam Taciti cap. 5 *Confirmat coniecturam nostram, quod infra c.* 18. *ponit*, EOQVE INITIO etc. [De lectione *Lathurum* v. Heusinger. qui etiam adnotat, *profugere* cum casu quarto dictum quoque a Curtio 10, 2, 20. et ab Anton. ad Cicer. lib. 10. Attic. 8. p. 154. vbi vid. Graeu.]

per hoc pelagus] *Africum* addit Schottus. et mox edidit *profectus est.* Vtrumque libris reclamantibus.

5 *Paphlagonia*] Mutilate Schottus: *ab Heneto Paphlagones.*

6 *Vbi minimum*] MS. codex Chifletii: *vbi minus.*

7 *Quo die Camillus Veios*] Pro *tradidit* Schottus edidit *tradit.* [Liu. 5, 21.]

8 *CLXXXIX pass.*] Sic Dalechampius edidit. Schottus autem et Latius: *CLXXXIX M. pass.* Et mox: *antiquus auctae Italiae terminus.* Statim *trò tradunt* afuit a duobus MSS. et recte.

minatam a flumine Iſtro in Hadriam effluente a Danubio amne, eidemque Iſtro ex aduerſo Padi fauces, contrario eorum percuſſu mari interiecto dulceſcente, plerique dixere falſo, et Nepos [Cornelius] etiam Padi accola. *Plin.* 3, 18. *f.* 22.

1 VIII. Alpes in longitudinem X M. paſſ. patere a ſupero mari ad inferum, Caelius tradit: Timagenes XX M. paſſ. deductis in latitudinem, Cornelius Nepos C M.: T. Liuius tria M. ſtadiorum: vterque diuerſis in locis. *Plin.* 3, 19. *f.* 23.

2 Inter duos Bosporos, Thracium et Cimmerium, directo curſu, vt auctor eſt Polybius, Io M. paſſuum interſunt. Circuitu vero totius Ponti vicies ſemel centena quinquaginta M. vt auctor eſt Varro, et fere veteres. Nepos Cornelius trecenta millia quinquaginta adiicit. *Plin.* 4, 12. *f.* 24.

3 In ora Oceani, colonia Auguſti, Iulia Conſtantia etc. et ab ea XXXII M. paſſ. colonia a Claudio Caeſare facta, Lixos. Ibi regia Antaei, certamenque cum Hercule, et Heſperidum Horti etc. Exſtat in ea et ara Herculis, nec praeter oleaſtros aliud ex narrato illo aurifero nemore. Minus profecto mirentur portentoſa Graeciae

plerique dixere falſo] Sic et e ſuis legebat Pintianus, adſtipulante etiam Chifletiano: a quo mox *Cornelii* nomen aberat. In alio fuit, *ex aduerſo Padi faucibus*. Forſan legendum eſt, *exaduerſus Padi fauces*. quo loquendi modo Nepos, aliique vſi. vide ad 2, 3. 4. Paullo ante in omnibus editionibus inuenio, *e Danubio amne*. nec ſcripti variant. [conf. Wetzel.]

1 *In longitudinem*] Sic editum apud Plinium. Schottus tamen, *in longitudine*.

XX M. paſſ.] Atque ſic et edd. Plinii interpungunt. *XXII M. paſſ. deductis in latit.*

2 *Io M. paſſuum*] Haec quoque omnium quas vidi editionum lectio eſt. Schottus, et reliqui dederant CIↃ. niſi operarum lapſus eſt.

3 *In ora Oceani*] Ediderat Schottus: *Minus prof. mir. Gr. mendacia de hortis Heſperidum, et amne Lixo prodita etc.* Atqui Plinius non de his ſolis loquitur: ſed de aliis etiam, de quibus praeceſſerat. Quare quae ex iis neceſſaria videbantur, praemiſimus.

mendacia, de iis et amne Lixo prodita, qui cogitent, noſtros nuper paullo minus monſtrifica quaedam de iisdem tradidiſſe: praeualidam hanc vrbem, maioremque Carthagine magna; praeterea ex aduerſo eius ſitam, et prope immenſo tractu ab Tingi: quaeque alia Cornelius Nepos auidiſſime credidit. *Plin.* 5, 1.

Aliqui inter Pontum et Caſpium mare 4
CCCLXXV M. paſſ. non amplius intereſſe tradiderunt: Cornelius Nepos CCL M. *Plin.* 6, 11. *ſ.* 12.

Polybius in extrema Mauritania contra mon- 5
tem Atlantem a terra ſtadia octo abeſſe prodidit Cernen. Nepos Cornelius ex aduerſo maxime Carthaginis a continente paſſus mille: non ampliorem circuitu duobus millibus. *Plin.* 6, 31. *ſ.* 36.

Nepos Cornelius, qui Diui Auguſti princi- 6
patu obiit: Me, inquit, iuuene violacea purpura

hanc vrbem] *Lixon.* nam de *Cerne* mox lib. 6, 50. Carthagini quoque obiacere ſupra Plinius: *A Claudio Caeſare colonia facta Lixos: vel fabuloſiſſime ab antiquis narrata. Ibi regia Antaei, certamenque cum Hercule, et Heſperidum horti. Affunditur autem huic aeſtuarium e mari, flexuoſo meatu, in quo Draconis cuſtodiae inſtar fuiſſe nunc interpretantur. Exſtat in inſula et ara Herculis: nec praeter oleaſtros aliud ex narrato illo aurifero nemore.*

4 *Corn. Nepos CCL M.*] Hoc Pintianus concinnius cenſet, ne ſit tanta in numero differentia inter Nepotem et ceteros auctores. Quare et nos ita reſcripſimus; nam vulgo erat, *CL M.*

5 *Ex aduerſo Carthaginis*] Sic et Hanno, e quo Iſ. Voſſius in notis ad Scylacem p. 24. Cornelium hanc depromſiſſe cenſet: *ἐκτεμαιόμεθα αὐτὴν ἐκ τῦ περίπλυ κατ' εὐθὺ κεῖσθαι Καρχηδόνος.* Atque ſic et Palaephatum 32. interpretatur Voſſius, quum ait, *Κερναίας*, (ſic enim legi volunt pro *Κυρηναίας*,) Libyam arare *κατὰ Καρχηδόνα.* quamquam alibi (in not. ad Melae 2, 7) putat, Palaephatum ac Diodorum item Siculum, confudiſſe *Cernen* cum *Cercinna*, perperam acceptis Hannonis verbis: *κατ' εὐθὺ* autem exponit, *in eodem parallelo*; ſed negat, ipſum Hannonem ſic ſenſiſſe. Vtcumque ſit, *ex aduerſo Carthaginis* non poteſt ita accipi, ac ſi Cernen intra columnas Herculis prope Carthaginem in ipſo ſinu ſitam exiſtimarit.

6 *Violacea purpura*] De variis purpurae generibus poſt

vigebat, cuius libra denariis centum venibat; nec multo post rubra Tarentina. Huic succesſit dibapha Tyria, quae in libras denariis mille non poterat emi. Hac P. Lentulus Spinther, Aedilis Curulis, primus in praetexta vſus improbatur: qua purpura quis non iam, inquit, tricliniaria facit? *Plin.* 6, 39. *f.* 63.

7 Onychem etiam tum in Arabiae montibus, nec vsquam aliubi naſci putauere noſtri veteres; Sudines, in Germania, potoriis vaſis inde factis primum, dein pedibus lectorum ſellisque: Cornelius Nepos tradit magno fuiſſe miraculo, quum P. Lentulus Spinther amphoras ex eo et vrceos

Plinium, Caelium, Bayſium, alios, adcurate Salmaſius in notis ad Tertullianum de Pallio, et Octau. Ferrarius in de Re Veſtiaria, praecipue lib. 2 cap. 7. qui videri poſſunt.

improbatur] Sic MS. Vulgati: *improbabatur*, quod video ſummos viros non improbaſſe. Mox Schottus ediderat, *nam purpura quis non, inquit, triclinaria facit?* Nos Pliniana repoſuimus, quae et viri docti, quos modo laudauimus, non aliter laudant. *Tricliniaria* vero Salmaſius ait eſſe accubitalia, quibus accubita vel lecti triclinares ſternuntur, in not. ad Tertull. p. 175.

7 *Nec vsquam aliubi*] Sic editum in Plinio. quod mutari non debuit. paſſim enim Plinius ea voce vtitur. Schottus tamen habet *alibi*. Et mox, *ſed in Germ. put. vaſis in f. primum.* At longe aliter edd. Dalech. et Latii: *putauere noſtri veteres: Sudines in Germania. Potoriis etc.* Alius legebat: *veteres. In Germania tamen apud Sudines reperitur. Potorius etc.* Nimis id quidem audacter. Mihi placet emendatio Salmaſii in Exerc. Plin. p. 558 *Sudines et in Carmania.* Nam paullo poſt idem Plinius de Alabaſtrite, quem eundem onychi facit: *Naſcitur probatiſſimus in Carmania.* Et lib. 37, 2 de gemma onyche: *In gemmam transfilit ex lapide Carmaniae. Sudines dicit in gemma eſſe candorem etc.* Nos ſcriptorum codd. lectionem repraeſentauimus. Dalechampio laudatorum. In Voſſiano mox fuit, *Nepos Cornelius tradidit, magno fuiſſe miraculo.* [*Sudines*, (qui eſt vetus ſcriptor, cuius Plinius alibi mentionem fecit,) *in Germania, potoriis vaſis inde factis primum, dein* etc. cum Harduino ad Plin. et Heuſingero ac Wetzel. ad noſtrum locum reſcripſi. At Stau. in ed. 3. repoſuit *Sudines in Carmania.* v. Salmaſ. Exerc. Plin. p. 396. ed. nouiſſ. *Fiſcher.* adſcripſit in marg. „*Carmania* leg. Cruqu. ad Horat. 4, 12, 17. p. 242. b.“ Boſius et Stau. in ed. 1. et 2. dederunt *ſed et in Germania potoriis et primum vaſis inde factis, dein* etc. Kappius legere iubet *ſed et in Carmania.*]

magnitudine cadorum oſtendiſſet: poſt quinquennium deinde, triginta duorum pedum longitudine columnas vidiſſe ſe. *Plin.* 36, 7. *ſ.* 12.

IX. Νέπως δὲ Κορνήλιος ἐχ ὑπὸ γήρως, φησὶν, ἐδὲ 1
νόσε παραλλάξαι τὸν Λέκελλον, ἀλλὰ Φαρμάκοις
ὑπό τινος τῶν ἀπελευθέρων Καλλισθένες διαφθαρέν-
τα. Τὰ δὲ Φάρμακα δοθῆναι μὲν, ὡς ἀγαπῶτο
μᾶλλον ὁ Καλλισθένης ὑπ' αὐτῦ, τοιαύτην ἔχειν
δοκοῦντα τὴν δύναμιν· ἐκπῆσαι δὲ καὶ καταλύσαι τὸν
λογισμὸν, ὥστ' ἔτι ζῶντος αὐτῦ, τὴν οὐσίαν διοικεῖν
τὸν ἀδελφόν. *Plutarch. in Lucullo extr.* [*p.* 520.
E. ſ. opp. tom. 1. *p.* 344. *tom.* 3. *Tubing. Fiſcher.*]

Cornelius Nepos ait: non ſenio, neque morbo alienata mente fuiſſe Lucullum, ſed a quodam liberto Calliſthene venenis corruptum. Datum autem eſſe venenum, vt Calliſthenes impenſius ab eo diligeretur, quod eiusmodi vi pollere id putaret. Ita vero alienaſſe et ſoluiſſe mentem eius, vt adhuc viuentis facultates frater procuraret.

Καίτοι Νέπως ὁ Κορνήλιος φησὶν, οὐ Κρᾶσσε, 2
Βρύτε δὲ θριαμβεύσαντος ἀπὸ Λυσιτανῶν θυγατέρα
γῆμαι Γαΐον. *Plut. in Tib. Graccho.* [*p.* 834. *C.*
Opp. tom. I. c. 21. *p.* 227. *ſ. tom.* 5. *Tub. Fiſch.*]

Cornelius Nepos non Craſſi, ſed Bruti, eius qui de Luſitanis triumphauit, filiam nuptum Caio datam, ait.

Ἀννίβα δὲ τῶν μὲν ἄλλων ἐλάχιστος ἦν λόγος, 3
Μάρκελλον δὲ πεπτωκέναι πυθόμενος, αὐτὸς ἐξέδρα-
μεν ἐπὶ τὸν τόπον. καὶ τῷ νεκρῷ παραστὰς, καὶ πο-

magnit. cador.] Sic MSS. At ed. Dal. et Latii: *Chiorum magnit. cadorum*, praeeunte Hermolao Barbaro, ſuffragante τῷ πάνυ Gronouio, qui videndus ad hunc Plinii locum. Fuit etiam in quibusd. libb. *columnam*, pro *columnas*, magisque placet.

1 Τὰ δὲ Φάρμακα etc.] Neſcio, cur haec Schottus omiſerit, quum et ipſa Nepotis ſint.

λὺν χρόνον τήν τε ῥώμην τῶ σώματος καταμαθὼν καὶ τὸ εἶδος, ἔτε φωνὴν ἀφῆκεν ὑπερήφανον, ἔτε ἀπ' ὄψεως τὸ χαῖρον, ὡς ἄν τις ἐργώδη πολέμιον καὶ βαρὺν ἀπεκτονὼς, ἐξέφηνεν. ἀλλ' ἐπιθαυμάσας τὸ παράλογον τὸ τελευτῆς, τὸν μὲν δακτύλιον ἀφείλετο, τὸ δὲ σῶμα κοσμήσας πρέποντι κόσμω καὶ περισείλας ἐντίμως ἔκαυσε, καὶ τὰ λείψανα συνθεὶς εἰς κάλπην ἀργυρᾶν, καὶ χρυσᾶν ἐμβαλὼν στέφανον, ἀπ-
4 έστειλε πρὸς τὸν υἱόν. Τῶν δὲ Νομάδων τινὲς περιτυχόντες τοῖς κομίζουσιν, ὥρμησαν ἀφαιρεῖσθαι τὸ τεῦχος. Ἀντιλαμβανομένων δὲ ἐκείνων, ἐκβιαζόμενοι,
5 καὶ μαχόμενοι διέῤῥιψαν τὰ ὀστᾶ. Πυθόμενος δὲ Ἀννίβας καὶ πρὸς τὲς παρόντας εἶπὼν, ὡδὲν ἄρα δυνατὸν γενέσθαι ἄκοντος θεῦ, τοῖς μὲν Νομάσιν ἐπέθηκε δίκην, ἐκ ἔτι δὲ κομιδῆς ἢ συλλογῆς τῶν λειψάνων ἐφρόντισεν· ὡς δὴ κατὰ θεόν τινα καὶ τῆς τελευτῆς καὶ τῆς ἀταφίας παραλόγως ἔτω τῷ Μαρ-
6 κέλλῳ γενομένης. Ταῦτα μὲν ἔν οἱ περὶ Κορνήλιον Νέπωτα καὶ Οὐαλέριον Μάξιμον ἱςορήκασι. Λίβιος δὲ καὶ Καῖσαρ ὁ σεβασὸς κομισθῆναι τὴν ὑδρίαν πρὸς τὸν υἱὸν εἰρήκασι, καὶ ταφῆναι λαμπρῶς. *Plut. in Marcello*, [c. 30. *p.* 331. *tom.* 2. *Tubing. Fischer.*]

3 Τὸ παράλογον τὸ τελευτῆς] Apud Plutarchum in edd. Pariſ. et Francof. excuſum invenio τῆς τελευτῆς. nec discrepant MSS. quorum variae in editionibus illis ſubiiciuntur.

χρυσᾶν στέφανον] De more coronas aureas mortuis imponendi plura habes in Indice v. *corona*. Apud Valerium non opus pro *laurea* reponere *auream*. quamquam et Freinshemio ſic viſum, ad Curtii 5, 13. 31. Neque neceſſe eſt, in codice Valerii, quem Plutarchus legit, ſic fuiſſe ſcriptum, vti quidem nuper vir doctus ad hunc Valerii locum cenſebat. Nam ille de corona cadaueri impoſita, cum eoque combuſta; Plutarchus autem de ea, quae reliquiis ad filium deſtinatis ſuperimpoſita eſt, loquitur. Neque ſatis conſtat, an Plutarchus, vt viri docti volunt, ad ea reſpexerit, quae Valerius 5, 1 ext. 6 de funere Marcelli retulit. Nam ea pauciora ſunt, quam vt a Plutarcho heic laudata videri queant. niſi dicas ſolum hodie Valeriani operis epitomen ſuperesſe: in quam ſententiam Voſſium de hiſtor. Lat. 1, 23 propendiſſe video. Sed et apud Plutarchum heic MS. codex Vulcobianus Οὐατώριον, alius Οὐετέριον, habuit: quod poſterius an heic reponi debeat, diſpiciant doctiores: quamquam non ignoro, Valerium Max. alibi Plutarcho fuiſſe laudatum.

Hannibal vero quum reliquos minimi faceret, Marcellum cecidisse audito, ipse ad locum accurrit: cadauerique adsistiens, diuque corporis robur et formam contemplatus, neque superbam vllam emisit vocem, neque vultu laetitiam, (vt consentaneum erat eum, qui tam molestum et grauem hostem interfecisset,) prae se tulit; sed inopinatum viri exitum miratus, annulum ei abstulit, corpus digno habitu ornatum, vestibusque decentibus amictum cremauit; reliquias in vrnam argenteam lectas, aurea superaddita corona, ad filium misit. Sed quidam Numidae, cum in ferentes ea incidissent, adimere vi conati sunt: illis reluctantibus, ac vim vi repellentibus, ossa disiecta sunt. Hannibal, hoc audito, ad eos, qui aderant, Nihil, inquit, vtique diis inuitis fieri potest: sumtoque de Numidis supplicio, nullam praeterea de Marcelli reliquiis colligendis curam habuit: vt qui, dei alicuius numine Marcello hunc exitum vitae, et sepulturae priuationem ita praeter omnium opinionem euenisse, crederet. Haec Cornelius Nepos et Valerius Maximus narrant. Liuius et Augustus Caesar, perlatam ad filium Marcelli vrnam, et honorifice sepultas eius reliquias perhibent.

Ἀννίβαν δὲ Μάρκελλος, ὡς μὲν οἱ περὶ Πολύβιον λέγουσιν, ἐδὲ ἅπαξ ἐνίκησεν, ἀλλ' ἀήττητος αὐτῷ δοκεῖ διαγενέσθαι μέχρι Σκιπίωνος· ἡμεῖς δὲ Λιβίῳ, Καίσαρι καὶ Νέπωτι, καὶ τῶν Ἑλληνικῶν τῷ βασιλεῖ Ἰόβᾳ πιστεύομεν, ἥττας τινὰς καὶ τροπὰς ὑπὸ Μαρκέλλε τῶν σὺν Ἀννίβᾳ γενέσθαι. *Plut. in compar. cum Marcello,* [c. 1. *p.* 554. *tom.* 2. *Tubing. Fisch.*] 7

7 Καὶ Νέπωτι] Mirum, a Nepote hoc fuisse litteris consignatum, quum supra 23, 5 et 6 inuictum Hannibalem faciat. [At Marcellus non tam ipsum Hannibalem, quam aliquas eius copias, in fugam vertit, adnotante Heusingero.]

Hannibalem Marcellus, vt Polybius narrat, ne semel quidem vicit, sed inuictus hic vir fuisse videtur vsque ad Scipionem. Nos autem Liuio, et Caesari, et Nepoti, et ex Graecis scriptoribus regi Iubae credimus, aliquotiens Hannibalem a Marcello victum, et in fugam versum esse.

1 X. Cornelius Nepos, qui Diui Augusti principatu obiit, quum scriberet, turdos paullo ante coeptos saginari, addidit, ciconias magis placere, quam grues: quum haec nunc ales inter primas expetatur, illam vero nemo velit adtigisse. *Plin.* 10, 23. *f.* 30.

2 Apud antiquos piscium nobilissimus habitus acipenser etc. Postea praecipuam auctoritatem fuisse lupo et asellis, Cornelius Nepos, et Laberius, poëta mimorum, tradidere. *Plin.* 9, 17. *f.* 28.

3 Magnitudo loto arbori, quae piro: quamquam Nepos Cornelius breuem tradat etc. Vinum quoque exprimitur illi, simile mulso, quod vltra denos dies negat durare idem Nepos; baccasque contusas cum alica ad cibos dolio condi. *Plin.* 13, 17. *f.* 32.

4 Scandula contectam fuisse Romam vsque ad

1 *Turdos coeptos saginari*] De turdis et earum saginatione ac pretio plura Lud. Nonnius de re cibaria 2, 29. qui et c. 32 pluscula de grubus suppeditabit.

ciconias magis placere] Pro *tetigisse* apud Plinium inuenio *attigisse*.

2 *Apud antiquos*] Etiam hunc locum mutilauerat Schottus, inserta quoque vocula, hunc in modum: *Praecipuam olim auctoritatem fuisse lupo etc.* [*Lupus* nobis *Hecht.*]

Laberius, poëta mimorum] Vide Vossium de Poëtis Lat. cap. 1.

3 *Loto arbori*] De vtrisque fuse Salmasius in Plinianis. Mox MS. Chisl. *breuem tradit.* Pro *illi* Schottus *huic*, alii *illo*, non male. Dein quidam, *vltra duos dies.* Idem Schottus omisit illa, *baccasque contusas etc.* quae tamen pariter a Nepote sunt.

4 *Scandula contectam*] In qu. libris fuit, *Scindulam non conspectam fuisse Romae.* Dubito an id admittat historia.

bellum Pyrrhi annis quadringentis LXX, Cornelius Nepos auctor est. *Idem* 16, 10. *f.* 15.

Cornelius Nepos tradit, ante Sullae victoriam duo tantum triclinia Romae fuisse argentea. *Idem* 33, 11. *f.* 52. 5

Primus inuenit lineas colorare, testa, vt ferunt, trita, Cleophantus Corinthius. Hunc, aut eodem nomine alium fuisse, quem tradit Cornelius Nepos sequutum in Italiam Demaratum, Tarquinii Prisci, Romani regis, patrem, fugientem a Corintho iniurias Cypseli tyranni, mox docebimus. *Idem* 35, 3. *f.* 5. 6

Primum Romae parietes crusta marmoris operuisse totius domus suae in Coelio monte Cornelius Nepos tradidit Mamurram, Formiis natum, equitem Romanum, praefectum fabrum C. Caesaris in Gallia etc. Adiecit idem Nepos, eum primum totis aedibus nullam, nisi e marmore, columnam habuisse, omnes solidas e Carystio, aut Lunensi. *Idem* 36, 6. *f.* 7. 7

XI. Aedis Martis est in circo Flaminio architectata ab Hermodoro Salaminio. *Prisc. l.* 8. *p.* 792. *ed. Putsch.* 1

Non amplius ter bibere Augustum solitum 2

6 *Hunc, aut eodem etc.*] Dederat Schottus, *alium fuisse tradit Corn. Nepos etc.* omissis illis, *mox docebimus.* Longe alio sensu, quam apud Plinium legitur. E cuius verbis apparet, Nepotum solum dixisse, Cleophantum quemdam Corinthium secutum in Italiam Demaratum etc. cetera Plinii sunt. Quare vel totus locus recensendus erat, vel illa: *aut eod. nomine alium fuisse*, omittenda.

7 *Praefectum fabrum C. Caesaris in Gallia*] Pro illis, *Namque adiecit idem Nepos,* etiam in qu. MSS. solum legitur vnica vox, *addiditque.* et absunt illa *aut Lunensi.* ac pro *Carystio*, est *a Carysto.* [Barth. ad Statii Theb. 9, 690. *Fischer.*]

1 *Aedis Martis architectata ab Hermodoro*] Pro *Aedis* male Schotto editum *aedes. Aedis, ἀρχαϊκῶς*, pro *aedes:* [et *architectata* passiue, pro *aedificata.*]

2 *Non amplius ter bibere*] Reposuimus et heic verba Suetonii. nam Schottus mutilauerat: *Non a. t. b. Augustus so-*

ſuper coenam, in caſtris apud Mutinam, Cornelius Nepos tradit. *Sueton. Aug. c. 77.*

3 In extrema Britanniae parte Memma, quam Cornelius etiam, Annalium ſcriptor, narrat metallis plurimis copioſam, herbis frequentem, et his feraciorem omnibus, quia pecora magis, quam homines, alat. Labi vero per eam multa quam maxima relabique flumina, gemmas margaritasque voluentia. *Iornandes de rebus Gothicis, c. 2.*

EPISTOLA CORNELIAE MATRIS GRACCHORVM[1]

XII. Dices,[2] pulcrum eſſe inimicos vlciſci. Id

1. Epiſtola — Gracchorum. *ſic Boſius et alii. Sed* verba Corneliae Graccorum matris ex Cornelii Nepotis libro excerpta *MS. Sau. Voſſ.* 1. Corneliae Graccorum matris ex Cornelii Nepotis libro excerpta. *MS. Voſſ.* 3. verba Corneliae matris Gracchorum *MS. Petau.* verba ex epiſtola Corneliae Gracchorum matris ex libro Cornelii Nepotis de latinis hiſtoricis excerpta. *MS. Gif.* — 2. dices. *Sic etiam MS. Voſſ.* 1. *Gif. Sed* lices *MS. Petau.* dicis *MS. Sau. Statim* pul-

litus etc. omiſſis illis, *Corn. Nepos tradit.*

3 *In extrema Britanniae parte*] Plane adſentior Fr. Lindenbrogio, Corn. Tacitum ſignificari. nam ex eo magnam partem hanc narrationem hauſtam eſſe, vel illa fidem faciunt, quae Iornandes ſubiicit: *Silurum colorati vultus, torto plerique crine et nigro naſcuntur. Calidoniam vero incolentibus, rutilae comae, corpora magna etc.* Quae, et alia Iornandi dicta, paene totidem verbis in Agricola Taciti leguntur. Vide cum cap. 10 et ſeqq. Perperam igitur inter Fragmenta Nepotis relata ſunt. [quare Heuſing. hoc fragm. vncis incluſit.]

Reperit et Sauaro in ſuo, et Gifanii Petauiique codicibus *vitae Attici* [Catonis, in cod. Voſſ. 1.] adiunctam. Pro genuina etiam exhibet, et alicubi corrigit Pighius tomo 3 Annalium Rom. hoc ei titulo praefixo: *Epiſtolarum fragmenta duo Corneliae P. F. Gracchorum matris ad C. Sempronium filium, Tribunatus plebis Candidatum: ex Corn. Nepotis libro de latinis hiſtoricis.* quae poſtrema forſan e codice Gif. deſumta ſunt; quo, Sauaro probari ait, fragmenta haec excerpta eſſe e libro Nepotis de latinis hiſtoricis. Denique, vt Corneliae inſigne fragmentum etiam Ianus Rutgerſius exhibet, ac locis aliquot reſtituere conatur Variar. lection. 5, 12. p. 491 ſq. [conf. Cic. Brut. c. 27. et 58. Schol. ad Sen. p. 670. tom. 3. *Fiſcher.*]

neque maius, neque pulcrius cuiquam, atque esse mihi [3] videtur; sed si liceat republ. salua ea persequi. Sed quatenus id fieri non potest, mul- 2
to tempore, multisque partibus inimici nostri non peribunt; atque, vti [4] nunc [5] sunt, erunt potius, quam respubl. profligetur [6] atque pereat.

EADEM ALIO LOCO.

Verbis conceptis deierare ausim, praeter- 3
quam qui [1] Tiberium Gracchum necarunt, [2] neminem inimicum tantum molestiae, [3] tantumque laboris, quantum te ob has res, mihi tradidisse: quem oportebat omnium eorum, quos ante ha- 4
buerim [4] liberos, partis eorum [5] tolerare, atque curare, vt quam minimum sollicitudinis in senecta haberem, vtique, quaecumque ageres, ea velles maxime mihi placere: atque vti nefas haberes, rerum maiorum aduersum meam sententiam quidquam facere. Praesertim mihi, cui parua 5

cherrimum *MS. Voss.* 3. *pro*, pulcrum. — 3. mihi esse *MS. Voss.* 3. *Mox* eos persequi *Ed. Patau.* — 4. neque vti *Ed. Gebh. Keuch.* — 5. nunc. *sic MS. Sau. Gif. sed* non *MS. Petau.* — 6. profligetur. *Ita etiam MS. Voss.* 1.

1. qui *aberat a MS. Sau.* — 2. Graccum necharunt *MS. Voss.* 1. Graecum nec. *MS. Voss.* 3. qui Tib. filium necarunt *Pigh.* — 3. tantumque tantae molestiae motumque *MS. Voss.* 3. — 4. quos ante habuerim. *Sic MS. Petau. Sed* quos ante hac habui *MS. Sau. Gif. Ed. Keuch. Pat.* — 5. partis eorum. *Ita MS. Gif. Pe-*

1 *Atque esse mihi vid.*] Τὸ *esse* non est apud Pighium. Idem mox coniicit leg. *eos persequi*. Vers. 3 idem edidit, *qui Ti. filium necarunt*. malletque statim *quantum tu ob h. r.* Versu 4 idem et Rutgerlius habent: *quos antehac habui liberos*. Et pro *partis eorum* habet *in primeis partis*. *Partis* autem pro *partes* accipit. recte. sic enim inflexere veteres. Mox *vti quam min.* et *aduersum meam sent.* putatque post τὸ *facere* deesse verbum *resistereue*, vel simile quid. Non opus.

5 *Cui parua pars vitae superest*] Aliter Schottus interpungit: *cui parua p. v. superest. Ne id quidem etc.* Similiter Pighius: *cui parua p. v. restat. Ne id qu. breue spatium eam pot. opit.* Et

pars vitae[6] ſupereſt. Ne id quidem[7] tam breue ſpatium poteſt opitulari, quin et mihi aduerſe-
6 ris,[8] et rempubl. profliges. Denique quae pauſa[9] erit? * et quando[10] deſinet familia noſtra inſanire? et quando modus ei rei haberi[11] poterit? et quando deſinemus, ** et habentes, et praebentes,[12] moleſtiis deſiſtere? et quando perpu-
7 deſcet[13] miſcenda atque perturbanda republ. Sed ſi omnino id fieri non poteſt: vbi[14] ego mortua ero, petito Tribunatum; poſt me[15] facito, quod
8 libebit, quum ego non ſentiam. Vbi mortua ero, parentabis[16] mihi, et inuocabis deum pa-

tau. Sau. a quo poſtremo tamen aberat rò eorum. *Ed. Keuch. et Patau.* partes eorum. — 6. in tam paruas paulas vitae *MS. Voſſ.* 3. *pro* cui p. parua vitae. — 7. ne id quidem. *Sic etiam MS. Voſſ.* 1. — 8. aduerſes *MS. Voſſ.* 1. 3. *Sau.* aduerſus *MS. Gif. Petau.* — 9. pauſas *MS. Voſſ.* 3. — * fort. *ecquando.* — 10. et quandó. *Sic MS. Sau. Petau. Sed* ecquando *MS. Gif.* — 11. ei rei LXV. *MS. Voſſ.* 3. — ** al. *abſentes et praeſentes.* — 12. et habentes et praebentes. *Sic etiam MS. Voſſ.* 3. *Sau. Gif. Sed* et abſentes et praeſentes *MS. Petau.* et habentes et praeſentes *Ed. Keuch.* — 13. et quando perpud. *Aberant a MS. Petau.* — 14. vbi. *Sic MS. Gifan. Pet. Sed* mihi *MS. Sau.* — 15. poſt me. *Aberant a MS. Voſſ.* 1. *Sau. Statim* facite *MS. Voſſ.* 3. facito, quod lubebit *MS. Sau. Ed. Keuch. Patau.* per me facito quod libebit *MS. Gif.* — 16. parentibus *MS. Voſſ.* 3. *Sau.*

pro *eam* coniicit legendum *tam.* Rutgerſ. mallet interrogatiue legi: *quin, et mihi aduerſeris, et remp. profliges?* [Schotti interpunctionem reddidit Heuſing. ſed Boſius et alii interpunxerunt — *ſupereſt, ne id quidem.*]

6 *Quae pauſa erit*] Alii: *quae cauſa erit?* corrupte, vt opinor. Mox Rutgerſ. leg. *et habentes et praebentes moleſtiis, deſipere?* quod fateor me non capere. Extremo hoc verſiculo idem Rutgerſ. ſcribendum ait *perturbanda respubl.* Sed nihil mutandum. *Perpudeſcet miſcenda republ.* dictum, vt *pudet dictu* apud Tacit. Agr. 32, 3 et ſimilia alia.

7 *Poſt me*] Omiſit Rutgerſ. incertum an ſtudio. Pighius vero, *per me.* Et mox, *ſentiam, vbi non ero. Parentabis etc.*

8 *Et inuoc. deum parentem. In eo tempore*] Rutgerſ. edidit: *et inuoc. deum parentem in eo tempore, ne pudet etc.* Sed ait, haec parum ſana ſibi videri. Igitur coniicit leg. *inuocabis deum parentem numen. Eo tempore etc.* Mercerus in notis ad Ariſtaeneti 2 ep. 8 exponebat *deum parentem, Θεὸν*

rentem. In eo tempore, non pudet[17] te eorum * deûm preces expetere, quos, viuos atque praesentes, relictos atque desertos habueris? Ne ille 9
finat Iupiter, te ea perseuerare,[18] nec tibi tantam dementiam venire in animum; et, si perseveras, vereor in[19] omnem vitam tantum laboris culpa tua recipias, vti in nullo tempore tute tibi placere possis.

17. non pudet. *Ita etiam MS. Gif. Petau. Sed* ne pudet *MS. Voss.* 1. *Sau.* — * fort. *deorum.* — 18. ea perseuerare. *Ita etiam MS. Voss.* 3. *sed omisso τῷ* ea. *v. not.* — 19. vereor ne *Ed. Gebh. Boecl. Patau.*

πατρῷον, ἢ μητρῷον. Salmasius in Exercit. Plinian. p. 412 putat scriptum fuisse: *et inuocabis D. M. parentis.* Legit igitur ac distinguit: *et inuocabis Deos Manes parentis. Eo tempore ne pudeat etc.* [Nec Heusingerus probat Salmasii emendationem, et „quum et, ait, *deus parens* possit id ipsum significare. Defunctos enim parentes, tamquam deos, inuocabant. *Deus* vero ita accipio, vt sit *dea parens.* Vide, quae dixi ad Vechner. hellenol. l. 1, 5. pr. p. 54.“] Mallem tamen *In eo tempore.* quomodo et Nepos alicubi loquutus est. [1, 5, 11. at ibi *tempus* est calamitas. *Fischer.*]

non pudet] Pighius coniicit *pudebit.* MS. Sauaronis: *ne pudet.* Vnde Rutgers. *ne pudeto.* Salmasius: *ne pudeat.* Mihi optima videtur, quae in textu habetur. [Atque Heusing. vulgatum ita intelligit: *nonne pudet te, in eo tempore eorum preces expetere, quos viuos atque praesentes relictos atque desertos habueris?*]

preces expetere] V. Ind. *preces.* [Scil. in indic. haec notantur: „Ios. Mercerus in notis ad Aristaen. 1. ep. 8. exp. *inuocare*, atque huc aduocat illud Plauti Truc. 1, 5, 1. *qui a patrona preces meae expetessunt*, vbi v. not. Taubmanni. Buchnerus censebat, *preces* poni pro rebus petitis; vt *vota* pro rebus, quas vouemus: quam explicationem etiam Plauti locus admittit.“ Contra Heusing. in nota malit, *preces* hic significare *precationes.* Liu. praef. extr. *Cum bonis potius ominibus votisque ac* precationibus *deorum dearumque libentius inciperemus.*]

9 *Sinat*] Pigh. *sirit.* Mox Rutgers. emendat, *te eo perseverare.* Et statim: *tu te tibi placare possis.* quomodo Horatius 1 epist. 18 *quid te tibi reddat amicum.* Alteram tamen Plautus firmat Persa 1, 1, 30 *Si tute tibi bene esse potes pati.* [*ea*, quae coepisti, *perseuerare.* Nam *perseuerare* actiuum est. v. Heusing. et conf. Stauer. in Miscell. Obss. crit. vol. 10. p. 103.]

[*Cornelius Nepos in libro de historicis latinis de laude Ciceronis.*

XIII. Non ignorare debes, vnum hoc genus Latinarum litterarum adhuc non modo non respondere Graeciae, sed omnino rude atque inchoatum morte Ciceronis relictum. Ille enim fuit vnus, qui potuerit et etiam debuerit historiam digna voce pronuntiare: quippe qui oratoriam eloquentiam rudem a maioribus acceptam perpoliuerit, philosophiam ante eum incomtam La-

[Vtrumque fragmentum est codici antiquo, in bibl. Guelpherbyt. seruato, et saec. XI, exarato, inter codd. Gudianos nr. 278. Ciceronis Orationum Philipp. praescriptum ab homine, qui a Nepotis testimoniis operi Tulliano petierat commendationem. Duo illa fragm. reperit cl. Iac. Frider. Heusing. et in prolus. *de Nepote Cornelio bene merendi aliquot subsidia bibl. Guelpherbytanae*, Guelpherb. 1759. 4. adtribuit copioseque vindicauit Cornelio et „genuina, ait, haec esse Nepotis monumenta, ex indiciis tam manifestis tamque consentientibus elucet, vt equidem opiner, de integritate eorum qui dubitet, futurum esse neminem." Hanc prolusionem Fischer. subiecerat editioni suae Nepotis. Sed quoniam lis inde orta est inter Heusingerum atque Klotzium, illam prolusionem in hac editione malui omittere, quam omnia hic repetere. Klotzius enim in Nou. Actis Erudit. m. Febr. 1759. copiose impugnauit eorum fidem. Heusing. autem hunc dissensum aegerrime tulit, suamque sententiam acriter vberiusque defendit in prolusione: *Fragmenta Cornelii Nep. Guelpherbytana a censoria Lipsiensis critici virgula vindicat.* Guelpherb. 1760. Klotzius contra in Miscellan. criticis, Vltraiect. 1763. 8. cap. XII. modeste tuitus est suam sententiam. Editis illis Miscellaneis, Heusingerus, cognito suo aduersario, suam quidem sententiam non mutauit; sed potius eam docte modesteque denuo vindicauit in altera edit. *Fl. Mallii Theodori de metris liber — — praeterque scriptorum aliquot veterum apospasmatia, Cornelii Nepotis fragmenta Guelpherbytana cum defensionibus suis adiecit Iac. Frid. Heusinger.* Lugd. Batau. 1766. 8. Vbi recusae sunt p. 103. sqq. prior prolulio; posterior autem p. 127 sqq. et p. 155 incipit, *Ad vindicias fragmentorum Nepotis accessio:* de qua aeque verecunde iudicauit Klotz. in Actis Litterar. vol. III. part. 3. p. 345. Quae omnia si in hac Nepotis edit. repeterem, vererer, ne limites libri migrarem.]

[1 *Et etiam*] Cic. ad Attic. 16. ep. 16, p. 944. *et etiam oro.* item 9. ep. 25, 7. 13. ep. 7, 7. *Fisch.*]

[*pronuntiare*] Cic. de Offic.

tinam ſua conformauerit oratione. Ex quo dubito, interitu eius vtrum res publica, an hiſtoria magis doleat.

Locuples ac diuina natura, quo maiorem ſui pareret admirationem, ponderatioraque ſua eſſent beneficia, neque vni omnia dare, nec rurſus cuiquam omnia voluit negare.]

1, 1 de Demoſthene, et Cicer. Brut. 83. Thucydides *geſtarum pronuntiator* ſincerus. *Fiſcher.*)

CHRONOLOGIA
RERVM MEMORABILIVM IN NEPOTE

AD

OLYMPIADAS, VRBIS CONDITAE ANNOS EX CATONIANIS RATIONIBVS, QVAE A VARRONIANIS II. ANNIS DISCREPANT, ET CHRISTI NATI DIGESTA.

(EX EDITIONE ALTERA TZSCHVCKII.)

Olymp.	*A. V.*	*A. Chr. n.*	
7, 2.	1.	751.	Ex Varronis rationibus sic habet: Olymp. 6, 4. A. V. 1. A. Chr. n. 753.
27, 2.	81-113.	671.	Tullus Hostilius Romae regnat. Fragm. 1, 3. Cf. Liu. 1, 22.
30, 4.	95.	657.	Demaratus Cypseli tyrannidem fugiens Romam demigrat. Fragm. 10, 6.
41, 3.	138 — 175.	614 — 577.	Tarquinius Priscus quintus Romanorum rex. Fragm. 10, 6.
55, 1.	192.	560.	Pisistratus Athenarum tyrannus. Milt. 8, 1.
62, 3.	222.	530.	Cyrus in bello contra Massagetas perit. De reg. 1, 2.
64, 4.	231.	521.	Darius Cambysi, Cyri filio, subcedit. Ibid.
68, 1.	244.	508.	Darius Scythis bellum inlaturus pontem in Istro facit. Milt. 3, 1.
68, 2.	245.	507.	Miltiades, Chersoneso relicta, Athenas redit. Milt. 3, 6.
79, 1.	252.	500.	Iones ab Athenienſibus adiuti Sardes expugnant. Milt. 4, 1.
72, 3.	262.	490.	Darii contra Graecos expeditio et in pugna Marathonia clades. Milt. 4 sq.
72, 4.	263.	489.	Miltiades, Parum insulam infeliciter adgressus, in vincula coniicitur, in quibus obit. Milt. c. 7.
73, 3.	266.	486.	Xerxes Dario, Hystaspis filio, mortuo subcedit. De reg. 1, 2.
74, 2.	269.	483.	Aristides ostracismo vrbe expellitur. Aristid. 1, 2. Themistocles portum Piraeei et classem nouam aedificat. Themist. 2, 2.

Olymp.	*A. V.*	*A. Chr. n.*	
75, 1.	272.	480.	Xerxes ex Asia in Graeciam transit. Themist. 2, 4. Pugna ad Thermopylas. Ib. 3, 1. ad Artemisium. Ib. 3, 2. Athenae a Persis incensae. Themist. 4, 1. Aristides ante tempus ab exsilio reuocatur. Arist. 1, 5. Pugna Salaminia. Themist. 4, 5.
75, 2.	273.	479.	Aristides et Pausanias Mardonium Persarum ducem ad Plataeas vincunt. Arist. 2, 1. Pausan. 1, 2.
75, 3.	274.	478.	Athenienses consilio Themistoclis muros suos inuitis Spartanis instaurant. Themist. 6, 1.
75, 4.	275.	477.	Athenienses auctore Themistocle Piraeei portum absoluunt. Themist. 6, 1. Pausaniam cum classe communi in Cyprum mittunt. Pausan. 1, 4. Aristidis aequitate Graeciae principatus ad Athenienses defertur. Aristid. 2, 2. Eiusdem opera aerarium Graeciae in Delo constituitur. Aristid. 3, 1.
77, 2.	281.	471.	Themistocles Athenis expulsus et absens proditionis adcusatus ad Artaxerxem confugit. Themist. 8. 9.
77, 3.	282.	470.	Cimon Persas vincit terra marique eodem die. Cimon 5, 2.
78, 2.	285.	467.	Aristides obit. Aristid. 3, 3.
78, 3.	286.	466.	Themistocles Magnesiae moritur. Themist. 10, 5.
79, 1.	288.	464.	Cimon vincit Thasios, qui ab Athenienses defecerant. Cim. 2, 5. Cf. Diodor. 11, 70.
80, 1.	292.	460.	Cimon patria expellitur. Cim. 3, 1.
81, 2.	297.	455.	Cimon reuocatus cum Lacedaemoniis foedus iungit. Cim. 3, 3.
82, 3.	302.	450.	Cimon Persas in Cypro vincit et maris imperium ciuibus suis vindicat. Cim. 3, 4.
82, 4.	303.	449.	Cimon pace cum victis Persis composita in Cypro moritur. Cim. 3, 4.
87, 2.	321.	431.	Peloponnesiaci belli initium. Diodor. 12, 38.
91, 1.	336.	416.	Alcibiades, Nicias et Lamachus duces Athenienſium ad bellum cum Syracusanis gerendum missi. Alcib. 3, 1.
91, 2.	337.	415.	Alcibiades, coniurationis in patriam postulatus, ad Spartanos fugit. Alcib. 3 sq.
91, 3.	338.	414.	Bellum Decelicum. Alcib. 4, 7.
92, 2.	341.	411.	Alcibiades, ab exercitu receptus, post in patriam restitutus, absens vna cum Thrasybulo et Theramene imperio praeficitur, et Lacedaemonios terra marique victos ad pacem cogit. Alcib. 5, 4.
93, 1.	344.	408.	Alcibiades Athenas reuersus summusque imperator, adiunctis Thrasybulo et Adimanto, factus, cum Lacedaemoniis mi-

Olymp.	*A. V. R.*	*A. Chr. n.*	
			nus commode confligit et paullo poſt iterum in exſilium mittitur. Alcib. 6 et 7.
93, 3.	346.	406.	Dionyſius ſenior Syracuſis tyrannidem obcupat. Dion. 1. De regib. 2, 2.
93, 4.	347.	405.	Lyſander, Athenienſibus ad Aegos flumen victis, bello Peloponneſio finem inponit. Lyſ. 1. Alcib. 8, 6. Con. 1, 2.
—	—	—	Idem Athenis captis 30 tyrannos inponit. Thraſyb. 1, 5.
94, 1.	348.	404.	Alcibiades in Phrygia, quo confugerat, obprimitur. Alcib. 10, 6.
94, 2.	349.	403.	Lyſander adcuſatus abſoluitur. Lyſ. 3, 4.
94, 4.	351.	401.	Thraſybulus deuictis 30 tyrannis Athenienſibus libertatem reſtituit. Thraſyb. 3, 1.
95, 1.	352.	400.	Ageſilaus Agidi fratri ſubcedit. Ageſil. 1.
95, 2.	353.	399.	Conon, Athen. exſul, Perſarum claſſi adverſus Lacedaemonios praeficitur. Con. 2, 2.
95, 3.	354.	398.	Plato Tarentum venit, inde Syracuſas. Dion. 2, 2.
96, 1.	356.	396.	Ageſilai cum Perſis in Aſia bellum. Con. 2, 2. Ageſil. 2.
—	—	—	Lyſander dux Lacedaemoniorum in proelio cum Thebanis apud Haliartum cadit. Lyſ. 3, 4. Cf. Diodor. 14, 81.
96, 2.	357.	395.	Conon Lacedaemonios Piſandro duce proelio nauali ad Cnidum vincit. Con. 4, 4.
—	—	—	Ageſilaus ex Aſia reuocatus ad Coroneam Athenienſes eorumque ſocios vincit. Ageſil. 4, 5.
96, 3.	358.	394.	Conon Athenarum muros ope Thebanorum reficit, et a Tiribazo cuſtodiae traditur. Con. 4, 5. et 5, 3.
—	—	—	Belli Corinthiaci initium. Diodor. 14, 86.
96, 4.	359.	393.	Iphicrates Lacedaemoniorum victor ad Corinthum. Iphicrat. 2.
—	—	—	Camillus Veios capit. Fragm. 7, 1. Cf. Liu. 5, 21.
—	—	—	Melpum a Gallis deletur. Fragm. 7, 6.
97, 2.	361.	391.	Ageſilaus agrum Corinthium populatur. Ageſil. 5.
97, 3.	362.	390.	Thraſybulus biennio ante Lesbi victor ab Aſpendiis necatur. Thraſyb. 4, 4.
97, 4.	363.	389.	Camillus exſulat. Fragm. 5, 6.
98, 1.	364.	388.	Galli Capitolium obſident. Fragm. 6, 6.
98, 2.	365.	387.	Chabrias, Euagorae adiutor miſſus, totam Cyprum ſubigit. Chabr. 2, 2.
98, 4.	367.	385.	Datames ab Artaxerxe Ciliciae praeficitur. Datam. 1, 5.
99, 3.	370.	382.	Lacedaemonii, duce Phoebida, Cadmeam, arcem Thebarum, obcupant. Pelopid. 1, 2.

Olymp.	*A. V.*	*A. Chr. n.*	
99, 4.	371.	381.	Manlius de saxo Tarpeio deiicitur. Fragm. 1, 4, 5, 6. Cf. Liu. 6, 20.
100, 3.	374.	378.	Thebani exsules ope Athenienſium Cadmeam recipiunt. Pelop. 3, 3.
100, 4.	375.	377.	Agesilai in Boeotiam expeditio. Chabr. 1, 2. Chabriae de eo victoria. Ibid.
—	—	—	Chabrias, Acorin, Aegypti regem, adiutum profectus, Athenas reuocatur. Chabr. 2, 3.
—	—	—	Iphicrates ab Athenienſibus auxilio Artaxerxi, regi Perſarum, mittitur. Iphicrat. 2, 4.
101, 1.	376.	376.	Timotheus Lacedaemonios ad Leucaten ſuperat. Timoth. 2, 1.
101, 2.	377.	375.	Lacedaemonii maris imperium (cf. Olymp. 82, 3.) Athenienſibus cedunt. Timoth. 2, 2.
101, 3.	378.	374.	Iphicrates exercitui Perſarum conductitio praefectus aduerſus Aegyptios proficiſcitur et paullo poſt Athenas reuertitur. Iphicr. 2, 4. Cf. Datam. 3, 5.
102, 2.	381.	371.	Epaminondas Spartanos ad Leuctra profligat. Epamin. 8, 3.
102, 3.	382.	370.	Iphicrates Eurydicen, Macedoniae reginam, viduam, defendit. Iphicr. 3, 2.
102, 4.	383.	369.	Epaminondas Laconiam inuadit, Spartam capit, Meſſenen reſtituit. Epamin. 7, 3. 8, 4. Pelop. 4, 3.
—	—	—	Idem cum Pelopida Arcadibus in bello cum Lacedaemoniis auxilio a Thebanis mittitur. Pelop. 4, 2. Iphicrates contra Arcadas. Iphicr. 2, 5.
103, 1.	384.	368.	Dionyſio patri ſubcedit Dionyſius iunior. De reg. 2, 2. Dion. 2, 8.
—	—	—	Pelopidas ab Alexandro Pheraeo in vincula coniicitur. Pelop. 5, 1.
103, 2.	385.	367.	Epaminondas exercitum Thebanum, ab hoſtibus obſeſſum, incolumem reducit domum. Epamin. 7, 2.
—	—	—	Idem Pelopidam ex vinculis liberat. Pel. 5, 2.
103, 3.	386.	366.	Epaminondas bellum in Peloponneſo gerit. Epamin. 7, 3.
104, 1.	388.	364.	Pelopidas in proelio aduerſus Alexandrum Pheraeum victor cadit. Pelop. 5, 4.
—	—	—	Timotheus cum Olynthiis bellum gerit. Timoth. 1, 2.
104, 2.	389.	363.	Epaminondas Spartam iterum tentat, Lacedaemonios ad Mantineam vincit, victorque cadit. Epamin. 9, 1.
104, 3.	390.	362.	Agesilaus Lacedaem. et Chabrias Athen. a rege Perſarum ad Tachum, Aegypti regem, deficiunt. Chabr. 2, 3. Agesil. 8, 2.

Olymp.	*A. V. A.*	*Chr. n.*	
104, 3.	390.	362.	Datames ab Artaxerxe deficit. Datam. 5, 5.
—	—	—	Chabrias Nectanebo regnum conſtituit. Chabr. 2, 1.
—	—	—	Ageſilaus moritur. Ageſil. 8, 6.
105, 1.	392.	360.	Philippus in Macedonia regnare incipit. De reg. 2, 1.
105, 3.	394.	358.	Chabrias cum Charete aduerſus Athenienſium ſocios, Chios, Rhodios, Coos et Byzantios miſſus in proelio obcumbit. Chabr. 4, 3.
—	—	—	Dionis fuga et praeparatio ad bellum cum Dionyſio. Dion. 4, 1.
105, 4.	395.	357.	Dionis felix cum Dionyſio bellum et huius fuga in Italiam. Dion. 5, 3 ſq.
—	—	—	Alexandri Pheraei interitus. Diodor. 16, 14.
106, 1.	396.	356.	Athenienſes ducibus Charete, Iphicrate et Timotheo cum ſociis acriter pugnant. Timoth. 1, 2.
—	—	—	Iphicrates et Timotheus ab Athenienſibus mulctantur. Iphicr. 3, 3. Timoth. 3, 5.
106, 2.	397.	355.	Dion Syracuſis interficitur. Dion. 9, 6. Timol. 2, 1.
107, 2.	401.	351.	Alexander M. naſcitur. De reg. 2, 1. Fragm. 1, 5.
108, 2.	405.	347.	Dionyſius iunior Syracuſas anno decimo poſt, quam a Dione pulſus erat, recuperat. Timol. 2, 1.
108, 4.	407.	345.	Timoleontis in Siciliam expeditio. Timol. 2, 1.
—	—	—	Idem Hiceta fugato Syracuſanis libertatem reſtituere conatur. Timol. 2, 3. 3, 3.
109, 1.	408.	344.	Timoleon Syracuſis a Dionyſio ipſi traditis potitus Dionyſium dimittit Corinthum. Timol. 2.
109, 3.	410.	342.	Idem rem publicam Syracuſarum inſtaurat, pulſisque Poenis ad Crimiſſum et pace cum iis inita toti Siciliae pacem et libertatem reſtituit. Timol. 3.
110, 4.	415.	337.	Timoleon moritur. Timol. 5, 4.
111, 1.	416.	336.	Philippus Macedo a Pauſania, ſatellite, interficitur. De reg. 2, 1.
112, 2.	421.	331.	Alexander M. Darium ad Arbela vincit. Diodor. 17, 59.
113, 3.	426.	326.	Hephaeſtionis mors. De reg. 2, 1. Eumen. 2, 1.
114, 1.	428.	324.	Alexander M. Babylone moritur. Eumen. 2, 1. De reg. 2, 1.
114, 3.	430.	322.	Athenae, Phocione auctore, Antipatri praeſidium recipiunt. Phoc. 2, 2.
—	—	—	Perdiccas interficitur. Eumen. 5, 1.
114, 4.	431.	321.	Eumenes vincit Craterum et Neoptolemum. Eumen. 3. et 4.
—	—	—	Antipater rebus Macedonicis praeficitur. Eum. 5, 1.

Olymp.	*A. V. A.*	*Chr. n.*	
114, 4.	431.	321.	Eumenes ab Alexandri exercitu hostis iudicatur et ab Antigono Norae obsidetur. Eum. 5.
115, 2.	433.	319.	Eumenes regum tutor factus bellum adversus Antigonum parat. Eumen. 6. et 7.
115, 3.	434.	318.	Nicanor, a Cassandro Athenas missus, Piraeeum obcupat. Phoc. 2, 5.
—	—	—	Phocion necatur. Phoc. 4, 3.
—	—	—	Eumenes in Persiam copias suas hiematum diuidit. Eum. 8, 1.
115, 4	435.	317.	Eumenes aduersus Antigonum bellum gerit. Eum. 7.
116, 1,	436.	316.	Eumenes ab Antigono captus obciditur. Eum. 10 sqq.
119, 4.	451.	301.	Antigonus cadit in proelio ad Ipsum, Phrygiae oppidum. De reg. 3, 2.
123, 3.	466.	286.	Demetrius in custodia Seleuci, generi, morbo perit. De reg. 3, 3.
124, 4.	471.	281.	Lysimachus obciditur a Seleuco. De reg. 3, 2.
—	—	—	Pyrrhi cum Romanis bellum. De reg. 2, 2. Fragm. 10, 4.
125, 1.	472.	280.	Seleucus a Ptolemaeo interficitur. De reg. 3, 4.
127, 1.	480.	272.	Pyrrhus Argos obpugnans lapide ictus interit. De reg. 2, 2.
128, 4.	487.	265.	Belli Punici primi initium. Hamilc. 1, 1.
133, 1.	504.	248.	Hamilcar in Carthalonis locum classi praeficitur. Hamilc. 1, 1. Hoc anno Hannibal natus fertur.
134, 3.	510.	242.	Lutatius, consul, classe Poenos superat ad Aegates insulas et Sicilia decedere cogit. Hamilc. 1, 3.
134, 4.	511.	241.	Belli Punici primi finis. Hamilcar. 1, 3—5.
—	—	—	Bellum Africanum a mercenariis militibus stipendii causa hoc anno motum quarto post ab Hamilcare comprimitur. Hamilc. 2, 1.
135, 3.	514.	238.	Hamilcar imperator in Hispaniam mittitur, secumque ducit Hannibalem filium annos 9 natum. Hamilc. 3, 1. Hannib. 2, 3.
137, 4.	523.	229.	Hamilcar in proelio contra Vettones cadit, eique Hasdrubal, gener, imperator subficitur. Hamilc. 3. et 4.
—	—	—	Hannibal equitatui praeest. Hannibal. 3, 1.
139, 4.	531.	221.	Hasdrubali interfecto subcedit Hannibal annos 26 natus. Hamilc. 3, 3. Hannib. 3, 1.
—	—	—	Hannibal non toto inde triennio totam Hispaniam subigit. Hannib. 3, 7.

Olymp.	*A. V.*	*A. Chr. n.*	
140, 1.	532.	220.	Hannibal expugnat deletque Saguntum. Hann. 3, 2.
140, 2.	533.	219.	Belli Punici secundi per annos 17 tracti initium.
—	—	—	Hannibal ex Hispania per Gallos et Alpes transit in Italiam. Hann. 3, 3.
—	—	—	Idem confligit cum Scipione COS. ad Rhodanum. Ib. 4, 1. cum eodem ad Padum. 4, 1. cum eodem eiusque conlega ad Trebiam. 4, 2.
140, 3.	534.	218.	Idem confligit cum Flaminio COS. apud Trasimenum. 4, 3. cum Centenio praetore. 4, 3. Fabium dictatorem eludit. 5, 1. (inepto quidem loco refertur.) Rufum magistrum equitum fugat. 5, 3.
140, 4.	535.	217.	Pugna Cannensis, in qua Varro et Paullus CSS. ab Hannibale vincuntur. 4, 4. Fragm. 2, 2.
141, 3.	538.	214.	Fabio et Marcello CSS. Cato tribunus militum. Cat. 1, 2.
141, 4.	539.	213.	Gracchus consul II. ab Hannibale interficitur. Hann. 5, 3.
143, 1.	544.	208.	Marcellus quintum consul ab Hannibale interficitur. 5, 3.
143, 2.	545.	207.	Hasdrubal, frater Hannibalis, cadit in proelio apud Senam victus a Nerone CS. cui interest Cato. Cat. 1, 2.
144, 4.	547.	205.	P. Scipio, post Africanus maior dictus, bellum transfert in Africam. Hann. 6, 1. Cato eius quaestor. Cat. 1, 3.
144, 1.	548.	204.	Hannibal patriam defensum ex Italia in Africam reuocatur. Hann. 6, 1.
144, 2.	549.	203.	Hannibal vincitur a Scipione ad Zamam. 6, 3.
144, 3.	550.	202.	Belli Punici secundi finis. 7, 1.
145, 1.	552.	200.	Hannibal exercitui praeest cum Magone fratre resque in Africa gerit vsque ad consulatum Sulpicii et Aurelii. 7, 1.
—	—	—	Cum Magone domum reuocatur. 1, 4.
145, 3.	554.	198.	Cato praetor factus Sardiniam prouinciam obtinet. Cat. 1, 4. Cf. Liu. 32, 7. f. et c. 8, 5.
146, 1.	556.	196.	M. Marcello, L. Furio CSS. Hannibal, domo profugus, ad Antiochum, Syriae regem, abit 7, 6.
146, 2.	557.	195.	M. Cato, L. Flaccus CSS. Cat. 1, 1. 2, 1.
146, 3.	558.	194.	M. Cato ex Hispania triumphat. Cat. 4, 1. Cf. Liu. 34, 46, 2.
—	—	—	Scipio Africanus CS. iterum. Cat. 2, 1.
146, 4.	559.	193.	Cornelius Merula, Minucius Thermus CSS. Hannib. 8, 1.
—	—	—	Hannibal nauibus ad Africam adcedens Magonem fratrem, domo excitum, secum abducit. Hann. 8, 2.

Olymp.	*A. V.*	*A. Chr. n.*	
147, 1.	560.	192.	Antiochus ab Hannibale, qui in Syriam redierat, ad bellum contra Romanos concitatur. Hann. 8, 3. et 2, 1.
147, 2.	561.	191.	Hannibal classis parti ab Antiocho praefectus contra Rhodios, Romanorum socios, pugnat. 8, 4.
—	—	—	Antiochus ad Thermopylas a Glabrione caeditur. Ib. 8, 3.
147, 3.	562.	190.	Hannibal, Antiocho victo, ad Prusiam, Bithyniae regem, confugit. Ib. 9. et 10.
—	—	—	Idem pugnat contra Eumenem. Ib. 10. et 11.
149, 1.	568.	184.	M. Cato, L. Flaccus censores. Cat. 1, 1. 2, 2.
149, 3.	570.	182.	Hannibal hausto veneno perit. Hann. 12. et 13. etsi de vero anno non constat inter auctores. Cf. et Liu. 39, 56. f.
155, 2.	593.	159.	Terentius poeta moritur. Fragm. 1, 6.
157, 2.	601.	151.	L. Lucullus, A. Albinus CSS. Fragm. 3, 6.
157, 4.	603.	149.	Cato moritur. Cat. 3, 4. etsi quidam dissentiunt.
161, 4.	619.	133.	Tib. Gracchus, trib. pl. necatur. Fragm. 12, 3.
167, 4.	643.	109.	Atticus nascitur.
173, 1.	664.	88.	P. Sulpicius trib. pl. a Sulla CS. obciditur. Att. 2, 1.
173, 2.	665.	87.	Cinna per a. 665—668. CS. saeuit in Sullanos, qua tempestate Atticus Athenas se confert. Att. 2, 2.
174, 1.	668.	84.	Sulla ex bello Mithridatico rediens Athenas venit. Att. 4, 1.
174, 3.	670.	82.	Sulla Marianarum partium victor et dictator. Fragm. 10, 5.
174, 4.	671.	81.	Cicero Roscium defendit. Fragm. 4, 1.
178, 4.	687.	65.	Cotta et Torquato CSS. Atticus Romam redit. Att. 4, 5.
—	—	—	Cicero defendit Cornelium. Fragm. 4, 2.
179, 2.	689.	63.	Cicero CS. Attic. 18, 6. Lentulus Spinther aedilis splendidus. Fragm. 8, 6. et 7.
179, 3.	690.	62.	Metellus Celer Galliae proconsul. Fragm. 7, 1.
179, 4.	691.	61.	Q. Cicero propraetor Asiae. Attic. 6, 5.
180, 3.	694.	58.	Cicero in exsilium abit. Attic. 4, 5.
—	—	—	Iul. Caesar ab hoc inde anno ad a. V. 703. bellum gerit in Gallia. Fragm. 10, 7.
182, 4.	703.	49.	Bellum ciuile inter Caesarem et Pompeium. Attic. 7, 1.
183, 1.	704.	48.	Pugna Pharsalica, in qua Pompeius a Caesare vincitur. Att. 7, 3.
184, 1.	708.	44.	Caesar obciditur. Att. 8, 1.
—	—	—	Brutus et Cassius, percussores Caesaris, ad quos se tota ciuitas conuerterat, Anto-

Olymp.	*A. V.*	*A. Chr. n.*	
			nio ſuperante, in Graeciam et Syriam abeunt. Attic. 8.
184, 2.	709.	43.	Antonius, hoſtis iudicatus, cedit Italia. Att. 9, 2.
—	—	—	Idem Mutinae obſidetur, vnde bellum Mutinenſe dicitur. Attic. 9, 1. Fragm. 11, 2.
—	—	—	Idem triumuir rei publicae conſtituendae. Att. 10, 1. 12, 2.
—	—	—	Proſcriptiones. Att. 10, 2. 12, 3.
—	—	—	Attici mater moritur. Att. 17, 1.
—	—	—	Cicero obciditur. Fragm. 13, 1.
184, 3.	710.	42.	Proelium Philippenſe, in quo cadunt Brutus et Caſſius. Att. 11, 2.
187, 1.	720.	32.	Atticus moritur. Att. 22, 3.

INDEX

IN CORN. NEPOTEM SELECTISSIMVS

In quo primus numerus notat Vitam: ſecundus Caput: tertius Verſiculum capitis.

A.

A fundamentis diſiicere, ἐκ θεμελίων, *funditus* 20, 3. 3.

A puero, *inde a pueritia* 5, 2. 1.

A ſtirpe, *ab initio familiae et origine* 25, 18. 3.

ab tenui initio, *occaſione et ope rei tam paruae* 16, 2. 3.

Abdere ſe in Thraciam 7, 9. 1. *Veluti in ſinum ſecuritatis: de eo, qui ſuam fortunam occulere ſtudet.*

Abeſt a perſona principis, *non decet, non conuenit* 15, 1. 2. ab inuidia, *remotum eſſe ab obtrectationibus inuidiae* 12, 3. 4. ab vrbe, *peregre eſſe* 25, 20. 1.

Abripere, *intercipere* 14, 4. 2.

Abripi, *de iis, qui ex ſolo patrio in aliud traiiciuntur* 1, 4. 2.

Accedere ad manum, *collatis ſignis dimicare* 18, 5. 2.

Accedere ad Remp. *capeſſere rempublicam* 9, 1. 1.

Accipere conditionem, *id quod offertur* 14, 8. 6.

Acceptus male, *qui praelio fuſus* 18, 8. 1.

Acer, ὀξύθυμος, *irritabilis* 13, 3. 5.

Acerba mors, *luctuoſa, tanquam praematura* 5, 4. 3.

Acerbius imperium, *crudelitas* 18, 6. 2.

Acerbitas, *rigor*, 10, 6. 5.

Acerbitas temporis priſtini, *indigna priſt. t. illata* 7, 6. 3.

Acheron. Ab Acheronte redimere, *ab inferis excitare et ſepulcro* 10, 10. 2. v. Cic. pro Mil. 29.

Acquieſcere, *ſignificanter de morte, vitam laborioſam ſequuta* 23, 13. 1.

Adducere aliquem alicui in ſuſpicionem, *ſuſpectum reddere* 23, 2. 2. adduci precibus alicuius, *permoueri* 10, 2. 3. ſcorta adducere, 10, 4, 4. v. Vulp. ad Catull. p. 421.

Adhibere memoriam contumeliae, *ea ad vltionem vti* 15, 7, 2. in conuiuium, *ſecum ducere* praef. 6. ſic Cic. Verr. 5, 11. at ibid. 52. *ad conuiuia adhibere.*

Adimantus 7, 7. 1.

Adire ad 2, 7. 1.

Adiungere, *addere iis, quae dicta* 15, 10. 4.

Adiutum venire 20, 2, 4.

Adiutor datus, *collega gerendi belli* 9, 4. 2.

Admetus Rex Moloſſorum 2, 8. 3.

Adminiſtrare bellum, *de duce, qui gerit bellum* 12, 2. 1. legationes 10, 1. 4.

Admirari quem, *venerationem not.* 10, 2. 3. *Sic* admiratio, pro *reuerentia* 11, 3. 1. admirabile fuit in eo, *inſigne ad gloriam* 17, 7. 3.

Admiranda in Italia Hiſpaniiſque 24, 3. 4.

Admittere ad se domum 20, 1. 4. admittere quid, *agendum suscipere* 25, 15. 2. admittere scelus, *perpetrare* 15, 6. 3.
Admitti, *propria vox de admissionibus principum* 14, 3. 4. *hinc de magistro admissionum apud Persas mentio* 18, 1. 5. *in numerum praefectorum* 6, 1. 5
Adolescens *de quadragenario* 25, 8. 1. *Ita solebant Romani.* apud Suet. Aug. 20 *de triginta annos habente* admodum adolescentulus 22, 1. 1. adolescentia iniens 7, 2. 2. adolescentiae initium 5, 1. 1.
Adorior oppugnare 8. 2. 5. *vt alias: Aggredior hoc facere, conatum cum effectu notat.* Adoriri Dodonam, *de conatu corrumpendi sacerdotes Dodonaeos* 6, 3. 2.
Adrumetum 23, 6. 3.
Adscitus lepor, *opponitur* natiuo 25, 4. 1.
Aduersum tenere proficiscentibus, *de vento, qui proficiscentibus flatu est contrarius, qui contra spirat* 1, 1. 5. aduersum Athenas, *e regione* 2, 3. 4.
Aduersus arma ferre 17, 4. 6. aduersus resistere 16, 1. 3.
Aduersari alicui, *de dissensione* 20, 2. 3.
Aduersarius, *de eo, qui factionem comparat* 10, 7. 1. aduersarius populus, *hac voce notatur τὸ φιλαίτιον siue aduersandi premendique superiores libido* 13, 3. 5. aduersarii, *obtrectatores, aemuli* 15, 7. 3. *qui accusant in iudicio* 2, 4. 4. aduersaria factio 16, 1. 2.
Aduocare concionem 7, 6. 4.
Aedes Iouis Feretrii 25, 20. 3. Mineruae 4, 5. 2. Proserpinae 10, 8. 5.
Aedium locus primus, *πρόθυρον*, praef. 6. pars inter. praef. 7.
Aedificare classem 2, 2. 2. Aedificator, *qui studio aedificandi ducitur* 25, 13. 1.
Aedilis plebis, *ad differentiam Aedilium Curulium, et Cereal.* 24, 1. 3.
Aegae, *plur.* Maced. oppid. 21, 2. 1.
Aegates insulae 22, 1. 3.
Aeger vulneribus 1, 7. 5.
Aegos *fluu.* 6, 1. 4. 7, 8. 1.
Aegyptus 18, 3. 2. Aegyptia classis 12, 2. 3. Aegyptiorum munera Agesilao missa 17, 8. 3.
Aemilius, *L. Paulus,* occisus 23, 4. 4.
Aemulari aliquem, *contendere de gloria cum aliquo* 15, 5. 6.
Aeneae statuae 23, 9. 3.
Aeolia 9, 5. 2. Aeolis 1, 3. 1.
Aequalis alicui, *vel* alicuius, *συγχρονος* 3, 1. 1.
Aeque bene 23, 4. 3.
Aequiparare quem labore, corporis viribus 7, 11. 3.
Aequus locus, non aequus cui, *incommodus* 1, 5. 4.
Aequitas, *de ciuili formato statu* 1, 2. 2. animi, *modicis scil. honoribus contenti* 8, 4, 2.
Aeris terna millia, *scutati triginta* 25. 13. 6. *aeris terna millia sunt* 3000 *assium.* Si amittas aeris, *subaudi* nummum, *vt sint* 90 *scutati, quae verisimilior summa.* Manut.
Aestimare. aestimata lis eius tot talentis, 1, 7. 6. 5, 1. 1. *Damnatus tot talentis: intelligitur enim ipsa pecunia multatitia, aestimatione delicti decreta. Hinc addit noster* 1, 7. 6 *tot talentis aestimatam Miltiadis litem, quantus in classem sumtus factus erat.*
Aetas *militaris,* 17 *annor.* 24, 1. 2. extrema, *senectus* 24, 2. 4. 25, 10. 3. aetas extrema imperatorum, *vltimi tum imperatores erant* 13, 4. 4. aetatis vacatio, *senis immunitas a bello* 25, 7. 1.

Afferre deformitatem, *addere* 17, 8. 1. manus alicui, *de interfectione* 20, 1. 4.
Afficere quem morbo 23, 4. 3.
Affluens, *abundans* 25, 13. 5.
Africanae poſſeſſiones, *quae in Africa* 25, 12. 4.
Agere cauſam populi, *ſtudere democratiae* 19, 3. 1. egit nihil aliud quam vt, *περιφρασις magnae contentionis et ſtudii* 23, 10. 1. ante ſe agebat 14, 3. 2.
Ageſilaus Lacedaem. R. 17, 1. 1.
Aggredi, *impugnare* 14, 9. 5. hoſtem, *bello perſequi* 2, 4. 4.
Agis Rex Lacedaem. 17, 1. 4.
Agnonides *ſycophanta* 19, 3. 4.
Ager Troas 4, 3. 3.
Agellus, *de tenui poſſeſſ.* 19, 1. 4.
Agrippa, *M. Vipſanius* 25, 12. 1.
Ala equitum 18, 1. 6. *Alae dictae exercitus equitum ordines, quod circum legiones dextra ſiniſtraque, tanquam alae in auium corporibus, locabantur.* Cincius apud Gell. 16, 4.
Alcibiades 7, 1. 1.
Alcmaeon matricida 15, 6. 2.
Alere morbum, *fouere* 25, 21. 6. v. Vulp. ad Catull. p. 391. nolo ali eorum luxuriam, *h. e. inſtrumenta ſuppeditari luxuriae* 19, 1. 4. ali publice, *publica ſuſtentatione* 3, 3. 3.
Alexander M. Babylone moritur 18, 2, 1. 21, 2. 1.
Alexander Pheraeus, *Tyran.* 16, 5. 1.
Alienum non videtur, *intempeſtiuum*, ἄσκοπον 1, 6. 1. alienari timore ab aliquo, *fauorem timore in odium mutare* 7, 5. 1. alienatae inſulae, *quae defecerant* 5, 2. 4.
Aliquanto crudelior 16, 3. 3.
Alpes 23, 3. 4. Alpici ibid.
Altera perſona, *unus ex duobus, quibus Resp. plurimum debet; additur*, ſecunda tamen, *vt referatur ad ſuperiorem et primum* 16, 4. 3. altero tanto longior 18, 8. 5.
Ambitus largitiones, *captatoriae donationes in ambiendis, per malas artes, honoribus: id enim* ambitus *voce notatur:* 25, 6. 2.
Amici, *adiutores rerum gerendarum* 18, 12. 2.
Amicos tueri, *opibus officioque adeſſe eis* 15, 3. 4.
Amicitia, *pro ſocietate* 15, 6. 1.
Amittere *(emittere)* animam 15, 9. 3. optimates, *eorum fauorem* 10, 7. 2. Amiſſus, *miſſio, iactura*, 7, 6. 2. conf. Barth. ad Statii Theb. 4, 469.
Ἀμνησία 8, 3. 2.
Ammon, *cognom. Iouis* 6, 3. 3.
Anceps periculum, *vtriusque hoſt.* 2, 3. 3. ancipites loci 14, 7. 3.
Andocides 7, 3. 2.
Androcles Magnes 14, 5. 4.
Anicia 25, 2. 1.
Anima, *pro vita* 23, 1. 3.
Animaduertere, *pro conſiderare* 15, 6. 3. *conſpicari* 16, 5. 4. animaduerſa varietas fortunae, *obſeruata* 13, 4. 1.
Animatae bene inſulae, *in obſequio manentes: oppon.* alienatae 5, 2. 4.
Animus, *pro fiducia conſtantiaque* 1, 4. 5. maximus, *pro fiducia ſui conſtantiaque* 10, 5. 3. animo iſto eſſe, *id conſilii habere* 18, 11. 4. animo bono facere, *propoſito non ſceleſto* 17, 6. 2. aequo ferre, *ſine indignatione* 10, 6. 4. *ſine obtrectatione* 25, 1. 3.
Annus vertens, *totus, cuius ſcil. curſus natura vertitur eodem, vnde incipit* 17, 4. 4.
Ante illum imperatorem, *antequam ille eſſet imperator* 11, 1. 3.
Anteferre bello pacem, *bellum deponere, pace mutare* 15, 5. 3. religionem irae, *illius reſpectu huic frenos imponere* 17, 4. 6.
Antigonus in proelio cadit 21, 3. 2.
Antipater 18, 2. 2.

Antiquitatis notitia in quibus 25, 18. 1.
Antistare cui, *praestare* 3, 1. 2.
Antistites Iouis, *sacerdotes* 6, 3. 3.
Antonius hostis iudicatus cedit Italia 25, 9. 2.
Apenninus mons 23, 4. 2.
Aperire, *ostendere, declarare* 10, 6. 4. aperit se res ipsa 4, 3. 7. apertum est mihi, *scil.* 9, 3. 1. apertum fuit, *apparuit re ipsa* 9, 2. 3.
Apollo 1, 1. 2.
Apophthegmata Epaminondae 15, 5. 3. 4, 5. 6.
Apparare, *molirī* 18, 2. 3.
Apparatus, *de operibus πολιορκητικοῖς* 18, 5. 7. regius, *de cultu* 4, 3. 2.
Apparere alicui, *ministrare, pro honoratiore cultu* 18, 13. 1. apparere, *clare cognosci* 14, 1. 2.
Appellatus est, vt vellet, *compellatus, rogatus* 25, 8. 3.
Appetere maiores res, *de incivili elatione* 4, 2. 2.
Appia via 25, 22. 4.
Apprime bonus 25, 13. 3.
Apulia 23, 4. 4.
Aram tenent, *qui iurant* 23, 2. 4.
Arae Paci factae 13, 2. 2.
Arbitrium, *electio* 9, 4. 1. arbitrio alicuius rem permittere, *tractationem rei penitus committit* 22, 1. 3. omnia geruntur, *de summo imperio* 9, 2. 2. arbitrio eius fit 3, 3. 1.
Arcadia 7, 10. 5.
Archias 16, 3. 2.
Ardeatinum praedium 25, 14. 3.
Arete 10, 1. 1.
Argilius 4, 4. 1.
Argi, *pl. oppid.* 21, 2. 2.
Arguere, *crimini dare* 7, 7. 2. argui crimine, *conuinci* 4, 3. 7.
Arideus 14, 6. 1.
Ariobarzanes 14, 2. 5.
Aristides iustus cognom. 3, 1. 2.
Aristomache 10, 1. 1.
Arma pedestria, *quibus pedites vtuntur* 11, 1. 3. arma abiicere noluit Chabrias *metu flagitii militaris* 12, 4. 3. arma capere, *armari in hostem* 14, 4. 5. conferre cum aliquo, *dimicare* 18, 3. 6. ferre contra aliquem, *esse in diuersis partibus* 25, 4. 2.
Armare quem, *ad arma instigare* 23, 10. 1. armare se imprudentia alterius, *suis consiliis ab imprudentia alterius robur mutuari* 10, 8. 2.
Armatura leuis, *hoc est, milites leuis armaturae* 14, 8. 2.
Armenii 14, 8. 2.
Armillae aureae 14, 3. 1.
Arripere celeriter quae traduntur, *de solertia ingenii* 25, 1. 3.
Ars noua, *singulare quoddam ad rem agendam σύγημα* 1, 5. 3.
Artabanus Xerxem interficit 21, 1. 5.
Artemisium, promontorium Euboeae 2, 3. 2.
Artifices, quos cultus domesticus desiderat 25, 13. 4. *ad voluptatem et lucrum locata eorum opera. sunt autem eiusmodi seruorum nomina:* Gladiatores, Agitatores, Funambuli, Palaestritae, Pictores etc.
Ascendere gradum eum, *ad eum honorem* 19. 2. 3.
Asciscere ciuitatem, *ius ciuitatis, ciuem fieri* 25, 3. 1.
Asia 1, 3. 1. succubuit Europae, hoc est, *Asiatica vis (Persarum) Europaeis (Graecorum) viribus succubuit* 2, 5. 3.
Aspendii 14, 8. 2.
Aspis, *Cataoniae Dynastes* 14, 4. 1.
Assecla Praetoris, *de legato eius* 25, 6. 4.
Astu, *vel* Asty. Graecum ἄστυ *vrbs, oppidum, de Athenis peculiariter* 2, 4. 1. Cic. de legg. 2, 2.
Athamanes 13, 2. 1.
Athenae ciuitas clarissima 8, 2. 1. Lacedaemoniis seruiunt 7, 9. 4.

Attendere animum ad cauendum 7, 5. 2.
Atticus, *T. Pomponius* 25, 1. 1.
Attingere poëticen, *aliquid operae in illo ſtudio ponere* 25, 18. 5. regionem, *eo peruenire* 10, 5. 3.
Auctoritas eſt in illo 13, 3. 2. eius eſt in hoc magna, *ipſius auctoritati magnopere creditur* 6, 4. 1. auctoritate alicuius moueri, *ſcil. ad habendam fidem* 9, 4. 1.
Audiens dicto duci 11, 2. 1. agro, vrbibus augeri, *donari, locupletari* 13, 1. 3.
Audire male 10, 7. 3. ſic Cicer. Verr. 3, 58. *minus commode audire* de iis, de quibus male exiſtimant homines.
Auerſus, *corpore auerſo* 14, 11. 5.
Auertere puppes, *de recedentibus* 23, 11. 6.
Aurelius, *C. Coſ.* 23, 7. 1.
Αὐτομάτια, *deae nomen*, Fortuna 20, 4. 4.
Autophrates, Lydiae Satrapes 14, 2. 1.

B

Babylon 18, 2. 1.
Bageus 7, 10. 3.
Balbus, *L. Cornelius* 25, 21. 4.
Barbarus, *de rege Perſarum*, 2, 4. 5. conf. Herodot. 7, 132.
Barcas, cognom. Hamilcaris 22, 1. 1.
Beatus: homo non beatiſſimus, *non admodum inſtructus copiis rei familiaris* 17, 8. 2.
Bellum Aegyptium 14, 3. 5. ciuile Caeſarianum 25, 7. 1. Corcyraeum 2, 2. 1. Corinthium 17, 5. 1. Peloponneſiacum 7, 3. 1. 8, 1. 3. Perſicum 2, 2. 3. Punicum I 22, 1. 3. II 22, 3. 6. III 24, 3. 3. ſociale 11, 3. 3. Troicum 14, 2. 2. Hannibalis bella quis ſcripſerit 23, 13. 1. inteſtinum 22, 2. 1. nauale 2, 2. 3. delere, *eleganter de ſubito et inſperato fine impoſito hoſtibus impetu oppreſſis* 7, 8. 6. ducere, *habere, per moram gerere* 7, 8. 1. facere cui, *inferre*, 10, 4. 2. parare cui, *comparare aduerſus* 7, 9. 5.
Bene meriti, *qui nobis beneficia contulere* 18, 6. 5.
Beneuolentia, *pro pignoribus et documentis beneu.* 7, 6. 3.
Benignitas, *de praeſtito auxilio* 20, 2. 2.
Bithyni 23. 11. 4.
Boeotii bellum indicunt Lacedaemoniis 9, 2. 4.
Bonus ciuis; *ſignificanter de eo, qui habitus ſtatusque ciuilis amans, officiis ciuilibus ſeruit* 11, 3. 2. *cognomen in virtutis honorem datum* 19, 1. 1. bono animo facere, *conſilio non ſceleſto* 17, 6. 2. bonae res 17, 8, 5.
Bonitas, *pro aequitate ciuilis imperii* 1, 8. 3.
Borni, *caſtelli nomen* 7, 7. 4.
Brutus potens 25, 8. 4. interit 25, 11. 2.
Byzantium expugnatum 4, 2. 2.

C

Cadere, *de morte bellica proprie* 4, 1. 2. cadit maieſtas, *euertitur imperium* 16, 2. 4. res cadit praeter opinionem, *h. e. euenit* 1, 2. 5. cadere in ſuſpicionem cuius, *ſuſpicium fieri* 4, 2. 6. aetas eius cecidit 18, 1. 2.
Cadmea, *arx Thebana* 15, 10. 3.
Caduceus κηρύκειον 23, 11. 1.
Caduſii, *inter mare Caſpium et Pontum ſita gens* 14, 1. 4.
Caecilius, Q. eques Romanus 25, 5. 1.
Caelo veſperaſcente 16, 2. 5.
Caeremonia ſumma colitur hoc ſacrarium, *ſanctitas religione inuiolabilis notatur* 2, 8. 4.
Caeſar *(Iulius)* occiſus 25, 8. 1.
Caeſar *(Octauius)* 25, 12. 1.
Caeſarianum ciuile bellum, *inter Caeſarem et Pompeium* 25, 7. 1.

Calidius, *L. Iulius Poëta* 25, 12. 4.
Callias 5, 1. 3.
Callicrates 10, 8. 1.
Callidus vir, *qui consilio pollet* 14, 10. 1. callida liberalitas, *quae non honesti studio, sed tempori datur, et utilitati* 25, 11. 3. callidissime coniicere de futuris, *perspicacissime et prouidentissime* 2, 1. 4.
Calliphron, saltator 15, 2. 1.
Callistratus 15, 6. 1.
Camissares 14, 1. 4.
Canere, *vox propria de oraculis, vatibus, poëtis* 25, 16. 4.
Canius 25, 10. 2.
Cannensis pugna, *apud Cannas pugnata* 23, 5. 4.
Capere arma, *ad pugnam instruere se armis* 14, 4. 5.
Capere locum, *occupare* 17, 6. 2. capi humanitate cuius, *affici, delectari* 25, 4. 1.
Capessere remp. *Cic. accedere ad remp. de gerendis Magistratibus* 2, 2. 1.
Caput Graeciae, *vrbs domina, imperans ceteris* 15, 10. 4. capitis absolui, *de reo capitis, cui vita conceditur* 1, 7. 6.
Capitulatim, *summatim perstricta* 24, 3. 4.
Cappadocia Eumeni data 18, 2. 2.
Captiani, *Schott. legend. conicit* Caspian. 14, 8. 2.
Capua 23, 5. 1.
Cardianus, *ab vrbe Cardia* 18, 1. 1.
Car 14, 1. 3. Caria 17, 3. 1.
Cassander 18, 13. 3. Macedonia pellitur 19, 3. 2.
Cassius floret 25, 8. 1. interit 25, 11. 2.
Castrum, *munitus muro locus* 7, 9. 3. *eius diminut.* Castellum. castellum Hannibalis 23, 12. 3.
Castra mouere 14, 8. 4. castra alicuius sequi, *militare apud aliquem* 14, 1. 2.
Casus, *acerba fortuna* 7, 6. 4. casibus agi, *variotate scil. temporum euentuumque* 25, 9. 1.
Cataonia 14, 4. 1.
Cato XVII annor. stipendium meruit 24, 1. 2.
Catullus, *poëta elegantiss.* 25, 12. 4.
Causa. causam capitis dicere, *in iudicio capitali pro se verba facere* 19, 2. 3. causam interponere, *causari, praetexere* 2, 7. 1.
Cedere, *praebere se necessitati, non reluctari* 3, 1. 3. auctoritati cuius, *propter auctoritatem* 13, 3. 4.
Celebritas, *frequentia*, praef. 6. Sciopp. verisim. p. 71.
Censorinus 24, 1. 1.
Centenius praetor cadit 23, 4. 3.
Ceraunus, *cognom.* Ptolemaei 21, 3. 3.
Certamen de principatu, *aemulatio* 2, 6. 3.
Certa dies, *praestituta* 12, 3. 1.
Certus homo, 4, 2. 4. — 10, 9. 1. — 18, 9. 3.
Chabrias Athen. 12, 1, 1.
Chalcioecus, *templum Minervae Lacedaem. q. d.* domus aenea, *aliquando in cognomen deae transit* 4, 5. 2.
Chalcis, *vrbs Euboeae* 13, 3. 5.
Chaones, *pars Epirotarum* 13, 2. 2.
Chares Athenis honoratus 12, 3. 4.
Charon, *Theb.* 16, 2. 5.
Chersonesus, *scil. Thraciae, peninsula* 1, 1. 1.
Chius, *insula* 12, 4. 1.
Cicero, *M. Tullius*, aequalis Attici 25, 1. 4.
Cilices 14, 8. 2. Cilicia 14, 7. 2.
Cimon 5, 1. 1.
Cinnanus tumultus 25, 2. 2.
Circulus, *coetus vulgo coëuntium ac fabulantium, qui, collatis capitibus, videntur veluti orbem facere* 15, 3. 3.
Citari victorem, *voce praeconis declarari*, praef. 5.
Citerior Hispania, *Tarraconensis provincia* 24, 2. 1.

Citharizare, *canere cithara* 15, 2. 1.
Citium, *oppid.* 5, 3. 4.
Ciuilis victoria omnis funesta 5, 10. 3. ciuiles fluctus, *de bellis ciuil.* 25, 6. 1.
Ciuitas aliena, *de eo vsurp. qui alienigena* 18, 1. 2.
Clandestina consilia, *occulta molitio* 23, 2. 2.
Claritas, *celebritas* 18, 3. 3.
Classiarii, *milites classi.* 1, 7. 5.
Clastidium, *oppid.* 23, 4. 1.
Clara, *in venatorio habitu ponitur* 14, 3. 2.
Claudere hostem angustiis 14, 8. 4.
Claudius, *M. Cos.* 23, 7. 6.
Clementiam violare, *facere quod clementiae officio indignum* 7, 10. 2. opponitur *crudelitati*, 20, 2. 2.
Cleon Halicarnasseus 6, 3. 5.
Cnidus, vrbs Cariae, 9, 4. 4.
Coarguere tyrannidem cuius, *cum exprobratione tyrannidis conuincere* 15, 6. 4.
Coercere manibus procacitatem cuius, *punire pariter ac inhibere* 20, 5. 2.
Cogitare callide, *de agitatione animi* 14, 8. 4.
Coire, *conspirare* 16, 2, 3.
Colere sacellum, *de cultu religioso in sacello fieri solito* 20, 4. 4. coli literis ab aliquo, *de commercio epistolarum familiarium* 25, 20. 4.
Collabefieri ab aliquo, *eleganti metaph. signific. dignitate veluti sua pelli* 3, 1. 2.
Collegae, *sc. gerend. bell. in imperio militari* 7, 3. 1.
Colligere manum, *copias* 7, 7. 4.
Colloqui per internuntios 7, 5. 3.
Commeatus, *annonae subuectio* 1, 7. 2.
Commendare alicui regnum, *designare successorem* 18, 2. 2.
Cominus pugnare 12, 4. 4.
Commoda. aduersus commoda populi stetisse, *pro crimine maiestatis* 19, 4. 1.
Commoditatem consequi, *emolumentum* 25, 9. 2.
Commouere se non sunt ausi, *de nefaria molitione* 17, 6. 3. commoueri, *excitari ad rem accuratius agend.* 14, 7. 1. commoueri noua re, *perturbari* 14, 6. 6.
Commutatio rerum, *fortuna statusque imperii ac belli* 7, 5. 5.
Comparare iter ad regem, *de destinatione itineris* 7, 10. 3. milites ad resistendum, *instruere* 14, 4. 4. absolute 8, 2. 2. vbi v. Bos.
Compellare aliquem fratricidam, *increpare* 20, 1. 5.
Completa sunt tot millia, *h. e. effecta* 1, 5. 2.
Componere bellum, *pacem facere* 22, 1. 5.
Composito, *de compacto* 14, 6. 6. v. Ruhnken. ad Vell. Par. 2, 100. p. 424.
Comprimere preces, *inhibere* 25, 22. 2.
Conari, *ipsum actum notat, non rem effectui dare* 14, 7. 2.
Conata perficere, *destinata* 10, 8. 5.
Conciliator nuptiarum, *pararius, προξενητὴς* 25, 12. 2.
Concinnus 15, 5. 1.
Concio populi, *de iudicio publico* 2, 2. 3.
Concludere vno volumine, *complecti* 15, 4. 6.
Concupiscere maiora, *de molitionibus elatorum, qui sua conditione non contenti ambitiose res nouas quaerunt* 4, 1. 3.
Concurrere ad opprimendum, *certatim operam conferre* 18, 3. 1. in nauem regis, *veluti agmine facto adoriri* 23, 10. 5.
Concursus, *de conflictu prael.* 8, 1. 4. concursus, *studio spectandi* 14, 3. 3.
Concutere opes cuius, *labefactare potentiam* 15, 6. 4.
Condiscipulatus 25, 5. 3.
Conditio aequa versurae, *copia, aequa facultas* 25, 2. 4.

Conditor 20, 3. 2. v. Barth. ad Statii silu. 4, 3. 72.
Conductitiae cateruae, *de mercenariis militibus, qui domestico opponuntur delectui* 12, 1. 2.
Conferre facta clar. virorum, *comparare* 23, 13. 4.
Conficere aliquem, *debellare* 6, 1. 1.
Confidere, *plus quam sperare* 1, 1. 1.
Confirmare quid, *fidem rei facere* 14, 11. 1. confirmare regnum, *stabilire* 1, 3. 5.
Congruere sententiae deorum, *ad illam accommodari* 6, 3. 5.
Coniicere, *diuinare de futuris* 2, 1. 4. coniicere se in sacrarium, *illuc confugere, securitatis gratia* 2, 8. 4.
Conon, egregius mari bellator 9, 1, 1.
Conscripti patres 23, 12. 2. *de Senatu Romano vsurpatur, qui tanquam solenni titulo ita compellari solebat post reges exactos. Liu.* 2, 1.
Consectari, *cum studio et labore prosequendo conquirere* 2, 4. 4.
Consentire, *conspirare* 14, 5. 2. globus consensionis, *conspirantium* 25, 8. 4.
Consequi quid, *perficere* 23, 10. 5. consequuta est eum magna prosperitas, *h. e. magnam adeptus est prosperitatem* 25, 19. 2.
Conseruare simulacra, aras, *honorem earum et ius tuendi supplices non imminuere* 17, 4. 7.
Consilii mei non est, *h. e. iudicii et arbitrii in eligendo* 9, 4. 1. in consilium dari, *de adiutoribus datis* 13, 3. 2.
Consistere, *de acie instructa* 11, 2. 2.
Constituere vrbem, *desertam euersamque de integro condere, incolis et rep. formare* 15, 8. 5.
Constituere quantum quisque daret, *de arbitrio, iudicio, consilio* 3, 3. 1.
Consueuit hoc factum esse apud, *consuetudine quadam religio rei apud omnes seruata est* 16, 5. 1.
Consuetudo regum, *ingenium* 14, 5. 4.
Consulere male patriae, *vtilitates eius negligere* 15, 10. 1. *noxam afferre* 19, 2. 2. consultum mittere, *sc. ad Apollinem* 2, 2. 6.
Consul quinquies, *sc. quintum* 23, 5. 3.
Consumere tot menses in morbo, *tam diu aegrotare* 25, 21. 3. consumi morbo, *interire* 21, 2. 1.
Contendere, *affirmare* 15, 8. 1. quo contenderat, *h. e. quo cursum direxerat* 13, 3. 4.
Contineri hospitio cuius, *esse inter eos, qui foedere hospitii cum aliquo sunt conjuncti* 6, 1. 5.
Continens, *opponitur aquis* 2, 3, 2. ἐγκράτης 15, 3. 2.
Contrahere classem, *comparare* 9, 4. 4.
Contueri, *animaduertere, videre* 12, 1. 2.
Conuenit hoc inter illos, *pacti sunt de hoc* 4, 4. 2.
Conuiuae *quales vocandi* 25, 14. 1. conuiuio vxores Romani adhibebant, Graeci non item praef. 6.
Corcyraeum bellum 2, 2. 1.
Corinthus a tyranno liberata 20, 1. 3.
Cornelius, *L. Cos.* 23, 8. 1.
Corona aurea Romanis a Karthag. legatis donatur 23, 7. 2.
Coronaea, *vrbs Boeotiae* 17, 4. 5.
Corripere partes omnium, *omnium potentiam ad se trahere* 18, 2. 3.
Corrumpere Delphos, *sacerdotes Oraculi Delphici* 6, 3. 1.
Cotta, *L. Cos.* 25, 4. 5.
Cotus, Rex Thraciae 11, 3. 4.
Craterus 18, 2. 2.
Crimessus, *fluv.* 20, 2. 4.
Culleus, *saccus inter vasa mi-*

litaria, *traiiciendo amni aptus* 18, 8. 7.
Cultus domeſticus, *vſus familiaris* 25, 13. 4.
Cupiditas, *vehementior impetus animi cupientis* 18, 6. 2. cupide elaboro, *vehementer ſtudeo* 3, 1. 4.
Curare praeceptum, *efficere* 18, 9. 5.
Cyclades inſulae 1, 2. 5.
Cyme 7, 7. 1.
Cyprus *inſ.* 4, 2. 1.
Cyprii victi 5, 2. 2.
Cyrenae, *vrbs Libyae* 17, 8. 6.
Cyrus 7, 9. 6.
Cyzium 13, 1. 3.

D

Damnari hoc timore, *ob eum populi timorem* 2, 8. 1.
Damon *muſicus* 15, 2. 1.
Dare fidem, *iurare* 14, 10. 1. fidem de re, *ſuper re* 14, 10. 2. diem, *conſtituere*. v. Duker. ad Flor. 3, 3. 13. ſupplicium 17, 5. 2. Vulp. ad Catull. p. 504. manus, *victum ſe confiteri* 22, 1. 4. operam honoribus, *capeſſere honores* 24, 1. 2. vela ventis, *de navibus in altum prouectis* 23, 8. 2. veniam, *annuere poſtulatis* 2, 10. 1. crimini, *arguere* 15, 8. 2. ſe, *in gratiam alicuius facere* 25, 9. 2. ſoporem, *pro medicamento ſoporifero* 10, 2. 5. ſenatus datur 23, 7. 6.
Darius Perſ. R. contra Scythas 1, 3. 1. Ochus 7, 5. 2. Hyſtaſpis filius 21, 1. 2.
Datames 14, 1. 3.
Datis 1, 4. 1.
Dea Pax 13, 2. 2.
Debitum naturae reddere, *mori* 21, 1. 5.
Decedere, *mori* 3, 3. 2. decedere morte ex conſpectu hominum, *de morte voluntaria* 20, 1. 6.
Decelia, *oppid.* 7, 4. 7.
Decernere cum aliquo, *dimicare, confligere* 23, 4. 1. decernere alicui ſtatuas, *decreto publico conferre* 1, 6. 4.
Declarare, *documentum dare* 11, 3. 2.
Decurrere in ſpatio, *de equis exerceri curſu ſolitis* 18, 5. 5.
Deducere ſecum aliquem, *ſibi adſciſcere comitem* 25, 4. 2. deducere quem a victu priſtino, *demouere, abstrahere* 10, 4. 5.
Deeſſe cui, *in iudicio non defendere* 13, 4. 3. nullus honor huic defuit, *circumlocutio honoratiſſimi* 20, 3. 5.
Deferre ſenatui, *exponere, referre* 23, 12. 2.
Degredi a ſuis, *longius prouehi* 16, 5. 4.
Deiici 8, 3. 1. v. Drakenb. ad Sil. 15, 466.
Delectus noui, *de militibus recens lectis* 23, 6. 4.
Deleri *dicuntur hoſtes penitus fugati* 4, 1. 3.
Deliberare, *oraculum conſulere* 2, 2. 6.
Delphi, *vrbs* 1, 1. 2. *pro oraculo Delphico* 6, 3. 1. Delphicus deus, *Apollo* 4, 5. 5.
Delus, *inſ.* commune Graeciae aerarium 3, 3. 1.
Demades Athenas tradi cupit Antipatro 19, 2. 2.
Demaenetus, *petulans homo* 20, 4. 3.
Demergere, *de fortuna deprimente* 10, 6. 1.
Demetrius, *Antig. fil.* perit in cuſtodia 21, 3. 1. Phalereus 1, 6. 4.
Denique 18, 12. 2. v. Vorſt. ad Sulpic. H. S. 1, 21. 3.
Depellere praeſidia 4, 2. 1. v. Oudendorp. ad Lucan. 2, 654.
Deprecari pericula amicorum, *ne illos affligant* 25, 12. 2.
Deprimere naues, *demergere* 9, 4. 4.
Depugnare, *proelium committere* 2, 4. 4.
Dercyllus, *Antipatri praefectus* 19, 2. 4.
Deſperatis rebus prouinciarum,

cum diffisi essent prouinciis 25, 8. 5.
Destitui ab aliquo, *de reiectis precibus, negatoque auxilio* 7, 5. 4.
Detecta aedes 25, 2. 3. vbi v. not.
Deterior peditatu, *inferior* 18, 3. 6.
Detestans compellabat impium, *detestabatur et vocabat imp.* 20, 1. 5.
Detrahere de aliquo, *de inuidiosa et obtrectatoria depressione* 12, 3. 3. detrahere quid multae, *minuere multam* 13, 4. 1.
Deuia itinera, *occulta et insueta* 18, 3. 5.
Deuincere virtutem cuius, *deprimere, inutilem reddere* 23, 1. 2.
Deuocare 5, 4. 3. *est vocare ad coenam.*
Deuouere quem, *de publico deuotionis ritu* 7, 4. 5.
Dextra *fidei pignus* 2, 8. 4.
Dianae templum *apud Gortynios* 23, 9. 3.
Dicere causam capitis, *in iudicio capitali pro se respondere, et verba facere* 7, 4. 3. dicere pro se, *sc. in iudicio* 1, 7. 5. dicendo valere: *haec vox proprie eloquentiam notat, et artem* 7, 1. 2.
Dictator Fabius 23, 5. 1: *quia dicendo creabatur.* Dictator, *summa potestas, et a regno non nisi tempore differens.*
Dictum. dicto audiens alicui, *obediendi signif.* 6, 1. 2.
Dies supremus, *mors* 7, 10. 6. dies inducarum, *sc. vltimus* 17, 3. 1. in diem emere, *vt soluas post aliquod tempus* 25, 9. 5.
Differre in crastinum, *reticere* 16, 3. 2.
Differtur rumor, *dispergitur* 10, 10. 1.
Dignus memoria, *celebrari dignus ad posteros* 13, 4. 4.
Dignitas regia, *non auctoritatem modo, sed et potestatem regiam notat* 1, 2. 3. dignitas equestris, *de ordine et nobilit. equitum* 25, 1. 1. dignitati seruire, *consulere existimationi, et honori suo* 25, 6. 5. dignitas corporis, *augusta corporis forma* 10, 1. 2. dignitas vitae *cum splendore iungitur* 7, 11. 2. pro dignitate viuere 25, 2. 2. *intelligitur hic dignitas vitae exactae, quae scil. virum bonum decet.*
Diligere affinitatem cuius, *eligere* 25, 2. 1.
Dimicare aduersus quem, *resistere, in aciem exire aduers.* 1, 4. 5. dimicare de fama, *de causa in iudicio disceptand.* 13, 4. 3.
Dimittere imperium, *deponere* 20, 2. 3. vitam, *amittere, negligere* 23, 12. 5. dimisit eum nusquam ab se, *retinuit in conuictu assiduo* 25, 4. 2.
Dinon historicus 9, 5. 4.
Dion Syracusanus describitur 10, 1. 1.
Discedere pari proelio, *vt neuter vicerit, aequis manibus abscedere* 2, 3. 3. discedere a pugna, *re infecta abire* 1, 7, 5.
Disiicere copias alicuius, *dissipare* 1, 2. 1.
Dispalata multitudo, *palabundi et dispersi passim, vagantesque* 23, 5. 2.
Dispositi, *scil. milites in acie stantes* 11, 2. 2.
Disputare de rep. *disserere* 15, 3. 3.
Dissociati ciuium animi, *de ciuili discordia* 25, 2. 2.
Dissolutus *sign. neglectum legis, boni moris existimationisque* 7, 1. 4.
Distineri litibus, *vexari ac distrahi* 25, 9. 4.
Distrahi, *diuelli, de pugnantibus et inter se complexis* 18, 4. 2.
Diuersi discedunt, *in diuersas partes* 14, 11. 3. Vulp. ad Catull. 46, 11.

Diuidere copias hiematum, *in hiberna dispartiri* 18, 8. 1.
Diuinus, *qui ea parte prudentiae, quae* diuinatio *siue* prouidentia *dicitur, valet: rectitudine, inquam, constantiaque consilii, in proposit.* 25, 9. 1.
Diuitiae orbis terrarum, *ὑπερβολικῶς de summo pretio* 15, 4. 2.
Dium. sub dio, *aëre, quidquid non sub tecto, sed aperto aëre fit* 4, 5. 2.
Docere, *exponere, narrare* 1, 6. 1.
Dodona *pro oraculo Dodonaeo, siue potius sacerdotibus oraculi* 6, 3. 2.
Dodrans. ex dodrante heres, *nouem partes hereditatis intellige:* dodrans *sunt nouem partes assis, sc. totius hereditatis* 25, 5. 2.
Dolopes sacrum obtinent 5, 2. 5.
Dolor desiderii, *ex desiderio conceptus* 25, 4. 5.
Domicilium, *sedes* 17, 3. 1. domicilium imperii orbis terrarum, *Vrbs Roma* 25, 3. 3.
Domitius, *Cn. Cos.* 25, 22. 3.
Drusilla, *T. Claudii Neronis coniux* 25, 19. 3.
Dubito, an ponam, *eleganter* pro dubito, an non ponam 8, 1. 1. non dubitauit committere proelium, *de fiducia et conandi promtitudine* 23, 11. 3.
Ducere aliquem in errorem, *falsa opinione deludere* 23, 9. 3. ducere bestiam, *vinctam agere* 14, 3. 2. ducere secum, *de contubernio* 22, 3. 1. ducere, *existimare, credere* 7, 7. 2. ducere bellum, *mora protrahere* 7, 8. 1. ducere tempus, *cunctari* 2, 7. 1.
Duci aduers. aliqu. *significat. militari* 18, 3. 4. duci amore, *impelli* 5, 1. 2.
Ductu eius res gestae 4, 1. 3. *Differt ab auspiciis: quod* haec *ad summam fati et fortunae;* illa *formula ad operam ac administrationem belli pertinet. Interdum coniunguntur.*
Dux manus, *qui parti copiarum praeest* 16, 4. 2.
Dynastes Paphlagoniae 14, 2. 2.

E

Edere in vulgus, *vulgo rumorem spargere* 14, 6. 4.
Editus locus, *altior* 17, 6. 2.
Efferre laudibus, *extollere* 7, 11. 1. efferre matrem, *propria vox de sepulturis* 25. 17. 1. efferri victoria, *insolescere* 4, 1. 3.
Efflare animam, *mori* 4, 5. 4.
Effusae largitiones, *immodicae* 25, 6. 2.
Elatius se gerere, *insolentius* 4, 2. 2.
Elicere epistolas alicuius, *occasione suppeditata rescribendi scil.* 25, 20. 2.
Elis, *Argiu. oppid.* 7, 4. 4.
Eloquentia antistat innocentiae, *superat eam* 3, 1. 2.
Elpinice, Cimonis soror 5, 1. 2.
Elucescere virtutibus, *inclarescere* 4, 1. 1. elucet ex his illud, *illud potissimum, et ad gloriam illustre est* 12, 1. 1. eluxit eloquentia eius, *illustri argumento cognita est* 15, 6. 4.
Emax, *qui emendi studio ducitur* 25, 13. 1.
Emittere exercitum in Asiam, *bellatum mittere* 17, 2. 1.
Emphyletus 19. 4. 3.
Ennius *Q. poëta* 24, 1. 3.
Enumerare, *per seriem narrare* 6, 2. 1.
Enuntiare, *reuelare rem secretam* 4, 4. 6.
Epaminondas Theban. 15, 1. 1.
Ephebus factus est, *ad pubertatem venit* 15, 2. 4.
Ephesus 17, 3. 2.
Ephemeris 25, 13. 6. diurnum *Latini vocant. Significat hic libellum quotidianarum expensarum et erogationum. Aliud signific.* diurni commentarii. *Apud Suet. Aug.* 64.

Ephori Lacedaemoniorum 2, 7. 2.
Epigramma, *inscriptio*, *titulus*, *elogium*, *qualia donis adduntur*, *quae diis sacrabant* 4, 1. 3.
Epiroticae possessiones, *quas habet aliquis in Epiro* 25, 14. 3.
Eretria capta 1, 4. 2.
Erga, *aduersus*, *in* 14, 10. 3.
Erexit eum haec contumelia, *h. e. ad industriam et emendationem excitauit* 2, 1. 2.
Erichthon, *ignotus locus*, *fatentibus* Lambin. *et* Schot. *qui ex codicib. annot.* Crithonem 13, 1. 3.
Eryx, *mons Siciliae* 22, 1. 2.
Esse alicubi, *degere* 23, 12. 3. cum iam in eo esset, vt, *h. e. cum iam parum abesset* 1, 7. 3. esse ciuitatis alienae, *de alicunde orto* 18, 1. 2. esse partium optimarum, *sequi partes opt.* 25, 6. 1. esse pluris, *plus efficere*, *praestare publico* 15, 10. 4. non est tuae virtutis, *non conuenit* 22, 1. 6. esse calamitati, *inferre calamitatem* 14, 6. 6. indicio, *praebere indicium*, *indicare* 6, 3. 4. inuidiae, *parere inuidiam* 10, 4. 2. malo, *nocere alicui* 7, 7. 3. vsui, *multum prodesse opera*, *consilioque* 9, 2. 4. pari imperio, *de belli ducibus* 14, 3. 3. hoc sensu, *ingenio* 7, 5. 3. ante oculos ciuium, *versari* 12, 3. 2. cum aliquo, *de conuictu* 22, 3. 2. esse in animis debet, *obuersari animis* 8, 2. 3. in colloquio, *colloqui* 14, 11. 3. in fuga, *fugam meditari*, *adornare* 2, 4. 4. in obsidione, *obsideri* 18, 5. 6.
Etruria 23, 4. 3.
Euagoras 12, 2. 2.
Euboea 1, 4. 2.
Euitare tempestatem, *de fuga periculi* 7, 4. 4.
Eumenes Cardianus 18, 1. 1.
Eumolpidae 7, 4. 5. Diog. Laert. 1, 3.
Europaei aduersarii, *ab Europa hostes* 18, 3. 2.
Eurybiades, Rex Lacedaem. 2, 4. 2.
Eurydice, mater Perdiccae et Philippi 11, 3. 2.
Eurysthenes, Rex Spartan. 17, 1. 2.
Exacui ira, *irritari*, *exasperari* 19, 4. 1.
Exanimari, *de moriente* 15, 9. 4.
Exarsit bellum 22, 2. 1. vt Cic. pro Ligar. 1. *bellum subito exarsit.* id. Lael. 21. *iniuria exarserit.*
Excedere pugna, *desistere* 15, 9. 2.
Excipere hostium impetum, *hosti incurrenti se obiicere* 12, 1. 2. excipere has partes, *in se suscipere negotium* 10, 8. 3.
Excitare quem aduersus aliquem, *instigare* 23, 10. 1.
Excursiones, *quae praedae ab hoste agendae causa fiunt* 1, 2. 1.
Exercentur equi stantes, *agitationis scil. nouo genere*, *et loco ambulationis cursusque equestris vsurpato* 18, 5. 4.
Exercitatus bello 15, 5. 4. in dicendo 15, 5. 2. *promta facultas vtrobique notatur.*
Exercitus victor, *victoriis clarus et formidabilis* 17, 4. 2.
Exhaustus, *cui pecunia deest*, *et instrumenta belli cetera* 7, 8. 1.
Exiguus, *breuis staturae* 17, 8. 1.
Exiles res, *tenues*, *calamitosae*, *de difficultatibus a fortuna aduersante obiectis* 18, 5. 1.
Exire, *proficisci domo* 2, 6. 5. *in hostem*, *in bellum* 17, 6. 1. exit fama, *emanat* 17, 2. 1. v. Burmann. ad Valer. Flacc. 4, 169. Cic. Brut. 76. *quam nihil non consideratum exibat ex ore?*
Exitus, *finis vitae* 18, 13. 1. aedificii, *de foribus* 23, 12. 3.
Expedire rem, *de ancipiti negotio* 18, 9. 2. expedire se, *de eo*, *qui circumuentus erat* 23, 5. 2. expedire ali-

quem, *proscriptorum numero eximere* 25, 12. 4. expedita ad dimicandum manus, *intellige facultatem dimicandi non impeditam loco aut praecisam* 14, 6. 2.
Expensum sumtui ferre, *in rationes eorum referre, quae erogamus et expendimus* 25, 13, 6.
Expellere ex arce 15, 10. 3.
Explicari non potuit multitudo, *in acie scil. propter locorum angustias* 2, 4. 5. v. Brouckh. ad Propert. 1, 3. 26.
Exponere, *de scription. hist.* 10, 3. 2. aliquem e naue, *verbum nauticum* 2, 8. 7.
Exposcere aliquem, *petere, vt dedatur* 23, 7. 6.
Expulsus potestate 1, 3. 5.
Exilium 10 annorum, poena Ostracismi legibus definita 5, 3. 1.
Externum malum, *de bello externo* 22, 2. 1.
Extinguere liberos, *e medio tollere* 25, 9. 2. aliquos, *scil. expugnando perdere* 17, 5. 4. contumeliam industria, *velvti redimere, aut memoriam contumeliae delere* 2, 1. 3.
Extremo bello, *pro fine belli* 9, 1. 2.
Extructa satis altitudo muri, *educta* 2, 6. 6.

F

Fabius, *Q. Maximus*, dictator Hannibali oppositus 23, 5. 1.
Facere audet quod cogitauit, *rem deliberatam efficere* 14, 7. 1. faciebat, vt numerarent, *curabat numerari* 15, 3. 6. bona, *de beneficiis praestitis, aut facere quod vtile est alteri* 2, 9. 3. caedem alicuius, *perpetrare* 8, 3. 3. castra, *ponere* 1, 5. 2. aliquem certiorem, *docere* 14, 11. 1. ciuem, *ascisere* 25, 3. 1. impetum in aliquem, *adoriri* 14, 9. 4. insidias, *struere* 7, 9. 2. magnam multitudinem, *colligere exercitum* 23, 10. 5. summam, *sc. pecuniae* 15, 3. 6. mentionem, *in sermone* 7, 5. 3. pecunias ex metallis, *reditus fodinarum metallicarum intellig.* 5, 1. 3. aliquem missum, *dimittere ex captiuitate* 18, 11. 3. potestatem sui, *sc. ad pugnam* 23, 9. 1. progressum in studiis, *proficere* 24, 3. 2. reum, *accusare* 7, 4. 3. verba, *orationem habere* 2, 10. 1. facere aliquid pulcre posse, *de opera promte obeunda* 25, 13. 3. aliquem pluris, *aestimandi significatione* 11, 3. 4. facere lucri aliquid, *de gloria capta, quae alteri debebatur* 8, 1. 3. facere naufragium, *de clade nauali* 2, 7. 5. domi factum 25, 13. 4. v. Vlit. ad Gratiani Cynegetic 337.
Face, *pro fac* 4, 2. 4.
Falso 7, 9. 1. v. Brouckh. ad Tibull. 3, 3. 20.
Familia, *h. e. serui*, 25, 13.
Fio. fit caedes ciuium, *caeduntur* 15, 10. 3. sumtus in classem, *impenditur* 1, 7. 6. fieri pluris, *aestimari* 14, 5. 2. quid his fieri vellet, *de his* 17, 4. 6.
Factum est aequitate eius, vt, *effectum, impetratum, res eo deducta* 3, 2. 2. facto, *per id, hac ratione* 17, 5. 2. quo facto, *qua causa, qua ex re* 14, 5. 2.
Factio aduersaria, *pro viris adverss. fact.* ἀντιτασσόμενοι 16, 1. 2. sine factione amicis officia praestanda, *intelligitur, officia amicitiae non extendi ad societatem rer. nou. factionum* 25, 8. 4.
Facultas ita viuendi non datur, *copia, potestas, occasio* 25, 2. 2. facultates ingenii, *opes* 15, 1. 4.
Falernus ager 23, 5. 1.
Fallere verbo, *falsi tituli specie* 15, 5. 3. fefellit eum hasc

res, *contra opinionem cecidit* 10, 5. 4.
Fastigio pari stare in vtraque fortuna, *par cultus ac modus vitae intelligitur* 25, 14. 2.
Fautrix, *de natura propitia* 17, 8. 1.
Ferocior, *bellicosior* 2, 2. 1. ferocius loqui, *elatius* 18, 11. 4. ferocia, *animosa elatio* 22, 1. 5.
Ferre calamitatem moderate, *tolerare*, *sustinere* 20, 4. 1. aequo animo ferre, *sine invidia*, *et aemulatione* 25, 1. 3. ferre expensum sumtui, *expensos sumtus in commentarium referre* 25, 13. 6. si tulisset ita fortuna, *si ita accidisset* 18, 6. 5. ferre suffragium, *sententiam per calculos* 15, 8. 5. ferri magno odio in iquem, *de studio animi, contentione, affectu* 25, 10. 4.
Ferrum, *pro gladio* 14, 11. 5. *pro spiculo, quod hastili praefixum est* 15, 9. 3.
Festum habere hunc diem, *solennis institutis festiuitas intelligitur* 20, 5. 1.
Fidere pecunia, *spem conficiendi inde sumere* 6, 3. 5. victoria, *fiduciam victoriae habere tanquam certae* 12, 1. 2.
Fidenti animo, *ex successu animositas intell.* 22, 3. 1.
Fides vix facta est, *vix persuasi, vt crederent* 17, 8. 3. fidei alicuius aliquid credere, *committere alicui quid tanquam homini bonae fidei, aut bona fide seruandum* 23, 9. 3. dare, accipere fidem, *pollicери, et vicissim alterius pollicitis credere* 14, 10. 1.
Fiducia nimia magnae calamitati solet esse, *intell. securitas ex confidentia* 16, 3. 1. fiduciam habere rei potiundae, *spes certa, et plusquam spes* 17, 4. 2.
Figura venusta, *de totius corporis habitu congruo* 18, 11. 5.
Filius a patre acceptam gloriam auxit 13, 1. 1. eius recens gloria veterem patris renouat 13, 2. 3. *filio regnum a viuo patre non tradendum* 21, 3. 3.
Fingere fortunam sibi, *conciliare* 25, 11. 6. fingere se, *effingere suos mores in rectitudinem officiorum vitae, ibid.*
Finis. ad eum finem, *quoad* 15, 2. 5. Cicer. de N. D. 2, 31. *vsque ad eum finem, dum possint se ipsi defendere.*
Firmae copiae, *respectu peritiae bellandi indurata bello manus* 18, 3. 3. firmae vires ad laborem ferendum, *de eo, qui inuictus laboris et operis* 18, 11. 5.
Firmissimi amici 6, 2. 2.
Flaccus, *L. Valerius* 24, 1. 1.
Flagitium, *de armis relictis* 22, 1. 6. *de dedecore ibid.*
Flaminius, *C. Cos.* occiditur 23, 4. 3.
Flaminius, *L. Quintus Cos.* 23, 12. 2.
Flectere suum iter, *de alia via tentanda* 18, 9. 6.
Florere, *de potentia et excellentia imperii* 18, 1. 2. rebus quibusdam, *gestorum gloria* 5, 3. 1. florens, *adhuc viuens, superstes* 25, 11. 4.
Fluctus ciuiles, *turbae* 25, 6. 1. vid. Oudend. ad Lucan. 2, 250.
Forma imperatoria, *imperatore digna* 11, 3. 1.
Fortuna. vt si in manu eius esset fortuna, *ab ipso regeretur, ad arbitrium flecteretur* 13, 3. 4. fortuna secunda, *de successu* 1, 2. 5. fortuna virtuti par, *de bona fortuna et felicitate* 18, 1. 1. fortuna, *de infelicitate, aduersa fort.* 17, 5. 2. non simplex, *vtraque* 20, 1. 2. fortuna, *pro conditione, statu* 7, 9. 4. conuersa subito fortuna est, *rerum status et vices* 25, 10. 2. fortunam suam occulere, *statui suo et celebritati la-*

tebras quaerere, tum famae tum ſecuritatis 7, 9. 1.
Forum. in foro eſſe coepit, *fori ſtudiis et ciuilis actus rudimentis operam dare* 24, 1. 1.
Frangi cura rerum, *angi vehementer* 10, 7. 3.
Fregellae, *opp. Lat.* 23, 7. 2.
Frui aliquo, *conuictu alicuius* 25, 2. 2.
Fructus. fructum pietatis ferre, *praemium* 25, 5. 1.
Fruſtrari ſe ipſum, *nocendi ſignif.* 23, 2. 6.
Fugam alicuius ſubleuare, *de expulſo et hoſte iudicato* 25, 2. 2.
Fugare, *vincere* 15, 5. 6.
Fugere procurationem reip. *abstinere ea* 25, 15. 3. non fugit me, *ſatis intelligo* 10, 2. 1.
Fulget indoles virtutis in eo, *exſplendeſcit* 18, 1. 1.
Fuluia, vxor Antonii 25, 9. 4.
Funeſta victoria, *deteſtanda* 15, 10. 3.
Fungi munus militare 14, 1. 4. functus ſummis honoribus, *qui magnis rebus praefuit, multum in imperiis magiſtratibusque verſatus eſt* 2, 7. 3.
Funus nullius ex ſuis vidit, *de morte* 21, 2. 3.
Furius, *L. Coſ.* 23, 7. 6.

G

Galea venatoria 14, 3. 2.
Gellius, *Q. Cantus* 25, 10. 2.
Geminus, *Cn. Seruilius* 23, 4. 4.
Genus antiquum 14, 2. 2. *pro gente, natione* 21, 2. 1.
Generatus ab origine, *oriundus* 25, 1. 1.
Generoſus, *de nobili familia dicitur* 2, 1. 2. generoſa fama eorum, *fama ex maioribus generoſis* 10, 1. 2. generoſi condiſcipuli, *animo erecto excelſoque praediti* 25, 1. 3.
Gerere, *pro adminiſtrare* 24, 2. 1. gerere res magnas, *efficere* 22, 3. 3. rem male, *vti aduerſa fortuna* 1, 3. 3.
Geri, *effici* 4, 2. 4. gerere amicitiam, *exercere* 14, 10. 3.
Gladii minuti, *breuiores* 11, 1. 3.
Globus conſenſionis, *numerus conſpiratorum, factio, cohors* 25, 8. 4.
Gloria belli, *bello geſto parta* 4, 5. 4.
Golonae, *pl. locus agri Troadis* 4, 3. 3.
Gongylus Eretrienſis 4, 2. 2.
Gortynii, *Gortyna vrbs Cretae* 23, 9. 4.
Gracchus, *T. Sempronius*, inſidiis perit 23, 5. 3.
Gradus, *ſc. honoris et amicitiae* 18, 1. 6. imperii ſecundus, *proxima a Rege dignitas* 9, 3. 2. gradu depelli, *vinci, ſuperari*, metaphora petita a gladiatoribus, 2, 5. 1.
Graecae litterae, *de lingua Graeca* 23, 13. 3.
Graeci libri Hannibalis 23, 13. 4.
Graecia, *pro incolis Graecis* 15, 5. 4.
Graius ſaltus 23, 3. 4.
Grauitas Lacedaemoniorum, *in ſuſpendenda, dum res penitiſſime explorarentur, fide* 4, 4. 2.
Grunium in Phrygia caſtrum 7, 9. 3.
Gymnaſium Timoleontium 20, 4. 4.
Gynaeconitis *praef.*

H

Habere. quemadm. ſe haberet, *vt valetudo eius comparata eſſet* 10, 2. 4. vt haberet, quo fugeret ad ſalutem, *h. e. locum, quo fug.* 10, 9. 2. habere amorem alicuius magnum, *amari* 20, 3. 4. contentionem cum aliquo, *disceptare* 17, 1. 2. aliquem ſecum, *conuictum notat* 25, 4. 1. quaeſtionem de, *intellig. cognitio iudicialis* 7, 4. 1. aliquem ad manum, *vti alicuius miniſterio* 18, 1. 5.

Haberi numero sapientum, *reputari* 8, 4. 2. male, *vexari, detrimentis multis affici* 18, 12. 1.
Haliartus, *vrbs Boeotiae* 6, 3. 4.
Halicarnassia ciuis 2, 1. 2.
Hamilcar 22, 1. 1.
Hannibal 23, 1. 1.
Haruspex 20, 1. 4.
Hasdrubal male audit ex contubernio Hamilcaris 22, 3. 2.
Hastae breuis *modus duplicatus* 11, 1. 3.
Hastile 15, 9. 2.
Hellespontus 4, 2. 1.
Helotes, *serui Lacedaemoniorum* 4, 3. 6.
Heluius, C. 24, 1. 3.
Hemerodromi Graec. *q. d. cursores diarii* 1, 4. 3.
Hephaestio magni aestimatur 18, 2. 2.
Heraclides interficitur 10, 6. 5.
Herculis progenies 17, 1. 2.
Hercules Graius 23, 3. 4.
Hermes Andocidis 7, 3. 3.
Hetaerice: *ita vocabatur honoris causa ala equitum apud Macedonas, ab amicitia et veluti sodalitate regia* 18, 1. 6.
Hibernacula, *pro hibernis: alias pro ipsis tentoriis sumuntur, siue pro pellibus, sub quibus antiquitus milites hiemabant* 17, 3. 4.
Hiems *pro tempestate* 25, 10. 6.
Hierophantes, *genus sacerdotii Athenienſis* 16, 3. 2.
Hilaritas, *voluptas animi* 15, 8. 5.
Hipponicus 7, 2. 1.
Hipparinus 10, 1. 1.
Hippo, *vrbs African.* 22, 2. 4.
Hispania citerior 24, 2. 1.
Histaspes, Darii pater 21, 1. 2.
Hirta tunica, *hirsuta, hispida* 14, 3. 2. v. Drakenb. ad Sil. It. 1, 613.
Homerus 10, 6. 4. 14, 2. 2.
Honor regni, *pro ipso regno* 17, 1. 4. honoribus operam dare, *accedere ad honores et remp. capessere* 24, 1. 1. honorificentius, *honoratius* 18, 1. 5.
Hortari milites, *proelio firmare* 1, 6. 3.
Hortensius 25, 5. 4.
Hospitio alicuius contineri, *esse inter hospites* 6, 1. 3.
Humare *h. e. comburere* 18, 13. 4. v. Cuperi Obss. 1, 7.
Humilis vestitus, *vilior* 17, 8. 2.

I

Iam tunc 13, 3. 1.
Iason Tyrannus 13, 4. 2.
Icetas vincitur 20, 2. 3.
Ignorare aliquem, *non nosse* 3, 1. 4. ignorare nolui te ista, *docere volui* 25, 21. 5.
Illudere quem, *callido inuento fallere* 23, 10. 1.
Illustris adolescens, *generis respectu* 22, 3. 2. illustre est ei maxime, *insigne ad famam* 21, 1. 3. illustrissimum proelium, *celeberrimum* 4, 1. 2.
Illustrari, *ad famae celebritatem peruenire* 2, 1. 4.
Imago consuetudinis, *vitae descriptio* 15, 1. 3.
Imitari consuetudinem gentis, *moribus eius viuere* 7, 11. 5.
Imminere, *moliri oppressionem* 18, 10. 3.
Imminuere animi magnitudinem, *minus quam* frangere 18, 5. 1.
Immoderata licentia, *vulgi scil. libertatem suam intemperanter habentis et in licentiam vertentis* 7, 4. 4.
Immodestia, *licentia militaris, et dedignatio parendi* 6, 1. 2.
Immortalis pugna *dicitur, cuius memoria est perpetua* 15, 10. 2.
Impedimenta, *scil. militaria, vt sarcinae, instrumenta, vehicula etc.* 8, 2. 5.
Impelli auctoritate alicuius, *moveri* 1, 5. 2.
Impendere, *imminere, de mox futuris* 18, 10. 3.
Imperare, *summam belli administrare* 14, 5. 3.

Imperatoria forma 11, 3. 1. v. Heinſ. ad Vellei. Paterc. p. 819. tom. II. ed. Ruhnken.
Imperium maius, *de prolatis finibus* 1, 6. 4. imperii ſummam tenere, *imperare vrbi, praeeſſe cum perpetuo imperio* 1, 3. 5. non magis imperio, quam iuſtitia, *non tam poteſtate iurisdictionis, quam aequitate adminiſtrationis* 1, 2. 3.
Imperium, *militaris praefectura* 3, 2. 2. abrogare, *ſcil. ducibus* 15, 7. 3.
Impetus, *repentina oppreſſio* 7, 8. 6. hoſtium, *incurſus* 12, 1. 2. impetum facere, *impreſſionem* 17, 3. 1.
Implicitus magnis rebus, *ex difficultate coeptorum in varias emergendi anguſtias coniectus* 4, 4. 6.
Impotens dominatio, *intemperantis imperii inſolentia et abuſus poteſtatis notatur* 6, 1. 4.
Imprudens, *inſcius* 6, 4. 3. imprudentem hoſtem opprimere, *inopinantem* 18, 8. 6.
Impugnare prior voluit, *de ſingulis, qui alterius ictum inferre priores conantur* 8, 2. 6. impugnare aliquem, *adverſus aliquem pugnare* 15, 10, 3.
In homine 18, 2, 3. v. Brouckhuſ. ad Propert. 2, 13, 74.
Incenſus, *irritatus, infeſtus* 18, 10. 4.
Inceſtus Oedipi 15, 6. 2.
Inceptum, *propoſitum* 10, 8. 5.
Inclinatae ſunt copiae, *fugam ſpectant* 16, 5. 4.
Incurrentes, *qui in hoſtem impetum faciunt* 12, 1. 2.
Index, *qui rem defert* 4, 4. 3.
Indicium, *narratio, manifeſtatio* 4, 4. 4. indicio ſunt ei rei, *pro eius rei indicium* 25, 16. 3.
Indicare ſe, *ſe ipſum prodere* 4, 4. 4.
Indidem Thebis 15, 5. 2.
Indigere alienarum opum, *de exule* 23, 1. 3.
Indigna, *iniqua, miſeranda* 19, 4. 3.
Inducere in inſidias, *pellicere* 23, 5. 3. ad bellum, *permovere* 25, 8. 1. Plato inducit Socratem, *perſonam alicui tribuere, actionis aut ſermonis gratia* 7, 2. 2. induci ad credendum, *adduci* 9, 3. 1.
Indulgere alicui, *fauoris honorisque reſpectu, quem exhibemus viro bene merenti* 10, 2. 1. indulgere, *de creditoribus ſolutionem debiti non vrgentibus, ad moram conniuentibus* 25, 2. 5. indulgere, *de diſſoluta educatione* 10, 4. 3. dolori, *eius impetum ſequi, obſequi dolori* 21, 1. 4. ſibi liberaliter, *ſplendidius viuere* 12, 3. 2.
Induſtria ſumma, *de ſtudio actus ciuilis, et officiorum vitae* 2, 1. 5.
Infamis, *per flagitia* 15, 10. 1.
Infamatus a plerisque, *vituperatus* 7, 11. 1.
Infectis rebus, *non effectis* 1, 7. 5.
Inferior copiis, *ſic* ſuperior, *de maiore et minore numero* 14, 8. 4.
Inferre bellum in Italiam, *bello Italiam petere, vel eam ſedem bello legere* 22, 3. 5. inferre ſigna, *in hoſtem ire* 14, 6. 5. mala in domum alicuius, *vexare, detrimentis afficere domum* 2, 9. 2. inferri eo *dicitur* corpus mortui, *ſepeliendum ſcilicet* 4, 5. 5.
Infeſtus Romanis animus, *de hoſtili odio* 22. 3. 1.
Inficias ire aliquid, *negare* 15, 10. 4.
Infirmus, *ſcil. viribus armorum* 18, 3. 1. infirmiſſimi, *ſcil. potentia* 2, 6. 3.
Infodere, *de ſepultura* 4, 5. 5.
Ingratiis, *vellent nollent* 2, 4. 4.
Iniicere admirationem ſui, *excitare* 11, 3. 1. non amplius quam pellis eſt iniecta, *de ſtrati tegumento* 17, 8. 2.
Inimica patriae conſilia, *ſedi-*

tiosae molitiones 4, 3. 3. inimicissimum suum, *vocant Romani Hannibalem* 23, 12. 2.
Inire consilia, *de proposito, et molitionibus seditiosis* 6, 3. 1. inire gratiam ab aliquo, *mereri apud aliquem* 7, 9. 5. talem rationem ad interfic. *capere tale consilium* 23, 10. 3.
Iniens adolescentia, *incipiens, prima* 2, 1. 1.
Initium tenue, *occasione tenuis rei oblat.* 16, 2. 3.
Iniuriae amicorum, ciuium, *scil. quas intulere amici, ciues,* 15, 3. 2. ib. 7, 1. v. Vorst. ad Sulpit. Seu. 1, 27. 4.
Inopinatae res, *felicitas spe vberior* 10, 6. 1.
Inscience, *inscio* 18, 12. 4. inscientia belli, *imperitia* 15, 7. 4.
Insequi, *vexare* 25, 9. 2.
Inseruire studiis gentis, *imitari mores et consuetudinem* 7, 11. 3.
Insolens quid, *de elato sermone* 20, 4. 2.
Instare hosti audacius, *vrgere* 15, 9. 1.
Instat tempus proficiscendi, *adest* 7, 4. 1. instans periculum, *imminens, impendens* 4, 3. 5.
Institutum vitae, *ratio, consuetudo* 25, 7. 3. instituta patriae, *respectu habito ad formam reip.* 17, 4. 3.
Insuetus male audiendi, *de eo, qui sinistre de se opinantes aegre fert* 10, 7. 3.
Insula Scyrus 5, 2. 5. Lemnus 1, 1. 4. Cyclades 1, 2. 5.
Intemperantia, *licentia militaris* 18, 8. 2.
Inter. obtrectarunt inter se, *pro inuicem* 3, 1. 1.
Intercedit cupiditas maior, *sc. interuenit consiliis melioribus* 10, 1. 3. intercessit nullus temere dies, *ferme singulis diebus* 25, 20. 2.
Interdici non potest socero gener, *contubernium et connubium generi* 22, 3. 2.
Interesse rebus priuatis, publicis, *plus quam nudam praesentiam notat* 20, 4. 2.
Interfectus exercitus hosti, *deletus occidione* 3, 2. 1.
Interit pecunia, *prodigitur* 2, 2. 2.
Internecio. ad internecionem gesta bella, *ad partis aut partium interitum* 18, 3. 1. Vorst. ad Sulp. Seuer. H. S. 1, 23. 3.
Interponere, *de iudicio sententiaque scriptioni inserta* 16, 3. 3. interponere se, *ope sua interuenire, facultatem rei conciliare, pecunia mutua iuuare* 26, 2. 4.
Interpretari, *rationem reddere* 25, 3. 1.
Intueri, *animaduertere* 12, 1. 2. At ibi Bosius *contuens.* Sed 2, 7. 6. est *sequi, rationem habere,* vt apud Cicer. 7. epist. 12, 3.
Inuehi multa in aliquem, *alicuius exagitandi ergo probra spargere* 15, 6. 1.
Inuentum, *consilium, ars, stratagema* 12, 1. 1.
Inuidere aliquid, *pro ob aliquid* 8, 4. 2.
Inuidus potentiae populus, *qui ob potentiam inuidet* 13, 3. 5.
Inuidia non opprimitur acerbitate, sed tenetur obsequio 10, 6. 5. inuidiae crimen, *ex invidia impositum* 7, 4. 1. invidia minore esse, *minus sentire inuidiam, minus peti invidia* 18, 7. 2. — 10, 4. 2. v. Vorst. ad Sulpit. Seu. 1, 29. 4.
Inutile, *perniciosum* 2, 7. 5. v. Cuperi Obss. 1, 14.
Iones 1, 4. 1. Ionia 1, 3. 1.
Iphicrates 11, 1. 1. Iphicratenses milites, *pro praestantibus* 11, 2. 2.
Ire, *cum exercitu scil.* 17, 3. 5.
Is. non sum is, qui, *non eiusmodi homo, vel tali animo praeditus* 17, 5. 3.
Ismenias captus 16, 5. 1.
Ister, *fluu.* 1, 3. 1.

Iſtiaeus Mileſius 1, 3. 5.
Iudicare aliquem exulem, *iudicio exilium decernere* 23, 7. 7. iudicandum eſt vtilitate, *ſecundum vtilitatem* 25, 13. 3.
Iudicium capitis, *cum quis accuſatur capitis* 15, 8. 5. iudicium fit de hoc, *habetur* 19, 3. 2.
Iulii diui filius 25, 19. 2.
Iumentum, *de equis* 18, 5. 6.
Iupiter Ammon 6, 3. 2. Feretrius 25, 23. 3. Opt. Max. 23, 2. 4. Iouis antiſtites 6, 3. 3.
Ius. iure ſuo, *merito* 8, 1. 4. iura patriae, hoſpitii, *reſpectu obligationis, quibus patriae aut hoſpiti obligamur* 13, 4. 3.
Iuſſu populi, *formula democratica* 13, 4. 3.
Iuſtus, *pro aequitate ciuilis animi ac ἠρεμίᾳ* 3, 2. 2.
Iuſtus, *cognomen* 3, 1. 2.

K

Kalendae Aprilis 25, 22. 3.
Karthaginienſes a Lutatio vincuntur 22, 1. 3.

L

Labeo, *Q. Fab. Coſ.* 23. 13. 1.
Labor animi, *contentio* 7, 1. 4. laboro quaerere de hac re, *annitor, ſtudeo* 16, 3. 1.
Lacedaemonii Graeciae domini 9, 4. 4.
Laco, *pro Ageſilao* 13, 1. 3.
Lacon, *pro Lyſandro* 7, 10. 2.
Laconica, *ſcil. regio* 13, 2. 1.
Lacrimare caſum alicuius, *allacrimare alicui* 7, 6. 4.
Lamachus 7, 3. 1.
Lameſtius 20, 5. 2.
Lamprus *Muſicus* 15, 2. 1.
Lampſacum, *vrbs* 2, 10. 3.
Lapis, *de miliari* 25, 22. 4.
Largitiones effuſae, *fere in malam partem vſurpatur haec vox, de iis, quae ambitus cauſa donantur* 25, 6. 2.
Latere, *occultum eſſe, ignorari* 17, 6. 3.
Laus liberandarum Thebarum, *gloria ex commendatione liberationis eius* 16, 4. 1. rei militaris, *fama rebus bello geſtis parta* 1, 8. 4. victoriae illa eſt, *in eo ſit laudabilis* 17, 4. 6. in ſumma laude eſſe, *laudari* 11, 2. 4.
Laute viuere, *ſplendide, liberalius ſibi indulgere* 12. 3. 2.
Lautus 25, 13. 6. Cicer. 13. ep. 32, 1.
Laxare vincula epiſtolae 4, 4. 1.
Lectoris ſatietas et ignorantia, *quarum haec ex nimia brevitate, illa ex multitudine* 16, 1. 1.
Legationem ſuscipere, *obeundam in ſe recipere* 2, 6. 5. legationes, *pro ipſis Legatis* 16, 6. 4.
Lemnos, vna e Cycladibus, non vult ſe dedere 1, 1. 4. ſed paullo poſt ſe dedit 1, 2. 5.
Lenire inuidiam, *mitigare* 10, 6. 5.
Leonidas, rex Lacedaem. 2, 3. 1.
Leonnatus 18, 2. 4.
Leotychides 17, 1. 2.
Leuare inopiam, *ſubleuare, ſubvenire* 25, 2. 4.
Leucoſyri, *qui nunc Cappadoces* 14, 1. 3.
Leuctra, *vicus Boeot.* 17, 6. 1.
Leuis armatura, *pro militibus leuis armaturae* 14, 8. 2. leuis, *expeditus* 11, 1. 4. leuis, non liberalis, *qui plura promittit, quam praeſtat, non tam facilitate officii, quam temeritate linguae* 25, 15. 1. leuiora ſunt mihi, apud me, *duco leuiora* 15, 1. 1.
Libenter detrahunt de iis, *vitium animi ad detrahend. proni notatur* 12, 3. 3.
Liberalitas temporaria, callida, *quae temporis et ſpei cauſa fit* 25, 11. 3. liberaliter polliceri, *prolixe* 6, 4. 2.
Libertatis ſpecies, *pars, indicium* 20, 5. 2.
Librarii, *ſerui, quorum opera in exſcribendis et curandis libris veteres vtebantur* 25, 13. 5.
Lignea moenia, *aenigmatice de nauibus* 2, 2. 6.
Ligures 23, 4. 2.

Literis coli ab Antonio, *de familiaritate epistolaris commercii* 25, 20. 4.
Literae, *pro studiis* 23, 13. 2. literae Graecae, *pro lingua* 23, 13. 3. *pro historia*, praef. 2. it. 16, 1. 1.
Locus non aequus, *iniquus, incommodus* 1, 5. 4. locus, *pro occasione* 22, 1. 2.
Longum est enumerare proelia, *formula praecisionis* 23, 5. 3.
Longus, *Tib.* 23, 4. 2.
Loqui, *ferre rumoribus* 22, 3. 2.
Lucani, *pro regione Lucan.* 23, 5. 3.
Lucretius 25, 12. 4.
L. Lucullus 25, 5. 1.
Lumina oculorum, *pro oculis* 20, 4. 1.
Lutatius C. fud. Karthagin. 22, 1. 3.
Lycus, *pater Thrasybuli* 8, 1. 1.
Lyco *Syracusanus* 10, 9. 6.
Lydi 14, 8. 2. Lydia 9, 2. 1.
Lysander *Lacedaem.* 6, 1. 1.
Lysimachus 3, 1. 1.
Lysis *Tarentinus* 15, 2. 2.
LLS. 25, 4. 4. *Sestertium antiqui his modis exprimebant*, IIS. HS. LLS. *duarum librarum et semissis charactere, superposita lineola, millenarii index. sestertium in neutro signif. vid. Budaeum et Glarean.*

M

Macrochir *(Longimanus)* Artaxerxes 21, 1. 3.
Magistratus, *imperium, praetura belli* 1, 8. 2.
Magnesia, *urbs Asiae apud Maeandrum fl.* 2, 10. 2.
Maiores res appetere, *de ambitiosis, nouisque consiliis* 4, 2. 2.
Malefica natura 17, 8. 1. nancisci naturam maleficam in corpore, *nihil aliud, quam in corpore naturae aliquem errorem ac deformitatem praeferre.*
Malum externum, *bellum cum ext. gest.* 22, 2. 1.
Malitiose facere, *cum quis culpa sua et de industria rem male gerit* 7, 7. 2.
Mamercus Italicus capitur 20, 2. 4.
Mago, frater Hannibalis 23, 7. 1.
Manceps, *qui a populo aliquid emit, conducitue: eius rei quoniam sublata manu indicium facit, seque auctorem profitetur*, manceps dicitur. *vid. Sigon.* 25, 6. 3.
Manere, *expectare hostem* 2, 4. 2. in officio, *obsequii fe et fidei* 9, 3. 1.
Manere, *ratum esse* 7, 10. 1.
Manubiae, *praedam siue pecuniam ex praeda redactam intelligit* 5, 2. 5.
Manus. ad manum habere, *ministerio alicuius uti* 18, 1. 5.
Manus, *exercitus et copiae* 1, 5. 2. manum conferere, *acie contendere* 14, 8. 4. manum dare, *victorum est et succumbentium* 22, 1. 4.
Marathon *campus* 1, 4. 2.
Marathonia *pugna* 2, 2. 6. Marathonium tropaeum, *pugna seu pugnae gloria* 2, 5. 3.
Marcellus, *M. Claud. Cos.* 23, 13, 1.
Mardonius quis 4, 1. 2.
Marius hostis iudicatus 25, 2. 2.
Massagetae 21, 1. 3.
Mater patri praelata 11, 3. 4. filii poenam promouet 4, 5. 3.
Media 18, 8. 1.
Mederi satietati lectoris, *ne satietate obtundatur, cauere* 16, 1. 1.
Medimnus (*et* medimnum) *Graecorum mensura, Romanos sex modios capiens* 25, 2. 6.
Meditari animo, *constituere apud se* 17, 4. 1.
Mel cadaueribus circumfusum, *conseruabat ea a putredine* 17, 8. 7.
Memor gratusque, *quodam sententiae genere iuncta* 25, 9. 5. memor virtutum pristinarum, *non tam memoria, quam memoriae efficacia,*

et inſtincto ad aliquid notatur 23, 12. 5.
Meneclides 15, 5. 2.
Menelai portus 17, 8. 6.
Meneſtheus, *filius Iphicr.* 11, 3. 4.
Mens, *propoſitum, conſilium* 16, 1. 4.
Menſa ſecunda 17, 8. 4.
Mentio, *de tota expoſitione vitae* 15, 4. 5.
Mercenarii ſcribae, *non ſine nota vilis animi, et operae haec vox, honeſtis ac induſtriis viris, qui fidem potius, quam lucrum ſpectant, maiorumque rerum actores ſunt, opponitur* 18, 1. 3.
Merere ſtipendium *militare* 24, 1. 2.
Meſſena conſtituta 15, 8. 5.
Micythus 15, 4. 1.
Miltiades 1, 1. 1.
Mineruae aedes 4, 5. 2.
Minus diebus, *minus quam dieb.* 2, 5. 2.
M. Minutius Rufus M. F. 23, 5. 3. Q. Minutius Cos. 23, 8. 1.
Mira comitas, *magna* 1, 8. 4.
Mirabilis cupiditas, *vehemens, ingens* 1, 5. 2.
Miſcere plurima cupit, *de ſeditioſis et turbulentis ſeditionibus* 4, 1. 3.
Mithridates, Ariobarzanis fil. 14, 4. 5.
Mithrobarzanes 14, 6. 3.
Mitylenaei quid Pittaco donarint 8, 4. 2.
Mnemon Artaxerxes iuſtitiae fama florens 21, 1. 4.
Mobilis *populus, inconſtans* 13, 3. 5.
Mocilla, *L. Iulius*, praetor 25, 11, 2.
Moderata vita, *ciuilitatis reſpectu* 13, 4. 2.
Modus haſtae 11, 1, 4.
Moliri, *de conatu rei magnae* 7, 10. 1.
Moloſſi 2, 8. 3.
Momenti nullius eſſe, *auctoritate ſcil. amiſſa* 7, 8. 4.
Monumentum, *ſepulchrum* 25, 22. 4. monumenta, *indicia rei memoriam conſeruantia* 2, 10. 3. *dicuntur a* monendo.
Mora Lacedaem. 11, 2. 3. v. Plutarch. vit. Pelop. 17. p. 250. tom. 2.
Mos. ad morem maiorum, *h. e. inſtituta inde a maioribus propagata* 5, 1. 2. mores ciuitatis, *conſuetudines, inſtituta* 25, 6. 3.
Mos crudelitatis, *ipſam crudelitatis vſurpationem exprimit* 8, 3. 1.
Morem gerere, *obedire* 14, 4. 3.
Morum praefectus 22, 3. 2.
Mouere ſe, *ſcil. ex priſtina habitatione* 18, 6. 2. mouere, *perſuadere* 2, 4. 3. moueri auctoritate cuius *ſcil. ad fidem habendam* 9, 4. 1. moueri quae poſſunt, *vulgo mobilia bona* 2, 2. 8.
Motus concurſusque, *proeliantium ſcil. bellantiumque* 11, 1. 4.
Multare. lex multat morte, *mortis poenam conſtituit* 15, 7. 5.
Multitudo, *populus* 7, 3. 3.
Munire itinera, *vias faciendo, itineri aptare, ac excurrere* 23, 3. 4: munitiones, *opera obſidentium* 18, 5. 7.
Muri lignei quo commento inſtructi 2, 2. 7.
Mutare arma, *alia inuenire* 11, 1. 5.
Mutina 25, 9. 1.
Mycale, *vrbs Cariae* 5, 2. 2.
Myſteria facere, *Cereris ſacra arcana* 7, 3. 6. *alio nomine* Initia. *vid. Iuſtin.* 5, 1.
Myus, *vrbs Aſiae* 2, 10. 3.

N

Nanciſci cauſam idoneam, *ſcil. opportune, commode oblatam, captamue* 2, 6. 2. hoſtes nivalem nacti diem, *ſcil. tempeſtatem eius diei in conſilium verterunt, ſuo vſui accommodarunt* Flor. 2, 6. 12.

Natu magno, *subſtantiue, aetatis ratione* 4, 5. 3.
Natura experta in hoc quid efficere poſſit, *celebrata certatim ſtudiis imitantium inuentio, magni ingenii index, ſignificat autem hic* Natura *grandius, tanquam effectrix rerum etc.* 7, 1. 1. naturae debitum reddere, *mori* 21, 1. 5. v. Broukhuſ. ad Propert. 2, 16, 28. neque id natura ſolum fecit, *naturali ingenii propenſione* 25, 17. 3. natura ciuitatum eadem, *translata conſuetudo* 1, 6. 1.
Naturale bonum, *naturalis quaedam gratiae apud omnes obtinendae felicitas* 8, 1. 3.
Naues onerariae, *ſeruiebant commeatui transuehendo* 2, 2. 5.
Naxus *Inſula* 2, 8. 6.
Ne, *pro an.* verum falſumne 14, 9. 2.
Neceſſarius homo, *ſignif. propinquitatis, de ſocero* 14, 6. 4.
Neceſſitas, *de vrgente calamit.* 2, 8. 6.
Neceſſitudo, *affinitas* 10, 1. 3. neceſſitudo ſortis, *collegarum ſorte lectorum conſenſio, et vinculum coniunctioque notatur* 24, 1. 3.
Nectanebes, *rex Aegypti* 17, 8. 6.
Negotium ſuscipere, *de re mandata efficienda* 25, 15. 2.
Neocles 2, 1. 2.
Neoptolemus cadit 18, 4. 1.
Nepos, Corn. *laudat librum ſuum* de Hiſtoricis 10, 3. 2.
Neptuni fanum ἄσυλον 4, 4. 4.
Nero, *C. Claudius* 24, 1. 2.
Neſcio quomodo, *formula frequens ἀποφητική* 7, 11. 1. quod neſcio an vlli, *h. e. quod ſcio nulli contigiſſe* 20, 1. 1.
In neutram partem, *neque hoc, neque illo reſpectu* 23, 13. 5.
Nicanor Caſſandri praefectus Piraeeo potitur 19, 2. 4.
Nicias 7, 3. 1.
Nilus flumen 18, 5. 1.
Nitor recuperare, *laboro* 16, 2. 1.
Nixus in cubitum, *erigentis ſe habitum notat* 25, 21. 5.
Nitida iumenta, *pinguia, non ſtrigoſa* 18, 6. 6.
Nobiles populo *et ciuitatibus democraticis* inuiſi 7, 4. 4.
Nocere ſupplicibus, *dicitur de illata poena damnoue* 17, 4. 6.
Nomen, *pro fama* 1, 8. 4. nomen Romanum, *cum grandi-tate quadam, pro populo* 23, 7. 3. nomen, *titulus ſine re* 15, 5. 3. nominatim, *expreſſo nomine* 1, 1. 3.
Nora, *caſtellum Phrygiae* 18, 5. 3.
Notare loca, *ſigno et obſeruatione* 14, 11. 2. notare res ſine nomine, *exprim. ſcrib.* 24, 3. 4. notari, *annotari, praeſcribi* 25, 18. 2.
Nota virtus, *cum laude inſignis pariter ac perſpecta* 5, 3. 2.
Notitia. ob notitiam intromiſſi, *tanquam noti* 10, 9. 3.
Noua res, *inſolita* 14, 6. 6.
Nouum conſilium, noua ars, *eleganter dicuntur ſignificatione inuenti tam ſolertis, quam neceſſarii* 18, 8. 4.
Nouiſſimo tempore, *extremo* 18, 1. 6.
Nubere alicui, *feminarum eſt* 5, 1. 4.
Nudare vagina telum, *deſtringere* 14, 11. 4.
Numen deorum, *notat hic auſpicium, curam* 17, 2. 4.
Numentanum praedium 25, 14. 3.
Numerus decemplex 1, 5. 3. in hoc numero fuit, *alias* in eis, *inter eos* 1, 3. 2. numero copiarum fretus, *multitudine* 1, 5. 4.
Numidae fruſtra inſidiantur Hannibali 23, 6. 4.
Nutu eius gerunt omnia, *h. e. arbitrio, placito* 6, 2. 1.
Nyſaeus 10, 1. 1.

O

Obducta nocte, *obscura minimeque serena* 25, 5. 2.

Obiicere se hosti, *de eo qui oppositus hosti* 23, 5. 1.

Obire legationes, *suscipere, mitti, legatum agere* 10, 1. 4.

Obniti. obnixo genu scuto, *h. e. obnixo in scutum, obfirmato genu ad scutum* 12, 1. 2.

Obruere gladios, *infodere* 14, 11. 2.

Obsequi studiis suis, *iis cum studio et opportunitate inseruire* 25, 2. 2. obsequium, *comitas* 10, 6. 5.

Obses retentus, *legationis missae causa* 2, 7. 2. obsidem rei esse, *obligare fidem suam, hoc futurum, vel non futurum esse* 19, 2, 4.

Obsideri *vrbs dicitur, cuius arx scil. iam est occupata* 16, 1. 3. obsideri vndique, *cum exitus omnes custoditi sunt* 23, 12. 4.

Obsistere, *obiicere se* 17, 4. 5.

Obsoletus honor, *glorioso opponitur, spretus, vilis* 1, 6. 2.

Obstare consiliis cuius, *propositum interuertere* 10, 9. 2.

Obstinatio taciturna, *obstinatio propositi, taciturnitate ostensa, significata* 25, 22. 2.

Obterere laudem virtutis, *includit significatum contemtus ac suppressionis* 20, 1. 5.

Obtigit ille quaestor Scipioni: *ita saepe Romani auctores de magistratibus sorte datis,* 24, 1. 3.

Obtinere locum eundem, *idem officium gerere* 18, 13. 1.

Obtrectare inter se, *scil. non aemulari tantum, sed aduersari mutuo* 3, 1. 1.

Occasione data, *occasio non dimittenda* 23, 1. 2.

Occasus *mors* 18, 13. 3.

Octauius Caesar Atticum familiariter per epistolas colit 25, 20. 1.

Oculorum lumina, *oculi* 2, 4. 1.

Odium ciuitatis, *in ciuitatem* 13, 3. 5. odium eius in hoc viro tantum est, *aduersus hunc vir.* 29, 4. 4.

Oedipus parricida et incestuosus 15, 6. 2.

Offendere, *absolute, offensionem incurrere* 19, 2. 2. offensa voluntas in quem, *insensa, infesta* 10, 7. 3. offensus fortuna 5, 4. 2.

Offendere quem imparatum, *deprehendere* 17, 2. 2.

Offerre se periculo, *audere rem periculosam* 16, 2. 3.

Officio tribuere aliquid, *honesti rectique studio facere* 25, 6. 5.

Officium, *de obsequio imperantibus debito* 1, 7. 1.

Officia praestare alicui, *tanquam ciuis ciuibus et magistratui, cum nota obsequii erga impor.* 1, 2. 3. vrbana, *scil. solemnibus negotiis in vrbe praestari solita* 25, 4. 3.

Oleaginae virgulae, *et ex iis corona* 8, 4. 1. *victoriae symbolo oblata. Nam a ludis Olympicis ad seria transferri eiusmodi res vsitatum et elegans.*

Olympias, mater Alexandri, Eumenis consilium, mox et auxilium implorat 18, 6. 1.

Olympiae victor, *praef.*

Olympiodorus, *tibicen* 15, 2. 1.

Olynthus, *vrbs Thraciae* 16, 1. 2.

Onomarchus, custodum praefectus 18, 11, 4.

Onustus praeda, *copiam dicit et vbertatem* 7, 5. 6.

Operire, *obtegere* 23, 9. 3.

Opera, *officiosa scil. in iis, quae amicis aliisue praestamus* 5, 4. 3. opera eius acciderunt res aduersae, *culpa* 7, 6. 2.

Opes, *pro potentia* 15, 6. 4. opes magnas prosternere, *magnam vim hostium ac numerum, adeoque potentiae hostilis partem non minimam* 1, 5. 5.

Opes alienae, *potentia, patrocinium* 23, 1. 3.

Opinio. de qua quanta fuerit opinio eorum, *quid iudicarint* 18, 13. 2.
Opulentes 12, 3. 3.
Opus. opera, *munitiones* 1, 7. 4.
Ora Asiae, *extremitas* 7, 5. 6.
Ordinatae copiae, *quae in acie stant* 11, 2, 2.
Ordiri reliquos, *vitam reliquorum exponere* 7, 11. 6.
Ordo equestris, *dignitas ordinis equestris* 25, 19. 1. ordo, *locus in agmine* 14, 9. 4.
Orestes matricida 15, 6. 2.
Origines Catonis 24, 3. 3.
Ornamentum habere ab aliquo, *honores et opes intelliguntur* 25, 7. 2.
Ornatus elephantus, *instructus ad pugnam* 23, 3. 4.
Oro te, *interpositum sermoni, vt alias, quaeso, amabo* 25, 4. 2.
Ostendere, *prae se ferre, causam allegare* 10, 4. 1. renuntiare 23, 12. 4.
Ostracismus 5, 3. 1. De ostracismo Athenienſium diss. Io. Iac. Batierii. Basil. 1699. 4. Plut. vit. Aristid. 7. p. 350. tom. 2. p. 369 sqq. tom. 3.
Otium, *de statu et facie pacis* 22, 2. 5.

P

Pactio, *inducarum scil. iuramento sancita* 17, 2. 4.
Padus *fluu.* 23, 4. 1.
Palaestra *quomodo vtendum* 15, 2. 4.
Pamphylium mare 23, 8. 4.
Pandates 14, 5. 3.
Paphlago, *pro Thyo* 14, 2. 3.
Pani praebendo vrbs destinata, *more Persarum* 2, 10. 3.
Pari proelio discedere, *aequis manibus, neutro victo, aut victore* 2, 3. 3.
Par alicui, *scil. armis* 18, 8. 4. par non est, *aequum* 14, 6. 4.
Parare bellum, *moliri, adornare in aliquem* 23, 2. 6.
Parare copias, *comparare* 14, 10. 2. parat proficisci, *constituit* 14, 4. 1.
Parare diligentia, pretio, *acquirere* 25, 13. 4.
Parcere. quibus fortuna pepercerat, *quos fecerat superstites* 8, 1. 5.
Parere naturae, *eius ductum sequi* 25, 17. 3.
Parere sibi amicitiam cum, *comparare* 7, 7. 5.
Parma, *scutum breue, pelta tamen maius* 11, 1. 4.
Parricidarum exempla 15, 6. 2.
Pars illa, *factio* 25, 8. 5. pars mea nulla erit in hoc, *mihi nihil tribuetur, adscribetur* 7, 8. 4.
Parus insula oppugnata 1, 7. 2.
Passus 1, 4. 2. *His veteres metiebantur suos lapides et milliaria. Faciunt autem* 1000 *passus vnum lapidem Ital.* 4000 *passus vnum milliare Germanicum.*
Paterna prouincia, *cuius praefectus pater fuit* 14, 1. 4.
Patria carere, *de exule* 16, 1. 4.
Patrimonium, *possessiones* 25, 12. 3.
Patientia apud Lacedaemones *summa laus ducitur* 7, 11. 4.
Patroclus 14, 2. 2.
Paulus, *L. Aemilius Cos.* 23. 13. 1.
Paupertas Aristidis 3, 3. 2.
Paulanias 4, 1. 1. Philippi *percussor* 21, 2. 1.
Pax non fida, *mala fide petita* 18, 4. 3. *pacis vocabulo saepe seruitus tegitur* 15, 5. 3.
Pecunia publica, *de reditibus* 2, 2. 2.
Peducaeus, Sextus 25, 21, 4.
Pellere patria, *in exilium* 3, 1. 3. aduersarios, *fugare* 23, 11. 5.
Pellicere aliquem, *scil. in suas partes* 18, 2. 3.
Pelopidas Theban. 16, 1. 1.
Peloponnesus 10, 10. 3.
Pelta, *scutum parma breuius* 11, 1. 4.
Penates, *dii domestici* 2, 7. 4.
Pendere alicui pecuniam ex foedere, *numerare* 23, 7. 5.

Pendebant veteres monetas, quas nunc numeramus, inde tot vocabula ponderum in re monetaria manſere. Rutgerſ. varr. lect. 5, 1.
Per ſe. ſi per ſe virtus ponderanda ſit, *ſine adſcititio rerum externarum pretio, ſola* 8, 1. 1. per ſuos, *venia et conceſſu ſuorum* 18, 10. 3. neque per ſenatum efficere potuit, *propter Senatum, Senatu obſtante* 24, 2. 2.
Peraeque 25, 13. 6.
Peragere propoſitum, *pertendere* 25, 22. 3.
Peragrare, *de exercitu* 18, 8. 2.
Percuſſa eſt potentia, *conuulſa* 16, 2. 3.
Perdiccas, *Amyntae et Eurydices filius* 11, 3. 2. *inter amicos Alexandri* 18, 2. 1.
Peregrinatio, *alias demigratio* 25, 2. 3.
Perfuga, *transfuga* 14, 6. 4.
Pericles 7, 2. 1.
Pericula, *labores belli, pugnae, proelia* 16, 4. 2.
Perinthus (*in hac edit.* Pactye) *vrbs Thraciae* 7, 7. 4.
Pernicies. ad perniciem alicuius cogitatum, *pro morte, interitu, exitio* 14, 6. 8.
Perorare de, *cauſam dicere* 19, 4. 2.
Perpetua vita, *tota* 24, 1. 3. oratio, *continua* 15, 5. 1.
Perſequi, *ſcil. narratione* 24, 3. 4.
Perſequi aliquem, *conari e medio tollere* 7, 10. 1.
Perſeuerare, *de conſtantia conficiendi belli* 14, 2. 5.
Perſona, *ſignificanter pro viro, cui adminiſtrationes publicae innituntur* 16, 4. 3.
Pertinacia, *non recedentis ſcil. a ſententia* 22, 1. 6.
Pertinere. pertinet ad remp. *reſpicit, refertur* 7, 3. 3.
Peruulgata ſunt nomina eorum, *publice et vulgo nota celebrataque* 15, 2. 1.
Peuceſtes, corporis cuſtos Alexandri 18, 7. 1,
Phoenices victi 5, 2. 2.
Phalanx 12, 1. 2.
Phalereus portus 2, 6. 1.
Pharae 9, 1. 1.
Pharnabazus, ſatrapes regius 6, 4. 1.
Philaenius (*hac edit.* Silenus) *res Hannibalis ſcripſit* 23, 13. 3.
Philippides curſor 1, 4. 3.
Philippenſe proelium, *quo Auguſtus ſc. Brutum et Caſſium deuicit* 25, 11. 2.
Philippus *Alex. pater* 11, 3. 2.
Philippus Hiſtoricus Syracuſas perducitur 10, 3. 2.
Philocles 7, 8. 1.
Philocrates (*hac edit.* Philoſtratus) 10, 9. 2.
Phocion 19, 1. 1.
Phoebidas Lacedaem. 16, 1. 2.
Phryges 14, 8. 2.
Phyle, *caſtellum Atticae* 8, 2. 1.
Pietas, *de affectu in neceſſitudines* 25, 17. 1.
Pila lapidea, *in qua inciſa devotio Alcibiadis: mos infamiae conſciſcendae vſurpatus* 7, 4. 5.
Piraeei portus triplex 2, 6. 1.
Piſander 7, 5. 3.
Piſidae 14, 8. 2.
Piſiſtrati tyrannis 1, 8. 1.
Pittacus 8, 4. 2.
Placare aliquem, *reconciliare* 4, 5. 1.
Plaga, *pro calamitate* 18, 5. 1. plagae, *vulnera* 18, 4. 2.
Plataeae 4, 1. 2. Plataeenſe proelium, *apud Plataeas commiſſum* 3, 2. 1.
Plato Tarentum venit 10, 2. 2.
Plebiſcitum, *quod plebs ſciſcit, iubet* 7, 5. 4.
Poecile, ποικίλη, *nomen porticus Athenienſis pictae* 1, 6. 5.
Poenus, *pro Hannibale* 23, 10. 1.
Poeni, *pro Karthagin.* 22, 2. 3.
Polybius, *hiſtoricus* 23, 13. 1.
Polymnus 15, 1. 1.
Polyperchon Caſſandrum pellit 19, 3. 1.
Pompeium qui et cur ſequuti 25, 7. 2.
Ponderare, *conſiderare* 8, 1. 1.
Pondus *ſcil. armaturae* 11, 1. 4.

Ponere. positum in publico *monumentum* 7, 4. 5. tripodem ponere, *doni causa dedicare, inter solennia* 4, 1. 3.
Ponere, *existimare* 7, 3. 5. poni in vitiis, *pro vitio haberi* 15, 1. 2. ponere quid *in maledictis scil. inter alia, hoc vsurpare* 15, 6. 1.
Portae Ciliciae, *claustra, aditus* 14, 7. 2.
Possidere, *occupatum scil.* 2, 6. 2. possessio Siciliae, *imperium, quod ibi obtinetur* 20, 2. 4.
Post hominum memoriam, *vltimam praeteriti temporis memoriam hac locutione significamus* 3, 1. 2. post, *posteriore parte* 18, 5. 5.
Postulare fidem, *iuramentum* 23, 2. 4. postulata facere, *de consilio dato* 7, 8. 4.
Potens, *magnus in ciuitate: alias qui multum potest* 17, 1. 5.
Potentia singularis, *imperium vnius* 10, 9. 5.
Potestas, *imperium* 9, 1. 1. potestatem sui facere, *offerre se pugnae* 17, 3. 6. potestas ei facta manendi, *facultas data* 25, 11. 1. potestatem habere quiusuis conditionis, *de eo, cuius matrimonium et affinitas vbique optata* 25, 12. 1.
Prae illo omnes parui futuri, *contentionem notat* 18, 10. 4.
Praebet haec res suspicionem talis hominis, *facit, vt talis suspectetur* 17, 8. 2.
Praecipere, *de responso oraculi* 1, 1, 3.
Praecurrere, h. e. *vincere, superare* 8, 1. 1. vt Graecorum παραδραμεῖν, παρέρχεσθαι. *Praemia virtutis et meritorum,* statuae 1, 6. 1.
Praeoccupare alterum, *insidiis tollere* 10, 4. 1.
Praes, *publicorum conductores (mancipes) praedes dabant* 25, 6. 3.
Praesidium, *convoy* 15, 4. 5. praesidia, *milites praesidium agitantes* 1, 4. 1. praesidii in eo non satis, *de eo, qui hosti oppositus erat* 13, 3. 1. praesidio esse ciuibus suis, *iuuare* 9, 2. 1.
Praestare alicui, *antecellere* 12, 4. 3.
Praeter ceteros, *supra seu praecet.* 2, 1. 4.
Praeuidere (*in hac edit.* prouidere) *excogitare, reperire consilium* 23, 9. 2.
Premere aduersarium, *capere, vexare* 14, 7. 3. premi ab hoste, *cum in periculo et angustiis sumus* 1, 3. 3.
Principem in bello ponere aliquem, *eius opera consilioque plurimum vti* 23, 1. 6.
Probare auctorem hunc, *huic potissimum credere* 2, 10. 4.
Procacitas hominis, *audax petulantia in incessendo* 20, 5. 2.
Procellae ciuiles, *bella, discordiae* 25, 10. 6.
Processerat iam nox, *prouecta erat* 16, 3. 3.
Procuratio reip. *de rerum actu et administratione ciuili* 8, 3. 1.
Proditionis accusatus, *maiestatis scil. crimine* 1, 7. 5.
Progenies Herculis, *stirps* 17, 1. 2.
In propatulo, *in loco aperto, et in conspectum exposito* 23, 9. 3.
Propinquitas, *pro cognatione* 10, 1. 2.
Propitia voluntas, *beneuolentiae signif.* 10, 9. 6.
Prosequi, *comitari, deducere* 7, 6. 3.
Προσκυνεῖν, *veneratio Persarum Regibus delata hoc vocabulo exprimebatur* 9, 3. 3.
Prosternere magnas opes, *profligare ingentem hostium numerum* 1, 5. 5.
Proximus aetate, *qui proxime post illa tempora vixerat, quibus haec acciderunt* 2, 9. 1.
Ptolemaeus, *ex Alex. amicis, postea Aegypti imperio celebratus* 18, 10. 3.

Pubes, *adiectiue.* priusquam puer pubes esset 10, 4. 4.
Publicare bona, *confiscare* 7, 4. 5.
Publicus. in publicum prodire 7, 3, 7. in publico aliquid deferre 7, 4, 5. in publicum deferre praedam, *in publicos vsus aerario publico inferre* 13, 1. 2. apud Graecos δημόσιον, *aerarium.* Vorst. ad Sulpic. Seu. 1, 29. 5.
Pugna Cannensis 23, 5. 4.
Pulchre aliquid facere posse, *de opera promta expeditaque seru.* 25, 13. 3.
Puluinar Paci factum 13, 2. 2. in puluinum subiicere, *sc. super quo accumbebat* 16, 3. 6.
Punicum bellum I. 22, 1. 1. II. 22, 3. 6.
Pydna, *vrbs Maced.* 2, 8. 5.
Pylaemenes 14, 2. 3.

Q

Quaerere ab aliquo, *interrogare* 3, 1. 3.
Quies 25, 7. 3. vt Cicero 9, epist. 9, 8. *quieta ciuitas.*
Quirinalis collis 25, 13. 2.

R

Radices montis, *ima montis* 1, 5. 3.
Ratio, *consilium, sententia* 1, 3. 6.
Ratum. nihil fore ratum, *quae constituissent non mansura, de abrogatione* 7, 10. 1.
Recipere aliquem in fidem, *patrocinium* 2, 8. 4.
Referre mores alienos ad suos, *comparare* 15, 1. 1.
Refringere dominationem, *obsistere ei, debilitare* 16, 1. 4.
e Regione, *ex aduerso* 1, 5. 3.
Religiose promittere, *magna fide certaque* 25. 15. 1,
Relinquere, *transfugere* 14, 6. 3. relinqui, *superesse* 1, 3. 2.
Repentina vis, *tumultus* 7, 3. 3.
Reprehendere se ipsum, *damnare consilium suum* 14, 5. 1.
Res diuina, *de sacris et immolatione hostiarum* 23, 2. 4.
Rebus Laconum studere, *partibus* 16, 1. 2.
Respicere, *considerare* 1, 8. 4.
Retrahere ab interitu 15, 8, 4, conf. Vulp. ad Catull 67, 4.
Rhetor Atticus, *de Legato* 15, 6. 1.
Rhodanus *fluu.* 23, 4. 1.
Rhodii confligunt cum Antiochi copiis 23, 8. 4.
Robur libertatis, *vires ad reparandam libertatem* 8, 2. 1.
Romanum nomen, *populus* 23, 7. 3.
Romulus 25, 20. 3.

S

Sabini 24, 1. 1.
Saguntus expugnata 23, 3. 2.
Salis plus, quam sumtus, habebat tectum aedium, *hoc est, gratiae* 25, 13. 2.
Samothracia 25, 11. 2.
Samus deficit ab Athenien sibus 13, 3. 1.
Sanctum habere, *inuiolabile* 17, 4. 7.
Sardes, *vrbs Lyd.* 17, 3. 5.
Sardinia 24, 1. 3.
Satius, *vtilius, melius* 16, 1. 3.
Scapha 23, 11. 1.
Scipio, *P. Cornelius, ter vincitur ab Hannibale* 23, 4. 1.
Scismas 14, 7. 1.
Scribae apud Romanos mercenarii, apud Graecos honorati 18, 1. 5.
Scriptura, *narratio, expositio vitae* Praef. 1.
Scytale 4, 3. 4. *clandestinae literae, quibus ad duces suos Lacedaemonii vtebantur.* v. Plutarch. vit. Lysandri 19. p. 156. schol. ad Thucyd. 1, 131. 97. Tzetzes chil. 9, 258. A. Gell. 17, 9. Crellii disp. de scytala Laconica, Lipsiae 1697 4. vbi est figura.
Scythissa 14, 1. 3.
Secius. neque eo secius, *minus* 1, 2. 3.
Seleucus 18, 5. 1.
Senescere, *pro potentiae decre-*

ſcente 7, 5. 3. v. Drakenb. ad Sil. Ital. 16, 13, 5.
Sentire, *intelligere* 20, 2, 1.
Sepeliri, *comburi* 18, 13, 4. v. Cuperi Obſſ. 1, 7.
Sepulchrum Themiſtoclis 2, 10. 3.
Sergius Galba 24, 3. 4.
Serpentes venenatae in Eumenis naues iactae 23, 10, 5.
Seruilius, *Cn. Geminus* 23, 4. 4.
Seruilia Bruti mater 25, 11. 4.
Seſſores, *pro incolis* 5, 2. 5.
Seſtertium centum millia, 1500 *Philippici* 25, 8. 5.
Seſtus 13, 1. 1.
Sicilia 7, 5. 3.
Sigaeum 12, 3. 4.
Simulare, *cauſam interponere* 9, 5. 3.
Sociale bellum 11, 3. 3.
Socrates 7, 2. 1.
Sophroſyne 10, 1. 1.
Sopor 10, 2. 5. v. Brouckhuſ. ad Tibull. 4, 4. 9. Propert. 3, 9. 54. Barth. ad Statii Theb. 6, 35.
Spatium, quod etiam loci ſignificationem habet, 18, 5. 4.
Soſilus *Lacedaem. Hiſtoricus, Hannib. praeceptor* 23, 13, 3.
Stare ab aliquo, *pugnare pro* 14, 6. 6.
Stare pari faſtigio, *gerere ſe pari modo* 25, 14. 2.
Stat mihi, *decretum, conſtitutum eſt mihi* 25, 21. 6. v. Vulpius ad Catull. 72, 4.
Strymon, *fluuius* 5, 2. 2.
Studere, *feſtinare* 14, 4. 4. *coll.* cap. 6, 2. 3. *notat quoque conatum et voluntatem* 10, 1. 3. it. 16, 2. 5. — 12, 4. 1. — 18, 11. 2.
Studia gentis, *mores* 7, 11. 3.
Subalare telum, *quod ſub alis geſtatur* 7, 10. 5.
Subſcribere 25, 6, 3. *de ſecundario adcuſatore.* v. Scip. Gentil. in Apuleii apologiam p. 17 ſq.
Subtexere originem familiae alicuius 25, 18. 2.
Sufficitur imperator, *ſurrogatur, ſuccedit* 23, 3. 1.
Suffragari 7, 5. 4. — 17, 1. 5. *de commendatione, qua primates et gratioſi viri alicuius patrocinium ſuſcipiunt, partes tuentur, aut dignitatem alicui conciliant. Vnde* ſuffragatores, *προσήγοροι Graecis, et συνήγοροι, qui aliis ſuffragationem ſuam apud principem commodant. Sueton. Veſpaſ.* 23. v. Henrici Valeſii not. ad Marcellin. 29. p. 391.
Summa rerum, *totius imperii* 18, 5. 1. 16, 5. 3. 18, 3. 4. 23, 8. 3. *Subintelligitur vel res, vel ratio, (quod ſupplet Lactant.* 1, 2. 2) *vel ſimile quid.* v. Vorſt. ad Sulpic. Seu. 2, 5. 1.
Sylla Atticum fruſtra Athenis deducere cupit 25, 4. 2.
Sympoſium Platonis 7, 2. 2.
Syracuſae a Corinth. conditae 20, 3. 1.
Syſamithres 7, 10, 3.

T

Taenarus 4, 4. 4.
Talenta quinque, 3000 *Coronati* 15, 4. 1.
Tamphilana domus 25, 13. 2.
Tarentum 10, 2. 2.
Taurus, *mons Lyciae* 9, 2. 3.
Telum, *pro gladio* 14, 11. 3.
Temere, *facile* 25, 20. 2.
Teneſmos 25, 21. 2. v. Plin. H. N. 28, 59 ed. Harduin.
Teſtarum ſuffragia, *de Oſtraciſmo* 2, 8. 1.
Teſtari, *confirmare* 2, 4. 2.
Thaſii 5, 2. 5.
Thebae 7, 4. 4.
Themiſtocles 2, 1. 1.
Theopompus Hiſtoricus 11, 3. 2.
Theramenes 7, 5. 4.
Thermopylae 2, 3. 1.
Threſſa, *Thraciae femina* 11, 3. 4.
Thraſybulus 8, 1. 1.
Thucydides 2, 1. 4.
Thurii, *pl. vrbs* 7, 4. 4.
Thyus Dynaſtes Paphlag. 14, 2. 2.
Timaeus Hiſtor. 7, 11. 1.
Timoleon 20, 1. 1. Timoleon-

tium Gymnásium Syrac. 20, 5. 4.
Timophanes frater Timoleontis 20, 1. 3.
Timotheus Athen. 13, 1. 1.
Tiribazus Sardib. praeeſt 9, 5. 4.
Tiſagoras 1, 7. 5.
Tiſſaphernes 9, 2. 2.
Tithrauſtes, Chiliarch. 9, 3. 2.
Titubare, *animi pendere, incertum eſſe quid agendum* 18, 9. 2.
Tractus 1, 5. 3. v. Vorſt. ad Sulpic. Seu. H. S. 1, 13. 6.
Transcurrere Hellespontum, *praeternauigare, praeteruehi* 18, 3. 3.
Traſimenus *ſtuu.* 23, 4. 3.
Troas ager 3, 3. 3.
Troicum bellum 14, 2. 2.
Tropaeum, *ſtructa armorum congerie adornari ſolitum poſt victoriam, in loco proelii* 14, 8. 3.
Tumultus 1, 4. 3. v. Cuper. Obſſ. 2, 4.
Tunica hirta 14, 3. 2.
Tuſculum municipium 14, 1. 1.
Tutum mare 2, 2. 3. v. Brouckh. ad Propert. 3, 9, 72.

V

Vacatio aetatis. vſus eſt vacatione aetatis, *de ſexagenario, qui ne ciuilibus bellis et partibus ſe miſceret, excuſationem aetatis habuit* 25, 7. 1.
Vacuefacere inſulam, *ejectis ſc. incolis* 5, 2. 5. vacuefactae poſſeſſiones, *deſertae, vaſtatae bello* 20, 3. 2.
Vadimonium, *eſt ſponſio ad certum diem ſe ſiſtendi in iudicio, vel per ſe, vel per procuratorem* 25, 9. 4.
Valerius, *L. Flaccus* 24, 2. 1.
Varro, *C. Terentius* 23, 4. 4.
Venditare ſe 24, 11, 4.
Venuſia, *vrbs* 23, 5. 3.
Verbo, *opp. re ipſa, quum aliud ſimulatur, aliud fit,* 19, 3. 3. v. Vorſt. ad Sulpic. Seu. H. S. 2, 17, 3.
Verſatus in imperio 1, 8. 2. vt Cicer. in Lael. 17.
Verſuram facere 25, 2. 4. 25, 9. 5.
Vertens annus, *totus intelligitur* 17, 4. 4.
Veſperaſcente caelo 16, 2. 5.
Veſtis Medica, *ſerica* 4, 3. 2.
Via Appia 25, 22. 4.
Vicinitas, *pro vicinis* 7, 10. 3.
Virtus, *pro fortitudine bellica* 1, 4. 5.
Vitulina *miſſa muneri* 17, 8. 4.
Vndecimuiri 19, 4. 2.
Volumnius 25, 9. 4.
Voti damnatus 20, 5. 3.

X

Xenophon Socraticus 17, 1. 1.
Xerxes mari et terra bellum infert Europae 2, 2. 4. add. 2, 2. 5. 21, 1. 2 et 5.

Z

Zacynthii adoleſcentes 10, 9. 3.
Zama, *vrbs Afr.* 23, 6. 3.

LIBRI SEQVENTES

IMPRESSI SVNT

SVMTIBVS

LIBRARIAE WEIDMANNIAE

LIPSIAE.

Ammiani Marcellini Opera ex recenſione Valeſio-Gronoviana per proſopographiam et Gloſſarium latinitatis ad ſtudioſorum uſus accommodata curante Aug. Guil. *Erneſti*. 8. mai. 1772. 2 thlr.

— — Idem liber, charta ſcriptoria. 2 thlr. 12 gr.

Caeſaris, C. Iulii, Commentarii de bello gallico et civili, accedunt libri de bello Alexandrino, Africano et Hiſpanienſi, poſt *Cellarium* et *Morum* denuo curavit Ier. Iacob. *Oberlinus*. 8 mai. 1805. charta impreſſ. 2 thlr. 12 gr.

Idem liber, charta belgica. 6 thlr.

Idem liber, charta ſcript. gall. 3 thlr. 6 gr.

Ciceronis, M. Tullii, Epiſtolarum libri XVI. cum notis criticis Traug. Frider. *Benedicti*. II Tomi. 8. 1790. 2 thlr. 12 gr.

Gellii, Auli, Noctium Atticarum libri XX. ſic ut ſuperſunt. Editio Gronoviana. Praefatus eſt et excurſus operi adiecit Io. Ludov. *Conradi*. II Tomi. 8. mai. 1762. 4 thlr.

Q. Horatius Flaccus ex recenſione et cum notis atque emendationibus Richardi *Bentleii*. II. Tomi. 8. mai. 1764. 4 thlr.

Iuſtini Hiſtoriae Philippicae, ex recenſione Io. Georg. *Graevii* cum eiusdem et Io. Frid. *Gronovii* animadverſionibus, curante Io. Frid. *Fiſchero*. Editio nova auct. et emend. 8. *Sub prelo*.

T. *Livii* Patavini Hiſtoriarum libri qui ſuperſunt omnes, ex recenſione Arn. *Drakenborchii* cum indice rerum locupletiſſimo. Acceſſit praeter varietatem lectionis Gronovianae et Creverianae gloſſarium Livianum curante Aug. Guil. *Erneſti*. Editio nova emendatior. Tomus I-V. 8. 1801. 1804. 6 thlr. 8 gr.

— — Idem liber, charta belgica. 10 thlr. 20 gr.

— — Idem liber, charta belg. opt. 12 thlr. 4 gr.

— — Tomus Vtus ſeu *Gloſſarium Livianum*, ſive Index latinitatis exquiſitioris. Ex ſchedis A. G. *Erneſti* emendavit plurimisque acceſſionibus locupletavit Godofr. Henr. *Schaefer*. 8. 1804. 2 thlr. 8 gr.

— — Idem liber, charta belgica. 3 thlr. 8 gr.

— — Idem liber, charta belgica optima. 3 thlr. 16 gr.

Manutii, Pauli; Commentarius in M. Tullii *Ciceronis* Orationes. Curavit C. G. *Richterus*. 8. mai. 1785. 3 thlr. 8 gr.

Ovidii, P. Nasonis, Opera ex recensione Nic. Heinsii, cum eiusd. notis integris, praefatus est Io. Aug. *Ernesti*. Curavit indicemque verborum copiosissimum adiecit Io. Frid. *Fischerus*. 8. 1773. 1 thlr.

Senecae, L. Annaei, Philosophi, Opera omnia, quae supersunt, recognovit et illustravit D. Frid. Ernest. *Rukkopf*. Vol. I-III. 8. maj. 1797 — 1805. 4 thlr. 12 gr.

— — Idem liber, charta script. 6 thlr. 12 gr.

— — Idem liber, charta belgica. 9 thlr.

Silii, Caii, Italici, Punicorum libri XVII. varietate lect. et commentario perpetuo illustravit I. C. T. *Ernesti*. Accedit Index verborum. Vol. I. et II. 8. mai. 1791. 92. 2 thlr. 20 gr.

— — Idem liber, charta scriptoria. 4 thlr.

Taciti, C. Corn., Opera. Ex recensione Io. Aug. *Ernesti* denuo curavit Ier. Iac. *Oberlinus*. II Tomi. 8. maj. 1801. 5 thlr.

— — Idem liber, charta scriptoria. 7 thlr. 12 gr.

— — Idem liber, charta belgica. 12 thlr.

— — C. Corn., Opera. Ex recensione Io. Aug. *Ernesti* denuo curavit I. I. *Oberlinus, in usum Scholarum*. 8. 1801. 1 thlr. 12 gr.

— — Idem liber, charta scriptoria. 2 thlr.

Cicero's, M. T., auserlesene Briefe; übersetzt und mit philos. und rhetorischen Anmerkungen begleitet von I. C. G. *Ernesti*. 8. 1789. 14 gr.

Horazens Briefe. Aus dem Lateinischen übersetzt, und mit historischen Einleitungen und andern nöthigen Erläuterungen versehen von C. M. *Wieland*; II Theile. Der neuen verbesserten *mit dem Original* begleiteten Auflage zweite Ausgabe. gr. 8. 1801. 1 thlr. 16 gr

Ebendieselben auf *Holländ. Papier*. 3 thlr.

Horàzens Satiren. Aus dem Lateinischen übersetzt; *mit dem Original* begleitet, nebst Einleitungen und erläuternden Anmerkungen von C. M. *Wieland*. II Theile. Neue verbesserte Auflage. gr. 8. 1805. 1 thlr. 16 gr.

Ebendieselben auf *Holländ. Papier*. 3 thlr.

Lucretius, Titus, Carus, von der Natur. Ein Lehrgedicht in 6 Büchern. Uebersetzt und erläutert und *mit dem Original* begleitet von I. H. F. *Meineke*. II Bände. gr. 8. 1795. 2 thlr. 16 gr.

Ebenderselbe auf *Holländ. Papier*. 4 thlr.

Martialis, Markus Valerius, in einem Auszuge, *lateinisch* und *deutsch*; aus den poetischen Uebersetzungen verschiedener Verfasser gesammelt, von Carl Wilh. *Ramler*; 11 bis 5r Theil, nebst einem Anhange aus dem *Catullus*. 8. 1787 — 1791. Anhang zum 1ten Theile. 8. 1793. 6 thlr. 2 gr.

Anacreontica. Graece. Recenſuit notisque criticis inſtruxit Frid. Henr. *Bothe.* 8. min. 1805. charta angl. 16 gr.

— Idem liber, charta pergam. (Velin.) 1 thlr. 4 gr.

Aeſchyli Dramata, quae ſuperſunt, et deperditorum Fragmenta. Graece et Latine. Recenſuit et brevi annotatione illuſtravit Frid. Henr. *Bothe.* 8 mai. 1805. Charta impr. 2 thlr. 18 gr.

— Idem liber, charta ſcript. gall. 3 thlr. 18 gr.

— Idem liber, charta belg. 6 thlr.

Appiani, Alexandrini, Romanarum hiſtoriarum quae ſuperſunt. Novo ſtudio conquiſivit, digeſſit, ad fidem codicum manuſcriptorum recenſuit, ſupplevit, emaculavit, varietatem lectionum adiecit, latinam verſionem emendavit, adnotationibus variorum ſuisque illuſtravit, commodis indicibus inſtruxit Ioannes *Schweighaeuſer.* 3 Voll. 8 mai. 1785. 11 thlr.

Arati, Solenſis, Phaenomena et Dioſemea. Graece et latine, ad Codd. Mspt. et optimarum editionum fidem recenſita. Accedunt Theonis ſcholia vulgata et emendatiora e Cod. Mosq., Leontii de ſphaera Aratea libellus, etc. curavit Ioann. Theoph. *Buhle.* 2 Volumina, accedunt indices pleniſſimi, cum 2 tab. aeri inciſis. 8 mai. 1793 et 1801. 4 thlr. 4 gr.

— Idem liber, charta ſcript. 5 thlr. 20 gr.

Ariſtophanis Nubes, graece et latine, cum ſcholiis graecis et animadverſ. illuſtravit T. C. *Harleſs.* 8 mai. 1788. 1 thlr. 8 gr.

— — Comoediae, auctoritate libri praeclariſſimi ſaeculi decimi emendatae a Phil. *Invernizio.* Accedunt criticae animadverſiones, ſcholia graeca, indices et virorum doctorum adnotationes. Vol. 1 et 2. 8 mai. 1794. 4 thlr. 12 gr.

— — Idem liber, charta belgica. 7 thlr.

Dionis, Caſſii, Hiſtoria romana. Graece cum verſione latina Xylandro-Leunclaviana, curante Ioan. A. *Fabricio* et H. S. *Reimaro.* 2 Volumina in fol. Hamb. 1752. 25 thlr.

Dionyſii, Halicarnaſſenſis, Opera omnia, graece et latine. Cum annotationibus Henr. *Stephani*, Frid. *Sylburgii*, Franc. *Porti*, Iſaaci *Caſauboni*, Fulvii *Vrſini*, Henr. *Valeſii*, Io. *Hudſoni*, et Io. Iac. *Reiske.* VI. Tomi. 8. mai. Lipſiae 1774-77. 16 thlr.

Dionyſii, Halicarnaſſenſis, Archaeologiae romanae quae ritus romanos explicat ſynopſis. Adornavit, animadverſiones interpretum ſuasque et indicem in uſum tironum locupletiſſ. adiecit Dav. Chriſt. *Grimm*; accedunt auctaria quaedam. 8. mai. 1786. 1 thlr. 20 gr.

Epicteti Manuale et Cebetis Tabula. Graece et latine. Graeca ad fidem veterum librorum denuo recenſuit et collata omni lectionis varietate vindicavit illuſtravitque; Latinam verſionem, Enchiridii praeſertim, ad graec. exempli praeſcriptum diligenter recognovit et emendavit Ioann. *Schweighaeuſer.* 8. mai. 1798. 2 thlr. 8 gr.

Epicteti Manuale etc. ; charta ſcriptoria. 3 thlr.
— — Idem liber, charta belgica. 4 thlr.
— — Idem liber, charta pergamena (Velin). 5 thlr.
— — Diſſertationum ab Arriano digeſtarum libri IV. Eiusdem Enchiridion et ex deperditis ſermonibus Fragmenta. Poſt Io. *Vptoni* plerumque curas denuo ad Codicum Msptorum fidem recenſuit, latina verſione, adnotationibus, indicibus illuſtravit Io. *Schweighaeuſer*. III Volumina, 8. mai. 1799. 12 thlr.
— — Idem liber, charta belgica. 20 thlr.

Etiam ſub titulo:

Epicteteae Philoſophiae Monumenta. III Volumina. 8 mai.

Fabulae Aeſopicae, graece, recenſuit, varias lectiones atque animadverſiones addidit I. C. G. *Erneſti*. Accedit Diſſertatio de fabul. Aeſop. et Index graeco-latinus. 8. 1781. 12 gr.

Homeri Carmina cum brevi annotatione, accedunt variae Lectiones et Obſervationes veterum Grammaticorum cum noſtrae aetatis Critica, curavit C. G. *Heyne*. Tom. I-VIII. quibus continentur *Ilias*, graece et latine, et variae lectiones et obſervationes in Iliadem, cum 28 tabulis aeri inciſis. 8. mai. 1802. charta ſcriptoria. 30 thlr.
— — Idem liber, charta belgica. 50 thlr.
— — Idem liber, ſine ornamentis, charta impreſſ. 20 thlr.
— — Ilias, cum brevi annotatione curante C. G. *Heyne*. 2 tomi. 8 mai. 1804. charta belgica. 10 thlr.
— — Idem liber, charta ſcriptoria. 6 thlr.
— — Idem liber, charta impreſſ. 4 thlr.
— — Hymni et Batrochomyomachia. Graece et Latine. Recenſuit, varietate lectionis inſtruxit et interpretatus eſt Aug. *Matthiae*. Accedit Auctarium animadverſionum. 8. mai. 1805. 1 thlr. 4 gr.
— — Idem liber, charta ſcriptoria. 1 thlr. 10 gr.
(Videantur *Matthiae* Animadv. in hymnos Homericos).
— — Hymnus in Cererem; ad codic. Moscov. denuo coll. recenſuit et animadverſ. illuſtravit Chr. Guil. *Mitſcherlich*. 8. 1787. 20 gr.

Iſocratis Panegyricus, recenſuit, animadverſionibus illuſtravit D. Sam. Fr. Nath. *Morus*. Editio tertia auctior. 8. maior. 1804. 16 gr.

Matthiae, Aug., Animadverſiones in Hymnos Homericos, cum Prolegomenis de cuiusque conſilio, partibus, aetate. 8. mai. 1800. 1 thlr. 18 gr.
— — Idem liber, charta ſcriptoria. 2 thlr. 12 gr.

Nicolai Damaſceni Hiſtoriarum Excerpta et Fragmenta, quae ſuperſunt, Graece. Nunc primum ſeparatim edidit, verſionem latinam duplicem, alteram Henr. *Valeſii*, hinc inde emendatiorem, alteram in locos plerosque Hugonis *Grotii*, notas integras H.

Valesii aliorumque virorum doctorum undique collectas et suas, nec non testimonia veterum ac recentiorum de Nicolai vita scriptorumque notitia adiecit Ioann. Conr. *Orellius*. Accedit Dissertatio de Nicolao Damasceno gallice scripta auctore *Sevin*. 8. maior. 1804. 1 thlr. 12 gr.

— — Idem liber, charta anglica. 2 thlr. 8 gr.

— — Idem liber, charta belgica. 2 thlr. 16 gr.

Plutarchi, Chaeronensis, quae supersunt, omnia, graece et latine. Principibus ex editionibus castigavit, virorumque doctorum suisque annotationibus instruxit Io. Iacobus *Reiske*. XII Volumina. Addita sunt ornamenta aeri incisa. 8 mai. 1774-82. 40 thlr.

Polybii Historiarum quidquid superest. Recensuit, digessit, emendatiore interpretatione, varietate lectionis, adnotationibus, indicibus illustravit Io. *Schweighaeuser*. Tom. I-VIII. P. 2da. 8. maior. 1789-95. 27 thlr.

— — Idem liber, charta belgica. 45 thlr.

Simplicii Commentarius in Epicteti Enchiridion. Accedit Enchiridii Paraphrasis christiana et Nili Enchiridion. Graece et latine. Omnia ad veterum Codicum fidem recensuit et varietate Lect. brevibusque notis illustravit Io. *Schweighaeuser*. II Tomi. 8. maior. 1800. 6 thlr.

— — Idem liber, charta belgica. 10 thlr.

Etiam sub titulo:

Epictèteae Philosophiae Monumenta. Vol. IV. et V.

Sophoclis Oedipus Rex, graece et latine, e recensione Brunkii, annotat. perpetua illustravit C. T. *Kuinoel*. 8. 1790. 20 gr.

Strabonis Rerum geographicarum Libri XVII. Graecè ad optimos codices manuscriptos recensuit, varietate lectionis, adnotationibus illustravit, Xylandri versionem emendavit Ioann. Phil. *Siebenkees*, inde a septimo libro continuavit Carol. Henr. *Tzschucke*. Tom. I. II. III. 8. maior. 1796-1801. 7 thlr.

— — Idem liber. Tom. I. II. III. charta belgica. 10 thlr. 12 gr.

— — Tomus IV. *sub prelo*.

Theocriti Reliquiae, graece et latine, ex recensione et cum animadversionibus Th. Chr. *Harlesii*. 8. mai. 1780. 1 thlr. 20 gr.

Tzetzae, Io., Antehomerica, Homerica et Posthomerica, cum Commentario Friderici *Iacobs*. 8. maior. 1793. 18 gr.

— — Idem liber, charta scriptoria. 20 gr.

Zosimi Historiae, graece et latine; recensuit, notis criticis et commentario historico illustravit Io. Frid. *Reitemeier*; ad calcem subiectae sunt animadversiones nonnullae C. G. *Heynii*. 8. mai. 1784. 1 thlr. 20 gr.

— — Idem liber, charta scriptoria. 2 thlr. 16 gr.

A.C.C. 31/10/40

Lat Lit
N
15

4777

LL
N442F

Nepos, Cornelius
Vitae excellentium imperatorum; ed.
by Fischer. New ed.,rev. (1806)

University of Toronto
Library

DO NOT
REMOVE
THE
CARD
FROM
THIS
POCKET

Acme Library Card Pocket
LOWE-MARTIN CO. LIMITED